This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

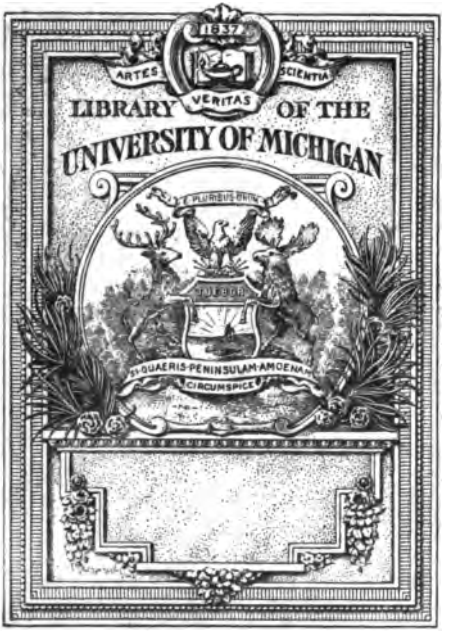
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

839.88
T49r

MAGDALENE THORESEN

ROMANER OG FORTÆLLINGER

FEMTE BIND

MAGDALENE THORESEN

ROMANER OG FORTÆLLINGER

FOLKEUDGAVE

FEMTE BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KJØBENHAVN 1905 KRISTIANIA

Trykt hos J. Jørgensen & Co. (M. A. Hannover)

MAGDALENE THORESEN

LIVSBILLEDER
MINDRE FORTÆLLINGER
ELVEDRAG

FOLKEUDGAVE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KJØBENHAVN KRISTIANIA

VED LILLEBELT.

Paa det smalleste Sted, hvor Lillebelt flyder hen mellem Jylland og Fyen, synes det for Øjet, som om det blot gjennemskar Landet, medens det i Virkeligheden er Landene selv, der gjennem Havet bøje sig mod hinanden og her have sit nærmeste Møde. Men uagtet Lyden i en klar og stille Luft naar fra Land til Land, og uagtet man før i Tiden, naar en Ulempe var forhaanden med den fyenske Færgebaad, kun behøvede at brede et hvidt Sejl ud paa Stribs grønne Banker for at give Signalet til den jydske Færges Overfart, saa deler denne korte Afstand dog mellem to Folk, der ere hinanden saa ulige i Væsen og Natur, at de mere synes at være to Nationaliteter end Sødskende, opdragne i det samme Fædrehus.

Der er sagt af en dansk Historieskriver: at Fyen er Nordens Italien — de naturlige Børns, som de gudelige Forsamlingers Vugge. Denne Dom, udtalt over en Tid, som nu hver Dag og Stund følges til Graven af det stærke Folkeliv, der rører sig i hele Danmarks Land, kunde maaske synes at burde gravfæstes tilligemed alt det Andet; men visselig har den rørt altfor dybt ved Folkets Grundstemning, til at den ikke nu og altid vil have sin Rod i Sandheden. Og da, hvilken Afstand

mellem Folkekarakteren lægger ikke dette lille Vand! Fyenboen med sin heftige Opblussen, med sin varme Fantasi og sybaritiske Hang paa den ene Bred, og paa den anden Jyden, med sin tørre sejgslidende Natur, sit højtidelige Alvor, sin strenge Nøjeseenhed, og med Resten af det normanniske Blod i Vredens Overkog — hvilken Afstand!

Men dette lille Vand, som skiller saa vidt i aandelig Forstand, denne halve Times Overfart i stille Vejr, hvor kan det ikke, ogsaa efter Tingenes ydre Maal, brede sig til Afstande af Timer og Dage! Ingen Flod i Verden kan skille mere voldsomt mellem Lande og Stæder, end denne Fjerdedelsmil før i Tiden gjorde, naar Storm og Uvejr drev Havet ind fra Kattegat, saa det svulmede og skummede mellem de trange Grænser og bar sig som et vildt Dyr i sit Bur, der river og slider i Stængselet til det, mattet af sin egen Vildhed, synker ned en Stund, for i den næste at springe op igjen og atter forny Kampen. Og da var Lillebelt, som nok ellers kunde ligge stille hen og vugge sig paa Strømmen med sit hviskende Nyn langs Stranden, paa en Gang løftet op til en Stormagt, som hin Tids Overfartsbaade ikke saa let vovede sig i Kamp med, og som først den senere Tid har fundet Raad til for en Del at besejre.

Dog Stormen er en Magt, som, hvor vildt den hersker, dog aldrig bedaarer eller skuffer, det gjør derimod Strømmen, og denne øver heller ikke saa sjeldent sit Hærværk i Lillebelt. Naar saaledes Floden svulmer i de nordlige Have og bryder sig mod de forskjellige Landdele, som ligge den ivejen, da deler den sig i to Arme ved Fyen, og slynger paa jydsk og slesvigsk Side et Favntag omkring Øen; men hvor disse Arme mødes og krydse hinanden, hvilket sker i den Del af Beltet, som kaldes Møllebugten, der danne de en Hvirvel i Havet, som svinger i Kreds Alt, hvad der kommer den nær. Men denne farlige Ringdans er undertiden bleven en Dødningdans for den forvovne eller uvidende Ung-

dom, da endnu Sagens naturlige Aarsag var ubekjendt, og da det var et af Havets Æventyr, som fristede med en Gaade. Rigtignok var denne Hvirvel ikke meget stor og drog heller ikke umiddelbart en Baad i Dybet; men den hindrede Styret, rev Aarerne med sig og fyldte Baaden med Vand, og da gjaldt det om at bjerge sig!

Der er imidlertid ogsaa andre Magter, som, hvor stille de gaa frem, dog nok kunne sætte Laas og Bom for Lillebelt, baade i Dage og Uger. Det er Drivisen og det, som man i Almuesproget kalder »Slamp«. Drivisen sætter ind fra Havet og føres ofte med en rask Vind eller Strøm, som gjennem en Passage, ud paa den slesvigske Side; men det hænder og, at de store Flagger blive liggende og svalke omkring i Vandet og skrue sig sammen hist og her til tykke Lag, som en stærk Frost hurtig binder til hinanden, og da ligger der snart en farbar Vej mellem Landene; men ikke altid forstærker Kulden sine Baand, og da lurer den lumske Død ved hvert Fodskifte paa denne ujevne Vej; thi det ene kan trædes som paa et Fjeld, medens det andet er som paa en bristende Glasrude.

Slampen, som undertiden er en Forløber for Isen, men som dog oftest forekommer i aabne Vintere, er en Snemasse, som Vandets Kulde bærer oppe, og som kommer ind fra Havet paa samme Maade som Drivisen. Med lind Strøm og stille Vejr hænder ogsaa, at disse Masser skrue sig sammen og at de lidt for lidt størkne saameget, at det Hele danner en gyngende Slette, som lukker over Vandet, og som hverken kan briste eller bære. Det er et mærkeligt Skue, naar hele Beltet saaledes ligger stivnet og dog gynger i Strømmen, som om Havet sukkede og vred sig under den uhyre Vægt. Men det forklarer paa en Maade det Syn, som, ifølge en af Oldtidens Historieskrivere, skal have mødt Fønicierne paa deres første Fart til det yderste Thule. Der fortælles nemlig, paa Sagavis: at hint yderste Land rækkede langt ud i Havet, vår sært bevægeligt, og at uagtet

det helt igjennem var frossen som Sne, gik dog Alt tilbunds deri, hvorfor og her ingen Landgang skete.

Det være nu, som det vil — i Lillebelt er dette Sneland ingen Saga, men en simpel Kjendsgjerning, der vistnok ikke forekommer ofte, men som dog jevnt har havt sin Tilsyneladelse igjennem Tiderne. Og da — hvor mange Hundrede Mile er der ikke over Lillebelt! Et almindeligt Hverdagsbehov giver sig heller ikke i Kast med Slampen, og Trafiken kan være saa presserende den vil, den forsøger aldrig paa at bryde dette Stængsel. Det synes nu, som om intet Offer kunde falde for en Magt, der er saa vel kjendt, at Ingen vover sig i Kamp med den; det hænder imidlertid — den gode Forstaaelse af Tingen er ikke opnaaet ved et Øjemaal, eller et Skjøn, den er hentet af Erfaringen — og en saadan Hændelse er det, jeg her vil berette, saavidt Erindringen rækker til at optegne hvad Barneøjet saa, og hvad Barnesjælen fornam gjennem Oplevelsens Skræk.

Det var omkring Aarene 1839 og 40, at der efter flere stærke Frostvintere indtraf en med aabent Vand, og et umaadeligt Snefald, som stundom højnede sig i en eneste Nat, lig smaa Volde, der paa flere Steder rækkede op til Tagrenden af de lave Husrækker, saaledes at en simpel Mand i Reglen havde sit første Tag med Dagen ved at arbejde sig ud af sin egen Husdør.

Julen var kommen. Paa en liden Tømmerplads nede ved Stranden gik en midaldrende Mand og syslede med et Smaaarbejde ved en gammel Baad, som laa med Kjølen ivejret og fremviste med en vis Armodsprunk de mange nye Indfældinger i sit tjærede Skrog. Manden havde et stærkt Sømandspræg, uagtet han stelte nøjeseende med sit Landarbejde og heller ikke i sin Klædning bar noget Mærke paa Sømandslivet; men hans brune Kinder, hans store kulsorte Skjæg, der hang ned over Brystet, og det tykke krøllede Haar, der under den gamle Hat faldt ham lidt ned over Panden, Øjnene, der flammede saa dristigt op og sendte Blikket saa underlig

langt, næsten ud over den Ting, det søgte, Haandens Greb, et slængende Kast med Armen — Alt var lært i Skolen under den store Kommando af Storm og Stille — hans Væsen havde faaet Havets salte Daab.

Omkring ham krøb en liden Gut, som samlede Smaaspaan op stoppede dem ned i en halvfyldt Sæk ved Siden; og han var saa nøjeseende med hver liden Flis, at det skjønnedes: han samlede ikke ind, fordi Dagens Gjerning var slut, men fordi Arbejdet skulde hvile i længere Tid; thi det var Dagen før Juleaften.

Da kom en ældre Mand af den saakaldte bedre Klasse rask gaaende hen over Jordvejen, som førte langs med Voldbankerne. En halvvoksen Gut var hans Vejviser, og da de vare naaede hen til Tømmerpladsen, viste Gutten paa Arbejdsmanden, hvem vi her ville give det Navn, som den jydske Udtale havde forvandlet hans Døbenavn til: nemlig Thames istedenfor Thomas. Da Gutten tillige havde nævnt hans Navn, trak han sig tilbage og overlod den Fremmede Resten.

Denne hilsede med et livligt Nik og gik nærmere til Tømmermanden, som var bleven rolig staaende paa hin Side af Baaden.

»Jeg ser med Fornøjelse,« udbrød han, »at Tiden dog stundom skaaner Noget. Du er jo som Du var for tyve Aar siden.«

Den Tiltalte skjød Hatten lidt op fra Panden og saa lidt sky, men alligevel meget nøje paa den Fremmede.

»Du kjender mig ikke?« spurgte Hin. »Undskyld jeg siger Du, men vi er jo gamle Kammerater! Du ser, med mig har Tiden handlet mindre honnet; da vi var sammen sidst, tog Engelskmanden Hatten af mig, Tiden har nappet Haarene . . .«

»Aa,« afbrød Thames, idet han tog sig om Skjægget, »nu kjender jeg jo . . . ja, er det ikke Kommandøren?«

»Jo vist er det noget Saadant,« svarede Herren. »Du husker vel nok endnu, da Nr. 32 kom dejsende ned fra

Merset lige der, hvor Du og jeg stod, og han slog Dig Ekstrabrændevinen ud af Haanden? Du holdt ogsaa en Ligtale over ham paa staaende Fod, og det var jo ikke en af dem, man gi'r ti Daler for, hvad? Ja nu har jeg forresten en Tjeneste at bede Dig om. Jeg har skrevet til min Familje, at jeg vilde være hjemme til Julen.«

»Det lider ind paa Tiden,« afbrød Thames smaaleende.

»Javist gjør det,« gjensvarede Hin, »men hvad skal jeg gjøre? Jeg har naturligvis været hos Færgemænd og Baadsmænd, og Gud véd hvor mange Slags Mænd; men en Mand, det har jeg ikke fundet! Ingen vil sætte mig over . . . For Fanden! er der Ingen her i denne By, der vil tjene Penge?«

»Jo mer, jo bedre,« sagde Thames.

»Jeg har imidlertid tilbudt — gode Penge og givet gode Ord; det har ikke nyttet. — Saa hørte jeg Dit Navn, jeg huskede mig om; ganske rigtig! Vi To havde været sammen paa »Den hvide Ørn« mod Engelskmanden. Godt! tænkte jeg, er han ogsaa blevet en Kjælling, saa Godnat, glade Jul!«

»Kommandøren vil til Strib?«

»Jeg vilde — og jeg vil; men hvad vil Du? Kan Du skaffe Folk og sætte mig over, saa lover jeg, at I skulle, saamange I ere, have Jeres Bolle Punch paa Bordet imorgen Aften.«

»Aa Fatter!« udbrød paa en Gang Gutten, som samlede Spaan, idet han rejste sig op foran Baaden og fæstede de opspilede Øjne paa den Fremmede. »Aa . . . det er grovt med Slamp.«

»Slamp,« gjentog Thames langsomt og tog sig om Skjægget. »Ja det var en anden Sag.«

»Aa det har ikke Noget at sige,« afbrød Herren lidt utaalmodigt. »Jeg har krydset saa tit gjennem Drivis, det har Du ogsaa, og dette er vel ikke værre?«

»Jo, det er værre,« svarede Thames nølende.

»Ja, det er møj' værre,« føjede Gutten rask til.

»Ja ja,« sagde den Fremmede, »saa faar jeg jo blive hvor jeg er . . . Et trægt Folk de Jyder,« udbrød han fortrædelig.

»Aa . . . er det saa bedre i Kjøbenhavn?« brummede Thames, idet han trak Brynene sammen.

»I Kjøbenhavn véd jeg hvad jeg har at gjøre,« svarede Hin. »Men daarligt er det, at jeg i en jydsk Søhavn ikke finder én modig Mand, som vover det med mig.«

»Stop lidt, Hr. Kommandør!« afbrød Manden, og Ilden flammede op i hans mørke Øjne. »Det er ellers ikke værd at sige saa rent ud,« og i det Samme vendte han sig bydende om til Gutten: »Gaa over til Stor-Anders og ind til Steffen! sig til dem, at her er god Fragt til Strib; men en, to, tre maa de være her. De kan ta' Mads med sig, og Du kan si', jeg følger over med.«

Gutten keg sin Husbond et Øjeblik op i Ansigtet, og man saa, at det Ord »Slampen«! var nær ved at sprænge sig ud af alle Miner; men han skjønnede, at nu fik han lystre uden Kny, og derfor var han ogsaa i næste Aandedrag i fuldt Sprang henover Vejen.

»Tror Du, disse Folk kommer saadan uden videre, naar Du fløjter?« spurgte Herren.

»De kommer nok,« svarede Thames undvigende.

»Det lader til, Du er bedre Kommandør end jeg.«

»Aa,« knurrede Manden, mens han samlede sit Værktøj sammen. »Der er Folk nok, som vil vær' med, naar det kommer an paa det.«

»Det var mærkeligt,« sagde den Fremmede formildende.

Men vor Mand var ikke af dem, som lod sig saa let formilde. Der var kastet en Sten paa det ømme Sted — der var sket en Sammenstilling mellem Kjøbenhavner og Jyde — efter dette var der Noget, som skulde bevises, saa fik det gaa, som det kunde!

Imidlertid tog den Fremmede foreløbig Afsked, og Bestemmelsen var, at de skulde mødes nede ved Havnen om et Kvarter. Men idet han rask gik samme Vej bort, som han var kommen, steg Thames op ad den skraa Voldbanke og stillede sig paa det yderste Punkt af Volden for at tage et Skjøn over Forholdene. Han stod en Stund og vendte det kloge Ansigt i alle Retninger; han spejdede baade Hav og Luft, og da Gutten straks efter kom flyvende op over Banken til ham med det Svar: at inden Kvarteret var omme, skulde de Budsendte være der, da stod den Gamle hos den Unge fast som Jægeren med sin Hund, vejrende omkring sig efter den mindste Bevægelse baade oven og neden.

Thames saa nu ganske rigtig, at Slampen var der; den laa og drev omkring i Beltet, næsten som Springhvaler i en Fjord, der tumle sig mellem hverandre uden at vide hvorfor eller hvorhen. Han saa Masserne dukke op og ned, støde paa hinanden og atter løsnes; der var Uro i Havet, skjønt Luften stod stille, rimeligt var det da, at de vilde drive ud paa den slesvigske Side, eftersom Strømmen bar did, og da kunde det være slemt nok at bakse Baaden frem imellem dem: men paa det var der jo en Ende! At alle disse dukkende og gyngende Masser just netop i denne Tilstand i Hav og Luft kunde klemme sig sammen om Baaden, ja det var den dyrtkjøbte Erfaring. som stod *in mente,* og som man ikke kunde undlade at føje til enhver Beregning; men uagtet den paa ingen Maade blev glemt ved det hurtige Skjøn over Faren, saa fik den dog ingen afgjørende Ret — thi her var, som før sagt, Noget, der skulde bevises.

Et godt Kvarter efter mødte Thames frem med sine tre Medhjælpere, brune, haardføre Gaster, med en tydelig Paaskrift af de tre Passager, deres Liv krydsede imellem: Mangel, Drik og Dødsforagt.

Paa Havnehovedet stod Færgefolkene og en Del Løsgjængere forsamlede. At Thames vilde sætte over, skjønt

Færgemanden havde negtet det, og med ham et Par Andre, var naturligvis hurtig blevet bekjendt ved Stranden, og man vilde nu se paa, om det ogsaa blev til Noget! Imidlertid sad den Fremmede allerede i Baaden med sin Tjener, og Thames stod oprejst og saa til, hvorledes Medhjælperne flinkt og haandsikkert ordnede Alt til Afrejsen. Dette hidsede de Omkringstaaende til at give lidt Ondt af sig, som det hed, og til at slænge en og anden ulykkelig Spaadom efter de forvovne Gaster, som tiltrodsede sig baade Æren og Fortjenesten af et Foretagende, disse havde undslaaet sig for.

Men der vankede Svar paa Tiltale, og da Baaden under de lange Aaretag skjød rask ud af Havnemundingen, lo Stor-Anders og begge hans Kammerater, som en sidste Hilsen til de Omstaaende; men det var slet ikke det Leende, som den Forvovne sender tilbage med sit »godt Mod« til de ængstelige Tilbageblevne, det var Trodsen, der slængte Misundelsen sin egen Sten i Ansigtet. Thi at spaa Jyden Uheld af et Foretagende, han nu engang er opsat paa at udføre, det er at hidse ham til det Yderste.

Baaden havde imidlertid Fart, dette var et Tilfælde, hvor Øjeblikket skulde gribes, og det blev ikke forsømt. Det varede heller ikke et Kvarter, før den var saa langt ude, at de Tilbageværende saa smaat begyndte at ærgre sig over, at de ikke selv havde vovet det; og der var endog En og Anden, som talte højt om det »Slumpeheld«, der havde fulgt dem.

Yderst paa Havnehovedet, lænet til en Pæl, stod imidlertid en ung Mand, som ikke havde blandet sin Mening med de Andres, og dog havde han en trods Nogen af dem. Denne Person var vendt tilbage for et halvt Aarstid siden fra de saakaldte lange Rejser. Han læste til Styrmands-Eksamen, var meget flink til sit Studium, og gaves derfor allerede af Strandfolkene Tilnavnet Styrmand: Jens Styrmand hed han, med et Tillæg af baade Godt og Ondt; thi Jyden er skinsyg, og

hvad han kan udholde at sammenligne sig med, hvilket vil sige det, hvorved han ikke selv taber, giver han fuld Ret; men i modsat Fald haaner han. Jens Styrmand blev saaledes behandlet fra tvende Hold, og paa hans Vej faldt enten Ros eller Dadel, han var, som han selv udtrykte sig: »Ingen Middelhavsfarer!« Han var tilvisse ogsaa af en ualmindelig Art. Hvis nogensinde Dristigheden stod helt mejslet i et Menneske — og som Sømand — da var han idetmindste en Afstøbning af Idealet. Det er ofte set, at Mennesket, som fulgte sit Kald, ligesom smeltede sammen med sin Gjerning og personliggjorde et Begreb — Jens Styrmand kunde ligge paa Volden og ryge sin Pibe, han kunde gaa gjennem Smaagaderne, eller han kunde staa paa Havnehovedet og spejde ud over Beltet — man saa ham desuagtet kun som Et: Styrmanden med Roret i Haanden, med de lynende Øjne ud over Havet, og Stormen hvinende omkring hans urokkelige Skikkelse Men idet han tog, saa at sige, hele Havet med sig, hvor han gik og stod, kom hans dristige Væsen ofte i Strid med Smaating, og han fik for den jevne Hverdagsmand et irriterende og hovmodigt Udseende. — Hovmodig var han imidlertid ikke, dertil var han formeget optaget af sit Livsmaal; men han var i Væsen og Tale simpelthen uforskammet. Han havde faret en Tid fra Kjøbenhavn, derfor talte han udpræget Kjøbenhavnsk — dette var allerede en Udfordring! Saa brugte han at udtrække og gjentage visse Ord, ikke paa Grund af nogen Naturfejl, men fordi det efter hans Mening passede sammen med hele det Væsen, han vilde have sig iklædt; og mærkeligt nok passede det ogsaa. Men det er ufatteligt, efter den blotte Omtale, hvormegen Irritation denne Manér opvakte. Hans to, tre Gange gjentagne Ord, at sige, naar de ikke behagede, og det gjorde de sjeldent, hidsede bestandig Folks Vrede ud over det almindelige Maal — næsten, som naar En bliver traadt paa Foden, først af Vanvare, men siden paa Trods. Ved det Første kommer Vreden

i Kog, ved det Andet lyder et Skrig, men det Tredie tager Hævn.

»Hvad si'er Han, Jens Styrmand?« spurgte en gammel Skipper, som ogsaa havde holdt sig taus mellem de Andre. »Troer han at de slipper over?«

»Det skal jeg sige Ham imorgen, imorgen, Skipper Brandt,« var hans Svar, og idetsamme vendte han baade Skipperen og de Andre Ryggen, stak Tommelfingeren ind i et Knaphul paa venstre Side af Pjekkerten, gav et Kast med Hovedet, saa den høje Hat sank lidt bag af, satte den højre Arm i regelmæssig Bevægelse, ligesom Stemplet i et Maskineri, og skjød saaledes Fart hen over Havnevejen, uden at se til Højre eller Venstre og uden at ændse et Menneske.

Der fulgte ham vistnok mange Ord, de fleste vare dog af dem, som liste bagefter Folk og sætte sine Kridtstreger paa Ryggen!

Ude i Baaden var Stemningen sunken lidt, eftersom Landet gled hen i den Graahed, Frastanden i uklart Vejr saa hurtig lægger over de flade Kyster. Der var kjæmpet dygtigt med Slampen, som laa og dukkede omkring Baaden og stak frem sine sortgraa Toppe hist og her ud over hele Beltet. Allerede for en god Stund siden var Roningen ophørt, og staaende oprejst i Baaden og stagende sig frem med Aarerne var det rigtignok lykkedes de utrættelige Arbejdere at drive Baaden igjennem de svømmende Masser, men ikke i Retning af det bestemte Maal. De vare bestandig drevne ned ad Møllebugten til, og uagtet de nu vare et langt Stykke fra den jydske Strand, vare de dog derfor ikke en Haandsbred nærmere ved Strib.

Det begyndte snart at graane til Mørkningen, og de indsaa, at Natten vilde komme og gaa, før der indtraadte Forandring. Med Mørkningen kom desuden en tæt Taage langsomt listende ind fra Havet, og uagtet den nok kunde være frugtbar paa Midler til Hjælp, saa maatte de dog give sig paa den første Fordring af

Skjæbnen: at holde det gaaende med Roning og Stagning Natten ud; thi skulde Taagen fortætte sig til Regn eller lette til Storm, da maatte Morgenen afventes. Der var imidlertid ikke Andet for dem at gjøre. Af Nødvendigheden kan læres Alt, hvad Mennesket behøver for at bære Livet.

Det blev en lang Nat. De skiftedes Allesammen til at arbejde, for at holde Varmen, og de tog sig da efter hvert en Hvilestund; men den kolde Taage svøbte dem hverken varmt eller blødt til Søvnen, og dog vaagede de endnu med Mod og sov ind med Haab. Men da endelig Dagen gryede frem gjennem det tykke Skylag, og da de søvntunge Øjne vare gnedne og anstrængte til et rigtigt Syn paa Sagen, da laa Beltet sluttet, Slampen dækkede fra Kyst til Kyst — Stængselet var sat!

»Hvad i Himlens Navn er dette?« udraabte den Fremmede, idet han stod oprejst og keg sig omkring til alle Sider.

»Det er Slampen,« svarede Thames, kort og tørt.

Der blev en Stund ikke talt et Ord; thi Søfolkene, kjendte med den Ting fra før, taug med unødig Tale, og den Rejsende, som ved et eneste Skue havde faaet opladt Syn for Faren, satte sig stille ned igjen — og lærte maaske i denne korte Stund af Nødvendigheden, hvad der i et langt Liv, af Mangel paa streng Tydelighed, ikke var blevet ham uden halvt forstaaeligt: at der er en Grændse, som ingen jordisk Kommando kan rykke.

Imidlertid klarede det lidt hen ad Dagen, og dette syntes jo at være en Lysning over Skjæbnen. Blæsten pustede ogsaa op af og til, ret ligesom Fuglen, der flakser med Vingerne paa Redens Rand, men folder dem straks sammen igjen og stikker Hovedet ind paa Brystet.

»Hvad spaar Du os af denne Klarhed?« spurgte den Fremmede.

»Frost,« svarede Thames.

»Frost?« spurgte Hin. »Men saa kommer vi jo ingen Vej.«

»Nej.«

»Men naar det fryser skarpt paa, hvor lang Tid gaar der da hen, før dette Slapperads kan bære?«

»Godt fir' Døgn . . . saa kan man jo prøv'. Sikkrest er det at vent' til den femt' eller sjet',« lød det rolige Svar.

»Er Du gal, Menneske,« udbrød den Fremmede. »Om fire Døgn er vi nu for det Første frosne ihjel, og desuden er vi jo omkomne af Sult og Tørst.«

»Ja, er vi først godt og vel frosne ihjel, saa skal det aldrig krepere mig, hvad Appetiten angaar,« sagde Thames.

Et Latterudbrud af Søfolkene fulgte disse Ord, og det var ikke frit, at der blandedes lidt af Jydens Haan ind i; thi i Hjertegrunden laa der dog hos dem Allesammen en Beskyldning mod den fornemme Herre for den Knibe, de nu sad i, og derfor lod de staa til! Thames havde imidlertid kastet et hurtigt og snu Blik hen over dem; han saa, at denne Latter havde rystet baade Slapheden og Mismodet af dem, og han fik en Tanke deraf.

»For Guds Skyld!« afbrød den Fremmede. »Le ikke Børn, Døden er en alvorlig Sag.«

»Ja den kan nu vær' saa sur, som den vil,« sagde Thames med et uimodstaaeligt Humor over sig, »saa vil vi nu ta' os en Svingom med den; for skal en Ting faa det sur' Ansigt væk, saa er det en Dans. Hvad si'er I, Folkens?« vendte han sig til de Andre.

»Ja,« svarede de med én Mund, uden at forstaa det anderledes end som en Finte til den Rejsende. Men Thames havde sin Tanke, og den kom Ingen ved! — Han satte i det Samme den ene Arm til som en Violin og strøg med den anden hen over den som en Bue, peb saa en Riel ud mellem Tænderne og stampede

Takten til med de stivnede Fødder, saa godt det lod sig gjøre i Baadrummet.

Et Øjeblik saa Folkene til og lurede lidt paa det; men saa toge de dette i samme Mening som det Foregaaende, og det varede ikke længe, før hver peb eller fløjtede sin Lyd med i Musiken og trampede og drejede sig saa lystig, som om de havde været paa Landjorden midt i Juleløjerne.

Den Rejsende havde øjeblikkelig fattet den rette Mening med Dansen, og efter en Stund at have fulgt deres forskjellige Bevægelser med et vemodigt Blik, slog han selv over i den bedrøvelige Lystighed og trampede og peb i Takt med de Andre. Men derved sonede han ogsaa for sig. Den lille Bebrejdelse, som af og til rejste sig imod ham i de nedstemte Gemytter, gled væk som en Taageplet fra det Øjeblik, han tog sin Svingom med Døden ligesom de: nu var han jo saa godt som Kammerat. Men var end Rummet lidet og Musiken saa som saa, til større Nytte og Glæde blev dog vist aldrig nogen Dans traadt. Nu var der Liv i Ansigtet, Lys i Øjet og Rørighed i Lemmerne — og nu værsaagod, kunde Natten komme! Kneb det henad Morgenstunden, Musiken var der jo, Dansesalen stod færdig, og Støvet skulde ikke trykke Aandedraget!

Dette Sagens Udfald var imidlertid ikke blevet ret forstaaet og bekjendt inde i Byen før hen ved Middagstid; og det havde sin Grund i, at de sortgraa Slamplag højnede sig hist og her, og at Baaden, da den kom frem af Tykningen, som fra Morgenstunden havde ligget omkring Kysterne, ikke var at se til uden som et sort Punkt, der snart syntes at tegne sig paa Skyerne og snart mellem Slampen. Der blev nu rettet Kikkerter imod den fra alle de højeste Punkter paa Kysten, og For-

modningen blev snart til Vished. Men hvad var der saa at gjøre?

Det var, som før sagt, Juleaften. Arbejdet var paa det Nærmeste henlagt, men da dette Budskab spurgtes, forlod Folk sine Huse; man saa dem løbe i Gaderne, komme frem i Gadedørene og raabe til hinanden — standse, spørge, pege og banke paa Ruderne til Folk, som man ønskede at varsko om Tingene — selv Kvinder og Børn flokkede sig omkring paa Volden; og da Julegrøden den Aften kom frem paa Bordet, var dens Skjæbne saa forskjellig i de fleste Huse ved Stranden, at den uvilkaarlig fik sit lille Kapitel med i den bedrøvelige Historie.

Første Juledag randt klar og stille op over Land og Strand og havde festlig Glæde nok at give — til dem, som kunde modtage; men der var Mange, som ikke kunde det, og for dem var dens stille Klarhed netop en Hidsen til Uro. Meget tidlig var Folk i Bevægelse, man spurgte og man svarte; hvorlænge kunde denne Tilstand vare, hvorlænge kunde de Forulykkede holde det ud? Vistnok var der kun et Par Kuldegrader; men det forhalede netop Tiden, og den fuldkomne Uvirksomhed, som disse arbejdsvante Mennesker nu var tvungen til, samt Umuligheden af at kunne røre de stivnede Lemmer, drog fra Haabet Alt, hvad Visheden om deres Mod og Udholdenhed havde lagt til. I Kirken blev der ved Højtidstjenesten holdt en gribende Bøn for de Ulykkelige, det var Fattigmands Trøst; men det var tillige en sidste Instans — nu var der gjort, hvad der kunde gjøres!

Dermed gik Dagen hen. Da Aftenen kom, sank efterhaanden en Taage ned over Egnen, og man begyndte allerede at spaa ud af den; men dette varede kun et Par Timer, da klarede Luften igjen. Himlen højnede sig blank og skyfri med tindrende Stjerner, og Slamplaget sortnede som en Afgrund under det skinnende Hvælv.

Det var en Aftale mellem Søfolkene, at de skiftevis skulde holde Vagt Natten ud, det var dem en Trøst at lide Ondt med de Ulykkelige; det var ligesom den sidste ugangbare Mønt, kastet i en Fattigbøsse — der er givet, men Gaven hjælper Ingen. Imidlertid vaagede de trofast, og Mange, som laa i deres Senge, vaagede med. I flere Huse nærmest Stranden blev der holdt Lys og Varme hele Natten, og Folk, som ellers vilde have gjort mange Ophævelser, før de traadte ind der, hvor de ikke før havde været, kom og gik nu, som efter gammel Vane. Forskjel i Stilling og Kaar var udslettet, og gode Ord skiftedes mellem dem, som før knap havde lettet paa Hatten ad hinanden. Der var kun en Eneste, som fik onde Ord af Alle, og det var, som før sagt, ikke lige i Ansigtet, men paa Ryggen — denne Person var Jens Styrmand.

Da Vagten var bleven aftalt, havde han været nærværende; og da han var bleven opfordret til at være med, havde han sagt Nej. »Jeg synes inte om at drive, drive,« svarede han paa sin uforskammede Maade. »Naar jeg sover, saa gjør jeg Noget, Noget, Noget.« Dette Svar hidsede Folket.

»Ja, man kan jo da snakke om det, lille Jens,« indvendte den gamle Skipper Brandt, som øjensynligt var den Eneste, der holdt paa ham.

»Hør, Han, Han, Skipper Brandt,« sagde Styrmanden, »gamle Folk og Børn plejer man at smøre om Munden med Sirup . . . Vil Han inte ha'e en Skraa, Fatter?«

Skipperen keg op til ham med et listigt Blik fra det ene Øje og tog Skraaen. Men Jens Styrmand saa hverken til Højre eller til Venstre, da han lidt efter satte sig i Bevægelse og skjød Fart hen over Havnevejen gjennem den forsamlede Hob. Og uagtet der faldt mindre høflige Ord paa hans Vej, var han dog saa uberørt af dem, som et Dampskib, der lader staa til med fuld Kraft hen forbi de hoppende og skvulpende Landingsbaade med de skjældende Passagerer.

»Han bilder sig no'd ind, den Knægt! Han kommer ligesaa langt som vi,« slængte En efter ham.

»Lur Fanden, saa drikker han Vand!« sagde Skipperen. »Jens er hverken kommen til Verden idag eller igaar.«

Til dette Orakelsvar blev der Intet bemærket; thi Ingen blev klogere af det, og den gamle Mand vidste selv knap nok, hvad han mente. Siden blev han til en Spaamand ved det; da gjentog Alle hvad Skipper Brandt havde sagt.

Af de seks Forulykkede var, som man véd, de to Marineofficeren og hans Tjener, de fire hørte Byen til, og af dem var kun to gifte. Thames havde foruden Hustru og fem Børn en ældgammel Moder; Stor-Anders var først bleven gift for et Par Aar siden og havde en ganske ung Kone og et aarsgammelt Barn. Om disse Væsener havde naturligvis Medlidenheden fra første Stund slaaet en tæt Kreds; men saalænge der er Haab — eller naar den urokkelige Vished staar der — kan Medlidenhedens Haandtag være godt at fornemme; naar derimod den haabløse Uvished piner Væsenet til inderste Grund, er Medlidenhedens Yttring kun et Tryk paa Saaret til forøget Lidelse. I slige yderste Tilstande faar selv det ringeste Menneske Kraft til at frigjøre sig fra Hensynet og tage Kampen alene.

Førstnævntes Hustru var bleven saa lammet af Ulykken, at hun laa tilsengs; hans gamle Moder var derimod af en stærk ubøjelig Art, og da nu denne Aften kom, tog hun sin Vagt ved Stranden med de Andre. To af Børnebørnene smøg sig rædde omkring hende, de lod sig ikke vise tilbage, hverken af Bønner eller Befalinger, og ud over Natten saa man da den Gamle sidde i Læ af et gammelt Skur med Børnene hos sig, en halvvoksen Gut og en Pige. De krøb ind til hende, hver paa sin Side, der taltes ikke et Ord imellem dem, ingen Kjærtegn, og ingen Trøst; sluttet sad de og drak i Samlag gjennem Nattens lange, haabløse Timer Sorgens

ublandede Drik — den Gamle til Dødens Velkomst, de Unge til en Gysen for Livet, som siden kom igjen ved hvert Vindpust af Skjæbnen.

Den unge Kone derimod drev halv vanvittig omkring paa Stranden med det aarsgamle Barn paa Armen. Hun skreg ud til Manden, hun kaldte paa hans Navn, saa det gav Gjenlyd rundtom; hun skreg til Gud i en saadan jammerfuld Vildelse, at hendes Ord næsten lød som en Trusel, fordi han var saa langt, langt borte! Saa kastede hun sig paa Knæ og bad ham om Forladelse for sit Barns Skyld, og da græd hun sig til Forstand igjen; men det varede ikke længe, før Fortvivlelsen atter tog hende og tumlede hende omkring i de vilde Tilstande. Mærkeligt var det, at Barnet under alt dette sad rolig paa hendes Arm og skreg ikke; det vaagede med hende og syntes at være følesløs for Kulden.

Dette var Nattens Tilstand paa Landjorden, ude i Baaden var Stemningen sunken ned til stum Hengivelse i Ulykken. Den sidste Riel var bleven danset efter en Musik, der mere kunde kaldes Stønnen end Tone, og den endte med en fortvivlet Graad, som de Svageste hengav sig til, og hvori den sidste Rest af Mod sank under. Denne korte Aftentaage havde ogsaa fristet dem med et Haab, men det svandt, eftersom Lysstrimerne i Nordvest udvidede sig og som skinnende Bannere viftede Taagen væk fra den stjernefulde Himmel. De sad da stille i den lange Vinternat og stirrede op paa Stjernerne, og der, hvor Tusinder i samme Stund læste Livets glade Forhaabning, læste disse seks Mænd: Hertil og ikke videre.

Endelig fik ogsaa denne Nat en Ende; Tiden lader sig jo ikke forsinke, og med Dagen forsamlede Folket sig igjen ved Stranden. Det blev det samme ørkesløse Skue, hverken nærmere eller fjernere; men den Festlighed, som selv Forskrækkelsen har i sin Begyndelse, saalænge Haabet endnu snakker med, den var der ikke længer. Der var ingen Langsnak og ingen Indblanden

af Dit og Dat, der var en hel, menneskelig, deltagende Smerte; og da den endelig, af Mangel paa Næring, overgav sig, var der, saa at sige, ikke andet tilbage end det Suk: Gid de havde udstridt! Og det var da baade Jordpaakastelse og Amen.

Da kom Styrmanden sættende, for fuld Kraft, henover til Havnehovedet. »God Morgen, god Morgen!« bød han rundt til Folket, »God Morgen« blev der svaret, temmelig tvært. »Naa, Di har nok sovet godt inat,« kastede En foragteligt til ham.

»Sovet, sovet godt?« sagde han efter, og lo veltilfreds. »Jeg sover altid godt.« — »Naa, det er saamænd godt for ham,« udbrød en Tredje haanligt.

»Hid med Brætterne!« raabte Styrmanden med en vældig Stemme, idet han vinkede til to Sømænd, som kom slæbende med hver sit Plankestykke, og den ene desforuden med et let Ankertoug over Nakken. »Derned i Baaden med det,« kommanderede han, uden saameget som med en Mine at forraade andre Menneskers Nærværelse. »Nu en, to, tre, Stadsen i Stand, vi har ingen Tid at spilde.« Og dermed gjorde han sig Plads uden videre, for at komme ned til Baaden.

»Vorherre fri og frels os, Jens! hvad er det Du vil?« udbrød en gammel Fisker. Det var Styrmandens Fader.

»Giv Trossen los, Fatter . . . ingen, ingen Dikkedarer!« sagde han venligt nikkende til den Gamle.

»Med Forlov at spørge,« sagde en Bymand, idet han tog til Hatten. »Er det Deres Mening at gjøre Noget for dem derude?«

»Jo med Fornøjelse, jo, jo,« svarede Styrmanden.

»Og paa hvad Maade?«

»Jo — jo, det skal jeg si'e Dem. Jeg vil krybe, krybe ud paa disse Brætter . . . Ser Di — ser Di, jeg har Toug med, det spænder jeg om Livet, for at gjøre det fast i Baaden derude. Naar jeg strammer paa Touget, saa er vel di Herrer saa god at hale, hale . . .

men piano, Di forstaar nok? Piano . . . Slampen rejser sig for Boven.«

»Herre Gud, hvornaar fik Du det i Dit Hod', Jens?« sukkede den gamle Fader.

»Jeg drømte det i Nat, i Nat, Fatter,« svarede han med et ejendommeligt Smil.

»Det gaar aldrig godt, lille Søn, Gud vær' med Dig,« stammede Gamlingen grædende.

»Ja det er han nok,« trøstede Styrmanden saa sikkert, som om han havde ham synlig ombord med sig.

Imidlertid var den unge Kone ilet hid, for at se Stadfæstelse paa hvad hun havde hørt. Hun trængte sig hurtigt gjennem Hoben, til hun naaede Landgangsbroen, nedenfor hvilken Baaden laa, og nu fulgte en kort Scene, men af en saa gribende Art, at den, optaget i et Minde, aldrig forsvinder deraf. Hun stod først stille et Øjeblik og saa Styrmanden ind i Ansigtet, saa gik hun med en vis ærbødig Senhed ned over Trinene, som var hun gaaet op over Kirkegulvet, og da hun stod ligeved Baaden, tog hun det stakkels blege forkomne Barn og rækkede det hen til Styrmanden. »Lille Hans,« sagde hun mildt og blødt paa sit Jydske: »Kys æ Styrmand for han skal ud og hent' vor Fatter.«

Styrmanden gjorde en ynkelig Grimace til dette, dog kyssede han Barnet alligevel, men det gav et underligt forræderisk Kluk nede i hans Strube, som han imidlertid hurtig fik Bugt med ved at rømme sig med en Alarm, som om han skulde kalde Folk til sig en halv Mil borte. Han slap dog ikke saa let fra denne Scene, den var af hin Naturfylde og Sandhed, som gjerne kan føde tyve andre ud af sig. Folket havde næsten ikke talt, men overvældede af det Storartede og Forvovne i Styrmandens Beslutning, taug de stille, ene fordi der nok kunde tænkes en Del om dette Foretagende, men derimod ikke tales. Det var en Mands Plan, det var paa hans eget An- og Tilsvar, Tale var overflødig. Der blev kun spurgt et Par Gange, og da Oplysning var

givet tilligemed de Forsigtighedsregler, som fra Landjorden var at iagttage, blev der kun tilovers at ønske ham Lykke paa Rejsen. Og under mange gode Ord og Hilsener af de Omstaaende styrede endelig Baaden ud forbi Havnehovedet; medens Styrmanden stod oprejst paa en af Mid-Tofterne som Chefen paa et Kommandobræt, med Hatten i den udrakte højre Haand og stolt som en Admiral, der modtager Lykønskninger af det forsamlede Folk, idet han lægger ud til Togt mod Landets Fiender.

Men nu kom der Liv i Strandfolket. Nu var der Stof nok til Spænding, og den lod heller ikke vente paa sig. Baaden var snart ude ved det faste Slamplag, og hvad da skulde ske, var vel paa en Maade forudtænkt af de Fleste; men desuagtet trængte de sig sammen paa de højeste Steder for at se, og der blev spurgt og raabt og svaret med et Liv, som vel forkyndte Fare, men ogsaa Haab. Baaden laa imidlertid stille, det var en Bestemmelse, at først naar Signalet var givet, skulde den ro i Land med Tougenden, og derfra skulde da den langsomme Halen gaa for sig.

Fra Baaden blev nu begge Brætterne skudt ud paa Slampen, det ene halvt forbi det andet, og Styrmanden krøb, med Tougenden om Livet, forsigtig ud paa det nærmeste af dem. Fra det Midterste af Brættet, der var af fire til fem Alens Længde, skiftede han over paa det andet, og med denne Skiften begyndte det egenlige Arbejde, idet han nu bestandig maatte slæbe det ene Bræt med sig, og fra Midtpunktet af det, han krøb paa, skyde det løse frem foran sig. Men det gik. Der var saamegen Samhold i Slampen, at Brættet under Krybningen kun sænkede sig en Haandsbred, og han syntes da uden Fare for Synkning at kunne fortsætte. Det viste sig ogsaa efterhaanden tydeligere; thi han skred bestandig fremad, om end det gik sent.

Spørgsmaalet var nu, om han kunde udholde det;

thi en overordenlig Kraftanstrængelse maatte endnu til for at fuldføre Vovestykket.

Ude i Baaden havde de Forulykkede set Noget, men hvad det var, forstod de ikke. En Ting rørte sig paa Slampen — et Noget, som kom nærmere! . . . Da forklarede Thames paa en Gang, hvad det var. Faren skjærper Sanserne; hans Syn havde trængt igjennem det ubestemte Fjerne og omsider forstaaet, hvad der gik for sig. Haabet skal have mange Puf ud af Døren, før det forlader et Menneske; men det behøver blot et Øjenblink for at vende tilbage. Og derfor var Haabet hos dem i samme Stund, som Forstaaelsen blev udtalt; men dog ikke uden Frygt, dertil var Faren endnu for nær og Frelsen for usikker.

De forstod nemlig, hvad Ingen paa Land drømte om, at netop over den Strækning, hvor Strømdraget mødes fra Fyens Odde og Kattegattet, sættes Slamplaget i en langsom svingende Bevægelse; der havde heller ikke Frosten magtet at fastne Laget, og dette var da det farligste Stykke — i Virkeligheden saa farligt, at den djærve Sømand selv erklærede: at havde dette været Begyndelsen, hvor der endnu var en Tilbagegang mulig, da var det hele Foretagende bleven opgivet. Og her ville vi kortelig lade hans egne Ord tale, medens vi lade hans Ejendommeligheder ude.

»Da jeg naaede til Strømmen, var jeg dødtræt. Jeg havde begyndt Sagen med Dødsforagt; men jo nærmere jeg kom Døden, jo nødigere vilde jeg slippe Livet. Efterhaanden blev jeg ligesom gal. Jeg saa Brætter til alle Sider, og Baade hvorhen jeg vendte mig. Snart var Himlen over mig og snart under mig, det blev sommetider mørkt og sommetider blændende lyst — og under dette blev dog mine Hænder og Ben ved at arbejde. Jeg havde aldrig følt Søsyge i den stærkeste Orkan, nu blev jeg saa søsyg som et Fruentimmer. Men det hjalp mig ud af Galskaben. Gud maa bedst vide, paa hvad Maade jeg havde arbejdet; men det var

gaaet godt fremad, og da jeg fik Noget af det rigtige Syn igjen, var jeg kun nogle Favne fra Baaden. Jeg troer nok, at var jeg ikke bleven tosset i Hovedet, saa var det ikke gaaet; thi Forstanden ligesom beregnede, Galskaben lod staa til. Jeg var, som sagt, kun nogle Favne fra Baaden; men da kunde jeg ikke mere. Thames raabte til mig — med Skam at sige, saa kunde jeg ikke svare, for jeg græd som en gammel Kjælling, og jeg vidste ikke rigtig, hvordan det var fat med mig, før jeg følte en Haand i Nakken paa mig. Det var Thames. Han havde revet et Par Tofter op af Baaden og stjaalet Konsten fra mig; men saa kan det jo nok være det ellers var gaaet galt. Det var heller ikke nemt at komme op i Baaden; men vi fik dog Bugt med Resten; og det varede nok ikke længe, før vi sendte Signalet i Land. Da Baaden gav det første Stød til Slampen, saa var der Gud ske Lov endnu saameget Liv i os Allesammen, at vi kunde gi' den et Hurra.«

Dette var paa det Nærmeste Styrmandens Beretning om Sagen.

Inde paa Land var der et fortsat Udkig. Der havde en lang Stund hersket en dyb Taushed over Alle; thi man anede en Afgjørelse til en af Siderne. Da hørtes den svage Gjenlyd af de Frelstes Hurra; men det forstodes ikke, før et andet brøltes af Baadfolkene, som fornam Stramningen af Touget; da man nu saa Baaden vende, forstod man, at Alt var lykkedes, og et rungende Hurra strøg hen over hele Kysten.

Det gik langsomt med Indhalingen, og først da Dagen sænkede sig, gled Baaden ind gjennem Havnemundingen, med en hel Del andre Baade som en lang Suite efter sig; thi Saamange, som havde kunnet skaffe Mand og Baad, var draget ud mod de Frelste for at se og lykønske.

Ingen af dem havde lidt Skade. De tren i Land med glade Ansigter, om end med vaklende Trin, thi

Lemmerne vare hendøde af Kulde og Ubevægelighed; men de vare urørte af Sygdom.

De ledsagedes nu op ad Havnevejen af alle de forsamlede Mennesker. Det blev et fuldstændigt Triumftog. Siden delte Hoben sig og fulgte hjemover med de Forskjellige, eftersom de vare kjendte til; kun Jens Styrmand vedblev at beholde den egenlige Folkemasse med sig. Imod Sædvane gik han stille og langsomt fremad; den gamle Fader havde trængt sig hen til ham og med den ydmygste Glæde grebet hans Haand, og fulgte nu ved Siden af Sønnen, som et stakkels gammelt Barn, der gik og saa sig omkring efter Beundringen, ligesom for at indsamle den.

Da Toget omsider var naaet op til Styrmandens Bolig, og man gav ham et rungende Hurra til Afsked, stod han stille foran Husdøren og tog Hatten af med al den Fornemhed, han formaaede at opdrive. »Jeg siger Tak, Tak mine Herrer! . . . Det er ellers inte no'd at gjøre Væsen, gjøre Væsen af.« Dermed bukkede han og drog ind i Forstuen, medens et gjentagende Hurra fulgte denne Yttring. — Men som om han pludselig betænkte sig paa Noget, vendte han fra den aabne Stuedør tilbage igjen til Folket. »Med Forlov, jeg havde nær glemt no'd . . . Ser Di, ser Di, det havde sig saaledes, at jeg inte, inte rækkede helt ud til Baaden, det var lidt galt med Ho'det — og no'd saadant. — Men saa var Thames saa resolut, at han kom mig til Hjælp — Det var bare, bare det jeg nok ønskede, Di skulde, skulde vide.« Og atter bukkede han til Højre og Venstre og forsvandt under de sidste Hurraraab.

Dette var blevet en lang Jul; men større Lykke og Ære, Godhed og Kjærlighed havde Ingen af dem før modtaget, og derfor blev det dog, som de selv sagde, den gladeste Jul, de havde oplevet.

Ud paa Foraaret holdt Styrmanden Bryllup med en af Strandens smukkeste unge Piger. Hun havde efter hin Juledyst set saa mildt til ham og givet ham saa

mange venlige og beundrende Smaanik, at han lidt efter lidt følte en Usikkerhed og Beskedenhed komme over sig, som idetmindste for en Tid gjorde ham endnu mere overdreven i sine Gjentagelser, end han ifølge Planen for sin Selvopdragelse havde fundet det passende. Imidlertid fik han dog i en god og glad Stund saa mange Ord frem, som behøvedes for at klare Sagen — og endelig skulde Brylluppet staa. Da kom nogle Dage før Brylluppet en af Byens fornemste Embedsmænd til Jens Styrmands lille Hus og bankede paa; men da han med venlige Ord og Hilsener atter forlod det, sad Styrmanden med et underlig taaget Blik og rystende Hænder, og vendte og drejede paa en stor skinnende Ting, som man skulde have taget for en Mønt, hvis ikke der havde heftet en Ring ved den, og i Ringen atter et rødt og hvidstribet Baand — det var den store Redningsmedalje i Sølv, som der af sær Gunst og Paaskjønnelse var givet ham Tilladelse til at bære.

Der kom atter en Festdag, hvori mange Flere tog Del, end der var Indbydelse til: thi Alle vilde og skulde jo se Brudgommen med den prægtige Medalje. Og derfor kjørte Styrmanden paa denne Dag i Byens lysegule Karet ved Siden af den smukke Brud gjennem jublende Skarer, og stolt som en liden Konge sad han og tog imod sin Hyldest — han bar vistnok sin Lykke med knejsende Pande; men han havde ogsaa krøbet paa sine Knæ i fem Timer over en Afgrunds svingende Dække for at hente den — den var ham undt!

Ved Bryllupsbordet sad som Forlover Thames ved Brudgommens højre Side. I hans mørke funklende Øjne var der en Stolthed og Glæde, hvergang han saa hen paa Medaljen, og man saa et Udtryk i hans Ansigt, som om han mente, at han dog nok paa en Maade havde været med at fortjene den — thi havde han ikke vovet Livet først, da havde Jens Styrmand jo heller ikke havt Noget at vove Livet for. Det var fra hans Side et natur-

ligt Opgjør med den Sag, og det var jydsk — thi det blev ikke sagt, men tænkt.

»Det er en kjøn En, kjøn En, dennehersens, Du Thames!« sagde Brudgommen, idet han atter og atter smilede ned til Medaljen og ringlede lidt med den. »Egenlig skulde Du, Du ha'e det halve af den . . . hvad Du?«

»Aa lille Jens,« svarede Thames vemodigt. »Hvad skulde saa Vorherre ha'?«

TROLDGJØLLET.

ET SAGN.

PAA den østre Side af Jørendfjorden i Søndmørs Præstegjæld ligger en stor Fjeldgaard ved Navn Molaupe. Dens Grund strækker sig ind til en Kløft i Fjeldet — eller et saakaldet Gjøl, — og fra Gjøllet skjærer en dyb gjennemgaaende Revne lige ned til Fjorden. Dette Fjeld kaldes Troldgjøllet. — Her, berettes der af gamle Folk, høres stundom tunge Drøn inde i Fjeldet, ligesom Skud af en Kanon, og Røgen vælter sig ud af Gjøllet, og farer med Ildgnister hen over Husene. Sligt er, og har altid været et sikkert Varsel for Fjeldskred.

Til denne Folketro, der synes at tyde hen paa et vulkansk Udbrud, men som dog Videnskaben endnu ikke har stadfæstet — knytter sig to andre Sagn, et fra den kristne Tid, og et, som gaar tilbage i Sagatiden selv. Det ældste berettes saaledes:

I Troldgjøllet boede engang en Djurre (Gyvre) eller et Huntrold, som blev begjært til Ægte af en Jutul — eller et Hantrold, der boede ovre paa den anden Side af Jørendfjorden i et Fjeld, kaldet Raamandsgjøllet.

Da nu Udsendingen roste ham over al Maade for Mandighed, Fagerhed og Styrke, gav Djurren øjeblikke-

lig sit Ja og drog i samme Stund did med ham for at tage sin stolte Bejler i Øjesyn.

Men da hun var ankommen til Raamandsgjøllet, og en liden Mandsling, ussel og fejg at se til i alle Maader, steg frem for hende, — da blev hun saa mægtig betagen af Vrede, at hun ikke kunde sige et Ord, — hun bare spyttede paa ham. Og da forvandledes han i samme Stund til en Sten i menneskelig Skikkelse, som endnu staar der paa det høje Fjeld, kaldet Raamanden.

Efter denne krænkende Færd rejste Djurren tilbage; men saa stærk var endnu hendes Vrede, at det hørtes som tunge Drøn i Fjeldet, og Røg og flyvende Gnister slog ud af Gjøllet, hvergang hun satte sin Fod i Gulvet.

Og da svor hun, at hver fager, mandvoksen Gut, der kom Gjøllet saa nær, at hun kunde drage ham til sig, skulde høre hende til for evige Tider, som en Soning for den Tort, Jutulen havde budt hende ved at lyve sig mandstærk og fager.

Men da vogtede hver Unggut sig vel for at komme did, — og mange Hundrede Aar gik hen, og endnu sad Djurren i Fjeldet med sin mægtige Vrede.

Saa skifter Tiden, og et nyt Sagn gaar frem af den samme Grundtanke. Der hedder det:

Paa Molaupe Gaard havde Sygdom og Skræk for Troldgjøllet skræmt Folket væk, og Gaarden laa øde for lange Tider.

Da spurgtes det, som noget rent Utroligt, at en ganske ung Gut havde kjøbt den gamle Gaard, og at han fra en fremmed Egn vilde drage hid og fæste Bo. Dette bares nu en Tid rundt iblandt Folket som løs Tale, indtil endelig Visheden kom, og i Vaarens første Brydning en fager, mandvoksen Gut drog ind paa Molaupe Gaard.

Han havde ingen Slægt, og helt alene med sit Tjenerhold levede han paa Gaarden, — og han levede vel en Tid; men der var ikke folksomt paa Fjeldet, og inden Døre hændte hver Dag det Samme. Da tog Gutten paa

at længes — og tilslut saa over al Maade, at han kunde slet ikke raade med sig selv.

Nu hændte det ud over Sommeren, at en gammel Kjærring kom til Gaarden. Hun saa ikke hyggelig ud, men Gutten bød hende ind og gav sig i Prat med hende alligevel; det var ikke saa ofte, der kom en Vejfarende til hans Gaard.

Og Kjærringen havde Mangt at berette om Egnen og Folket deromkring, som tyktes Gutten fornøjeligt at høre paa. Mest kjendte han sig dog greben af Sagnet om Djurren og hendes hæslige Bejler, og da Kjærringen kom dertil: at Djurren spyttede paa Troldet, sprat Gutten ivejret af bare Fornøjelse. »Det var vel!« udbrød ban, »den, som lyver sig Mand, faar der spyttes paa.«

Men da hun nu vedblev at berette om Djurren, — hvor fager hun var og hvordan hun sad der i Fjeldet som en Dronning, med det guldgule Haar udslagent som en Kaabe over sine høje Skuldre, — med Kinder saa røde som Fjeldroser, og Øjne saa skinnende som Solblink i Sky, — da brændte Guttens Kinder, og hans Hjerte slog Hammerslag i Brystet. Og da Kjærringen omsider endte med det Udbrud: »at om alle de Gutter, som fandtes deromkring, gik frem paa Rad, Djurren værdigede dem ikke saameget som at se paa dem!«

Da rejste Gutten sig op og rettede paa sig: »Alle Gutter er ikke ble't samlet endnu!« sagde han.

Saa gik nu Kjærringen sin Vej; men Gutten var efter denne Stund ligesom indspunden i en Konglevæv, — jo mere han vilde vikle sig ud, desto mere viklede han sig ind. Før bar han Længselen med sig som en levende Tanke, nu blev Tanken til en Drøm med underlige Syner; og skjønt hver af dens fine Traade var ikke stærkere end det tindrende Fnug i en Solstraale, bandt den ham dog med mange Mands Styrke. — Hver Kveld støt vandrede han ud af sin Gaard bort til en Fjeldknude, hvor der var frit Skue henover

Troldgjøllet, og her sad han da med Drømmesynet for sig, — og det var altid det Samme: det var Djurren med Guldhaaret og de luerøde Kinder, — og det tyktes ham mangen Gang, som maatte han kunne række sig hen over Dødens Afgrund for at drage hende til sig.

Men som Tiden gik, fik Gutten en tærende Livslede af dette, og da Høsten kom, og der op af Gjøllet steg de mange underlige Lyd, som om Naturen jamrede ud af et levende Hjertes Kval, — da blev Guttens eget Hjerte som et bundløst Dyb af uforstaaet Sorg, og da skiftede han Sæde; da gik han hver Dag den lange Vandring bortover til Troldgjøllet selv, og nu sad han her paa selvsamme Maade. — Og Vinden slog sine iskolde Favntag omkring ham, og op af Gjøllet hørtes det som Skrigene fra en uforløst Aand.

Men Høstens urolige Tid forløb, og Vinteren stod stille i sit hvide, stjernetindrende Skrud paa Fjeld og i Dal. Da var det, som Naturen fik Lindring for sin Kval, og Gjøllet gabede ikke længer op med sit svimlende Dødsmørke; thi nu var det halvfyldt med Sne, og dens hvide Smaablink kastede Drømmen tilbage.

Da kom der Dage, hvor Gutten blev siddende hjemme paa sin Gaard, grundende over: hvorfor han ikke længere droges did, — men efter dem kom atter Dage, hvori han undrede sig over, at det nogentid var sket: Da lyste Klarheden frem igjen over hans Tanke, og han tog sig sammen til et nyt Liv. Men nu stod ogsaa paa en Gang for ham, at han havde ikke været ved Kirkestevne i Aar og Dag, — og did drog han da den næste Prækensøndag.

Det var en vakker Solskinsdag. Rundt om paa Kirkevejen stod Folk og samtalte, og udover til alle Sider hang Træerne fulde af et fintdrysset Snelag. — Gutten blev staaende et Stykke fra de Andre; thi Ingen kjendte ham. Og ikke vilde han heller som Fremmed byde sig selv til. — Da blev han vár en Flok Jenter, som stod lidt nærmere ved, og blandt dem var der En — saa

høj og rankvoksen, at hun ragede op over alle de Andre, og det tyktes Gutten, at de tog en Ære af at flokke sig omkring hende. — Hun var saa lys og skjær som en Lilje, og Kinderne saa røde som en Fjeldrose i Vaar. Hendes stærke Haar var udslagent, det bredte sig ned over Ryggen og de høje Skuldre som et guldskinnende Hang. Men vel kjendtes det tillige paa hele hendes Lag, at hun var stolt og strid, — og at hun saa med Ringeagt paa Alle.

Ved dette Syn følte Gutten sig mægtig betagen; thi dette var jo Billedet af Djurren, saa som Kjærringen havde vist det for ham, — og det var endnu mere! — Det var det Drømmesyn, han havde baaret med sig under den tærende Svindel. Ak! saa hurtigt var der skiftet om fra Længsel til Drøm — kunde nu det Hele skifte om i et levende Liv! — og dybt drog han Sukket, som fulgte med Tanken.

Da tyktes det ham, som Jenterne talte sig imellem om ham, og han lyttede, — han var jo saa vant med at lytte paa langt Hold!

»Hvem er den spræke Gutten, som staar der borte og myser hid — Du Uakatle?« spurgte en af de Smaa den store Jente.

»Det véd ikke jeg,« svarte hun stolt.

»Véd ikke Du det?« udbrød den Anden, »det er jo Gutten ifra Molaupe Gaard, — ham, som der fortælles om, at han sidder dagstøt der borte i Troldgjøllet, og byder sig frem til Djurren.«

»Tufs!« afbrød Jenten haanligt og vendte sig fra dem.

»Aa, han kommer nok og byder sig frem til Dig med,« kastede en af de Smaa efter hende. Men da vendte Uakatle sig helt om igjen, og idet hun talte, var det som hun spyttede hvert Ord ud imod Gutten: »Aha — da fik jeg nok høre mig for i Raamandsgjøllet først — jeg!« Og dermed gik hun.

Disse Ord rammede Gutten som en Knivsod — dog ikke til Død men til Liv! »Hun agter mig ikke mer

end Djurren agtede Trolden, da hun spyttede paa ham! — saa umandelig er jeg da kjendt her mellem Folket,« tænkte han, og Tanken brændte ham som en Ild ind i Sjælen. Men pludselig brød han af med sig selv — og lo højt, — og da sprat Livsmodet op i ham, som Gnister af en halvslukt Brand. »Ha ha! Vi træffes igjen!«

Fra denne Dag mødte Gutten til Kirkestevne hver Prækensøndag, — og Jenten gjorde det Samme. Men for hver Dag drog han hjem med en større Glæde over hende, og hun med en større Harme og Ærgrelse over ham.

Da kom det endelig til det, at Folket gav Agt paa ham, og forstod hans Tanke med Jenten, endda han ikke en eneste Gang havde nærmet sig til hende! — og da begyndte de at drille hende, og hun kunde med al sin Stolthed ikke værge sig imod dem. »Kjækt Par — Du og Gutten! ret som laget for hinanden,« hørtes det til alle Sider, — og da gamle Klas i Grytten, der var Far til Uakatle, fik Tag i dette, lo og smiskede han til ham; thi denne Gutten havde netop det, der krævedes for at føre hans Datter hjem som Brud. — Men da han endelig engang talte til Datteren selv og mente, at de fik vise sig som gjæstgjævt Folk imod Gutten, — hans Gaard var nu alligevel nærmeste Nabo til deres og mere af Sligt, — da blev Jenten for Alvor vred og svarte højlydt, saa Gutten, der stod et Stykke fra dem, kunde høre hvert Ord: »Der er ikke nogen Vej laget mellem hans Gaard og vor, — og det tænker jeg sker aldrig.«

Men nu gik Gutten rask imod hende og hilste kjækt; det var første Gang. »End om jeg fandt mig en Vej ligevel?« spurgte han.

»Aaja — der fin's vel altid en Vej for den, som vil kry sig frem,« svarte hun og vendte sig med Haansmil bort fra ham.

Men Faderen gav Gutten et lidet Nik fra Siden, og dette betød saameget som: »Velkommen til!«

Saa gik det ud over Vinteren, og Juletiden kom. Da spurgtes det, at Klas i Grytten gjorde et stort todages Gildelag for alle sine Kjendinger baade paa Fjeld og i Dal. Kun Gutten ifra Molaupe Gaard var ikke blandt de Budne. Uakatle vilde det ikke, og hun fik vel raade!

Men da nu Gildesdagen var kommen, og Gjæsterne forsamlede, — drog de Gamle ind i Storstuen og slog sig ned ved Ølkruset, og de Unge spredte sig ud over Tunet med Leg og Løjer. Nogle sloges med Snebold, Nogle prøvede Styrketag og Andre løb omkaps, — og imens stod Jenterne ved en Side og gav Latteren til, endda de var ganske blaafrosne, og holdt Hænderne under Forklædet. — Kun Uakatle var uforandret. Til Trods for Kulden stod hun skinnende i sin stærke Ungdom som Solrødme paa nyfalden Sne.

Da var der En, som brød ud i et højt Raab: »Se bort — der borte, der paa den andre Siden af Troldgjøllet! der staar Gutten hidover paa Ski.«

Alles Øjne vendte sig did, — ja ganske rigtig! der stod Gutten fra Molaupe Gaard oppe paa Fjeldet, hvor Gjøllet laa gabende nedenunder. Og nu tog han Huen af og svingede den til Hilsen! — — saa bøjede han sig fremover, som naar en Jæger tager Sigte, stemte den venstre Haand imod Brystet — og skjød ud over Gjøllet!

Et Skrig fór ud af dem Alle, men Skriget var ikke slut, før Gutten strøg hen over Fjeldet paa denne Side, og stod nu hid imod paa sine lange Ski, indtil han standsede foran Uakatle.

»Nu!« udbrød Gutten leende, »saa Du jeg fandt mig Vej, og det uden at krybe ogsaa?«

Men Uakatle svarte ham ikke. Der var i denne Stund gaaet et Dødssyn forbi hende, og hun var blegnet af — lige ind i Sjælen.

Da tog Gutten Svar af hvad han saa — han havde faaet et godt Mod efter dette Sprang, — og da han havde sat Skierne fra sig, kom han tilbage og tog Jentens Haand; — den var rystende og kold, men da den havde ligget stille i hans en liden Stund, blev den baade levende og varm. — Saa fulgtes de ind i Storstuen til de Gamle, — og Hjertet vokste i Brystet paa Gutten, thi han kjendte, at hun tog Tryghed og Støtte af ham.

Og nu bød Klas i Grytten højlydt sit »Velkommen til!« og det Samme gjorde hver Gjæst i Laget. Og nu tog Jenten mildt imod den Tale: at Gutten og hun var et passende Par — »ret som laget for hinanden!«

Saa blev Brylluppet bestemt til Vaaren. Gutten vilde ha' det straks, men Jenten vilde ikke gaa Kirkevejen som Brud, før den var klædt i Sol og Blommer, og hun beholdt Ret.

Men da nu Vaaren endelig kom med Regn og Rusk, og brød Vinterens hvide Stjerneskrud isønder, da Gjøllet paany stod og gabte med sine svimlende Grunde, og Klager og Suk steg op som fra en livslevende Sorg, — da hændte det Utrolige, at Gutten paany lod sig drage did af sit drømmende Hang, — og det Ord kom atter ud mellem Folket: at nu sad Gutten der igjen ved Gjøllet og bød sig frem til Djurren, endda han havde lige ved sig en ringfæstet Brud. — Kun Jenten talte til Ingen og vilde Ingen høre, — det blev hendes Ensomheds bittre Tanke.

Denne Vaar var der ogsaa helt igjennem et stormende og uhyggeligt Vejr. Ofte hørtes det som tunge Drøn inde i Fjeldet, og Røg med henfarende Gnister trængte sig ud af Troldgjøllet. — Mange Stenskred spurgtes, og Ingen kjendte sig tryg for Faren. Da var der En og Anden, som tog det med Spøg: Det er Djurren, som raser, fordi Gutten gifter sig, blev der sagt. Men den ene Dag gik — og den anden fulgte, tilslut var Bryllupsdagen kommen. — At Tiden gik, det var det, Djurren ikke kunde forhindre!

Da stod alle Bryllupsgjæsterne samlede paa Kirkebakken, kun ikke Brud og Brudgom, det hørte sig ikke til; thi her maatte nu efter gammel Skik foregaa den Akt, at Kjøgemesteren skulde indbyde Gjæsterne, hver for sig, uagtet de godt og vel allesammen vare indbudne for længe siden. Dette skete nu paa følgende Maade:

Først blev der holdt en Tale til overdreven Ros og Ære for Klas i Grytten, som var den, der indbød dem: han var en slig havendes Mand — og slig gastgjæv Mand, at ikke havde der været Nogen — og ikke kom der Nogen, som kunde jevnføres med ham, nogensinde. — Og det Samme havde hans Far — og Farfar, og hele Slægten op igjennem været. — Der fik og spørges, om nogen Mand havde slige Sølvkrus og Stob at byde Velkommen med? Fandtes der Nogen, da var de snart talte! — Og kom det til det, som var i Kruset, — ja da fik hver Mand skjøtte sig selv, for det kunde nok hænde, det gav en Rus; men slig Rus skulde aldrig noget Menneske kjendt før — for det var et gammelt Ordlag:

> At han, som var Gjæst i Klas i Gryttens Hus,
> Og drak til Botten af Klas i Gryttens Krus,
> Han sov fjorten Dage og to til paa den Rus.

Derpaa vendte han sig nu til hver af Gjæsterne med Indbydningen, og da fik hver Enkelt saamegen Ros, at tyve Mennesker kunde have nøjet sig med det og endda efterladt en Del til Slægten. — Og nu var Turen da til hver af dem at forsikkre Kjøgemesteren: at naar slig Mand som Klas i Grytten værdigedes at indbyde dem, da maatte de sige det: at ikke skikkede det sig for dem, at ta' imod Sligt, — de maatte vel skamme sig noget? — Og efter at nu hver især paa denne Maade havde afslaaet Indbydelsen et Par Gange, og lige saa ofte havde ladet sig nøde af Kjøgemesteren med en hel Ramse skamrosende Ord til at tage imod den, sluttede omsider

Akten med at Alle vare indbudne, — og nu kom endelig Bruden med sit Følge ind paa Kirkevejen.

Først gik efter gammel Skik de unge Jenter frem paa Rad, med Sølvbaand om Haaret og med mange skinnende Smykker om Hals og paa Bryst. Dernæst fulgte Bruden med sine Brudesvende, og stolt og fagert bar Uakatle sig med den høje Sølvbrudekrone over sit guldgule udslagne Haar. — Efter hende kom da Brudekonerne i broget Dragt, og til dem sluttede de Indbudne sig efter Lyst og Vilje.

Og da nu Bruden stod oppe ved Kirken med Storfølget sluttet omkring sig, da først kom Brudgommen frem paa Vejen med sine Ledesvende.

Men det hændte, at just som han stod foran et lidet Skar i Stien — den som førte fra Fjeldet nedover til Kirkevejen —, og som slet ikke var bredere end Fodskiftet over, — gik der et langtrukkent Drøn hen gjennem Fjeldet, og hele Brudefølget fór opskræmt om imellem hinanden, saa den Ene vidste ikke hvad den Anden vilde. Og da endelig Stilheden kom tilbage og Folket tog sig sammen til hvad som skulde ske, saa de Ledesvendene vare komne til, men Brudgommen var der ikke. Han stod endnu, hvor han var standset i det sidste Fodskifte foran Skarret, — hans Aasyn var blegnet, og slappe hang Arme og Hænder, som om han havde sluppet baade Liv og Rørelse ud af dem.

Da tog Folket paa at raabe til ham — og vinke ham hid: Nu var det i sidste Stunden, — Kirken var aaben, Præsten var kommen! — Han hørte dem ikke. Og Bruden blegnede, mens Vreden fløj som Ildgnister imod ham fra hendes tindrende Blik, — han saa det ikke.

For hans Syn fremgik i denne Stund et andet Skue; thi Skarret bredte sig, som naar to kløftede Rande vige jevnt tilbage fra hinanden, — og omsider gabede Troldgjøllet op imod ham med sine svimlende Grunde.

Nu gik for anden Gang et Drøn igjennem Fjeldet, og en tyk Røg bølgede nedover dets ujevne Sider,

akkurat som Skyer, der drives af en Storm. Da viste sig et underligt Syn for Gutten: en kulsort Hest steg op af Gjøllet, og jog med svingende Manke og flyvende Hale op over Kirkevejen dertil, hvor Bruden stod, — og han saa, den rejste sig imod hende med aabent Gab for at rive den skinnende Krone af hendes Hoved. Men i det Samme syntes det og for ham, som om hun vokste højt op over den, og Brudekronen stod blank, som flettet af Sol og Stjerner, omkring hendes guldskinnende Haar. Da sank Hesten med Et ret ned i Jorden foran hende, — og Gutten fik sig et frelsende Aandepust.

Og nu prøvede han paa; han maalte Bredden og han maalte Dybden, og han manede Hjertet med al Smertens Styrke, — — — han vilde tage Løbet, han vilde sætte over — — — men Rædselens Svimmel tog ham, og som en vingeskudt Fugl sank Hjertet i hans Bryst.

Og atter kom det samme Syn! — Den gruelige Hest steg paany op af Gjøllet og strøg med dundrende Hovslag op til Bruden og rejste sig imod hende. Og for anden Gang vokste hendes stolte Skikkelse op over den, og Brudekronen funklede som et dejligt Dagbrud over Stormnattens Sky, — og da sank den ligesom før brat ned i Jorden.

Gutten aandede atter op af sin gruelige Kval, og atter sprængte han paa for at bryde Rædselens fule Lænke, — men den sluttede endnu om Hals og Bryst som mange Mands kvælende Tag.

Da var det, som Bruden med Et forstod, hvad Brudgommen vel maatte lide! — For anden Gang gik Tabet af ham som et Dødssyn forbi hendes Sjæl. Det stolte Mod brast som en højvokset Lilje under Stormen, og Vreden skjød som et Koblink væk for Hjertets stigende Varme. — Hun maatte hjælpe ham! — Og hun skjød Følget tilside, — hvad brød hun sig om Skik og Vedtægt? Alverden var ligesom et Bortkast for hende i

denne Stund, der var kun Et — et Eneste, som gjaldt, og det var ham! Og afsted fløj hun nedover den skraanende Kirkevej, — didhen imod, hvor Brudgommen stod.

Men idetsamme gik et nyt Drøn igjennem Fjeldet, og forfærdet sank hun til Jorden og løftede sine foldede Hænder mod Himlen.

Og Brudgommen saa det, han skjønnede hendes gruelige Angst, — og Hjertets saarskudte Fugl slog endnu en Gang sine Vinger ud, — men den kunde ikke flyve!

Da steg den sorte Hest op af Gjøllet for tredje Gang, større og rædsommere end nogensinde; dampende med flyvende Gnister fra de dundrende Hovslag styrtede den fremover mod den værgeløse Brud, og rev Kronen af hendes bøjede Hoved.

Og Kronen rullede nedover mod Gjøllet, nærmere og nærmere, til den hang sittrende imod det sidste Fald.

Da løftede Brudgommen sit Hoved, — Kjærlighedens Angst vokste op over Frygten, — Brudens hellige Smykke maatte frelses — det forfærdelige Sprang maatte voves! — og ud satte han over den svimlende Afgrund — Ah! . . .

Da brast Drømmens tusindtraadede Væv, og Gutten var sig selv igjen. Og han ilede hen til den knælende Brud og løftede hende op i sine kraftige Arme. Og atter stod hun der med den høje Sølvkrone over det guldskinnende Haar, — lige lys og fager — men ikke lige stolt!

Da tog Brudgommen hendes Haand og ledte hende selv til Kirken, — anden Gang havde han sprunget over Dødens Afgrund for at vinde hende — nu var hun hans!

Men i det Øjeblik de kom ind under Kirkens Hvælv, gik et nyt og forfærdeligt Dur gjennem Fjeldet, saa hele Grunden rystede. Og da styrtede Følget i vild Forvirring ind bagefter dem. Men Brud og Brudgom gik

med trøstefuldt Mod op til Alterets Trin og bøjede sig for Kirkens hellige Vigsel. Og da den var annammet, gik de Haand i Haand, i Spidsen for det opskræmte Følge, med frejdig Glæde ud af Kirken, — for dem var der ingen Rædsel mere; den store Skræk var prøvet — Skrækken for at tabe hinanden. Den store Sejr var vunden, Sejren over sig selv, — nu vare de Et.

Senere paa Dagen, ved det festlige Lag i Bryllupsgaarden, berettede Brudgommen om sit Syn for de lyttende Gjæster; og da Kvelden kom, og Kruset gik rundt, fór endnu »den sorte Hesten« dampende og pustende — med flyvende Manke og svingende Hale forbi mangt et Syn, — kun Brudgommen saa den ikke længer. Der var lyst til den Side, hvor Bruden sad, og der vendte han ikke Øjnene fra!

Saa førte han en vakker Dag sin Brude-Hustru ind paa Molaupe Gaard, og da viste sig, at et mægtigt Skred var gaaet ned af Troldgjøllet. Fjeldet var kløvet lige ned i Grunden, — og Djurren var forsvunden.

Men siger Sagnet: hendes hævnsyge Tanke forsvinder aldrig. Hun staar endnu, som en Flu — eller blind Klippe — lige ved Indsejlingen af Fjorden, — og giver der Baaden de farlige Grundstød i stormfulde Nætter.

GUDRUN.

I de fremfarne Tider, saa beretter Sagnet, levede i Gudbrandsdalen en stærk, ensom Kvinde, mægtig og rig paa Gods og hovmodig af sin ældgamle Slægt, der, skjønt bondenævnt, dog bar sin Odelsret med samme stolte Lag, som Adelsmanden sit gyldne Vaabenmærke i Kongens Gaard.

Gudrun, saa hed hin Kvinde, var den eneste Gjenlevende af sin Slægt. Hun havde holdt sig borte fra al daglig Omgang med Folket i det Bygdelag, der sluttede sig til hendes Gaard, og kun naar hun Tid imellem mødtes med Jevninger, gav hun sig hen i en kort Meddelelse; men altid med en Følelse af sin Førstefødselsret. Hun vilde dog ikke bestandig støde fra sig, hun vilde og drage til sig — hvad var hendes Hovmod uden Jevnføring med Andre? Saa dækkede hun Kulden med List og Lempe, saa vandt og bandt hun, hvor hun vilde, og slap atter sit Tag efter Lyst og Lune.

Gudrun var saare fager, dog glad saa aldrig nogen Mand sig paa hende, snarere skræmtes han væk, men fristedes i samme Stund tilbage. Hun var stor af Vækst, men fin og afmaalt i Laget; hun gik aldrig med Ungdomsmod over et Gulv, men tungt som den, der overvejer og prøver, og hvor hun standsede, stod hun som

en Støtte, der ikke rokkes af Noget. Hendes Pande var høj og bred, hendes Haar laa tykt og glat omkring den. Øjenlaagene var halvt sænkede, og hun løftede dem tungt; men Øjets Farve var en Samstraalen af Gult og Blaat, dog stundom ogsaa bleg som et farveløst Glas. Hendes Læber var smalle, fast sluttede og sænkede sig i dybe Mundvige, — men den Tale uden Ord, som stod præget omkring dem, var mærkelig nok; thi haardt som Urfjeldet var Noget, smigrende som et Kjærtegn var Andet, og midt imellem sprang Haanet, som en Orm, ud af den ene Mundvig og krummede sig over i den Anden, og da stod der Skræk af hende. Mangen Bejler havde dog, uagtet dette, stundom vel ogsaa paa Grund af dette, nærmet sig til hende med godt Haab, med dristigt Haab, og med frygsomt Haab, men hver paa sin Vis var uden Skjel bleven vist tilbage.

Alligevel tænkte Gudrun ikke at leve ugift. Det Slægtsry, hun var saa nidkjær for at bevare, vilde hun ikke skulde hendrysse i Glemselen med hendes Gravstøv — men hvor var han, som hun uskjæmmet kunde blande Navn og arvede Kaar med?

Der var en vid Kreds af Kjendinger, som hun uden Sky kunde vrage imellem; thi ikke En vilde have nægtet hende Ret til at gjøre sit eget Valg. Men Gudrun fandt Ingen: En var for tung i Laget, en Anden var for let; En var for ringe af Slægt, en Anden for fattig paa Gods — da kom der en Tid, ikke brat, med Skræk og Fald, men snigende, som en klam Taage, den gav hende mangt et iskoldt Gys! Og herefter faldt en Sygdom over hende, lig den der bøjer Blomsternes Krone i Udfoldingens Tid; men fra dette anede Gudrun noget Værre.

Det Skjel, hun havde givet saa mange af sit Livs fagreste Aar til at faa rejst mellem sig og Andre, det stod der. Den Ensomhed, hun med saadan Iver havde spredt om sig, den laa der i Ørkenstilhed! — hun havde sat Alt paa at værne om sin Slægt — stod hun ikke

allerede som et malet Vaabenskjold paa dens Gravkammer, og dog var der, det følte hun, endnu Noget tilbage, Noget hun ikke kjendte — hvad var det?

Da sad Gudrun en Kveld, paa Forsommerens Tid, i det største Rum paa sin Gaard. Hun saa sig tankefuld omkring. Rigdommen var højnet og havde bredet sig omkring hende, men hun kjendte sig alligevel som den Dødssyge i et stadseligt Skrud, og hun følte det, som om hun maatte blive i det, til Dødsstunden var endt; thi hun havde jo været iklædt det fra Fødselen af, og det var jo vokset med hende ligesom Barken med Træet. — Det var en fager Kveld, en af dem, hvor hele Naturen drømmer om Kjærlighed. Solgløden brændte et Øjeblik paa Ruderne og kastede sine sidste Straaler over Elven, der gled forbi Gaarden, da sank den brat ned bag Fjeldet, og dæmpet laa Aftenskjæret over Skov og Mark. Der var Mildhed og Længsel, der var Stilhed og Lyst; thi der var Frugtbarhedens Liv i Alt. Kun i Gudruns Storstue var der Ensomhed, der knuppedes ikke, der visnede blot!

En summende Myg kredsede over og om hende, og det hørtes som en endeløs Klage; da løftedes hendes Barm af en pludselig Smerte, og et Suk steg op fra Hjertedybet; Graaden taagede over hendes kolde Blik, og hun sank ned mod Bordet, foran hvilket hun havde siddet, tronende i Højsædet. »Mægtede hun da ikke at standse Tidens Strøm? var hendes Aande da ikke som et af hine kolde Pust fra Nord, der kunde hemme Bølgernes Drag, saa de glede sagtelig hen over Livet? Maatte hun se dem stryge forbi i lige maalte Længder uden Stands, og bære med sig hendes unge Aar hidhen, hvorfra Intet vender tilbage?« — Da kom Nogen gaaende mod Døren, Fodskiftet standsede udenfor, som naar En betænker sig endnu en Gang; endelig blev Døren aabnet, og en Unggut af Gaardens Tjenestehold tren ind i Stuen. Han hilste paa sin stolte Madmor, og blev staaende ved Døren. Gudrun hilsede ham ikke igjen,

men hun holdt sit skarpe Blik fæstet paa ham — hun undredes paa, hvad han kunde ville.

Imidlertid vedblev Gutten at tie, og han saa ned for sig, dog ikke paa nogen Maade af Forvirring eller Kejtethed, snarere tyktes det, som om han samlede sig paa Noget, han i den hurtige Frist overskuede.

»Bringer Du Hilsen eller Bud?« spurgte hun kort og kjed af hans Nølen. Da rejste Gutten Hovedet med et lidet Kast til Siden, idet han fæstede et hurtigt og prøvende Blik paa hende.

Saa tog han kjæk Ordet, medens en skinnende Rødme fløj hen over hans lyse Ansigt.

»Jeg har baade Bud og Hilsen til Dig . . . men det kommer nu an paa, hvordan Du vil tage imod det.«

»Først faar jeg vide, hvad jeg har at svare til,« sagde hun.

»Ja det var vel saa,« smaalo Gutten. »Men det er underligt med det at byde Noget, det kan saa være det Gildeste en Mand ejer, han betænker sig alligevel.«

»Jeg synes Du nævnte Hilsen og Bud?« afbrød hun koldt.

»Ja Hilsen har jeg rigtignok, og Bud med; men det er fra mig selv. — En gaar bedst egne Ærinder.«

»En faar Lykke til at gaa Andres med, naar En tjener for Brødet,« svarte hun.

»Det var nok saa,« sagde Gutten og smilte lidt.

»Men det jeg har at sige er nu vovsomt nok . . . og Du . . .«

»Jeg har ikke Lyst til Ordskifte med Dig,« afbrød hun strengt, »hvad vil Du?«

Gutten tog sig stærkt sammen og saa paa hende.

»Ja ja, da!« udbrød han.

»Jeg har den Hilsen fra mig selv, at Du er det stauteste Kvindfolk, jeg har kjendt, det vakkreste ogsaa, og med sligt et Mod, at jeg véd ikke uden én Mand, der magter Dig.«

Gudrun fæstede et koldt Blik paa ham, mens Ormen langsomt snoede sig fra den ene Mundvig over i den anden. »Og hvem er da det?« spurgte hun.

»Det er mig,« svarte Gutten.

»Ha ha!« lo hun haant.

»Ja ja,« blev han ved, »Du faar nu tænke om det, som Du vil, jeg beholder min Tanke ligefuldt. Rigtignok er det saa, at naar Du siger et vredt Ord, gaar det i En, som en Nagle, der drives ind, og En faar Lykke til at hugse det saa længe En lever; men kommer Du saa efterpaa med det Gode, da drager Du en Mands Hug til Dig, saa han glemmer baade Far og Mor, og det som Mer er for Din Skyld.«

Gudrun havde lidt efter lidt hævet sig op af sin sorgfulde Døs. Her lød Ord, der endnu engang dryssede Smigerens Guld paa hendes ensomme Vej; dog saa stor var Skjelningen mellem Før og Nu, at hun ikke længer spurgte, fra hvem det kom, hun tog det uvraget til sig. — Da lyste det stolte Mod over hendes Aasyn igjen, og et funklende Blik mødte Gutten.

»Nej!« udbrød han, »Du skinner mod En, saa En trænger at skygge sig for Øjnene.«

»Ja saa,« sagde Gudrun med lidt Haan i Røsten.

»Men det gjælder nu ikke mig,« lo han, »for jeg ser lige rakt paa Solen, jeg.«

Og raskt fløj deres Blikke mod hinanden til en Udfordring.

Dristigt maaltes de, ingen Skyhed slørede over dem, dybere og dybere ind trængte de — til Slut mødtes de der, hvor Maalet slipper og hvor Sjælene blandes!

»End Budet Dit?« spurgte Gudrun med en liden Skjælven i Røsten.

Gutten tren fast og frejdigt nogle Skridt fremover Gulvet, og han blegnede som ved et Kuldegys. »Budet mit er det . . . at vil Du som jeg, da tager Du mig til Husbond . . . Madmor bliver Du for mig ligefuldt, saalænge Du lever.«

»Du?« fór Gudrun op i pludselig Vrede. »Det var stort Mod det!«

»Stort skal Stort magte — Lidet kan Hvermand agte,« svarte Gutten uforfærdet.

Gudruns Hovmod holdt ikke slig Selvfølelse ud, og det tilmed hos en simpel Tjenestegut. Stod han ikke der med et Mod lige saa stort som hendes!

»Nu kan Du gaa og passe Stellet dit. Til Høsten kan Du skifte, hugs det,« sagde hun.

»Det skal bli'e som Du vil,« svarte han og tren tilbage mod Døren. »Men selv kan Du ha'e godt af at hugse det, som skifter, helst naar det er Lejligheden, for den plejer ikke at rende paa Døren hver Dag. — Nu kan Du faa Dig Husbond, Du kan bøje Hugen til, for det kjender jeg paa mig, — en anden Gang er en Skjelm!«

»Gud maa vide, hvordan Husbondsklæ'r skikkede sig for Dig? . . . jeg tror, det vilde skorte paa Væksten!« udbrød Gudrun og saa ham ned i Støvet under sin Fod.

»Aa, Du har vel en Del Aar fremfor mig; men Du skal ikke lade haant om mig for det; der Du er naaet frem, kommer nok jeg efter,« sagde Gutten. »Jeg løb ifra Barnelegen da jeg var ti Aar gammel, og da jeg var fjorten, likte jeg mig bedst i Mandslag og tog Mandsarbejde . . . siden ved jeg knapt, hvad jeg mente med mig selv, men Fjas var det ikke, det er sikkert, og nu er jeg Mand.«

»Men Du ejer ikke mer end Fillen Du staar og gaar i,« kastede hun haanligt mod ham.

»Koften min er god nok, den,« svarte han leende, »den ta'r af for baade Sol og Vind, og mer trænger ikke jeg.«

»Aa, Du gad dog nok møde frem i Laget, som min Husbond ligevel? den mægtigste og rigeste Mand i Bygden.«

»Det gad jeg,« udbrød han, og et Øjeblik maalte han dristigt sit funklende klare Syn med hendes ilde-

spaaende Blik. »Jeg gad nok være Herre over baade Dig og Dit. Jeg har ingen Penge, det er sandt, men jeg har Vid til at lægge Vækst til det, Du har . . . Jeg har heller ingen Byrd at rose mig af, men jeg har Mod og Mandsevner, og det var vel det, som gav Slægten Byrd og Ære før Dig? — Men jeg tænker nu saa: Du har vel Ære nok med Dig selv, heller ikke véd jeg den, der kunde lægge Noget til.«

»Nu har Du talt nok,« afbrød Gudrun.

»Nej, Et skal siges endnu,« sagde Gutten, og det hørtes næsten som Overmod. »Jeg har aldrig vørret et Kvindfolk saa meget, at jeg har vendt mig for at se efter hende, efter Dig har jeg staaet og nidstirret, længe efter Du ikke var til at øjne . . . jeg har aldrig baaret Hug til nogen Anden end Dig, og det skal heller aldrig ske, naar Du vil . . .«

»Hys!« bød Gudrun, »nu faar Du gaa, og Du mæler ikke Ordet mer om det.«

Gutten tvang sit Svar tilbage med et Suk. Endnu en Gang vovede han at se hende ind i Øjet; men det spaaede intet Godt. Da hilste han og gik; thi der var ingen Mening i at drive det til Overmaal med en slig Kvinde.

Saa sad Gudrun nu alene igjen, og der bølgede mægtige Følelser i hendes Sind. Gutten var det fagreste Syn, hendes Øje havde mødt — hvordan var det stelt med hende, at hun aldrig havde set ham før, da han dog var hendes egen Tjener? Tjener! det Ord meldte en hel Række af stolte, ubøjelige Tanker, som en for en fik sit Foretræde; men efter dette kom Gutten tilsyne igjen; og for hans Sag stred den mægtigste Talsmand, Gudrun endnu havde hørt; thi det var hendes eget Hjerte.

Ja, der skiftede mange Tilstande i den stærke Kvindes Sind, før Søvnen kom den Nat, og Nætter og Dage fulgte efter i lange Rækker, men Striden blev den samme. Hun følte Styrken af Guttens modige Aand

møde frem som Jevning ved Siden af hendes egen. Han havde grebet hendes Ord, som i en Leg, og kastet dem tilbage mod hende med fristende Kløgt; han havde maalt Syn med hende, saa fast og længe, at hun tilslut havde siddet som svimlende mod en Afmagt. — Men Hovmodet, der altid havde givet hende den store Livsnæring, fløj fra og til mellem disse Tanker, og den hug om sig som en graadig Høg, saa alle Hjertets smaa Sangfugle flygtede med Skrig. Men endelig sprang frem, som af et Baghold, den sidste Kjæmper i Striden, og det var Guttens egne Ord: »Du har vel Ære nok med Dig selv, heller ikke véd jeg den, som kunde lægge Noget til.« Det slog; thi det gik sammen med Hovmodet.

»Vist havde hun Ære nok med sig selv! Ikke havde hun fundet En, som kunde lægge saameget som en Avne til!« Og nu kom Sangfuglene tilbage, Høgen sad med lukkede Øjne og lod dem frit synge hver sit lokkende Kvæde, men saa længe hørte Gudrun paa, at det for hende blev en Opsang til nyt Liv.

Da kom der en Kveld igjen, men det var Maaneder efter hin første. Gudrun vandrede langsomt og med stor Blyghed i Laget ud fra Gaarden og op over Vejen til den nærmeste Grind. Et lidet Vindkast strøg af og til henover Trætoppene, og det gulnede Løv dryssede ned for hendes Fod.

Fjeldet stod mørkt, ret som tilbagetrukkent i sig selv, paa den anden Siden af Elven. Denne skjød koldt forbi, og gav sig ikke hen i nogen koglende Leg, med Lys og Skygge. Himlen lukkede over med sit dunkle Blytag, og tungt som Jordlyd hørtes Kvægets Rauten bort i Fjøset. Bag ved Grinden stod Gutten og fløjtede. Han saa kjæk og modig ud, og Naturens Tværhed gjorde ikke ham Fortræd, han havde Tanken rettet mod noget Andet! — Da hørte han Fodtrin bag sig, han vendte sig raskt om, og det Syn, hans Tanke havde manet frem i Sjælen, stod nu lige for hans Øjne. Med et

Sprang var han over Grinden og ved Siden af Gudrun. Hun havde standset, da vendte han sig, og stod nu for første Gang i sit Liv skjælvende foran et Menneske.

Gutten drog Aanden tungt og forventningsfuldt.

Skiftedagen var indpaa, og blev ikke Ordet taget tilbage, havde han ikke mange Stunder at være her i. Men Alt, hvad han frygtede og brændende ønskede, blev til en Lue i hans Sjæl, og da Gudrun endelig løftede Synet tungt og forvirret op til ham, straalede hans Ansigt i Skjæret af den, og de mødtes i et Smil.

»Nu faar Du tale med Præsten,« sagde Gudrun endelig.

»Da er der ikke en Gut i Verden saa glad som jeg,« jublede han.

»Og Du holder fast, hvad Du lover?« bad hun.

»Før jeg sviger Dig, svige Vorherre mig.«

»Saa er vi fast i det Samme,« føjede hun blødt til, idet hun gav ham Haanden.

Stunden efter kom de vandrende ind over Tunet, Haand i Haand, Gutten glad og modig, som den, der har vundet en Sag; Gudrun stolt og overseende som den rige Giver. Mindst anede hun, at hun var den Fattigste af dem!

Saa snart det kunde ske, sad Gudrun i Højsædet med sin unge Brudgom, og saa blid og fager havde Ingen før set hende — selv ikke i Vaarfyldens Tid.

Men helt godkjendt af Verden blev dette Ægteskab dog ikke, dertil var der endnu for mange Mænd og Kvinder i Bygdelaget, som havde lidt Haan og Skuffelse ved hende, og for Mange, som endnu gik om med et selvnæret Haab. Men midt i Misundelsens tomme Ordskvalder sad Gudrun fredlyst af sin Husbonds Kjærlighed, som Fuglen paa den høje Gren over Smaatroldets Mylder omkring Træets Rod.

Dog varede det ikke ret længe, før Gudruns mørke Natur overskyggede hendes egen Glæde. Medens endnu hans Kjærlighed var skjælvende og længselsfuld, og hen-

des endnu tog sin friske fulde Næring af hvert Livsensdrag, da var hun vistnok lykkelig, paa sin Vis; men da den sagtnede som hin stærke Strøm, der munder ud i et grundklart Vand og favner hele Himlens Gjenskin, da den blev til en stille Tanke i et stille Sind og blandede sig lidt efter lidt, som Honningdraaben i en Hverdagsdrik, da blev den stærke Kvinde vansmægtende og tankesyg! thi hun kunde ikke forstaa at finde Stort i Smaat, eller se det Spredte udgaa som Straaler af det Hele.

Hun var som hine Planter, der først kan naa sin fulde Vækst i Skyggen; ret som de ikke trængte Lyset selv, men kun den dybe Længsel mod det. Men Gudrun var ikke fostret til at bære Styrkens Fylde i et stille Sind. Vild og stormende brød den sig mod hendes huslige Lykkes Hegn, til det lidt efter lidt sank, og Kulde, Mørke og Vanhygge trængte ind. Hvert Møde, hendes Husbond havde med en anden Kvinde, gav hendes onde Tanker Næring.

Som hun havde stængt sig selv ude fra alt Samfund, saaledes vilde hun ogsaa vide ham udestængt. Hun havde givet ham hele sit Liv, hun krævede hans igjen til hver Bloddraabe! — I Ensomheden havde hun lukket ham ind til sig, i Ensomheden vilde hun bo med ham. Men han var ligesom fostret af Lys og Glæde, og han maatte blande sig med Mange; dog var han hende saa stærkt hengiven, at han just derved blev saa gavmild en Giver! Saa vilde hun ikke skjønne ham, og saa kunde han ikke skjønne hende, og derved opvoksede Tvivlen i hendes Sind og Mismodet i hans. — Men Tvivl gi'r et stærkere Livshold end Mismodet; thi dette er som en usund dræbende Luft, overalt og intetsteds, medens hin river op til Kamp og avler Kræfter.

Dog, gik han taus og bøjet under Ulykken, var det just ikke heller det, Gudrun ønskede! skjønt naar han en enkelt Gang rejste sig til mandig Modstand, fik han

snart høre: at hun havde taget ham fra Drengestuen, og givet ham Plads i Højsædet paa sin Gaard.

Der gabede da tilslut ligesom et Slug imellem dem, og i levende Live kom Ingen af dem over det. Der var Uret, som skulde sones, og da den ikke blev sonet, voksede den til Synd! Omsider tog han sig en dyb, ulægelig Sot af Sorgen, og ti Aar efter han var bleven Gudrun's Husbond, var han død. Da brast den hovmodige Kvindes falske Styrke. Intet Sonord var blevet talt dem imellem; thi Døden var kommen over ham som en Afmagt, og Sans og Mæle havde forladt ham i et eneste Suk. Hun blev da Angerens forfærdelige Bytte, og den ellevte Times Kval tog al hendes kolde Kløgt ifra hende. — Gjerne havde hun givet Livet hen for et eneste Øjebliks jordiske Samfund med ham — hver stod nu i sin Verden, Evighedens Port var stængt.

Saa kom endelig Begravelsesdagen. Gudrun gik allerede fra den tidlige Morgenstund omkring i Huset og saa selv til ved baade Stort og Smaat. En stor Fest var i alle Maader vel forberedt; thi spørges saa vidt som muligt skulde det, at Gudrun hædrede sin Husbond, som om han havde været hendes ypperste Jevning! Men dybt i hendes mørke Sind talte en Røst, som hun ikke kunde sone med alt det festlige Stel, og den hørte hun over hele Tummelen.

Det var nu i disse Egne Skik og Brug, at Liget henstod i et af de større Udhuse, indtil Begravelsesdagen kom, da det af Gaardens Folk bares ind i den smykkede Storstue til et Skue, et Slagt Afskedsmøde med Slægt og Kjendinger, inden det førtes til Graven.

Langs Væggene i det store med Ener strøede Rum stod stive sørgeklædte Mænd og Kvinder i dyb Taushed. Der var maaske ingen Sorg i Hjertet; men nedarvet Skik havde givet Forstand paa at lægge Ansigtet i Sorgens Folder, og derfor var her synlig en stor Sørgeskare.

Kun øverst i Kredsen, hvor Gudrun stod i sin tunge Enkedragt med Hænderne foldede over Brystet, var

Hjertets store Smerte tegnet i et Aasyn blegere end det Lin, som sluttede sig om det, og Ingen kunde tvivle om, at Gudrun idag jordfæstede sin eneste jordiske Glæde. Da hørtes Trin mod Døren, det var Tjenerne med Liget, og ind skred højtideligt det stille Tog. To Rækker brændende Vokslys i blanke Sølvstager stod paa Kistens Laag, og den blev stillet midt paa Gulvet, medens alle bøjede sig og læste Fadervor over den Døde. — — Efter dette kom Skuet, Smertens højtideligste Stund.

De brændende Lys toges bort fra Kisten og stilledes hen paa det til Gravøllet opdækkede Bord i Baggrunden, og derpaa løftedes Laaget af den Døde, saa Hver og En af de Nærværende kunde kjendes ved ham og byde ham sit Farvel.

Gudrun havde hidtil staaet, vel som den haardt Rammede, men dog Urokkelige; i dette Øjeblik brast al hendes Styrke, og hun sank til Jorden. Da var der en Mand i Forsamlingen, det var Lensmanden i Sognet. Han var en nidsyg og ærgjerrig Mand, som mer end en Gang havde budt sig frem ved Gudruns Valg; men som ligesaa ofte var vist tilbage med samme haanende Kulde som de andre Bejlere, og da derfor Husmandsgutten blev tagen til Ære, hvor han bare havde vundet Skam, blev han fra samme Stund hans Fiende, baade hemmeligt og aabenbart. Heller ikke var han denne Dag mødt frem som en sørgende Gjæst, og derfor rørte endnu Gudruns heftige Smerte ved det gamle Nag, men alligevel var han den Første, som sprang til da hun segnede, og tog hende varsomt og ledte hende ind i Stuen ved Siden af.

»Ja, vidste Du saa sandt det jeg véd, da tog Du ikke slig paa Vej,« sagde han, da hun havde samlet sig lidt.

Gudrun vendte sig mod ham med sit strenge, forskende Blik.

»Det er, som jeg siger,« blev han ved, »Du lægger Ære paa den, som har lagt Skam paa Dig.«

»Hys!« brød hun af og saa truende paa ham.

»Ja ja, Du faar det nok at vide, Du slipper nok ikke fra det.«

»Nu vil jeg vide, hvad det er?« sagde hun og rejste sig stærk.

Lensmanden blegnede lidt og veg tilbage for hende, i Øjeblikket angrede han sine Ord.

»Blev Du fejg nu?« spurgte hun.

»Agt Dig,« svarte han, »for jeg har det at sige Dig, som blir ondt at høre.«

»Det hænder kanske, at Du lyver paa den Døde?«

»Jeg har Bevis for, hvad jeg siger, her er det.«

Og med det Samme drog han et sammenlagt Papir op af Lommen, som han rakte hende.

Gudrun saa paa det, og det var, som hun betænkte sig paa at tage det. Men det Haansmil, som et Øjeblik, til liden Skjønhed, lyste hen over Lensmandens Aasyn, gav hende Trodsighedens Mod, og hun greb Papiret med fast Haand. En Stund var det, som hendes Syn maatte famle sig frem over en ulæselig Skrift, og hun holdt det højt op mod Dagslyset; men Haanden rystede, og Brystet steg under dets svulmende Aandedrag, saa Noget forstod hun, hvad det saa var.

Da sank hendes Arm, og i de stirrende Øjne flammede op et Lyn. Hun havde læst det, som greb ind i Sorgens Afmagt med Vredens vildeste Tag, og rystede den af hende, som man ryster Støvet af et Klæde. Men i næste Stund var hun rolig igjen — den Storm, som rejste Bølgen, stivnede den med det Samme til Is, og i Kraft af sin Aands ubøjelige Haardhed, aabnede hun Døren til Ligstuen igjen og skred stolt indover Tærskelen. Men just idet hun atter kom til Syne i Døren, udbrød Kvinderne i høje Klager, for paa bedste Vis at lægge Sorgens Deltagelse for Dagen.

»Hys!« bød Gudrun og slog ud med Haanden, saa Klynket standsede. — Hun gik nu hen til Kisten og stillede sig op med Haanden paa Fodstykket.

»Her ligger Husbond min, klædt som den rige Mand,« tog hun Ordet. »Hid til Gaarden kom han som en fattig Husmandsgut. Her fik han Fillen kastet af sig, og her fik han Hævd paa Gods og Guld. Som min Husbond tog han imod Hvermands Agt . . . Nu tænker vel Alle, som jeg tænkte, at hvad jeg gav ham i levende Live, det gav han mig tilbage, som en Ret, naar Døden kom? . . .«

»Saa skifter hver Mand og Hustru, som tænker Ret, den Gjenlevende beholder Arven,« sagde Lensmanden lydt, idet han ligesom i lovligt Ærinde henvendte sine Ord til Alle.

»Lad mig tale ud!« afbrød Gudrun. »Her er det Papir, hvori Bestemmelsen er givet. Den Arv han efterlader sig ved sin Død, skriver han over paa den usle Slægten sin, og jeg, hans Hustru, skal leve efter ham med Skammen og Skaden.«

Et Udraab af stor Misbilligelse med denne uvante og krænkende Ordning lod sig høre af Alle.

»Men,« vedblev hun, »ikke har det Mands Underskrift, som jeg godkjender, og ikke skal det gjælde hverken for Gud eller Mennesker. Hermed gi'r jeg ham den onde Tanken sin tilbage,« — og hun rev Papiret midt over og lagde det ned i Kisten ved Ligets Fødder. Til dette var der ikke En, som knyede. Gudrun var i sin Ret. Hun havde givet store Gaver, og faaet Skam til Tak.

Men forfærdet veg Folket tilbage, da hun nu greb det fint udsyede Ligklæde, rev det af Liget, og kastede det hen over Gulvet.

Dernæst lukkede hun op et lidet Rum til Klædningstykker, som var i Stuen, og drog frem en gammel Kufte og en Strylærreds Skjorte, som hun vendte tilbage med til Kisten.

»Her er Fillen hans, som han kom til Gaarden med, nu kan han tage den med sig herifra; som han skiftede

for mig, skifter jeg for ham,« idet hun slængte Klædningstykkerne hen over den Døde.

De omstaaende Mænd knurrede stærkt, og Kvinderne korsede sig. Dog, Gudrun agtede det ikke, stolt skred hun hen til Bordet og slukkede et for et af de flammende Vokslys; men hendes Ansigt var at skue som en Dødningmaske, og Øjnenes uhyggelige Ild brændte som Nordlys over et sortladent Hav.

»Se saa!« udbrød hun, »nu kan Skuet være slut. Nu kan I lægge Laaget paa Kisten og kjøre ham til Graven; men ikke trænges der til det Brug andet end en Arbejdskærre og en Hest.«

Da brød der endelig en saadan Vrede løs hos de Omstaaende, at Gudrun skjalv, skjønt hun rettede sig endnu stivere og stoltere op imod dem; men uagtet Truselen og Afskyen for den Synd, her var begaaet mod den Værgeløseste af Alle, brændte imod hende som et luende Had fra hvert Aasyn, tvang de dog sin Færd til sømmelig Orden, og da Laaget blev hamret fast paa Kisten, og Døren til den Dødes trange Hus var stængt, brast Sørgeklagen frem saa gribende, sand og vedholholdende, at aldrig var der timedes Gudruns Husbond halv saa megen Godhed og Ære i levende Live, som nu i Døden.

Saa istemtes da Salmen, og Liget bares ud; men Ingen, hverken Mand eller Kvinde, blev tilbage hos den hævnsyge Gudrun. Alle fulgte med til Graven. Og da nu Klokkeren sad ved Kisten paa den simple Arbejdskærre, og med høj Røst sang Salmen, mens Toget langsomt skred henover Vejen til Kirkegaarden, kom Folket fra de langsmed liggende Gaarde til og fulgte, og alle istemte Sangen, ret som om de derved vilde tage Skammen fra den Døde.

Men fra den Tid stod der Skræk af Gudruns mægtige Gaard, og hverken Rig eller Fattig nærmede sig hendes Dør. Og Aar gik hen. Sjelden saa Nogen den stærke Gudrun mer; hun selv saa Ingen. — Traf Men-

nesker hende paa en ensom Vej, gik de helst tilside for hende; thi hun var som et ildevarslende Møde. Nødtes Nogen til at gaa hende forbi, og var der En, som mer af Vane end af Lyst gav hende sin Hilsen, da fik han ingen tilbage; som en Skygge gled hun ham forbi med de tunge Øjenlaage sænkede, og med Hovmodets Stivhed over hele sit Lag.

Inden for Hjemmets Omraade var hun lidet talende; den stærke Klang i Røsten var forsvunden, en hæs Mislyd gav Tyngde, aldrig Liv til det Ord, hun udtalte, og mangen Gang var det som om den strenge kløgtige Husmoder maatte lede sig frem til Forstaaelsen af sin Pligt gjennem en svunden Evne.

I det første Aar af hendes Enkeliv holdt Folket paa en Maade Øje med hende: om hun ogsaa ret forstod sig paa sin Synd? — Saalænge hun endnu bar sig oppe i Hovmod og Trods, brændte det samme Nag mod hende, som da hun paa Gravfæstelsens Dag havde forhaanet sin Husbonds Lig.

Men da Ungdommens kraftige Løvspring var visnet og faldet af, da hendes Liv var som et bladløst Træ med tørre Grene, hvor Vinterens kolde Vind strøg igjennem og fór videre som i en Ørken, da sad Gudrun med sænket Pande og krummet Ryg, lig den, der grublende holder sig over en Bog med tankesvære Ord. Da var der nok endnu En og Anden, som med Resten af et Nag keg hende over Skulderen for at se, om hun læste rigtig — thi der, hvor En har syndet inden Lovens Grænser, kræver Samfundet Boden ind og giver sjelden en Hvid efter — det er dets Ret!

Men eftersom Tiden gik, blev Brødens Skrifttegn blegere og blegere for de Omværende, for Gudrun selv traadte de kun stærkere frem med hver Dag, indtil de, i Overmaalet, lyste som Ildtegn paa hendes mørke Tankegrund, og hun kunde ikke se noget Andet end det. Da vaagnede Folket op igjen, og gav Agt paa ny; thi da saa man den rige Gudrun klædt i fattig Dragt

hver Kveld vandre op fra sin store Gaard, hen over Vejen til Kirkegaarden, for at tage sin kummerlige Nattehvile paa den beskjæmmede Husbonds Grav, og da forstod Alle: at nu var hendes Time kommen!

Og de korsede sig og bad for hende.

Saa berettes der, at Gudrun lod sin mægtige Arvegaard stykke ud og skjænke til sin Husbonds forarmede Slægt. Selv tog hun en ringe liden Husmandsplads for sig, og levede fattig og i Nøjsomhed til sin Død.

Men hun blev meget gammel: Gud gav hende mange flere Leveaar til at afføre sig Hovmodet, end hun selv havde taget til at iklæde sig det. — Og nu var Gudrun næsten glemt; mindedes hun af og til, var det ved Ord, som endnu vidne om en større Udslettelse af Samfundet end selve Tausheden.

Omsider da det spurgtes — Gudrun var død! kom der atter for en kort Tid nyt Liv i Forholdet: nu var det til Folket at sone, hun var færdig med Sit. — Da derfor Begravelsesdagen kom, stod alle Bygdens Folk, baade Mænd og Kvinder, sammentrængte i det fattige Rum omkring Gudruns usmykkede Kiste.

Saa blev Laaget løftet af den Døde, og her laa nu den mægtige Kvinde, iført en Ligdragt af grovt, ubleget Strylærred, som hun selv havde virket — der brændte ingen Lys for hende, men over hendes Aasyn lyste den Glans, som Dødens Engel mærker Støvet med i den Gud indviede Dødsstund.

Da istemtes Salmen under Hulken og Suk, og da Liget af den stolte Gudrun var sunget ud af Stuen og nu kjørtes til Graven paa en simpel Arbejdskærre, fulgte den Velsignelse hende i Døden, som aldrig var bleven udtalt over hendes Liv, og som Ingen maa savne paa Regnskabets Dag.

JOMFRUEN PAA GAMLEGAARDEN.

Det er lang Tid siden, meget længere Tid end Sagnet trænger for at virke sine gaadefulde Billeder paa Folkefantasiens Grund, og løfte Troen paa Guds evigt aarvaagne Øje og hans mægtige Fingerpeg paa den skjulte Synd og den lidte Uret, da, berettes der, levede i Sogn en ældgammel Kvinde, Jomfruen kaldet, uden noget andet Slægtsnavn.

Det Hus, hvori hun boede, kaldtes Gamlegaarden, og det bar sit Navn med Ære. De ældste Folk i Dalen kunde ikke mindes, at der var lagt en Arbejdshaand paa det, men det holdt sig oppe alligevel; thi den ene Skrøbelighed støttede den anden. Det var et Billede paa en forstenet Alderdom, hvor Styrken synes at ligge i selve Afmagten, indtil det Øjeblik kommer, da et Fingerpeg kan bringe det Hele til at ramle sammen.

Men som Gamlegaardens uoplukkede, kvalme Rum var og det Liv, dens Beboerske førte. En gammel Jente var det eneste Vidnesbyrd for Folket, at der endnu var et Liv bagved de stængte Døre, som trængte til denne Verden. Men hun kom som et Syn og svandt som en Skygge. Intet udfrittende Spørgsmaal fristede hendes Taushed, og intet nysgjerrigt Blik forfulgte hendes Skridt.

Alle vidste de, at Jomfruen var rig, og at hun med uhyggelig Troskab rugede over døde Skatte, men hvorfra de vidste det, brød Ingen sit Hoved med at udfinde. Det var et Ord, som var vandret fra Mund til Mund, og mødtes aldrig med den vantroende Tanke. Men jevnsides med dette fulgte en Forvisning, lige stærkt grundfæstet i deres Tro som Ordet, skjønt ene og alene fostret af den dybe Retfærdighedsfordring, der ligger i Menneskenaturen, og det var: at naar Jomfruen døde, skulde det fattige Bygdelag tage Skatten i Arv.

Dermed var der paa en Maade lyst Fred over Jomfruen paa Gamlegaarden, skjønt Fred er en Velsignelse, og en Velsignelse var aldrig udtalt over hende. Enhver havde sin hemmelige Fornemmelse af, at hun var en uren Aand, og at hun var som en morken, udhulet Træstub, der bare gav Ly for Uhumskhed og Trold og ikke satte et eneste grønt Blad mere; derfor maatte det vel snarere hedde, at Folket var taalmodigt med sin Fordring. »Engang tog nok Djævelen Sit,« mente de, og da var Resten deres.

Men det tog Tid. Aar fulgte efter Aar i langt Følge, og Jomfruen sad kold og tyst som Sneglen i sit Hus, kun levende og virkende for sig selv, ikke til Gavn eller Glæde for Nogen. Hun var allerede som et Sagn iblandt Folket, der nu og da en Aftenstund blev draget frem, og drev altid Sindet op til en uhyggelig Forventning.

Da hændte det, at en Vinterstorm rev det usle Vindu ud af Kvisten, og gav den et sligt Stød, at det gamle Murværk brast, og den hang bagover som Hatten paa en drukken Mand. Siden, udover Vaaren kom der en Ugle ned fra Fjeldet og tog sig Bolig i det aabne Kvistrum, og efter den fulgte en hel Skare Flaggermus.

»Nu spørges der Nyt i Bygden,« sagde en gammel Kjærring, der sad stille og saa opover mod Gamlegaarden. »Nu har Jomfruen Besøg af Slægten sin . . . Godt Lag!«

»Kan hænde, den er kommen for at tage Arven sin,« lo en Anden, som ogsaa traadte til.

»Arven er Hvermands Ret, den,« afbrød Kjærringen ham kort.

»Og Djævelens med.«

»Naar han faar Sjælen, saa er vel han nøjet,« indvendte en Tredje, og dermed gik hver til Sit for den Gang. Men nu taltes der rundtom i Bygden baade om Jomfruen og om Gamlegaarden, og Folkets Taalmodighed var brudt.

De, som havde levet i femti Aar, trygge og uanfægtede i Troen paa Jomfruens Død og deres Arveret, begyndte nu at ophidses af Overtroens Frygt og mente, at hun aldrig døde, saalænge der var endog bare et Guldstøv tilbage af den Skat, hun havde givet Sjælen sin i Bytte for.

Slig holdt det sig en Tid udover Sommeren. Da spurgtes det paa en Gang, at Jomfruen droges med Døden, og fra denne Stund faldt en ængstelig lyttende Taushed over Folket. Der var ikke et Barn, saa stort, at det skjønnede sig lidt paa Liv og Død, som ikke modnedes i denne Forventning, og ikke en Olding paa Gravens Rand, som ikke drog sig et Øjebliks Livsmod af det Samme.

Saa gik et Par Dage og Nætter paa denne Vis. Men en tidlig Morgenstund standsede først En, saa To foran Gamlegaardens lukkede Dør, og lidt efter lidt, som draget did af en gaadefuld Magt, stod der en tæt Klynge, og Alle stirrede op mod en Ravn, som sad paa Tagaasen og fæstede sine gule skinnende Øjne paa dem igjen. Men aldrig havde Nogen af dem før set en slig Gridskhed i en Rovfugls Syn.

»Nu er der Bud efter Sjælen hendes!« hørtes det endelig gjennem Tavsheden.

»Hys!« bød en Anden og gav den Talende et vredt Blik; thi der var vel det, som kunde tænkes, men naar det blev sagt, drog det Ansvaret efter.

»En faar se hvad Kar', det er,« sagde en Unggut og kastede en Sten op efter Ravnen.

Men Gutten gled ud, hvor han stod paa en liden løsnet Stenflagge, og den skjød ned over hans Fødder, saa han bandte og sprang til Siden. Ravnen derimod lettede ikke en Fjer i Vingen.

»Der fik Du saa godt igjen,« udbrød en Kjærring og haanlo til ham.

»Fanden!« brummede Gutten arrig og tog sig om Foden.

»Du faar ikke lægge Dig ud med ham, Far,« sagde en Anden, »han kan gjøre Dig det hedt nok ligevel.«

Men paa en Gang blev det stille i Flokken. Et gammelt Kvindfolk kom til, og i næste Aandedrag lød det som et Udraab af baade Skræk og Glæde: »Jomfruen er død!«

Dermed var da Knuden hugget over, og Resten gik, efter Alles Tanker, af sig selv. En og Anden tog sig det Mod til at snuse lidt omkring ved Væggene og lytte ved Dørene til den Dødes Hus; men da Natten kom, uagtet den Intet skjulte, men kun forvandlede Dagens klare Skrifttegn til en famlende Gaade, gik Hvermand hjem til Sit og sov trygt og lettet.

Den næste Morgen hørtes det: »Ravnen sidder der endnu!« Og fjerdedags Morgen, da den fremdeles sad som spiddet til det samme Sted, var der En og Anden, som mente: »at den skulde vel være med at synge Liget ud.« Men jevnsides med disse Udbrud af Kaadhed og Haan, var der Ingen, som ikke følte sig vel ved den Vished, at ligesaalidt som Jomfruen i levende Live havde delt Samfund med dem, ligesaalidt skulde hun gjøre det i Døden; thi hendes Lig skulde bisættes langt fra deres Begravelsesplads.

Henved en Fjerdedelmil fra Gamlegaarden og ude mod Fjorden til laa en ældgammel Kirke, ubrugt i mange Aar og ødelagt for en stor Del af Sne- og Stenskred. Kun en liden Udbygning paa den ene Side stod

endnu oprejst over Ruinen og havde holdt sig gjennem Tiderne til Folkets Forundring og stundom Forargelse. Men den samme Taalmodighed, som havde givet Gamlegaarden Lov til at staa som Ly over den onde Tanke og Djævelens Værk, strakte sig ogsaa hid til Kirken; thi det Rum, som endnu holdt sammen af den sunkne Bygning, hed sig at være Jomfruens Gravkammer, og at have tilhørt hendes forlængst afdøde, hensmuldrede Slægt.

Endelig brød da Begravelsesdagen frem. Præst og Øvrighed med Enkelte af Dalens bedste Mænd vare forsamlede i Lighuset, og udenfor stod eller sad i tætte Klynger Folket baade af dette og de nærliggende Bygdelag. En og Anden iblandt dem bar vel en Dragt, der vidnede om et tarveligt Velvære, men Størstedelen vare dog fattige og stemplede af Hunger og Savn og ulønnet Slid. Dog var der Ingen saa ussel, at han jo ansaa sig som selvskreven til at være med i Jomfruens Ligfølge, og derfor fik hun det største, der nogentid var set i disse Egne.

Der hvilede en tung, forventningsfuld Stemning over Folket, som det stod der og stirrede opover mod Gamlehuset, og der var knap Nogen, som agtede paa Ravnen, endda den sad paa sit gamle Stade og syntes at maale hver Enkelt iblandt dem med sit graadige Blik.

Saa peb omsider Døren paa sine rustne Hængsler og sank tilbage med et Brag. Folket trængte paa. Endnu havde Ingen af dem set den aabnet; men i det Samme blev Kisten baaret ud og sat paa den dertil bestemte Vogn, og nu flokkede Følget sig efter, saa godt det kunde.

Da suste det paa engang igjennem Luften tæt over deres Hoveder. Alle saa op, det var Ravnen! I et Par lave Kredse strøg den hen over Kisten og fløj saa forud til Jomfruens Gravkammer. Men Folket blev saa ræd over dette Syn, at de tav hver med sin Tanke, og skjønt de Allesammen, efter den fuldførte Bisættelse, helt vel

saa den sorte Gjæst sidde paa en Fjeldknude ligeoverfor Gravkammeret, var der dog ikke En, som nævnede et Ord om den Ting.

Saa skyndte da baade Folket og Øvrigheden sig tilbage til Gamlegaarden igjen, for endelig at drage den skjulte Skat frem for Lyset. Og der blev lukket op og lukket i, blev spurgt og søgt; men der fandtes ingen Skat.

Nogle Faa af Hoben havde faaet Lov til at komme ind i Huset, for at være Øvrigheden til Hjælp, og disse bragte omsider, efter flere Timers ulidelige Forventning, den sørgelige Efterretning ud blandt Folket. Men dermed var ogsaa Stemningen brudt, og som en Elv, der hæmmes af en liden Stenmur, vokser op ved Modstanden og bryder ud over baade Højt og Lavt med tifold Vælde, saadan brødes baade Vedtægt og Frygt i samme Stund, og Hoben trængte sig ind i Gamlegaardens Rum.

Og saa blev der ransaget og vendt fra Kjelder til Loft, fra de store tomme Rum, gjennemvævede af tusinde Edderkoppespind, til den Aabning, hvor kun et Støvgran mægtede at trænge ind. Men Skatten var der ikke. Ikke en Hvid fandtes, kun et ringe Forraad af mager og usund Føde. Da drev Skuffelsen de gode Aander ud, og Vredens hæslige Dæmoner toge Pladsen.

»Tag vare paa Eders Sjæle,« bød Præsten strengt. »Det Guld, I ikke finder, har I søgt med syndig Hug.«

»Ha ha ha!« lo en vild Karl, som, klædt i Filler, trængte sig frem med en Spade i Haanden. »I roder efter Pengeposer i Konglevæven! Lad se, hvad der ligger under den gamle Asken derude!«

Og med Skrig og Raab styrtede Flokken ud af Huset. Stunden efter bragede og knagede det i Stammen og Rødderne af det ældgamle Træ; Jorden vendtes, Sten og Rusk kastedes til alle Sider; men Skatten var der ikke.

Saaledes gik det Dagen ud, til Natskyggen sank ned over Dalen. Da gik vel en stor Del hjem til sine Huse;

men de Ulykkelige, som Haab og Gridskhed havde samlet her i én Tanke, de vege ikke af Pletten, men lejrede sig omkring den gamle Gaard; thi endnu lukkede den, trods sin Tomhed, en Gaade inde, hvis Løsning de ventede sig af den næste Dag.

Og den kom. Atter den samme rastløse Søgen, ud og ind, højt og lavt. Træværket sønderbrødes, Gulvene reves op, Eder og Forbandelser kastedes fra Mund til Mund, Graad og Latter blandede sig imellem. Og Præsten, som ikke vilde vige fra de Ulykkelige, før han saa dem formildede og beroligede, talte Skriftens Ord til Formaning og Trøst; men det klang som Røsten i Ørkenen over det forhærdede Sind.

Da kom nogle Stykker af de vildeste Karle dragende hid til Præsten med den gamle Tjenestejente. Ingen havde tænkt paa hende, og Ingen havde set hende, før de sønderhug et gammelt Væggeskab, der sad hun.

Bleg af Forfærdelse og skjælvende af Alderdom stod hun nu i Kredsen af de mest Ophidsede; men paa alle Spørgsmaal gav hun kun det eneste Svar: »Hun vidste ikke Noget om Jomfruens Skat.« Og da hun lidt efter lidt fik mere Besindelse, maalte hun med uforfærdet Blik de brune, svedglinsende Ansigter med de gnistrende Øjne, og hun var lige ubøjelig for Præstens Formaninger som for deres Trusler.

Saa lod de hende gaa, hvorhen hun vilde, i Øjeblikkets Raadløshed og Slaphed. Selv den mest Ihærdige følte, at han stod med Panden mod Fjeldvæggen. Han vandt kun at knuse sig selv.

Men som nu den gamle Jente listede ud af en Bagdør, for paa en eller anden Vis at gjemme sig bort, mødte hendes spejdende Blik et Syn, der greb hende ligesom ind i Sjælen og tvang hende til at staa stille.

Støttet op til Væggen stod et halvnøgent Kvindfolk med et aarsgammelt Barn paa Armen, to Ældre sad i Hug ved hendes Fødder. Der var hverken Forventning eller Skuffelse, hverken Haab eller Frygt i Moderens

Aasyn, hvert Vejstykke af Elendigheden var gjennemvandret, det var afmaalt og sikkert, baade det, som var, og det, som var ivente; derfor laa der Stilhed over Gruppen.

Men uagtet Savnets gustne Urt spirede paa Kind og Læber, var der dog endnu saa mange Draaber varmt Blod i Hjertet, at Kjærligheden fik Næring. De to Smaa ved hendes Fødder støttede sig ind til de nøgne Ben med en Tryghed, som kun Kjærligheden fostrer, og den Mindste slog sine smaa Arme omkring Moderens Hals og hvilede sit Hoved ned paa hendes udtørrede Barm, som lyttede det efter det Livsensvæld, der forlængst var udtørret derinde.

Den gamle Jente havde aldrig før, i sin afsluttede og forhærdede Ensomhed, set sligt et Syn. Det store, sjæletomme Barneøje, der stirrede frem for sig, som om det aldrig skulde finde et Lys at tænde Blikket ved, men kun en Hungersørk til sin Livsensbane, trængte desuagtet ind i den Gamles forstokkede Sind som en Lysning fra Himlen, og hun vendte om i samme Stund og tren ind til Præsten, hvem hun bad følge sig til sit Kammers.

Her lod hun ham blive, medens hun selv gik ind i det næste Rum, hvortil hun lod Døren staa paa Klem. Lidt efter hørte han en Røst derinde, den lød fast og besluttet, som naar der tales af Nødvendighed og uden Omsvøb:

»For Dig, Skab, vil jeg bekjende, hvad jeg har svoret aldrig at bekjende for noget levende Menneske: Dengang Jomfruen droges med Døden, gav hun mig Nøglen til Guldet sit og bød mig hente det hid til hende; saa gjorde jeg. Da tog hun Løftet af mig, at jeg skulde lægge det Altsammen ned i Kisten med hende. Det har jeg gjort. Der er Skatten . . . Gjøre nu Præsten som han vil, jeg har gjort, som jeg kunde.«

Dermed tav Røsten, og Præsten forkyndte i samme Stund for det ventende Folk, hvad han havde hørt.

Saa drog hele Toget da afsted ud gjennem Dalen til den forfaldne Kirke med Præsten i Spidsen; thi kun han turde med indviet Haand aabne Gravens Dør; for enhver Anden, han være nok saa vild og begjærlig, var den vogtet af Dødens ubrydelige Ret. Ingen vovede at aabne den Dør, Gud havde lukket, undtagen Guds udkaarne Tjener. Men følge efter ham, trænge sig Fod for Fod i samme Spor og kanske passe lidt paa, det var jo noget Andet.

Saa skreg omsider Laasen og Hængslerne paa den rustne Jerndør til Jomfruens Gravkammer.

Et koldt Vindpust fra et Lufthul oppe i Væggen strøg hen gjennem det uhyggelige Rum og bar den kvalme Gravluft imod det indtrængende Folk.

Men midt i Gravkammeret stod Jomfruens aabne Kiste, og Laaget var henslængt til en Side. Paa Ligets blottede og oprevne Bryst stod Ravnen og snappede med sit krumme Næb det ene Guldstykke efter det andet ud af en Pose, og stoppede det ned i den Dødes vidtaabne Mund, hvor det forsvandt, som en Sten kastet i et bundløst Dynd. Og dette blev den ved med, saa hurtig, som Næbet kunde hugge i og Halsen drejes, mens Liget laa der som en gispende Pengesæk.

Rædselen faldt ligesom en Forstenelse over Folket, og der var ikke En iblandt dem, som, endog blot i Tanken, vilde gribe efter Jomfruens Skat. Da tren Præsten hen til Liget, idet han slog Korsets Tegn for sig og sit tavse Følge.

»I Jesu hellige Navn byder jeg Dig at lade den Døde i Fred,« sagde han med høj Røst og slog med Haanden hen efter Ravnen.

Ravnen vendte sig med et arrigt Skrig imod ham; og med det Samme hug den fast i det sidste Guldstykke, som var tilbage, og fløj op i Rummet mod det aabne Trækhul med det i Næbet.

Da tyktes Alles Øjne at se Jomfruen rejse sig i sin Kiste og række op efter Guldstykket. Men Ravnen slap

det i samme Stund, og det faldt klingende ned, medens den selv forsvandt igjennem Aabningen, og Guldet blev liggende, som en funklende Glød, paa det mørke Gulv.

Da flygtede Alle med Forfærdelse ud af det aabne Gravkammer. Præsten drog til Sit, og enkelte af de omkringboende Bønder fulgte med ham. Størstedelen vendte tilbage til Gamlegaarden og lejrede sig i de tomme Rum et Stykke ud over Dagen, og de vare stille i Overvældelsen af, hvad de havde set.

Men pludselig skiftede Stemningen, og som en Kastevind fór Lystigheden ind imellem dem.

»Jeg tænker Jomfruen kommer hid til Natten, for at æde Huset sit, nu da Pengene er' sluppet op,« udbrød en storlemmet Fattiggut, og lo saa det klang igjen i det øde Hus.

»Skal vi pille lidet Gran i Væggen?« spurgte en anden Gut og lo med ham.

»Vi vil plukke det op til hende, Gutter . . . det kan være smaat om det med Tænderne hendes,« svarede Hin og sprang op og satte Ryggen mod en af Dørkarmene, saa den brast og rev med sig et Stykke af Væggen i sit Fald.

Og nu fulgte det ene kaade Udbrud det andet. Nu var der hverken Vinding eller Tab, hverken det, som løste eller det som bandt. Det ene Brag hørtes efter det andet, Latter og Skrig blandede sig imellem, og før Solen sank, svøbte en tyk Støvsky sig omkring Gamlegaardens Ruin.

Da skiltes Folket ad med stor Orden og Venlighed, som efter et hyggeligt Lag, og hver drog hjem til Sit. En og anden Gut lettede paa Hatten langs Vejen og tørrede Sveden af Panden: »Det var godt gjort det.« Og saa lo han til Kammeraten og gik videre.

Næste Morgen spurgtes det ud over Bygden, at Jomfruens Gravkammer var brændt ned om Natten tillige med Stumperne af den gamle Kirke. Der vare dem, som mente at have set den gamle Jente vandre did med

et brændende Lys; thi Ingen hørte eller spurgte mere til hende. Men øverst oppe i Folketroen holdt dog den Mening sig, at det var Djævelens Guld, der faldt til Jorden, som havde antændt Ilden.

Længe efter stod der Skræk af Stedet. Siden i Tidens Løb kom flere paa hinanden følgende Uaar og joge Folket ud af det trange fattige Bygdelag hen til andre Egne; men Fortællingen om denne Begivenhed fulgte med, og den fik sin Vækst og Fylde i Beretningen fra Fader til Søn og fra Moder til Datter.

Nu have mægtige Stenskred fyldt det trange Dalføre, og der er en vejløs Egn, hvor før den nøjsomme Livsfordring kom til sin Ret; men blegt som et Nordlys paa Nattens Grund skinner endnu Sagnet over Ørkenen om Jomfruen paa Gamlegaarden.

SKOFLIKKEREN.

DER er i de fleste af Jyllands Smaabyer et saa stort Terræn at skalte og valte med, at meget ofte et fattigt lidet Hus ligger med store Jordstykker omkring sig, der tyde hen paa en vis Velstand i Naturen, som selv de Riges Haver ikke kunne opvise Magen til med alle sine ordnede Anlæg og sirlige Gange. Dog, det er sandt, det Meste er Ukrudt, Naturens Slegfredbørn! som her skyder Vækst i vild ubunden Frodighed; men Armoden faar da i slige Omgivelser en Friskhed, man kunde fristes til at sige Fornøjelighed, som dens gustne Frænder i de store Stæder ikke kjende Noget til.

I en af disse Smaabyer, hvor en bred ubanet Vej delte mellem store Mark- og Engstykker paa den ene Side og Bagsiden af en ligeløbende Gade paa den anden, bevægede just Fattigdommen sig i et sligt lysende Frilandsliv, som vistnok udviklede Ondt og Godt paa en Gang, men som dog samtidig gav Plads for en ren menneskelig Samvirken. Her faldt nok af og til et Slagsmaal, et Par mandhaftige Fruentimmer sendte hinanden nogle drøje Skjældsord fra hver sin Gaardsplads, og en halvvoksen Ungdom lod staa til i Kaadhed og Ubændighed; men her bankede dog varme, deltagende Hjerter, og Overbærelsen og Medlidenheden fornægtede

sig aldrig. Retfærdigheden var imidlertid en af de største Pulsaarer i dette Liv., — Ret skulde være Ret! Og da Lovens bestaltede Haandhævere sjeldent viste sig i denne Del af Byen, tog Folk sig oftest selv tilrette. Var til Eksempel En traadt ind over en Andens Grænse, uden skjellig Grund eller ærlig Hensigt, da fik han en Dragt Prygl eller et Livfuld Skjænd, og dermed var Sagen klaret til næste Gang! Dette gjaldt for Voksne som for Børn; blot kom det lidt oftere til Anvendelse mellem disse end mellem hine — det var Forskjellen. — Men naar, en sjelden Gang, en Politibetjent kom tilsyne her, i sin røde Frakke, med det kronede Skilt paa Brystet og en vældig Stok i Haanden, i Sandhed! der var ikke En, som ikke blev spag, og som ikke gik irette med sin Samvittighed, naar denne Tulipan pludselig skjød op mellem Buskene paa en af de grønne Stier!

Langs med denne Vej løb da Byens største Gade, hvis Bagside, som ovenfor nævnt, vendte ud herimod. Her laa Haverne, Baghusene, Smutvejene, og i det Hele alt det, som hører hjemme bagved. Her boltrede fede Svin sig paa de blødeste Steder, her sprang Lænkehunden med hæse Bjæf, saa vidt Lænken rækkede, indtil den, rejsende sig paa Bagbenene, med Ringen snærende omkring Struben, endnu syntes at ville gjø med Øjnene. Her kaglede Hønsene, her skrabtes de klingende Malmgryder, her sang Tjenestepigen ved Vaskerbaljen, her fløjtede en Karl, medens han trak de vrinskende Heste ud af Stalden, og her foregik endelig Ugens sidste Udfejning, medens Madamen gik til Kirke, — kort: her var Byens vrange Side, som den rette med sine pyntelige Huse efter Evne glattede af paa. Selv Kirken havde sin Vrangside vendt herimod; thi Korset over Taarnet med de talende Klokker, Uhrskiven med de gyldne Visere, som afmaalte Tidens Gang — var jo dens levende Aasyn, som afspejlede Menneskenes Færd, medens de Døde laa bagved i sine sammensunkne

Boliger, hvor Ensomheden og Tausheden jog Skygger omkring i de mørke Gange, og skræmte Livet tilbage. — Det hændte derfor ogsaa, at, naar alle disse Frilandslyd suste sammen til en Slags Harmoni — en Opsang til en Hverdagsgjerning! da hørtes Ligsalmen med iblandt, som naar den enkelte Stemme fastholder Themaet i et Kor, og medens hine mange Lyde hver for sig sagde: Jeg vil leve, gled denne Tone varslende henover Suset og sagde: Du skal dø.

Der var alligevel et Par Smaahuse hist og her, som vendte Retten til denne Side, ja der var endog et Sted, hvor Vejen højnede sig lidt, to lave Huslænger lige over for hinanden, hvoraf den mindste og pynteligste dannede Hjørnet til en Markvej, og den største og fattigste Nedgangen til en saakaldet Slip, der skar sig ind mellem Haverne og afgav en liden Smutvej til Gaden. Begge Husene vare beboede af simple Folk, og hvert Rum, som den strenge Nødvendighed kunde afse, var lejet ud.

I det største af dem og i en liden Stue, som udgjorde Hjørnet, boede en gammel Skoflikker. Det syntes, som denne Mand var navnløs, ialfald nævntes han aldrig ved Navn; han var den eneste Skoflikker i dette Kvarter, saa hed han paa Jydsk æ Skoflikker, det var Betegning nok, man tog ikke fejl af ham. Ingen vidste heller med Vished, hvornaar han var flyttet til, eller hvorfra han var kommen. Hans første Vært var død, og da Huset blev solgt til en Anden, fulgte han med paa Kjøbet. Desuden skiftede Lejerne ofte om i disse smaa Boliger, og da Skoflikkeren stadig blev, hvor han var, fik han et vist Udseende af at være Selvejer.

Han levede forøvrigt i stor Afsondrethed. I Begyndelsen, naar en ny Lejer kom til, foregik en Forandring med ham, idet Levningerne af en Slags ironisk Selvfølelse brød gjennem hans usle Sammensynken og stivede den op ligesom Spilerne i en flækket Fisk; men dette varede i det Højeste to Dage, da brast Stiverne, og han sank tilbage igjen. — Naar visse Vink om Lo-

kaliteterne, samt en Haandsrækning i et kritisk Øjeblik var given og modtagen i Flyttedagsstemningens flotte Manér, krøb han ind i sin Stue igjen, lukkede sin Dør, de Andre lukkede deres, og Alt var ved det Gamle. At han levede i en vis hjælpeløs Ensomhed, vidste Alle, ligesom ogsaa at hans Arbejde kun afgav en daarlig Fortjeneste til Livspleje i Alderdommen; men det vakte ingen ualmindelig Medfølelse, Sligt var altfor vel kjendt, — der maatte mere til!

Den gamle Mand søgte heller ikke at vække Medlidenhed, han klagede aldrig, — det var, som om en lang Prøvelse havde gjort ham vis paa, at Medlidenheden svækker, hvor den Intet udretter. Der laa i hans hele Udvortes den Erklæring: det kan ikke nytte at snakke om det, — og i denne Form var han ligesom forstenet. Stuen, hvori han boede, gav ham heller ikke hverken Lunhed eller Glæde, den gav blot Ly. En Seng, hvor Halmen strittede op omkring et gammelt Sprede, et lille Bord i en Halvbue ind til Væggen, hvor Kalken skallede af og blottede Bindingsværket, en skindbetrukken Stol og en Forhøjning, som dannede Værkstedet — var hele Bohavet. Det gav et koldt Syn at kigge ind til ham; thi der var slet ikke Andet end Armod. Den eneste Overflod, som fandtes, var en Del gabende Sko og afskaarne Støvler, der i Sandhed forlængst maatte være henregnede blandt de Uhelbredelige, men som alligevel paa en Maade omgav ham med Standens Insignier, og gav den Indtrædende et Vink — om andre Bestillinger, der først maatte være færdige.

Han var imidlertid en stakkels Kludrer i sit Fag; thi for at flikke et Par Sko med Ære, maa man kunne sy dem fra nyt, og det kunde han ikke. Den eneste Gang, han havde forsøgt sig i denne Udvidelse af sin Bestilling, var det gaaet saa galt, at han aldrig mere vovede sig ind derpaa. Den stakkels lille Pige, som fik sine Pintsesko syede hos ham! Hun blev naturligvis nødt til at klumpe afsted med dem — de vare betalte, og de skulde

slides! Men hun forfulgte Skoflikkeren som en ond Aand; hvor hun kunde komme til at fremvise Skoene, gjorde hun det med al mulig Overdrivelse, og han hadede hende til Gjengjæld, brugte Mund og bandede de »vanartige Unger« ned i Afgrunden, fordi de skabede sig og vidste ikke, hvilket Ben de vilde staa paa.

Sammenblandet med dette Præg af Udygtighed og kraftløs Alderdom, var der undertiden en vis Fornemhed, som rigtignok ikke var meget ægte; thi den kunde vige for et Mundhuggeri med en urimelig Kunde, og den kunde følge lige ovenpaa en plat Nøgternhed, uden at den i nogen Retning forbedrede Stemningen. Han hævede sig over det Pak! og saa satte han en Stiver til, og knejsede et Øjeblik med Nakken — det var det Hele! Men saa kortvarig og tvivlsom end denne Fornemhed viste sig, gav den dog en fortrinlig Illustration til en vis Fortid: man kunde skimte, at han engang havde været en anseelig Person med flotte Manérer, der nok havde kunnet give et graciøst lille Spark til Forhold og Omstændigheder — naar de lagde sig i Vejen for ham.

Forøvrigt endte denne Ophøjelse af sig selv meget ofte med et knusende Fald. Det kom desværre ikke saa sjeldent for, at den opvoksende Ungdom, som drev omkring paa dette Friland med bare Ben og kraftige solbrændte Ansigter, fik en Kaadhed i Stand, hvormed de drillede og tirrede ham, saalænge til han slap Arbejdet og styrtede sig hovedkuld ud efter dem, og da hans Paaklædning, som under det stille Arbejde ikke altid var i behørig Orden, derved ofte kom i en fortvivlet Uorden, rammede Ungernes Jubel ham med den bittreste Ydmygelse.

Foruden disse Gjenvordigheder havde den gamle Mand endnu en, inden Døre, og den kom mere jevnt paa. — I Stuen ved Siden af ham boede nemlig et ældre Fruentimmer, som vaskede for Folk, og hun var i Sandhed et Eksemplar af den allerstridigste Slags!

Mari-Lisbeth, saa hed hun, jog en Skræmsel foran sig, hvor hun kom, og det ikke blot hos sine Lige. Hun var et Mønster paa Renlighed og Dygtighed; men hun taalte heller ikke et Ord, ikke en Mine, som kom hende for nær, og hendes Forestilling om det Nærgaaende var meget yderlig. — Oprindelig var det bestemt, at Kjøkkenet, som hørte til disse to Stuer, skulde være til fælles Gavn for Lejerne; men da Mari-Lisbeth som oftest trængte til det hele Dagen til sin Gjerning, blev der kun liden Plads tilovers for Skoflikkeren, — og aldrig har nogen gammel Støvekost, smidt fra den ene Krog i den anden, døjet værre Skjæbne end han, naar han sneg sig fra og til Ildstedet for at koge et Par Kartofler i sin lille Jydepotte. Om han havde traadt paa Gløder og stukket Haanden i kogende Vand, hver Gang Forsøget skete, han kunde ikke have ømmet sig mere! Det var i Sandhed en Forsagelsens Vej, de fire — fem Skridt mellem Mari-Lisbeths Baljer og Stripper; thi det endte bestandig med at hun snerrede ham væk fra hvert Fodskifte, og at han opgav sin Ret og flygtede.

Forholdet havde dog alligevel ogsaa sin gode Side; thi hvert af disse Nederlag blev nøjagtig betalt med en Spølskaal Kaffe, og da havde Visen en anden Lyd! — Naar Mari-Lisbeth stak det røde, dampende Ansigt ind ad Døren til ham og sagde i sin gemytlige Tone: »Naa, kom no ind og drik!« da fik Skoflikkeren Brillerne af i en Fart, en lille Stiver sat til, og tren straks efter med en vis Flothed ind i hendes hyggelige Stue. — Og her sang Kanarifuglen under en Løvsal af Fuglegræs og Salatblade, — her skinnede Solen den indtrængende Vaskedamp imøde, saa den blev til gyldne Skyer, og her sad endelig Mari-Lisbeth foran et hvidtskuret Bord med Kaffekjedlen opstillet paa en Krans af Tougværk, skinnende omkaps med hendes Ansigt i samme røde Glød! — Naar han da havde sat sig, efter Opfordring, paa Stuens bedste Plads, i en stor Lænestol ved Vinduet, hvor en blomstrende Geranium bredte sig ud over hele

Karmen, og naar Vaskerkonen havde langet hen til ham en dampende Skaal Kaffe med Sukkerkandis til, bredte der sig lidt efter lidt et vist Fornøjelighedens Skjær over hans henfaldne Træk, og det blev til et Slags Gjæstebud for ham, uagtet han hver Gang maatte betale den samme Tribut, som uforandret blev indkrævet med den samme Arrigskab. Han havde vistnok, som det hed, set andre Dage, — men hvilke de end havde været, de havde dog ikke levnet ham Noget, hvorved han kunde vrage det Nærværende. — Naar Mari-Lisbeth brækkede et Stykke Sukker af til ham med sine store Hænder, som dampede af Lud og Sæbe, og naar hun slikkede Dryppet af Flødeskaalen, mellem hver Gang hun blandede Indholdet op i Kaffe, saa var der ingen Grimacer i hans Ansigt, som tydede hen paa en nedarvet Aversion for slige folkelige Friheder. Han blæste paa Kaffen, slubrede den ind, talte bredt Jydsk og sa'e: »skidt med dem!« til alle Nabokonerne, ganske som Mari-Lisbeth, — han var i en saadan Stund enig med hende i Alt!

Foruden dette Bekjendtskab havde han endnu et, som var af en lidt mere tvetydig Art, uagtet det syntes at pege hen paa et gammelt Kammeratskab. Denne Bekjendt var saa temmelig jevnaldrende med ham, men saa dog baade yngre og kraftigere ud. De kom ikke ofte sammen, thi Vedkommende, som var Barbér, havde sit Tilhold paa en anden Kant af Byen; men, naar de mødtes, skete det med mere Ceremoni, end om det havde været to Klokkere fra hvert sit Kirkesogn. — Hvorvidt det forøvrigt var til Glæde for Nogen af dem, var tvivlsomt. Barbéren gik i Regelen frem og tilbage paa Gulvet, gned sine Hænder, trak et broget Bomulds-Lommetørklæde op af Lommen, trykkede sig paa en Maade omkring i Ansigtet med det, som om det gjaldt at bevare en Sminke, og syntes for Resten mest at huske paa sin egen Nærværelse. Disse Besøg foregik altid Søndag Eftermiddag, og der kunde hengaa flere Uger mellem hvert af dem; men desuagtet spurgte Skoflikkeren

aldrig: hvorfor det havde varet saa længe? — Og naar han bød sit Farvel og gik, fik han ingen Anmodning om at komme snart igjen. Saalænge Barbéren var nærværende, sad Skoflikkeren gjerne paa Kanten af sin Seng med Hænderne under Kind og saa ned paa Gulvet, — om han hørte paa hvad den Anden sagde, er uvist; han svarede kun sjeldent.

Denne nvenlige Manér rørte dog paa ingen Maade Barbéren. Han gav selv ikke mere Venlighed, end han fik. Der var noget Fatalistisk ved disse Sammenkomster, der var ligesom en Tiltrækningskraft, som frastødte dem Begge. Forøvrigt virkede han som en Udluftning paa Rummet; der var Liv i ham, Støvet kom i Bevægelse og fløj vildfarende omkring i Stuen, ja selv Skoflikkeren syntes at være henblæst, hvor han sad, ved den Energi, hvormed Hin ligesom behandlede sin Omgivelse. — Han saa bestandig ud, Sommer og Vinter, som om han kom lige fra en Svømning. Han var ikke blot renvasket, men han var, som Mari-Lisbeth haanende udtrykte sig: baade bøget og skyllet! Hans Hovedisse var skallet og glinsende, hans Hals og Nakke kraftig bygget, og en bred Frynse af rødbrune Haar hang ned over den udfaldende Skjortekrave; han var af lavstammet Art med stærk Brystbue og brede Skuldre, et rødt stridt Skjæg stak frem under Hagen, men Brynene, som vare af samme Farve, vare tynde og uden Præg. Hans rødbrune Øjne vare urolige og stikkende, hans Læber brede og overbøjede, hans Ansigtsfarve jevn blegrød, og hele Udtrykket, som om han netop var ifærd med at skrælle Løg.

Dette Menneske var ogsaa en af dem, som havde set andre Dage! Men Ingen vilde være kommet paa det uden ved hans egen Hjælp; han forkyndte det selv ved en stor Plakat, og denne Plakat var hans grovtformede Ansigt. Der stod i læselige Træk: Jeg er ikke, hvad jeg fortjente at være. Godt! Jeg skal bære min Skjæbne; hvad er de Andre? — Naa, det kan være det Samme!

o. s. v. Forresten levede han ordentlig og flittig. Han var ikke god nok til at tage det »fornemme Pak ved Næsen, førend de laa med Næsen i Vejret,« som han udtrykte sig, — og heri var den egenlige Grund til hans Protest mod Skjæbnen: han barberede Døde, hvis Skjæg var vokset langt under Sygdommen. Dette var en gammel Skik og faldt sletikke tilbage med nogen Skam paa den Udøvende; det var en Ting, som gik stille af — thi lidt Skyhed fulgte jo altid med — og det omtaltes aldrig. Foruden dette var han Barbér paa det militære Sygehus, — og barberede saa forresten En og Anden af den lavere Klasse og stundom en Tilrejsende, — dette tilsammen udgjorde hans beskedne Livsstilling.

Naar han nu besøgte Skoflikkeren, thi denne kom aldrig til ham, syntes det at ske blot for her at nedlægge sin bittre Protest mod Skjæbnen, og for at forfægte en Ret, som ikke en levende Sjæl bestred! Og uagtet Skoflikkeren ikke tog nogen synderlig Del i disse Udtalelser, blev der dog tilslut saa megen Overensstemmelse i deres Meninger, at den Ene hævede sig over »Pakket« — medens den Anden blæste dem et Stykke allesammen! Efter denne Slutningsakt paa Mødet tørrede Barbéren sit Ansigt med Lommetørklædet — det vil sige han trykkede det med en let Haand, — sagde Farvel i Fisteltone — det var hans Hjerteklang! — og gik tilsyneladende rørt ud af Døren. — Øjeblikket efter stak regelmæssig Vaskerkonen Hovedet ind af den anden Dør for at se, om han var gaaet, Noget hun vidste iforvejen, og hun gik da hen og satte sig paa Kanten af Forhøjningen med alle Tegn paa en stærk Medfølelse. »Det er da grov, hvad de' Minnesk' har gaaen igemmel! — Ja, han har nok set anner' Daw'!« udbrød hun saa, idet hun fæstede et udfrittende Blik paa Skoflikkeren, — men han var taus som Graven.

Paa dette Punkt i disse Menneskers Liv indtraf en simpel og ofte gjentagen Begivenhed, den nemlig, at en Lejer flyttede ud af det overfor liggende Hus, og at en

Anden flyttede ind. Vedkommende var et aldrende Fruentimmer, som det syntes af den dannede Borgerklasse; hun var lidt førladen, med et stærkt Anstrøg af blond, buttet Enfoldighed, gjennemtrukket af alle de Rynker, som Bekymringen lægger ind i et stillestaaende Fysiognomi. Der var en vis Dygtighed over hende, mens hun skyndte sig ud og ind i Flyttedagshastværket; men der var tillige en Træthed, som pludselig kom og gik, og det var mærkeligt at se, hvorledes den i et eneste Træk om Munden eller i en pludselig Sænkning med Armen, hurtig fik sagt: jeg er lige glad — det vil sige: jeg er træt til Døden!

Folk omkring var naturligvis i Bevægelse ved denne Anledning, og Nysgjerrigheden tog Hjælpsomheden ved Haand for at komme lidt nærmere; men den nye Lejerske hjalp sig helst alene, og de Tililende trak sig skuffede tilbage, — selv Skoflikkeren, som ellers var saa vant til at blive raadspurgt og tagen til Hjælp, krøb slukøret ind igjen, efter at have staaet en fuld Time udenfor sin Dør, saa at sige, med udrakt Haand. Dette var nu baade klogt og uklogt af den nye Lejerske. Hun viste sine Naboer tre Skridt fra Livet, og afstak derved Grænsen paa en Gang, men samtidig fik hun ogsaa hele Sladdersygen omkring sig sat i Bevægelse, og mod dens Angreb var hun uden Værge. — »Hvad hun hed? Jo, Jomfru Pallesen, — Jomfru? Naa, det var nok en Jomfru Habernix — eller kanske en Jomfru Hatgewesen! — den Slags Jomfruer kjendte man!« o. s. v. — Dette var Stoffet, som en tankeløs Sladder bearbejdede, og som den stakkels Jomfru sent fik pillet Tornene ud af; thi de gik, saa at sige, først gjennem hendes Hjerte allesammen. Men hun var venligsindet og høflig, og da hendes lille Næringsvej var at sy Linsøm for Folk og til hver Søn- og Helligdag at bage lidt Smaakager, som hun solgte, samt at forfærdige kunstige Blomster af Papir, var der i disse Foretagender Noget, som uvilkaarlig trak simple Folk til sig. Det endte ogsaa med

fuld Sympathi for Jomfruen, hun havde set andre Dage, Stakkel! — Med dette Signalement var hendes Pas udstedt; nu kunde hun gaa og komme, som hun vilde.

Dette gik for sig i April Maaned. Efterhaanden skred det nu fremad imod den varme Aarstid, Frilandet aabnede paany sine grønne Vænger, og Livet tumlede sig i de gamle Spor. — Skoflikkeren gik atter sin vante Sommer-Tur ud af Bagdøren og ned gjennem Slippen, for at mønstre de skinnende Flaader af Ænder og Gjæs, som her svømmede skrigende og snadrende omkring paa det grønne Vand, der fyldte Grøfterne indtil Oversvømmelse. Og der var dem, som paastod, at han tiltalte de Smukkeste iblandt dem som Prinser og Riddere, raabte Bravo og gav et Par Klap med sine magre Hænder, naar en Andrik kavde staaet paa Hovedet i det mudrede Vand, eller en Gasse havde forfulgt en Andeflok, som kom dens Yngel for nær, — men det var maaske ikke Andet end Snak!

En anden Ting, han foretog sig, var derimod vis, thi den gik saa aabenlyst for sig, at Alle kunde iagttage den, om de vilde. Hver Søndag saas han nemlig, iført sin Stadsedragt, at vandre ud af sin Dør og stille sig op ved Hushjørnet med et broget Silke-Lommetørklæde i Haanden, og paa Hovedet en høj Hat, der var en Del videre i Omkreds oventil end nedentil; efter at han havde staaet her en Stund og balanceret paa de høje Hæle af et Par lakerede Støvler, hvormed hans lange kraftløse Ben syntes at slaa sig i Bugt, skjød han omsider tvers over Vejen for at komme Jomfruens Hushjørne saa nær forbi som mulig, og forsvandt endelig paa hin Side mellem de grønne Marker. — En Timestid efter kom han da tilbage igjen, stod paany en Stund opstillet ved Hjørnet og blærede sig med sin Usselhed, viftede sig med Lommetørklædet og gjorde et Forsøg paa at dreje rundt paa Hælen, naar han vendte sig for at gaa ind igjen, hvorved Knæerne saa ud, som om

Benene pludselig der var gaaet i Knude, medens de lange Skjøder af hans sorte Kjole hang og slængte om dem som Sejlene omkring en Mast i taaget Vejr. — Og saa hele den ubeskrivelige Luvslidthed! — Intet Under, at Mari-Lisbeth istemte sin sunde kraftige Latter, som vist ikke var vellydende, men desuagtet hørtes meget fornøjelig, naar hun saa ham staa der og agere flot Kavaller. — »Aa, Herre Gud, det gamle Skind!« føjede hun da gjerne til sit godmodige Udbrud, — »han har dog set anner' Daw'.«

Men om og Vaskerkonens Latter kom naturlig og var venlig ment, lød den dog over hans taabelige Stemning som en Gravsang; lige saa saare han hørte den, var det, som han følte sig greben i Noget; skamfuld luskede han ind i sin Stue, lukkede sin Dør, og Ingen saa ham Resten af Dagen. Men i det Humør, som fulgte ovenpaa — det er umuligt at sige, om det var slet eller godt — greb han bestandig til en og samme Beskjæftigelse: at slaa Fluer ihjel. Til dette Brug anvendte han en lang smækker Humlestang, paa Enden af hvilken der var fastslaaet en Klap, skaaren ud af en gammel Filthat. Med denne Stang gik han da skuldret ligesom en Soldat med sit Gevær, afmaalt og taus, frem og tilbage i Stuen, tagende Sigte paa Fluerne, og i det Samme han havde det, slaaende til med Filtlappen, saa Fluen laa der. Paa denne Maade kunde han gaa i hele Timer. Hvad han derved arbejdede sig ind i — eller ud af, var ikke godt at vide, kun at han aldrig slog til, før han var sikker paa at ramme, og da lyste der en vis Glubskhed ud af hans Aasyn, idet han hug Klappen ind paa den stakkels lille Flue og dræbte den, og det var med et ejendommeligt Haansmil, han saa den falde. — Der var maaske en lille Smule Ondt i denne stakkels Menneskelevning, som ikke kunde faa Luft, og som han bearbejdede paa denne Maade? Der siges jo, at Kejser Domitian, medens han hyklede Afholdenhed og Retsindighed, hver Dag havde sig en lille Motion med

at stikke Naale gjennem Fluer. Der er ingen Tvivl om, at Domitian mente Menneskehjerter med disse Fluer — det var jo ikke umuligt, at Skoflikkeren kunde mene det Samme. Vaaren var nu forbi, og Sommerens dejlige Fest, Pintsen, var kommen. — Der er vistnok i den simple Mands Liv, med al sit tunge Slid og Ensformighed, kun liden Poesi, men, Gudskelov, vi véd jo, at den er i Mennesket! Derfor gives ogsaa enkelte Dage, hvor den løfter sig helt op over Trykket og kaster et saa velsignet Skjær over selv den mindste Husgjerning, at det er, som om den vilde løsne alt Besvær fra Livsvilkaaret og med Trolddomsløsenet sige: Sort bag, hvidt for — Ingen ser, hvor jeg far' hen! — En saadan Dag er — eller var i det Mindste — i alle Smaabyer: Pintselørdag. Hele Slidet i Sort bagved — to Helligdage i Hvidt foran, og hvor taabelig glad fløj ikke Indbildningen afsted!

Naar da Eftermiddagen var kommen, det egenlige Arbejde sluttet, saa der endnu kun var tilbage, at feje for sin Dør, hvilket glad Røre var der da ikke, hvilken Højlyd i Stemmerne, hvilken Tillidsfuldhed i Ordene! Ellers fejede Hver sit knappeste Stykke, — paa denne Dag mødtes Gjenboerne næsten midt paa Kjørevejen. Og hvor festligt saa da ikke det fintstrøede hvide Sand ud paa den mørke Jord og ind over Dørtrinet i den lille Forstue! Hvor det klædte godt til de smaa fattige Huse! — Og nu løstes Klokkerne i Kirken, for at ringe Højtiden ud over den hele By. Dette jog paa en Eftermøler; thi der var endnu Noget, som skulde gjøres, Noget, hvortil baade Børn og Voksne glædede sig lige meget: det var Vandringen op til Kirkegaarden for at pynte Gravene; men hvor flinkt og fornøjet saa ikke Hastværket ud, nu da der var noget Godt i Vente! Hvor Vejen til Bageren blev kort for de Smaa, selv om det hændte, at en Træsko tabtes i Farten og maatte tages op igjen, og den sidste Spand Vand, som blev

trukken op af den dybe Brønd, hvor let den lod sig hive over Rammen!

Saa kimede nu Klokkerne fremdeles. Skarer af pyntede Kvinder og Børn skyndte sig op over Vejen til den gamle Kirkegaard, belæssede med Kurve fulde af Smaablomster og Grønt, og enkelte Mandfolk kom bagefter med Hakker og Spader. Det var nemlig ikke dengang Skik, som nu, at se til Gravene hver Lørdag, det var Pintselørdag, at Tilsynet skete for hele Aaret, saa der var i Sandhed Noget at bruge Hakke og Spade til. — Og nu kom der Liv i de Dødes By! Hvor fagert og frodigt end Ukrudtet stod, det maatte dog give Plads for Naturens kultiverede Børn. Hvide Pintseliljer, brogede Tulipaner og mørkerøde Tusindfryd dækkede Gravhøjene — Hytterne i de stille Gader! Og selv her mødtes de Rentgjørende nu paa Halvvejen, hvor det fine Strøsand blev drysset ud over Gravmulden paa de ophakkede Veje.

Endelig var da Pyntningen forbi. Døden stod kranset til Livets Højtid, og da Aftenskyggerne sank, fulgte ingen Skræmsel med dem; Skjønheden havde manet Spøgelserne ned under Kistelaaget, — de Døde var her ikke længer, kun deres Minde.

Paa denne Pintselørdag var den gamle Skoflikker, hvad man kalder i Perlehumør. Han havde havt en Del Smaa-Arbejde til Helligdagene, og stod nu med en vis Frejdighed og saa sig om i sin Stue, — det syntes næsten, som om han vilde gjøre et Forsøg paa at se sig endnu gladere paa en eller anden Ting, som ellers ikke havde kunnet glæde ham, da faldt hans Øje paa Bordet; der laa en ren Krave og det gamle Lommetørklæde med forynget Skjær, — paa Stolen ved Siden af laa hans langskjødede Kjole med Hatten ovenpaa, og inde under Bordet stod de trofaste Lakerede i opstivet Skikkelse, dølgende sin Affældighed indtil videre, — ved dette Syn glimtede et svagt Skjær af Stolthed i

hans trætte Miner, og han rejste uvilkaarlig Hovedet og saa over til Jomfruens grønmalede Vinduer.

Saaledes stod han en Stund, og det var aabenbart, at han »hævede sig over hende!« Hun havde i alle de Uger, hun nu havde boet der, ikke en Gang værdiget ham at se til den Side, hvor han var. — Hvis hun bildte sig ind at være lidt Mere end enten Den eller Den, da kunde han sige akkurat det Samme; havde hun set andre Dage — det havde han ogsaa, han gav ikke efter for hende! Var hun indbildsk, saa — ja her kom det: saa hævede han sig over hende. Og dette var det, han nu havde gjort hver Søndag, naar han stod derude ved Hushjørnet og gav den flotte Kavaller, — og det var det, han atter imorgen paa første Pintsedag agtede at gjøre, og i hvilken Anledning de fornødne Rekvisiter allerede vare fremlagte. — Hvad hun saa end var for Noget, han holdt sig lige saa god som hun!

Dette var hans lille Enetale, medens han fremdeles vedblev at se derover. Nu begyndte Klokkerne at ringe, Folk ilede fra og til, og Hver samledes med Sine; da sank pludselig en Sky over den gamle Skoflikkers Frejdighed, det var Ensomhedens og Forladthedens tunge Følelse; han drog et dybt Suk og saa ned for sig: der laa Skoene og de gamle Støvler, gabende lig døde Muslinger, og viste Tomheden frem. Han sukkede paany. — Klokkerne kimede Hjerterne sammen — ak! for ham var det, som Hjertet ikke fandtes i hans Bryst, som var det bare Tomheden, den smertende Tomhed, han drog Sukke op af. Et Minde gled forbi hans Sjæl, det var længe siden han havde set det, — ogsaa det smertede; men som en Tomhed — Tomhed var overalt!

Da bankede det sagte paa hans Dør, — hvem det var? — Jo, det var mig, som bad Skoflikkeren være af den store Godhed at sy denne Sko lidt i Stand, — og dermed blev Døren forsigtig aabnet, og Jomfruen stak en gammel Sko ind af den; derpaa fulgte endnu nogle gode Ord med Anmodning, og en høflig Undskyldning

for den upassende Tid. — Den gamle Mand tog beredvillig imod Skoen og gav det venligste Tilsagn om at gjøre den færdig i Øjeblikket, samt selv at bringe den over til hende. — Saa gik hun, og han tog med Fornøjelse fat paa Arbejdet, — han var i sit Væsen lige saa nær ved en ydmyg Beskedenhed som ved en taabelig Indbildskhed. — Al den Kløgt, han havde erhvervet sig i sit beskedne Fag, blev nu anvendt paa denne Sko, og skulde han have aflagt en Mesterprøve: der var gjort, hvad der kunde gjøres!

Det var ogsaa med en stolt Selvfølelse, han, efter at have pyntet sig lidt, omsider vandrede over til Jomfruen for at bringe hende Skoen, og uagtet han fik en mærkelig Svaghedsskjælven over sig, idet han aabnede hendes Dør og tren ind i hendes lille pyntelige Stue, var han dog frejdig; thi Skoen saa næsten ud som ny — og den skulde Ingenting koste — nej, ikke en Skilling! Det var ham en Ære at gjøre det, og det var jo en Bagatel.

Disse forud overvejede Svar slog ogsaa Jomfruens beskedne Nøden til Jorden. Hun var baade skamfuld og bedrøvet, efter hendes venlige Forsikkring, ved at modtage en saa stor Tjeneste; men naar han Intet vilde have, hvad skulde hun saa gjøre!

Skoflikkeren var nu færdig med sit Ærinde, og rent overvældet af saamegen Høflighed, stod han endnu lidt nølende med Dørtaget i Haanden — da kastede han sit Blik hen i Krogen ved Indgangen; der hang en Krans af hvide Roser omkring to smaa Billeder i udskaarne Tinrammer, det ene var en ældre Mand, det andet en Kvinde, — han i Præstedragt og hun i gammeldags Klædning med højt opstillet Hovedsæt; men det var alligevel ikke Billederne, som tildrog sig den gamle Mands Opmærksomhed; det var Blomsterne, de smukke hvide Roser med de grønne Blade, han saa paa, og syntes ikke at kunne løsrive Synet fra. — Ovenover disse Portræter hang et andet Billede, uden Ramme,

men med en endnu større Krans om sig af Forglemmigej og røde Roser. Dog, hvorfor stod han som rodfæstet her, det vidste han ikke selv; — Noget i hendes Stemme suste ind i hans Øren, ligesom en Efterklang af Klokkerne, hvad var det?

»De ser paa Portræterne?« sagde hun med et vemodigt Suk. »Det er saamæn min Far og min Mor; nu er det tredive Aar, siden de døde.«

Skoflikkeren svarede ikke; der havde i dette Øjeblik rejst sig et Spøgelse inde i Tomheden, og det truede med at ville kvæle ham. Han løftede uvilkaarlig Hovedet op, — det Billede, som hang ovenfor, omgivet af den lysblaa og rosenrøde Krans, ligesom et ungt Hjertes Kjærlighedsdrømme, var en høj, slank Mandsskikkelse i Ridderdragt, dog med saamegen Flitterstads i Udstafferingen, og med et saa affekteret Præg, at det tydelig fremgik af hele Væsenet, at denne Ridder aldrig havde draget sit Sværd for Æren ved højlys Dag, men kun for dens Ordlyd bagved en osende Lamperække.

En kort Stund stod den gamle Mand og lod Forvirringens Sus fare rundt i sit Hovede, da greb han igjen efter Dørtaget, famlede magtløs omkring det med Haanden og var lige ved at synke; men da Jomfruen i det Samme rækkede Armene ud for at hjælpe ham, samlede han sin sidste Styrke og ilede ud af Døren.

»Herre Gud, hvad gik der af ham, den gamle Stakkel!« lød endnu i hendes venlige, medlidende Tone ud bagefter ham, medens han skjælvende og dødbleg tumlede over Vejen og ind af sin egen Dør.

Endnu stivet op af den Rædsel, som saa pludselig havde slaaet ham, kom han endelig ind i sin Stue, og stod nu støttet til Væggen og stirrede frem for sig. Den hele Opstilning lignede Styrke, men var kun Magtløshed. Naar den sidste Livsrest mødes med Døden, rejser den sig ofte som til en Kraftprøve; men da har den og med Et udtømt sig selv, og Døden sejrer uden Kamp. — Efter en Stunds Forløb brast ogsaa det una-

turlige Hold, den gamle Mand drog et tungt Suk, lukkede Øjnene til og gled langsomt, i dyb Afmagt, ned paa Gulvet.

Just i dette Øjeblik aabnede Vaskerkonen den lille Kjøkkendør med et kraftigt: »No, kom no ind aa drik!« Men Skoflikkeren havde ingen Hørelse mere for dette Tilbud, som, hvor haardt det end hørtes, dog i Forsagthedens mange Stunder altid havde lydt for hans Øren lig et Kald fra gode Aander. — »Men Herre Jøsses! hvad er det her?« udbrød hun i samme Aandedrag; — men da den Gamle hverken kunde svare paa det ene eller det andet af disse Tilraab, tog hun den Hjælpeløse op i sine kraftige Arme og lagde ham hen paa Sengen.

Lidt efter lidt fik han dog en Smule Besindelse tilbage, og han saa taknemlig op til det røde Ansigt, som i denne elendige Stund skinnede trøstefuldt over ham — hun var dog den Eneste, der havde rakt ham en hjælpsom Haand, skjønt han aldrig havde bedt hende om det. »Herre Gud!« udbrød hun, med et Suk. »No staar æ Kaffe derind' og venter paa ham!« — Han saa igjen op til hende og forsøgte paa at virre med Hovedet, men kunde ikke, saa smilede han svagt, lukkede Øjnene til igjen og faldt hen i Afmagtens Hvile.

Mari-Lisbeth maatte nu forlade ham, for at begive sig ind til den ventende Kaffe; men først kunde hun ikke nægte sig den bedrøvelige Fornøjelse at give et Vink til En og Anden i Nabolaget om det Skete, og uagtet hun ellers aldrig nærmede sig Jomfruen, eller »kom hendes Dør for nær!« — lod hun dog idag Naade gaa for Ret, og bragte hende den samme Melding.

Efter dette drak hun sin Kaffe, talte Lidt med Kanarifuglen og vandrede omsider til Kirkegaarden ligesom alle de Andre. Og medens hun deroppe nøje pillede hvert eneste Ukrudt af sin »salig Mands« Grav, var hun lige saa rørt og øm ved Mindet om hans Dyder, som

hun, i hans levende Live, havde været rasende og forarget over hans Fejl.

Denne Aften var der da stor Stilhed paa Bagvejen. De eneste menneskelige Væsener, som var bleven tilbage i disse Smaahuse, var Jomfruen og Skoflikkeren. Hun sad med en lille Haandgjerning i Krogen af sin Stue og lod Mindets Billedrække, til Tonefaldet af de kimende Klokker, drage forbi Sjælen, medens stille Taarer trillede jevnt i deres Spor, — han laa i Afmagtens Taageverden og famlede uvis om imellem blege Syner; men for dem begge To var det Nærværende svundet hen, og det Forbigangne havde taget Liv. — Vi vil et Øjeblik, medens den Slumrende strider med Livets sidste Anfægtelser, følge Jomfruen paa hendes stille Sjælevandring tilbage til

Andre Dage.

Der laa i Udkanten af det nordøstlige Jylland en ældgammel Præstegaard med store Frugt- og Kaalhaver omkring sig. De straatækkede Huslænger var som sædvanlig opstillede i Firkant med en halmdækket Mødding midt i Gaarden, og forresten med indestængt Luft og Syn. Udenfor ved Indkjørselen stod en Række høje Popler, og Haverne var omgivne af store knudrede Lindetræer; men forøvrigt var der bart i en vid Kreds omkring Gaarden, og først naar man kom en Fjerdingvej derfra, laa der en smuk lille Kratskov. Kirken laa paa en Højde inde mod den anden Kant, nær ved den en Skolebygning, og et Stykke længere borte et Krosted. Jordbunden var meget bølgeformig, men frodig tillige, og Agrene deltes ved høje Grøfter, overvoksede med Brombærbuske og Nøddetræer.

Det Indvendige af Præstegaarden svarede omtrent til det Ydre. Alting var ordnet i gammeldags Stil. Det sandstrøede Gulv, som af Sparsomhed var fejet i Flammer, — de blanke Tin- og Messingfade i Rækken over en gammel Bilægger med Kobberrør, det store Slaguhr med et Rum over Skiven, til Klokkespillet, i Form af en Smedje, hvor fire raske Svende stod paa Spring med Hammeren i Haand for at slaa Kvarterslagene, og hvor Mesteren hver Time traadte til for at drive de afgjørende Slag ind i Ambolten, hvilket han gjorde med en Ihærdighed, som om det gjaldt at hamre den evige Sandhed ind i en Vantroendes tykke Hjerne. Forresten var her et sort bjelkelagt Loft, hvide kalkede Vægge, Lugt af gamle Møbler og af syltede Roser og Lavendler paa Kakkelovnen. — Frederik VI.'s og Dronning Maries ungdommelige Portræter hang over en Kanapé, og paa et lidet Chatol stod to malede Papegøjer af Gips. De lave Vindusfag vare fulde af blomstrende Potteplanter, som just trivedes i denne Luft, og selv ud fra en af Loftsbjelkerne skjød St. Hans-Løgens lange frodige Stængler og spaaede Liv for et hemmeligt Ønske.

Det var en Eftermiddag ud over Høsten. Præstekonen spandt, og Husets eneste Datter sad bøjet over et Syarbejde. Begge vare de ivrige i sin Gjerning, og der taltes ikke et Ord. — Katten knurrede paa sin Pude i Kakkelovnskrogen, Rokkehjulet ynkede sig, Vinden drev visne Blade forbi Ruderne, og Pendulen i det gamle Uhr vred Sekunderne ærgerlig af i jevn Slidgang, indtil de ungdommelige Svende oppe i Værkstedet sprang til med Hidsighed og gjorde Regnskabet op. Af og til gnavede en Orm i Træværket, eller et Sandskorn brød Kalken løs og raslede ned over Væggen, forresten var der Ingenting at høre. Livet bevægede sig, men det kom ikke videre. — Da syntes det, som om den unge Pige bøjede sig noget dybere ned over Syarbejdet, end det behøvedes, og at efterhaanden en stærk Rødme trak sig op over Ansigtet lige til den blonde Haarkreds. I

dette Øjeblik standsede Præstekonen Rokkehjulet, og Datteren fór let sammen, medens hun bredte Sytøjet ud over Noget paa sit Skjød.

»Du maa gjerne gaa Dig en Spadseretur, lille Else!« sagde Madamen fromt, og saa hen til hende; men Røsten havde for længe siden tabt baade Liv og Klang.

»Det behøves ikke,« svarede Datteren, ligesom Moderen: med den mindst mulige Lyd i Stemmen.

»Jo,« sagde Madamen. »Du har godt af 'et. Tag Dit store Tørklæde paa og bind Noget over Ho'det, for det blæser slemt.« Dermed drejede hun paa igjen, og Hjulet slingrede videre under sit gamle Ynk.

Datteren rejste sig nu op, lagde Sytøjet tilside, puttede med stor Behændighed til sig en liden gammel Bog, som havde ligget i Skjul under det, og gik da med et kort »Farvel saalænge« ud af Døren; men uagtet hendes lille rødmussede Ansigt vidnede stærkt for en sorgløs Tilværelse, saa hun dog omkring sig med et forsagende Blik, og der hang fulde, blanke Taarer i hendes blonde Øjenhaar.

Lidt efter vandrede hun imidlertid rask ud af Gaarden og hen over en bakket Vej, indtil hun naaede de store Grøftehegn, hvor hun var ude af Syne for Præstegaardens Befolkning. Og videre gik hun, men langsommere; den lille Bog var kommen frem af sit Skjul, og uagtet hun ellers bar sig med frodig Styrke, blev hendes Gang nu saa usikker, at hun omsider stod helt stille, og da hun var lige ved et Led i Hegnet, hvor tætte Brombærbuske bølgede ned paa hver Side, gik hun derhen og lænede sig op til Stolpen i Ly af det tjørnede Hang. — Her læste hun da videre; Taarerne glimrede i hendes lyse Øjenhaar, og et bedrøvet Træk satte sig fast om hendes Læber. Det var vistnok kun en digtet Sorg, en Lidelse paa anden Haand; men desto dybere sænkede hun sig ned i den, thi den smertede o ikke.

Og Tiden gik. Bladene vendtes i Bogen, den fristende Smerte blev nydt; Vinden blæste videre og tog efterhaanden til i Styrke. Skyerne, der hele Dagen havde ligget som en Vold rundtom i Synskredsen, brødes og dreves op over Himlen, og enkelte Regndraaber jog stikkende gjennem Luften som Varsler for et fremdragende Uvejr. Men den unge Pige læste videre, tørrede sine Øjne — og græd videre!

Da kom to store Vogne langsomt kjørende op ad den højnede Vej, hen mod Stedet, hvor hun stod. Den forreste af dem var af holstensk Façon med flere Agestole, og fuldt besat af Herrer og Damer, unge og gamle i den livligste Blanding. De syntes ligesom at udgjøre en stor Familjegruppe, præget af en friere Tone, end Familjelivet egentlig brugte. Vittigheder og lunefulde Udbrud fløj som Karnevals-Konfetti rundt imellem dem, og det Stemmens Lydfald, som hin Tids Dannelse holdt nede under Enklangen, sprang fra øverst til nederst paa Naturens Tonestige med hin Flothed, som lader staa til med Fuglen under Himlen og Blomsterne paa Marken.

Den unge Pige blev pludselig udreven af sin Drømmeverden, og hun stillede sig lidt dybere i Skjul af Brombærtjørnen. Det lod ogsaa til, at Vognen skulde passere forbi, uden at hun blev bemærket, — men Skjæbnen vilde det anderledes! Den lille Jomfru havde ved sin Kjedsomhed over Livets simple Krav saa længe udfordret den, — at nu var den der!

Regndraaberne begyndte omsider at samle sig og drive lidt stærkere frem. Paa Vognen blev der i den Anledning et forfærdeligt Spektakel; Paraplyer bleve opslaaede og vendte af Blæsten, Kaaber bleve fremdragne og Tørklæder udfoldede, Altsammen under Latter og Skrig. Da blæste Hatten af en ung Kavaller, som hidtil havde været et Slags Centrum i den støjende Forsamling; han sprang af Vognen og løb efter den rullende Hat, som i Sandhed fik et Udseende af at være Skjæb-

nens Hjul; thi Vinden, som førte tilbage, drev Hatten lige imod Brombærbusken, hvor den unge Pige var krøben i Skjul, og hvor hun nu stod for den tililende Kavallers forbavsede Blikke bag ved det tynde Bladehang, med forgrædte Øjne, undseelige Miner, og af gammel Vane skjulende sin Bog under Forklædet.

Hvorledes en venlig Fe havde sørget for dette Sammentræf, — hvorledes han tilbad den Luftaand, som havde ført hans Hat just derhen, — og hvorledes han nu saa Syn for Sagn, at den smukkeste Rose alene fandtes mellem de skarpeste Torne o. s. v. — det blev med flot Elegance snart udkrammet for den undseelige lille Pige, og ligesaa hurtig og let, ved Hjælp af Kavallerens indtrængende Manér og det dristige Blik i hans mørke Øjne, trængt ind i hendes uvidende Sind som lysende Sandheder. — Hendes Hjerte var vel beredt til at tage imod Illusionen, og det aabnede sig — om man tør sige det — paa vid Væg for den farlige Gjæst.

Under dette havde Selskabet paa den forreste Vogn af Drilleri ladet Kusken kjøre til, bestandig seende sig tilbage og vinkende med Tørklæder i Haab om, at Personen ret snart skulde vise sig i Stormløb for at naa Vognen. Men dengang regnede de fejl. Den unge Person var, som det syntes, allerede sunken saa dybt ned i Jomfru Elses blaa Øjne, at Vognen kunde kjøre for ham til Verdens Ende — især da han vidste, at den næste, som kom efter, og som var belæsset med en umaadelig Opstabling af Pakgods, ret snart vilde være her. En lille Plads til sin smækkre Person fandt han vel sagtens paa den, — og dette Eventyr paa en kjedelig Landevej, dette friske Nip af Romantik maatte tages med! — Og dermed gjorde han, som alle de, der nipper, han nippede flere Gange og fik en lille Rus, ikke just til nogen farlig Svimmelhed, men dog til en Fortumling i Øjeblikket.

Dette Rutinens flotte Øjensprog havde nu Else aldrig før kjendt, og hvert af hans lynende Blikke — hvori

der sletingen Lyn var — trængte ind i hendes uerfarne Hjerte med lige saa sikker Virkning, som om Eros selv havde tændt dem i sin helligste Lue. Lille Else var ogsaa greben af Flammen fra Hoved til Fod, og uagtet hendes Ansigt havde et meget enfoldigt Præg, og hendes Skikkelse en god Del af Landlighedens Fylde og Kejtethed, stod hun dog og tog sig fristende ud i den dybe Rødmen af sit Hjertes første stærke Bevægelse.

Imidlertid havde den anden Vogn med det opstablede Læs nærmet sig til Stedet, hvor de Unge stod. Paa Sædet ved Siden af Kusken sad en Person, som syntes at tilhøre den dannede Klasse. Hans Hud var brunet af Solen, et stærkt rødt Skjæg kredsede Ansigtet fra Øre til Øre og lod en bred kraftig Hage være blottet. Hans rødbrune Haar var kort og strittende, Øjnene gulbrune, i et evindeligt, forskende og mistænkeligt Omløb, og forresten med et Præg af Resoluthed og Noget, som syntes at sige: Kap af, for Satan!

I det Øjeblik, Vognen passerede forbi Stedet, opdagede han Parret og var med det Samme i et Spring fra Sædet nede paa Vejen. — Et Vink til Kusken at kjøre videre, en rask Purren op i Haaret var Øjeblikkets Sag, og med Huen i Haanden, et overseende Væsen og et stikkende mistænkeligt Blik rettet paa den unge Pige, tren han hen til dem og hilsede. Else gjengjældte i yderste Undseelse hans Hilsen, og han indledte nu en Samtale i en Fart, som mest bestod i drillende Bemærkninger, overført fra den Ene til den Anden. Den lille Præstedatter var for uvidende til at begribe Raaheden i denne Opførsel, hun forstod blot, at han paa en Maade var Herre over det unge Menneske, som ved hans Tiltræden havde draget sig lidt tilbage, og som fra sin Retræte sendte hende med endnu større Frihed de stærke Blikke, hvorfor hun hvert Øjeblik blev svagere og svagere.

Omsider tog begge To Afsked. Hele Selskabet skulde paa Grund af Uvejret overnatte i Kroen, og da

den godtroende Pige havde givet fuld Besked om sit Hjem, blev det aftalt, at begge Herrerne skulde om Aftenen besøge Præstegaarden. Den Yngste gav hende til Afsked et Øjekast af fortabt Beundring, den Ældre en af hine ærbødige Hilsener, som vidner om afglattet Raahed og Omgang med fordærvede Kvinder.

I Præstegaarden sad Madamen endnu og spandt, skjønt Daghældingen allerede listede sine Skygger ind i Krogene i den store Stue. Præsten var nu kommen til og gik sin sædvanlige Tur hen ad Gulvet, røgende af sin store Merskumspibe. Han var en taus gammel Mand, lidt sær og meget fordomsfuld. Han havde Hang til Ironi, men ikke Overlegenhed til at udforme den: den forvandlede sig altid paa hans Læber til Haan. For ham var Kvinden et Væsen, som var kommet til bagefter, ikke for sin egen Skyld, blot for Mandens. Hun havde og maatte have sin egen Levevis, som han i sin akademiske Selvfølelse smilede til. Hun havde sin Kaffesyge, sin Sladdersyge og sine Besvimelser, — for Resten kunde hun være meget hæderlig. — Præstekonen var nu heller ikke af dem, som kunde hævde Kvinden en højere Rang. Hun var god, føjelig og meget enfoldig, men hun var stædig som en gammel Ko paa en Kjørevej, naar Nogen vilde rokke hende i en forudfattet Mening om Husvæsen og Levesæt. — Hendes eneste Bekymring var at faa Datteren forlovet. Den var begyndt Dagen efter dennes Konfirmation og havde med Fradrag af Haab og Tilsætning af Misnøje, fulgt hende nu i seks Aar. Hun havde dog ikke i al denne Tid siddet med Hænderne i Skjødet og ventet paa en Guds Sendelse, langtfra! Alle de smaa moderlige Rænker, som hendes enfoldige Tanker kunde udspinde, vare satte i Bevægelse, og saa fint og skjult, at hun vilde dø paa, at ikke et Menneske anede hendes List; men den stakkels Præstekone tog fejl, hun kunde lige saa gjerne have averteret i Avisen om en Mand til sin Datter, som hun gik alle sine hemmelige Krogveje.

Naar hun med andægtig Mine sagde: at Gud sørgede nok for lille Else, og som han bestemte var det bedst, — saa vidste hvert Menneske, at hun spekulerede Dag og Nat paa — selv at sørge for lille Else!

Men Alting glippede. Selv da hun efter megen Kamp, og kun ved Huslægens Bistand, fik sat igjennem, at Præsten, paa Grund af Svagelighed, tog sig en Kapellan, havde hun ikke Lykken med sig. Og dog blev Intet forsømt. Kapellanen blev udtaget blandt de Yngste, thi Kaldet var lidet, og Lønnen ikke stor, under ingen Omstændighed saa stor, at en gift Mand kunde nøjes med den. En anden Sag var det jo, hvis han traadte i nærmere Forhold til Præsten, da lod sig nok Et og Andet ændre. — Men da Kapellanen omtrent et Aar havde nydt Godt af Madamens Hensigter — der altid bevirkede en hel Omvæltning i den tarvelige Husholdning — kom det for Dagen, ved en Ubetænksomhed af det unge Menneske selv, at han var hemmelig forlovet. Dette voldte et Omslag i Forholdene, og hverken han eller den stakkels Else havde det godt herefter. Saa blev han endelig forflyttet, men et nyt Forsøg blev ikke gjort. — Nu havde Livet draget sig hen i jevn Slidgang siden, og to Aar vare gaaede med, — to Aar vare lagte til i den unge Piges Alder, og alle Dagene, de talte, vare trukne fra i Moderens Haab. Dette var nu ogsaa Noget, hun mente at kunne skjule, men Else vidste Lidt om det Modsatte; hun forstod meget vel, at hun var bestemt til at skulle giftes, og at der ingen Frier meldte sig. Da tog hun sin Trøst i en Roman, og Præstekonen spandt videre med forhærdet Udholdenhed paa det gode Udstyr.

Præsten vandrede, som sagt, op og ned ad Gulvet og dampede af sin Pibe. Da lod Præstekonen med Et Hænderne synke ned i Skjødet, og Rokkehjulet standsede med et langtrukkent Ynk. Hun sukkede dybt og saa hen til de smaa Ruder. »Stakkels Else!« udbrød hun.

»Hvad er der med hende?« spurgte Præsten, idet han stod stille.

»Ak ja, lille Korfix!« sukkede hun til Svar. »Det kan jo ikke nytte at snakke med Dig om det.«

»Naa er det den Vise, — den er gammel,« sagde han tørt og vandrede videre med et Træk paa Skulderen.

»Ja, Du vil da vel ikke si' Andet, end at det er en tung Skjæbne,« vedblev hun.

»Hvad for Noget?« spurgte han vredt, idet han standsede og saa skarpt paa hende. »Det, at Else ikke bliver gift? Lad Du Vorherre raade for det.«

»Skulde vi dog ikke sende hende et halvt Aarstid ind til Byen, lille Mand?« bad hun ængstelig.

Men nu blev Præsten vred for Alvor, og idet han gik lige mod hende, sagde han: »Nej, hun skal blive her. Om hun sad inden ti murede Vægge, saa faar hun nok den, hun skal ha' alligevel, — og dermed Basta!«

Præstekonen taug, det gjorde hun ved hver Bestemmelse af sin Husbond, han var hendes Herre! Men uagtet det nu var temmelig dunkelt, drev hun dog Rokkehjulet rundt, saa det skreg af Forfærdelse, og hun trak Hørren ned i store Totter, — om der kom en ujevn Traad mer eller mindre i et saadant Udstyr, kunde være det Samme!

Da tren Else med livfulde Trin ind af Døren. Hun havde gaaet rask og aandede hurtigt; men uden at tage sig Pusterum forkyndte hun den store Begivenhed, at et fornemt Rejseføl ge var draget forbi hende paa Landevejen, — at det skulde overnatte i Kroen, samt at to af de fine Herrer var sprungne af Vognen for at tale med hende, — og havde givet hende det Løfte at aflægge et Besøg i Præstegaarden samme Aften.

Præsten rømmede sig og skjød Kalotten op, og Præstekonen, som øjeblikkelig fik en ny Udsigt, satte Rokken forsigtig fra sig. To fornemme unge Herrer!

Og sprunget af Vognen for at tale med Else! Endnu havde der aldrig været To paa en Gang i Udsigten!

»Gud, lille Else! Din Kjole er jo ganske vaad, tag dog en anden paa,« sagde den oplivede Præstekone, og i det Samme ringlede hun afsted med Nøgleknippet i Haanden, — og medens Præsten gik lidt uvis med sig selv inde i Dagligstuen, og Else fik sin smukkeste Kjole paa, hørtes Nøgleringlet over hele Huset, fra Loft til Kjelder, og fra Spiskammer til Kjøkken.

Hen paa Aftenen kom endelig de forventede Gjæster, og de bleve modtagne med den yderste Venlighed. Den Eneste, som syntes at holde lidt igjen, var Præsten; men da den Ældste af de to Herrer, ham med det stærke røde Skjæg, straks forstod, at her var et fiendtligt Punkt, som skulde tages, overlod han Kvinderne til Kammeraten, og begyndte i samme Stund Belejringen. — Det varede heller ikke længe, før alle Parter smeltede sammen i en udmærket Forstaaelse; og da de omsider satte sig til det velforsynede Bord, var der en saa fornøjet Stemning, at Præsten talte højt, Fruen havde det ene rystende Anfald af Latter efter det andet, og lille Else sad værgeløs midt i Krydsilden af de mørke forelskede Øjne paa den ene Side og den Rødskjæggedes dristige Blikke, der ligesom stjal sig hen til hende, fra den anden.

Saa kom endelig efter en lang Aften det Øjeblik, da der skulde siges Farvel, og det blev gjort med megen Ceremoni. Overdreven Høflighed skjuler altid Mangel paa Dannelse. — Der blev henkastet et lille Haab om at træffes endnu en Gang, dette blev forhøjet til et levende Ønske fra begge Sider, — og dermed skiltes man.

Efter de Fremmedes Bortgang blev deres Væsen og Manér som sædvanlig drøftet; og uagtet Præsten var lidt træg at faa med, blev dog Resultatet det, at Alle vare fornøjede. Hvad Stilling vedkommende Herrer indtog i Samfundet, vidste man rigtignok ikke; men desto

højere kunde jo en god Vilje stille dem, og Præstefruen var uudtømmelig i stolte Gisninger.

Næste Morgen opklaredes imidlertid Sagen. Klokkeren, som havde Bolig i Skolebygningen, tog allerede Præsten paa Sengen med den afskrækkende Efterretning, at en Skuespillertrup var indlogeret i Kroen, og han forstod da straks, at hans fornemme Gjæster fra den foregaaende Aften hverken var mer eller mindre end Gjøglere! — Dette blev en haard Nød at knække for Præsten, og han gjorde det heller ikke alene, Konen og Datteren fik være saa god at tage sin Andel i Fortrydelsen.

Imidlertid gik Else med tungt Hjerte omkring i Huset; og medens Præsten og hans Hustru udtømte sin Skuffelse i haanende Ord, svor hun ved sig selv at være tro til Døden imod sin ulykkelige Kjærlighed. — Senere paa Dagen vandrede hun ud over Vejen for at mødes med Erindringen fra igaar, og denne Gang fulgte Bogen ikke med; nu læste hun Romanen i sit eget ophidsede Sind, medens hun skjulte sig bag det tjørnede Hang af Brombærbusken.

Hun havde dog ikke staaet her ret længe, før raske Trin lød hen over Vejen, og idet hun rækkede sig frem over Grenene for at se hvem det kunde være, stod det unge Menneske fra Dagen før pludselig foran hende, og det samme Blik fra hans mørke Øjne brændte hende imøde. — Den hele Dag havde han været paa Udkig — endelig havde han set hende spadsere ud! — han maatte træffe hende — spørge hende — vide, om han skulde leve eller dø — og her var han!

Den stakkels lille Pige! hun var ikke meget forstandig, og hun var forelsket: der behøvedes ikke mer end en af hans slaaende Fraser, før Alt hvad hun raadede over her og hisset, Liv og Sjæl, var givet i hans Vold.

Han var imidlertid ogsaa selv berørt af denne Følelse — saa dybt, som den nu engang kunde trænge ind hos

ham; — han var ikke hjerteløs, men samvittighedsløs. Hendes ukunstlede Enfoldighed havde grebet ham, og hendes friske Ungdom havde beruset hans Sind, han havde derfor en vis Ret til at tage imod hendes bedaarede Hjerte; men han vidste samtidig, at hans Forelskelse ikke var andet end en Døgnblomst, der udfoldede sig med den opgaaende Sol og visnede med den nedgaaende, og det gav ham ingen Skrupler. Lystens Krav var der, og Samvittigheden afviste det ikke.

Under dette var Tiden gaaet, og de maatte skilles. Umuligt! — hvis de ikke meget snart kunde træffes igjen? — Der blev da aftalt et Møde til samme Aften. Han vilde lade det øvrige Selskab rejse, og først Dagen efter støde til dem i nærmeste Kjøbstad, — intet Offer var ham for stort!

Der var heller ikke Noget ivejen for, at Else kunde møde ham til den aftalte Tid. De Gamle lagde sig tidligt, og Datteren havde sit Værelse i den modsatte Ende af Bygningen. — Mødet fandt ogsaa Sted, og da det denne Gang blev endnu mere umuligt at skilles end den forrige, tog de den Beslutning at blive sammen. — Men at blive sammen havde sine to Forudsætninger: Else maatte opgive sit Hjem, — og hun maatte dele hans eventyrlige Liv. Valget var imidlertid snart gjort; hun fulgte Naturens Kald, det gjorde Tusinder med hende i samme Stund — og fik Ret, hun fik Uret. Forholdene krævede, at hendes Fornuft skulde være Herre over hendes Følelse; men Naturen havde givet hende et stærkt Instinkt for det Ene og slet intet for det Andet — det var Ulykken.

Saa blev hun Skuespillerinde — og hemmelig forlovet med det unge Menneske, som var Truppens Elsker. Det simple Else blev forvandlet til Elisa, og hun antog et andet Efternavn, hun stadsede sig op med Guldtresser og mangefarvede Baand, fik sine tykke Fletninger omformede til Krøller, spillede Hyrdinde og gjorde det slet — koketterede med sin Naivetet og sit blonde Lokke-

hoved, og gjorde det godt, — og kaldtes saa forresten i Selskabet — som en Slags Artsbetegnelse — Uskyldigheden.

Dette var det Udvortes i hendes Liv; det, som bevægede sig indad, var dog lidt alvorligere. Der gnavede midt i Letsindigheden en lille Orm paa Lykken — thi hun troede jo, at hun var lykkelig! Og denne Orm var Bevidstheden om at have tilføjet sine gamle Forældre en Dødssorg. At hun havde paadraget sig Skam og Dadel i Verdens Øjne, det var hun endnu romantisk nok til at hæve sig over. — At hæve sig over Alt, var hendes Elskers højtsvævende Moral, og han var ikke som mange andre Moralister, der præke Et og leve et Andet.

Paa denne Vis hengik Aar. Da hændte det, at Selskabet just maatte drage samme Vej, som dengang da hun saa dem kjøre forbi sig paa sin ensomme Spadseretur. De skulde nemlig til den samme nærliggende By for at give sine Forestillinger, og maatte af den Grund overnatte i Kroen ligesom da. — I denne Anledning faldt nu flere Vittigheder, ligesaa træffende som pinlige for hende at høre paa, og for første Gang bævede en Fornemmelse af Modbydelighed igjennem hendes Sind, og hun viste de frivole Indfald tilbage med en vis nøgtern Jevnhed, — et Arvegods fra Hjemmet, der hidtil havde ligget ubrugt i hendes Sjæl, men som i denne Stund rejste sig op, ligesom træt af hele Gjøgleriet, for at gjøre Ende paa det.

Det var den samme blæsende Høstaften, som for fem Aar siden, og ligesom dengang fløj de faldende Blade omkring Else, idet hun vandrede tilsløret hen over Vejen til den gamle Præstegaard. Ogsaa denne Gang brændte hendes Kinder, og Taarerne hang fuldt i de blonde Øjenhaar; men Kilden, hvorfra de strømmede, var rigtignok en anden! Nu vidste hun, idet hendes Barndoms stille Hjem stod foran hende, at det var et græsseligt Bedrag, hun havde givet sig hen til, et Blænd-

værk med Hulheden paa den anden Side, — men hvad skulde hun gjøre for at komme ud af det? Det var der ingen hemmelig Vejleder i hendes Sjæl, som sagde hende.

Saa listede hun sig i Skyggen omkring de gamle Huslænger; de høje Popler stod som Vogtere ved Indkjørselen — sænkede sine Toppe i Vinden og bøjede dem hid og did, som om de truende vilde værge Beboernes sørgelige Ensomhed. Men hun kunde ikke modstaa, hun maatte endnu en Gang indenfor i den trygge Firkant, som hun forhen havde følt sig saa knuget af, og hun smøg forsigtig gjennem Porten. — Da sprang Lænkehunden med et hæst Bjæf pludselig imod hende, men ligesaa hurtig i sin Gjenkjendelse som trofast i sin Hengivenhed vendte den Vreden i samme Øjeblik om til Kjærlighed, og for første Gang, siden hun forlod Hjemmet, kom der hende et Hjerte imøde, skjønt det kun var en Hund, og dens Kjærlighed kun turde nævnes et Instinkt. — Stakkels udmajede Elisa, tvivlsomme »Uskyldighed«! her vaagnede hun ved en Hunds Kjærtegn op af sin aarlange Indbildning og var den lille Else igjen! og hun følte, at hun var brødefuld, — hun vidste, at det var forbi mellem Verden og hende, at hun var en Udstødt af Samfundet, og at Hunden var den Eneste, som vilde møde hende i uforandret Hengivenhed.

Da rørte Mennesker sig derinde i Bygningen; — hvis ikke Gaardens Tyende skulde træffe hende — og hvilken Rædsel! — da maatte hun gaa. — Men der skinnede Lys i Dagligstuen! hun smøg nærmere — helt hen under de lave Vinduer, — og hun tog den udmajede Hat af sig for ret at kunne trykke sit forgrædte Ansigt ind imod Ruderne. — Alt var her som før, den samme stille, døde Fred, — o Gud, hvor Forvirringen susede om i hendes Bevidsthed ved dette Syn, og hvor hun længtes efter Stilhed! — Faderen var ældet overordentlig; men det samme tørre Præg var endnu over ham,

— det var, som om hans Mine var standset ved det Udtryk: Hun er som alle Fruentimmer! — Saa blinkede der atter et Lys, det var i det lille Mælkekammer ved Siden af Kjøkkenet. — Hun listede sig didhen og saa ind; der stod Moderen og flyttede om paa Mælkekarrene, hendes Ansigt var mærket af en forhærdet Sorg og et ensomt rugende Savn; — den stakkels Else hulkede indad i Sjælen og lagde Ansigtet mod den kjølende Vindusrude; da lyste Moderen hen til den Side; uvilkaarlig fulgte hendes Syn med Lyset; — paa en Gang fik hun et stift, forfærdet Blik, hun udstødte et Skrig, Lyset faldt ud af hendes Haand, — Døre sloges op og i — hastige Trin hørtes, — Else fløj hen til Indgangen, Dørklinken var allerede i hendes Haand; men som rammet af et Slag gik en Tanke op for hende i samme Aandedrag; — da sank hendes Haand fra Dørtaget igjen; hendes Hoved segnede ned mod Brystet, og hun drog et Suk saa dybt, som fra Afgrunden og op til Gud. Men i det Samme piskede ogsaa Straffens Aander paa, og som en Forfulgt styrtede hun ud af Gaarden med Lænkehundens klagende Hyl efter sig.

Morgenen derpaa rejste Selskabet videre, og Elisa fulgte med — hvor skulde hun hen? Hun følte nok Afsky for det hele Kompagni, men hun øjnede endnu ingen anden Udvej; en Beslutning sprang ikke fuldbaaren ud af hendes lille Hjerte! Imidlertid arbejdede den trofast, og da Selskabet omsider naaede til den By, som var deres Bestemmelsessted, var hun fuldkommen enig med sig selv om, hvad der skulde ske: den hemmelige Forlovelse maatte hæves eller forandres til et lovligt Ægteskab: og med denne retfærdige Fordring mødte hun Dagen efter sin Forlovede.

Else havde i disse fem Aar ikke vundet, hverken i Skjønhed eller Tiltrækningskraft. Hendes lunkne Tilbeder behandlede hende ogsaa omtrent som et Paahæng, — dengang hun var hans Flamme — ja, det var en anden Sag! siden havde han haft saa mange andre. Paa

hans Bane fløj Gnisterne om ligesom Stjerneskud i August, af og til maatte en tænde, det var uundgaaeligt! — Dette var hans Forsvarstale, naar hun, hidset af Skinsyge, trængte ind paa ham. — Det bestemte Krav, hun derfor nu mødte ham med, gjorde ham raadvild; han forsøgte først at pjatte det fra sig ved sine gamle Kunster, men det var ikke længer den taabelige forelskede Elisa, han havde for sig, det var slet og ret Else — et stakkels bedraget Fruentimmer, som kjendte hans Fif, og som ikke længer nøjedes med dem. Hun havde ikke Karakter, men hun havde Stædighed, og nu vilde hun enten forlade ham eller have Ret til at dele et usselt Liv med ham.

Han vaklede lidt; thi der var endnu en vis Godhed tilbage i hans luvslidte Natur, og hun havde jo berettet ham om sin Fortvivlelse ved Gjensynet af sit Hjem; men der kom alligevel ingen Bestemmelse ud af det, — og en vakker Dag var Else ikke længer i Selskabet!

Else var virkelig flygtet fra dette Liv, paa samme Maade som hun var flygtet fra det tidligere; kun havde hun dengang alle Forelskelsens daarende Forhaabninger med sig, nu ledsagedes hun kun af Fejltrinets senere fødte Børn: Mistanken og Ringeagten. — Hun efterlod sig heller intet Savn. Fnughinden var for længe siden gaaet af den Frugt, og et vist spidsborgerligt Artsmærke var kommet tilsyne.

Saa stod hun nu alene. Til Forældrene vilde hun ikke vende sig, — der maatte gaa en Tid hen først: en Nøds- og Arbejdstid, da vilde hun nok banke paa den gamle Dør — en Aften i Skumringsstunden maaske! — og bede ydmygt for sig; men nogen Tid efter modtog hun Beretningen om Moderens Død, og da hun ved et Bud lod spørge hos Faderen, om han vilde tage imod hendes Hjælp, sendte han hende det Svar: »hun skulde ikke gaa fra sin Komediantspiller for hans Skyld; han skulde nok passe sig selv!« — Dermed var hendes Fremtidsbane afstukket: slide Skammen og arbejde for sit Brød.

Og det gjorde hun ærlig, trofast og kummerfuldt. Nu var tredive Aar hengaaet siden, og hun syntes at have Fred med Verden og sig selv. — Da kom denne Pintselørdag, og rejste Mindet om Barndomsglæderne i den gamle Præstegaard — Forældrenes fjerne Grave, som ingen Kranse fik, — og et vemodigt Spørgsmaal indad mod Sjælen: om han endnu levede, og om han maaske ligesom hun paa denne Dag sad forladt og uden Glæde i Alderdommens tunge Ensomhed? — Det var de Veje, hendes Tanke havde fulgt. — Men nu havde Klokkerne ophørt at kime, og ret som om hun greb efter Noget i det Nærværende for at komme bort fra det Svundne, stod hun rask op, kastede et spejdende Blik over til Skoflikkerens lille Vindue, og gik ud i sit Kjøkken, hvor hun straks gav sig i Færd med at lægge Ild paa Skorstenen.

Dette var da »andre Dage« — et Erindringens Gjensyn, som hun nu var færdig med; men der var endnu Et tilbage, som hun ikke var belavet paa, og som hun i de mange Aar var krøbet i Skjul for, og det kom. — Et Menneske mødes altid to Gange med det Skete her i Verden. I Ondt og Godt vender det sig mod sit Udspring — enten til Belønning eller Straf.

Ovre hos Skoflikkeren var Alting stille som før, han laa endnu i den tunge Døs og syntes at ville sove lige ind i Evigheden. — Da kom Barberen rask sættende ind ad Døren; den Gamle slog Øjnene op og saa forundret paa ham. »God Dag, min Ven!« udbrød Barberen, »Du er gaaet til Sengs? Ja, det er ogsaa en Fandens Dag, man véd ikke, hvor man skal gjøre af sig, — man kommer i Tanker om Saameget.« Skoflikkeren sukkede dybt og gav et svagt Vink hen til Stolen. »Tak, min Ven,« tilføjede han med Resignationens Pathos, »det

kommer i denne Verden ikke an paa en Stol.« Han trak imidlertid Stolen til sig og satte sig paa den.

I det Samme tog det svagt i Døren, og Jomfruen traadte ind med en Tallerken i Haanden, hvorpaa der stod en dampende Skaal The, og nogle af de smaa brune Kager, i Form af Hjerter med en Mandel i, laa rundt om Kanten. Hun vendte Ansigtet sky tilside for den Ubekjendte og gik lige hen til Sengen. Her nikkede hun venligt til den Syge, og medens hun satte Tallerkenen fra sig paa Bordet, bad hun ham i milde Ord om at nyde Godt af det Medbragte. Men i det Samme var der gledet et Skjær af Ungdom hen over Skoflikkerens indsunkne Træk, — en Afglans af hint sejrende Glimt i Øjet, hvormed han fordum havde antændt saamange Kvindehjerter, lyste frem af det sluknende Blik, og med dette saa han endnu en Gang og, saavidt han kunde, fra Sjælens Grund op i hendes gode Ansigt. Da, i samme Stund, slog ogsaa Gjenkjendelsen ned foran hende som et Lyn, og hun veg tilbage fra Sengen. — Nu rejste Barberen sig op af Stolen og udtalte en Kompliment til hende, der venlig bragte en Gave til hans syge Ven. Og han gjorde det med saa meget som muligt af et fordums rutineret Galanteri. — Jomfruen følte en Gysen gjennemfare sig ved Lyden af denne Stemme; om hele hendes ulykkelige Ungdomserindring var bleven til et Tonestykke med skjærende Dissonantser, hun havde hørt dem alle gjennem denne hjerteløse Røst. — Instinktmæssig vendte hun sig om, som man vender sig i Mørket for at se efter et Spøgelse, — et halvkvalt Skrig pressede sig ud af hendes Bryst — der stod jo i Virkeligheden det Menneske og saa paa hendes nedbøjede Alderdom med de samme omløbende, mistænksomme Øjne, hvormed han havde set paa hendes værgeløse uvidende Ungdom, og som sagde med hvert eneste af sine skelende Vink: det er Snak, at Du er undseelig, — det er Snak, at Du har et Hjerte, — hele Kvindeligheden er en Narrestreg!

Hun havde i et aandeløst Øjeblik set paa ham, hun vidste, det var ham, men hun troede ikke sig selv. Da saa hun Gjenkjendelsen dæmre op i ham og skabe det gamle frivole Træk om de overbøjede Læber, og med det Udraab »Gud fri mig!« styrtede hun ud af Døren.

»Ja, minsæl var det hende!« udbrød Barberen og slog op en hæslig Latter.

»Ti stille!« sagde Skoflikkeren med en gjennemtrængende Stemme, og i det Samme satte han sig ret op i Sengen.

»Tie stille!« gjentog Barberen med dyb Foragt. »Er det mig, som skal tie stille? Hvem er Du, og hvem er jeg? — Aa, vent! jeg skal svare for Dig. Du var en Vindhas, en forløben Skomagersvend, da Du kom til min Trup, det var Du. — Du havde et kønt Ansigt og no'n Fandens Øjne! Naar Du bare saa paa en gammel Pyntekone, tro'de hun, at Du var forlibt i hende. — Du var en god Lokkedue: naa, det maa man ogsaa ha'e. Du trak Damerne, og de trak Herrerne. Forresten var Du en Ærtebælg — der var s'gu ikke en eneste Ært i Dig. — Og da Du kom løbende med Din »Uskyldighed« og vilde være dydig Ægtemand, var det saa ikke mig, som frelste Dig? — En gift Elsker duer ikke, min Fa'r! Du var en jammerlig Skuespiller, men Du kunde agere forlibt. — Det havde Du Dine 30 Daler om Maaneden for — det var s'gu godt betalt!« — Efter dette stillede han sig op henne ved Vinduet og fløjtede lystig, idet han keg gjennem den krummede Haand over til Jomfruen.

»Gaa væk fra Vinduet,« sagde Skoflikkeren i den samme stive Spænding. — »Aha!« udbrød Barberen og slog igjen op en Latter. »Du er jaloux? Ja, Du havde travlt med det i gamle Dage. Din lille »Uskyldighed« var en Markblomst, — nu, for Fanden! — man er jo Direktør —«

»Ud med Dig, Din Djævel!« skreg Skoflikkeren og sprang over Sengekanten, greb uvilkaarlig Fluesmækken,

som stod ind til Hovedgjerdet af Sengen, og gik lige mod Barberen. Denne forsøgte paany en Latter, men standsede pludselig, slaaet af Rædsel — thi det Menneske, som rejste sig der og kom mod ham med opløftet Arm, med blege, flammende Øjne, Haaret strittende om Panden og truende med at styrte sig over ham, saa ud som et Lig, indblæst af et Øjebliks vanvittige Lidenskab, — han fik ogsaa Døren op i en Fart og styrtede ud paa den folketomme Vej, — først fejg og skulende, siden, da Huset var ude af Syne, med løftet Pande og lange Skridt — og blæsende dem et Stykke Allesammen!

Mari-Lisbeth var imidlertid traadt ind fra Kjøkkendøren. »Men hvad er det her?« udbrød hun i højeste Forundring, »skjælder Han Folk ud, og kan it staa paa sin ejen Ben! — Gammel Nar!«

Men i samme Øjeblik segnede Skoflikkeren til Jorden som et fældet Træ. Han havde nu udført, hvad han i over tredive Aar havde villet, men ikke kunnet, — han var færdig! — Fluesmækken faldt ud af hans Haand; — var det maaske denne giftige Hveps, hans Tanke havde søgt, hvergang han rammede de stakkels Fluer? Det er ikke godt at vide; men da han siden laa stille paa sit Leje, saa han ud som En, der dør trøstig, fordi Livets Opgjør er sluttet. — Da Mari-Lisbeth om Aftenen kom ind for endnu en Gang at se til ham, var han død.

Dette Dødsfald vakte nu hverken Opmærksomhed eller Beklagelse; Mari-Lisbeth var den Eneste, som forsikkrede, at siden hendes salig Mands Død havde hun ikke kjendt et saadant »Mennesk«. Forresten blev Begravelsesdagen bestemt efter den korteste Frist, og at han var et Fattiglig, som skulde jordes paa Byens Regning, derom var der ingen Tvivl.

Men tredje Helligdags Morgen tidlig vandrede Jomfruen op til Byens Guldsmed og bød en lille Æske til Salg; dens Indhold var en glat Guldring og en kort Guldkjæde, udarbejdet i fine Lænker. — Det var de skin-

nende Baand, som havde bundet hendes Ungdom til en skuffende Drøm, og som havde vidnet for Løfter, der aldrig var bleven holdte. — Med Udbyttet af Handelen gik hun da i samme Stund op til Præsten, og den Samtale, hun her havde inden lukkede Døre, var vistnok meget kummerfuld; thi hun gik som en aflægs Stakkel ud derfra. — Der gives jo Ting, som — saalænge der hviskes om dem mellem Gud og Sjælen — føles som smertende Suk; — men naar der tales om dem med Mennesker, forvandles de til skjærende Knive. —

Da nu Begravelsesdagen kom, og den gamle Skoflikker blev baaren frem i en smuk Kiste, hvorpaa en stor Krans af grønne Blade laa yderst, med en lille af Forglemmigej og Roser indeni, var Folk omkring rent slaaet af Forbauselse, og kunde ikke forstaa, hvorfra al denne Rigdom var kommet; — men Jomfruen, som sad inde bag Ruderne med Taarer i sine trætte Øjne, hun vidste det — og det var nok! — Og da nu Bærerne satte sig i Bevægelse og styrede ned forbi Slippen for at føre Kisten op gjennem den store Gade til Kirkegaarden, fik det Altsammen et Udseende, som om den stakkels Skoflikker paa en Gang var kommet til Ære og Værdighed, — og da udbrød Mari-Lisbeth, tørrende sine Øjne: »Aaja, han had' osse set andre Dag'!«

Da Flyttedagen kom, rejste Jomfruen fra Byen; — Barberen satte aldrig mere sin Fod paa den grønne Frilandsvej.

MINDRE FORTÆLLINGER.

(1891)

»DET LØNNEDE SIG«.

Et Stykke indenfor Fjordens Aabning trak Fjeldene sig tilbage og strækkede sig som en bred Favn ud imod Havet. Til Venstre for denne sprang frem en langstrakt Næsodde, der ved Højvande saa ud som et Øland, men ved Lavvande tydeligt viste sin knudede Sammenhæng med Berget.

Paa dette Sted laa et eneste Vaaningshus, omgivet af et Par smaa Udhuse og et Baadnøst nærmest Søen. Til Siderne var der lidt Græsmark og en Potetesager, og yderst paa Odden stod der rejst en fem-seks Fiskehjælder. Et Par Smaabuske pyntede paa det tarvelige Stel; thi om Sommeren var de løvrige, og bar de end et og andet Klædningsstykke eller en Vaskeklud op til Tørkning, forraadte de dog en Velstand i Naturen, som ikke var almindelig paa disse Kanter, og om Vinteren stod de snefulde og glittrende baade ved Dag og Nat, — dog denne Skjønhed blev ikke meget agtet, dertil drev de store Syner af Vinterens Vælde for nær ind paa.

Her paa Næsodden boede en Fisker ved Navn Arnt, Skale-Arnt kaldtes han ogsaa, dog mest i Omtale; men da det ikke var noget Skjældsord, fik han det ofte lige mod sig, og var vel kjendt med Skikken. Han havde skaffet sig det ved at redde en fordrukken Fyr, som

hed Skale, fra at fryse ihjel; thi da han havde baaret ham over en islagt Vej, og med den yderste Møje bragt ham tillive igjen, fik han ikke andet end Skam til Tak, fordi han havde reddet et Skarn, som bare levede Andre til Plage og sig selv til Fortræd. »Naar jeg har gjort Mit, la'r jeg Vorherre om Resten«, sagde Arnt, — og derved var Intet at bemærke. Men uagtet Alle maatte sige, han havde handlet ret, fik han dog Latteren over sig — og tilslut Slængenavnet: Skale-Arnt.

Arnt havde fyldt sine fem og firti Aar, da han ligesom dreven af et Indfald gik hen og giftede sig, thi saavidt Folk vidste, havde han aldrig før befattet sig med Giftetanker. Det Kvindfolk, han tog til Ægte, var en Jente paa henved de Treti, som havde tjent ham i flere Aar, saalænge hans gamle Moder levede, og som siden var vedbleven at stelle for ham. Aase var sletikke vakker, men hun havde noget Tiltalende i sit Væsen, og et Par smukke, mørke Øjne, som udstraalede meget Liv; alligevel naar hun stod Ansigt til Ansigt med En, kom der noget Koldt i Synet, Noget, som gav Varsko: ikke at komme hende for nær. Men Alle følte sig dog vel i hendes Nærhed, og en Mand vendte sig bestandig for at se efter hende.

Der var fuld Lighed mellem Arnt og Aase, de var Begge udholdende og stiltiende, og tragtede ikke videre end til at tænke ret og handle derefter. Det var vist heller aldrig falden dem ind at omskifte deres Forhold, hvis ikke en Tredje var kommen til, og havde truet med at gaa dem imellem; derved fik Arnt en Mindelse om, at han kunde miste Jenten, og han var ikke sen med at finde et Middel til at sikkre sig mod det.

Der var en Gut ved Navn Albert, som havde Hjem et Stykke inde i Fjorden, og som plejede at være med Arnt paa Storfiske samt nu og da, hvor en Mands Hjælp tiltrængtes. Albert var bekjendt for at være den Første, hvor det gjaldt et Vove; men heller ikke den Sidste, hvor det gjaldt en Svir. Han var knap med Ordet,

under sit Arbejde, men løs og overflødig med det i et Lag, og en Tøse-Fut*) blev han nævnt af Alle. Det Skudsmaal gjorde ham baade velmødt og ildeset paa samme Tid.

Med Aase stelte han sig saa, at han først gjorde sig Umage for at drage hende til sig, hvilket ogsaa lykkedes ham, uagtet al hendes Besindighed; men naar han da næste Gang traf hende, fortsatte han ikke, hvor han havde sluppet, men han begyndte paa Nyt, og det gjorde hende vár**).

Da vendte Arnt sig en Dag til hende, just som hun gik flittig og stelte med Huset, og spurgte hende simpelt hen: om hun vilde gifte sig med ham?

Hun svarede paa samme Maade: at hun nok gjerne vilde det. Og dermed var Sagen afgjort. De gik mod hinanden og gav hinanden et Haandslag, saa skyndte Arnt sig nedover til sin Baad for at stelle med den, og Aase tog fat med Liv og Lyst paa sin Husgjerning. Men da de ved Middagen sad tilbords sammen, taug de Begge, og da en Stund var gaaet, lagde Aase Skeen og skyndte sig ud: thi hun skammede sig, som for en ublu Handling, over at lade ham se den Sindsbevægelse, hun var i.

Arnt spiste færdig, sad en Stund og ventede; men gik da efter hende. Udenfor kom hun undselig imod ham, og det vistes, hun havde grædt. »Er Du lej over det?« spurgte han kort. »Nej, Gud Fader være takket og lovet!« udbrød hun, gav ham et Nik, og skyndte sig ind.

Da Albert næste Gang kom til Skale-Arnt, var Aase Kone i Huset. Han likte det ikke, men han gav sig et ligeglad Udseende, og hos Kammeraterne slog han om sig med den Tale, »at tog han Skale-Arnt til Takke med Sligt, var hun ham vel undt.« Og mere Sligt.

---

*) Pigernes Jens. **) opmærksom.

Nu vidste Enhver, at Gutten brugte løse Ord, men de tog dem alligevel til Indtægt og gav dem ud igjen som gangbar Mønt. I sig selv var Ordene ikke onde, men Albert føjede en styg Mine til, og da satte de Pletter. Det var dog ikke hans Mening, men naar han var inde paa det at skryde af en Kvinde, kom det ganske af sig selv, at han ogsaa maatte lyve.

Skale-Arnt hørte nok Et og Andet af Snakken, men det bed sig ikke fast i ham, og Aases stille Lag, hendes ufortrødne Flid, og den gode Hygge, hun bredte om sig, gjorde ham tryg og glad. Havde deres Samliv baaret dem lidt højere op imod det Festlige i Livet, kunde det maaske have skadet, men de stod som Mand og Hustru omtrent der, hvor de før havde staaet: i en jevn tilfreds Omgang, og den er mindre udsat for Rystelser.

Saa døde det løse Ord hen af sig selv: Det var en rodløs Plante; da den ingen Næring fik, maatte den forvisne.

Men i Arnts Hus kom Albert ikke mere. Han tog Baadlag, hvor det tilbød sig, fór om fra Øst til Vest paa Vinter- og Vaarfiske, var en dygtig og anset Høvedsmand og manglede aldrig Fortjeneste, — men en Tøse-Fut var og blev han.

Det var seks Aar efter i Høslaattens Tid. Sommeren havde været regnfuld med lind Luft, og rundt i Højfjeldet var Folk ude for at bjerge Græsset, som vokste rigeligt mellem Skar og Knuder. Men det var ikke let at komme til. Det stod altid bedst, hvor ingen Menneskefod kunde staa, og derfor fristede det til et Vove.

Albert havde i nogen Tid holdt sig hjemme fra Fisket paa Grund af en syg Haand. Han delte Hus med en Svoger af sig, og boede som før nævnt et Stykke inde i Fjorden. Nu var han dog saavidt helbredet, at han i Mandens Sted, som var bortrejst, kunde paa den

første rigtige Solskinsdag begive sig tilfjelds for at bjerge Græs ligesom alle de Andre.

Hos Skale-Arnt var det saa, at Manden allerede flere Gange havde været tilfjelds for at skjære Græs og binde det i Knipper; men paa denne Dag blev det Aases Tur at være deroppe for at trille Knipperne ud over Fjeldet, saa de af sig selv kunde finde Vej ned til Søen, hvor da Arnt laa færdig med Baaden for at fiske dem op. Det var den eneste Maade, hvorpaa Græsset kunde bjerges; thi Heste havde de ikke, og at bære det ned, vilde blive en sen Død.

Det var en prægtig Dag, og i Naturens store Aasyn spillede Munterhed i hvert Drag. Baade roedes hurtigt ud paa Søen, spidsvingede Terner kredsede i Luften, Smaafiske hoppede i Vandskjellet, Folk raabte højt til hinanden, og oppe under Fjeldaasen blev Ljaaen strøget, saa Gjenlyden skar langt udover.

Aase var baade her og der, flittig og nøjeseende, at ikke Noget blev glemt og endnu mindre forspildt.

»Det er en laak*) Mand Du har, at han vil Du skal gaa her i bratte Fjeldet,« sagde en Røst bagved hende, og da hun vendte sig, stod Albert og haanlo til hende.

Det fór i hende som en Skræk, men hun tog sig hastigt sammen.

»Gaa Vejen Din, der er Ingen som har havt Bud efter Dig,« svarede hun kort, greb idetsamme en Græsrul og hev den udover Fjeldet med en Mands Kraft.

»Du staar fast paa Foden, Du,« sagde Albert, og saa med Beundring paa hende.

»Da er det bedst Du ta'r Vare paa Foden Din, og gaar herfra,« sagde hun.

»Aa jeg staar nok, der Du staar,« sagde han. »Og jeg blir, saalænge jeg har Lyst.« Dermed satte han sig ihug ved Siden af hende.

---

*) daarlig.

Hun taug, greb til og rev noget løst Græs sammen, og lod, som han ikke var nærværende. Lidt efter strækkede han sig dovent hen mellem Lyngen, og gav sig selv Mine af at have glemt hende. Men som hun tog et vanskeligt Fodfæste for at indbjerge det skaarne Græs bag en Sten, og nødtes til at se sig vel for, smøg han did som en Orm, greb hende bagfra i Skjørtet og rev hende til sig.

Med et Skrig tumlede hun ned i Armene paa ham, men det varede ikke længe, før hun fik sig løst, og uden at betænke sig, skjød hun udover Fjeldet, greb for sig i Sten og Lyng, og inden han fik samlet sig og kom paa Benene, var hun standset op under et Fremspring af Berget, fast og sikker som en Fjeldged — men paa et eneste Fodfæste!

Albert stod hvid som en kalket Væg og saa ned paa hende, og hun saa paa ham igjen med luende Øjne. »Nu kan Du komme efter, om Du vil,« sagde hun. »Men Du orker det ikke, Far!«

»Aa jeg orker det vel,« sagde Albert og søgte at le det fra sig. »Men ja Gu' er Du en Kar! Nu faar Du se at komme op. Vent, ska' jeg gi' Dig en Haand.«

»Du er løs paa baade Haand og Mund, Du,« svarede hun. »Gaa bare og pas Dig selv, jeg skal nok sørge for mig.«

Saa gik han nedover Fjeldet; men havde dette hændet ham seks Aar før i Tiden, kunde det være, Albert havde været en gift Mand og Aase hans Hustru. Vist var det, at Respekt havde han aldrig havt for et Kvindfolk, før han i denne Stund gik væk fra Aase, og ved sig selv flere Gange gjentog: »Hun er som en Kar.«

Nede under Fjeldet paa Søen sad paa samme Tid Arnt i sin Baad og rækkede Armene ud over Rælingen for at drage de svømmende Græsknipper til sig. Da skar dette høje Skrig nedover fra Berget, og Stunden efter fulgte en Latter. Han slap ikke Taget, men han

lyttede: det var Aases Røst, det hørte han tydeligt; men hvis var Latteren?

»Det var han, Albert,« sagde en gammel Mand, som var med ham paa Baaden. Det syntes, som han ogsaa havde spurgt sig selv om, hvem der lo, og nu gav Svaret.

Arnt sagde ikke Noget, han vedblev med sit Arbejde, og da Baaden var velfyldt, blev den roet til Næsodden, Græsknipperne blev baaret iland, opløst og spredt ud paa Berget for at tørkes, og da det var istand, gik han med Gamlingen op til Huset for at nyde Kveldsmaden.

Den stod ogsaa paa Bordet, velstelt og hyggelig, da de kom ind. Aase var ved sin Gjerning og ved Alt, paa samme Maade som før; men Arnt havde faaet en Uro i sig, og han var ikke den Samme. Han spurgte hende dog ikke om Albert: hvorfor hendes Skrig og hans Latter havde fulgtes ad; men han tænkte næsten uafladeligt derpaa.

Af og til keg han hen til hende; der var Noget i hendes Lag, som han ikke skjønnede, det var som hun gjorde og sagde Alting paa en mere levende Maade, som om hun var forarget paa Nogen — var det paa ham?

Fra denne Dag var Arnt forvandlet; han tænkte uroligt og han handlede derefter. Det var som han paa en Gang var bleven ustød i hele sin Tilværelse. Somme Dage havde han slet ikke Lyst til Arbejde, andre kom, hvor han drev paa, til han var synkefærdig. Lange Tider syntes det som han ikke brød sig om, enten Konen hans var her eller der, da kom igjen Stunder, hvor han ikke slap hende af Syne, og hvor han droges til hende, som om han havde været en Unggut, der droges mod sin første Kjærlighed.

I slige Øjeblikke levede Aase op paany og tog imod ham med en Glæde og Tak, som hun aldrig før havde kjendt; men hun havde jo ogsaa betalt den med mange Dages Bekymring og Fortræd! Hun tænkte sig nok Et og Andet: at Manden hendes var syg — eller kanske,

at han vidste noget Sørgeligt med sig selv, Noget, som ikke skulde nævnes uden for Gud? Men hun spurgte ikke, og han talte ikke, og saa gik hver alene med Sit.

Noget over et Aar var gaaet hen med det. Høsten brød tidligt ind med stormende Vejr, og næsten hver Dag krævede Havet sine Offere. Det bredte Mørke over Naturen og over det daglige Liv, og i mange Hjem saa det sørgeligt nok ud.

Ogsaa hos Arnt blev det mørkere. Den Uro, som havde plaget ham, gik over til Tungsind, og de lyse Stunder kom ikke mere. Da fik Aase den faste Tro, at Manden havde faaet Dødsvarsel, og det stod endnu fastere hos hende ikke at plage ham med Spørgen; thi bar han paa Dødstanker, kunde det jo ikke nytte at tale til ham.

Da kom det, som hun havde tænkt. En Kveld, Arnt vendte hjem fra Søen, vaklede han langsom opover til sit Hus, og da Aase lukkede Døren op, stod han dødbleg lænet ind til Karmen. Han havde været en Milsvej borte hos en Landhandler og hjulpen til ved Udskibningen af en Del Melsække; en af dem var med hele sin Tyngde falden over ham, og han var styrtet baglængs ned i Baaden. Ved fremmede Folks Hjælp var han kommen hid til Næsodden — og ved sin grædende Hustrus Hjælp blev han nu lagt til Hvile i sin Seng. Siden kom Læge til; men Døden havde mærket ham saa sikkert, at Livet ikke mere havde Noget der at sige.

Aase var nu uafladelig hos ham og gav ham den gode Hjælp, og han tog stiltiende imod den; men nødtes hun til at lade ham alene i enkelte Stunder, var det som Døden hurtigt var rykket ham nærmere, og som hun med sin Nærhed holdt dens kolde Haand tilbage.

Endelig hørte Smerten op, og han sov ind. Time

efter Time gik, stille, bleg og hensunken laa han der og sov den lange Søvn.

Da holdt Aase det ikke længer ud. Gik han fra hende uden en Afsked? Det fik han ikke, ikke efter det tunge, fæle Aar, som var levet! Og hun vækkede ham, nænsomt men fast — han skulde vaagne.

Han slog Øjnene op og saa inderligt paa hende. Det havde han under hele Sygdommen ikke gjort. Ak, hun holdt saa af den Mand! Hun brast i heftig Graad, og nævnte hans Navn.

Han syntes at vente paa hvad hun mere vilde sige; men Graaden betog hende, saa hun tilslut kastede sig hulkende ned ved Sengen.

»Ja — ja,« sukkede Arnt. »Det var den leje Gutten sin Skyld.«

En Anelse trængte som et Lyn gjennem hendes Sjæl, og hun fik Øje paa den skjulte Mening. »Du har da vel aldrig tænkt mig noget Uværdigt til, Arnt?«

»Ak — det var jo hin Dagen paa Fjeldet!« sukkede han og lukkede Øjnene.

»Nu skjønner jeg Altsammen,« udbrød hun og rejste sig hurtigt. »Se op Manden min, se op! — Hin Dagen paa Fjeldet, vilde han Albert fjase med mig, Styggen! Men jeg sprat udover, der ret for Troldknuden, og jeg holdt mig bagom Stenene, hvor Du véd der kan ikke staa mer end En, og knap det. Saa drog han nedover, og han var ikke god paa mig, ska' jeg tro. Men jeg vørred ham ikke saa meget, at jeg vilde snakke til Dig om det.«

Arnt havde løftet sig op paa Albuerne og stirrede paa hende. »Er det Sandheden?« spurgte han stærkt.

»Det er saa sandt som Gud er i Himlen!« udraabte hun, og hun rækkede begge Arme ivejret.

En Stund saa de paa hinanden, der var ikke Skyggen af en Tanke, som kom dem imellem. Da sank han tilbage paa Lejet, og et Skin af Glæde bredte sig over

hans Aasyn. »Du er som en Engel,« hviskede han. »Give Gud jeg kunde tage Dig med mig — for nu gaar jeg til Vorherre.«

»Jeg skal nok komme efter, Manden min,« hulkede hun.

»Nu faar jeg sove godt,« sagde han, og hans Øjne udstraalede endnu en Gang den Kjærlighed, som i Tvivl og Nød var vokset saa stor, at den ikke mere lignede den Følelse, som havde baaret de første Aar af deres Samliv, end det stille Lampelys lignede Morgensolen.

»Ja sov Du, Kjære,« hviskede hun og strøg ham over Panden. »Nu skal jeg ikke mere vække Dig.«

Og Arnt vaagnede hellerikke mere til dette Liv; men han døde som en lykkelig Mand.

Da den Kamp var slut, oplevede Aase en tung Sørgetid; men tungest af Alt blev det dog, at hun ikke med stille Sind kunde hengive sig i den; thi som en Rovfugl over en Due holdt Naget til Albert sig oppe i hendes Sjæl. At mindes sin Mand var nemlig ikke for hende at mindes de seks jevne Aar, de havde levet med hinanden, men det var at huske hver Stund i det sidste Aar, da han til en Tid droges imod hende med saa stærk en Kjærlighed, og til en anden lod, som han hverken hørte eller saa hende. Og eftersom nu hin tabte Lykke voksede sig større og større i Savnet, fik Naget til det Menneske, som havde røvet den fra hende, ogsaa større Vækst. Der var Stunder, hvori hun ønskede Ondt over Albert; thi det hændte, at mens hun i Mindet levede om igjen den tunge Stund, da Arnt døde, og midt i Sorgen nød Glæden af hans sidste Ord, strøg Guttens Haanlatter forbi hendes Øre, saa hun fór skræmt op, og syntes endnu at maatte værge sig imod ham, at han ikke ogsaa skulde tage Mindet fra hende.

Ved denne Tid fik Aase et Bud om, at hendes gamle Mo'r var død. Hun havde levet sine sidste Aar en Snes Mil nordligere end der, hvor Aase boede, og sammen med en Søn, der kun var en halvvoksen Gut, da Søsteren

drog fra Hjemmet for at søge sit Brød mellem Fremmede. Nu paakom Aase en dyb Længsel efter Broderen, og det tyktes hende, at Livet vilde faa sin Lysning igjen, hvis Gutten kom hidned til hende og tog Bo paa Næsodden. Han kunde nu være omtrent atten Aar, og havde han holdt frem, som han stævnede, maatte han være en vakker Ungdom.

Da hørte hun sig for hos En og Anden om Broderen; men uvis Tidende fik hun af Alle. Gutten var draget paa Fiske, dog Fiske var der hele Kysten nedover, og Tusinder af Fiskere færdedes kjendt og ukjendt mellem hverandre.

Saa gik Høst og Vinter. Det faldt ind med streng Kulde, og paa flere Steder lagde Fjordene til med Is. Vinterfisket var haardt og farefuldt; men Havet i sin mørke Vildhed var dog Livets Bane, var Vejen til det store Forraadskammer, som Tusinder og Tusinder var henvist til, og den maatte betrædes, om og det første Skridt for Livets Ophold var den visse Død.

Det var en tidlig Morgen imod Midten af April. Aase havde ligget søvnløs den meste Tid af Natten. Gammelt Nag og gammel Sorg havde fyldt hendes Hjerte, og nu kom Ængstelsen til for Broderen, det gav Overmaalet. Ved Tanken om ham havde hun set et nyt Livshaab glimte frem som en liden Stjerne mellem drivende Skyer; men nu forsvandt det Altsammen i en Tykning af Frygt og Mismod.

Hun var omsider staaet op og havde støttet Panden mod Vindusruden for at se ud over Søen i det gryende Dagskjær.

Noget Stort, Tungt kom fra Fjordaabningen drivende hidover til Næsodden, hvad det var, kunde hun ikke se. Hun kastede et Skjørt over sig og løb ud i Husdøren, thi der kunde hun bedre se det.

Det var en svær Isflage, og paa den stod fem Mand. Der fulgte ingen Baad med, de maatte da have vovet sig ind i Drivisen, som med denne Strøm satte ud af Fjorden, og da Baaden var skruet isønder, havde de reddet sig paa Isen, — men dette var jo et Sprang fra den ene visse Død i den anden!

Et Stykke længere borte brød Havstrømmen paa, saa det sortnede mod Dagskjæret, og didhen droges de som af en uset Haand; men Aase saa den, og hun vidste, det var Dødens!

Hun var løbet et Stykke bortover Næsodden; de Ulykkelige raabte og vinkede. I Guds Navn! hvad skulde hun ensomme Kvindfolk gribe til?

Hun skyggede med Haanden for at se, om hun kjendte Nogen af dem. »Gud ja! Hun kjendte nok ham, Styggen! som ragede op over de Andre, højskuldret og sværlemmet med et stort rusket Haar. Det var han, Albert! Vel var det, han fik en Skræk i sig, hun havde baaret Sorg i Aar og Dage for hans Skyld.«

Da steg et enstemmigt Nødraab — et Dødsskrig fra hele Flokken.

Aase slog Hænderne sammen af Rædsel. Men idetsamme styrtede hun mod en liden Baad, som laa draget op paa Land, rev den los, satte Ryggen imod den, saa den skar gjennem Sne og Is ud i det aabne Vand, svang sig ind i den, og roede paa — ikke af al sin Kraft, nej af en ubegribelig, overnaturlig Kraft, som ikke andet end Dødsangsten kan rejse i et Menneske.

Men Strømdraget, som rev den svømmende Isflage med sig, greb ogsaa efter Baaden, i den Kamp maatte hun blive den Svageste, det indsaa hun, og det gav hende et Øjebliks fortvivlet Betænkning.

Ude ved den yderste Pynt af Næsodden laa en stor Isflage, ved den havde en anden hængt sig fast, og det dannede tilsammen en gyngende Grund, som i flere Favnes Længde dæmmede op for Strømmen. Kunde

hun drage Baaden over den Isbro, vilde hun undgaa den stærke Strøm, og korte Afstanden.

Det blev ikke langt fra Tanke til Handling — der var ingen Tid! — Var Isen en Dødsfiende, saa var den tillige en Ven, thi over dens glatte Bane kunde Baaden skyde som dreven af et Storsejl.

At Is og Vand brændte og skar omkring hende, det kunde hun ikke give Agt paa, og det var vel! Da hun straks efter tørnede imod Isstykket, hvorpaa Mændene stod, stupede hun udover Baaden, og blev grebet i samme Sekund af flere Hænder. Men uden Besindelse blev hun roet iland af de Frelste, og uagtet der især var En, som vilde raade for hende, tog Albert hende dog og bar hende op til Huset. »Der faar en Høvedsmand til for at bære slig en Kar,« sagde han, og saa gik han frem for de Andre med hende, som En, der hævder sin Højhedsret mellem Smaafolket.

Aase laa længe, før hun kom til Samling. Fiskerne maatte tage Tiden iagt, at de kom did, de skulde, før Dagvinden øgede paa. De gav da hver sit Farvel og sin Tak til den Bevidstløse, og listede varsomt ud af Døren; men i denne vendte de sig endnu en Gang og saa hen til hende.

Kun En blev tilbage, en ung vakker Gut, som gik fra og til Sengen uden egentlig at vide, hvad han skulde gjøre. Kun det havde han skjønnet at lægge et vældigt Baal paa Ildstedet og at hænge en stor Gryde over med Vand, og denne kogte nu og boblede, saa Dampen stod højt under Taget.

Endelig sørgede Livet for sig selv, og Aase kom til Besindelse igjen. Hun lettede paa sig og saa hen over Stuen.

»Hvad er som gaar for sig?« spurgte hun.

»Du kjender mig nok ikke,« sagde Gutten leende, idet han gik frem for Sengen og stillede sig op som til en Prøve.

Aase rejste sig overende og saa paa ham.

»Er Du Bror min?« spurgte hun og slog Hænderne sammen.

»Ja, jeg er nok det,« svarte han og saa lysende og kjæk ud.

»Gud og Fader!« udraabte hun og vilde glædesgreben springe ud af Sengen. Men hun faldt afmægtig tilbage. »Hvad er det med mig!« stønnede hun. »Jeg er jo som jeg var lamslaaet.«

»Du mins da vel, hvad som er sket?« sagde Broderen.

»Aa Gud! — Ja nu mins jeg det. Saa de blev reddet — — og han Albert med?« spurgte hun.

»Ja da!«

»Styggen!«

»Kalder Du ham Styggen?« spurgte Gutten forundret. »Jeg tænkte I havde det bra' med hinanden, for det er ham, som har faaet mig hid. Jeg traf ham der paa Maasøen, hvor jeg var lige ved at gaa paa med et Mandskab, som skulde til Hammerfest. Men saa tog han fat i mig og sa' det, at Manden Din var død, og at Du sad her alene paa Næsodden — — »bedst Du lægger Vejen nedover til Søster Din, Stakker!«

»Sa' han det?« spurgte Aase, og rystede paa Hovedet.

»Jeg mener Du er tullen!« raabte Gutten næsten vred. »Han sa' baade det og mer til, som Godt var.«

»Saa har han angret — og det er bra,« hviskede hun.

»Jeg véd ikke Noget om det,« brød han af.

»Aa jeg har havt det bra vont for hans Skyld,« lagde hun grædende til.

»Saa har han gi't mig Godt for det, Søster, nu faar Du kvitte med ham.«

»Aa!« afbrød hun strengt. »Jeg har nu reddet Livet hans, saa det faar han atpaa*).«

»Ja — men det løn'te sig det, for Du reddede jo mit med det Samme.«

Aase udstødte et Skrig og satte sig stiv op i Sengen. »Hvor er du kommen hid?« spurgte hun, og Tænderne skjalv mod hinanden.

»Jeg var jo med paa Isen da,« sagde han og saa forskrækket paa hende.

Aase var sprunget ud af Sengen. Hun stod bleg som et Lig og vedblev at stirre paa Broderen; men paa en Gang faldt hun sammen, og han tog hende og lagde hende tilbage paa Sengen. Her laa hun længe med lukkede Øjne, rystende og kold som i en Dødskamp.

»Søster!« bad Gutten. »Hvad er det med Dig?« Og han lagde Hovedet ind til hende.

Endelig lindrede Kvalen, og hun faldt i Graad. Da græd Broderen med hende — han vidste ikke Bedre at byde!

»Jeg var jo lige ved ikke at ville redde Jer,« stønnede hun. »Og bare for hans Skyld. Men havde jeg nu ikke gjort det!«

»Vorherre vilde nok, Du skulde gjøre det, Søster.«

»Ja det er sandt, Bro'r. Det var ham, som gjorde det.«

Aase laa nu stille hen og saa paa Broderen, som lettet og glad spankulerede op og ned af Gulvet, næsten som han vilde maale det ud i Fod. Da sank Dagen ned i en rødlig Dis, og Naturens haarde Drag fik Blødhed og Blidhed som et sovende Barns.

Næste Morgen vaagnede Gutten sent, men Søsteren sov endnu. Hun havde meget at tage Hvile efter. Da han kom ned til Søen for at se sig lidt om i de nye Forhold, laa vel fortøjet en næsten fuldladet Baad med prægtig Storfisk. Det var den, de Skibbrudne havde

*) paa Kjøbet.

laant for at komme frem med. Nu havde de i den tidlige Morgen bragt den tilbage, samt en Gave til Tak.

»Det løn'te sig, det!« sagde Gutten leende til Søsteren.

»Aaja — det lønnede sig,« gjentog Aase; men hun tænkte paa noget Andet.

TRE GANGE MØDT.

JUNISOLEN stod højt paa Himlen, da Passagererne paa et nordenfjeldsk Dampskib En efter En stak Ho'det ud af Kahytsdøren og keg sig om for at udforske Vejr og Vind. De skuttrede sig Allesammen, thi det var bitterlig koldt, og skulde dette agere Sommerens fagreste Maaned, fristedes de til at betakke sig for Resten.

Det stod dog ikke paa for dem, som var første Klasses Passagerer; thi smukke opvarmede Rum gav dem sine fristende Vink, og holdt hvad de lovede. Anderledes forholdt det sig med Dækspassagererne; og af dem var der et betydeligt Antal baade Mænd og Kvinder, ja endog Mødre med sine spæde Børn, som havde tilbragt Natten under aaben Himmel. Men herved var Intet at gjøre — Enhver fik den Hygge, han havde Raad til at faa.

De bedst stillede af Dæksfolket var dem, som havde stuvet sig sammen omkring Damprøret; skjønt det kunde nok være, at naar Heden var saa stærk til den ene Side, bed Kulden endnu haardere fra den anden — men saa kunde de jo gjøre en Vending.

Lænet op til Fodstykket af Røret sad to Jenter ihug med Ho'det og Ansigtet indhyllet i store uldne Tør-

klæder, og det lod til de sov den Retfærdiges Søvn; thi der gik bestandig Nogen forbi dem, og en ung Fyr, som stod med Ryggen mod Postekspeditørens Lukaf og holdt Øje med dem, trampede i Dækket, og fløjtede vekselvis for at sætte imod Kulden, uden at de i ringeste Maade lod sig forstyrre deraf.

Da en Stund var gaaet, tændte Gutten sin Snaddepibe, og gav sig til at synge med lav snøvlende Røst — under dette han hverken forsømte at spytte eller ryge — en af hine endeløse Viser om Kjærlighed, hvori »den utro Pige« og »den besvegne Ven« nær aldrig, for bare meningsløse Ord, havde faaet sagt hinanden sin Mening.

»Huf, det Gnaalet!« udbrød omsider den ene af Jenterne og rejste sig op, idet hun gav Gutten et forarget Øjekast.

»Naa, det var bra, Du fik Øjnene op engang,« sagde han og spyttede i Søen.

»Hvad har Du med mig?« spurgte hun kout.

»Hvor kommer Du ifra?« spurgte han til Svar.

»Der ifra, hvor jeg var sidst,« sagde hun og lo til den den anden Jente, som nu var vaagnet. Men lidt efter gik hun hen og stillede sig op ved Rælingen, og det varede ikke længe, før Gutten kom efter.

»Jeg la' nok Mærke til Dig igaar Kveld,« sagde han og saa græsselig forlibt paa hende.

»Aa, gjorde Du det,« sa' hun og vendte Ansigtet fra.

»Hvor ska' Du hen,« blev han ved.

»Jeg skal til nogen Folk her borte,« svarede hun. »End Du?«

»Aa, jeg ska' ogsaa herindom et Sted og hente en Jægt, jeg har kjøbt mig.«

»Saa Du er Storkar, Du!«

»Ja, det vil si', det er Far min, som betaler. Men jeg skal føre den.«

»Hvem sin Søn er Du da?«

»Jeg er Søn til ham Holger Bjerke.«

»Hvad hedder Du selv?«

»Jeg hedder Asmund. End Du?«

»Aa — jeg hedder Ragna.«

»Har Du Forældre?«

»Nej!«

»Kom og vær med mig, Du,« hviskede han og gav hende et Sidevink med Øjnene.

Hun løftede Ho'det og saa ham lige ind i Ansigtet med sit klare Syn, til han blev ganske flou. »Er Du af det Slaget?« spurgte hun. »Nej — Du skal ha' Tak.« Og dermed gik hun fra ham.

Han ærgrede sig over, hvad han havde sagt; men det var nu engang gjort — og saa fik det bli'. — Slig vakker storlaget Jente! skinnende frisk og sund!

Da nu en Stund var gaaet, saa han hende paa engang styre kjækt henimod, hvor han stod, og hun havde den anden Jente med sig. Han blev rød i Ho'det, og fik et langligt Drag om Munden; thi han skjønnede, at de ikke vilde ham noget Godt.

»Du spurgte før, hvor jeg kom ifra,« begyndte Ragna og rettede sig stolt foran ham. »Nu skal Du faa vide det. Jenten, Du ser her, og jeg, vi roede Fiske i Lofoten ifjor.«

»Ha ha!« brast Gutten ud i en Latter.

»Du kan le, saameget Du vil,« afbrød hun. »Den, som gjør Skjel for sig, har vel ogsaa Ret for sig?«

»Naa, saa fik I Jer vel en Kjærest eller To?« haante han med Næsen tilvejrs — nu var han ovenpaa!

»Kanske er Du lej over, at Du blev vist af?« haante hun tilbage.

»Jeg véd ikke, jeg har budt mig til — haa!«

»Aa, Du hugser kanske et lidet Hus, hvor der bo'de to Jenter alene med sig selv? For der var en Søndagskveld netop slig en løs Fant og vilde ind. Men Jenten her gav ham Besked som fortjent. Havde det vært mig som gav Svaret, ha'de Du nok kjendt Røsten igjen —

for han Slusken, som ikke skjæmtes ved at anfalde en bra Jente, det var Dig, Far!«

Derpaa vendte hun ham Ryggen og gik, og Gutten stod baade flou og flad tilbage. Han nødtes til sin Harme at gjentage for sig selv hin Kvelds Hændelser. Han havde ganske rigtig lusket omkring der paa Været og banket paa hos to Jenter, som han vidste boede alene i et lidet Rum. To Jenter, som gik paa Fiskesjau! — Men han var aldrig før ble't slig udskammet i sit levende Liv. — Og nu kom det over ham igjen! Han var saa gal, at han kunde flyve i Flint!

En Stund vendte han Ryggen til, og fnøs Harmen udover Søen; men da den gav sig lidt, keg han dog fra Siden hen efter Jenten — for at se om hun var der? Jo. Hun stod borte mellem dem, som havde trængt sig sammen ved Landgangstrappen, fordi man nærmede sig til et lidet Stoppested.

»Saa vakker og stout hun stod der mellem alt Skrabet!« Han ærgrede sig, saa det gik ham til Marv og Ben.

Da lød Signalet, og Maskinen standsede. Trappen blev hejset ned og Lugen aabnet. Og nu gik det hovedkuls nedover med Passagerer og Gods i de to Smaabaade, som havde lagt til, og som snart var overfyldte.

Et »Klar!« lød fra Kommandobrættet hen over Forvirringen. Matroserne slog Lugen til og begyndte Ophejsningen af Trappen.

Da idetsamme hørtes et ynkeligt Raab af et Fruentimmer, som først nu havde faaet sig frem til Nedstigningen. Hun saa syg og afmægtig ud; hun havde et Barn paa Armen og et ved Haanden, og Taarerne randt hende ned over Ansigtet.

Asmund var næsten mod sin Vilje traadt hen til Afgangsstedet, men uagtet han for sit Liv gjerne havde set Jenten endnu en Gang, havde han dog vendt Ansigtet til den modsatte Kant, hvorved han straks blev Konen vár, og skjønnede, at hun havde forsinket sig.

Og nu var Gutten paa sin Plads — thi han var godhjertet og resolut. Inden Matrosen fik sanse sig, var Asmund oppe hos ham, fik den halvtoptrukne Trappe sænket, fik fat i Kvindfolket, og hende med Børnene, en for en langet ned i Baaden, fik til Trods for Alt en stor gammel Skibskiste, som tilhørte hende, kilet ind i Toppen af Godsopstablingen — og endelig sig selv hivet op paa Dækket. Det Hele var foregaaet lynsnart, og uden Betænkning; thi Maskinen var begyndt at røre sig, og Chefens utaalmodigt gjentagne »Klar der!« jog paa — den Slags Efternølere meldte sig altfor tit.

Men imidlertid var det sket, og den Resoluthed, hvormed det blev gjort, sonede for Sagen. Gutten stod nu dirrende af Anstrengelsen, og gav Agt paa, hvordan Konen stelte sig nede i Baaden, og hun vedblev at stirre paa ham med sine forskræmte Øjne, som om hun endnu ikke rigtig forstod, hvordan det Hele var gaaet til.

Saa gled Baaden væk. Men i det Øjeblik fik Gutten Mod til at se hen paa Jenten. Og det lønnede sig; thi han fik et Nik og et straalende Øjekast, som han besvarede med at tage Hatten af og bukke sig dybt. — Hun skulde forstaa det, at han vilde bevise hende al den Ære han vidste.

Paa Sydsiden af en temmelig langstrakt Ø boede gamle Holger Bjerke. Han var begyndt som Fisker, derfra rykket op til Jægteskipper, og han levede nu paa sine gamle Dage som Fiskehandler; men han havde en betydelig Formue, og Sønnen Asmund var eneste Barn, saa hans Virke i Nutiden blev ikke drevet med synderlig Kraft, det var mere for at have Noget at tænke paa.

Han havde været gift med et lidet forskræmt Kvindfolk, som altid holdt til i Kjøkkenet, og som fremstillede

sig i Stuerne, hvergang hendes Nærværelse paakrævedes, akkurat som Musen, naar den fristet af Stilheden ved Dagslyset smutter ud af sit Hul.

Hun havde paa en Maade havt Lykken med sig; thi da hun efter et Par Aars Ægteskab fødte en Søn, takkede hun samtidigt af med Livet. Der var ved hendes Død hellerikke Noget at bemærke; kun lo Folket til den urimelig store Kiste, hun blev baaret hen i. De mente som saa, at Manden havde, mens hun levede, set altfor nøje paa, at hun ikke tiltog sig formegen Plads, — og nu, da hun var død, havde han givet hende det Dobbelte af hvad hun trængte! Det skete dog ikke af nogensomhelst angrende Følelse; Bjerke var tvertimod vel fornøjet med, at Vorherre havde paataget sig den Skilsmissesag.

Siden hendes Død var nu hengaaet tre og tyve Aar. Sønnen havde i nogle Aar været bortsendt for at nyde Skoleundervisning, og efter Konfirmationen var han vendt tilbage til Faderen. Her gik han og tog Livet noksaa nemt; thi at gamle Bjerke var en Despot, som holdt Enhver, der stod under ham, i fuldkommen Trældom, det nagede ikke Gutten. Han gjorde som de Andre: han veg for Overmagten og vrængede af den.

Paa den Maade fremvokste Asmund uden nogetsomhelst Hjertelag til Faderen, men det blev hellerikke forlangt. Der var kun én Fordring, som nu i hans fremvoksende Alder blev stillet til ham: han skulde tjene Penge. »Eget Dæk under Fødderne, og egne Penge i Lommen,« var gamle Bjerkes Ord. Det havde han selv opnaaet og mere til, — og nu var Gutten i den Alder, da han skulde forsøge sig.

Han behøvede dog ikke at gaa paa med tomme Hænder, saa som Faderen. Der laa allerede et Fartøj og ventede paa ham, og med sydgaaende Dampskib skulde han drage afsted, for at overtage det, og begynde sin Fremtidsbane.

Kvelden før Afrejsen talte da Bjerke paa sin Maade et alvorligt Ord med Sønnen. Han havde midt i al sin Raahed ogsaa tænkt over Livet, og plukket sig en Slags Visdom af dets tornede Træ.

»Nu ska' Du ikke hænge formeget efter Hjemmet,« sagde han. »En Jægteskipper skal ta' Hjem, hvor han ta'r Fragt.«

Gutten smilte. For den Ting mente han nok, Faderen kunde være sikker.

»Og saa er der nu det med Kvindfolk,« blev han ved. »Dem ska' Du holde Dig ifra. Det er noget Skrab altihop — hver paa sin Maade.«

»Ja Far — men,« indvendte Gutten.

»Der er ikke Noget at si' til det,« skreg han op. »Det ta'r baade Vid og Penge, og det gi'r bare Fortræd.«

»Men Du har da selv giftet Dig,« vovede Gutten sig til igjen.

»Naa ja — det var paa sin Maade det. Jeg var jo en Mand paa femti Aar. Naar Du bli'r ligesaa gammel, da ligger jeg vel i Jorden, kan jeg tænke, og saa kan Du gjøre som Du vil for mig.«

Gutten rømmede sig og taug. Men han drog uvilkaarlig et Skjøn paa Fremtiden. »Naar han blev femti Aar, maatte Fa'ren, som nu var ind paa de fem og syvti, altsaa være godt og vel hundrede Aar. Aa ja, da havde det ingen Nød! Levede Gamlingen, saa skrøbelig han allerede var i Benene, til han blev otti Aar, da skulde det undre ham, — og dertil var bare fem Aar!«

Gutten havde nær begyndt at fløjte.

»Nej ser Du!« tog gamle Bjerke Ordet igjen, lidt afdæmpet ved Guttens Taushed. »Naar Kvindfolket ikke render grasat med Mandens Fortjeneste, saa er de fejge som Mysser, smyger bag Døre og i Kroge — En véd aldrig, hvor En har dem. — Kort sagt, Summa Summarium: der kommer ikke Kjærring mer i dette

Huset.« Og for at understrege sin Tale, drev han Næven ned i Bordet, saa Toddyglassene dansede.

»Nej nej, Fa'r!« tyssede Gutten. »Du skal slippe, det lover jeg Dig vist.«

Men da han var bleven alene, tænkte han for første Gang ret inderligt paa den Moder, han aldrig havde set. Og han vedblev at tænke paa hende, til Hjertet blev saa blødt, at han ikke vidste, hvor han skulde hen med sig selv — men da faldt han isøvn. Det blev dog ikke nogen rigtig tryg Hvile, dertil var hans Sind for bevæget, og Drømmene kom og gik i skiftende Følge.

Snart stod han paa Dampskibet og lod en Opvarter præsentere sig et Glas Toddy, og snart gik han selvraadig omkring paa sit eget Fartøj, hvor han lod hejse Flag til Svarhilsen paa det Flag, som vinkede ham imøde fra Land. Han kjendte sig saa fri og frejdig, at han var lige ved at istemme en Opsang, under det han hev paa Ankeret og keg efter Vinden.

Men da hørte han et klagende Ynk, og han saa sig om. Et Stykke borte for ham laa et lidet forskræmt Kvindfolk paa Knæ og søgte at grave sig ind under en Jordhoug. Idetsamme lød et dundrende Slag, netop som naar Faderen drev Næven ned i Bordpladen, og Kvindfolket stupede død om. Han vilde springe til for at hjælpe hende — da stod han inde i Dagligstuen, hvor Faderen sad bidsk og truende for Bordenden, og hvor den Døde paa engang rejste sig stor og stærk foran ham, tog hans knyttede Næver og løsnede Fingrene en for en, som man løsner en Knude — indtil hans stygge, haarde Drag gled over i et Smil, og hans gamle Ansigt saa helt barnsligt ud.

Asmund vaagnede midt paa Natten af denne Drøm. Han følte det saa sikkert, at nu havde han set Moderen og hendes Livsskjæbne. Men ogsaa Faderens havde han set! Thi vistnok blev Dødens Haand den eneste, som magtede at glatte ud den haardknyttede Næve.

Hen paa Dagen, da han endelig havde faaet fast Fod paa Dampskibet, og han kunde gaa og staa som han selv vilde, følte han sig dog let og glad. Nej, han skulde ikke hænge efter Hjemmet! Og fik han saa aldrig andet Hjem, end det omflakkende Liv paa Fartøjet, skulde han dog prise Friheden og være nøjet.

Men det blev ikke mange Stunder Asmund fik til at tumle sig i — som en løssluppen Ungdom!

Mødet med Ragna vendte paa en Gang op og ned paa hele hans Tanke. Den Pine, han havde følt ved at staa flou overfor hende, mens hun skammede ham ud — han, som ellers nok kunde klare sig, hvor det gjaldt et løst Svar — den kunde han ikke forvinde:. thi den gik sammen med hans voksende Ønske og Længten efter at møde hende igjen.

Saa vidste han nu ingen anden Raad end at kaste sig med Iver og Retskaffenhed over sit Virke. Jo strængere han opfyldte sin Pligt, jo mindre følte han de udskammende Ord, og jo mere kjærtegnende straalede hendes lyse Øjne imod ham.

Da hændte det, at netop som han stod løst af Ungdommens forhadte Baand, bandt han sig selv fastere for hver Dag, som gik. Men det ene Baand havde fostret Svaghed, og det andet Kraft — saa blev alligevel det sidste til den Frihed, hvori Manddommen tog Vækst.

To Aar var hengaaet efter dette Møde mellem Asmund og Ragna. Det lille Fartøj havde havt god Fremgang; gamle Bjerke var velfornøjet med sin Søn, og Sønnen fulgte uryggelig sit alvorlige Forsæt. Havde Nogen sagt til ham for tre Aar siden, at Ungdomslivet paa de stille Veje kunde fostre en saa stor Glæde, havde han ikke troet det. Han tænkte sig, der maatte en hel Del Galskab til, om en Gut skulde kjende sig rigtig ung.

Men Ungdommens Vildskab er en Rus, og efter hver Rus er der en Opvaagnen — og den korter ikke saa lidt af paa Fornøjelsen.

Til dette kjendte Asmund ikke. Men det at være ung er jo en Glæde, og den nød han hver Dag rigeligen i Sundhed og godt Mod. Og dog bar han paa en utilfredsstillet Længsel. Hvor var Ragna? Han havde søgt hende i By og paa Strand, men ingensteds truffet hende. Var hun draget til Amerika? Didhen drog saa Mange, og hun var jo uden Forældre. Men den Tanke holdt han ikke ud, og saa forjog han den. Bedre havde han det med Haabet; thi det fortalte ham hver Kveld en ny Historie om den næste Dag, da Ragna paa den mærkeligste Maade pludselig stod for ham. Og uagtet det altid slog fejl, blev han dog ved at lade Haabet fortælle.

Da modtog han en Dag et skriftligt Tilbud fra en Handelsmand paa en af Øerne om en Ladning Fisk samt en bestemt Angivelse af den for Modtagelsen passende Tid.

Asmund tog villig mod Tilbudet, og inden Fristen var udløben, ankrede han op ved det bestemte Sted med fuldladet Jægt.

Handelsmanden kom straks ombord til ham, besaa Fisken og var velfornøjet. Prisen vedtoges uden Betænkning, og Losningen skulde begynde den følgende Morgen. Asmund kunde ikke mindes, at han havde handlet før med en i alle Henseender saa medgjørlig Mand. Med en forekommende Indbydelse til Kvelden skiltes han omsider fra Asmund, og efterlod hos denne et oprigtigt Ønske om nærmere Bekjendtskab.

Da Kvelden kom, vandrede Asmund velfornøjet op til Gaarden, som laa noget afsides fra Bryggen. Her gik Landhandleren ham imøde paa samme elskværdige Maade og førte ham ind i sin Stue, hvor han som Enkemand selv overtog Gjæstevenskabets Pligter.

Der mødte noget Ødsligt baade ude og inde, og det saa ikke videre velstandsagtigt ud; men Asmund havde jo ikke Noget med det! Naar han fik Betaling for sin Fisk, kunde Ejeren for ham forsømme Gaard og Grund saameget han lystede.

Under denne Betragtning havde Handelsmanden begivet sig ud af Stuen for at ordne huslige Sager og kom nu ganske rødskinnende tilbage.

»Jeg har et mageløst Kvindfolk til at styre for mig,« sagde han. »Men Herre vil hun være. Jeg har næsten ikke set saa vakker en Jente paa disse Kanter før, og var det ikke for Folks Skyld, tog jeg hende s'gu til Kone!«

»Hvad er ivejen med hende da?« spurgte Asmund.

»Aaja, hun er ret mærkelig. Hun misted' Forældrene, da hun var Barn, saa hun maatte betle sig frem; men frem er hun kommet! Sidst var hun i Trondhjem for at lære sig til et bedre Husstel, og efter det kom hun hid. I Mellemtiden har hun nok roet Fiske, som det hedder; og da jeg jo er en konditioneret Mand, saa skjønner De, at jeg maa betænke mig paa det.«

Asmund sad overvældet og stum med den udgaaede Pibe i Munden. »Hende var det! Det kunde jo ingen Anden være!«

»Vil hun ha' Dem da?« spurgte han med hæs Røst.

»Ja, Gud bevar's! — Naar jeg bare vil — skulde den Sag snart være i Orden. Der har vi hende!« sagde han, idet raske Trin lød hen gjennem Svalgangen. »Nu maa De se paa hende,« og han sprang til for at aabne Døren.

Og ind tren Ragna med et af Glas og Karaffer fyldt Bræt. Høj og rank, rød og hvid, med de tykke Haarfletter lagt i Krans over Nakken, gik hun frem i en lys Sommerdragt, saa sikker og let som hun havde levet hele sin Ungdom i Velstand og Dannelse.

Det svimlede for Asmund, og han lukkede Øjnene.

»Nej, nu faar De saagu lukke Øjnene op Far!« udbrød Landhandleren leende. »Hvad siger De saa?« spurgte han og strøg Jenten med Bagsiden af Haanden ned over Kinden.

Der blev dog ikke sagt Noget; thi idetsamme drev hun til hans Haand, saa den fløj væk, og hun gik raskt ud af Stuen igjen. Men fra Døren kastede hun et næsten truende Blik paa Asmund, der fremdeles sad og saa fortabt ud.

»Ja, slig er hun!« sa'e Landhandleren og lo. »Det er ikke første Gang, jeg har faaet over Fingrene.«

Asmund gav snarest mulig Tak for sig og gik med et tungt Sind nedover til sit Fartøj. Her lod han Gutten gaa tilkøjs, og selv satte han sig hen paa Dækket med Ryggen mod Land, og et modløst Blik ud paa Havet.

Det var det Møde, han nu i over to Aar havde længtet efter! Det var til det han ligesom havde renset og tvættet sit Liv, for at han kunde sige til hende: nu er der ikke Noget, Du behøver at skamme Dig ved. Og nu var det hende, som havde Skammen — eller hvordan var det? En ærbar Jente blev da ikke i Hus sammen med en slig Kar, som kneb hende i Kinden, og satte sine forliebte Øjne paa hende.

Men som han rigtig havde syltet sig ind i disse bittre Tanker, kom rappe Trin hen over Bryggen, op over Landgangsbrættet — og Jenten stod for ham.

De saa et Øjeblik fast paa hinanden. Men der var en slig Klarhed i hendes gjennemtrængende Syn, at Asmund følte sig som greben i en slet Gjerning og keg til Siden.

»Nu tænkte De Ondt,« sagde hun.

Han taug.

»Ja slig er Folk!« udbrød hun harmfuld. »Hvor der kan tænkes baade Ondt og Godt — der tænker de det Onde. Jeg tog Tjeneste hos en Mand, just for der trængtes En, som kunde gjøre fuld Nytte. Og den,

som ikke kan værge sig selv for Skam, ta'r nok heller ikke Værge af et Kvindfolk. Men nu er det slut. Jeg lov'te ham sidst, da han rækkede Fingre efter mig, at gjorde han det en Gang til, saa gik jeg fra ham i samme Stund! Og jeg gjør det ogsaa, naar det bliver Dag.«

»Ragna!« udbrød Gutten og drog et lettende Aandepust. Men den Haand, han rækkede mod hende, vendte hun sig fra, og rystede paa Hovedet.

»Nej, nu faar jeg komme med mit Ærinde,« vedblev hun.

»Kom med ned i Kahytten,« bad han.

»Nej Tak! Det, jeg har at sige, kan siges her. Og hør nu: Den Fisk, Landhandleren kjøber af Dem, betaler han ikke.«

»Jeg har lov't ham Udsættelse paa en Maaned,« svarede Asmund.

»Men naar den Maaned er slut, vil han kræve Henstand en Maaned til — og da gaar han Fallit. Jeg véd det sikkert og vist. De blir ikke den Eneste, han narrer. Er der skriftlig Løfte Jer imellem?«

Asmund rystede paa Hovedet.

»Godt, saa forlang kontant Klarering.«

»Det er godt nok,« indvendte Asmund. »Men saa er Fisken losset, og jeg faar mere Bryderi end jeg har Tid til med at faa den ind igjen.«

»Saa rejs i denne Natten herfra,« udbrød hun. »Jeg er ikke ræd Karen, jeg! Imorgen tidligt klarer jeg Sagen.«

»Vil De da sige til ham, at De har gi't mig Varsel?« spurgte Gutten og greb hendes modstræbende Haand.

»Javist vil jeg det. Skal han gjætte sig til en Løgn, naar jeg kan si' ham Sandheden?«

»Aa, jeg gav ham gladelig hele Fiskeladningen for det, jeg nu har faaet at vide!« udbrød han.

»Hvad har De faa't vide?« spurgte hun.

»At det, jeg i over to Aar har længtet efter, som det Vakkreste og Bedste paa Jorden, det er netop som jeg havde tænkt mig.«

»Ja — nu faar jeg gaa,« sagde hun sky og drog Haanden til sig.

»Ja — Du kan tro, jeg la'r Dig gaa!« lo Gutten med Graaden i Halsen. Og han drog hende kraftigt hen til sig.

»Hvad vil De mig mer?« spurgte hun og saa koldt paa ham; men de strenge Miner gled hurtigt ud i et Smil.

»Jeg vil eje Dig for hele Livet,« udbrød han. »Al min Hug har staa't til Dig siden vi dengang mødtes og skiltes i samme Stund. Vil Du nu ha' mig, Ragna? Jeg har vær't Dig saa tro som Guld.«

Hun løftede Ansigtet og saa ham prøvende ind i Øjnene.

»Ser Du Noget, som lyver?« spurgte han.

Hun rystede paa Hovedet, og Taarerne vældede frem af hendes tindrende Øjne.

»Ja da er jeg det lykkeligste Menneske paa Jorden!« jublede han og tog hende i sine Arme.

»Trøst Dig, Ragna!« bad han en Stund efter, da hendes Graad blev ved, ret som om hans Kjærtegn havde aabnet for en længe opdæmmet Sorgens Kilde.

»Aa!« hviskede hun. »Det er jo første Gangen, jeg støtter mig til et Menneske. Men jeg har og i to Aar længtet efter Dig! Tit har Graaden villet frem; og jeg har holdt igjen paa den — nu faar den slig Magt over mig.«

»Der er bare en Ting jeg maa bekjende for Dig,« tog Gutten Ordet efter en Stilhed. Hun saa lidt forskrækket paa ham; thi det hørtes saa ildevarslende. »Jeg faar ikke min Fars Tilladelse til at gifte mig. Han er en urimelig, lej gammel Mand, og der er ingen anden Udkomme end at føje sig efter ham. Men vil Du som jeg, saa gifter vi os lel. Du gaar med Stordamperen

imorgen Kveld til Trondhjem, hvor jeg har en god Ven, som skal retlede Dig, til jeg om en Ugestid kommer efter. Saa løser jeg Kongebrev, og vi blir viet i al Stilhed. Men saa — ja nu kommer det Værste, Ragna!« Og han slog begge Arme om hende, for ligesom at sikkre sig hende. »Tror Du, at Du kan leve med mig paa Fartøjet? Jeg vover jo ikke at ta' noget fast Hjem — og jeg kan ikke skille mig ved Dig.«

Ragna havde set angst paa ham, men den Angst fik en hurtig Forvandling! »Ænd at Du kan spørge!« udbrød hun glad. »Jeg har jo aldrig havt noget Hjem. Aa, det Tilhold, Du gi'r mig, skal bli' som et Himmerige!«

»Ja, saa er Du min for Gud!« jublede han. »Ret længe kan jo Far min ikke gjøre det. Han er nu snart 75 Aar. Og da faar vi stort Hus nok.«

Saa blev nu hurtig aftalt det Fornødne imellem dem. Og da de skiltes, og hun gik til Handelsgaarden, og han blev paa sit Fartøj, var det ikke længer to Ensomme, men to lykkeligt Parrede, som i Tanken havde Magen ved sin Side.

I Dagningen var Landhandleren allerede paa Benene, og da han havde nydt sin Kaffe, og med Piben i Munden stillet sig op ude paa Trappen, undslap der ham et Forskrækkelsens Udraab. Ragna, som skjønnede hvad det betød, tren raskt og fattet til.

»Han stryger jo afsted for fulde Sejl!« raabte han og pegte ud efter Søen, hvor Asmunds Jægt ganske rigtig stod tilsøs for alle sine Sejl, og skar med sin dristige lille Stavn gjennem de toppede Søer. Men ret som der fra Fartøjet var givet Agt gjennem en Kikkert, saa blev, idet Ragna viste sig paa Trappen, Flaget hejset.

»Jeg troer, Gud forsyne mig! at den Gavtyv til og med vil gjøre Nar af mig.«

»Han siger: Tak for mig!« tilføjede Ragna, og lod

som ved Tilfælde sit Hovedklæde flagre hen for Vinden. Og det blev set; thi Flaget gav Gjenhilsen.

»Uden videre bryder han Ord og Aftale!« vedblev han.

»Klogt gjorde han. De vilde jo ha' narret ham,« sagde hun og saa ham fast i Ansigtet.

»Er det Dig, som har varet ham?«

»Ja jeg har.«

»Paa hvad Slags Maade?«

»Paa den Maaden jeg kunde bedst,« svarte hun kort og gik.

Han saa rasende efter hende. »Vil den Jenten mig til Livs?« brummede han. »Nej, hun vil være Kone i Huset, vil hun! derfor er det — hun vil vise, hvad hun duger til.« Saa brast han i en Haanlatter, og var med den paa Højden af sit Raseri! Siden lukkede han sig inde med Skuffelsen over den fejlslagne Handel og med en hel Del flere Tanker paa den Sag: om han kunde være bekjendt, som konditionert Mand, at gifte sig med en Jente, der havde »roet Fiske«?

En god Del af Dagen gik med til det. Hans Forelskelse og hans Dannelse tog ikke saa faa Rykketag med hinanden. Tilslut sejrede dog Lysten — der skal megen Dannelse til at staa imod den! Og nu var han besluttet — eftersom der ingen anden Udvej var med den Jenten.

Men da Kvelden kom, og Stordamperen ankrede op udenfor, og han med sine Folk var ude for at afgive Post og Varer, havde han nær faaet et Slag, da Ragna lagde til med en lejet Baad og besteg Skibet i fuld Rejsedragt og med alt sit Tøj.

Hun gik ganske rolig hen til ham og bød ham Farvel. Han vilde buse ud med hele sit Sindsoprør, men der blev ikke levnet ham Tid dertil. Saa samlede han sig kort og godt i sin sædvanlige Haanlatter; men den blev slet ikke, hvad den skulde være. Den var saa overladt med Harme og Foragt, at den var lige ved at

kvæle ham selv. Saa forlod han hende med et dybt Buk, der ogsaa skulde gjøre Nar, men som ligeoverfor Ragnas kjække Væsen bare viste sig som en skyldig Respekt.

Dermed skiltes deres Veje.

To Uger efter var Ragna en lykkelig Hustru og Asmund en lykkelig Ægtemand. Den lille Kahyt var trang, men hvor to Elskende deler Pladsen, slaar den vidunderlig til; thi i samme Grad som Mennesket vokser i Kjærlighed, tager han af i Fordring.

Det unge Par levede nu gode Dage i sit lille svømmende Hus. Der forekom nok af og til en Dyst med Vejr og Vind, men Ragna var jo søvant og kjendt med Faren, — hvad var den overhovedet, naar de delte den med hinanden! Deres Bane laa heller ikke i de store Farvande; den førte ud og ind i Fjorden, omkring mellem Øerne og langs Kysten — bestandig fra Smaat til Smaat. Men Fortjenesten var god; den svarede til Fordringen, og det var nok.

Deres stille Samliv blev heller ikke opdaget af Nogen. De vare Begge lige udholdende i at bevare Hemmeligheden, thi den værnede jo om deres Lykke. En Tredjemand var med i den, og det var Skibsdrengen. Men om han var bleven behængt med en Orden for hæderlig Borgerdaad, kunde han ikke have brystet sig mere end med denne Tillidspost: at skulle værge om Skipperens Hemmelighed. Han gik endog saa vidt, at han lod som han aldrig saa Ragna, og naar hun talte til ham, svarede han op i Luften, ligesom han havde faaet en Ordre fra Vorherre.

Men et Samliv har afvigende Baner, enten det saa føres paa Land eller Sø — det fik de efterhaanden at lære.

Da et Aar var gaaet, fødte Ragna en Søn. Det gik ikke af uden stor Vanskelighed og Skræk, men det gik godt; og saa blev det jo bagefter, som der staar i Visen: »Sødt at mindes svunden Ve!«

Ragna havde det store Mod, som ingen Fare skræmmer, og det kom vel med; thi hun havde ikke megen Hjælp udenfor Naturens egen Udvej. Hun havde en Tanke, den kom af et Barndomsminde, og den holdt hende oppe lig en skjærmende Haand i den yderste Stund. Det var bleven sagt, at hun var født i et Baadnøst under et Uvejr, og at hendes Mor ingen anden Redning havde for sig selv og Barnet end Vorherre i Himlen. Skulde hun da være mindre stærk, hun som var lykkelig, end den stakkers fattige Mor? — Men saa underligt var det, at den Mor, hun knapt havde kjendt, kom nu paa en Maade til hende og gav hende Støtte i den svære Stund.

»En stor prægtig Gut!« jublede Asmund. »Til Forsommer, naar vi kommer sydover, skal han døbes i den Kirke, hvor vi blev viet, Ragna! Han faar kanske blive opkaldt efter Gamlingen — skjønt han er det ikke værd.«

»Tal ikke paa den Maaden om Far Din, Asmund!« sagde Ragna. »Jeg troer, Vorherre regner Dig det til Synd.«

»Vil Du, jeg skal godkjende, at han paa en Maade har nægtet mig et Hjem? Nu kunde jeg havt Dig og Barnet siddende der i store vakkre Rum. Og saa sidder han der alene og breder sig som Konglen i en Væv. Jo det er sandt! Han er netop slig, for han karer til sig, hvad han kan, og under ikke Andre Noget. Men lad ham være den han er. Det tar vel en Ende med ham ogsaa!«

»Lad Vorherre om det!« bønfaldt Ragna. Hun holdt det altid som en Ulykke, naar han talte haardt om Faderen; men nu, da Barnet var kommen til, følte hun det som en Skræk.

Imidlertid trivedes Gutten prægtigt i det lille Rum, hvor han blev kjærtegnet af en lykkelig Far, og ernæret af en ung, livsfrisk Mor.

Fra dette sikkre, oplivende Syn paa Sagen lagde nu baade Asmund og Ragna sit Maal paa Livet. Men idet hun lod det løbe ud i den vide, lysende Fremtid, rækkede Asmund aldrig længere end til Faderens Gaard. — Der skulde han, naar Døden fik ryddet op, med Kraft og Mod indsætte nyt Liv og nyt Virke.

Imidlertid stod det fast, at Gutten skulde bære Farfaderens Navn — fra Asmunds Side med Tanken paa Efterfølgelsen, fra Moderens med et Haab om Forsoning. Maalet brast dog for dem Begge, thi Gutten fik hverken det eller noget andet Navn.

Da det kvælende Vintermørke omsider spredtes, og Vaaren lyste op paa Havets store Arbejdsveje, hvor de mange Tusinder af flittige Hænder greb til for at fange Livsens Næring, satte ogsaa Asmund sig i Bevægelse. Fragtfartens Bane laa aaben, og han var velsét, hvor han kom. Der var nok ymtet saa smaat om, at han havde Kvindfolk ombord; men da det ikke rigtig kunde gjennemskues, slap Folk det som Noget, der helst skulde ties med.

Vaaren blev meget stormende dette Aar, og Mange tog Skade paa Søen; men uagtet Asmund holdt stærkt igjen, maatte der dog gjøres Noget, og Ragna var ikke den, der veg tilbage for en Dyst. »Du og Barnet og jeg,« opmuntrede hun, »vi er jo saa godt som et Liv — faar Vorherre da raade.«

Asmund saa baade glad og bekymret paa hende; men Valget var nu engang gjort og kunde ikke gjøres om igjen — fik staa til!

Det var en mørk Nat med Regn og Haglbyger. Ragna sad oppe og holdt det sovende Barn paa Fanget for at værge det mod de stærke Slingringer, medens Asmund var paa Dækket og stred tappert for sit lille Fartøj.

Da rystedes det pludseligt af et voldsomt Stød. Lyset i Kahytten sluktes, og Alt baade oppe og nede ramlede sammen med et forfærdeligt Brag.

I samme Øjeblik rev Asmund Døren op. »Tag Barnet og kom!« skreg han. »Vi har stødt, jeg kan ikke vide, hvor det bær hen.« Og saa fløj han tilbage til Styret igjen.

Ragna skyndte sig med Barnet op paa Dækket. Men idetsamme kom en Styrtesø og rev hende overende, saa hun tørnede med Hovedet mod Levningerne af en Vedstabel, og tabte Bevidstheden. Da hun kom til sig selv igjen, var Fartøjet flot, og Skibsdrengen sad og støttede hende, medens Asmund styrede.

»Hvor er Barnet?« spurgte hun og vilde rejse sig; men en Slingring kastede hende tilbage igjen, og hun faldt i en ny Afmagt.

Endelig var man naaet indenskjærs, og nu bar det frem over et stillere Strøg, det gav Lindring og Haab.

Ragna saa op. Asmund laa paa Knæ ved Siden af hende, og nu var det ham, som støttede hende, medens Gutten var ved Roret.

»Hvad er det, som er sket,« spurgte hun forvirret.

»Vi stødte,« svarte han, »men den Sjø, som rev Dig overende, den lettede Skuden af Grund. Naar vi nu snart kommer til en Ankerplads, skal jeg ha' Skaden undersøgt.«

»Gudskelov!« hviskede hun og foldede taknemligt sine Hænder. »End Barnet?« fór hun pludselig op. »Barnet?« skreg hun i vildeste Angst.

»Ragna!« sukkede Asmund. »Vi har mistet vort Barn.«

»Ude i Sjøen?« spurgte hun. Han bare sænkede Hovedet, men Taarerne randt ham nedover Ansigtet. »Og Du satte ikke Livet i Vove for det?«

»Nu spør Du stygt,« sagde han strengt. »Kan En gaa til Havsens Bund efter det, En ikke hverken hør

eller ser?« Og han vred sig som en Orm i sin Fortvivlelse.

Da kom Ragna først rigtig til sig selv. »Forlad mig, Manden min!« bad hun stille, rettede sig op og tog ham i Favn. Saa græd de med hinanden, og Sorgen virkede et nyt Baand om deres trofaste Hjerter.

Men under det, at Asmund ved sit travle Virke fik mange adspredende og lettende Tanker, sad Ragna i Stilhed og rugede over sit Tab. Ofte stod hun lænet til Rælingen og stirrede ned i Søen, som om hun haabede at se sit Barn endnu en Gang. Men det uhyre bølgende Slug viste ikke saadan frem sine Rov!

Tiden gik. Deres Liv fortsatte sig paa den samme stille Maade; men nu var deres Glæde blevet til Alvor, og deres smilende Haab til Fortrøstning.

Da halvandet Aar var gaaet, sad Ragna igjen og stelte med et to Maaneder gammelt Barn i den lille Kahyt. Det kastede Solskin over svundne Dages Mørke. Men der var alligevel drivende Skyer paa Himlen; thi det lille Barn var svagt. Moderen havde ikke kunnet forvinde hin Nats Rædsel, og saaledes kom det lille Liv til at dele Forældrenes Ulykke. Det var ogsaa en Gut, og Faderen havde straks hilst ham som en Guds Gave til Erstatning for den Tabte. Men Forskjellen paa det Tabte og det Vundne viste sig snart, og i et Anfald af Bekymring slog den nye Ulykke sig sammen med den gamle og virkede en bitter Stemning i hans Sind.

»Han dør gjerne fra os,« sagde han efter længe i Stilhed at have betragtet det lille, magre Ansigt.

»Sig det ikke!« udbrød Moderen, og bøjede sig grædende hen over Barnet.

Da fløj Ulykkens sortvingede Tankefugl gjennem hans Sjæl, og han bandede Faderen, fordi han tog alt det Gode for sig selv, som hans Hustru og Barn her maatte savne.

»For Jesu Skyld!« skreg Ragna op, »nu er Du fra Dig selv, Asmund!«

Og han var det. Han stødte hende tilside, da hun vilde holde paa ham, sprang op og satte sig paa Dækket og hengav sig til en Smerte, der rystede hans kraftige Legeme, som Stormen ryster det ensomme Træ paa Berget.

En Maanedstid efter dette Udbrud — som forresten havde et Slags Tungsind til Følge, der gjorde ham taus og tvær, fik han Opfordring fra Faderen til ufortøvet at sætte en ansvarlig Mand i sit Sted paa Fartøjet og selv foretage en Rejse paa Faderens Vegne. Firmaet »H. Bjerke & Søn«, et Udtryk, som for første Gang blev brugt af Faderen, stod nemlig i Fare for at miste en betydelig Pengesum, og da han ansaa »Selvsynet« bedre end Prokuratorsynet, bad han Sønnen ile og sætte alt Andet tilside for at fremme Sagen.

Asmund havde netop da anløbet et af de større Handelssteder for at søge Fragt; men saasom Forholdene ikke tillod ham at tage en Fremmed ombord paa sit Fartøj, satte han øjeblikkelig Kursen mod et andet Sted, hvor han trygt kunde overlade det Hele til Skibsdrengen, og hvor der tillige var den Ensomhed, der trængtes til, for at Hustru og Barn kunde være udenfor Nysgjerrighedens Agt.

Og nu maatte han ile for at træffe Dampskibet, thi Kristianssund var Maalet for hans Rejse. Det var som Mand og Hustru aldrig mere skulde mødes, saa tung og haabløs var denne — deres første Skilsmisse. Det var som de skulde over en Afgrund! Men Nødvendigheden kom og gav dem sit djærve Haandtag — og saa kom de over.

Det blev bange Dage og Nætter for Ragna; thi Barnets Kræfter tog af. Og nu meldte Høsten sig allerede med sine stødvise Regnskur og sine barske Havvinde. Men efter det kom endnu den lange mørke Vinter; og førte den maaske Døden med sig — hvad Udvej blev der da for Lykken?

Det var hendes Ensomheds sørgelige Tidkort at gruble herover. Men hun forstod alligevel, at deres største Ulykke var Misforholdet til Faderen. Det var det, som forbittrede Asmunds Hjerte, og det var tilslut det, som nedkaldte Vorherres Straffedom over dem og deres Børn.

Paa denne Maade trængte hun dybt ind i hin Ørk, hvor Mismodet lidt efter lidt slukker Haabets Lys, ligesom Graaskyen dækker over Himlens Stjerner.

Da kom der endelig en klar Morgen efter flere Dages Regnvejr. Solen kastede paa skraa sine flimrende Straaler ind i Kahytten og hen over Barnets magre Ansigt. Da rejste Ragna sig op for at skygge det; men hun fik andet at gjøre! — Barnet smilte! smilte til det spillende Lys af Solen, der ved Gjenskinnet af Søen hoppede hid og did som en Lygtemand, og dets smaa Øjne fulgte med. Det lille, blege Ansigt havde for første Gang givet Tegn paa Glæde!

Ragna stod greben og saa paa. Gav Gud hende ved dette et Vink? Det blev lyst i hendes Tanker, og Modet kom tilbage. Hun havde altid været saa hurtig besluttet; men nu samlede hun sig langsommere — hun havde jo ogsaa en god Del mere at betænke nu end før.

Men efterhaanden rettede hun sig dog; hun løftede sit Aasyn med Tanken paa Gud og tog ham til Vidne paa sin Beslutning. »Ja, hun vilde ta sit Barn med sig og drage til Asmunds Far; hun vilde sige ham det, han burde vide — Gud fik da raade for det Næste.«

Og nu var hun fattet. Ingen Bekymring lagde sig imellem, kun Omsorg for, at det, som skulde ske, kunde ske paa bedste Maade. Ved Tolvtiden vilde et sydgaaende Dampskib stoppe op en halvanden Baadmil fra Stedet. Naar hun selv roede med, kunde hun ved Skibsdrengens trofaste Hjælp naa frem. Med ham aftalte hun da det Fornødne ved Fartøjets Tilsyn, kun hvor hun vilde hen blev ikke nævnt. Det skulde Ingen vide, før Udfaldet havde vist sig.

Da hun i rette Tid ankom til Stoppestedet og med sit Barn i Favnen stod paa Skibets Dæk, hvor Alting forekom hende saa urimelig stort efter det lange Ophold i Jægtens trange Rum, fik hun nok en sygelig Fornemmelse af Utryghed; men den fortog sig snart, og med oprejst Mod saa hun det Kommende imøde.

Først i Solsynkningen naaede de frem til gamle Bjerkes Bosted, og her blev hun sat iland i en af hans egne Baade. Da hun med ilsomme Skridt styrede op imod Huset, og det saa ud, som hun fløj et glad Velkommen imøde, var hendes Il dog som en Flugt for den Banghed, der truede med at lamme hele hendes Legeme. — Dog det skulde gaa!

»Her er En ude i Svalen, som vil snakke med Jer,« raabte et lidet vanført Kvindfolk ind af Døraabningen til Bjerke.

»Er det det Skabilken, som kom op ifra Bryggen?« spurgte han arrig.

Jenten svarede ikke, og Ragna gik uden videre ind af den halvaabne Dør. Hun havde trukket det store Uldklæde af sig og stod velklædt, stout og klar foran ham. En kort Stund saa de forskende paa hinanden. Han havde straks sat op det bidske Hundefjæs, som han altid brugte til at skræmme Folk fra sig med; men det gjorde ikke Ragna det Mindste. Nu var hun saa fast, at ikke noget Ondt i Verden kunde rokke hende.

»Hvad vil I?« spurgte han og skjævede til Barnet.

»Jeg er Asmunds Hustru, og dette er hans Barn.«

»Min Søns Hustru? Min Søn har ingen Hustru — ud med Jer — Fantepak!« skreg han og hug med Stokken ned i Bordpladen foran sig, saa Jenten, som havde holdt Døren paa Klem, gav et Støn og slap Taget.

»I faar ikke tage mere Synd paa Jer, end I kan sone, I skal huske, at I er en gammel Mand,« sagde Ragna mildt.

»Fanden er gammel og ikke jeg,« fnøs han. Saa gav han Vink til Jenten ved Døren: »Kald ind Elias, at

han sætter mig det Kvindfolk paa Dør! — Jeg skal vel faa Endskab paa den Sag,« vendte han sig til Ragna.

»Ja Endskab kan I vist faa; men først skal I høre mig,« svarte hun fast. Og da idetsamme Tjenestegutten og Jenten kom frem i Indgangen, gik hun bydende imod dem. »I trængs ikke her, hvor Sønnekonen skal snakke i Enrum med sin Mands Far,« sagde hun. Saa skjød hun dem lempelig ud og lukkede Døren.

Og nu vendte hun sig paany til Gamlingen. Men havde han før lignet en bidsk Hund, saa lignede han nu En, der hænger med Halen. Det var som han følte sig magtstjaalen fra Hoved til Fod, — dog sad han endnu som Hunden, der lurer paa, at man skal vende Ryggen til.

Men Ragna vendte ikke Ryggen til! Bleg som et Linklæde, men klar og vakker stod hun foran ham, bestandig med sit lille Barn ind til Brystet som et helligt Værge mod Uretten.

»Asmund og jeg har nu været gift paa fjerde Aaret,« begyndte hun stille. »Vi er lovlig ægteviede af en Herrens Tjener, og vi har levet sammen paa Fartøjet. Der fødte jeg ved Guds og min Mands Hjælp mit første Barn. Det stod om Livet; men vi havde jo gi't hinanden det Løfte at holde sammen i Liv og Død. — Det var en stor vakker Gut, og som han trivtes! Da kom Vaaren, den Vaaren da Fartøjet stødte, som I véd — vi havde tænkt os sydover for at faa Barnet døbt — Holger skulde han hedde — men Sjøen rev det ud af Armen min, og aldrig saa vi det mer.«

Hun løftede et Øjeblik Barnet mod sit Ansigt, og en Hulken steg op af hendes beklemte Bryst. Hun vandt dog snart Magt over sin Svaghed, og hun vedblev:

»Men der kom Synd til Ulykke! For vi tænkte det, at havde I været, som I skulde, da ha'de Gutten nok beholdt Livet, — han havde leket sig med Bedstefar og engang baaret hans Navn frem i en vakker Ungdom. Men isteden gik der en Banding mod ham som mod vi Andre — Gud forlade Jer det!« —

Gamle Bjerke klemte Øjnene til, som han ikke taalte Dagen!

»Saa gik nu hen en fem Fjerdingaar, da kom det stakkers Kryb, som jeg holder her. Vi har stelt med det som bedst vi kunde. Men lidet Rum og lidet Lys var der paa Jægten — og Barnet har sygnet til mer og mer. Da var Ulykken der igjen med samt Synden — vi satte Bander imod Bander: hvad skal han leve for, han som gjør al Ulykken —«

»Hys!« skreg den gamle Mand og saa forfærdet op.

»Ja — slig er det; men hvis er Skylden? — Saa drog nu Asmund afsted til Kristianssund. — Da var det imorges, at Solen kastede et lidet Skin ind i Kahytten. Og saa smilte det stakkers Kryb! Gud og Fader! Og det vendte de smaa Øjnene sine efter Solen. — Da hugsede jeg paa det store Huset, I sad med, og paa al den Hygge, her kunde bli' for et Barn, — og da kom det over mig, at jeg slap Troen paa det Onde og sa til mig selv: det er ikke vi, som ønsker Livet af Gamlefar, men det er Ulykken, for den udtænker altid saameget Ondt. Jeg vil rejse til ham og by' ham det stakkers Livet. Og ta'r han imod, da ta'r han vel imod Far og Mor ogsaa. — Ja, I faar nu gjøre, som I har Hjerte til. Men jager I mig af Gaarde med det syge Barnet, da jager I baade det og mig i Døden, og kanske Sønnen Jeres med.«

Gamle Bjerke rokkede urolig frem og tilbage. Det var, som Sædet brændte under ham, og han saa næsten ræd hen til hende. Pludselig tog han sig sammen, drev Stokken paany ned i Bordpladen og rømmede sig som en hæs Kommandør. Ragna skjalv tilbage og det mørknede for hendes Syn. Men idetsamme kom den vanføre Jentes forskræmte Ansigt frem i Døraabningen.

»Han Elias skal spænde for og hente Doktoren,« tordnede han. »Og Du lægger i Ovnen og steller til inde i Asmund sine Rum. Men det skal Dødogpine gjøres paa Spræng! Forstaar Du mig?«

»Ja!« det gjorde hun, hun troede bare ikke sine egne Øren. Men hun fløj ud af Døren med Ordren, og den bar videre frem i en Fart; thi gamle Bjerkes Folk havde lært at lystre.

Nu først forstod Ragna Meningen; men Udfaldet betog hende saa stærkt, at hun syntes hun maatte synke til Jorden. Havde den haarde Mand jaget hende af Gaarde, havde hun med faste Skridt forladt ham; men nu da hun havde vundet Sejren, var der ikke et Led i hendes Legeme, som ikke dirrede i Afmagt. Hun tumlede hen paa en Stol, og med Barnet mod sit graadfulde Ansigt hengav hun sig i en Sindsbevægelse, som rystede hende fra Hoved til Fod.

Imens sad gamle Bjerke og gav Agt, og han smaabankede med Fingrene i Bordet, som han vilde notere sig, hvad han saa. Men Hundefjæset var borte; der var bare Lidt igjen af en gammel Filur — det lod sig ikke saadan gjøre i en Haandevending at skifte hele sin aandelige Paaklædning! — Og nu kom Jenten med Besked: at Alting var i Orden.

Det gav Ragna Besindelsen tilbage. Hun rejste sig op og saa sig om i Stuen med et kjærtegnende Blik. Dette skulde altsaa være hendes Hjem, hendes Barns Hjem. Saa gik hun langsomt hen over Gulvet — endnu skjalv hun i Benene som den, der efter en kort Hvile begynder paa igjen — til hun stod stille fremfor den gamle Mand. Da dækkede hun alle Indhyllingerne af Barnet og holdt det hen mod ham, medens han sad overvældet og saa til og var helt i Vilderede med sig selv om, hvad han skulde gjøre.

»Se,« sagde hun med lav Røst, »det ser ikke ud til Liv det! Men saa nævner jeg det nu her Holger Bjerke i Navn Gud Fader, Gud Søn og Gud den Helligaand! Læg saa Haanden Jeres paa det, at det kan dø med Jeres Velsignelse.«

Den gamle Mand skjalv sammen. Saa nær var Gud aldrig trængt ind paa ham før. Men han forstod Me-

ningen og drog hastig et Slags Korstegn over det lille Bryst. Efter det bøjede Moderen sig ydmyg for ham og gik imod Døren.

Men nu var gamle Bjerke kommen op paa en Højde, som han aldrig havde staaet paa i sit Liv — han var saa at sige naaet et Stykke op over sig selv. Han rejste sig møjsomt og slog ud med Haanden. »Jeg har den Ære at by' Dig velkommen i mit Hus, Svigerdatter!« Derefter gav han Vink til, at hun skulde gaa. — Lykkeligvis gik hun ikke til Dødens Møde, men til Liv og Helse baade for sig og sit Barn.

Imidlertid arbejdede Sønnen saa godt, han kunde, fremad paa sit Hverv; men Tiden trak ud! Han havde et Par Gange skrevet til sin Hustru og intet Svar faaet. Det satte ham i Skræk, og endelig efter en Maaneds Forløb opgav han det Hele og rejste hjem. Men Hjertet havde et Hjem og Regnskabet et andet! Ingen Under, at han først gik efter Hjertets Visning.

Her mødte ham dog en bitter Skuffelse. Skibsgutten havde ganske vist alt rørligt Gods i sikker Stand, men Kahytten var tom! Paa Mandens fortvivlede Spørgsmaal havde han kun et Svar: han havde fulgt Madmoderen til Dampskibet og ikke videre. Dog derfra fulgte mange Veje, og Asmund grublede over dem alle. Tilslut stod han i Tvivl og Mismod stille ved en — den værste af dem alle: hun havde frivillig forladt ham! Hun holdt ikke ud det omflakkende Liv — og derfor havde hun ikke skrevet ham til!

Men han vilde, han skulde finde hende! Og da — enten saa Faderen svarte Nej eller Ja — skulde det urolige Søliv høre op. — Kanske var ogsaa Brevene gaaet galt? Kanske var hun syg — kanske var Barnet dødt? Der opstod saa mange Formodninger i ham, at han som en af Skjæbnen jaget Mand næste Dag ankom

til Faderens Hus. Uden at standse ved Noget tren han ind i Stuen, hvor den Gamle sad — og saa ganske mærkelig velfornøjet ud, Noget Asmund i sin tunge Stemning dog regnede lidet værd.

Han gav nu en kort Forklaring over Pengesagen, og lod til ikke at lægge videre Vægt paa den.

»Jeg synes Du ser mig noget uvillig ud,« spurgte Faderen barsk.

»Jeg er heller ikke meget villig af mig,« svarte Sønnen kort.

»Det er lejt for Dig,« sagde Gamlingen.

»Ja, det kommer jo an paa,« sagde Asmund. »Kan være, det blir lige saa lejt for Dig. — Kort og godt, Far — jeg har giftet mig — og jeg tænker at leve sammen med min Kone.«

»Ja saa Du har giftet Dig,« gjentog Gamlingen med et listigt Drag om Munden. »Hvor har Du Kjærringen Din da?«

Asmund strøg med Haanden hen over Øjnene og taug en Stund. Da tog han sig hurtig sammen og rakte Faderen en Tegnebog. »Her har Du Papirerne angaaende Pengesagen, Resten faar Du Besked om igjennem Sagføreren. Jeg maa straks afsted igjen. Skydsen er bestilt. — Farvel Far!«

»Nej stop — bi lidt Gut!« brød Gamlingen løs. »Farer Du slig paa som en Vindbaare! — Gaa ind i Kammerset Dit, der er nok noget Skrap, Du har lagt efter Dig.«

»Det kan jeg ta' en anden Gang.«

»Nej Gu' ska' Du ta' det i Stunden! En anden Gang er en Skjelm.«

Sønnen gav ham et harmfuldt Blik — og gik over Gangen til sit Rum. Men gamle Bjerke lo ved sig selv, til han fik Hosten, og den bandede han, saa det forslog.

Imidlertid fremgik en lykkelig Stund for Mand og Hustru derinde i Asmunds Stue. Hvad som var fore-

gaaet trængte ingen lang Forklaring — der var Syn for Sagen.

Straks efter stod begge de lykkelige Mennesker inde hos den Gamle, og det, som aldrig var hændt før, det hændte nu: at da Asmund kyssede Faderen, brast denne i Graad, til Hosten kom igjen, og han fik en Slags Udvej fra sig selv ved paany at bande den ind i Helvede. Men enten vidste den ikke Vejen, eller den tog fejl af den, thi den satte sig saa haardnakket fast i Halsen, at Sønnen maatte til at dunke ham i Ryggen.

»Nu henter jeg Barnet!« afbrød Ragna og skyndte sig ud.

»Ja — det er Kvindfolk det!« sagde Gamlingen lettet, som om Ragna var en Opfindelse af ham selv. »Ikke smyger hun i Krogene eller bag Døren. Bent ud af Vej, Far! Ret ska' være Ret!«

»Se her har vi liden Holger Bjerke!« sagde Ragna straalende og holdt Barnet imod dem.

»Er han allerede døbt?« spurgte Asmund og tog Gutten til sig.

»Ja det er nu paa sin Maaden,« svarte Faderen. »Men det faar nok gjøres om igjen.«

»Jeg tænkte jo han skulde dø,« sagde Ragna. »Og saa vilde jeg ikke, at han slig som den anden Stakkar skulde komme ukristnet til Vorherre.«

»Og saa døbte hun ham selv!« fortsatte Gamlingen stolt. »Her lige ind for mig — og jeg var Vidne, jeg! Og det vil jeg si', at aldrig har jeg før mærket Noget til Vorherre i dette Huset; men den Dagen var han her, det er vist. Og siden har han jevnt set indom. — Men det er Ragna sin Skyld, er det.«

»Aa Du, Ragna!« udbrød Asmund og drog Hustruen ind til sig. »Du stærke Menneske! Og jeg, som kunde faa en slig fejg Tanke, at Du havde forladt mig. Da ha'de jeg jo hele mit Liv vær't en hjemløs Mand.«

»Hjemløs var jeg, da jeg mødte Dig, Asmund,« sagde hun og trykkede sig blidt ind til ham.

»Naa, Hjem skal I faa, og det som bra' er,« sagde Gamlingen. »Ingen skal bande mig for det, ikke. Ellers maa Du vide det, Sønnen min, at jeg bander ikke mere Nogen — det er bare den Hosten — for den har Djævlen skabt!«

De Unge lo til hinanden, de skjønnede nok, at det ikke var saa let at blive af med en gammel Vane.

Og nu kom Sherryflasken frem — thi denne Dag krævede absolut en Skaal! Og saa fik gamle Bjerke sig stiflet op paa de skrøbelige Ben og fik Glasset i Haand. »Ja — saa ønsker jeg da Børnene mine velkommen!« talte han værdigt, mens han keg op i Taget. Og saa blev der klinket og drukket.

»Nu er det tredie Gangen vi mødes, Asmund,« sagde Ragna.

»Ja. Og da er vi hjemme!« jublede han og favnede Hustru og Barn.

SKYLDEN.

I Nordlands Amt, Saltens Fogderi, levede i Begyndelsen af det forrige Aarhundrede en Foged ved Navn Niels Heggum. Der var dem, som mente, at han egentlig hed Kristian Heggum, men han kunde ialfald fremlægge Dokumenter, som gav ham Ret til at kalde sig Niels, — og saa blev det ved det.

Da vi træffe Fogden, var han nær seksti Aar, men efter det Ydre at dømme langt ældre. Han var da en liden sammenkroget Mand, rystende og sky med en vis Fornemhed i sit Væsen. Efter Sigende skulde han have baaret en Hemmelighed med sig hidop fra Kjøbenhavn, hvor han tilsammen med en ældre Broder havde studeret Jus, og man mente, at den var af den Beskaffenhed, at han omsider havde forslæbt sig paa den. Hvad der var sandt eller usandt i dette, gaves ingen Beviser for, — men hvor Røgen slaar op, plejer der jo at være Brande.

Der kom nemlig ikke mere end den ene Broder tilbage, den anden døde i Kjøbenhavn straks efter, han med Udmærkelse havde absolveret sin Eksamen. Man mente nu, at Kristian Heggum, der for det Meste havde tilbragt sin Tid med at drive Dank, havde byttet Navn med den Døde, ladet Kristian begrave, og efter et pas-

sende Tidsrum optraadt som Niels Heggum blandt Ansøgerne til et juridisk Embede i sit Fødeland, det han paa Grund af sin udmærkede Eksamen ogsaa erholdt. Et Embede saalangt Nord i en afsides Egn havde den Gang ikke mange Ansøgere, og Kontrollen var i alle Retninger svag.

Det vilde ogsaa være lykkedes fuldtud, hvis der ikke havde fulgt en Hage med. Der er jo gjerne en Hage ved hver saadan Sag, som den lige ved sin Fuldendelse bliver hængende paa.

I dette Tilfælde var det nu en Kvinde. Den forlorne Niels Heggum havde nemlig en Hustru med sig til Norge. Om han var kommen til hende paa samme Maade som til Embedet, kunde Ingen vide; men et Hjertevalg lod det dog ikke til at være. Hun var misfornøjet og hovmodig i sin Færd mod Alle, og uagtet Manden dengang havde et smukt og belevent Ydre, behandlede hun ham med frastødende Kulde og Ringeagt.

Efter et Aars Forløb fødte hun ham imidlertid en Datter; men da den Akt var sluttet, satte hun hele sin Fordring paa at komme tilbage til Danmark. Hos Manden mødte hun heller ingen Modstand heri; men den maa have været der alligevel; thi først to Aar efter forlod hun det paatvungne Forhold og rejste til Kjøbenhavn.

Fra den Tid gjemte Fogden sig bort med sin lille Pige og viste sig kun nødtvungent for Folket. Men der fulgte ingen Forsømmelse med Afsondretheden; han var en Mand med fornemme Vaner, og han holdt strengt over Barnets standsmæssige Opdragelse, hvilket for en Del bestod i, at hun holdtes borte fra andre Børn.

Idethele fik han den Fred, han søgte, men hvis han ikke havde Fred med sig selv, kunde Ingen for det. Der sagdes, at han ofte var i Pengetrang, og at han samlede Skyld; men saalænge hans offentlige Regnskab ikke led under det, blev det jo hans egen Sag. —

Maaske var han en slet Husholder, maaske krævede hans bortrejste Hustru sin Part af Embedet, det var ikke godt at vide; men synligt var det, at han bukkede under for Skjæbnen. Alligevel kom Aar til Aar, og Manden blev gammel; thi Pengetrangen er en Blodsuger, som meget godt kan gaa langsomt tilværks, — naar den faar Marven, saa har den ikke Noget imod, at Hylstret gaar omkring og agerer Menneske.

Men ligesom Loven giver den Dømte en Hjertestyrkning, for at han kan udholde sin Straf, saaledes gav Skjæbnen den modfaldne Mand en Støtte; og da denne vokste for hver Dag, syntes Svagheden mindre, — den kunde nok endnu vakle frem og tilbage, men den faldt ikke.

Denne Støtte var Barnet, den lille Pige, som hin uforsonlige Kvinde havde skjænket ham — maaske til Løn for en Tjeneste? — Var det saa, blev Manden mer end kongeligt belønnet; thi Datteren var et udmærket Barn, som hang ved ham med den varmeste Kjærlighed. Om Faderen maaske var en daarlig Embedsmand, det forstod hun sig ikke paa, om han led af Pengetrang, det kjendte hun ikke til; men at han var den føjeligste Kammerat, et Barn kunde ønske sig, det vidste hun, og Andet brød hun sig ikke om. Med ham talte hun, af ham lærte hun, han var hendes eneste Omgang, og han fik hele hendes Hjerte.

Paa den Tid, da Fogden Heggum og hans Datter, Engel Marcilie, træde ind i Fortællingen, er hint Afsnit længst forbi. Engel har da fyldt sit 23de Aar, og uagtet Faderen endnu sidder i Embedet, er han dog hjælpeløsere end nogensinde, og der var dem, som mente, at det nok var Datteren, som styrede det Hele.

Hun var ogsaa klog nok til det. Hun havde lært af Faderen Alt, hvad han kunde, og derfra gik hun videre paa egen Haand. Hendes Aand var fuld af Højhed og Kraft, og den Ensomhed, hun levede i, gjorde hende stille og indesluttet. Hun var fremdeles udelukkende

henvist til Faderen med hele sit Hjerte; men Barnekjærligheden havde ikke længer sin Begejstring for den smukke Fader, som vidste saameget mere end hun, den havde uddybet sig i en anden Retning, hvor hun blev den stærke Leder, og han et hjælpeløst Barn — den var bleven til Medlidenhed. Omsorgen for Faderen var hendes Liv. Hendes første Ungdomsaar havde sat sin Knop i denne Luft, og Blomsten havde udfoldet sig paa de samme Betingelser. Men endnu bar den Udfoldelsens friske Skjønhed, og den skulde først sent bøje sit Hoved for andre Storme.

En Ting havde Fogden dog forstaaet at holde hende i Uvidenhed om, det var hans Gjældsforhold; han bar sig ad med den, som Andre med en skjult Skat, han rugede over den. Naturligvis var det mere Aarsagen til den end Skylden selv, som fristede ham til den haardnakkede Taushed.

Imidlertid behøvede han Medvidende, og det havde han havt i en paa den anden Side Sundet boende Handelsmand, som var meget formuende. Han var omtrent paa Alder med Fogden, og de havde kjendt hinanden lige fra hans Ankomst til Stedet. Uagtet de sjeldent saaes, var der dog et Slags Venskabsforhold imellem dem, som ialfald fra Handelsmandens Side var ærlig ment.

Men nu var for to Aar siden denne Mand pludselig død, og da han var barnløs, og hans nærmeste Arvtagere ikke vilde have Noget med Handelen at gjøre, blev Handelsstedet solgt med Hus og Bohave, Varer og udestaaende Gjæld til Højstbydende, en halvgammel Ungkarl ved Navn Rejthan, der straks tog det Hele i Brug.

Nogen Tid før dette skete, havde Skriverkarlen paa Fogdens Kontor modtaget en Lensmandspost, og da Ingen meldte sig til den ledige Plads, blev Engel nødt til direkte at overtage Kontorgjerningen. Men da den nye Handelsmand var ankommen, fik Folkene, som havde

været paa Gaarden fra den afdøde Landhandlers Tid, sin Afsked, og blandt dem var en ung Mand, som tilbød sin Tjeneste paa Fogedkontoret, og straks blev antaget.

Handelsmanden tøvede nu ikke længe med at aflægge et Besøg paa Fogedgaarden, og til Trods for sin Skyhed lod det, som Fogden her vilde gjøre en Undtagelse. Hr. Rejthan blev ikke alene vel modtaget, men indtrængende opfordret til at komme igjen — en Opfordring, han ikke lod gaa unyttet hen.

I de to efterfølgende Aar syntes Forholdet endnu at blive inderligere. Fogden mandede sig op og fik endnu et Skjær af den fornemt indsmigrende Embedsmand fra før, og Handelsmanden stængte godt af for sine raa Instinkter og lod til med Glæde at ville lade sig vikle om en Finger — især af Frøkenen! Men at der desuagtet paa begge Sider var noget, som skjultes, kunde ikke undgaa et iagttagende Blik — og en mistænksom Iagttager havde Engel været lige fra deres første Møde.

At Rejthan havde Magt over Faderen, det saa hun, og at han bestandig søgte at øge den, men hvad vilde han bruge den til, og hvordan havde han faaet den?

Der var En, hun kunde have spurgt, det var Skriverkarlen; men han havde Noget i sine Øjne, naar hun tilfældigt saa paa ham, en brændende Glød, som hun ikke turde se. Nej, ham spurgte hun mindst af Alle!

Saa gik hun alene med sin Skræk. Hun var som en Vagtpost paa et ensomt, utrygt Sted. Men jo bangere hun var, jo strengere blev hendes Væsen. Hendes Øjne fik et tindrende koldt Blik, og hendes Ansigt var ubevægeligt som skaaret i Træ.

Da sad hun en Dag bøjet over sin Haandgjerning i sit Kammer, der laa ved Siden af Dagligstuen, og hun hørte, der blev banket paa Udgangsdøren, ængsteligt, som af En, der ikke vover, hvad han gjør. Hun forlod sit Arbejde og gik hen til Døren, der idetsamme blev aabnet af Skriveren.

»Hvad vil De, Holm?« udbrød hun. »De kommer som En, der bringer daarligt Bud.«

Ordene kom halvt i Vrede og halvt i Skræk, og hun gik hurtigt tilbage i Stuen.

»Vær ikke vred, Frøken, jeg kan ikke gjøre det anderledes,« stammede han og blev staaende ved Døren.

Engel havde sat sig ned ved Bordet, og hun lukkede uvilkaarligt Øjnene. Det saa ud, som hun var svimmel. Holm var selv bleven kridhvid i Ansigtet og støttede sig til Døren. Han vovede ikke en Bevægelse, ikke en Lyd.

Endelig lukkede hun Øjnene op og saa koldt paa ham. »Hvad er det saa?« spurgte hun træt.

Endnu fik han ikke en Lyd frem. Hans storformede følelsesfulde Ansigt med de mørke Øjne var rettet lige mod hende, og det var, som om hun ved sit kolde Blik havde forvandlet det til Sten.

»Hvad er der, Gudmund?« hviskede hun, og Stemmen rystede.

»Aa, Tak! Tak!« udbrød han, og en Strøm af Livsglæde skjød op i ham. Han strøg Haaret fra Panden og saa paa hende med funklende Øjne.

»Glem ikke Deres Ærinde, Holm,« sagde hun strengt.

»Aa, kald mig Gudmund, Frøken! Jeg vil jo gaa i Ilden for Dem.«

»Nej, Kjære! lad os komme fra det. Hvad var det, De vilde mig?«

»Ja — det er sandt. Vær ikke sint, Frøken! Det er — Rejthan — han er der igjen.«

»Hos Far?« spurgte hun.

»Ja. Jeg fik jo et Vink at gaa. — Men Frøken, det er ikke bra'.«

»Er det værre end før da?«

»Ja. Nu tror jeg, det brister.«

»Hvad brister?« spurgte hun og gik imod ham. »Sig mig for Guds Skyld Alt, hvad De véd, Gudmund! Jeg har jo ikke Andre end Dem, som jeg kan tale til.«

»Aa, Engel! En Guds Engel er De!«

»Nej, — nu skal De svare mig, eller og skal De gaa,« sagde hun bestemt. »Hvad mente De med at sige mig det? — Rejthan er jo kommet saa tit til Far paa hans Kontor — —«

»Ja. Men det er aldrig for det Gode,« svarede Gudmund. »Jeg synes, jeg kan ikke sige Dem det.«

»Er det Noget, som kommer mig ved, saa bør jeg vel faa vide det,« sagde hun fattet.

»Det er om Penge, Frøken.«

»Aa, — det har nok anet mig! Er Fa'r i Gjæld til Rejthan?«

»Fogden skyldte den forrige Ejer af Pladsen en Del Penge. Da Rejthan kjøbte Pladsen, fik han ogsaa Ret til den udestaaende Gjæld. Fogden betalte en Del — ikke saa Lidt; men saa laante han igjen ifjor, jeg tror — —«

»Hvad tror De, Gudmund?«

»At Fogden skyldte Noget til Kassen,« hviskede han.

»Aa, — er det paa den Maaden? Stakkers, stakkers Far! Men hvad er det nu da?«

»Jeg véd det ikke; men jeg er ræd for Kassen, og det har jeg længe vær't.«

»Og De har ikke sagt det til mig!« udbrød hun sorgfuldt.

»Jeg vovede mig ikke saa langt, Frøken. Men idag fik jeg en Anelse: Gud maa vide, hvorfra den kom!«

»Hør Gudmund, jeg maa vide, hvad det er, han har for med Far. Der er Nøglen til det lidet Pakkammers, som er ved Siden af Kontoret. Forsøg at komme ind, uden at Nogen mærker det, og hør vel efter, hvad der tales om. — Jeg véd godt, det er et uhyggeligt Ærinde, jeg paalægger Dem, men jeg kan ikke paa anden Maade faa vide, hvad de har sig imellem.«

Gudmund bøjede Ho'det ydmygt, tog Nøglen og vendte sig for at gaa.

»Gudmund!« udbrød Engel, tog ham om Haandledet og saa ham ind i det nedslaaede Ansigt. »Far maa reddes, og naar jeg sender Dem derover for at lytte ifter, da er det, fordi jeg kan ikke selv — og jeg har engen Bro'r at skikke.«

»Bro'r, Engel? Aa nej, det er ikke nok. Jeg maa være meget, meget mer!«

»Hvad er det nu? Jeg sender ham, som næst min Fa'r er mig den Kjæreste. Hvad vil De saa mer?«

Han vilde sagt Noget; men Engel stødte ham ud af Døren og lukkede efter ham. Da hun var ble't alene, vidste hun ikke ret, hvad der mest forvirrede og spændte hende, enten det, hun havde hørt om Faderen, eller det, Gudmund havde sagt om sig selv. Begge Dele havde anet hende; for begge Dele søgte hun i sit Hjerte et Raad.

Gudmund var idetmindste fem Aar yngre end hun. Han var et heftigt, let bevægeligt Gemyt. Men hans Hjerte var rigt paa Godhed, og der var Højsind i hans Tanke. Hvad han havde lært var ikke stort, men hvad han evnede var meget, og han saa lyst paa Livet. Uagtet han var saa ung, bar han sig ad som en Mand; der laa en vis Stolthed i hans Gang, som gjorde, at hans høje Skikkelse ikke havde Ungdommens sædvanlige Bøjelighed, men at han saa vederhæftig og erfaren ud.

Hvor ofte hun havde betragtet ham med Glæde — i Smug, bag Gardinet, naar han gik henover til Huset! Han var jo den første unge Mand, hun havde truffet sammen med. Men da hun mærkede, hvordan han stærkere og stærkere droges til hende, og at han, uden den ringeste Opfordring af hende, hengav sig i sin Kjærlighed som i en Skjæbnebestemmelse, da havde hun lovet sig selv, aldrig med en Mine at røbe sit Hjerte, for derved at tvinge ham til den samme Taushed, — og nu var der talt. Vejen laa aaben for Afgjørelsen. Om hun prøvede et nyt Stænge, det skulde ikke holde Stand

imod hans Kjærlighed og hendes egen Længsel efter Lykke.

Med den Tanke sank hun hen i Drømme, der gjorde en hurtig Ende paa al hendes Tvivl. Der var Ingenting ivejen! Den Følelse, hun havde havt før af sin aandelige Overlegenhed, forsvandt i Kjærlighedens Blændværk. Han var ikke blot hendes Lige, men han stod højt over hende ved sin aabne Sans og ved sin unge kraftige Skjønhed.

Under dette var Gudmund ilet hen til Kontorbygningen, der liden og faldefærdig laa et Stykke fra Vaaningshuset. Ved Indgangen traf han en Mand, som ønskede at tale med Fogden. Gudmund tog denne Hændelse til Hjælp og lod Manden uhindret træde ind i Kontoret, medens han selv fik Døren aabnet og lukket til Pakrummet ved Siden af.

Han kjendte en Aabning i Brædeværket, som han mangengang havde benyttet sig af fra den modsatte Side, naar Frøkenen var her for at ordne Noget. Ved den stillede han sig da og fulgte uhindret Scenen inde paa Kontoret.

Rejthan havde nu ganske skiftet Miner. Blidheden var forvandlet til en kold Snuhed, og hans løse Drag fik derved baade Fasthed og Kraft. Han gik med Hænderne i Lommen op og ned af Gulvet, og de gamle Bræder knirkede og peb under hans djærve Fodskifte. Det var ikke til at tage fejl af, hvem her var den Stærkeste.

Fogden sad paa sin Kontorstol ved det store Skrivebord, han holdt Haanden under Kinden og saa modløs frem for sig. Af og til lyttede han hen mod Panelet, — det var, som han frygtede for, at Datteren kunde være der.

»Ja, som sagt,« begyndte Rejthan. »Det kan ikke længer holdes gaaende paa den Maaden. Vi maa komme til en Afgjørelse.«

»Jeg maa jo — vinde Tid,« sagde Fogden, gispende efter Aanden.

»Vinde Tid?« gjentog Rejthan. »Har De da saa lang Tid ivente?«

»Gud raader for det,« sukkede den Gamle.

»Ja, han raader for saa Mangt, han! Imidlertid faar Hver raade for sig. Det maa, som sagt, komme til en Afgjørelse.«

»Jeg betalte Dem for to Aar siden ved Deres Ankomst en klækkelig Sum, Hr. Rejthan,« sagde Fogden og rettede lidt paa sig.

»Men laante Aaret efter omtrent ligesaameget,« svarede denne. »Nej, min kjære Foged! den Sag maa ha' en anden Gjænge.«

»De trækker jo Deres gode Renter, min Mand.«

»Men det summerer op, Hr. Foged. Desuden, nu ønsker De jo et nyt Laan.«

»En ganske kort Tid.«

»Ja — til Kassen er efterset?«

»Deri lyver De!«

»Naa naa! Naa naa! Ikke saa hidsig. Det er skam ikke første Gang, om saa var. Min Forgjænger holdt en liden Bog til sin private Fornøjelse, den melder Adskilligt om det. 'Fogdens Kasse atter i Betryk!' hedder det. 'Særligt mon den lide af Bugløb og anden Slags Tæring'.«

»Jeg forbyder Dem at tale saa,« skreg Fogden op og fik et Glimt af Liv i sit henfaldne Aasyn. Men det sluktes brat.

»Som De vil,« sagde Rejthan, og lod som han vilde gaa. Da sank den gamle Mand sammen med et dybt Støn, det syntes, som han i det udaandede hele sit forknytte Liv. Kjøbmanden betænkte sig lidt, han satte Hatten fra sig og gik hen til ham. »Naa, naa, min kjære Foged,« sagde han og klappede ham paa Skulderen. »Vi skal ikke blive Uvenner for saa Lidt. Hvem véd! Maaske rykker vi hinanden endnu et Skridt nærmere.

Lad os snakke rent ud af Posen. Hvor stor Sum behøver De for at dække Skavanken? Vi er jo Mænd beggeto, og ikke Kjærringer. — Naa?«

»Nej, nej!« stønnede Fogden. »Lad hellere staa til — lige saa godt Først som Sidst.«

»Det maa De ikke sige,« trøstede Rejthan. »Tænk paa Deres Datter. Skal hun lide Nød og Savn for Deres Skyld?«

»Ak, min Datter!« sukkede han og brast i Graad.

Rejthan maalte ham hurtigt med et prøvende Blik. Saa rejste han sig i Miner og Væsen som En, der efter en vis Skjødesløshed knapper Frakken til og retter sig i Klæderne. »Ja!« udbrød han. »Hun er en Kvinde, som skal bæres paa Hænderne. Foran hende skal der gaa en Mand, som rydder Vejen, at hun — som der staar — ikke støder sin Fod paa nogen Sten.«

Fogden saa uvilkaarlig op. »Ja,« vedblev Handelsmanden og gav den Gamle et fortroligt Nik. »Hun er, som Salomon siger: et Kjøbmandsskib med kostelige Varer. Den, som faar hende til Hustru, annammer en Skat.«

Fogden saa endnu en Gang op: hvad mente Fyren?

»Ja, ja, ganske rigtig; jeg ser, De forstaar mig.« Og han nikkede til ham paa sin indtrængende Maade, som han kunde have, og som klædte ham godt. »Vil De, saa bli'r vi To om hende. Jeg har samme Hjertelag for hende som De; men jeg har tillige Mandskjærligheden, og den rækker et godt Stykke videre. Den skal bane Vej, den! Overgiv De hende trygt i mit Værge.«

Fogden sad overvældet som en bunden Mand. Han kunde hverken røre Haand eller Fod, og Tungen laa fast til Ganen: Kom nu Slaget, som han altid havde bøjet af for, — kom det her lige ved Graven og fra den Side?

»Kjære!« vedblev Manden. »Jeg udsletter ikke alene derved Deres Gjæld, men jeg indforskriver mig som Deres Skyldner for hele Livet. Hæder og Ære skal

følge Dem i Graven, og Deres Datter skal — ja, som sagt: hun skal bli' baaret paa Hænderne. — — — Hvad siger De saa?«

Fogden stønnede og kunde ikke faa Ordet frem.

»Kjære! fat Dem, Mand. Skal jeg sætte op et lidet Mellemværende? Det er snart gjort.« Og med en vis brutal Energi løftede han Fogden med Stol og Alt op, stillede ham hen ved en Side, trak saa raskt til sig en anden Stol og satte sig ved Skrivebordet, lagde et Stykke Papir tilrette og tog en Pen.

Men som om han pludselig grebes af en Tvivl, vendte han sig til Fogden. »Skal Deres Datter afgjøre Sagen, eller vil De?«

»Min Datter tør aldrig kjende min Skam,« svarede Fogden med nyt Liv.

»Godt, saa bli'r Sagen os imellem.«

»Ja, lad den det.«

Gudmund lukkede sine Øjne; det var som Synet brændte ham. Han saa Fogdens Ansigt forvandlet under et haardt Drag, og han skjønnede, at Beslutningen var taget. Mer holdt han ikke ud! Saa lydløst, han kunde, smøg han ud af Rummet og bort til hende, som han nok forstod i denne Stund var taget fra ham med Vold.

Da han aabnede Døren til Dagligstuen, sad Engel paa samme Sted. Det syntes, som hun var omgiven af et glandsfuldt Skjær. Hendes lyse Haar laa saa rigt om Hovedet, Øjet var saa dybt, og om Munden skjalv et sødt, hengivent Smil. Det var Altsammen hans, det saa han; thi det bød sig som til en aaben Favn. Og nu netop reves det fra ham!

Han vaklede ind over Dørtrinet hen til hende og sank ned for hendes Fødder.

»Gudmund,« hviskede hun. »Hvad er sket?« Og hun strøg ham med rystende Haand gjennem Haaret.

»Han er i hans Vold,« stønnede han.

»Er det Pengelaan?« spurgte hun.

»Ja. Det er Laan fra før og Laan igjen.«

»Men hvortil? Vi har jo det, vi trænger.«

»Aa, — der mangler nok meget i det.«

»Staa op, Gudmund, lad mig faa snakke alvorligt med Dig.«

»Aa, Frøken!« udbrød han henrykt, rejste sig hurtigt og stod rank foran hende. »Naar De siger Du til mig, saa er det jo det Samme, som De sa', — — Du hører mig til og ingen Anden. Og det gjør jeg, saalænge der er en Bloddraabe i mig.«

»Gudmund!« bad hun. »Lad det vente og sig noget Mer om Far. Hvad er det, som mangler? Sig rent ud, hvad Du véd.«

»Det er Kassen, Frøken.«

»Kassen? Aa, — der er det! Vilde han laane ham?«

»Han vilde nok det, — hvis han føjede ham i Noget.«

»Hvori?« spurgte hun med Liv; men det var Skrækkens Liv; thi hun var bleg som Døden.

»Jeg kan ikke sige det,« hulkede han. »Det gjør mig gal.«

»Aa — saadan,« sagde hun med sin kolde Røst, og hendes Aasyn saa ud, som det overdroges med Is. »Fa'ren maa kaste Barnet ud til Ulven for at faa slippe.« Og hun lo højt efter.

»Engel! Engel!« stønnede Gudmund rent fortumlet og kastede sig ned for hende igjen.

»Nej, Kjære! Her er ikke mere hverken Tid eller Raad til Sligt,« afbrød hun, rejste sig op og gik hen i Stuen.

»Men De vil ikke gjøre det!« bad han. »De kan jo ikke.«

»Hys!« bød hun strengt. »Staa op og gaa, — der kommer de.«

»Skal jeg da forbande Livet!« fór han vildt op.

Hun gik stolt mod ham og tog ham fast om begge

Hænder. »Vil De, jeg skal kaste min Fa'r i Ulvegabet for at redde mig?«

»Nej, nej! Gjør med mig, som De vil, men nævn mig ikke De. Jeg holder det ikke ud! — Sig Du og Gudmund, — saa er jeg jo bare Tjenestegutten Deres, som venter paa Bud.«

»Du er ikke Gut,« sagde hun trøstende. »Ulykken gjør gammel. Du skal være Mand, — — kan hænde jeg engang trænger en Mands Hjælp.«

»Den være Dem lovet!« udbrød han og rækkede Haanden ivejret.

Da tog det med et afmægtigt Tag i Døren, og Gudmund sprang til for at aabne den. Men i det Samme lukkede Rejthan op og lod Fogden gaa foran.

Da de traadte ind, forlod Gudmund Stuen, og det skete med saa stolt et Lag, at Rejthan uvilkaarlig saa sig om efter ham: hvad var der faret i den Gutten, siden han sidst havde mødt ham?

Men her var ikke Stunder til den Slags Tanker. Her var et Tab at friste eller en Sejer at vinde, og Alt blev sat paa det. Som det lod, var dog Sejren temmelig let vunden; men det kunde jo hænde, at den ikke var fuldt saa let at fastholde.

Rejthan havde den hæderlige og dybtgrebne Mands Overtræk paa, og der var ikke en Fold, hvori Ulven gjemte sig. Han talte frem og tilbage med dannet Skik og lod blot af og til, ligesom uforvarende, en Tone slippe ind af en dybere Klang.

Fogden derimod sad som paa en Marterbænk, Sveden trillede i store Draaber ned over hans Kinder, der, rynkede og indsunkne, mer og mer graanede under Sindsbevægelsen.

Endelig forstod Rejthan, at Tiden var kostbar; — Ingen vidste, hvad der kunde hænde med en gammel Mand under slige Omstændigheder. »Jomfru Engel,« begyndte han paa sin honnette Maade, hvorved han ligesom gik i Kaution for sig selv. »De faar høre med

Overbærenhed paa, hvad Deres gamle Fa'r har at sige Dem. — Han taler ikke alene for sig selv men for en Ven. — — Behøver jeg at tilføje, at jeg er Vennen.«

Han standsede klogeligt. Nu var han kommet dertil, hvor Fogden maatte begynde. Men i Aasyn og Væsen fortsatte han med megen Hengivenhed. Det var dog spildt Umage; thi Engel havde kun Øje for Faderen, der saa ud, som han led Dødskvaler.

»Min kjære Fader,« hviskede hun og omsluttede den ulykkelige Mand med sine Arme. »Hvad vil Du, jeg skal gjøre?«

Rejthan stod som paa Gløder. Øjeblikket var der med sit heldigste Tilbud, — vilde nu det gamle Fæho'de ikke gribe det?

Men Faderen adlød i denne Stund kun sin Kjærligheds Bud. »Nej, min Velsignede!« udbrød han grædende. »Min Engel paa Jorden og for Gud! Du skal lade mig sejle min egen Sjø. Jeg fortjener det ikke bedre.«

»Stakkers, stakkers Fa'r!« trøstede hun. Saa vendte hun sig til Rejthan, der ved Fogdens Tale var lige paa Nippet til at kaste Masken. »Jeg tænker, De véd Noget, som skal siges, — sig det da, — De ser jo, Fa'r næsten dør.«

Ja, han saa det, og skjønt det var det, han helst vilde, skjalv han dog af Sindsbevægelse og fik ikke et Ord frem.

Det rørte hende; thi det saa ud som en virkelig Følelse.

»Vær ikke ræd, Rejthan! Jeg gjør Alt for Fa'r.«

Manden tog et raskt Tag i sin Svaghed og saa prøvende paa hende: Jo — det kunde voves! »Jomfru Engel,« udbrød han. »De skjønner, at naar jeg vil be' Dem om min højeste Lykke, saa skjælver jeg for Livet — ligesom han der,« og han viste paa Fogden, der hvilte op til hendes Bryst med lukkede Øjne.

»Har min Fa'r gi't sit Løfte?« spurgte hun.

Der fulgte en Taushed, som drev Blodet mørkerødt op i hans Ansigt og gav det et Udtryk af Voldsomhed, der maaske endnu havde taget Bestemmelsen fra hende, hvis hun havde set det. Men hun lukkede Øjnene, ligesom Faderen, og hun gjorde Skridtet ud til Afgrunden i Blinde. Med den venstre Arm slynget om Faderen rækkede hun den højre Haand til Kjøbmanden, der styrtede til og greb den, som den Forsultne griber et Brød.

»Tak, Jomfru Engel, Tak!« skreg han, halvkvalt af Graad, og kastede sig ned foran hende. Og her hulkede han frem en forvirret Strøm af Selvbeskyldninger, Bønner om Tilgivelse, Løfter om Forbedringer, og Kjærlighedsudbrud, der forfærdede hende og gav hende den tabte Fatning tilbage.

»For Guds Skyld, ti stille!« bad hun og vendte sig til Faderen, der saa ud til at have tabt den sidste Rest af Bevidsthed.

»Lad mig ta' ham, Jomfru,« og i det Samme tog han Gamlingen og bar ham til sit Leje. Og her gjorde han Alt, hvad en heftig Omsorg kan gjøre; thi den griber jo tit fejl af Midlerne. Han sørgede desuden for Datteren med. Engel var saa sjælerystet, at det syntes, som hun skulde følge med Faderen i den dybe Afmagt.

Da foregik der et Omslag i Handelsmandens brutale Natur, — for første og sidste Gang i sit Liv var han paa Højden af det Menneskelige og gjorde i den fuldkomneste Selvfornægtelse et stort Tilbud.

»Engel!« bad han, »Jomfru Engel! Vi slaar en Streg over det Hele. Bli' De hos Gamlingen. Jeg gaar — med et saar't Hjerte, Jomfru. Gud signe Dem! Jeg havde tænkt at bære baade Dem og ham paa Hænderne — — Jeg er uværdig til den Ære — — Farvel! Glem ikke Vennen!«

Med en underlig Følelse af det Overvældende i Mandens Tilbud rejste Engel sig op og saa paa ham. Hun var selv paa Højden af en Opoffrelse og kunde i

denne Stund ikke følge de smaa Spor. »Nej, Rejthan,« sagde hun bevæget, »lever Fa'r — saa . . .« I det Samme drog Fogden et Suk og aabnede Øjnene. Han saa uvis fra den Ene til den Anden.

»Alt er godt, kjære Fa'r,« udbrød hun og nikkede til ham. Saa tog hun Rejthans Haand og nikkede til ham, — og hvor forskjellige nu end de tre Mennesker var i Tankesæt og Natur, saa var de i denne Stund forenede ved den fuldkomne Lighed i deres Hengivenhed for hinanden.

Men Mennesket kan ikke være længe paa Offerhøjen; han maa ned paa Alfarvejen igjen, og dér kræver Selvet sin Ret.

Rejthan var enten bevæget nok eller klog nok til at holde den gode Stemning oppe. Han tvang Dyret til at lystre Tømme.

I al Stilhed arbejdede han skjælvende af Utaalmodighed paa Sagens Fremme; men aabenlyst var det, som gav han hende Valget og ventede paa hendes Tilbud.

Det kom jo Altsammen, som det skulde: hun havde givet ham sit Tilsagn, og hos ham stod Hjemmet færdig til hende, hvad ventede man paa?

Det tænkte Engel ogsaa. Hun stod jo i den aabne Dør; bedst at hun raskt gik ind til det Nye, det, som til Trods for alt det Gode, hun derved tænkte sig, dog vedblev at jage et Rædselsgys igjennem hende.

Alligevel gjorde det hende godt at mødes med Rejthan. Det syntes næsten, som han glemte hende af bare Omhu for Faderen. Naar Engel skulde bort fra ham, maatte Kontoret bestyres af en juridisk dannet Mand. Gudmund Holm, som derved blev overflødig, fastholdtes alligevel, da Engel i ham saa en kjærlig Støtte for Faderen. Rejthan tænkte paa Alt, var allestedsnærværende og syntes for bare Omsorg rentud at glemme sig selv.

Men det store glubske Jeg var rigtignok tilstede i uformindsket Maal og Maade, kun ikke i de udvortes

Tegn, og det var allerede meget! thi det var første Gang i hans Liv. Heri kom hans Forfængelighed ham dog til Hjælp. Han var rigtignok Søn af en Landhandler paa et af Udværene, men han havde ingen dannet Opdragelse nydt. Han havde staaet i Faderens Bod saalænge, til han paa egen Haand begyndte at handle med Fiskerne fra Baad. Derved havde han samlet sig en Del Penge og var saaledes gjennem forskjellige Grader omsider naaet op til at kunne fremlægge det kontante Beløb, som krævedes ved Overtagelsen af hans nuværende Ejendom.

Han havde altsaa opnaaet Magten, men Æren?

Da kom Fogdens usle Pengeforfatning som et Tilbud af Skjæbnen, og han havde forstaaet at tilegne sig det med megen Omsigt. Han havde baade givet Tid og Taal. Men da Dagen kom, hvor han kunde lede Fogdens stolte Datter op til Alteret som sin Brud, var han næsten ikke sig selv mægtig, og Dyret bed i Lænken for at slippe løs.

Det blev dog hans Sag. I det Udvortes gik Højtiden sin stille Gang, og da Baaden skjød fra Land, som skulde føre Bruden til det en Mil borte liggende Fremtidshjem, og da det sidste Skimt af de vinkende Hænder gled bort med Stranden i Fjernets Dæmring, — da var Slaget vundet. Han satte sig ned foran Bruden og tog hendes kolde Hænder mellem sine, — tænkte han maaske at lægge dem til sit Bryst for at varme dem? Nej. Hans eneste Bevidsthed var, at nu havde han hende, og han holdt saa fast, at hun med et lidet Skrig trak dem til sig. Da lo han triumferende, — han fik nok fat i dem igjen!

Det var en overskyet Augustnat. Søen laa stille og sort som en Afgrund om det knudrede Næs, hvor Baaden styrede hen imod. En Brygge sprang frem i Vandet, og en Samling af store Sten laa op til den og fortsatte den længere ud. Det var Fjære, og Baaden maatte lægge til ved Stenene; men hvad gjorde det?

Rejthan havde en stærk Arm, han skulde nok lede hende stødt hen over dem, og oppe paa den brede Husvej, hvor der var strøet Enerlyng for Bruden, — der skulde hun ikke støde sin Fod paa nogen Sten!

Men Skjæbnen havde en anden Tanke. Det syntes virkelig, som havde denne Karl voldtaget Lykken og samtidig naturligvis fostret den Nemesis, som han uafladelig maatte kjæmpe med om Besiddelsen.

Idet han sprang op paa en af de tangdækkede Brosten, hvad han med stor Sikkerhed havde gjort hundrede Gange før, gled han og styrtede baglænds over mellem Stenene, og da Skydsen kom til, blev han baaret bevidstløs og stærkt blødende til Brudehuset.

Det var en egen Følelse, hvormed Engel betraadte Hjemmets Grund og tog det ventende Hus i Besiddelse. Brudens Rædsel var pludselig bleven omskiftet med Hustruens Bekymring, og hun følte en brændende Trang til at udsone hin med denne.

Da Lægen efter et Døgns Forløb kom hen til den Syge, havde han stærk Tvivl om at frelse Livet, og hvis Livstraaden holdt, vilde Manden da gaa ud af Kampen med Forstandens fulde Brug? Det var Spørgsmaal, som Tiden alene kunde besvare. Alt blev gjort, hvad Tilsyn og Pleje kunde gjøre, og Folket deromkring, som havde dømt Giftermaalet mellem de to ulige Personer til et Kjøbsmaal, omskiftede nu Dommen ved at se Brudehustruens kjærlighedsfulde Pleje.

Det lykkedes ogsaa at redde hans Liv, og da han meget langsomt kom til Kræfter igjen, var Tanken ligesaa lysvaagen som før. Men ude af Stand til at arbejde var han dog, og da Vaaren efter den lange, sygdomsfulde Vinter brød frem, og Mandens hele Stilling krævede hans Nærværelse baade her og der, behøvedes en sikker, kyndig Hjælper i Driften. Det blev dog ikke saa let en Sag, og en Tid gik hen.

Da landede en Dag en Baad ved Bryggen. En ung, fastbygget, bredskuldret Mand skred hurtigt op over

Husvejen og forsvandt i Boden. Det var Gudmund Holm. Engel havde staaet foran en Vinduesrude og set ham komme; hendes Hjertes hurtige Slag forraadte, at hun vidste, hvem han var, men han var alligevel saa mærkelig forandret, saa mandig fremvoksen, at hun syntes, hun maatte tvivle om sin egen Tro.

Saa holdt hun sig stille, hvor hun var; hun maatte jo samle sig til Mødet, uagtet hun længtes haardt efter at modtage Bud fra Faderen. Men Tiden drog ud, — hvorfor kom han ikke? Tilslut stod hun ved sin egen Dør og lyttede i aandeløs Spænding. Dermed var den oparbejdede Koldsindighedsmine sprængt, og Længselen stod færdig til at byde sit varme Velkommen!

Først langt om længe kom han gaaende med Rejthan, der, svag og lidende, krøb fremad ved sin Stok. Det gav Kjølning! Da de lidt efter tren samlede ind til hende, var hun bare den afmaalte Frue, som tog imod.

»Holm bringer godt Budskab,« sagde Rejthan, »Brevskab fra Din Fa'r — — og hvad bedre er: sig selv.«

Engel saa spørgende paa dem.

»Ja, som jeg siger: han kommer med sig selv,« og han lo svagt. »Det vil sige med andre Ord, han er kommen for at bli', og han overta'r Pladsen her paa Boden.«

»Nej!« brast det uvilkaarligt ud af hende, strengt og befalende, som en sidste Afgjørelse.

»Men jeg siger Dødogplage jo!« raabte han hidsig.

»Ja ja,« tilføjede hun sagte og bøjede Hovedet som for et Stormkast.

»Er det mig, eller er det Dig, som raader her paa Stedet?« spurgte han.

»Den Dag, Du har Kræfter til at raade, — er det Dig,« svarede hun.

»Men den Dag er idag,« skreg han. »Holm skal bli' her; forstaar Du mig?«

»Ja jeg gjør,« sagde hun dæmpende. »Men følg mig

nu over paa Dit Værelse, at Du kan faa hvile Dig ud efter dette.«

»Holm kan lede mig, jeg trænger Dig ikke,« svarte han tvært, gav Gudmund et Vink og stavrede ved hans Arm ud af Stuen.

Engel blev staaende som rodfæstet. Hendes Hoved var gjennemsuset af Harme, og Hjertet slog, saa hun dirrede ved det. Slig havde Manden aldrig vist sig før. Var det, fordi han nu fik en Anden at støtte sig til og vilde give hende at forstaa, at han ikke længer behøvede hende, — eller var det Huslivets Tone, han vilde slaa an til Underretning for den Fremmede? Hvilket det end var, saa kom det fra en uren Kilde. Og jevnsides med denne Krænkelse traadte nu det Menneske ind paa hendes Vej, som hun havde stridt saa haardt imod i sit Hjerte for at kunne glemme! Hvad mente Skjæbnen med det, at den samtidig viste hende Mandens hæslige Natur og Gudmunds uforfalskede Renhed? Var det for at gjøre Prøvelsen endnu strengere? Aa! hvad var det for noget græsselig Uoverstigeligt, som væltede sig ind paa hende?

Da tog det varsomt i Døren, og Gudmund tren ind. Han blev staaende ved den som En, der be'r om Hjælp. Han taug, og hun taug, — hvor skulde der begyndes?

»Ak, Gudmund, Gudmund! At Du gjorde mig dette!« udbrød hun endelig og rækkede Hænderne afværgende imod ham.

»Jeg kunde ikke Andet,« sagde han og saa med inderlig Bedrøvelse paa hende.

»Hvad havde Du med at blande Dig i min Ulykke?« stønnede hun. »Jeg er jo i dette mit Liv at anse som en Farsottig; — hvem, som kommer mig nær, faar Smitten af mig.«

»Saa lad mig faa den, det er jo det, jeg vil!« bad han. »Jeg vidste lige straks med mig selv, at jeg kunde ikke være til uden Dem, men De havde sagt, at jeg skulde bli' Mand, og det har jeg lagt al min Evne paa.

Men nu gik det ikke længer! Jeg sa' til Fogden, — der aner mig noget Ondt, jeg faar komme mig over til Engel. 'Bare rejs afsted!' sa'e han. 'Og vig aldrig ifra hende.'«

»Aa, Far, Far!« — Men det Onde har ikke vær't her før idag. Ulykken nok, men ikke det Onde.«

»Da var det bra, jeg kom,« sagde Gudmund fattet. »Saalænge jeg er her, skal han ikke vove sig til med det.«

»Ja, det faar nu bli', som det kan, — dog husk, Gudmund, at jeg er den Mands Hustru, — tilsvoret ham for Herrens Alter.«

»Det skal jeg aldrig glemme, Jomfru Engel!«

En dyb Rødme bedækkede hendes Ansigt, og hun trykkede Hænderne foldet ind til Brystet. »Nu drikker jeg Døden hver Dag,« sagde hun hen for sig. Hendes Skikkelse bøjede sig som den halvvoksne Birk i Stormen, og hun fæstede Synet i aandeløs Stirren paa Noget, som ikke foregik i denne Stue eller til denne Tid; men hvad hun saa, det vidste hun alene med sig selv.

Fra nu af indtraadte en stor Forandring paa Handelsgaarden. Holm besørgede med Kyndighed Forretningen, og Rejthan fik Hvile baade for Sjæl og Legem; samtidig indtraf et meget heldigt Fiske, saa han var i straalende Humør, og blev raskere for hver Dag, som gik.

Men herved vokste ogsaa hans Krav til Hustruen. Hun maatte og skulde være med ham i hans Verden, dele Tankesæt, Attraa og Vilje med ham! Hvorfor var der altid Noget, som holdt igjen, — noget underlig Hvidklædt, som han ikke kunde faa Bugt med?

Naar han var i det gode Hjørne, lod han sig undertiden skræmme — og altid dæmpe af det; men naar hans rasende Sinne hvirvlede sig op af Sjælen som fra en Afgrund af Uhumskhed og uden Forskjel kastede sig

over Alle, da stod Ingenting for ham. Selvfølelse, Ret og Kvindelighed maatte bukke under, og om det end rejste sig igjen, det blev dog aldrig, hvad det havde været. En Mudderflom sætter altid Mærker, som selv Himlens milde Regn ikke kan skylle væk.

Og saadanne Anfald kom hyppigt. En Tid efterfulgtes de af Anger; men Anger uden Bod er værre end Synd, fordi et Menneske tror, han har gjort noget rigtig Godt, medens han bare har gjort Ondt værre.

Det hændte da ikke sjeldent, at Gudmund ved et raskt Ord fik Vredens Strøm vendt, saa den rejste sig mod ham istedenfor mod Engel. I nogen Tid syntes Manden ikke at skjønne Hensigten; men da det gik op for ham, blev han mistænksom og gav Agt. Og nu var han ikke længe om at opdage den Kjærlighed, som Gudmund nærede for hans Hustru; dog fangede han uagtet al sin Snedighed ikke saa meget som et Blik, der gav hans Mistanke Ret.

Dog Ret eller Uret kom det ikke ham an paa, naar han vilde have Hævn over Nogen. Der var kun Et, han betænkte, nemlig den Fordel, han havde af Gutten. Det var sikkert nok ikke for hans Skyld, Holm lagde saamegen Flid og Evne paa Udførelsen af sit Hværv; men det var ligevel ham, som nød Fordelen. Havde han bare vidst En, som kunde erstatte ham, skulde der ikke være langt til det Fodspark, hvormed han agtede at give ham sin Afsked; men der fandtes Ingen. Da blev hans eneste Tilflugt at gjøre Livet for de to Mennesker saa svært som muligt, og dertil havde han rig Anledning. Engel var jo hans Hustru, hende skulde han nok faa Bugt med! Og da Gudmund lod til at ville taale Alt for hendes Skyld, var der ingen Grund til at spare ham.

Saadan blev Livet paa Handelsgaarden fra Vaar til Vaar.

Endelig en Dag stod Rejthan grublende foran Vinduet i Dagligstuen, da idetsamme Gudmund kom ud fra Boden

og gik raskt hen over Vejen til Søen. Han maalte Gutten med et mørkt Blik: Vovede Nogen, som stod under ham, at gaa frem med sligt overmodigt Væsen? Han brød ud i en Latter og truede med knyttet Næve efter ham.

Da rørte det sig bag ham; det var Hustruen. »Det er latterligt at se den Knægten gaa her og puste sig op,« udbrød han.

«Hvem mener Du?« spurgte hun.

»Du véd ikke, hvem jeg mener?«

»Aajo, — jeg kan vel tænke det,« svarede hun.

»Tilmed er et sligt Drog begyndt at agere dannet. Jeg ser, han har faa't Fingre i nogen Bøger, som han hænger over sent og tidlig —.«

»Forsømmer han sin Pligt?« spurgte hun koldt.

»Det er netop saavidt, at han ikke gjør det.«

»Saa synes jeg, Du kan lade ham skjøtte sig selv.« Efter dette Svar gik Engel langsomt hen over Gulvet til det næste Værelse, rolig og uanfægtet, som om Manden ikke var tilstede.

»Bliv!« tordnede han efter hende.

Hun vendte sig og saa spørgende paa ham.

»Jeg taaler ikke, at Nogen sætter sig op imod mig. Jeg blæser hele Fornemheden et Stykke.« Og dermed greb han et lidet forgyldt Bord, som stod hos, brød det isønder og kastede Stumperne hen over Gulvet. »Det er Tiggerstadsen, Du har ført med Dig, — Sligt passer ikke i mit Hus. Her er hverken Svig eller Bedrag — eller Nødsfald, som trænger til Forgyldning.«

Efter denne Ordstrøm forlod han Stuen og gik til sit Kontor: thi saa fejg var han overfor den Fornemhed, han haanede, at han i denne Stund hellere var gaaet imod en vild Okse end staaet Ansigt til Ansigt med sin Hustru.

Nu var der altsaa gaaet Hul paa Ædderbylden, som det saalænge havde trukken sammen til! Men gav det ham paa én Side Lettelse, gav det ham paa en anden

forøget Kval. Hustruen vilde han jo ikke af med, — ikke for den Pris, han vidste! Havde hun været af de Kvindfolk, som i den ene Stund lod sig sparke og i den næste omfavne til Forsoning, da havde hun prægtig kunnet leve med ham. Men hun foragtede den Slags Jaskeri med Sjælen, og hun modtog hans Fornærmelser som et Saar. Hun vilde holde ud med ham, men hun vilde ikke dele halvt med ham i Nedværdigelsen.

Saa gik de nu Beggeto ind i den Skjæbnekamp, de ved at sværge sig til hinanden for Herrens Alter havde nedkaldt over sig. Og det kunde sletikke nytte, at de undskyldte sig med, at de ikke vidste, hvad de gjorde; thi det maatte de vide.

Da han havde vundet den unge, fine Jomfru, som han havde sat al sin List og Evne paa at vinde, skyldte han og at blive et bedre Menneske ved hende; men han blev tværtimod værre. Hendes fornemme Væsen rejste sig i mange Stunder som en Kirke foran hans ustyrlige Vilje, — han kunde ikke trænge ind og nedrive Alteret, men han kunde af al sin Magt skamfere Murene.

Og da hun frivilligt havde givet sig selv i Bytte for den gamle Faders Ære og Fred, skyldte hun og at give Slip paa Fortiden; — thi den var jo med i Kjøbet! Men istedenfor gik hun som en stolt Fremmed i hans Hus og lod ham hver evige Dag træde hendes Stolthed under Fødder med Herskerens Ret.

Det blev til en Nedværdigelse for dem Begge, og den Bevidsthed brændte Engel i Sjælen som en fortærende Ild; medens den hos Rejthan gav Liv til alle hans raa Instinkter. Han følte sig som en bedragen Mand. Det »Kjøbmandsskib«, som han havde tilbyttet sig, var ganske vist ladet med »kostelige Varer«, som Salomon i sin Visdom havde forudsagt om Hustruen; men hvad hjalp det til, naar han ikke kunde faa Tag i en eneste af dem? Ja, han var bedragen, og det skulde hævnes!

Overfor Gudmund behøvedes, som sagt, ikke ringeste Hensyn; han vilde taale Alt! Men hans Væsen var til-

talende og dannet, og det var en ikke ringe Fordel at have ham i Boden; saa drog han Nytten af ham og gav ham i hver Stund en Krænkelse til Gjengjæld.

Det var for det unge Menneske svære Betingelser at leve paa, men han modtog dem uden Knur; han havde taget dem endnu sværere for hendes Skyld; thi det var jo dog Intet imod den Kval, han udstod ved at vide hende i et saadant Menneskes Vold.

Tre Aar gik hen paa den Maade. Da fik Ulykken sin Forøgelse ved, at Manden henfaldt til Drik. Han havde altid været overdreven i sin Nydelse deraf; men han havde holdt paa Anstanden. Nu faldt dette Hensyn til Jorden, og nu vilde han med Vold og Magt have Gudmund væk, — nu, da han sletikke kunde undvære ham.

»De behager at rejse til Høsten, som kommer,« sagde han til Gudmund, som stod bøjet over Pulten og skrev.

Gudmund saa op og ned igjen i samme Stund, og han svarte ikke. Han var saa vant med det.

»Har De hørt mig?« spurgte Rejthan.

»Ja,« svarte Gudmund og skrev videre.

»Agter De kanske ikke at godkjende mit Varsel?«

»Nej.«

»Vil De tvinge mig til at opsige Dem ved Rettens Folk?«

»Værsaagod,« sagde Gudmund. Han vidste saa vel, at det kun blev en Trusel. Desuden: Rettens Folk mødte ikke frem i de Tider paa første Vink, og han vilde faa Omraade nok.

Men den Sikkerhed hidsede Manden ud over alle Grænser. »De tænker kanske, at det skal lykkes Dem at faa mig afvejen paa en Maade, saa De havde hende for Dem selv. Men bli'r De, skjælder jeg Dem for en Tyv — og hende for en . . .«

Her sprang det unge Menneske imod ham og greb ham i Brystet. »Siger De et Ord om hende, er De en Dødens Mand,« raabte han.

»Der kommer Folk!« skreg Rejthan. »De skal vidne for, hvad her sker. Nu skjønner jeg det Hele, og nu skal her ikke ties med Nogenting.«

Folk trængte sig nysgjerrige sammen foran Boden, og Handelsmanden slog Døren op paa vid Gab. »Kom bare ind, Folk; her gaar underlig til.«

Men idetsamme drev Gudmund ham tilbage i Boden og laasede Døren af. Saa vendte han sig mod ham, og de saa et Øjeblik hinanden lige i Synet. Saa traadte Rejthan tilside, og Holm gik til sin Pult.

»Kanske De behager at udlevere mig Nøglen?«

»Naar jeg har sagt Dem, hvad jeg vil,« svarede Gudmund. »De har flere Gange ladet Ord falde, som har tydet paa, at De har Mistanke til Deres Hustru og mig.«

»Der er et Maskepi imellem Jer,« fór Manden op.

»Det er Løgn,« sagde Gudmund med stor Fatning. »Men i samme Stund et saadant Ord er nævnt, forlader jeg Deres Hus. Hun er for mig saa ren som en Herrens Engel, uagtet hun har levet sammen med Dem i fire Aar. Men ved mig skal ingen Skamplet sættes paa hende. — Jeg skal nu gjøre mit Regnskab op, og De har da at give mig skriftlig Bevis for, at jeg uden Pengesvig forlader Deres Tjeneste. — Der bli'r Anledning til om en tre, fire Dage at komme væk herifra, og jeg skal da rejse.«

Dette Svar havde kjølnet Mandens Blod og givet ham en vis Holdning tilbage. Hans Ansigt var oppustet, og hans Skikkelse havde noget Løst ved sig; men han kunde dog endnu beherske sig og give sig et lidt mandigt Udseende.

»De holder af hende?« spurgte han lurende.

»Det har jeg altid gjort, og det bli'r jeg ved med til min Dødsdag,« svarte Gudmund og saa ham lige i Ansigtet.

»Tag Dem i Agt for mig, Monjør!« truede han.

»Jeg har lært at tage mig i Agt for mig selv; det er nok det Vigtigste!« svarte Gudmund.

»Hvad véd hun om det?« spurgte Manden.

»Hun véd det, hun tænker.«

»Holder hun af Dem igjen?«

»Der véd jeg og, hvad jeg tænker, men ikke videre.«

»Vov at tænke det!« skreg han og gik truende mod ham.

»De truer mig hverken fra eller til.«

Rejthan blev staaende midt paa Gulvet. Han følte, at Vreden paany tog Besindelsen fra ham, og det fik ikke ske, thi saamegen Ærgjerrighed var der i ham, at han vilde ikke, det unge Menneske skulde faa Magt over ham.

»Giv hid Nøglen,« sagde han fattet, med et dødeligt Had luende i hvert Træk. Saa fik han Nøglen og gik.

Nu var det altsaa afgjort; han maatte rejse. Ikke nogen Krænkelse havde vejet op mod den Trøst, at staa som hemmelig Støtte ved hendes Side; men hendes Skam overvejede alle Hensyn. Der var da ikke det Ringeste for ham at gjøre uden med Nøjagtighed at ordne sine Regnskaber, saa han med Ære kunde fratræde Posten, — men Tiden var knap!

Under dette havde Rejthan begivet sig hen til Vaaningshuset, og som om Ingenting var, havde han stoppet sig en Pibe og sat sig til Ro i sin Lænestol. Herfra gav han meget nøje Agt paa, hvad der foregik omkring ham, og da Natten kom, aflaasede han hver Dør, som lod sig stænge.

Saaledes gik det næste Dag og den paafølgende med. Engel forstod, at Afstængningen gjaldt Gudmund og hende; thi han havde ikke, som han plejede, mødt frem til Maaltiderne, og da maatte det varsle Ondt.

Men just som hun overvejede dette, kom Manden ind af Døren, og der var et Liv og en Raskhed over ham, som sletikke før var kommen tilsyne. Han gik op og ned af Gulvet, gned Hænderne, lo imellem, og

da Engel saa forskende paa ham, — thi hele dette Væsen kom ikke af det Gode, pegede han ud over Søen paa det Fartøj, som havde ligget ind til Bryggen, og som nu for en rask Brise strøg ud gjennem Sundet. »Se, der stryger han sin Vej.«

»Hvem?« fór Engel op; thi paa en Gang skjønnede hun det Hele. »Er det Gudmund?«

»Holm mener Du vel. Min Hustru nævner ikke slig en Knægt ved Fornavn.«

»Har Du jaget ham?« spurgte hun og stod bleg som Døden foran ham.

»Ja. Den Sort Fyre jager man.«

»Du — — har vovet det, Du!« sagde hun, og der kom et vildt Blink i hendes Øjne. »Du har krænket det reneste Menneske, som Du har mødt paa Din Vej. Og af hvad Grund?«

»Ja, sig Du det selv, for Du véd det nok, Du. Men Du skal vel lyve Dig ifra det.«

»Lyve?« gjentog hun. »Tror Du, jeg er saa ræd for Dig, at jeg vil gjøre mig til Skamme? Aanej! Rigtignok anser jeg mig selv for en vanæret Kvinde i mit Ægteskab med Dig; — men vé den, hvorfra Forargelsen er kommen. Jeg fløj som en hvid Terne ind i Dit Hus; jeg flyver ud af det som en Skarv. —«

»Vanæret, siger Du. Ja, en vanæret Mands Barn er Du, hvad Tid jeg vil,« afbrød han, skjælvende af Raseri. »Det skal komme Dig dyrt at staa, hvad Du her har sagt.«

»Jeg véd Prisen,« sagde hun. »Du vil skrive op de Summer, min Fa'r er Dig skyldig.«

»Aanej, jeg har et andet Register at sende ham, og det er ikke mindre end fem Beviser for Kassemangel.«

»Dem har Du ikke længer,« sagde hun. »Dem har jeg sønderrevet; thi de var en død Mands Ejendom, og ikke Din.«

»Du har vovet det?« skreg han og gik imod hende med knyttet Næve.

Hun veg tilbage for ham. »Hvis Du lægger Haand paa mig, da forlader jeg Dig.«

»For at være med ham!« lo han. »Aanej, Du bli'r nok, hvor Du er.«

Det svimlede for hende. — Ja, det vilde han sige, — dermed vilde han fri sig! Da løftede hun det dødblege Ansigt op og saa fast paa ham. »Saa er der Et, Du hverken med Ret eller Magt kan hindre mig i, — det er at dø.«

Manden blegnede for hendes Blik. Men lige saa saare Fejgheden rørte sig i ham, blev han snu. »Og hvad vilde Din gamle Fa'r saa gjøre?« indvendte han.

Hun skjalv sammen. Ja — der kom det Umulige — — der var ingen Frelse! Mandens Ansigt lyste op. Men pludselig saa hun paa ham igjen med sit ubetvingelige Blik.

»Du gi'r mig Lov til at besøge min Fa'r?«

»Nej, — det gjør jeg vist ikke,« lo han.

»Saa gi'r jeg mig selv Lov til det, som mere er.«

Han saa prøvende paa hende. Nej, — han magtede hende ikke! »Hvorlænge vilde Du saa bli' der?«

»Saalænge til jeg har samlet mig paa, — om jeg kan leve med Dig eller ikke,« svarte hun.

»Paa det kommer Du aldrig afsted.«

»Ja, — men Du mister mig ligevel, og da sker det for bestandig. Det kan være, at naar jeg faar tale i Ro med min Fa'r, jeg da vinder Mod til at vende tilbage til Dig, — og saa skal jeg gjøre det med god Vilje og tage min Skjæbne, som den er. — Nu maa Du vælge; thi der sker sandelig en af Delene.«

»Jeg vil ikke!« skreg han op efter en Stunds Vaklen. »Jeg vil ikke!« gjentog han og stampede i Gulvet for at hidse sig op til den gamle Vildskab.

»Ja ja,« sagde hun stille hen for sig og vilde gaa ud af Stuen. Men han styrtede mod hende og tvang

hende tilbage igjen, medens han selv gik ud og stængte Døren efter sig.

Der gik otte Dage hen, da skjød lidt forbi Midnat en Færingsbaad ud fra Handelspladsen, og den roedes af et indhyllet Kvindfolk. Det var Rejthans fraskilte Hustru; — thi nu var det sket, som hun havde forudsagt.

Hun roede kraftigt fremad, og der var i de ligelige, faste Aareslag ingen Mærke af en Kvinde, som i otte Nætter og Dage havde kjæmpet med en gal Mand.

I Morgenlysningen lagde hun til Land ved Faderens Grund, og hun tog Hvile paa Stranden, hvor hendes Barndomsleg havde staaet. Der mellem den bredbladede Tang og den hvidblommede Kochleare græd hun uafladelig, til Livet begyndte at røre sig i Hytterne, — da smøg hun rystende og krumbøjet op til Faderens Gaard.

En og Anden af de Omkringboende nærmede sig og betragtede hende med Nysgjerrighed; men Ingen vovede Ordet. De forstod dog, at der med Fogdens Datter var foregaaet Noget, som ikke var ret, og de var ikke længe om at finde Aarsagen. Handelsmanden var af Almuen vel kjendt men aldrig vel nævnt.

Imidlertid var Engel traadt ind i Faderens Sovestue. Lydløst havde hun sat sig paa Stolen ved hans Seng, og som hun utalte Gange før havde siddet og vogtet paa hans Søvn, saa tog hun nu sin gamle Ret tilbage. Men dengang havde hun siddet som den fine, kviddrende Snespurv, bestandig med Vingen lettet til Flugt; — nu vistes det, at den havde været i Rovfuglens Klør.

For første Gang vendte hun Synet fra Faderen paa sig selv og drog et Lighedsskjøn. Paa hans slumrende Aasyn havde Livets store Smerter ingen Mærke sat. Der var ikke Andet at læse end Svaghed. Hun trykkede sine foldede Hænder mod Brystet, som om hun vilde

tvinge Kjendetegnene paa sin store Ulykke tilbage, at de forblev skjulte for Menneskers Øjne.

Da vaagnede han og fik et Anfald af Skjælven ved at se Datteren. »Hvor er Du kommen fra, Barn?« stammede han.

»Hvem var jeg hos?« spurgte hun med noget Haardt Stemmen. Hun kunde ikke have Medynk med hans Alderdom; hun var for ulykkelig.

»Ja, ja, jeg véd det jo,« sagde han træt. »Men Du er den Mands Hustru, — hans Ægteviv.«

»Nej!« fór hun vildt op. »Det være evigt fornægtet!«

»Kan Mennesket sige nej, naar Loven siger jo?« indvendte han og keg forskræmt hen til hende.

»Loven! Se hid, Fa'r!« Og hun rev af sig et Klæde og viste ham Voldsmærkerne om de fine Haandled. »Det er ogsaa Lovens Skrifttegn, hvor den siger ja, — naar et Menneske siger nej.«

Den Gamle rejste sig op og stirrede forvildet paa hende. »Der haver han sin Ret forbrudt,« hviskede han som han læste det op af en Bog.

»Og om der ikke vistes et eneste Voldsmærke paa Legemet, skal Loven dog sige ja, naar et Menneske efter Prøvelsens Kamp siger nej?«

»Loven er af Gud,« klagede han undvigende.

»Men staar der ikke skreven, at den, som ihjelslaar Sjælen, er værre end den, som ihjelslaar Legemet.«

»Ak, ak, mit Barn!« stønnede han og sank tilbage paa Lejet.

»Aa, Fa'r! Jeg er kommen til Dig som den Hjemløse, — ja, som den Forfulgte. Jeg raaber til Dig: forbarm Dig over mig, og Du holder Loven imod mig. Det er ikke Loven, jeg vil snakke med; — har den Hjerte for et Menneskes Nød? Er den ikke som en blodig Kniv, der rækkes fra Saar til Saar? Hvad hjælper mig til, at jeg siger: den Ægteherre, Du gav mig, er ikke Myren, som aagrer med Livets Stunder, og ikke Magen, som samler til Rede; men han er som Væselen,

der suger mit Blod, og jeg maa gaa for Verden som den, der har fortabt sit Hjertes Frugtbarhed og kan ingen Afgrøde give.«

Den Gamle havde fulgt hendes Tale med en tiltagende Opmærksomhed, og da hun nu taug og stod med Ansigtet imod det straalende Morgenlys, gik det først ret op for ham, hvad hun havde lidt. Og det samlede ham. De Smaatrevler af en svag og utryg Tilværelse, som endnu kunde sammendrages, fik han ved dette Syn Tag i, og han løftede sig saa højt, som han kunde komme.

»Sandelig, mit Barn,« udbrød han, »naar Ulykken har jaget Dig til Din Fa'rs Hus, saa skal Du være velkommen.«

»Tak, Fa'r!« svarede hun med den samme Højtidelighed.

Saa gik hun lidt om i Stuen; hun saa ud af Vinduet, — Morgensolen kastede et varmt Skjær over alle Ting, og baade Lidet og Stort fik sin Øgning af det. Der laa en Velstand udbredt for hendes Syn; det var næsten, som det nøgne Berg vilde aabne sit tørre Skjød og give Livstegn.

»Ak, at jeg gik væk fra mit rige Barnehjem!« udbrød hun, og nu fik Hjertet sin første Lindring i Taarer.

»Jeg er en fattig Vandringsmand, mit Liv en faldefærdig Hytte,« læste Faderen op af sin Hukommelse; saa foldede han Hænderne og hensank i Graad ligesom hun.

En Stund efter gik hun hen til Sengen og lagde sit forgræmmede Ansigt paa Faderens Bryst. »Nu er jeg Din Datter, Fa'r, og ikke nogenting Andet paa denne Jord.«

Og saa omfavnede han hende, græd over hende og vedblev at velsigne hende. Den lille Stump Lovtrækkeri han endnu hang i, som en Klokker i Klokkerebet, forsvandt ganske. Det var bare i Forskrækkelsen, han havde grebet til det. Nu var ikke alene Skrækken over-

staaet, men Haabet gav Vink fra alle Sider. Han havde jo faaet sin Datter igjen! »Snetitingen min!« udbrød han og nikkede kjærligt til hende.

»Snetitingen!« gjentog hun hulkende. Aa, det var det Ord, som havde hele hendes Barndom inde! Naar i Høsten den lyse Snespurv i Tusindvis slog ned paa Jordene deromkring og med sine vævre Smaahop og lette Kvidder gav det døde Vinterbillede Liv, da var hun ude paa Markerne for at hilse paa dem og i sine Tanker fortælle dem, at ogsaa hun blev nævnet »Snetiting« ligesom de, og at hun kjendte sig være saa inderligt i Slægt med dem.

Det var et lykkeligt Ord, Faderen der havde grebet; med det var Barndomshjemmet aabnet for hende; — nu kunde hun trygt gaa ind!

Ovenpaa det fulgte en stille Tid. Hvorfor Rejthan ikke straks kom med sin Fordring som Ægtemand og krævede Hustruen tilbage maa vel have grundet sig paa en Fornemmelse af, at han nu hverken med det Onde eller det Gode magtede at tvinge hende. Han havde i den frygtelige Strid, de i Ensomhed havde udkjæmpet med hinanden, faaet et mere aabent Syn for hendes Væsen; ogsaa var han selv lammet af Kampen og behøvede at puste ud. Desuden havde han jo sine Vaaben parat, hvad Dag han igjen slog til Lyd, og de vare ligesaa dødbringende som sikkertrammende! Femten Hundrede Daler havde han Bevis for, underskreven med Fogdens Navn og paatrykket hans Embedssegl. Hævnen var ham altsaa vis; men han vilde dog give hende Tid til at betænke sig.

Hun betænkte sig ogsaa; men hendes Betænkning gik i stik modsat Retning. Ægteskabet med Rejthan havde hun opløst; det var for bestandig slut. Der var til den Side ikke mere at gjøre. Faderen derimod behøvede al den Bistand, hun kunde give; hun lod derfor Skriverkarlen, som af Rejthan var tinget til Fogdens Hjælp, med uformindsket Løn straks fratræde sin Post.

Hun vidste nok, at det vilde afstedkomme store Vanskeligheder; men hun ønskede dog helst at være ene om at klare dem. Husvæsenet samt Jordens Drift var i yderlig Forfald, — hvor hun vendte sig, saa hun en aaben Plads for sit Virke, og skjønt hun kjendte sit Hjerte som en Grav, rejste Livskraften sig dog paany ved Arbejdet.

Faderen føjede sig ogsaa i Alt efter hende. Selv den med saamegen Sejghed fastholdte Nøgle til Embedskassen afgav han uden Kny til hendes Værge. Nu vidste hun jo Alt! Men Kassen var desuden for Øjeblikket i samvittighedsfuld Orden, og havde ikke den mørke Trusel fra hin Side Sundet bestandig holdt hende paa Vagt, kunde Livet endnu have givet hende en Fredstid.

Et Par Maaneder gik hen uden Afbrydelse, da traadte en Dag Gudmund Holm ind i Stuen til hende. Han blev ligesom forrige Gang staaende ved Døren og fik ikke Ordet frem. Men hans Aasyn berettede uden Ord, at han heller ikke var sluppen let fra det.

Da Engel havde fattet sig lidt, gik hun ham tilmøde. »Du har ogsaa lidt, Gudmund,« sagde hun. »Og Du har lidt for min Skyld.«

Han brast pludselig i Graad; hendes Mildhed løsnede Spændingen i hans Sind, og han fik Lindring. Hun tog ham ved Haanden, ledte ham hen til en Stol og lod ham græde ud. Han bar sig ad som et sorgfuldt Barn overfor en Mo'r.

»Godt Du kom, Gudmund!« trøstede hun. »Mit Hjerte har længtet mod Dig som et nedtrampet Straa imod den svalende Dug.«

»Aa — Jomfru Engel! Jeg er saa usselig ringe imod Dem, at jeg ikke kan nævnes!« udbrød han og sank ned paa Gulvet for hendes Fod.

Hun lagde hans Hoved paa sit Knæ og strøg ham gjennem det lokkede Haar. »Du sige nu trøstig Du til mig, Gudmund.«

»Du! Engel! Du!« raabte han, og Graad og Smerte gled ud i en straalende Glæde.

»Ja,« sagde hun og nikkede mildt.

»Saa gaar Du aldrig mere did til ham?«

»Nej, Gudmund, jeg ser ham aldrig mere!«

»Aa — Gud! Jeg vover ikke at sige det, jeg vilde. Du véd det, Engel.«

»Ja, jeg véd det; men det skal ikke siges. Ordet staar for Loven, men Tanken staar for Gud. Sig det til ham, Gudmund, da faar jeg det bedst at vide.«

»Men naar Du er løst,« stammede han.

»Ja, løst er jeg; men jeg har løst mig selv. Du skjønner vel, hvad det betyder?«

»Da er jeg jo lige nær,« stønnede han.

»End — hvad siger Du, Gudmund! Betænk! Betænk!«

»Men saa er Du jo endnu hans Kone!«

»Er jeg hans Kone, naar jeg lever her, og han der? Nej. Ikke er jeg hans Kone, thi da sad jeg ikke her levende for Dig. Heller ikke er Du lige nær, Gudmund. Thi har Du mig kjær, da er det vel saa, at Du staar mig nærmere nu end før.«

»Men jeg tænkte jo . . .«

»Aa, Gudmund! tænk saa vide Du kan; men sig ikke et eneste Ord, som Du ikke kan lægge Gjerningen til.«

Gudmund rejste sig modløs og vankede hen over Gulvet. Men pludselig gik der et Haab op for ham, og han vendte sig mod hende. »Godt! Men da kan vi vel bli' her isammen ligesom før? Den Tanken kan jeg da idetmindste lægge Gjerningen til. Det er ogsaa derfor, jeg er kommen. Jeg vilde tilbyde Fogden min Tjeneste.«

»Har Du ingen anden Udvej, Gudmund?«

»Jo. Jeg kan overtage et Landhandleri etsteds nordpaa,« svarede han kjækt.

»Da skal Du tage det.«

»Du viser mig fra Dig, Engel?«

»Er derfor vi skilt?« spurgte hun og tog hans Haand i sin. »Skylden, Brødeskylden! kun den skiller evindeligt. Ak, Gudmund! Mit Hjerte er jo som den Vansmægtende i Ørkenen; men Skylden vilde række mig en Svamp neddyppet i Ædder, — — — da vil jeg langt hellere fortørste.«

»Forlad mig, Jomfru Engel!« bad Gudmund ydmyg.

»Der jog Du mig en Kniv i Hjertet, Gudmund. Saa forkrænket er min Værdighed, at jeg blues for Dig — Du, der er ren som Nysneen paa Fjeldet. Men nu skal Du ikke forblive længer her; der skal ikke komme en ond Mening ud af vort — sidste Møde.«

»Er det vort sidste Møde? Da vil jeg ikke leve.«

»Lad Herren raade, Gudmund! thi gjør Du i Din Selvraadighed noget Ondt, da er det handlet imod mig.«

»Godt. Jeg skal handle for Dig; men da skal Du ogsaa handle for mig. Raader jeg for Dit Liv, raader Du og for mit.«

Engel saa op paa ham. Han stod saa mandig og kjæk med sin Beslutning. Den friske Ungdom lyste af hans Aasyn, hans mørke Øjne tindrede igjennem Taarer, og Læberne skjalv. »Jeg gik glad i Døden med Dig,« hviskede hun.

Han udstødte et Skrig og vilde gribe hende i sin Favn. Men hun veg tilbage for ham og skjød fra med Haanden. »Skylden,« hviskede hun, saa det knap hørtes.

»Nu vil jeg væk fra Dig!« udbrød han harmfuld og gik fra hende.

»Kjender Du, hvor ondt jeg lider?« sagde hun sorgfuld.

Da vendte han sig, og med Ryggen mod Døren stod han igjen modløs og bønfaldende som hin første Gang, uden at kunne magte Ordet.

»Farvel, Gudmund!« sagde hun stærk og gav ham Haanden. »Har Du Favnen fri, naar vi mødes igjen, ta'r jeg vistnok min Lykkes Hvile i den.«

»Og da faar jeg Brudekysset, Engel!« jublede han lettet. Og dermed gik han, eller rettere løb han afsted, som om det var hans sidste Sprang imod den indhentede Lykke.

Stunden efter saa Engel ud af Ruden. Der satte en Baad fra Land.

»Nu er vi skilt,« sukkede hun og dækkede sine Øjne for ikke mere at se. Saadan stod hun længe. Da hun endelig saa op, var Baaden forsvunden. Hvor stevnede han hen, — — hvor mødtes de igjen, — — blev han hende tro, som hun blev ham?

Disse Spørgsmaal vendte ofte tilbage, og kun et Suk gav dem Svar. Fremtiden var jo hendes strenge Gjældsherre, — kunde hun vel klare sin Skyld?

Men i hendes dybtgrebne Sjæl spirede under dette Digtningens kraftige Rodskud, og det satte mangen Knop til andre Dages Udspring.

I den mørke Vintertid, da Naturen synes at ruge over alle vilde Kræfter, som det nye Daglys føder, foregaar der paa samme Tid i Menneskehjertet ogsaa en Rugning. Det kvalmende Halvmørke lægger sin Tyngsel over den Stærke, som over den Svage; men naar Lyset kommer igjen, og Skydækket splittes af de rasende Storme, da kan den Stærke gribe til med fornyet Evne, medens den Svage bukker under for Naturens Vold, og den Ulykkelige kæmper enten til Sejr — eller til Fald for bestandig.

For dem, som ruger over et ondt Forsæt, giver dog Mørketiden god Bistand; thi den er som en fugtig

Kjældergang, hvori Smaakrybet har sin uhindrede Ynglepladsen.

En saadan Udrugning havde Rejthan hengivet sig til, — og han havde ikke ladt Æggene blive kolde! De arbejdsløse Dage og søvnløse Nætter havde han gjennemlevet med en eneste Tanke, og det var Hævn over hende. Han havde jo sine sikkre Midler: Gjældsfordringen paa Fogden, og endnu Beviser nok til en Angivelse af Mandens upaalidelige Embedsførelse. Dog saavidt lod hun det ikke komme! Naar hun mærkede, det var Alvor, faldt hun nok tilfode. Og han holdt i Tankerne allerede Ordet færdigt som skulde modtage hende, — — en bortrømt Hustru! Men han vilde, at det skulde have et sømmeligt Udseende. Det skulde for Folket se ud, som hun vendte hjem fra et Besøg hos en alderdomssvag Fader; og han havde i den Anledning allerede en Kasse pakket med tolv Flasker udsøgt Vin til Fogden — som et Slags Ombytte! Under disse Tilberedelser blev Gjældsfordringen afsendt til Fogedgaarden.

Det var ikke, fordi man her var falden i Søvn over Skjæbnen, at det nævnte Dokuments Ankomst blev modtaget som et Varsku foran Afgrunden; de vidste jo, at det kunde komme; men der er dog en Forskjel paa, hvad der kunde ske, og paa hvad der sker. Baade Fogden og Engel sad lamslaaede af Skræk.

Imidlertid maatte der handles, og Engel var den, som først tog Ordet. »Min's Du, Fa'r, de Ord, Du sagde til Rejthan paa hin Dagen, da han bejlede til mig? 'Lad mig sejle min egen Sjø, jeg har ikke bedre fortjent'. Hvad var Meningen med dem? Svar mig ikke, Fa'r, for jeg véd det. Du mente: jeg har sveget min Pligt, lad mig bare staa ved det og sone min Skyld, for da har jeg Fred, Ingen kan gjøre mig Noget.«

»Ja, ja, det havde nok været det Bedste!«

»Men Du tænkte endnu mere, Fa'r, stakkers Fa'r! — Du tænkte: Snetitingen min skal ikke komme i

Falkens Klør, for den sætter saa haardelig paa, at der drypper af Blod imellem Fjerene.«

»Vakkrere tænker Du end jeg, Engel!«

»Ak, Fa'r, tænker Du da, at nu fik jeg gaa did og kjøbe Dig en ny Frist!«

»Nej, aldrig skal Du mere komme for hans Øjne!« udbrød han med Lidt af den gamle Fornemhed.

»Men om Du raaber til Himlen eller graver i Jorden, Du faar dog ikke det, hvormed Du kan redde Dig fra ham,« sagde hun.

»Ak! Der er ingen Frelse!« stønnede han.

»Jo, Fa'r! Der er Frelse.« Han saa hovedrystende paa hende.

»Jo. De femten Hundrede Daler, Du er Manden skyldig, har Du laant for at dække en Svig. Var den bleven aabenbaret, maatte Du vel have sonet Din Skyld.«

»Det var mit Embeds Fortabelse,« sukkede han.

Han vilde have føjet Noget til, men det forsvandt i en Rystelse.

»Saa hør mig nu, min kjære Fa'r! Træd af fra Dit Embede, Din svære Post, som Du ikke længer kan forsvare!«

»Nej!« afbrød han heftigt. »Jeg er min Konges Mand til Døden.«

»Hvad svarer dertil Din Fiende? At han har Dine underskrevne Breve, hvori Du bekjender ham Din Skyld.«

»Ingen uden Rejthan véd det, og han er min Datters Mand.«

»Rejthan er ikke længer Din Datters Mand, min Fa'r. Han er Din argeste Fiende.«

»Saa handle Du for mig, — — thi jeg er Dødsens,« sukkede han og faldt hen i Afmagt.

Men hun slap ham ikke. I Stunden maatte Alt være sagt, at hun kunde handle derefter. »Luk ikke Dit Øre for mig, Fa'r. Mit Hjerte bliver saa saar't ved,

hvad jeg siger, men jeg maa dog tale. — Der er kun én Frelse for Dig og mig, vi rejser langt bort herfra. Naar Du gaar fra Dit Embede, da er Du forløst af Menneskers Vold.«

»Men Gjælden!« afbrød han.

»Alt det Gods, Du ejendes haver, skal sælges.«

»Det slaar ikke til.«

»Det skal prøves, Fader. Lad nu mig raade. Jeg virker i Stilhed, saalangt jeg kan, siden faar det Aabenlyse komme. Men da forlader vi Egnen. — Jeg gi'r Dig mit Liv, Fa'r; jeg raader ikke for mer.«

Den Gamle lukkede Øjnene og lagde sit Hoved ind til hende, som et ængstet Barn lægger sig ind til Moderen og la'r hende raade. Engel tog det som et Svar og gav sig uopholdelig ifærd med Sagen.

Det Første var at udfærdige Faderens Ansøgning om Afsked, at den kunde være parat, naar Lejlighed gaves til at faa den afsendt. Hun skrev den efter Tidens Skik, fuld af ydmyg Ærbødighed; men den var ligesom hendes eget Væsen udformet af Klogskab og Selvfølelse med et Gjennemvæv af Poesi. Da hun med bankende Hjerte oplæste den for Faderen, blev Virkningen en hel anden, end hun havde ventet; thi istedenfor et nyt Udbrud af fortvivlet Afmagt græd han af Stolthed over det værdige og skjønne Dokument og underskrev det straks.

Det var det første Skridt paa den Vej, hun ikke vidste hvor endte; men om den førte til Frelse eller Fortabelse, saa var nu Tilbagegangen stængt, og det gav hende Mod. Det Uundgaaelige var det, hun bedst kunde magte, følgelig gik hun alle Omvejene forbi og mødte det snart. — Men hvad dengang kaldtes snart, er mer end langsomt i vore Tider.

Det laa i hendes Plan at vinde Tid, saa den sidste Afgjørelse kunde ske hurtigt. Rejthan fik intet Svar; thi hun vidste, at han vilde vente som en Daare. Jo længere det trak ud, des sikkrere vilde han være. Var

først Faderens Ansøgning bevilget, skulde han hastigt faa Besked.

Men der gik Vaar og Sommer, uden at hun fik nogen Afgjørelse, og hun saa med bange Forventning hver kommende Dag imøde. Imidlertid lod hun underhaanden udbyde til Salg saavel af Gaardens Besætning som af Bohavet, — Noget, som ikke længe kunde blive skjult for Handelsmanden. Han var dog ikke sen med at drage sin Slutning; Tiden nærmede sig for Kontrollen, og Fogdens Kasse havde saa ofte været i daarlig Stand, at der kunde være stor Sandsynlighed for et Tilbagefald, som man altsaa paa den Maade søgte at dække. Med den Tanke slog han sig til Ro. Han vidste, at nu kom hans Tid, — den skulde ikke løbe fra ham.

Men bedst som han tiltvang sig denne svigagtige Ro, fremkom en offentlig Forkyndelse om Fogdens allernaadigste Afsked og Salget af alle hans rørlige Ejendele.

»Hans Ejendele!« lo Rejthan. »Ja, Gu' kan jeg spænde en Hest for hele Læsset.«

I dette var der noget Sandt. Fogdens Ejendele vejede ikke Stort paa Pengevægten! thi uagtet Alt blev udmyntet, stod Engel ved Slutten af den svære Kamp kun med Lidt over elleve Hundrede Daler. Her var da gode Raad dyre, — ja, de var egentlig slet ikke til at overkomme.

Nat og Dag stred hun med det fæle Spøgelse: Gjælden til hin Mand, som endnu kaldte sig hendes Ægteherre. Hun kunde altsaa ikke faa Faderen løst fra ham! thi om og det Meste blev betalt, den Rest, som stod tilbage, vilde han holde fast ved og stramme til som et Snøre, der skar sig ind i Kjød og Blod.

Hun havde holdt Faderen hen med, at Alt var lykkedes, og hun saa, at han begyndte at rette paa sig og puste ud efter den lange, haabløse Livskamp, — maatte hun nu tage det stakkers lille Mod fra ham og drive ham ind i Forsagtheden paany? — Hun gjemte

sig selv med sin Fortvivlelse. Naar Fogden var gaaet fra Kontoret, lukkede hun sig inde der med sin Hjælpeløshed, at hun ikke skulde forraade den, — og dog maatte det jo snart komme for Dagen, — kun nogle Stunder endnu og hun maatte sige det, som det var.

Til ud paa Natten vanked' hun fortvivlende om i det Værelse, hvor Faderen før hende havde stridt med den gyselige Pengeskræk. Hun kom efterhaanden til at forstaa, at naar han havde Nøglen til en Pengekasse, da frelste han sig, selv om det kostede hans Ære.

Men Æren, hvad var den for hende? Hun stod pludselig stille midt paa Gulvet, og med lukkede Øjne fulgte hun Syner, som hun i det travle Virke oversaa. »En Mands Hustru havde jo for Menneskene sin Ære; men dog kunde hun have sin Skam for Gud. Hvad var det at tage Skampletten paa sig for Verdens Øjne, naar Gud kjendte Hjertet som rent? Vi skulde jo ikke frygte dem, som ihjelslaa Legemet, men dem, som ihjelslaa Sjælen! Og da maatte hun dog vel allermest frygte hin Mand, som i hele deres Samliv kun havde gjort Anslag paa hendes Sjæl.

Da Engel den Nat forlod Kontoret, keg hun sig sky omkring, — det var, som hun var mørkræd. Og da hun tren ind i sit Soverum, stængte hun hurtigt Døren efter sig og grov sit Ansigt ned i Puderne som En, der ikke vover at høre Tordenen rulle.

Men næste Morgen gik Engel klar og fattet frem for Faderen med den samlede Sum af femten Hundrede Daler. Han smilte trøstefuldt til hende og satte sit Segl ved Underskriften. — Det var sidste Gang, han brugte sit Embedssegl.

Da Rejthan modtog hele Gjældsbeløbet og nødtes til at udstede fuldgyldigt Bevis for Modtagelsen, fik han næsten et Dødsslag, thi han gav sig selv Skylden. Hvorfor havde han ventet med at kræve sin Hustru til-

bage ad Rettens Vej? Han vilde gaa en Omvej, og det blev ham til en Snare. Dog nu var Fristen endt, og al den Hjælp, Loven kunde give ham, skulde tages i Brug. Men den Dag, han sikkert havde hende, skulde hun og lære ham at kjende fra en anden Side!

Rejthan var imidlertid saadan beskaffen, at hans svageste Side altid blev hans stærkeste. Og da Forfængeligheden var den stærkeste af alle hans svage Sider, gjaldt det ham nu fornemlig at faa Sagen med den bortrejste Hustru vendt til sin Fordel. At lade Naade gaa for Ret var en Hædersvej, som Ingen kunde formene ham Adgang til, og naar Loven havde gjort Sit, kunde han træde forsonende til med Sit.

Denne Hædersdrøm blev dog aldrig til Virkelighed. Der meldte sig pludselig en anden Udvej for hans Forfængelighed, men den førte ham langt bort fra den attraaede Slutning og gav ham en brat Afsked fra hele Sagen.

En Dag kom det Rygte til Handelsstedet, at Fogdens Datter, Rejthans bortløbne Kone — thi saadan blev hun nævnt i Folkemunde — havde bestjaalet den kongelige Embedskasse for fire Hundrede Daler.

Dér fik Manden en Hævn, som forslog! I første Øjeblik fyldte den ham ogsaa med Tilfredshed; men ved nærmere Prøvelse blev den bitter som Malurt; thi nu kunde hun aldrig mere betræde hans Tærskel, — og dog vedblev hans Attraa efter hende. Der var Øjeblikke, hvori han for dens Skyld vilde overtage Alt; men saa stærk hans Attraa end var, maatte den dog give Vige for hans Forfængelighed. Da derfor Rygtet blev stadfæstet, indsendte han straks til højere Vedkommende en Ansøgning fra sin hæderlige Vandel om Skilsmisse fra den ulydig, troløs og bepletteде Hustru, Engel Marcilie Heggum.

Den blev ham og naadigt bevilget.

Det Forfærdelige var altsaa sandt! Engel havde i hin raadløse Stund, da kun to Veje stod hende aaben, valgt

Forbrydelsen og den uudslettelige Skam fremfor et fortsat Ægteskab med den Mand, som hun mente ihjelslog hendes Sjæl.

Da den Kongelig Kontrol indfandt sig for at undersøge Embedskassen, fandtes i den et Bevis, hvorpaa Engel med Navns Underskrift erklærede sig »alene skyldig« for den manglende Sum.

Hun stod hos, da den frygtelige Bekjendelse blev Faderen forelagt. I samme Stund gik der et Lys op for ham, og han gjennemskuede hele Sandheden. Og da rejste sig for første Gang et Sjælemod op af hans svage, uholdbare Væsen. »Dette er en svare Løgn!« udraabte han. »Min er Skylden, og min skal være Straffen.«

Den kontrollerende Embedsmand tilnikkede ham sit Bifald. »Retsaa, min kjære Foged! Retsaa!«

Hans Udraab blev en ny Spore for den gamle Mand, og uagtet han saa Fortvivlelsen i sin Datters Aasyn, vedblev han: »Fem — siger og skriver fem Ganger, haver jeg mig forbrudt mod Kongelig Kasse, som var i mit Embeds Værge. Der blev hvergang dækket med Laan; men det Sidste blev til det Værste! Nu handle I med mig efter Lands Lov og Ret. Jeg haver kun et ringe Livsmon; men hvad jeg ejer, skylder jeg min Herre, Kongen!«

Efter denne Kraftprøve sank han sammen og græd med lukkede Øjne ved den elskede Datters Bryst. Hun havde ikke været istand til at indvende et Ord. Den Ære, som stod af Faderen, da han bekjendte sin Skyld, vilde hun ikke formindske med et Støvgran.

»Jeg maa dog nødes at medtage Deres Bevis,« sagde Kontrolløren til Engel. »Men saa som jeg forstaar den Sag, er Datteren nok helst med i Faderens Skyld.«

»Hvis det kan times mig?« spurgte hun. »Da er min Skjæbne naaderig.«

»Ak, hør hende ikke!« udraabte den Gamle hulkende.

»Kjære Fa'r! Jeg gav Dig et dyrebart Offer, da jeg gik ind til hin Mand som hans Hustru; men jeg sveg min egen Gave, thi jeg tog Offeret igjen. Nu lade Du mig offre en ringere Sum.«

»Æren er en stor Sum, min Datter.«

»Men nu er Du min Eneste, Fa'r! Og jeg er Din Eneste. Lad Ærens Sum forkrænkes, naar kun Hjertets haver fuld Valuta.«

Saa stod Fader og Datter Haand i Haand foran den uundgaaelige Skjæbne.

Kort Tid efter forsvandt de begge To fra Egnen. Om Straffen forelaa intet Bevis. Kun saameget var ført til Protokols: at Fogden Heggum ved den og den Datum — i det og det Aar — efter allernaadigst Bevilligelse var bleven entlediget fra sit Embede. Tre Fjerdingaar senere følger Udnævnelsen af hans Eftermand.

Om Engel Marcilies fraskilte Mand vidstes endnu mindre. En Handelsmand i de Egne, som var uden Efterlevere, havde i Reglen ikke andet Minde end det, Almuens tilfældige Omtale satte ham.

Af den lidelsesfulde Kamp stod alene Naturen tilbage. Den havde været Vidne til det Hele, ja, den havde været mere: den havde været medskyldig! Og skjønt den taug med, hvad den vidste, udfyldte den dog alle Hullerne i den svævende Beretning med sine gribende Illustrationer, der talte stærkere end alle Ord.

Indunder Skyggen af de mægtige Kvænangstinder, ved Olafsberget, hvor Fjorden aabnede sig, laa et almindeligt Landhandleri. Paa det Tidspunkt, da denne Begivenhed fik sin Udvikling, var det endnu ret indbringende; men eftersom Fiskepladsene udvidedes, og fornemlig da Frihandelsloven løste Oktrojens smaa og store Knuder, saa Enhver, der bare havde nogle Daler i Lommen,

kunde oprette en Handel, kom Stedet i Forfald og har ikke senere rettet paa sig.

Stranden, hvorpaa det laa, var et ujevnt Forland med enkelte Fiskerhytter og en fem—seks Finnegammer, men hverken Træ eller Busk gav Tydning om, at Menneskets og Naturens gode Vilje var mødtes i en Fremelskning af Kulturlivet. Her vokste kun et sparsomt Græs og lidt Lyng, som af sig selv kom igjen hvert Aar. Den eneste Dyrkningsmaade, her anvendtes, var en Afstængning af Kreaturerne fra Sted til Sted, hvorved Jorden stykkevis modtog deres Gjødning.

Forresten laa Egnen hen som en Ørk, — thi hvad var vel de tætpakkede, uvejsomme Fjeldmasser, og selv det vidtstrakte Polarhav med sin enkelte Sejler andet end Ørkenen med den ensomme Rejsende. Dog skulde det Hele have havt et endnu mere haabløst Præg, om ikke Handelsgaarden havde ligget der, og med sin hvide Farve og sine mange Vinduesfang havde kastet Lys paa den mørke Fjeldvæg, — thi hvor tarveligt det hele Udstyr end syntes, det vidnede dog om Kultur.

Paa dette Sted levede Gudmund Holm.

Det var hertil, han saa tillidsfuldt havde henvist sit Fremtidshaab, da han i Afskedsstunden forlod Engel som sin fæstede Brud; thi saadan syntes hun for hans Tanke, uagtet baade Lov og Vedtægt stillede sig imellem. Han vidste, han kunde forlade sig paa hende. Hun gik nu sin Pilgrimsgang, og naar den var endt, skulde de mødes og favnes i Kjærlighedens Liv. Skete det om kort eller længe, Lykken var lige vis.

Gudmund stod jo endnu midt i sin Ungdomskraft, og der var Vinger paa hans Mod. Det bar Haabet og Forventningen raskt hen over alle Hindringer, skjønt Virkeligheden havde svære Veje at gaa paa dette haarde Sted med Fjordgabet lige mod sig.

Nu var det paa femte Aaret, at han havde siddet her i sit Hus under Fjeldet som den ensomme Fugl i Reden, der venter paa Magen, og det var ingen Under,

at han begyndte at hænge med Næbbet. Saalænge han maatte stride haardt for at oparbejde sin Ejendomsret til Handelsstedet, tog Anstrengelsen Braadden af Savnet, thi det var da, som han slog Følge med hende. Og da det første Styrketag var gjort, blev det hans Tragtens Højmaal at stelle Hjemmet tilrette for hende, hvilket kastede et saa mærkeligt Lys paa Alt, hvad han gjorde, at Uvishedens truende Mørke rent forsvandt. Da syntes det ham kun at være en ringe lille Afstand imellem ham og hende; thi Vintermørket lovede saa sikkert, at naar Vaarlyset kom tilbage, kom hun med; og Sommersolen, der aldrig gik ned, blev ved at love godt fra Stund til Stund. Selv Høstens afkortede Dage viste saa studs alt udendørs Liv fra sig, at det lune, hyggende Hjem, som han havde beredt hende, syntes saa tryggelig at staa der og vente paa hende.

Men Tiden gik, og hun kom ikke. Om hun endnu var ilive, og hvor hun færdedes, det var ikke godt at vide. Uvejsomme Strækninger skilte Mennesker fra hinanden, og kun det tilfældige Møde bragte aargammel Underretning. Død og Liv omskiftede, Skjæbner opstod og forsvandt, og før Deltagelsen kunde møde frem, var den mangengang bleven affældig og uden Samklang med det Bestaaende.

Under slige Vilkaar var det ikke let at holde Stand; thi medens de paa den ene Side fostrede Udholdenheden, fostrede de paa den anden Side Sløvhed. Det var alene Hjertet, som kunde gaa uskadt gjennem Prøven — fordi Hjertelivet er som det evige Liv, det bærer baade Tungt og Let.

Til Lykke og Ulykke for Gudmund Holm var Hjertelivet hans stærkeste Evne, og saa langt som han bares frem af Indskydelsen, gik han uvilkaarlig paa de høje Baner. Kjærligheden til Engel havde været som en mægtig Indpodning i hans Hjerte, og der var Plads til den; thi mens den vokste sig stor i ham, blev han stor ved den. Det blev sagt om ham mellem Folket: at den

Gutten vidste, hvad Penge var! Men Gudmund vidste i Sandhed bare, hvad Kjærlighed var; thi som den i hans Hjerte var over al Forstand, saa fulgte ogsaa Forstanden den høje Styringsmand i Alt.

Men da han omsider var færdig med det Hele, da hver Plet i hans Omgivelse stod som mærket af Forventning efter hende, Ejerinden, der skulde træde til og tage Alting i Besiddelse, og Ingen kom — Dag ud og Dag ind, Ingen, Ingen! Da blev efterhaanden de store Udstrækninger omkring ham til Afgrunde, der slugte alle hans Haab, — hans Hjerte blev ørkesløst, og hans Forventning blev kjed.

Ørkesløshed og Kjedsomhed, det livsmagre Par! dog yngler det saa umaadeligt og faar en saa uhyre Magt over Livet, uagtet dets hele Virke bestaar i at afslappe Viljen.

Blodløst og farveløst som de er, sætter de dog hurtigt sit Mærke paa Mennesket, et Slags Artspræg, som gjør ham ens og kjendelig paa alle Samfundets Trin.

Hos Gudmund Holm kom det i Hverdagsform; han sled Livet. — Den Stilling, han havde vundet, krævede en Del Virksomhed fra hans Side, hvis den ikke skulde gaa tilbage, og den ydede han; men Fremgang var der ikke. Efter at have tabt den store Drivkraft, var det, som han ikke kunde gjøre sig hverdagslig nok.

I sit Hjemliv og overfor Tjenerholdet havde han hidtil levet mest paa Almuens Vis. Saalænge han selv var paa Højden, tog han det ikke saa nøje med, hvad der laa under ham. Men eftersom han kom nærmere til Hverdagslivet, krævede han noget Andet af det. Han var da en konditionert Mand og maatte leve derefter!

Og nu fik han en Kontorbetjent til Hjælp ved Handelen og en Jomfru til Bestyringen af sit Hus. Det var kun tarvelige Folk; men de var nyttige hver til sit Brug. Jomfruen var et Almuesbarn, som havde tjent i et Par Embedshuse og var bleven lært op, og Betjenten stod i Dannelse paa samme Trin.

Den første Gang Jomfruen havde fremstillet sig for sin Husbond, var han bleven slaaet af hendes Lighed med Engel. Det var hendes Rankhed i Væksten, hendes smalle Ansigt og det samme tykke, lyse Haar; men Ansigtet var dødt som et Billede af Træ, og Munden havde et surt, misfornøjet Drag, som gjorde, at man blev uglad ved at se hende.

Alligevel sad Gudmund og stirrede paa hende og maatte omsider tvinge sig til at vende Synet, da Blodet steg hende til Kinderne, og hun slog Øjnene ned. Det var en underlig Lyst, han følte til at vise hende bort; men hun havde jo et godt Ord paa sig, var allerede fæstet for Vinterhalvaaret, og der var ingen Mening i at behandle hende slet.

Men var dette sket to Aar iforvejen, havde hans Indskydelse endnu været stærk nok til at gjøre Valget; og da havde han vist hende fra sig.

Ja — saa gik der en Tid; Gudmund vedblev at stirre paa den elskede Lighed, og uagtet en indre Stemme sagde nej, paastod han dog, at Ligheden for hver Dag blev større. Der kunde flagre et Smil hen over de misfornøjede Drag, pludselig, som et Solskjær fra en skyet Himmel, og da bankede hans Hjerte, og han var lige ved at slaa Armene om hende; men i et sligt Øjeblik veg hun fra ham, og endnu havde hun ikke den dragende Magt, at han gik efter hende — og tog hende.

Men efter nogen Tids Forløb veg hun ikke længere fra ham, end at han mageligt kunde række hende. I de første Par Maaneder havde det syntes, som Kontorbetjenten var den, hun foretrak; — hun gik da endnu med Beregningen og tænkte sig en større Sikkerhed fra den Kant. Imidlertid spøgte hun med Ilden; thi hun forstod, at hun havde en vis Magt over Gudmund, og den var hun fristet til at prøve. Men hendes Husbond var endnu en vakker Ungdom, og det store Kjærlighedsliv, han i Længselen havde oplevet, fik ved Omgangen med hende en vis Fornyelse, som gjorde ham tiltræk-

kende, og Gunhild, saa hed Jomfruen, brændte sig meget snart paa den Ild, hun selv havde tændt.

Men det blev en Skadeild for dem Begge!

Imidlertid rejste Forholdet et nyt Liv i Gudmund. Han havde saalænge gaaet omkring i den drømte Verden, at han nu som en søvndrukken Mand, hvem Dagens Gjerning kalder paa, gned Øjnene og saa op med Fornemmelsen af at have sovet over sig. Og nu tog han fat paa en anden Maade. Gifte sig med Gunhild tænkte han aldrig paa, og hun krævede det ikke heller. Kunde ikke de to holde af hinanden med fri Forlov? Hvem var det mellem Himmel og Jord, som havde Ret til at anke paa det? For Folkene paa Gaarden tog de sig i Agt, og deres eneste Medvidende, Naturens uhyre Ørken, som omgav dem paa alle Kanter, den taug stille med ganske andre Ting end deres lille Historie — om to henflagrende Fugle, der mødtes paa et Skjær og fæstede sin Bo mellem den bortdrivende og den kommende Bølge.

Og Tiden gik. Det var svært, saa Landhandler Holm i Kvænangen tog sig op! Før var det, som han skyede Folk; nu var han baade pratsom og medgjørlig, saa ret som en Landhandelsmand fik være.

Ja, det var sandt. Ivrigere end han kunde Ingen være i at skyde Fortiden fra sig og plante sin Tilværelse om i Nutiden. Den Ensomhed, han havde søgt og fastholdt med saa megen Ihærdighed, skyede han nu, som et mørkrædt Barn skyer Krogene. Han havde Gunhild om sig bestandig, naar Arbejdet ikke stillede ham sammen med Andre. Da sad hun der og koglede for ham paa det Sæde, som han havde beredt til Engel og holdt helligt som Højsædet for en Brud! Thi uagtet Gunhild havde ham i sin Magt og var ham fuldt hengiven, havde hun dog en underlig Skyhed for ham, og den var det, hun søgte at kogle væk.

Det hændte nemlig stundom, at han i hendes Nærhed lukkede Øjnene og faldt hen i en Afmagt; da blev

hun ræd for Noget, hun vidste ikke hvad det var — Noget, som sneg sig skillende imellem dem. Den meste Tid følte hun sig vistnok ganske at være hans Jevnlige; kun i slige Stunder havde hun en pinende Fornemmelse af at staa under ham; thi naar han igjen slog Øjnene op, var der i hans Syn noget Fremmed, en Fornemhed, som ikke kjendtes ved hende, og uagtet hun ikke forstod det, fornam hun det dog som en fiendtlig Magt, hun maatte strides med. Og hun gjorde det. Men midt i sine Bestræbelser for at vinde ham tilbage, kunde han vise hende fra sig som en Pestsyg. Dog det gav sig Altsammen, naar en Stund var gaaet! thi da havde Gunhild ham igjen, helt og holdent, som han havde hende.

Under dette mørknede det til Vinter og lysnede til Vaar over Kvænangsfjorden og dens mægtige Fjelde. Da begyndte Fisket at sætte Livet i Bevægelse, og paa Handelsgaarden samledes Almuen for at modtage den almindelige Hjælp til Udstyr af Baad og Mandskab. Ved dette mangesidige Arbejde tren Gunhild driftig og hjælpende til, og naar hun gik der ved Siden af Husbonden og gjorde sig bemærket af Folket som den, der endnu havde mer at sige, end hun havde at gjøre, da var der ikke langt fra Syn til Skjøn, og Alle mente som saa: at naar Præsten havde sagt ja og Klokkeren Amen, saa havde Handelsgaarden sin Husmo'r.

Rigtignok var Gudmund Holm langt fra at godkjende den Forklaring; men Gunhild var efterhaanden bleven dristigere, og jo mere Folket, som kom til, gav sine Hentydninger, desto sikkrere var hun paa, at det skulde blive Udgangen paa Sagen. Gudmund gik jo mer og mer ind under hendes Herredømme. Men hun holdt inderligt af ham, hvorfor skulde hun da ikke tage Magten, naar hun kunde faa den? Jo. Han skulde komme saa langt, som hun vilde og ikke længer. — Det satte hun et Mærke ved med knejsende Hoved og en befalende Tone, som ikke klædte hende.

Men det Maal, hun tog af Magten, lagde hun naturligvis paa sin egen Bane; hun kunde nok ogsaa have maalt den fra et endnu lavere Strøg; men til et højere rækkede hun ikke. Hun vidste jo nok, at der var noget Overordnet, kun forstod hun det ikke. Den Skyhed, som i Begyndelsen havde gjort hende saa usikker, var rent forsvunden; naar hun nu kom til at tænke paa den, lo hun af sig selv og mente, hun dengang var for dum! Men hun havde dengang meget mere Hjerteskjøn end nu, og hendes Magt var langt større; thi da var den Ydmyghed, og nu var den Tvang.

Det var en Midsommersnat. Kvænangsfjorden laa stille som en sovende Kjæmpe mellem sine klippefulde Bredder; det syntes næsten, som de stod Vagt ved dens Leje, at ikke Noget fik skræmt den op af Søvnen. I Nordøst glødede Natsolen, og ret overfor den steg Kvænangstinderne op af Havet som Ildstøtter imod den blanke Himmel. Det Hele smeltede sammen i et vidunderligt, blaarødt Skjær, og ingensteds paa Jorden kunde Drømmen om Evighedens Strande afspejle sig i et skjønnere Billede.

Da skjød en Baad hen over det stille Vand, roet af to Mand med faste, jevnlige Aareslag; den havde ingen tyngende Last; kun i Bagskutten sad et indhyllet Kvindfolk. Da den lagde til Stenbryggen, hjalp Skydsen hende ud af Baaden, og mens hun gik frem paa Land og saa sig forskende omkring, blev Baaden fortøjet, og Folket trak sig langsomt opover til Gaarden.

Her hvilede Alle i tryg Søvn, og mens Skydsen ret godt vidste at finde sig frem paa egen Haand, vandrede hun langsomt fra Bryggen hen over til Fjæren. Her laa fuldt af store, mosbedækkede Sten, som ellers var overskyllet af Floden. Det saa ud, som de godtede sig

i det varme Solskjær. Paa en af dem satte hun sig og hengav sig i Beskuelsen af Nattens dejlige Billede.

Dette var Engel Marcilie Heggum.

Efter næsten seks Aars Forløb vendte hun tilbage, uden Varsel eller Spørgsmaal, til sin Ungdoms Elskede. Hun vidste, hvor han var at finde, og hun kom for at gjentage sit Livs Ejendom.

Hun syntes, som hun sad der, at være baade gammel og ung. Der var en Sænkning i Laget, som indpræget af en kuende Vane, og hendes fine Ansigt var henfalmet som i Lyset af en Frosttaage. Kun Øjet med det straalende Solblink var endnu det samme, og dog havde det faaet hin uransagelige Dybde, som kommer af Lidelse og Savn.

Omsider vekslede Solskjæret. Naturen rejste sig op af sin korte Drøm om Evigheden og stod i Dagens Lys, der, livfuldt og klarende, strøg hen over Nattens fantastiske Former.

Da aabnedes en Dør i Vaaningshuset, og et Mandshoved keg ud som for at tage Mærke af Vejr og Vind. Ansigtet var brunet af Søluft og Sol, og et tykt, mørkt Haar lokkede sig om Panden. Lidt efter tren hele Skikkelsen ud paa Stenhellen. Det var en vakker Mand i sin fulde Ungdomskraft.

Da Engel saa ham, rejste hun sig op, og hun rettede sig som En, der løfter sine sjunkne Kræfter. Hun havde straks gjenkjendt Gudmund, og hun skjalv fra Hoved til Fod under Indtrykkets Magt. »Hvor den klarende Morgensol viste frem hans prægtige Skikkelse! Han havde ventet hende fuldtryg i de mange Aar — ren og stærk, som den udkaarede Mand venter sin fæstede Brud — det syntes paa ham! De lange Soningsaar, hun havde gjennemlevet, var ikke forspildte. Nu kunde hun trøstig lægge sit Livs luttrede Skat, alt sit Hjerte i hans Favn. Den evige Alfader i Himlen priset og takket!«

Hun havde foldet Hænderne over Brystet og saa op paa den elskede Mand som paa en Aabenbarelse. Livet

blev saa stort i dette Øjebliks Beskuelse, at der var hverken Før eller Efter, men kun Stundens grænseløse Indhold. — Hvorfor gik Døden ikke engang i Lykkens Tjeneste! Et lille Tryk af dens kolde Finger paa det svulmende Hjerte, og Engel havde høstet Livets herligste Frugt, hun var død lykkelig.

Men hvor mægtig end Lykken rystede hendes svage Legeme, saa stod dog Livskraften imod. Kjærlighedens fulde Rose, som i denne Stund duftede i alt hendes Væsen, skulde faa Tid til at falde af, Blad for Blad, til der ikke var mere igjen end den tørre Kalk, som rummer Frøet til et andet Liv.

Gudmund var nu traadt ned af Stenhellen og kom gaaende henover Vejen. Der var en vis Træghed i hans Gang og Noget af Fiskeren i hans Lag. Han var vistnok smukkere, end Folk er flest; men han havde dog Udseendet af at have gaaet Hverdagslivets almindelige Skridtgang.

»Hvem var det Kvindfolk, som stod der i Fjæren og glanede paa ham?« Han gik langsomt hen imod hende. Han studsede lidt, saa gik han nærmere. — Paa en Gang stod han rodfæstet og kom ikke videre. Alt Blodet jog ham til Hovedet, han syntes, han maatte styrte om.

»Kjender Du mig, Gudmund?« udbrød hun og gik hen til ham.

»Engel, Jomfru Engel!« stønnede han, idet han uvilkaarlig bredte Armene mod hende.

»Gud signe Dig, min Ungdoms Elskede,« hviskede hun med graadfuld Røst og lagde sig i hans Favn, saa tryg og hengiven sikker, som Kjærligheden alene kan gjøre en Kvinde.

Og som han stod der med hende, kom Trygheden ogsaa lidt efter lidt op i ham. Lige saa hurtig som Naturen havde glemt sin natlige Drøm i Dagens stigende Lys, glemte han det Natsyn, Samvittigheden i første

Øjeblik havde holdt op for ham, og han hengav sig med hele Hjertet i Stundens vidunderlige Lykke.

Uafladelig vedblev han at betragte hende. Det, han læste i hendes hentærede Drag, var et Lidelsens Evangelium uden Ord. Men nu kom jo Hjerteglæden og indskrev sine gyldne Mærker — over og under, imellem, og hvor der var Plads, og snart lyste en ny Ungdom ud af de sammenflettede Tegn, — thi hvor Lykken fæster sit flammende Indsegl paa Smertens Grund, faar jo Mennesket sin største Skjønhed.

»Nu er Du min Eneste, Gudmund!« sagde hun. »Graven har lukket sig over min gamle Fader. — — Udredet har jeg min svære Skyld; — — Verdens Dør er stængt. Nu vil jeg betale Din Troskab med alt mit Liv.«

»Herre Gud i Himlen!« udbrød han og dækkede Ansigtet med rystende Hænder.

Da kom en Tjenestegut løbende til for at modtage en Besked, og da den var given, tog han Engel ved Haanden og ledte hende op til Gaarden.

»Er det Dit Hjem, Gudmund?« spurgte hun.

»Det er Dit, Engel, om Du værdiges at betræde det,« svarte han. Men hans Blik fløj sky omkring, og da han aabnede Døren til Stuen, havde hans Ansigt et truende Udtryk.

Det, han vilde true fra sig, viste sig dog ikke. Gunhild havde ved at se ham staa der nede i Fjæren med den fremmede Kvinde i Favn straks faaet Anelse om, at her var det, hun saa ofte havde været skræmt af uden at kjende det. Og da han nu kom gaaende opover med hende, Haand i Haand og i inderlig Hengivelse, flygtede hun til en Afkrog i Huset for at skjule sig med sin Skam — thi ved at se ham bære sig ad paa denne Maade, fik hun med én Gang ret Skjøn paa, hvad hun havde været for ham.

Det var første Gang en Finfølelse meldte sig hos hende. Den holdt op et Spejl, hvori hun saa sig selv

med al den Raahed og Dristighed, hun bar i sin Natur, samtidig, ligesom i en Daglysning, viste det hende Billedet af hin Kvinde, som Gudmund saa omsorgsfuld havde ledet op til Gaarden. Og hun saa Forskjellen! Om hun pressede Hænderne imod Øjnene, saa de gnistrede, kunde hun ikke slippe for at se den.

Det var noget Uvant for Gunhild, at hun sad til Doms for sig selv, at hun kjendte sig ringere end nogen Anden — ja til og med skyldig. Men derfor holdt hun det hellerikke ud. »Hun var ligesaa bra som baade han — og det halvgamle Kvindfolk, han gjorde sligt Væsen af. — Hun havde Ret til ham, hun! Hun havde levet med ham som en ægteviet Hustru — — Ingen skulde vove at gaa i hendes Sted — før skulde hun ta' Livet af sig.«

Og saaledes blev hun ved at hidse Vildskaben, indtil hun ikke mere kunde styre sig selv.

Under dette havde Gudmund sat Engel til Hvile paa det Højsæde, han med saa megen Udholdenhed og Kjærlighed havde rejst hende i sit Hjem. Og nu sad han ligeoverfor hende, og hans gamle Blyghed kom tilbage; hvad var han, at hun kunde elske ham! Han holdt hendes magre Hænder indesluttet i sine; han saa undselig ind i hendes solvarme Øjne, og det Hjerteliv, han engang havde levet med hende, rejste sig paany og tog hende ind til sig med hele Ungdommens Varme. Han kunde med al Sandhed i denne Stund have kastet den skjæbnesvangre Mellemtid fra sig og sagt: jeg kjender Dig ikke og kan ikke være ansvarlig for Dig.

Men der er en frygtelig Magt i Virkeligheden; den kan træde den inderligste Sandhed under Fødder og kalde den en Løgner.

Den meldte sig ogsaa og viste Gudmund sin Fordring. Ret for Synet, som dybest det sænkede sig i den hellige Beskuelse af hans Ungdoms Elskede, holdt den op sine skjærende Skrifttegn. Og som en Fortabt kastede han

sig ned foran hende og græd som et fortvivlet, raadløst Barn.

»Du græder saa, Gudmund,« sagde Engel og tørkede Taarerne af hans Ansigt. »Er jeg Din Eneste, da er jo nu al Sorg forbi.«

»Ja, Du er min Eneste!« hulkede han op med et Skrig, som om han maatte skaffe sig Luft for en overvældende Byrde, om saa Livet skulde sprænges.

Da tog hun hans smukke Hoved mellem sine Hænder og saa paa ham, — og hun nikkede til Kjærlighedens Bøn i hans Øjne: Ja — Livet skulde bli' godt. De havde jo begge To saa fast en Grund at bygge paa. De havde ikke fanget den Lykke, som stiger med Ungdomsmodet og er saa sikker paa sig selv. Deres Lykke var et Foster af Sorrig og Savn, og de skulde omgaaes den med Varsomhed og Tak.

Hvor vel Gudmund forstod alle hendes Tanker! Men derved vokste ogsaa Skyldbevidstheden i hans Sjæl, og han følte mer og mer, at han havde fortabt Retten til hendes Kjærlighed. Og dog greb han til en Undskyldning! »Hvorfor lod Du mig gaa her saa alene, Engel? Jeg har jo kjendt mig som et fortabt Menneske.«

»Burde det mig ikke først at gjøre min Faders Vilje, som er i Himmelen?» spurgte hun, og saa paa ham med stort opladt Syn.

Der gik en Rystelse igjennem ham, og han slog Øjnene ned. Han holdt ikke ud at se ind i den Klarhed.

»Havde vi ikke fæstet os til hinanden i Liv og Død?«

Han vilde svare, men han kunde ikke.

»Gik Du da alene, der Du gik med Din Kjærlighed ved Haand? — Nej Gudmund, kjære! Ikke gik Du alene saalidt som jeg. Tæt sambunden vi fulgtes ved Hjertets hellige Baand!«

»Men Synden — Engel!« skreg han fortvivlet. »Synden, 'den skiller jo baade Løst og Fast.«

Hun saa skræmt op paa ham, det var, som hun ikke ret forstod, hvor han vilde hen — saa sank hun tilbage

paa Stolen, og blev endnu blegere end hun var. Selv det store Syn i Øjet krøb ind til en liden flakkende Gnist.

»Synden — til Døden — — er i al Kjødets Lyst,« hviskede hun og virrede med Hovedet.

»Aa Engel!« stønnede han, og sank igjen ned foran hende. »Hav Barmhjertighed med mig.«

Men det var, som hun ikke hørte ham, og hun vedblev at hviske.

»Synden og Skammen, de Søskende tvende — —
var jeg dem engang saa tjenstlig en Frænde — —«

»Hvad er det Du siger, Engel!« afbrød han. »Hvad véd Du om Synd og Skam? Du, som aldrig har sat Din Fod paa noget skamfuldt Sted.«

»Glemmer Du at jeg var den Mands Hustru i fire samfulde Aar? — Den Syndens og Skammens Mand!«

»Nævn ham ikke Engel. Han er død for Aar og Dag siden.«

»Det véd jeg,« svarte hun med stor Fasthed. »Tænker Du jeg var her uden det? Nej. Vel opvejer min Kjærlighed mere end mit Liv, men Guds Dom i mit Hjerte overvejer Alt. — Loven, den skiller fra Seng og Bord — den skiller ikke Tanke fra Tanke. Døden alene sætter det Skjel, som aldrig kan flyttes.«

Gudmund havde rejst sig, og var traadt sky tilbage fra hende. Han kjendte det fra før, at naar hun slig hengav sig i den strenge Redegjørelse af Ret og Uret, da kunde hverken han eller nogen Anden gaa imellem — da var der ikke Overenskomst mulig — kun den urokkelige Afgjørelse til en af Siderne, og for den var han ræd.

Imidlertid havde Engel ogsaa sine Anfægtelser. Hun havde saalænge havt Selvprøvelsens Øje rettet paa al sin Færd, baade i Tanke og Handling, at uagtet hun stod færdig til at hengive sig med alt sit Væsen i Kjærlighedens Liv, maatte hun dog endnu her ved Lykkens aabne Dør kaste et Blik tilbage paa Vejen: om den ogsaa

var fuldt ryddet — om der ikke gjemte sig et uredt, knudet Sted, som hun i sin Længten efter Maalet havde overset?

Hun drog et dybt, lettende Aandedrag: Nej Gudskelov! Der var ikke glemt Noget. Hun saa Pligten gjort Fyldest til alle Sider — og sit Minde renset ved megen Kval. — Hun kunde trygt modtage hans Kjærlighed.

Og nu rettede hun Blikket spørgende paa ham. Hvorfor stod han der saa underlig forskræmt?

Men Gudmund havde ogsaa set lidt paa Fortiden, og med en sorgfuld Rysten paa Hovedet sagde han: »Jeg er en Uværdig, en usselig Stakkar ved Siden af Dig, Engel.«

Da overstraaledes hendes Ansigt af et lykkeligt Smil. Om han havde været mærket af Guds Finger som den Elskelige, i hvem han særlig havde sit Velbehag, kunde hun ikke have hengivet sig med større Fryd i hans Beskuelse. »Du var altid saa blygsom,« hviskede hun. »Din Kjærlighed var som en Frugt, der modnedes indunder mange Blade. — Men nu skal den ikke dølge sig længer! Nu vil jeg plukke den og kvæge min Sjæl efter den store Nødtørft. Helliget være Du, som kan give Din Kjærligheds Skat — urørt af nogen Anden — til Din eneste Kjære!«

»Stille, stille Engel!« raabte han, og keg sig forvildet omkring. Saa tog han hende ved Haanden og trak hende raskt med sig ud af Stuen.

Hen over Græsvolden gik de en Stund i Taushed. Det høje Skyhvælv straalede og blinkede i et tusindfoldigt Gjenskin af Havet og der laa en stor livsmodig Tilsigelse i hele Naturen. Det var som den indbød Alle til at tage rigtig fat paa Livet: Vidste de kanske ingen Raad med sig selv eller Andre? De skulde faa nyt Syn. Havde de handlet fejl? Det lod sig gjøre godt igjen. Havde de forsinket sig, givet Kejthaand til det, som krævede

Højrehaands fuldøvede Tag? De kunde begynde forfra — bare tage fat!

»Engel!« udbrød Gudmund. »Vi vil begynde fra nyt!« Og med lysende Aasyn mødte han hendes forskende Øjne. Da var det som al deres Bekymring paa engang opløste sig i Glæde, og i en inderlig Omfavnelse stod de hensunken i Beskuelsen af hinanden, medens det luende Solland omkring dem syntes at lægge Glædens banede Veje aaben til alle Sider. — —

Under det kom et Kvindfolk gaaende hen over Marken — det var Gunhild. Der var et haardt fortvivlet Udtryk i hendes Ansigt, og det vistes paa hende, at hun havde Ondt isinde. — Hun stod lidt stille og saa hen paa de To, som glemte hele Verden i deres Lykke, og hun seg ned i Siden, som hun skulde falde om. Men hun fik hurtig Tag i sig selv, og rettet op som efter en Fjæl gik hun lige mod dem.

Først da hun stod Side om Side med dem, blev Gudmund hende vár. Saa dybt havde han sænket Sjæl og Sans ned i Beskuelsen af den Elskede, at da han saa op, var det som gjennem en Drøm, og han kjendte hende ikke.

Øjeblikket efter var han sig dog hele sin Ulykke bevidst, og han trykkede Engel endnu fastere til sig, idet han viste Gunhild tilbage med et truende Blik. Men Engel var pludselig bleven vár. Hun rev sig hurtig løs og vendte sig mod Gunhild.

»Hvad vil Du her?« raabte Gudmund hidsig og slog vækvisende ud med Haanden. »Gaa op paa Gaarden, saa skal jeg siden snakke med Dig.«

»Aaja, slap Du fra det paa den Maaden, da var det nemt nok,« svarede Gunhild trodsig.

Engel havde imidlertid betragtet hende nøjere. Hun havde engang i en Mands Aasyn set den samme Vildskab, og hvad det betød stod som i et Lynblink klaret for hende.

»Gudmund,« sagde hun med fast Stemme. »Hvem er den Kvinde der?«

»Nu gaar Du,« truede han fortvivlet og lod som han ikke hørte Engel.

»Det var engang Du ikke truede mig ifra Dig,« raabte hun. »Jeg er ikke værre idag end igaar — — men nu har Du faa't Dig en Anden, saa jager Du mig. — — Godt — jag bare paa! Herfra ud i Sjøen er snareste Vejen. Men det er saameget Du véd, at gaar jeg did — da gaar jeg selvanden.«

»Du lyver!« afbrød han; men idetsamme udstødte Engel et Skrig og tumlede om i hans Arme. »Ak Engel, min Guds Engel! At Du for min Skyld maa lide al den Tort,« jamrede han, og forsøgte at drage hende væk fra Stedet.

Men hun modsatte sig, og skjønt Iskulde rystede hendes Legeme, fik hun dog hurtig Magt over sin Svaghed og stod nu iklædt hele sin aandelige Styrke fra svundne Tider. Hun saa fra den Ene til den Anden med prøvende og ubestikkeligt Skjøn.

Ja — der laa et Drag af sansedaarende Magt over den Kvinde — og Manden, som lod sig tage af den, var hendes Træl. — — Ak Gudmund, Gudmund! Trællens Mærke stod tydeligt i hans vakkre Drag. Og dertil kom Fejgheden med sit usle Paahæng af aandelig Armod. Ak! hendes Kjærligheds Storsyn havde da kun været et Blændværk, og hendes hellige Tillid en digtende Drøm!

Det blev en vaandefuld Stund for dem Begge; thi ogsaa Gudmund følte, at i dette Oversyn var hans Sag fortabt.

Da vendte hun sig til Gunhild. »Du har da været ham i Løndom det samme som en Hustru?« spurgte hun.

»Nej!« skreg Gudmund fortvivlet.

»Det har jeg,« svarte Gunhild med trodsig Fatning. »Og driver han mig til det Yderste — saa — —

»Ti — eller jeg svarer ikke længer for mig,« afbrød han og løftede en knyttet Næve imod hende.

»Agt Dig Gudmund,« bød Engel, og gik imellem dem. »Du tør ikke føje Synd til Uret.« Saa vendte hun sig strængt imod Gunhild: »Han har altsaa gi't Dig baade sin Ære og sin Tro — — da kan Du være tryg. Gudmund Holm er ikke nogen uværdig Mand. Gaa hjem. Opfør Dig som hans Hustru med sømmelig Skik. Hold Dit Hus i Agt, saa det maa blive Din Ægtefælle til Hæder for Gud og Mennesker.«

Gunhild keg forskende hen til hende: Hvem var det Kvindfolk, der slig tog Magten til at afsige Dom over baade hende og ham? Men et bydende Vink fra Engel indjog hende en vis Skræk, og hun gik.

»Nu har Du dømt mig til Døden, Engel,« sagde Gudmund.

»Fra Lyst til Synd — fra Synd til Død — det er Din Dom — og det er vores Alles Dom.«

»Jeg kan ikke tage det Menneske til Hustru, Engel. Gud er mit Vidne jeg kan det ikke.«

»Men Du har kunnet tage hende i Favn, og lønligt givet hende Hustruens — og Moderens Ret. —«

»Sig det ikke, Engel! Jeg gaar fra min Forstand.«

»Bedre var det, om Du sagde: jeg vil nu samle al min Forstand, saa jeg maa gjøre godt, hvad jeg har gjort ondt.«

»Ak Du véd ikke, hvor fristet jeg stod, Engel! — Hun gik jo frem for mig i Dit dejlige Billede.«

»Da tifold Vé over Dig! Jeg rensede mit Minde, saa jeg kunde staa ren for Dig, — og imens har Du vanhelliget det. — Nu er vi sandelig for evig skilt!«

»Engel!« skreg han vildt op. Det var næsten, som han truede hende. Men i samme Stund brast han i Graad, kastede sig ned paa Græsvolden og hulkede, som Hjertet skulde briste.

Engel saa en Stund med Strenghed paa ham. Var han nu som en Orm, der krympede sig i Støvet, da var det ikke hendes Skyld; hun havde baaret ham frem paa Ærens Vej og sat ham i sit Hjertes Højsæde som den,

der stod over Alle. Men hans levende Sorg talte omsider til hendes Hjerte, og Medlidenheden gjød sin Varme over hendes iskolde Drag.

»Græd ikke saa!« bad hun. »Du græder Dig hverken fra eller til. Du faar være Mand.«

»Mand!« gjentog han med Haan og rejste sig op. Det saa næsten ud, som han sparkede til sig selv. »Er det Mands Færd, at bare et Kvindfolk gaar ham fristende tilmøde, saa kan han ikke staa imod, endda han véd, at det gi'r ham hverken Lykke eller Ære, men bare Ufred og Skam. En Usling er jeg! Thi havde jeg kunnet narre Dig, saa var det sket.«

»Nu raser Du mod Dig selv, Gudmund.«

»Aa, jeg er ikke værdig til at nævnes med Du, Jomfru Engel — min Guds Engel! som jeg har beskjæmmet.«

»Siger ikke Bro'r og Søster Du til hinanden, Gudmund?«

»Nej!« afbrød han fortvivlet. »Kom ikke med den Udvej, for jeg gaar den ikke. Jeg har sveget Dig, det kan ialfald bevises; men jeg har i denne Stund samme Hug til Dig, som da jeg saa Dig første Gangen, endda jeg næsten bare var en Gut, — og det er Kjærlighed, Engel! Men det være Dig evig tilsvoret, at ikke har jeg gi't den til nogen Anden, og gi'r den ikke til nogen Anden i dette Liv.«

»Hvad Du siger der, kan være svoret til Dig selv; thi jeg tager ikke mod noget Kjærlighedsløfte af Dig,« sagde Engel. »Dog ikke er Din Mandighed saa fortabt, som Du siger. Lykken er saa underlig faren! Den kommer som syngende Fugl paa Tag, og vi lukker den hastelig ind. Men den kommer og paa modvillig Fod, — thi gaar den Arbejdets Vej! og da er det Viljen, som kalder den ind.«

»Viljen!« sukkede han. »Ja, den Tid jeg gik her og ventede paa Dig, og hver Dags Stræv ligesom var et

Skridt nærmere til Dig, da havde jeg kanske lidt Vilje; nu har jeg ingen.«

»Dengang havde Du et længtende Haab, Gudmund. Det drager mægtigt frem. Det trænger ingen Vilje, for det har Lysten. Men nu faar Du ta' Viljen til Ledning — Mands Mod og Vilje.«

»Sig mig, om Du har Hjerte til at tvinge mig saa haardelig fra Dig, Engel?« afbrød han og rækkede bønligt Hænderne imod hende.

Hun saa ham sorgfuldt ind i de forgrædte Øjne. »Hvad er det, Du vil, Gudmund?« spurgte hun mildt. »Hugser Du hvad jeg sagde i Afskedens Stund, da jeg fæstede mig til Dig for Livet? 'Hvis Du har Favnen fri, da vil jeg nok tage min Lykkes Hvile i den.' — — Er Favnen Din fri, Gudmund? Kunde jeg idag tage min Lykkes Hvile der, hvor Du igaar har lukket en anden Kvinde ind? Vilde Du by' mig slig svigefuld Hvileplads? Vilde Du det, Gudmund, min Ungdoms Kjære? Ak! Dit Minde var jo Lyset i mit Fængsel og Myrrha for min tørstende Sjæl . . .«

»Og det har jeg ejet og forspildt!« hulkede han fortabt.

»Græd ikke saa,« bad hun; men hun græd selv.

»Den græder ej for Guld, som aldrig Guld har kjendt,« svarede han. »Men jeg har kjendt det reneste Guld, og jeg har byttet det væk for en Regnepenge. Jeg gik her og slængte i Trældommen, og saa blev jeg forsulten af bare Langdrag og tog til Takke med det, som var. Men Ingen glemmer i Armoden, at han engang har siddet til Højbords med Storfolket! Det nager som et Bedrag. Fy mig til evig Tid!«

»Betal, Gudmund! Klar Din Skyld; det letter.«

»Hvor kan jeg betale min Skyld?« udbrød han, og nu saa han paa hende med en Mands Bekymring. Nu var Elskovsgløden og Skamfuldhedens Blygsel forsvunden af hans Blik. Han søgte til hende som til en trofast

Ven i Nøden. Smerten havde udglødet hans Sind, og han aandede op af en renere Luft.

Engel betragtede ham med vemodig Lyst. Hun saa, hvordan hendes Ungdomsdrøm atter tog Skikkelse i ham, uagtet den klarede sig ud i en anden Form. Han var ikke længer den elskede Mand, hvis Kjærlighed havde givet hans Udvortes en saa fristende Magt over hende; men han var endnu det elskede Menneske.

Hun gik hen til ham, — thi han havde i Ærbødighed trukket sig tilbage fra hende, — og hun lagde begge sine Hænder paa hans hvælvede Bryst. »Gudmund, Kjære!« sagde hun, »betal Din Skyld. Udslet Skampletten, Du har sat; lad den bedragne Kvinde faa sin Ret — —.«

En Rystelse gik igjennem ham, som faldt der et Islag paa hans Hoved; han lukkede Øjnene og lod Armene synke. Men gjennem Iskulden følte han det varme Tryk af hendes Hænder, og det gav ham Livskraften tilbage.

»Jeg skal gjøre, som Du forlanger,« sagde han træt.

»Da er Du min dyreste Ven paa Jorden!« udbrød hun.

»Ak! Du kan jo ikke være mig Usling bekjendt,« sukkede han.

»Der taler Du daarligt. En Mand er Du, naar Du er Dig selv bekjendt, og da er jeg Dig i lige Maade med Ære bekjendt. Du har selv lagt Stenen for Din Fod. Smyger Du bagom, og sætter Du ikke Vejmærke ved den, — da sandelig falder Du engang over den i Mørke.«

»Vær tryg,« sagde Gudmund og rettede sig kraftig. »Jeg skal være mig selv bekjendt. Jeg har forbrudt mig, og jeg skal sone; — jeg skal gaa, saa langt Godheden kan række, men ikke videre. Som jeg har været Din Hjertens Eneste, skal og Du være min. Det er ikke svoret til Dig; men det er svoret til mig selv. Jeg faar

nu se, hvor langt en Mand rækker, der han gjør Alvor af det.«

»Saa vær signet — min Eneste!« sagde hun og lagde Hovedet til hans Bryst.

»Ak — Brudekysset, Engel!« sukkede han.

Hun saa ligesom gjennem en Taage op paa ham. »Brudekysset . . . Nu er Døden jo min Brudgom . . . Farvel!« og hun trak sig med et Ryk tilbage fra ham.

»Hvor agter Du Dig hen, Engel?«

»Langt ud i Nordvest, hvor Storhavet gaar, der véd jeg en Ø — — — med et Kirkespir, hvor Vildfuglen slaar ned paa sin høje Flugt og tager Hvile — — — der vil jeg — Vildfuglen med de knækkede Vinger — slaa ned — — Farvel, Farvel!«

»Tør jeg ikke følge Dig, Engel?«

Hun rystede paa Hovedet, idet hun tren ud fra ham og saa paa ham med klaret Syn. Det var, som hun tog Maal af ham, om han var vokset i denne Stund; thi i sin egen Sjæl følte hun Styrken sætte nye Skud. Jo! Han havde rejst sig af den modløse Synkning. Fejghedens Skamplag var kastet, og han stod beredt til at gaa en haard Kamp imøde.

Nu havde hun vundet ham igjen! Nu havde hun en Medarbejder i det haarde Virke, som Skjæbnen havde tildelt hende. Lykken havde mange Navne. Var Magernes trofaste Samliv en Himmerigslykke paa Jord, saa var to Menneskers Samvirke paa Helliggjørelsens Vej i lige Maade en Jordelykke, — og den var nu hendes.

»Staa fast Gudmund — — paa denne Side Skjellet. — — Jeg skal da søge at holde Stand paa den anden.«

»Jeg lover det sikkert,« svarte han sorgfuld. »Men som Du sætter mig Maal, sætter jeg Dig Betingelse. Du skiller Dig ikke fra mig for hele Livet, — jeg kan ikke bære det.«

»Større Tynge havde Du baaret, før jeg kom, — thi der er ikke større Tynge end Skam.«

»Det er sandt. Den skal heller ikke tynge mig ret længe. Det Menneske skal bli' min ægteviede Hustru — — dermed er vi kvit. Siden kan hun stelle sig, som hun vil, — her er Yrke nok. Men har Du krævet saa streng en Bod, saa smid ikke til mig en Sten, naar jeg er hungersyg; thi slig, som Du der staar for mig, Engel, min Guds Engel! da er det Dig, som er min Brud, da synes jeg, at jeg maatte favne Dig, om saa Vorherre gik imellem.«

Hun skjalv; thi Ilden i hans Hjerte slog mod hende, og den fristende Varme mødte hendes strenge Tanke som Vaarsolen den svømmende Isflage. »Nu er det paa Tide, vi skilles,« udbrød hun forskrækket. »Vi har stævnet Vorherre til Møde, — skal vi holde ham for Nar? — — Kald mig Skydsen hid.«

Gudmund drog et dybt Suk, vendte sig fra hende og gik hen til Bryggen. Efter en kort Aftale med Skydsen kom han tilbage.

»Nu sker det, som Du vil, Engel.«

Ak! han vidste ikke, hvor stærk den modsatte Vilje var i hende; thi slig som han nu kom mod hende, var han ganske som hin Dag i Barndomshjemmet, da hans varme Ungdomskjærlighed havde kastet et saa fristende Skjær over ham, at han syntes indebære al Livets Fuldkommenhed. Hjertets Attraa er en guddommelig Kunstner!

Og nu holdt de hinanden i Haanden. Banghed og Smerte gik som et Nordlysskjær hen over hans blege Aasyn, og Engel stod med sænket Blik.

»Farvel!« hviskede hun. »Farvel for Livet!«

»Lov mig, at jeg faar se Dig igjen — — eller jeg dør for Dine Øjne,« sagde han, og tilkjæmpet Bestemthed anspændte alle hans Træk, saa han i denne Stund var Billedet af en Sorgens Stridsmand.

Engel saa med al sin Kjærlighed paa ham. »Hvad kan Livet give?«

»Naar Døden kommer — det sidste Farvel,« sagde han fast. »Du satte mig et Strengheds Maal, — det skal jeg naa. Sæt mig nu et Kjærligheds Maal, — saa jeg har Noget at længte mod.«

»Det være Dig lovet, Gudmund — —«

Stunden efter bar samme Baad hende fra Land, som i den tidlige Morgen havde baaret hende hid. Da stod Kvænangstinderne glødende i Sollyset, og hele Stedet laa for hende som et Paradis. Nu, da hun endnu en Gang saa sig tilbage, hvilede Skyggen over det, tungt som en Bebudelse om Døden. En ensom Skikkelse stod paa Stranden og saa ud efter hende; det var Gudmund Holm. Han stod der, indtil Solblinket skar sig mellem ham og Baaden, — da var det for ham, som Engel gled over i en Lysverden, medens han blev staaende tilbage i det haabløse Mørke.

Det Første Gudmund havde at klare efter dette var Forholdet til Gunhild. Han følte sig forvisset om, at det Retskrav hun havde stillet var svigagtigt, men Løftet til Engel var givet, og det skulde ubrydelig holdes. Hun var fra nu af hans Hjertes Tilhold — i Samfund med hende vilde han overveje hvert Skridt paa Soningens Vej.

Saa snart ske kunde blev han ogsaa viet til Gunhild. Det var et Hastværk, som Folket spaaede ud af. Men da det omsider viste sig, at Spaadommen slog fejl, kunde Ingen begribe det. Der var nok ymtet om, at Forholdet mellem Husbond og Tjenestekvinde ikke var saa nøjagtig efter Kathekismens Forskrifter, men hvad — naar der ingen Beviser kom, saa — — —.

Der fremkom imidlertid Beviser, som var endnu mer vildledende for Folket, end dem, der udeblev.

Hvordan skulde ogsaa Nogen kunne forstaa det, at to Mennesker, som synbart holdt af hinanden, nu efter

de var bleven Mand og Kone, strikte gik hver sin Vej? Gunhild havde jo før hængt over ham baade sent og tidlig, og forstaaet saa vel, hvordan hun skulde ta' ham; men nu var hun lige til ræd ham, og skulde Noget gjøres, skikkede hun en Anden i sit Sted. Hvorfor i Guds Navn havde de da giftet sig med hinanden?

Men alt hvad Nysgjerrigheden spekulerede og gav Agt, kom den dog ikke videre end til de udvortes Tegn, Aarsagen forblev skjult. Saa opgav den lidt efter lidt sin Vagtpost, og lod de To skjøtte sig selv.

Og det var hvad de helst gjorde.

Thi omendskjønt Gunhild havde drevet sin Sag igjennem med alle de onde Tilskyndelser, som Raahed og Fortvivlelse indgav hende, havde hun et godmodigt Hjerte, og hun holdt af Gudmund. Dog fik hun hurtigt Øjnene op for, at hun havde forspildt ikke blot hans Kjærlighed, men hele hans Agt. Alligevel forsøgte hun at vinde ham tilbage, og hun prøvede endnu en Gang at spænde Kogleriets Net omkring ham.

Men Gudmund var ikke længer den han havde været. Den besnærende Magt, hvormed hun før havde ægget hans Lyst, hidsede ham nu blot til Afsky. Hendes Lighed med Engel blev til et Vrængbillede, hvert hendes Ord til en Fornyelse af den Løgn, hvormed hun havde vundet sin Sag, og han vilde ikke se hende for sine Øjne.

Der stod hun! Fremsynet gav hende Skræk, Tilbagesynet en nagende Fortrydelse. Nu først skjønnede hun: at om og Retten kunde tages med Vold, Hjertet lod sig aldrig voldtage. — Hun var gaaet mellem ham og den Kvinde, som han alene elskede, — nu vilde Mindet om hin Kvinde gaa mellem hende og ham til evige Tider.

Da faldt hendes Mod, og hun saa sig om efter Hjælp. Hvor fandtes Noget, hun kunde stille imellem sig og den Mands dødelige Afsky? Hun øjnede Intet, og hun hengav sig i Græmmelse. Men hun havde en

kraftig Natur, og alt hvad Græmmelsen tumlede med hende, fik den dog ikke Livskraften forødt.

Da kom Hjælpen ganske af sig selv. Handelsgaardens Drift trængte Tilsyn, og saasom Gudmund mer og mer hengav sig til en tankefuld Uvirksomhed og tilslut gik der som en Vejfarende uden Maal og Skjøn, blev det fornødent, at hun overtog Styret. Dog stjal hun sig til med hvad hun gjorde. Thi vistnok var hun Kone i Huset, men saamegen Respekt var der i hende, at hun undsaa sig for at bruge den Myndighed, som hun vidste med sig selv, at hun havde løjet sig til.

Imidlertid fik Sagen blive grejet paa en eller anden Maade, thi saa som det gik, vilde det ende med Forfald. Da tog hun endelig Mod til sig og talte til ham.

»Gudmund,« begyndte hun, men han gav hende et afvisende Øjekast, og hun var nær bleven staaende ved det. »Kanske liker Du ikke, at jeg nævner Dig Gudmund?« føjede hun ræd til.

»Nævn mig som Du vil,« svarte han. »Jeg er jo Manden Din.«

»Ja — Du er det, Gudnaad! — — Der var vel Nogen, som havde en Hævn tilgode, siden jeg blev dreven ind paa Din Vej. — Men Kjære! jeg kvitter, jeg og.« Hun vilde sagt mere, men hun kunde ikke for Graad.

Gudmund gav intet Svar. Han sad en Stund med lukkede Øjne, saa rejste han sig for at gaa.

»Aanej gaa ikke!« bad hun. »Gud véd, naar jeg faar det over mig at tale til Dig igjen. Nu skal det siges. Faar jeg Lov til at stelle for Dig saa godt jeg kan — — eller liker Du Dig bedre med, at jeg drager herifra? — Det skal bli' som Du vil.«

Gudmund keg sky hen til hende, men Synet klaredes lidt efter lidt. Hendes alvorlige forgræmmede Aasyn talte for, at hun ogsaa havde draget sin Del af den tunge Skjæbnebyrde, og at hun havde skiftet Hug. Da aandede han op af en Lettelse. »Forlad mig!« hvi-

skede han. »Vil Du drages med mig som jeg er, saa skal Du ha' Tak. Jeg er en sorgbunden Mand — — og jeg kommer ikke løs i dette Liv. — Stel Dig som Du vil — det skal være vel og bra.«

Da han havde sagt det, skyndte han sig væk fra hende, som havde han Tabet af en kostbar Tid at indhente.

Gunhild saa efter ham med graadblændet Syn. »Javist var han en sorgbunden Mand — og hun var den, som havde lagt Lænken paa ham. Men kunde hun ikke løse ham, saa vilde hun lindre ham.« Det gav hun Vorherre sit Ord paa.

Hun forstod imidlertid, at nu var hendes Dom afsagt — for Livet. Han havde givet hende fuld Raadighed over hvad han ejede og havde, sig selv undtagen — de var skilte. Det gjorde ondt at tænke paa. Men godt! Saa havde hun Gudskelov ikke længer nødig at stjæle sig til, hun kunde handle frit.

Fra nu af rejste hun sig og til et dygtigt Liv. Arbejdet klarer jo op i Livet ligesom Blæsten i Skyerne. Desværre kunde hun ikke rejse Manden med sig, thi de kunde jo ikke slaa Følge. Medens hun fulgte Madstrævets almindelige Veje, gik han bestandig paa Ualmindelighedens vippende Gangbræt. — —

Ved denne Skilsmisse faldt dog Fred til begge Sider; skjønt Gudmund var ikke derfor i Fred med sig selv. Den stærke Higen efter Kjærlighed, som han altid havde baaret i sig, var ikke bleven mindre efter hans sidste Møde med Engel, den var tvertimod taget til — uagtet den Elskede ikke mere stod for ham i sin Ungdoms Fagerhed, men iført Prøvelsens og den strenge Beslutnings Klædebon.

Thi Gudmund Holm var med alle sine Mangler et Fuldblodsmenneske, i hvem den mægtige Natur havde indpræget al sin vilde Poesi. Saalænge Hverdagsstrævet havde staaet manende over ham, havde han gjort det Fyldest — efter sin Forstand. Men hans Følelse var kommen langt videre end hans Forstand. Da han der-

for saa sig udløst ved Gunhilds djærve Foretagsomhed, gav han sig uvægerlig Naturen i Vold, og lod Hjertet raade.

Fra nu af var hans Tro som et Barns, hans Tanke en Billedbog, og hans Følelse som en bølgende Flod. Han tilhørte Engel uden Afdrag — knap nok at han mindedes hint skjæbnesvangre Afdrag, som havde paaført ham den Skyld, hvorfor han stod inde med sit Liv!

Han havde bestandig foran sig den blændende Lyskreds, som han ved Afskeden havde set Engel forsvinde i. Da saa det ud som hun blev optaget af en anden Verden, hvorhen han ikke havde været værdig til at følge hende. Men i sin stærke Længsel fulgte han hende nu hver Dag til det rige Solland, hvori hun boede, og ved den overgjød han hendes henfaldne Skikkelse med Ungdommens friske Farver, og gjengav hende det fine blomstrende Huld, som saa mægtigt havde fristet hans Hjerte.

Af denne Indbildningens let fordøjelige Kost levede han overdaadigt, men ikke længe. Hans Legeme afkræftedes, og han følte en nagende Hunger efter Virkeligheden. Da stod det for ham som Døden alene kunde give ham den Mættelse han trængte. At dø væk fra al Livets Kval! Og han saa ud over det stormjagede Hav med en vild Higen.

Fra den Tilflugt blev han dog hurtigt forjaget ved Tanken paa hint Løfte han havde afkrævet Engel: endnu en Gang ved Dødens Dør at mødes med ham. »Skulde han ogsaa narre hende for det? Nej. Han fik leve til hun kaldte.«

»Men om nu Vorherre vilde noget Andet? Hun havde jo selv sagt: at Guds Vilje skulde gaa fremfor al anden Vilje.«

Han famlede omkring med den Tanke, ligesom Børn, der lærer sig til at gaa. Den indeholdt baade Fare og Frelse for ham. Da kom der et Tilfælde, hvor han pludselig slog sig løs.

Det var en Dag i en rygende Storm af Nordvest. Havet stod som i et Kog, og den ene Sø jog hen over Nakken paa den anden. Da saas langt ude i Sødrevet et Baadhvælv med to Mand hængende over Kjølen. Dog det hændte jo saa tit, og der var ingen Mening i at føje flere Liv til — foran den visse Død. Men som Folket stod paa Stranden og samraadede sig herom, hændte det Mærkelige, at Gudmund alene kastede sig i en Baad, og med fuld Kraft over baade Sejl og Styr, lod staa til ud over det bølgende Hav. Det var et forfærdeligt Vove. Og dog havde Ingen hindret ham deri. »Han var jo en slig Tulling, som Ingen kunde raade med!« Desuden var han allerede paa Søen, inden de fik tænkt sig om — og nu var der bare det at se til, hvordan det gik.

Men Gudmund følte i denne Stund en Lette, som Ingen kunde ane. Han saa nok Faren, men det bekymrede ham ikke — det var jo den han søgte. — Nu gav han Vorherre et Spørgsmaal, ske, som han vilde!

Dermed styrede han ret ind paa det duvende Hvælv, strøg tvers hen over det, greb en af de Forulykkede, vendte Baaden, styrede paa igjen, og greb den Anden, — der var næsten ikke Aandepust at faa, thi saa hurtig som Lynet slaar, maatte det ske. Og nu var det sket. Sansesløse, men frelste for Livet var begge de dødgivne Mennesker tumlet ind i Baaden til ham.

Og saa satte han Kursen mod Land. Men Havet styrtede rasende bagefter med sine skumtoppede Søer, for i Dragsuget endnu at gjøre et Greb efter det tabte Bytte. Dog paa Landjorden var Hjælpen parat, og Søerne trak sig fraadende tilbage med uforrettet Sag.

Da spaaede Folket, at naar Manden havde vist et sligt Mod overfor Døden, fik han vel ogsaa nyt Mod paa Livet. Men heri tog de fejl. Gudmund var efter dette Styrketag ikke mere levende end før, han var nu som da en sorgbunden Mand.

Maaske — hvis der havde rejst sig et stærkt Virkekrav til ham, havde han endnu kunnet leve op og ryste

Lænken af sig. Men Kravet kom ikke. Det mødte altid først Gunhild paa sin Vej, og hun — Mandkonen, som Folket kaldte hende, var saa handlekraftig, at hun rev til sig baade Lidet og Stort, og Gudmund blev ikke savnet paa noget Sted. Det skete dog ikke af Overmod. Var han traadt virkende til, havde hun straks veget Pladsen. Men uagtet hun lod ham stelle sig som han vilde, og aldrig kom ham ivejen med et Ord, beholdt han dog sin Skyhed for hende, og veg tilsiden hvor han kunde.

Saaledes kom hun i al sin Iver for at lette ham Livet kun til at paalægge ham Livets største Byrde: Uvirksomheden. Hun havde ikke Lykken med sig overfor den Mand! —

Og Aar gik hen. Mørketid og Lystid skiftede, men Intet skiftede Mørke til Lys i den sorgbundne Mands Sind. Den Gjerning han gjorde var som den Sygdomstrætte, der griber til og slipper igjen, fordi det holdfaste Tag er borte. Kun i Et stod han fast som et Fjeld, det var paa sin Vagtpost foran Havet. Her spejdede han med usvigelig Agt ud imod den Lysrand, hvor Engel var forsvunden, thi derfra maatte jo hendes Sendebud komme.

Langt ude i Nordvest, hvor Øgrupperne slutter af paa den aabne og forhen saa befarne Vej til Grønland, ligger vildt og ensomt Helgøen med afrundede Bredder imod Syd og høje, brat nedgaaende Klipper imod Nord. Her er slet Intet, som tager af for Havstormene, og Skodden, som vælter sig frem fra Kysten af de evige Islande, svøber uafladelig sit vandtrukne Dække om Øen.

Fra Højderne er Udsigten vid nok — altfor vid! thi der, hvor den er størst, mødes Himmel og Hav i et Straaleblinde, som synes at aabne Indgangen til en Verden, der ingen Grænse ejer. Utallige Smaaskjær

stikker sine mørke Toppe frem over Havskjellet og vækker bare Tanken om Undergang; thi her hører endelig engang Klippelandet op, og alt dette Smaaland minder uvilkaarligt om Smulerne, som tilslut drysser bagud efter det Store.

Vildt er her til alle Sider; thi selv imod Sydvest, hvor Landet buer ind i en Vik, gaar den brede Fjord forbi og levner ikke megen Fred. Det er imidlertid her, Øen har sit beboede Sted, og har paa det Nærmeste altid havt det. Her er et Landhandleri foruden en halv Snes Smaahuse og en ældgammel Kirke, hvis lange, tynde Spir ganske ligner Masten paa en Skibsbaad. Øen har imod Syd en langstrakt Græsvold, som ser ret kultiveret ud; men Beliggenheden er ogsaa her udsat for Havets voldsomme Paadrev, og man tror ikke rigtig paa den Kultur. Det minder formeget om Grønsken paa de store Stenblokke langs Vildstranden. Men det klæder alligevel godt og staar blødt imod de nøgne Fjeldtoppe, som rejser sig bagved.

Paa denne Ø levede Engel Marcilie Heggum.

I otte Aar havde hun boet her og stelt sig i alle Maader som et simpelt Almuesmenneske. Hun havde lejet sig ind i et lidet Hus, hvor der ikke fandtes mer end én Stue, og hvis Beliggenhed var temmelig afsides. Saa havde hun anskaffet sig en Rok og en Væv, hvilke paa en Maade gav Liv til hendes Ensomhed og blev hende to ærlige Husvenner. Der var ikke meget ved hende, som fristede Nysgjerrigheden; thi hvad som kunde have vakt Opmærksomhed, skjulte hun med stor Agt. Hun var for de Omboende et Fruentimmer, som vistnok engang havde tjent hos konditioneret Folk, og som nu paa sine gamle Dage fristede Livet ved en liden Haandgjerning. Hun fik skjøtte sig selv.

Der var yderst sjelden Gudstjeneste paa Øen. I de Tider fik mange Steder slaa sig sammen om en Præst. Men Engel havde alligevel sin Kirkegang. Hver Søndag vandrede hun henover Øen til et Punkt, hvorfra hun

oversaa det mægtige Hav, og der, hvor det smeltede sammen med Himlen i et straalende Lysblink, tyktes det hende, at Tid og Evighed mødtes, og at hun saaledes sad foran Indgangen til det Guds Rige, hvor hun snart skulde have det store Foretræde for Himlens Konge.

Her samlede hun sig til Sjælens inderste Grund, og i Ensomheden med Gud udtalte hun den Digtning, som uophørlig formede sig af hendes Tanker. Paa hans Forstand kunde hun fast forlade sig! Hvad hun manglede i de rette Ord, det læste han jo selv videre i hendes Tanker. For ham kunde hun ret klage sin Kjærligheds bristede Haab og Tro; thi han tog saa sælsomt Skaarene af hendes jordiske Drøm og føjede dem sammen til et Billede af den evige Lykke.

Paa denne Søndagsplads sad hun da, naar Sommerens blanke Himmel hvælvede sig over hende, som paa et Højsæde. Hverdagslivets Tarvelighed faldt af hende som Tiggerdragten af den straalende Fe, og hun bar sig op i sin Ungdoms fornemme Ynde. Hvor hun vendte Synet hen, saa hun kun gjennemtrængende Klarhed. Her gav hun Mindet sin tilgivende Hilsning, og her modtog hun selv fra hele Verden Tilgivelsens kyssende Haandvink.

Sjelden mødte hun Folk paa sin Vej tilbage; thi de var om Søndagene helst samlede paa Bryggen og omkring Handelsgaarden; men hændte det, da vendte de sig og saa forundret efter hende; thi hun bar da endnu Mærket af den Højhed og Ære, hun Stunden forud havde været smykket med. Men naar de bagefter ved Hverdagsmødet saa hende igjen, ligesaa ydmyg og fattig som de selv, da glemte de hurtigt Særsynet og holdt sig til, hvad de forstod.

Men Livets Olje var omsider forbrugt; det lod sig mærke paa flere Maader. Thi gik hun end for Andres Øjne fra og til som den, der levede sparsomt af et Hverdagsbrød, var hun dog alene med sig selv bestandig

Gjæst ved Aandens rige Bord, og da hun selv gav Alting til, udtømtes snart hendes Formue.

Da endelig fik hun en Tilsigelse i Sjælen om at samle sin sidste Evne paa Opfyldelsen af det Løfte, hun havde givet Gudmund, — endnu en Gang her i Livet at se ham. Dette fyldte hendes skjælvende Hjerte med Angst, med Lykke og med en aandeløs Forventning. Men af alt det Liv lod hun sig skuffe. Det gjorde hende saa feberagtig stærk, ja, der kom Stunder, hvori hun kjendte sig saa ung, at hun syntes, hun stod ved Indgangen til et nyt Liv.

Og det gjorde hun tilvisse — men Indgangen var Evighedens Dør.

Dog saa tit gav Døden sit Varsel, at hun endelig skjønnede Meningen. Men da var og Tidens Maal stærkt afknappet, og hvad hun endnu havde at gjøre her i Verden, fik ske straks.

Saa drev hun paany de synkende Kræfter op for at samle sig i en Beslutning. Det Kjærlighedsløfte, hun havde givet ham, skulde ikke sviges; hun famlede kun i Maaden. Dog, nu vidste hun sikkert, der var ingen Tid at spilde, og det gav Omtanke.

Da Mørkningen faldt paa, vandrede hun paa usikker Fod hen til Landhandlerens Hus og tren ind i Boden til ham.

»Her er et Brev, som skal besørges til Gudmund Holm ved Olafsberget i Kvænangen,« sagde hun med Noget af sin gamle Bestemthed.

»Ja — det kan jo ikke ske uden ved Skyds, og det er nok over det, I har Raad til,« svarte han lidt tvær.

»Her er et Uhr og to Guldringe,« sagde hun, »jeg tænker, det grejer Sagen.«

Landhandleren tog overrasket Uhret og saa paa det, og da han havde aabnet det, vendte han sig mistænksom til hende. »Her staar Niels Heggum indgravet. Hvor er I kommen til det Uhr?«

»Det er kommet fra Fa'r til Datter, — og saadan er det i mine Hænder,« svarte hun stolt, og der flammede endnu et Lyn i hendes dejlige Øjne.

»De er da vel aldrig Datter til den Fogden inde i Salten, som . . .«

»Jeg er den, jeg er,« afbrød hun raskt.

»Kjære Jomfru Heggum! hvorfor har De dog gaaet her og skjult Dem i slig ussel Ringhed? Hvem kunde da vide det!«

»Jeg har levet, som jeg vilde,« hviskede hun. »Men nu er det Brevet. Vil De gjøre mig den Tjeneste?«

»Den og mange fler, Jomfru, sig bare til!«

»Og Skydsen gaar afsted?«

»Straks Maanen staar op, Jomfru. Og da kan den være fremme imorgen Kveld saa henved ti-Tiden.«

Saa skiltes de med mange gode, undskyldende Ord fra Landhandlerens Side, og Tak fra hendes. Og en Timestid efter saa hun fra sit Vindu, hvordan Baaden skjød hen over den flimrende Maanestrime; saa blev Sejlet hejset, og den forsvandt mellem Natskyggerne.

Da tændte hun sit Lys og tog fat paa sin sidste Gjerning, den Ingen hverken kunde eller vilde tjene hende med, og det meste af Natten hengik, før hun blev færdig. Det var den Dødes Tvæt og Klæden. Og herved gav hun sig det saalænge udslettede Fornemheds-mærke tilbage. Nu vilde hun synes som den, hun var.

Efter det slukkede hun sit Lys og lagde sig til Hvile. Ingen Uro eller Bekymring fristede hende mere til Eftertanke; nu hengav hun sig med sin sidste Vilje i Guds Vilje! Fik hun se ham, den Eneste! endnu engang, da var det godt, men skete det ikke, var det ogsaa godt. Hun havde nu fuldført sin Smertens Vandring; ved Enden af den stod ikke mere noget Menneske — men alene den evige Gud, hvis Favntag omsluttede den hele Menneskehed.

Med denne Følelse sov hun ind, mildt og fredfuldt, som om hun sov væk fra Livet. Men Livet havde

endnu en Fordring til hende! Havde hun opgjort sit Regnskab med Alt, selv med sit store Kjærlighedsminde, da var der en Anden, som ikke havde det, og det var hin Mand, som nu i otte Aar ikke havde havt Andet til at friste Livet med end sin brændende Længsel efter et Sidstemøde med hende.

Det var Tredjedagsaften efter Skydsen var taget afsted. Vejret havde forandret sig til en stødvis Blæst, som jog tunge Skyer over Himlen. Af og til keg Maanen ud igjennem dem og kastede en flygtig Klarhed paa Havet, men som den blev greben i et Skjelmsstykke, trak Skyvæggen sig hastigt sammen igjen, og dens blide Aasyn var forsvundet.

Endnu den Kveld havde Engel syslet omkring i Rummet — hun ventede jo tvende Gjæster! den ene Livet, den anden Døden. Der maatte ikke findes nogen Urede, som kunde give fejl Besked at de ikke var ventet — sikkert var de ventet Beggeto!

Som i hendes Fortids Dage stod to Lys paa et dugdækket Bord ved Sengen, en Stol var sat tilrette og foran den en opslaaet Bog. Det var et Testamente, indlagt med haandskrevne Blade. Hvad Tiden havde tæret lod sig vel tilsyne, men som et dyrebart Jordegods havde hun skjærmet den for Overlast. Nu laa den der som et Vidne. I den havde hun indskrevet sin digtende Drøm, og naar hendes Røst var forstummet, skulde den aabenbare hendes Liv.

Og nu laa hun igjen paa sit Leje. Dødens Gys rystede hendes henfaldne Legeme, men alligevel lyttede hun ud i Stormen. Dens klapprende Lyd, dens langtrukne Støn og klagende Toner havde hun hørt saa tit og saa længe, at et skiftende Aareslag vilde skille sig ud

fra det som Virkeligheden fra en Drøm — derfor vedblev hun at lytte med Livets sidste Evne til den brast, og hun ikke mere hverken hørte eller saa.

Da tog det i Døren med en famlende Haand, og et Menneske tren ind over Tærskelen. Det var Gudmund Holm. Han grebes af en Skjælven og støttede sig op til Karmen, — og som han stod der med lukkede Øjne og det mørke Haar i vaade Tjavser ned over Panden, var han et usvigeligt Vidnesbyrd om, at det Løfte han i Afskeden havde givet Engel var blevet holdt. Han var en levende Kvittering for sin Skyld.

Endelig fik han samlet sig lidt, og saa sig for. Et flakkende Skjær af de nedbrændte Lys kastede dybe Skygger omkring sig, og jog et gult Skjær hen over Engels ubevægelige Aasyn. — Var hun allerede død? Han vovede ikke at flytte sig fra Stedet. Han var altsaa bleven narret af Vorherre for den Løn han nu i otte Aar havde oparbejdet?

Nej! — Nu hørte han tydeligt, at hun drog Pusten. Det vidste han nok! — Vorherre narrede Ingen. Og nu slog hun Øjnene op — »Engel!« skreg han og kastede sig ned for Sengen.

Da kom en vidunderlig Kraft over hende, hun satte sig op i Sengen og trykkede hans Hoved ind til sig. »Nu være Du velkommen, min Brudgom!« udraabte hun, og det hørtes som hun istemte en Sang. Men idetsamme faldt hun og tilbage igjen med lukkede Øjne.

En Stund gik hen i angstfuld Stilhed, da holdt han det ikke længer ud. »Engel, Engel!« hulkede han. »Tal til mig, min Eneste! Alt mit Liv har jeg samlet i Kjærlighed til Dig.«

»Her er min Livsens Bog, — den skal vidne for mig,« sagde hun fattet, og rækkede Haanden efter den opslaaede Bog. »Jeg giver Dig den til Minde.«

»Du skal ikke gi' mig Noget til Minde,« afbrød

han. »Jeg har svoret at leve og dø med Dig, og det holder jeg.«

»Min Livsens Bog,« hviskede hun igjen, som det var hendes sidste Suk. Men lidt efter trak et Smil over hendes Ansigt, og det bristende Øje flammede op. »Solblommen fra Himmerigs Land!« udbrød hun, rækkede sig hen, og kyssede ham.

»Brudekysset, Engel!«

Men Engel hørte ham ikke mere. Nu var hendes flagrende Aand paa andre Baner, og hendes Syn stirrede vidt ud over Rummet. Hun syntes at smaasnakke med Nogen langt borte, og med en underlig klagende Barnerøst. Han tog hende i Favnen og lyttede: Hvem talte hun til? — Da var det som hun samlede sig i en større Tydelighed — der var Noget hun vilde have sagt, og hun skyndte sig anstrengt, mens det gispende Aandepust kom og gik.

Nu synger mit Hjerte sin sidste Sang —
Kjær Faderen min!
Ak nævn mig endnu en eneste Gang
Smaatitingen Din.

Ak Fader, min Fader! om ej Du kan
min Sorrig forstaa,
og kan Du ej selver fra Himlens Land
til min Frelse gaa,

Da bede Du Herren aabne sin Favn
og lukke mig ind.
Han kalde mig hjem ved mit Barnenavn —
Snetitingen fin!

Og lægges mit Legem saa tungt og træt
under Jordelin —
da flyver til Himlen saa vingelet
Smaatitingen Din!«

I en forfærdelig Spænding havde Gudmund lyttet til de skjælvende Ord. Selv nu da hun taug, og med et

dybt lettende Suk lagde sig tungere ind til ham, vedblev han at lytte. »Vilde hun ikke give ham det sidste Ord — — — havde hun i Døden skilt sig fra ham? — — Var hun da bleven til Barn igjen!«

Han lagde hende tilrette paa Sengen, og lyttede endnu — lyttede til Dødens Taushed gjennemtrængte ham med sin forfærdelige Vished — da sank han stønnende sammen.

Under det kom raske Fodtrin henimod Huset, Døren til Svalgangen blev lukket op, og Landhandleren traadte ind. Men han kom ikke videre. Ved det Syn, som her mødte ham, mistede han baade Mod og Mæle.

Gudmund for op fra Sengekanten, hvor han sad, og rejste sig imod ham som en Vild, der værger sit Rov. Men den døde Kvinde paa Lejet og hendes ulykkelige Vogter var ikke til at tage fejl af, og Manden fik en hurtig Forstaaelse af Sagen.

»De kan være uræd,« sagde han. »Jeg skal ikke trænge mig paa. Hellerikke er jeg kommen hid af Nysgjerrighed, men alene for at tilby' min og min Hustrus Hjælp.«

Han taug en Stund, og ventede paa Svar, men det kom ikke. Hvordan skulde Gudmund og kunne svare, han vidste i sin store Kval ikke engang hvad Hjælpen betød. Saa blev han ved at stirre paa Handelsmanden med sine forvildede Øjne, som om han vogtede paa hver af hans Bevægelser.

»Ja ja,« fortsatte denne. »Naar Dagen kommer, skal jeg være hos Dem igjen, og med al den Hjælp som trænges. Heldigvis er her en Mand paa Øen, som snekrer lidt, saa vi faar vel en Kiste istand. Som sagt: De skal ikke staa fast for Noget. — Vorherre være med Dem!«

Og dermed gik han. Saalænge Skridtene hørtes, rørte Gudmund sig ikke, men da Nattens Stilhed fulgte paa, slappedes den uhyre Spænding, og han tænkte sig om. Hvad var det for en Hjælp, som trængtes? Det

Legeme, som nu hvilede der saa trygt, skulde tages væk — skulde bæres af fremmede Arme — skulde rettes og strækkes af uvillige Hænder — han havde jo set, hvordan Sligt gik til! — Og siden skulde det lukkes inde i den trange Kiste, og graves ned i Jorden. — Og mens alt det gik for sig, skulde han staa ved en Side og se paa — —.

Han gik rundt som i en Irgang, det var som han ikke vidste hvor han var; til han endelig standsede op foran den Døde, og her lidt efter lidt kom til sig selv igjen. Hvad skulde han gjøre for at holde dette sidste ud? Hun havde altid retledet ham — kunde hun ikke give ham et Tegn?

Han satte sig ned foran Bordet. Der laa Bogen, hun havde kaldt sit Livs Aabenbaring — havde hun taget Vejledning af den? — Kunde han tage det samme? Han kjendte sig saa svag, saa afmægtig, saa ensom og alene i denne Forladthedens uhyre Ørken, hvor hverken Gud eller Mennesker talte til ham. — — —

Han bladede frem og tilbage, — han saa beskrevne Papirer og kjendte Engels Haandskrift. Han læste, og vidste ikke selv hvad han læste, til han paa engang studsede og overvejede, og der kom Liv i hans Tanke, og Liv i hans Hjerte. »Nu skjønner jeg Din Mening, Engel!« udbrød han, og lagde sit Hoved ind til hende. »Det er mig Du taler til — min Guds Engel!«

Saa tog han Bogen og læste om igjen — læste som det skulde høres af Mange — højt, hulkende og halvt som i et Skrig fremstødte han Ordene.

»Der spired en Blom i mit Hjerte —
Solblommen fra Himmerigs Land!
Hvad Ting jeg da nemmed' og lærte
gik over al mennesk Forstand.

Jeg vandred paa Skyernes Veje
omgjordet af Purpur og Guld.
Af Haabets forlokkende Eje
jeg sanked' mig Favnen fuld.

Da saa jeg en blommende Lilje
ildrød som den luende Glød —
Den tegned' Din Kjærligheds Vilje,
Din Attraa i Liv og i Død.

Du var som en Vildren paa Fjeldet,
naar den vejrer det friske Hav!
da blev jeg saa rigt overvældet
som en blomstrende Mandelstav....

Lyt til! Det er Snespurvevrimlen,
Snetitingens kviddrende Kor!
Det høres som Sang under Himlen
med Højsangens hellige Ord:

Saa fast skal vor Kjærlighed stande —
end Berget omflytter sit Sted!
at ikke Aljorderigs Vande
den flytter et Spurvefjed.«

Hans Røst var efterhaanden bleven fastere, hans Syn flammede op, og han læste det sidste Vers fuldt gjennemtrængt af: at saa fast skulde hans Kjærlighed stande i Liv og Død! Han rejste sig op og gik som en Sværmer omkring i Rummet. Han havde hentet hele Fortiden tilbage, og hverken Synd eller Død var traadt imellem. Hvorhen han saa, mødte hans blændede Øje kun »Solblommen fra Himmerigs Land«.

Men det varede ikke længe før den høje Stige brast, og han stod paa Jorden igjen. Og der kom atter Synden og Døden med det lange Følge af Anger og Bod, hvor hvert Fjed skulde maales og mærkes.

Han satte sig paany hen til Engel. Det var som han nu først ret fik Syn paa, at hun var død — og at hun var en Anden end før. Et isnende Gys gjennemtrængte ham, og han greb Bogen for at læse sig væk fra Virkelighedens Kval.

Der stod Aarstal og Dato for hendes Bryllup med den afdøde Mand. To Kors var tegnet ind ved — var det Dødsmærket for deres Kjærlighed? — Efter det kom flere Vers.

»Hvor stander den Himmerigs Bo,
der Blyghedens Lue brænder?
Hvem bygger den — To efter To
med jordisk signende Hænder.

Jeg siger Dig Kjære! fuld klar,
der bygger vel Mand og Kvinde,
som næbbende Smaafuglepar
de bygger i Skoven inde.

Jeg siger Dig Kjære, forsand!
der spirer den Elskovsblomme —
Solblommen fra Himmerigs Land!
til Dagenes Tal er omme.«

»Ja saa skulde det vær't, Engel — min Guds Engel!« udraabte han. Men Ordet tog ham fangen paany, og han læste videre.

»Hvor stander det Syndens Slot,
som Djævlen gav Loft og Længe,
som rejste sig Tag af Spot
og satte sig Skam til Stænge? — —

Det stander paa vigslet Grund,
Gud vilde det selv tilstede, —
thi signes med Haand og Mund
den gyselig Ormerede!

Det stander i Ægtepagt —
se Ormetungerne spille!
Der Kvinden med ringe Agt
fik Kaar som sin Husbonds Frille.....

Thi siger jeg Dig fuld vist,
der gaar mellem Mand og Kvinde
i Livet ej større Brist
end Blygs'lens skjæmmede Minde.«

En usigelig Afsky betog ham — en Hævntrang som i fordums Tider, og han knyttede Næven imod det mørke Vindusglar, hvor kun Natten keg ind med sine store udslukte Øjne.

Ja, i et sligt Syndens Slot var det hun havde boet! til sligt utugtigt Levnet havde Gud Herren givet sit Pagtens Ord, og Loven sin uryggelige Dom! —

Gudmund tænkte sig rent vild i de Tanker. At skille ret mellem Guds hellige Vilje i Hjertets Bestemmelse, og Menneskets Egenvilje i Ord og Handling, det kunde han ikke. Han kunde blot fornemme dem som Indskydelser — der lig Nattens Skygger svulmede op til Uhyrer omkring ham, fordi Lyset ingen Grænser satte.

Men som det gik ham, saa gik det Tiden. Den rugede jo ogsaa over Viljen til at bryde med al den skjulte Skam, som var iklædt den synlige Ære. Ingen Under at Gudmund Holm, den stakkers Sværmer, ingen Vej kunde komme med det, som Tiden brugte Aarhundreder til at fange et Fremblink af.

Han sad en Stund hensunken i Mindets Kval, og bladede hid og did — han vilde ikke læse hvad der stod, det gik ham som en Kniv gjennem Hjertet. Alligevel bladede han fremad. Da saa han et Ord »Brudekys« — det var til ham! Hun havde aldrig givet nogen Anden sit Brudekys — — derfor var de og i al Evighed vigslet — thi nu havde han faaet det! Og saa læste han:

»Jeg kan ikke give Dig Brudekys,
ej Jomfruens hellige Gave.
Jeg er som et vildtvokset Kongelys,
der skyder op mellem Grave.

Jeg kan ikke skjænke Dig Hjertets Guld,
som aldrig blev rørt af en Anden, —
min Livsens Skat er en Haandfuld Muld
med glittrende Smaakorn i Blanden. —

Ja kunde jeg kaste mit Minde væk,
og rykke det op med Rode,
som Barnet, der drømmer sig Sorg og Skræk,
og vaagner saa vel tilmode —

Ja var der en Afgrund i Tidens Land,
som kunde min Skam fordølge,
og stod jeg igjen paa den hvide Strand
renskyllet af Storhavets Bølge . . . . .«

Her standsede han og overvejede. Det var jo hvad han i sin Skamfuldhed selv havde længtet efter: at lade sig fange af en af de store Havsjøer, saa frisk og glittrende som smeltet Is — og rulle afsted med den. — Ja, havde de kunnet slaa Følge? Men der var Skjelning paa Synd. — Ak saa ren hun laa der! »Snetitingen fin!« Hun havde sunget sig selv til Hvile med sin Barnesang.

Han vedblev at stirre paa hende. Det var for hans Syn som der lidt efter lidt udgik en Klarhed fra hende. Hendes Legems Omrids gled ud i hvide Smaaskyer — — han saa Himlen højnet over sig, og Havets blanke Flade ved sin Fod — — Langt ude, hvor Synet tabte sig, trak en straalende Rand sig hen, ligesom Grænseskjellet mellem to Verdner — — Der kom Noget som skyggede — han saa nøjere til — det var en Baad — — Det var Engel!

Han fór sammen af en dødelig Skræk, og Synet var klaret med det Samme. Det var Skilsmissens Stund, han i et Øjebliks Henfalden havde gjenset. Og Smerten havde rammet ham i det korte Blund ligesaa stærkt som dengang. — Havde hun ikke ogsaa sat hin sorgfulde Stund et Minde?

Han søgte efter — Jo hun havde. — Her stod det!

»Er derfor vi skilt, at nu Havet ligger bredt
og ruller sine Sjøer mellem Strande;
at Fiskens store Stimer, paa alle Veje spredt,
gaar mellem os som Skjær i dybe Vande?

Er derfor vi skilt, fordi mørke Minders Flok
omsætter os som Skodden mellem Berge;
for Løgnens onde Tunge fik spille mer end nok,
og Æren fik saa drøveligt et Værge?

Er derfor vi skilt? Nej. Vi skilles ej saa let.
Hvad engang i den rige Stund blev skjænket,
den Kjærlighedens Gave — den Hjertets Kongeret!
har aldrig nogen jordisk Lov forkrænket.

Nej vi er ej skilt, selv naar Graven lægger Tag,
og Døren til det trange Hus er stænget.
Den Fryd, som fik her neder saa kortelig en Dag,
Gud haver til en Evighed forlænget.«

Han slap Bogen og saa paa den Døde — — »Ja i Evigheden skulde de leve sammen.« — Og nu kjendte han sig fuldtryg: Verdens Ting havde snart her snart der stillet sig imellem dem — slig kom jo ogsaa alverdens Ting imellem Gud og Mennesker; men blev han ikke derfor ved at være Faderen i Himlen, — og var de ikke ogsaa vedbleven i deres Hjerter at være Brud og Brudgom?

Ak saa vakker hun laa der, endda hun var bleg som det Lin, der svøbte hende. Han lagde sit Hoved paa hendes Bryst — det tyktes ham, som hun blev varmere derved, men det var blot ham, som blev koldere. Lidt efter lidt kom der Fred og Ro i hans forjagede Sind — og han faldt i en dyb Søvn.

Og Nattens første Timer gik. De stødvise Stormkast rystede Huset, og Havet slog med æsende Brag imod Berget — det stille Par lod sig ikke forstyrre. Brud og Brudgom sov godt sammen! Søvnen og Døden har jo den samme Magt til at forene hvad Livet adskiller — de har blot ikke den samme Evne til at fastholde den.

Da slog Gudmund pludselig Øjnene op. Det var som Livet havde givet ham en Mindelse om, at han endnu ikke var ganske færdig med sit Opgjør. I samme Øjeblik stod det ogsaa klart for ham hvad der maatte komme. Han rejste sig ilsomt — svøbte den Døde i Spredet, hvorpaa hun hvilte, løftede hende i sine Arme, og bar hende hastigt ud af Huset og nedover til Søen.

— »Saa underlig spæd og liden var hun ble't, hun som engang havde gaa't der saa rank og stout!«

Ræd keg han sig omkring som det gjaldt at undslippe med et røvet Gods, men uagtet han skyndte paa, tog han dog varsomt Fodfæste, at han ikke i Mørket skulde stupe fremover mellem Stok og Sten med sin elskede Byrde.

Endelig naaede han frem til sin Baad, og hans dyre Ejendom var bjerget! Der var ikke Menneskelyd, kun Nattens vilde Ensomhed, hvorhen han saa. Og nu blev den Døde lagt tilrette — varligt og ømt, som man skjøtter en Værkbruden — Sejlet blev hejset, og for den jagende stødvise Blæst fløj Baaden med det stille Brudepar ud over Havdybet, — hvor »hvidmanket Havhestene jog frem!«

I Dagbrudet var Folket oppe for at se til sine Baade, — thi store Skarer af Vildfugle fløj skrigende mod Land, og det varslede Storm i Havet. De blev da vár, at Baaden ifra Kvænangen var borte. Var den løsreven af Strømdraget og gaa't tilsjøs, eller var den løsnet af Menneskehaand? — Den var ingen af Delene, thi Fortøjningsrebet var skaaret over med en Kniv.

Saa taltes der frem og tilbage om Sagen. Men da Landhandleren med sin Hustru lidt længere ud paa Dagen gik hen til Lighuset for at tilbyde sin Hjælp, og der hverken fandtes Levende eller Døde, blev den eneste fornuftige Mening den, at Gudmund Holm var taget afsted med Liget for at lade det gravfæste i sin Hjembygd.

Var det Gudmunds Hensigt? Det var ikke godt at vide; men han landede aldrig mere op ved Hjemmets Strand. Den Gravfæstelse han gav sin Ungdoms Elskede, delte han med hende. Kun Himmel og Hav var deres sidste Vidner, og hvad de To alene vèd med hinanden forstaas bedst af den evige Taushed.

Ved Olafsberget blev Gudmund Holm baade savnet og begrædt. Men Gunhild vidste jo med sig selv, at

om hun og med Rette var nævnt hans Hustru — hans Ægtemage havde hun aldrig været — med hende var det nu, han havde forenet sig i Døden. — —

Det digtende Ord, Engel havde efterladt, var paa det Nærmeste som skrevet i Sand; men Folket har en mærkelig Forstand paa ulykkelig Kjærlighed, thi de tror paa den — og denne Tro har bevaret hendes Minde.

Men naar man en blæsende Høstdag sejler forbi Helgøen, og ser det lange, tynde Kirkespir række op over Husene i Viken, og ser Vildfuglene kredse om det, kan man — naar man kjender Historien — nok komme til at huske paa »Snetitingen fin« som her endnu kviddrede i Døden, fordi den tænkte, den sad paa sin Barndoms Strand. — Andet synligt Mindesmærke findes ikke af Engel Marcilie Heggum.

Kun hendes digtende Længsel har sit evige Minde i Naturen. — Vintermørkets Rædsler og Sommerens koglende Lys vil fostre mangen Digter langt større end hende. Men deri vil de dele Skjæbne: at intet Ordlag, om noksaa stort og skjønt, kan komme op imod Naturens egen mægtige Digtning.

BRØDRENE.

Det var paa Vardø i Finmarken, Juleaftens Dag. Posten, som paa den Tid af Aaret var nødt til at stride sig frem med Renskyds over Fjeldene, havde ligget vejrfast i fire Døgn paa Svartnæs, som er det Punkt af Fastlandet, der ligger Vardøen nærmest. Thi uagtet Sundet, som løber imellem, kun er en kvart Mil over, og Baadskydsen kan forstærkes efter Behov, staar dog Havet ind med en saadan Magt, at der er sletikke andet for end — at give Tid.

Tid var ogsaa givet. Men at den Juleglæde, Folk ventede sig gjennem Brev og Budskab fra Slægt og Venner i det Fjerne, nu truede stærkt med at blive liggende Julen over, lige for Øjnene af dem, — spændte alligevel Gemytterne over Evne, og man var uafladelig paa Udkig efter Vejr og Vind.

Endelig hen paa Morgenen sagtnede Blæsten af, og man saa Postbaaden stærkt bemandet sætte ud fra Svartnæsset. Rigtignok vidste Enhver, at den havde en djærv Kamp at bestaa, inden den fik Land paa Skagen, Vardøens yderste Pynt imod Nordvest; men imidlertid, den var paa Vej!

Medens nu dette tog Alles Sind og Tanke til sig, aabnedes den kronede Fæstningsport paa Vardøhus, og

et Følge af 8 Soldater med en Korporal i Spidsen marscherede frem. Soldaterne bar en simpel Ligkiste imellem sig, og der vistes ikke ringeste Tegn paa enten Ære eller Sorg. Den Fart, hvormed det magre Ligtog styrede frem over Øens ujevne Vejspor, gav et uhyggeligt Syn — det syntes som et andet Bortkast, man førte hen til Dungen. Men det havde sin Aarsag.

Den Afdøde, Niels Kampen, havde nemlig været Livsfange paa Fæstningen. Han havde i et Slagsmaal med en Kammerat sat Maalet lidt vel langt ind paa Kniven, og den var — som et Vidne udtrykte, sig — »gaat bagom Ribben«, saa Døden fulgte umiddelbart efter. Men der var alligevel formildende Omstændigheder, som gjorde sig gjældende, og Dødsdommen forandredes til livsvarigt Fængsel.

Niels Kampen var knap 23 Aar, da han med en Lænke om Benet marscherede ind paa Vardøhus; men Ungdommen kom ham ikke til Gode i dette Forhold. Hvad hjalp Livsmodet, naar der ikke mere var hverken Noget at vove eller vinde? Saa gik han, hvor Ordren bød, og gav det Svar, som krævedes, men grov sig forresten ind i en taus Fortvivlelse, der snart gjorde Ende paa Kræfterne. Det var bestandig det Samme og det Samme: Kammeraten havde løjet paa ham, ertet ham op med Haan, til de havde sat Kniv mod Kniv, og Liv mod Liv. Hvad var saa det, at dømme ham fangen paa Livstid — fordi den Anden var falden først? Der maatte vel være en Slags højere Ret, hvor de dømte paa en anden Maade?

I denne evigt nagende Bevisførelse, med Magtløsheden foran sig, sygnede han hen, fik saa en heftig Forkjølelsesfeber, og døde halvandet Aar efter sin Indsættelse i Fængslet.

Den Morgen, han udaandede, mødtes Korporalen med en Menig, som kom fra en af Barakkerne. »Hvad bli'r det med Niels Kampen?« spurgte han. »Han kreperer vel?«

»Nu ret krepor han,« svarte Soldaten, med Skohælene mod hinanden og tre Fingre til Huen.

Det blev Niels Kampens Ligtale, mens Aanden paa sin gaadefulde Vandring nærmede sig sin højeste Instans, hvortil han i sin Fortvivlelse saa ihærdig havde appeleret.

Et Stykke bagefter Ligtoget fulgte en Gut. Paa en Maade syntes han gammel, paa en anden temmelig ung. Han var ialfald af dem, som faar et tidliggammelt Mærke af ulykkelige Kaar. Han havde et uhyggeligt Aasyn, noget skummelt og noget ræd, og gik idethele frem som paa en forbuden Vej. Var han staaet op fra et haardt Sygeleje, var han udsultet næsten til Døden, eller kom han fra et Fængsel? Det kunde være hvilketsomhelst og Alt tilsammen.

Da Toget var forsvundet gjennem Kirkeporten, blev han staaende og keg uvis omkring; men der syntes ikke et Glimt af det, som kunde have hjulpet Haabløsheden paa en bedre Fod, — saa smøg han ræd indom Laagen, og langs med Stengjærdet, til han naaede den Afkrog, hvor Graven var kastet, og her skjulte han sig saa godt han kunde.

Gravfæstelsen varede ikke længe, og snart hørtes Gjenlyden af de frosne Jordknolde paa Kisten. I en Haandevending var Graven fyldt, og en liden Højning trykket sammen over den, og da Redskaberne var skaffet tilside, marscherede Soldaterne af i god Orden — og Kirkeporten blev lukket.

Under dette var Posten landet ved Stejlnæsset paa Vardøen, og fire Gutter, der saa ud til at kunne tage det op med hvilkensomhelst af Naturens stridbare Magter, kom raskt dragende hver med sin fuldpakkede Slæde indover, til Posthuset. En femte Mand, der lod til at give en fri Haandsrækning, og som var fulgt med Postbaaden over, slap ved Fæstningsvejen sit Tag, og gik raskt hen til Skildvagten.

»Er det saa, her er en Livsfange, som hedder Niels Kampen?« spurgte han.

»Han er død,« svarte Skildvagten lige ud, at det ikke skulde synes, at han talte paa sin Post.

Manden blev staaende, som han ventede nærmere Besked.

»Han er begravet nu paa Morgenen, der kommer de fra Kirkegaarden,« lagde Soldaten til, mens han gik videre.

Manden saa sig om. Ja ganske rigtig. Otte Soldater med en Korporal i Spidsen kom raskt nedover Vejen, og svingede ind ad Fæstningsporten.

»Var I kjendt med ham?« spurgte Skildvagten fra en ny Ronde. Men Manden gav ikke Agt paa det, han syntes at have al sin Kraft nødig til at kunne samle sig, og efter en Stund gik han raskt indover til Byen.

Her var imidlertid Postflaget bleven hejset, og Folk trængte sig sammen om Posthusets Dør. Det satte Liv i Halvmørket, og Julestemningen fik Mod. Men imedens Posthuset saaledes for en Stund var Byens rigeste Livskilde, laa Kirken paa sin skaldede Bakke med Kirkegaarden omkring sig i en Ørkens Taushed.

Kun en eneste Skikkelse styrede i modsat Retning af den almindelige Livsrørelse, og nærmede sig med langsomme Skridt til Indgangslaagen i den lave Kirkegaardsmur. Det var Manden, som ved Fæstningsporten havde forhørt sig om den nylig begravede Livsfange. Da han var traadt indenfor Laagen, blev han staaende ved Muren og saa hen over Gravene. Der var i det tunge Halvmørke ikke megen Forskjel paa dem. Hist og her et fremhævet Mærke paa bedre Kaar, forresten en Samling af Jordhouge, der med Vinterens haarde Overtræk saa ud som Sten.

Paa engang syntes han at se Noget røre sig borte i en Krog, det syntes som En rejste sig op og forsvandt igjen. Han blev underlig tilmode, men han fattede sig snart: var det et Menneske, da fik det vel være Nogen, som havde med Kirken at gjøre, af hvem han kunde faa Retledning, og han skyndte sig derhen. Det var ganske

rigtig et Menneske, som laa sammenhuget mellem en Opstabling af frosne Jordknolde.

Dette var en nykastet Grav, det saa han, og sikkert var det her i Afkrogen, at Livsfangen laa begravet. Men hvem var den usle Skikkelse, som havde taget sig Hvile her? Hvem kunde det være, som i Julekvelden ikke havde andet end en Grav at lægge sig op til?

»Sover I — eller er I syg?« spurgte han, og ruskede ham lidt i Armen.

Mennesket rystede Haanden af sig og gjorde sig Umage for at komme op, og da det ikke lykkedes, lod han sig falde tilbage igjen.

»Vil I væk herifra?« spurgte Manden videre, idet han tog ham medynksfuld under begge Armene og rejste ham op. Da faldt Hatten af ham, hans blege uhyggelige Aasyn stod ret imod, og de saa hinanden lige i Synet.

»I Jesu Navn!« udbrød Manden. »Er det Dig, Elias!«

Han, som nævntes, gav intet Svar, men som om han døde væk med det Samme, lukkede han Øjnene til og sank hen i Favnen paa den Anden. Saadan stod de en Stund, da satte de sig ned mellem Jordknoldene og græd. Der var Noget, som maatte løsnes paa den Maade, før Ordet kunde komme frem.

»Ja — saa er det han Niels, som ligger her, kan jeg skjønne,« hviskede Manden.

»Aaja — det er det,« stønnede den anden.

»Herre Gud i Himlen,« fortsatte hin, »at vi tre Brødre skal mødes slig! I elleve Aar har vi ikke set hinanden. Saa spurgte jeg for nogen Uger siden, at Niels var her Nord — at han havde stukket Kammeraten sin, og var sat fast for Livstid. Jeg tænkte, jeg skulde faa't et Slag. Han vesle Gutten til vor Mor! Han var saa godslig. Det var bare det, naar Sinnet kom over ham. — Aaja! Saa tog jeg mig Tid imellem Fisket til at drage hidop for at snakke med ham; men jeg blev liggende vejrfast, og naa'de hverken til det Ene eller det Andet.«

»Jeg mente, Du fór tilsjøs, Du Halvor?« sagde Elias.

»Det gjorde jeg ogsaa til nu for to Aar siden. End Du, hvad har Du drevet paa? Det syns ikke, som Du har havt videre Held med Dig.«

»Jeg?« satte Hin i med paataget Mod, og det hørtes, som han talte op af en Feber. »Jeg har slaa't mig noksaa bra igjennem. Men saa kom der nu Noget ivejen med mig og. — — Det var han Guttorm Øjen — han havde slig en vakker Bøsse. Jeg har altid ønsket mig en Bøsse. Saa bød jeg paa'n, men han satte Prisen over al Maade. Jeg sled som en Hest for at tjene Pengene, og da jeg havde dem, lo han mig ud. Han var aldrig tænkt at sælge. — Saa tog jeg Bøssen — den laa løs i Baaden, og paa Morgenen drog jeg væk. Men Guttorm budsendte jeg, at jeg vilde skylde ham, hvad den var værd. — Han angav mig ligevel — og jeg blev fakket. Siden er det gaa't fra Ondt til Ondt — naar det først er begyndt — Aaja!«

»Hvor kommer Du sidst ifra?« spurgte Broderen strengt, idet han rejste sig, og drog sig lidt væk fra ham.

»Det er to Maaneder siden da jeg kom ifra Tugthuset,« svarte han; men dermed brast hans forlorne Styrke, og han sank sammen som en udtømt Blære.

Halvor stod taus og saa ned paa ham. Medynk og Harme stred mod hinanden i hans Sind, og han fik ikke et Ord frem. Det blev en uhyggelig Stilhed. Mørket tyknede Luften omkring dem, og selv Kirken syntes at svinde ind og trække sig tilbage fra dem.

Da fo'r den usle Skikkelse endnu en Gang op, som om han døende rejste sig til at slaa det sidste Slag. Han knyttede Næverne mod Himlen, bed Tænderne sammen, saa det skar i dem, og det gnistrede hvidt i Synet. »Det er Vorherre og Vorherre!« skreg han. »De har ikke and't at by paa. Hvad er det med Vorherre, naar han ta'er Forældrene væk, at han la'r Barnene forkomme og gir dem lige lukt i Djævelens Vold?«

»Nej, nu skal Du tie med Sligt,« afbrød Halvor strengt og lagde begge Hænder paa hans Skuldre, saa han sank til Jorden. Men det var ikke for Trykket af Broderens Haand, han veg, det var for Magtløsheden i sig selv. Han havde bare givet en Prøve paa den Trods, hvormed han havde hugget sig igjennem fra en Ulykke til en anden, nu var den givet, og Afmagten fulgte paa som sædvanlig.

»Hvad er det?« spurgte Halvor og lyttede. »Der var Nogen, som gik med Laagen. Vi faar kanske ikke være her længer,« og begge To sad hen en Stund i Forventning.

Da med en Gang løstes Klokkerne i Taarnet, nu fik den døde Kirke baade Hjerte og Tunge! Først hørtes det svagt som en begyndende Evne, saa steg det som en viljestyret Kraft, og tilslut sang den sin store Julesalme hen over den mulmdækkede Ø.

Hvor var den, som kjendte sig forladt af Gud? I Naturens mægtige Ørken fandtes ikke et Liv, som ikke fra Evighed til Evighed var grundfæstet i ham.

Halvor stod taus og hørte efter, han var af de Mennesker, som skjønnede den Slags Tale. Men idet han bares op til Trøst og Lindring af den, saa han, hvor hjælpeløs Broderen blev tilbage — hjemløs og vejløs i en evindelig Mørketid! og han satte sig ned ved Siden af ham igjen.

»Saa er vi nu samlet alle tre, lel,« sagde han mildt, og tog Armen hen om den usle Bror. »Hugser Du endnu hin Julekveld, da vi tænkte, Far var ble't paa Sjøen? Mor sad bort' i en Krog og græd. Du sad ved Gruen og snittede Furupinder, som han Niels, Stakker! tændte paa og lod blusse op til Julelys. Jeg gik fra og til. Jeg var jo den Ældste, og tænkte, jeg fik gjøre Noget, men jeg vidste ingen Raad. Da kom Nogen gaaende imod Huset, og bedst som vi undredes paa, hvem det kunde være, tog det i Døren, og Far traadte ind. Saa glad vi blev! Mor døde væk af Glæde, men det kan nok være,

hun skyndte sig med at komme tillive igjen! — Og hugser Du Lekene, han havde med i Lommen? Og al den gode Maden? Ja, det blev noget til Jul, det! Han Niels sad paa Fanget til vor Far, og Du fór om paa Gulvet med en Top, som Du var tullet. Jeg græd, jeg; men jeg har aldrig vær't saa glad.«

Mens han saadan blev ved at smaaprate med Broderen, havde denne ludet sig hen imod ham, og nu trykkede de sig ind til hinanden, ligesom de i Barndommen havde gjort, naar de sad ventende og forfrosne paa Stranden for at spejde ud over Havet efter Faderens Baad.

Og Klokkerne sang uafladelig sit »Glædelig Jul!« Det var ikke deres Skyld, om ikke Barnet gjenfødtes i alle Hjerter. Men pludselig taug de. Et enkelt Slag fulgte efter som et Punktum — nu havde de sagt hvad der skulde siges.

Da rejste den ældste Bror sig op. »Vi faar nok komme os ud med Ringeren, som gaar,« sagde han raskt, og gav den Anden en Haandsrækning.

Men Elias var ikke hjulpen frem, fordi han var hjulpen paa Fode. Og kanske havde han aldrig set sig om i Livet saa raadløs og fortabt, som han i dette Øjeblik saa sig om paa den trøstesløse Kirkegaard.

»Du skal være uræd, Bror,« trøstede den anden. »Jeg kan arbejde, og Du skal bli med mig. Retnu gaar Postskydsen tilbage til Fastlandet, vi faar se at komme med den — og siden hjælper Vorherre.«

»Vel,« svarte den Anden trøstigt, og det hørtes som et »Hivehøj« til et nyt Styrketag med Skjæbnen.

Saa tog de Hatten af og holdt den for Ansigtet, mens de bøjede sig hen over Graven og bad Farvel med Broderen. Derefter vandrede de Haand i Haand, den Stærke med den Svage, tilbage gjennem Byen. Det Julelys, som nu var tændt bag alle Ruder, klarede ikke synderlig op over Vejen, saa de stupede jevnt; men det,

som var tændt i Aanden, viste sikkert fremad imod det Maal, de havde sat sig ved Broderens Grav.

Da de Stunden efter stod paa Stejlnæsset og saa sig om efter Skydsen, sagde Halvor inderlig bevæget: »Jeg kjender det paa mig, som han Niels var med.«

»Jeg kjender det Samme jeg,« svarte Elias.

»Godt og vel, Bror — lad ham følge som Vidne.«

Og paa det gav de hinanden et Haandslag.

VED FINKIRKEN.

NAAR man har omsejlet Nordkap og styrer videre mod Nord, møder man de mægtige Fjordløb, som fra Ishavet skjærer flere Mile ind i Fastlandet. Det midterste af dem er Laksefjorden, ved hvis Munding en mindre Fjord løber mod Øst, og hedder Kjøllefjord. Her staar den saakaldte Finkirke.

Finkirken er dog ikke andet end en Samling af Stenblokke, som ved et Storskred har løsnet sig fra Fjeldet, og i Faldet er kommen til at staa paa en Maade, som om de havde fulgt en ledende Plan. I Midten rejser en mægtig Helle sig ret paa Kant, den kaldes Alteret, og de omstaaende Blokke ligner søndersprængte Støtter.

I og for sig er Gruppen ikke noget Særsyn; men i Naturens vilde Ensomhed med Storhavet foran, og de vældige Fjeldmasser bag, er den af en slaaende Virkning, og kan nok mellem de dybe Skygger rejse sig som et Gjenfærd af Hedenskabets mørke Aand.

Men Finkirken har og i gammel Tid været et af Finnernes vigtigste Offersteder. De valgte dertil bestandig et løsrevent Fjeldstykke eller et Fremspring paa selve Fjeldet, som havde en Særdannelse — jo styggere jo bedre. De trængte som alle vilde Folkeslag til en truende Gud og legemliggjorde ham derfor i en afskrækkende

Form. Slige Offerstene blev da overgydte med Mælk eller Brændevin, hvilket er sket endnu i dette Aarhundrede. Finnen søgte derved at gjøre sig tilvens med den skjulte Guddom for at opnaa et heldigt Fiske eller Livsfrelse for et sygt Kreatur. Det er forbi. Men endnu ser han med hemmelig Skyhed op til sine Forfædres truende Offerstene, thi de giver ham ikke sjeldent Varsko om en farlig Kyst.

Finkirken er dog ikke noget saadant Sted. Hvor ødsligt den ligger sværmer Vildfuglen omkring den, og mangt et næbbende Par tager sin Vielse paa dens mørke Altersten.

Engang har dog et Menneskepar taget sin Vielse her — lige sorgløst som Vildfuglen, men ikke lige ansvarsløst — det er om et saadant Par her skal berettes....

Fra et Sted inde i Kjøllefjord roedes en liden Baad ud imod Havet. Det var en ung Gut paa tyve Aar, som roede den, og han tog i, saa det gav Fart; men det var ogsaa et svært Stykke Arbejde for en enkelt Mand, da baade Vind og Strøm var imod. Det tog nu ikke Modet fra Gutten — han skulde fremad, og han vilde fremad! Da standsede han brat, hvilede et Øjeblik paa Aarerne, og gav Agt. Inde paa Stranden stod der en ung Jente paa en Sten og vinkede til ham; derefter gav hun Tegn, at hun ogsaa skulde ud Fjorden, og at hun var trængende til Hjælp.

Gutten syntes ikke uvillig, men alligevel betænkte han sig — det var jo baade Møje og Tidstab. Men det var som det skulde saa være: Strømdraget rev Baaden med sig ind mod Stranden, hvor Jenten hoppede om fra Sten til Sten, og da lod Gutten staa til.

Lidt efter sad ogsaa Jenten i Baaden, og mens han tog det ene Styrketag efter det andet for at bringe den paa ret Vej igjen, øste hun flittigt alt det Vand ud, som for hendes Skyld var taget ind. Det varede heller ikke længe, før Alt var i Orden, og mens Gutten roede saa

det peb i Aaretoldene, keg han jevnt hen til Jenten. Han syntes hun saa lidt pjusket ud, men hun var vakker lel!

Og da han saa havde faaet hende rigtig efterset, begyndte Udfritningen — thi vide Besked maatte han!

»Hvor hun kom ifra!«

»Over Fjeldet.«

»Hvad hun hed?«

»Hun hed nok Maja.«

»Hvem Forældrene hendes var?«

»Hun vidste ikke Noget om dem, ikke.«

»Hvor hun skulde hen?«

»Udover et Sted for at søge sig Tjeneste.«

Dermed var Gutten færdig, og nu saa det ud, som han grundigt overvejede Svarene. En Stund gik hen i Taushed, da saa han pludselig op paa hende:

»Jeg er Olaus Paalsen sin Søn, bort i Urgaarden, og jeg hedder Simon,« sagde han med en Selvfølelse, som om han efter en Del Smaabud gav det Overbud, der fik Tilslaget.

Efter en ny Taushed tilføjede han:

»Jeg skal udover til Kjelvig og hente Fa'r min.«

Jenten svarede ikke et Ord, der var Noget i det han sagde, som ydmygede hende, og uagtet hun tog ganske lidet Plads, hvor hun sad, krøb hun dog sammen for at gjøre sig mindre.

Imidlertid arbejdede Gutten paa Kraft; men Strømdraget voksede med hver Stund, og de krappe Søer slog jevnt ind over Baadripen.

»Du er nok ræd Du!« sagde han haanligt, thi han syntes hun saa noget blegnæbbet ud.

Hun rystede paa Hovedet og smilede: hun ræd! Aa nej, hun havde nok havt det altfor ondt til at være ræd for saa lidt. Men Spørgsmaalet jog hende Blodet op i Kinderne, og gjorde hende endnu vakkrere, og da blev Gutten saa blid og pratsom, at Baaden var nærved at gaa tilbage istedenfor frem.

»Jeg tror vi lægger ind til Finkirken, der borte,« sagde han muntert. »Imod Kvelden vender Strømmen sig, og da gaar det fort udover.«

Ja, det havde Jenten nok ikke Noget imod. For hende var der ingen Tid sat, hverken frem eller tilbage. Hvor hun tog Fodfæste, tog hun hjem — Vorherre sørgede for Resten.

Da de efter en Del Møje havde faaet Baaden fortøjet bag en Fjeldknaus, satte de sig hen ved Alterstenen og lod Hvilen falde paa sig. Gutten havde Madbommen med, og gav sig nu til at smage paa Indholdet, medens Jenten trak sig lidt væk fra ham.

»Har Du ingen Mad Du?« spurgte han.

Hun rystede paa Hovedet, og saa bort til en Side, som om hun heller ikke trængte Noget. Men da han rækkede hende et Stykke, tog hun det alligevel.

Og nu rykkede de lidt nærmere sammen for at dele med hinanden.

»Hvor længe er det siden, Du fik Mad sidst?« spurgte han hende.

»Aa — det er bare to Dager,« svarte hun trohjertig.

»Aa nej da! Jeg spiser fire Ganger om Dagen, jeg!« udbrød han. »Og naar jeg er paa Baad, spiser jeg en Gang til.«

Saa vedblev de paa den Maade at prate og spise skiftevis, til de blev ganske hinandens Lige. Og da den værste Hunger var stillet, begyndte de med Løjer: han rakte Maden til hende, og naar hun gabte imod den, snappede han den væk og puttede den i egen Mund. Hun gjorde ligesaa, men i omvendte Orden, thi naar hun var lige ved at bide i, gav hun det leende hen til ham.

Da Madbommen var tømt, stoppede han sig en Snaddepibe, tændte den og rækkede sig i Solskinnet; men Jenten havde aldrig været saa glad som i denne Stund, og hun var saa fuld af Dril, at hun lod ham ingen Ro. Tilsidst snappede hun Piben fra ham og

sprang afsted med den. Men denne Gang fór han efter hende, greb fat og slap igjen, thi det var ikke let om Fodfæstet mellem alle de Fjeldknuder, og hun var saa vims som en Røsekat. Til Slut fangede han hende dog, men for at holde hende fast, slog han begge Armene om hende, og derved stupede de begge To — hun med Baghovedet ned mellem Stenene, og han med Panden mod en mosdækket Knaus.

De laa en Stund fortumlede af Slaget, da kom Gutten til sig selv igjen; men Jenten var saa hvid i Ansigtet som et Linklæde og laa med lukkede Øjne. Han ruskede i hende — var hun død? Han fik et Samvittighedsnag, saa han gjerne kunde have skreget, men i det Samme kom der Livstrækninger om Munden, Øjnene aabnede sig, og hun smilede til ham som gjennem en Drøm.

Da blev han saa glad og saa lettet, at han rev hende ind til sig og kyssede hende.

»Nu er Du Kjæresten min!« sagde han leende.

Hun magtede endnu ikke at give Svar, thi hun havde ganske været fra Bevidstheden; men Ordet »Kjæreste« forstod hun dog.

En Gang før havde hun været spurgt af en Gut, om hun vilde være Kjæresten hans? men hun havde ikke likt ham, og saa var det ikke blevet til Noget. Men denne Gutten likte hun saa vel, at han sagtens skjønnede, hun vilde være Kjæresten hans — og det gjorde han.

Men som de droges stærkt mod hinanden af dette Skjøn, tabte de Skjønnet paa Tid og Sted. Solen stod allerede i Nordvest, og Finkirkens spaltede Støtter rejste sig truende i Skyggen — de vidste af Ingenting.

Da strøg en Baad for fuldt Sejl ud Fjorden.

»Ho, ho! Agt Baaden Din, Gut!« blev der raabt i Land og Latter fulgte med.

De Unge fór op begge To, som skræmte Fugle af Reden, og keg sig forvildet omkring, idet Latteren fra den bortdragende Baad slog haanende tilbage mod dem. Saa sneg de sig tause bagefter hinanden ned til Baaden,

der løsnet af den forandrede Strøm var lige ved at gaa til Søs paa eget Ansvar.

Men som Gutten stod der og stræbte med at faa Masten rejst og Sejlet stelt tilrette, var han ikke vel tilmode. Han havde nok kjendt det forbisejlende Baadfolk, og han vidste, at de vilde træffe Faderen før han. Han vidste ogsaa, at han vilde blive mødt med Skamord, og havde han Jenten med sig, gik det rent galt.

»Jeg mener Du faar bli' her ved Finkirken, Du?« sagde han skamfuld. »Der kommer altid en Baad.«

Hun saa skræmt paa ham; thi han havde faaet noget Haardt i Røsten, og hun brast i Graad.

»Er Du tullen, Jente!« raabte han hidsig. »Vil Du kanske, at Fa'r min skal slaa mig til Skamme? — Ja — for det gjør han.«

Hun sagde ikke et Ord til dette. Hun bare stod stille og lod Ulykken synke over sig, ligesom et Træ, der luder sig under en Regnbyge.

Da Gutten havde faaet Sejlet op, keg han tilbage og gav hende et Nik. Saa tog han Styret, og Baaden skar frem mellem Smaasøerne, hoppende og dansende som i en Leg.

Saalænge der var et Glimt at se af ham, blev Maja staaende paa samme Sted; men da Synet tabte sig i Fjernets ubestemte Flimren, gik hun tilbage og tog sin Plads igjen ved Finkirken.

Her hengav hun sig med al sin Ungdomsevne i Sorgen, og hun græd ustandseligt, men alligevel gjorde Sorgen hende godt — det var som hun med den havde faaet et Tilhold i Livet. Fra hun var aarsgammel havde hun været udsat paa Bygden som forældreløs, og som Fattigbarn var hun bleven konfirmeret. Siden havde hun tjent alene for Livsopholdet og et usselt Klædningsstykke, thi hun var spædlemmet og daarligt ernæret, og kunde ikke gjøre synderlig Gavn for sig. Hun havde heller ikke hørt stort andet end onde Ord, hvor hun kom hen,

saa hun var opvokset i Mismod — men Mismod er et Ukrudt i Sjælen!

Derfor havde hun heller ikke følt Bedrøvelse før i denne Stund og aldrig før grædt Hjertens Taarer.

Da hun nu var bleven gjennemtrængt og ligesom opblødt af sin Sorg, fik hun en forunderlig Lindring. Ordet »Kjæresten min« steg pludselig op i hendes Tanker lig Solen over et Fjeldvand, og al hendes Livs Nød og Fortræd, der spejlede sig i det som sorte Fjeldknuder, mistede hele sin Skræmsel. »Naar hun var Kjæresten hans, saa var jo alting ligegodt!«

Med denne Fortrøstning krøb hun tæt ind til Alteret, lukkede Øjnene, syntes hun saa Guttens Ansigt lige mod sig — smilede til ham og faldt i Søvn.

Det var langt paa Dag, da hun vaagnede. Hun følte sig inderlig styrket og fornøjet, og Haabet, der hidtil var ligesaa fattigt ernæret som hun selv, blev helt overmodigt: Der kom altid en Baad! Tjeneste fik hun saa let som Ingenting; thi nu skulde hun arbejde saa det forslog. Og vakkre Klæder vilde hun ha'! Det tog kanske Tid — men hun var jo bare sytten Aar!

Saa hviskede hun igjen »Kjæresten min« og lo til sig selv, og saa sig omkring med et Ansigt saa blidt, som hun sad i et Blomsterhegn med kviddrende Fugle.

Der kom dog ingen Baad hverken den Dag eller den næste; men Maja var ved godt Mod. At sulte en Dagstid eller to regnede hun bare for en Overgang. Desuden fandt hun sig et Par Fugleæg i Fjeldet — det skulde nok gaa!

Tilbage, ind over Fjeldsletten igjen, vilde hun ikke; skulde hun gjøre Fremgang, maatte hun ud til Fiskerpladserne ved Havet.

Endelig kom der Tredjedagen en Baad, som tog hende op, og paa en frisk blæsende Solskinsmorgen laa det aabne Hav for hendes Syn. Der saa hun flere Baade og Smaafartøjer med Sejlene oppe, og det var som

Alt vinkede til hende med Hilsning fra ham og med godt Tilbud.

Da Baaden var naaet frem, did den skulde, fik hun ogsaa straks et Tilbud, men endnu kom hun dog ikke videre end til Føde og Klæder, og hvad det Sidste angik vidste hun fra før, hvad hun kunde vente sig — men det var altid en Tjeneste, og hun kunde jo skifte om igjen.

Saa tog hun fat, og lagde alle de Kræfter til, hun havde — hun vilde jo oparbejde Noget! Hvad det var, vidste hun ikke ret; men det var dog samme Tanke, som bærer ham, der rydder en stenig Grund, for at Græsset kan gro.

Husbondfolket skjønnede ogsaa paa hende, og den første Klædning, hun fik, var meget over hendes Forventning. Føden var for hende, som for de Andre, mager nok; men godt Ord fulgte med, og det giver Sul.

Saa var det endelig Slut med Sommeren, og Høstens strid- og slidfulde Dage fulgte efter. Da begyndte Livet at lægge sig tungt paa Maja, og hun maatte kjæmpe svært for at holde det gaaende — thi hvor skulde hun hen, svag som hun var, paa denne Tid af Aaret?

»Jeg synes, det er klejnt med Jenten,« sagde Husbond til Konen sin en Dag, da Maja kom frem over mod Huset med en Fang Ved, og saa ud som hun skulde synke til Jorden.

»Ja — jeg véd ikke, hvad som gaar af 'en,« svarede Konen.

»Hun maa ha' forta't sig paa en Maade.«

Saa hengik nogen Tid med den Tro, men da skiftede den, og der kom Syn for Sagen.

»I Jesu Navn, Jente! Du er jo med Barn,« sagde Madmoderen en Dag til hende ind ved Mørketiden, da hun gik og trak sig langs Husvæggen, som en syg Hund, der tror Alle vil efter den.

Maja svarede ikke, men saa ned for sig. Hun havde ikke meget Skjøn paa Livet, men dette forstod hun.

Saa snakkede Husbondsfolket sammen om det, og de blev enige om, at Jenten fik være, der hun var, til Vaaren kom; men da vilde Manden, at hun skulde greje for sig.

Et Par Gange forsøgte Konen nok at fritte hende ud, men hun fik aldrig noget Svar, saa tav hun og lod Maja skjøtte sig selv. Hun blev ogsaa ved at arbejde, men trak sig dog væk fra Paasynet, saa vidt hun kunde; især var hun sky for Manden, thi hun havde hørt ham sige: at der ikke var Skam i slig en Jentunge! Og hun vidste jo med sig selv, hvor inderlig skamfuld hun var.

Som en rugende Uvejrssky hvilede Mørketiden over Alt. Den var som en Dødstanke over Sjælen og som et kvalmfyldt Rum for det hensygnende Legem. Men for den ulykkelige Maja blev den alligevel en Kjærlighedens Kaabe, der dækkede over Skammen. Naturligvis vidste Alle, hvordan det var fat med hende, men Mørketiden afdæmpede alligevel Opmærksomheden, thi Enhver havde nok med sig selv.

Men da Solen kom tilbage, og Lyset voksede for hver Dag, da Land og Vand bar frem det nye Livsrøre, og Folket kjendte sig som gjenfødt, da vokste, som altid, det Onde med det Gode, og hvad man i Halvmørket havde fundet sig i, blev nu stævnet til Doms.

Da kom det ogsaa dertil med Maja, som hendes Husbond havde forudsagt, at hun skulde greje for sig. Med andre Ord: hun skulde sige, hvem der var Fa'r til Barnet, at han kunde blive draget til Ansvar.

Paa dette svarede Maja ikke anderledes end før, hun tav og skjulte sig. Hvordan kunde hun drage ham ind i al denne Fælhed?

Da kom der en Lørdagskveld. Folket var bestemt paa om Søndagen at drage til Kirke, og for at naa frem maatte de afsted i Daggryet, de fik da komme til Ro i ordentlig Tid. Efter Aftensmaden tog Husbonden Maja for sig, og han ænsede hverken Svar eller Tavshed — thi nu skulde der være Endskab paa det!

»Du skal være med til Kirken i Morgen,« sagde han fast. »Og saa skal Du følge mig ind til Præsten, at han kan forhøre Dig.«

Hun begyndte at skjælve over hele Legemet og lukkede Øjnene.

»Ja, det nytter ikke,« blev han ved. »Du skal sige, hvem som er Fa'r til Barnet, Du gaar med. — Det er saameget Du véd.«

Efter det gik han til Ro, og det varede ikke længe, før Husfolket gjorde det Samme; men Ingen lagde Mærke til om Maja var inde eller ude — hun fik jo stelle sig, som hun vilde!

Og det gjorde hun. I Nattens Mørke sneg hun sig væk fra Stedet, ud over Fjeld og Myr saa langt hun orkede at komme. Der krøb hun saa om bag en Fjeldknaus, og sank hen i sin Elendighed. Den Skjælven, hun ved Husbondens Trusel havde faaet i Kroppen, tog til for hver Stund, og blev mer og mer smertefuld. Til Slut raste Pinslen i hendes Legeme, saa hun tabte Bevidstheden om, hvor hun var.

Da syntes hun paa en Gang at se Vorherre staa over sig med et truende Ris i Haanden — netop saadan som hun i Barndommen havde tænkt ham; og han bød hende holde ud i Smerten, thi saa var hans Vilje! —

Og da blev hun stærk, og hun gav ikke et Kny fra sig, før hun udstødte en lettende Klage, hvori al Smerte forsvandt. Derefter lukkede hun Øjnene og sank hen i en dyb Hvile, og hun vaagnede først imod Dagheldningen ved at en Haand strøg hen over hendes Pande.

Krummet over hende stod et gammelt Kvindfolk og stirrede paa hende med smaa gnistrende Øjne. De viste ikke megen Medfølelse, men der lyste noget Raadsnart ud af dem. Det var en Finkjærring. Hun havde sin Gamme i Nærheden, og lod som hun var villig til at hjælpe hende; men hun var ikke, hvad man kalder ømskindet.

Dog det kunde være Maja ganske det Samme. Hun havde jo netop gjennemgaaet den Lære, at jo haardere Alting er omkring et Menneske, desto mere samler han sig i Gud og i sig selv. Medlidenheden gjør godt, men den gjør ogsaa svag.

Imidlertid stelte Finkonen med hende saa vidt hun kunde, og da nogle Dage var hengaaet, vandrede Maja ud igjen i den trøstløse Ørken, hvorfra hun var kommen.

I den korte Tid, som var forløben, siden hun havde siddet inde der i Finkirken med »Kjæresten sin« og glemt hele Verden og til den frygtelige Nat, hvor hun laa i Stenkoven paa Fjeldet og fødte sit døde Barn, var hun bleven saa gammel, at hun skammede sig for at sige sin rigtige Alder, og hun nævnte sig flere Aar ældre end hun var. Ogsaa var det jo, fordi hun var saa ung, at Folk allermest havde udskammet hende — da fik hun prøve paa, om hun kunde lyve sig fra det.

Men Løgnen hjalp hende ikke. Fra én maatte hun ty til flere, og efterhaanden løb hun rent vild i dem. De blev som Snarer, hvori hun bare fangede sig selv. — Kun i ét holdt hun Stand: hun nævnede aldrig Gutten. Hvor ofte hun end blev udfrittet og haanet, om ham tav hun. Men det var ufatteligt, hvor megen Trøst og Hjælp hun havde af at vide dette med sig selv.

Hvad Tid hun vilde, kunde hun da tænke sig sammen med ham. Hun kunde sætte sig ind ved den mørke Altertavle i Finkirken og høre ham sige »Kjæresten min«, og dermed var hun jo væk fra hele Elendigheden

---

Efter det var hengaaet fem Aar, og endnu gik Maja fra Tjeneste til Tjeneste og ligesom før usselt klædt og daarligt ernæret.

Hun kunde ikke ret forlade Egnen, hvor Gutten boede, og uden at han eller noget Menneske anede det, holdt hun Øje med ham; men hun kom ikke i hans

Nærhed, og hun saa ham aldrig. Hun var omsider gaaet træt af Livet. Hun havde et svageligt Legeme og var uvillig til Alt; Ingen likte hende og Ingen likte hun — der var ingen Mening i sligt Levnet!

Da kom efter en Vinter med kvalmende Mørke og Taage omsider det frelsende Lys tilbage. Men eftersom det steg, blev Luften strengere, og det var som den svulmede af Forbittrelse. Der var næsten ikke værendes hverken paa Land eller Sø, og Folket satte støt Livet ind for at skjøtte sit Hverv.

Under dette kom hin Februarnat i 81, da en Orkan brød løs over Nordland og Finmarken med en slig Vildhed, at Aarhundredet ikke havde kjendt Magen.

Den hærgede saa at sige hele Kysten, og hvor den trængte ind i Fjordene, sprængte den Alt, hvad Menneskehænder havde sammenføjet. Livsfare var der overalt, og Folket drog flygtende omkring mellem de faldende Boliger. En Kirke blev løftet fra sit Grundfæste, som Laaget af en Æske, og stillet hen paa skraas ved en Side, en anden Kirke blæste helt væk, saa der fandtes ikke Splinten igjen, og paa en tredje blev Spiret flyttet hen paa en ubeboet Ø, tre Mile borte.

Ulykke og Forvirring herskede overalt fra den yderste Strand til den inderste Fjordbund, og Folket samlede sig i et Fællesskab, som kun sker, hvor Alle bli'r rammede af samme Skjæbne: den Ene forhørte sig hos den Anden, den Ene vejede sit Tab imod den Andens, og Nysgjerrigheden blev hurtig optugtet til en medfølende Trang.

I Kjøllefjorden hos Olaus Paalsen paa Urgaarden saa det ikke bedre ud end andetsteds. Taget var blæst væk, Bjælkevæggene revet fra hinanden, og det var med Nød, at Kreaturerne vare blevne frelste. I to Døgn kunde ingen Udvej hverken søges eller findes, Enhver fik tage Vare paa sig selv; men da Stormen havde tabt Noget af sin Vildhed, saa der kunde faas et Fodfæste, fik Olaus snart Vished for at Gaarden hans ikke var beboelig.

Han tog da den Bestemmelse at rejse afsted med sin Familie, og søge Husly, hvor det fandtes. Nærmest kom det hans Ønske, at vende Urgaarden Ryggen for bestandig, og han talte med sin Familie herom. Han var endnu en Mand i kraftig Alder, hans Hustru var nogle Aar yngre end han, og hans tre Børn, to Sønner og en Datter, var udvoksne, arbejdsføre Mennesker. Der lod sig ret vel begynde paa noget Nyt. Han kunde gjøre Alt, hvad han ejede, i Penge og drage til Amerika.

I dette fik han Medhold af Alle, undtagen den ældste Søn. Simon holdt af sit mørke Barndomshjem, hvor han maatte leve paa Stridsfod med Naturen hele Aaret rundt. Men Faderen var en streng Mand, som ingen Modsigelse taalte, derfor bed Sønnen sin Ulyst i sig.

Simon var, da han sad ved Finkirken og gantedes med Jenten, en nok saa glad Gut; men efter hvert som Aarene gik var han bleven tung og alvorlig, og da han ligesaa lidt taalte Modvilje som Faderen, kom de ikke sjelden paa Kant med hinanden. Han gav da sin Mening tilkjende ved Tavshed, og det forstod Faderen meget vel. Men det var ham det Samme. Gutten var en djærv Arbejder, og han havde den Strenghed i sig, at enten han havde Lyst eller Ulyst, gjorde han sin Gjerning lige godt.

Efter at nu Olaus Paalsen med sin Familie havde forladt Kjøllefjorden, hengik et Par Uger, hvori Vejret vedblev at være ondt. Der var bestandig enten Storm i Tiltagende eller Storm i Aftagende, og Søen kom aldrig til Ro. Omsider blev det dog saavidt, at Olaus med begge sine Sønner kunde drage ind i Urgaarden igjen for at tage et Skjøn over Ulykken, og finde frem noget nødvendigt Bohave for at bringe det med til deres nuværende Opholdssted.

Det blev et nedslaaende Syn for dem. Hver tog det paa sin Maade, men Tabet mødte dem Alle. De indsaa hurtigt, at der var ikke meget at vinde ved

Salget af de udsprængte Bygninger, og Grunden var knap Penge værd.

Olaus satte sig ved Siden og hengav sig i en harmfuld Tavshed — det var gjerne hans Maade i Ulykken.

»Jeg vil gi' Dig et Raad, Fa'r,« sagde Simon. »Lad mig stelle med Tomten, saa kan Du drage til Amerika.«

»Drager jeg til Amerika, drager Du med,« svarte Faderen, og det saa næsten ud, som han vilde bide i Sønnen.

Der blev da ikke talt mere om det. Bohavet blev fremdraget og stillet op ved en Side, og der blev rettet paa, hvad som kunde rettes.

»Her har vær't Mennesker, siden vi drog herifra,« sagde den yngste Søn, og viste paa et Sted, hvor der laa nogle Brande og et Par forbrændte Kartofler.

Under det var en gammel Fin traadt til, som boede et Stykke længere inde i Fjorden, og som var godt kjendt med Folket, og han kunde straks give dem Besked.

Det var en stakkers Jente, som var kommen ned over Fjeldet, og havde holdt til her paa Tomten. Han havde set hende en to—tre Ganger, men hun havde skyet Mødet. Da han saa for et Par Dage siden hørte, at Folket var ventendes til Gaarden, havde han varskoet hende, og da var hun gaaet væk.

Faderen og den yngste Søn mente, at hun havde nok fundet sig frem Noget, hun kunde nytte, og var gaaet afsted med det! men Simon brød dem af og spurgte: Hvad som var med den Jenten, siden hun drog slig om alene?

Finnen svarte, at det han vidste, havde han fra Søster sin. Hun havde for nogle Aar siden taget sig af Jenten. Hun havde fundet hende bag en Stenrøs, hvor hun laa i Svime med et dødfødt Barn. Stakker! hun var nok bare en Tøsunge paa en seksten—sytten Aar!

Olaus Paalsen kastede et Skamord efter hende, og gav saa Gutterne Vink til at tage fat igjen.

Men Simon stod som han var lamslaaet.

»Hvad hed Jenten?« spurgte han, saa det knapt hørtes.

»Hun hed nok Maja!« svarede Finnen.

»Hvad er som gaar af Dig, Gut?« sagde Faderen.

Herpaa blev ikke svaret. Men Simon tog fat igjen med en Styrke, saa det syntes, som om han vilde hævne sig paa Alt, hvad han rørte ved.

Før næste Morgen var de dog ikke færdige til at drage afsted, og da vendte de paany med sorgfuldt Sind Ryggen til det ødelagte Hjem. Men der var Bitterhed i Sorgen, og de saa sig tilbage med uvilligt Sind. Det var næsten som Ruinerne sad inde med et falskt Hjerte, der havde bedraget dem. Selv Simon droges ikke mere did af sin Barnetanke. Der var opkommet en anden Tanke i ham, som mørknede mer og mer til en Skræmsel, og truet af den vilde han aldrig se Urgaarden eller Kjøllefjorden igjen. For ham kunde det nu bære afsted til Amerika — jo længere bort jo bedre!

Aldrig havde Simon før roet en Baad paa den Maade. Hvert Aaretag var som det gjaldt Livet. Og da omsider Finkirkens mørke Støtter traadte frem paa Stranden, og Solstrimerne flettede sig ind imellem dem, gik der et Minde op for ham, og gjorde ham saa vek, at han gjerne kunde have grædt. Men han klemte Øjenlaagene fast til — han vilde hverken se Finkirken eller noget Andet mere!

»Hvad er som ligger der borte?« afbrød den yngste Broder, og holdt Aarerne an. »Er det et Kvindfolk?«

Der gik en hed Strøm igjennem Simon, og han saa op.

»Det faar være hvem som vil,« afviste Faderen og tog paa at ro igjen.

Men Simon havde faaet en Tanke om, hvem det kunde være. »Fa'r,« sagde han, og han rystede lidt i Mælet, »Du faar sætte mig i Land her.«

»Her ved Finkirken?« spurgte Faderen og saa forundret hen til ham. Men paa Sønnens Ansigt stod en

Skrift, som Olaus Paalsen ikke havde svært ved at tyde. Det var samme stridige Selvraadighed, som han bar i sit eget Sind. Alligevel kunde han ikke slig ved første Ordet lade sig tvinge af en Gut. »Jeg mener Du er tullet, jeg!« føjede han til og roede videre.

»Du faar gjøre, som Du vil,« svarte Gutten, og hans Øjne lynede mod Faderen. »Men det første Sted, vi naar Land, ta'r jeg en Baad og ror hid — og Du ser mig ikke mer.«

Olaus satte naany et prøvende Syn paa Sønnen. »Er det Kvindfolket der borte, Du vil op og gantes med?« spurgte han. »Du har nok været i Lag med Sligt en Gang før her ved Finkirken, saa vidt jeg min's.«

Gutten havde rejst sig op i Baaden og stod næsten paa Sprang. Han var kridhvid i Ansigtet, og hele Legemet skjalv. Men hurtig tog han sig sammen, og vendte sig til Broderen: »Tag i, Gut, og hjælp mig — vi er To mod En!« Og medens Faderen sad overvældet og saa til, vendte de Baaden, og drev den ind mod Bredden.

Paa den første Sten, som gav et Fodfæste, sprang Simon i Land. »Nu faar Du ha' Tak!« sagde han til Broderen, og de vekslede et kjærligt Blik med hinanden.

»Er Du rent fra Vid og Forstand, Gut!« skreg Faderen efter ham. »Hvad skal Mo'r Din si' til dette?«

Det Ord slog Gutten og han standsede raadløs. Moderen holdt han inderlig af, og han vilde nødig volde hende Sorg — — men Vorherre fik holde sin Haand over hende . . . thi nu maatte han gjøre det, som ret var. — Saa gik han et Par Skridt tilbage: »Sig Mo'r min det,« bad han mildt, »at borte i Finkirken ligger en stakkers Jente, som i fem Aar har lidt Ondt for min Skyld, hun er baade hjemløs og helseløs, og der er dem, som tænker, hun er skamløs med; men nu skal hun bli' Konen min, — og saa faar det gaa som det kan.«

Da han havde sagt det, vendte han Ryggen til Baaden og agtede ikke videre, hvad der blev talt. En Stund

efter stod han i Finkirken. Her saa han et livløst Menneske for sig, en stakkers sygelig og udhungret Kvinde med Dødskulden i hvert Drag. Alligevel kjendte han hende igjen. Han satte sig op til Alteret ved Siden af hendes kolde Legeme, og han blev saa blød ved Mindet om deres forrige Møde her, og ved Tanken om Alt, hvad hun havde lidt, at han græd og læste sit Fadervor over hende. Da syntes han, der gik en Trækning igjennem hende, og han tog hende ind til sig; han aandede paa hendes Ansigt og lagde sin Kind op til hendes. — Aa, han syntes saa Synd i hende!

Da vendte Livet tilbage, og hun saa paa ham som gjennem en Drøm.

»Kjender Du mig igjen, Maja?« spurgte han.

Hun fik et underligt sky Blink i Synet. Men da hun havde set lidt paa ham, bredte der sig et Smil over hele Ansigtet, og hun hviskede: »Kjæresten min!«

»Ja, Kjæresten Din, og Manden Din, og alt det, som bedst er!« udbrød han og lo med Graaden i Halsen.

Mod Kveld kom en Baad styrende ind i Fjorden, og satte lige mod Finkirken. Simon gav Agt. »Det er Bro'r min!« udbrød han og var med et Spring nede ved Baaden.

»Jeg skulde sige det fra Fa'r,« raabte Broderen ham imøde, »at om Du saa vilde, kunde Du for ham gjerne drage ind til Tomten og slaas med Fillerne!«

»Aahej!« skreg Simon glad. »Ja, da staar det ikke paa, Maja! Da skal Du med Guds Hjælp bli' Husbondskonen paa Urgaarden.«

Men Maja stod oppe ved Alteret i Finkirken med foldede Hænder og nejede sig for Vorherre.

ELVEDRAG

OG ANDRE FORTÆLLINGER

(1893)

VED ELVEDRAGET.

Det var i Finmarkens Amt, paa en Tid, da Kobberværket i Alten endnu florerede, og hvor de mange Fremmede, som rejste til og fra Værket, satte nyt Liv i Egnen. Det hændte da, at en og anden af dem slog sig ned paa Steder, som ellers ikke var videre fristende for Ungdomsmodet, men hvor en rigelig Løn gav Erstatning. Saaledes var det gaaet til, at en ung Sachser ved Navn Franz Lüdich havde taget Plads paa Kontoret hos en Landhandler Gerhardt inde i et af de tilgrænsende Fjordløb; men Landhandleriet var stort, det førte en vidt forgrenet Vareomsætning med hele Vestfinmarken op over, og det kunde lønne sin Mand.

Franz Lüdich var ogsaa en brugbar Fyr. Rigtignok var han baade overmodig og ustadig, det han gjorde med Lyst gik raskt fra Haanden, det han havde Ulyst til forsømte han — Pligt og Ansvarlighed hørte ikke til hans Fag. Men Gerhardt forstod at behandle ham: Overmodet tog han med Spøg, og Løsheden støttede han med sin egen Fasthed, hvorved han ikke blot fik god Nytte af ham, men tillige en Opmuntring. Den Fremmedes indsmigrende Væsen, og især den Lethed, hvormed han kunde gaa ind paa Alt, kom saaledes vel med overfor Handelsmandens tunge, hjemmevirkede Na-

tur — her krævedes ingen Anstrængelser, det kom og gik af sig selv.

Desuden levede Gerhardt temmelig ensomt. Hans Hustru var død for et Par Aar siden, og han havde ingen Børn. Den daglige Uhygge, der fulgte med et lejet Tilsyn, lagde ogsaa sit Tryk paa ham, men under det var Franz Lüdich traadt til som Solstraalen, der spiller hen over en skyet Himmel, og Gerhardt var kommen til at holde af ham.

Det var en Søndag paa Forsommerens livfulde Tid. Gerhardt var gaaet en Tur med sin unge Kammerat ind gjennem en Sidedal, som var det nærmeste Sted, og tillige det mest mulige for en Lystvandring.

Der var ikke videre folksomt i Dalen, kun en fire—fem Smaahuse laa op over, hvor Fjeldene jevnede sig til en liden Skraaning; ellers rejste de sig knudret og afskallet, brat op til begge Sider. Men i næsten hele Dalens Bredde skar en rivende Elv sig ned i Grunden, og den gav Liv! Dalen skraanede umærkeligt op over mod Bunden, hvor en Fos styrtede frem ligesom gjennem en Ur, og dannede i Begyndelsen af Elven flere farlige Stryg, thi her var engang sket en Udsprængning af Fjeldet, og store Stenblokke rejste sine mørke Hoveder ligesom Bergtrolde op af Vandmassen. Men denne Skraaning satte Fart i Elven, og ingen Bergtrold eller nogensomhelst anden Magt var i Stand til at standse dens vældige Drag — især paa Forsommerens Tid efter de nylig opgaaede Snemasser.

Da var der som sagt Liv i Dalen, et vildt ubændigt Naturliv. Men der var tillige smukt, kunde være det i al Fald. Naar det som denne Søndag var blankt Vejr, og Himlen stod lysblaa over Fjeldene, fik selv Elven en mildere Stemning. Den syntes da ikke at drive paa med Trods og Vold, kun med en ubændig Ungdomslyst til kaade Streger. Og langs alle dens Knuder og Bugter, hvor paa den ene Side Vejen snoede sig, var der en Bord af Vandplanter, Græs og Smaablommer, der fylkede

sig saftige og friskfarvede i det evindelige Elvesprøjt, og nærede af Snesmeltningens strenge Kost.

En slig Dag kunde man da følge Elvedraget med Fornøjelse og hente sig nyt Mod af det, og det var hvad Gerhardt igjennem Aarene havde gjort. Men ved at løfte Modet bar det tillige hans Tanker over i et andet Far, og hans mandige Natur rejste sig imod det ensformige Liv han førte. Og søgte han da at kue Naturen med den Erklæring: at hans Liv var nu en Gang levet, og det lod sig ikke leve om igjen, da var der atter Noget ved Elven, som fristede ham med et Tilsagn om det Modsatte: saa længe Ungdom var i Hjertet, gik det ret vel an at tage Livet op igjen. Desuden trængtes der jo et evindeligt Tiltag baade af Lyst og Vilje for at ikke Tilværelsen skulde glide hen i Vane og Afstumpethed — alt i alt: ungt skulde Mennesket være!

Der blev i Dag heller ikke gjort en eneste Indvending af Gerhardt, han fulgte Elvens Tale baade med Hoved og Hjerte, og gav den heltud Ret. Saa lod han sine Tanker tumle af Sted fra det ene Lyspunkt til det andet, men et Maal fandt han ikke, dertil behøvedes en endnu dybere Vejvisning end den Elven gav; thi hvor den viste dybest — var det til Døden, og alle hans Tanker styrede jo netop imod Livet.

Da fløj et hvinende Skrig imod dem. To Kvindfolk kom farende ud af et Hus, og løb nedover til Elven, hvor der i det Samme viste sig en liden Baad, styret af en Mand, som mer og mer droges hen imod Stryget, og pludselig drejede sig paa tvers af det.

»Det gaar aldrig godt!« raabte Gerhardt og sprang af Sted op igjennem Dalen. Uden Betænkning svingede han ud paa en af de store Stenknuder ved det nederste Stryg, hvor han kun med stor Møje vandt Fodfæste paa den slibrige Grund. Og herfra strækkede han sig da udover for at give Manden en Haandsrækning. Men langt forbi hans Rækkevidde drev i samme Øjeblik den sønderlemmede Baad, og i Følge med den, men i et

dybere Far, den ulykkelige Styringsmand. Gerhardt kunde ligesaagodt have tænkt paa at standse Elven selv, som at fravriste den sit Bytte.

Inderlig rystet og fortabt blev han staaende og fulgte Synet, indtil det usikkre Fodfæste mindede ham om at tænke paa sin egen Frelse. Han fik sig da igjen bakset op paa Bredden, og skyndte sig nu hen til de to Kvinder, som stod der grædende hos hinanden. Det var Døttre af den Forulykkede. Gerhardt havde kjendt Faderen meget godt. Det var en brav Mand, som en Gang havde siddet i gode Kaar, og som ved Ulykker paa Søen havde mistet Alt, hvad han ejede. Han var da med sine to Døttre kommet her til Dalen, og havde slaaet sig igjennem med Laksefiskeriet i Elven.

Gerhardt talte gode trøstende Ord til Søstrene, men Ulykken kunde jo ikke snakkes væk. Den Ældste stod ogsaa allerede mærket af den. Dragene i hendes smukt formede Ansigt var stivnede i Rædsel, imedens den Yngste, som trykkede sig skjælvende ind til hende, mere lignede et forskræmt Barn.

Ved dette Syn havde Gerhardt pludselig faaet en Tanke: Den Kvinde, som stod der med Søsteren i Favnen, og med de store, taarefulde Øjne truende rettet mod det lumske Elvedrag, bar en slig Fasthed og Værdighed frem i Laget, at hun maatte kunne overtage hans nu saa vaklende Husstyre og lede det ind i den gamle, sikkre Gjænge — og hvilken Lette vilde det dog ikke være for ham!

Imidlertid nævnte han det ikke, hun skulde have Fred for al anden Bestemmelse, saalænge hun endnu trængte til at give sig helt hen i Sorgen. Det var jo det Eneste, hvorved hun kunde vise Faderen den sidste Ære. Thi han havde forlængst modtaget Naturens store Jordfæstelse i Havet, hvor de tusinde Liv tog Næring af hvad i Jorden til Jord skulde blive — men som sikkert derfor var lige nær ved Opstandelsen og det evige Liv.

Først en halv Snes Dage efter budsendte han hende derom, men da hun nægtede at komme til ham, fordi hun vilde beholde Søsteren hos sig, fordoblede han sit Tilbud. Hun kunde ved at overtage Bestyringen af hans Hus finde en Gjerning til Søsteren ogsaa, og paa den Maade fortsætte sin moderlige Omsorg. Dette gode Tilbud tog hun imod, og inden ret mange Dage var de to Forældreløse flyttet ind i det nye Hjem.

Fra nu af kom et helt nyt Liv i Handelsgaarden. De to Søstre — den Ældste hed Annette og den Yngste Lucie — var som gode Aander nærværende i Alt. Annette var ti Aar ældre end Søsteren, der endnu ikke var fyldt Sytten, og følgelig hvilede Styringen alene paa hende, men de delte saa villigt, de fulgte hinanden med en saa kjærlig Agt og var tillige et saa vakkert Syn, at Gerhardt ofte stod stille og saa sig glad paa dem. Det blev som Elven havde sagt: Livet kunde leve op igjen.

Han havde kjæmpet saa djærvt for at vinde den Stilling, han nu indtog, at dertil var medgaaet Kraften af hans unge Aar — og da var det vel Slut? Men nu kom paa en Gang en Solsky dragende hen over ham, og han følte sig som om han havde faaet Frilov fra en streng Skole. At han var fyldt sine firti Aar kunde vistnok dokumenteres; men Hjertet trak mindst ti Aar fra — og skjønt han ellers var ræd for alt Fusk, holdt han sig dog nu til den Kirkebog.

Men herved var han ogsaa inde paa Ungdommens farlige Vej; thi den forhaster sig jo altid, og forgriber sig ofte saa svært paa Tilværelsen, at Alderdommen knapt forslaar til at gjøre det godt igjen.

Der er jo ikke saa langt fra Taknemlighed til Kjærlighed, og Gerhardt blev taknemligere for hver Dag. Dertil kom, at Annette havde et stout og tiltrækkende Ydre, som ganske stod i Samklang med hendes Indre, saa da nu Gerhardt først havde vundet det kjært, føjede hurtigt det Udvortes sin Overtalelse til, og inden han

ret fik betænkt sig, stod han med et brændende Hjertes Krav overfor hende — dog det klædte ham ikke.

Gerhardt var ellers en vakker Mand, men han havde ikke saa lidt af en vulkansk Natur, og naar den brød frem enten i Vrede, eller som nu i Lidenskab, fik han noget Brutalt over sig, og man gik af Vejen for ham. Det var hvad Annette ogsaa gjorde. Hun havde snart forstaaet, hvor han vilde hen, men om det saa blev et Følge op til Herrens Alter, og derfra hjem til det store Velstandshus, hun vilde ikke — thi han bød hende imod.

Imidlertid lod han hende en Dag bede om at ulejlige sig over til ham paa hans Kontor, og hun kom. Hun traadte skjælvende ind af Døren, og blev staaende ved den, hvid som en kalket Væg i Ansigtet, men med Mod i Hjertet.

»Du vęd, hvad jeg vil Dig, Annette,« sagde han, og idet han sprang alle Spørgsmaal og Hindringer over, greb han hende om begge Hænder og rev hende til sig. Men ligesaa hurtigt rev hun sig løs igjen og gik tilbage til Døren. Det gjorde ham rasende, og inden hun saa sig for, var han traadt imellem og havde stængt den. »Du kommer ikke ud af denne Dør før jeg vil,« sagde han. »Du flyr mig som jeg var en Ugjerningsmand, har jeg fortjent det af Dig?«

»Ikke har jeg flyet Dem som en Ugjerningsmand,« sagde hun og saa ham fast op i det forvirrede Syn. »Men fra nu af gjør jeg det.«

Han forsøgte at le. »Aa — Du faar nok sige om igjen, saalænge Du er i mit Brød.«

»Det vil jeg ikke være en Dag længer,« sagde hun.

Han saa ringeagtende op og ned af hende. »Hvad er da Du, siden Du forsmaar en Mands ærlige Tilbud?«

Men nu fór Vreden op i hende. »Jeg er raadig over mig selv,« svarte hun stolt. »Og jeg vil ikke ha' Dem, om De saa ejede alle de Penge, der er til i Verden. Saa nu tænker jeg, De lar mig gaa.«

Gerhardt var bleven staaende som lynslaaet af hendes Ord. Han havde uvilkaarlig bøjet sig, som om der blev paalagt ham en tung Byrde, og efter en Stund rettede han sig saa smaat for at prøve paa, om han kunde bære den. — Da gik han langsomt hen til Døren og aabnede den. »Værs'god,« sagde han og tren høflig til Siden.

Men Annette havde i denne korte Stund set sig tilbage. Hun havde faaet Øje paa Gerhardt, som han hin Dag havde vovet det Yderste for at redde hendes ulykkelige Fader, og hendes Vrede havde hurtigt forvandlet sig til Sorg. »Det gjør mig saa ondt!« udbrød hun og vendte sig grædende for at gaa.

»Saa tag det, som det ikke var sket, og bliv, hvor De er,« bad han.

»Da gjør jeg jo bare ondt værre.«

»Nej, tvertimod — De gjør det godt igjen. — Jeg lover Dem helligt aldrig med et Ord eller en Mine at komme tilbage til dette.«

Hun saa prøvende paa ham. »Jo — De kan stole paa mig. Jeg har endnu aldrig brudt mit Ord.«

»Ja — jeg skal blive,« sagde hun og gik tilbage til sit Virke. Men der var i denne korte Stund opkommet en Strid i hendes Sjæl, og hun syntes, at hun aldrig mere kunde glæde sig ufordulgt til Noget. Helst havde hun fulgt sin inderligste Længsel og var gaaet tilbage til det lidet Hus ved Elvedraget igjen — men Søsteren? Ved den Tanke stod baade hendes Ønsker og Beslutninger stille og saa sig for.

Der var nemlig sket en stor Forvandling med Lucie i den Tid, hun havde tilbragt paa Handelsgaarden. Hun var fra en spinkel, opløben Jentunge bleven til en straalende Ungdom. Det var vistnok ikke andet end Vaarspringets fristende Fagerhed, men den var dog ikke helt et Blændværk; hun havde baade Godhed og Mildhed med sig i Alt, og syntes imellem Folket som en liden Solblom, den Alle smilte til og tog Vare paa.

En af dem lod dog til at være kommet hende noget nærmere end i et forbigaaende Møde, og det var Franz Lüdich. Annette havde ikke givet saa lidt Agt paa dem, men hendes store Husgjerning skaffede dem baade Tid og Sted nok til at træffe hinanden uden hendes Vidende. Imidlertid beholdt hun baade sin Tvivl og sin Frygt — og hvor de To ikke rykkes op med Rod vokser de uformærket.

Endelig tog hun Søsteren alvorligt for sig. Lucie var for uskyldig til at fremture i et Bedrag, og hun tilstod straks, at der var et Kjæresteforhold imellem hende og Franz. Men Annette lod sig ikke nøje hermed, og hvor dreven Franz Lüdich end var i at sno sig fra Tingene, maatte han dog møde frem for hendes Dom. Hun kom imidlertid ikke videre med ham end han selv vilde. Dog gav han det Løfte at ville ægte Lucie, naar han havde modtaget sin fraværende Slægts Tilladelse, og indtil da skulde det forblive en Hemmelighed.

Dermed fik hun lade sig nøje, men det beroligede hende ikke. Hun kjendte Søsterens Svaghed og hans Letsindighed, og hun havde saa vel trængt til at betro sig til den Mand, som hun jo nu for hele Livet havde stødt fra sig. Og dog vidste hun, at han trods Alt vilde give hende Bistand, men at tale til ham om Søsterens Kjærlighed tyktes hende være det Samme som at aabne en Luge for Ilden. Han færdedes vistnok iblandt dem med fuldkommen Ro og Fasthed, ja han var til og med koldsindigere end før, men hun frygtede alligevel for, at det brændte i Grunden. Saa gik hun der alene med Utrygheden til begge Sider, som paa den farefulde Afsats, der deler et Stup.

Og Tiden gik med hende, eller rettere den gik foran, og uagtet det gik med Vinterens tunge Sneglegang, kom den dog tilbage til Lyset igjen, og til Haabet og Fremskridtet, og alt det, som sætter nyt Liv i baade Mennesker og Natur.

Og Vaaren var saa smuk! Der havde næsten ingen Storme været, Skibsfarten var tidlig begyndt, og Travlheden paa Handelsgaarden syntes aldrig at have været saa rapfodet som i Aar. Men midt i dette strygende Livsvirke, hvor den Ene var nær ved at løbe den Anden overende, spurgtes pludselig den Nyhed, at Franz Lüdich agtede at rejse tilbage til sin Hjemstavn.

Folk undrede sig og søgte efter Aarsagen. Han blev jo lønnet godt, det vidste man. Rigtignok var det bekjendt, at Gerhardt flere Gange havde holdt tilraade med hans letsindige Ødselhed; thi inde ved Kobberværket i Alten, hvor han havde et stort Kammeratskab blandt de fremmede Værksfolk, og hvorhen han drog, saa tit Lejlighed gaves, forødte han alle de Penge, han fortjente — men til noget Uvenskab mellem dem var det dog aldrig kommet.

Da Annette hørte det, blev hun forskrækket — hvad skulde det betyde? Trods al sin Bekymring havde hun dog i det lange Vintermørke kun set Tingene med halvt Syn — nu fik hun Øjnene helt op. En sørgelig Forandring var foregaaet med Søsteren, hendes klare Opsyn var bleven sky, og Ansigtet havde faaet gamle Træk, som det ofte kommer for hos Børn, der vokser op i Kuelse og Nød — det friske Ungdomsflor var falmet!

Hun opsøgte Franz Lüdich og krævede ham strengt til Regnskab: han skulde være hende ansvarlig for Søsterens Liv og Lykke. Men hendes sorgtunge Ord vækkede ingen Gjenlyd i hans Spurvehjerte, og Udflugter var hans eneste Svar. Da forstod Annette, at det Hele var et Bedrag. Det Baand, som knyttede ham til Lucie, var ikke stærkere end en flagrende Konglevæv. Og nu var hun fast besluttet paa at sige hende Sandheden hel og ufordulgt. Hun fik da tage sig sammen og se til at glemme ham — siden han ikke en Gang var Mindet værd!

Det blev sent paa Kvelden, før hendes Gjerning var slut; men da hun saa endelig kunde begive sig til Søsteren,

var hun ikke til at finde, hverken paa sit Kammer eller andetsteds. Var det tænkeligt, at hun i sin Fortvivlelse var tyet hen til ham? Det var en fæl Tanke, men alligevel lod Annette sig vejlede af den, og skyndte sig nu over til Boden, hvor Franz Lüdich havde sit Soverum.

Her var Lyset slukt. Alligevel gik hun ind i den smalle Forgang og bankede paa, men Ingen svarede og Døren var stængt. Da traadte hun ved Indgangen paa en Ting, og hun bukkede sig for at se, — det var en gammel Lommebog. Hun tog den med sig, og da Svenden endnu havde Lys i Boden, gik hun hen til en af Ruderne for at se, hvem den tilhørte.

Der var en Del løse Papirer, som ingen Oplysning gav, men i et mindre Rum laa et tysk Brev og indsvøbt i det en rødlig Lap Papir — en Hundrededalerseddel! Hun gik hurtig væk fra Boden igjen. Den tilhørte altsaa Franz Lüdich — men Hundrededalersedlen! Han havde jo ingen Penge, — han maatte altsaa have laant den af Gerhardt til sin Rejse. — Godt, nu havde hun et Baand paa ham! De hundrede Speciedaler skulde han ikke faa tilbage uden af hendes egen Haand — og da skulde han med det Samme faa hendes sidste Ord!

Efter dette gik hun endnu en Gang op til Loftkammerset for at søge Lucie. Hun havde kastet sig halvafklædt paa Sengen, og lod til at sove fast. Hendes Ansigt var i denne Stund saa overmærket af Græmmelse, at det saa næsten ud som det var ondt. Men kunde hun alligevel sove, vilde Annette ikke rive den korte Lindring fra hende, og hun listede sig stilfærdigt væk igjen.

Nede i sin Stue hengav hun sig til en raadløs Grublen. Hun fandt ingen Udvej. Da kom Mindet om det fattige Hjem inde i Elvedalen frem for hende, og hun angrede bitterlig at have forladt det. Nu blev det paa en Gang udstyret med al den Tryghed og Fred, hun savnede her. Hun glemte det frygtelige Slug i Elven, som havde draget Faderen til sig, og hun gik med Lucie ved

Haanden langs den frodige Bred, og lod Suset af de fremkjæmpende Vande døve baade Sind og Sans. Paa den Maade fulgte Tanke efter Tanke lig trætte dalende Fugle, indtil Søvnen tog den sidste.

Da pludselig var det som Nogen kaldte paa hende, og hun fór op. — Om det var Lucie! Og lempelig drog hun Skoene af sig, og smøg op over Loftstrappen igjen. Her standsede hun paa det øverste Trin og lyttede. Inde paa Pakloftet ved Siden af hørtes listende Trin, og en Knirken af Hængsler. Hvem kunde det være? Her kom jo aldrig Folk paa denne Tid.

Men da hun lydløs traadte nærmere, saa hun, at Lugen ud til Søen var aaben, og et Menneske, som støttede Panden ind til Karmen. Det var Lucie! Som et Lyn var hun borte hos hende, greb hende fast i Armen og drog hende væk fra det farlige Sted. »Hvad i Jesu Navn vil Du her paa Mørkloftet ved denne Tiden, Barn?« hviskede hun, og Tænderne slog sammen i Munden paa hende af Rædsel. Men Lucie svarede ikke. Hun fulgte viljeløs med hende tilbage til sit Kammers, og blev staaende her midt paa Gulvet, som hun værgeløs bøjede sig under Ulykkens Vold.

Annette havde i stum Forfærdelse betragtet hende, mens hun stred imod sin egen Forstand. Da brast hun paa en Gang i Graad og tog den ulykkelige Søster i Favn. »Aa, er det slig fat med Dig,« jamrede hun.

»Ja — Du kunde ladt mig skjøtte mig selv, saa havde det nu vær't forbi.«

»Du vilde kastet Dig udfor, Lucie?«

»Ja — han drager jo afsted i Morgen — og han kommer saavist aldrig mer igjen.«

»Og saa kunde Du la' ham gjøre Dig slig til Skamme?« sagde Annette strengt. Men Søsteren svarte ikke, og Begge hengav sig nu i sin fortvivlede Sorg. Lucie havde kun en Tanke, og det var: at han forlod hende, men Annette drev sin smertefulde Tanke ind i et lidt dybere Far. Hun følte Ansvarets Gru. Hun havde modtaget

Søsteren som en dyrebar Arv efter Forældrene, og hun syntes, at hun havde været en daarlig Vogter for den. En ret Vogter skulde have Syn til alle Sider, og hun havde kun set lige ud.

Men Annette var af de sjeldne Mennesker, som vover at arbejde sig tilbunds i sin Fortvivlelse, og derfor fik hun paa en Maade ogsaa Fodfæste i den. Og nu saa hun sig om efter Frelsen. Der syntes kun en eneste Vej til den, og det var at betro sig til Gerhardt. Ja ja — saa vilde hun gjøre det! Undseelse og Modvilje var saa let at faa Bugt med efter den svære Strid med Søsterens Ulykke, at hun næsten smilte til det, og da Morgenen kom, og Lucie lig andre Børn havde grædt sig i Søvn, forlod hun hende om ikke med Mod, saa dog med den Ro, som en fast Beslutning giver.

En Timestid efter gik hun raskt hen til Kontoret. Her foran den lukkede Dør fik hun dog lidt Skræk i sig, men Ulykken jog paa, der var ingen Tid til Betænkning, og Stunden efter stod hun inde i Stuen.

Gerhardt rejste sig op. Hans Ansigt var bleven endnu blegere end før, ogsaa han havde lidt svært ved at samle sig. »Hvad er der med Dem, Annette?« spurgte han. »Sæt Dem ned, Menneske, De skjælver jo som et Løv.«

»Nej. Lad mig bare blive staaende her. — Aa, jeg er jo saa ulykkelig!« brast det med en Gang ud af hende, og hun kunde ikke mere for Graad.

Gerhardt tren raskt imod hende, men veg tilbage i det Samme. Han trængte i denne Stund til at sætte en tidobbelt Vagt om sit Hjerte. Saa taug han — og ventede.

Endelig kom hun saa vidt med sig selv, at hun kunde tale. »Det er Lucie,« sagde hun. »Hun har vær't Kjæreste med ham, Lüdich, nu snart et halvt Aar. — — Han har skjæmmet hende for Livet, og nu drager han herfra.«

»Hvorfor har De ikke sagt mig det før, Annette?«

»Vi maatte jo love ham at tie med det. Hellerikke har jeg vidst det Værste før i denne Natten, men var jeg ikke da kommen til, saa havde Lucie ligget i Sjøen.«

»Jeg kan ikke hjælpe,« sagde han beklemt. »Er først den Fugl fløjet, vender den sikkert ikke tilbage igjen.«

»Men han faar ikke rejse afsted!« bønfaldt hun. »De maa holde ham tilbage.«

»Umuligt! Ja havde han endda ingen Penge havt til Rejsen; men allerede i Forgaars laante jeg ham tyve Daler — som jeg naturligvis aldrig ser igjen.«

Annette saa pludselig op. »Laante De ham Penge? Han havde jo Penge mer end nok. Se her hans Tegnebog. Jeg tog den op i Aftes borte ved hans Dør. De kan selv se — der ligger hundrede Daler i den.«

Gerhardt tog Bogen op og søgte efter. Ja ganske rigtig, der laa en Hundrededalerseddel. Et Øjeblik stod han med den i Haanden. Det var som han nødig gik til det Næste. Men saa kastede han med et Ryk Betænkningen fra sig, aabnede sin Pult og fremtog en Talliste, og da den var gjennemset, undersøgte han sin Pengeskuffe. »Sedlen er min,« vendte han sig bestemt til Annette. »Nu kan De være tryg. Inden Maaneden er ude skal han være ægteviet til Deres Søster. Jeg skal nok greje den Sag. — Stakker! han er letsindig, og tænker ikke saa ondt, som han handler. Men dette skal han svare til ligevel.«

»Vil De anklage ham?« spurgte Annette skræmt.

»Nej, saamænd vil jeg ej. Der skal ikke fra min Haand lægges Ondt til Ondt. Men den Ære, han har plettet, skal han vaske ren. Siden kan jeg ikke svare for hvad han finder paa.«

»Og det vil De gjøre!« udbrød hun og foldede sine Hænder imod ham.

»Naa ja — De min's vel hin Dagen, da jeg sprang til for at redde Deres Fa'r. Det naaede jeg ikke, nu skal jeg i al Fald her gaa i hans Sted.«

Annette bøjede sit Hoved, og det var, som hun skulde synke i Knæ. Men i et Ryk rettede hun sig og saa ham fast op i det tungsindige Ansigt. »Jeg kan ikke nok takke Dem,« sagde hun. »Men Gud give De vilde ta' imod mig — jeg gav Dem gladelig alt mit Liv.«

Gerhardt saa en Stund paa hende, og rystede paa Hovedet. »Aanej, Annette, saa vidt er det dog ikke kommet med mig, at jeg tager en Hustru i Bytte for en Tjeneste. Tænkte De virkelig saa smaat om mig?«

»Jeg tænkte det Bedste,« hviskede hun og trak sig skamfuld tilbage. Hun havde en Følelse af at have forringet sig selv i hans Øjne.

»Ja — siden vi nu engang er kommen til at tale med hinanden,« begyndte han fattet og med en Værdighed, som klædte ham godt, »saa har jeg et Tilbud at gjøre Dem.« Hun saa forskrækket op, men han smilte til hende — og det klædte ham endnu bedre. »Nej, vær tryg, det er ikke fra mig, det er fra en gammel Ven af mig, en Kjøbmand Olesen inde paa Hammerfest. Hans Hustru ligger bestandig, og han har to Smaapiger, som nok trænger til at faa Skik paa sig. Vilde De gjøre saa vel at drage did og styre Huset for ham? Baade han og Konen er udmærkede Mennesker, og De vil faa det en god Del bedre der end her. Desuden — — paa den Maade kan der komme Ro til begge Sider. — Vilde De i Høst drage did?«

Alt hvad han sagde var trængt som et Knivstik igjennem hende. Han vilde altsaa af med hende! Men det var sandt: han vilde have Ro — og den skulde han faa. »Ja — jeg skal gjøre som De vil,« svarte hun kjækt, og mente hun gav ham et Nik; men Ho'det gik bagover i Stedet for frem, saa det blev til en Knejsen — og med den forlod hun ham.

Stunden efter fløj hun op over Loftstrappen til Søsteren, og mens hun berettede hende Sagens lykkelige Udgang — thi om den farlige Lommebog skulde hun ikke vide et Ord — var det som hun stod paa Sprang

for at komme af Sted igjen — som hun maatte skynde sig væk fra Noget.

»Aa, at der skulde times mig en slig Naade!« udraabte Lucie og kastede sig til Søsterens Bryst. »Men kanske gjør han det nødig?« tilføjede hun modløs.

»Ja, det kan hænde,« svarte Annette. »Han gjør det nu ligevel, og da faar vi være nøjt. Men ikke tør Du vige for ham saa meget som et Straabred.«

»Aa, jeg holder jo saa af ham!« indvendte Lucie.

»Det faar Du gjøre. Men Du faar ikke tigge Dig ind paa ham, thi da bli'r han bare lej af Dig.«

Annette sagde dette med Strenghed, næsten med Vrede, thi hun tænkte paa sig selv, og Skamfuldheden over det forsmaaede Tilbud brændte hende i Sjælen som en Ild. Om det vidste nu Søsteren ikke, saa hun blev helt forskrækket; men Annette kunde i denne Stund ikke bry sig med saa lidt. Nu var Ulykken afværget, og Sagen lagt i gode Hænder — det fik være med det. Og med et Nik, som baade sagde: hav det godt og — jeg har Hastværk, skyndte hun sig af Sted igjen.

Der var ingen Grænse for alle de Paafund til Arbejde, som Annette gav sig denne Dag. Det var som hun maatte vende op og ned paa hele Gaarden, slig tog hun i. Men hvad hun saa gjorde, fik hun dog ikke Ilden i sit Hjerte hverken sluknet eller dæmpet, og mens hun søgte at klare for sig selv, at det alene var Skamfuldheden, der gjorde hende saa hvileløs, var hun sig fuldt bevidst, at egentlig var det Tanken om Bortrejsen, som vedblev at murre i Grunden lig en stigende Smerte, der varsler om Død.

Var da paa den Maade hendes Liv forspildt? Ja ja, saa vidste hun jo, at det var sig selv hun kunde takke for det.

Og da Annette først var kommen ind paa Selvbeskyldningen, satte hun hele sin Styrke paa den, thi hvor ondt det gjorde, gav det hende dog en vis Lindring. Det blev en forunderlig, pinefuld Trøst hun fik ved at

fremdrage alle den Mands gode Egenskaber, som hun havde forsmaaet. Hun brød ofte af midt under Arbejdet for at stille sig hen paa et Sted, hvor hun usét kunde betragte ham, naar han færdedes mellem Folket, og hun kunde ikke se sig mæt paa den Sikkerhed og Ro, hvormed han styrede det Hele. Hellerikke havde hans Ansigt før været saa vakkert som nu. Der lyste en slig Klogskab og Mandighed af det! Og ved den Mands Side kunde hun have staaet, og modtaget Velsignelse over hver Stund af hans Kjærlighed — men for sent var forspildt — og rejse skulde hun.

Dette samlede sig til Dages og Ugers Indhold, mens forøvrigt alt Andet fik sin tilbørlige Røgt. Annette kunde ret godt se baade udad og indad paa en Gang, og derfor vistes det hellerikke paa hende, at Hjertet var saa uroligt. Der var kun En, som kunde have set det, og det var ham, som til Slut hele Sindsoprøret gjaldt. Men Gerhardt saa slet ikke paa hende. Han vilde jo ikke krænke hendes Undseelse, efter at hun hin Dag havde gjort ham det Tilbud, som han maatte vise fra sig.

Imidlertid handlede han med hæderlig Omsorg for Søsteren, og da det knappeste Maal af den nødvendige Tid var forløben, blev hun viet til Franz Lüdich. Selv overfor denne lod han det Gode følge efter det Strenge. Men han sørgede dog for, at han fik sin tidligere Ansættelse ved Kobberværket igjen, og at de Nygifte flyttede derhen. Han vilde ikke hver Dag mødes med den unge Mands Selvbebrejdelse, det kunde let blive en Lænke om Benet for dem begge To.

Saa var han alene tilbage med Annette. Og nu vogtede han svært paa sig, thi uagtet Handelsgaarden havde mange Folk, var dog hun alene hans Jevnlige, og den Eneste, han havde kunnet samtale med. Og jo nærmere Tiden kom til hendes Afrejse, jo strammere holdt han sig, dog saa meget gav han endnu Agt paa hende, at han saa hun var forvandlet. Der var hverken Liv

eller Frejdighed mere i hende, og hun gik omkring med den Afstumpethed, som det Uundgaaelige saa tit fostrer, naar Frivilligheden er dræbt. Selv mellem Folkene paa Gaarden taltes der om: at hun Annette nok ikke ret likte sig med den Flytningen. Og saadan forstod Gerhardt det ogsaa. Hun havde levet saa længe i Egnen der, og hun havde kjæmpet med saa tung en Skjæbne, at hun kunde ret vel tage sig Afrejsen nær; thi sikkert var hun af dem, som lod sig binde fastere af det mørke Minde end af det lyse.

Endelig laa Jægten ved Bryggen, som hun skulde være med til Hammerfest, og Indskibningen gik rask fra Haanden — efter tre Dage i det Længste skulde det være slut. Gerhardt havde udsat fra Stund til Stund med det Opgjør, som maatte komme dem imellem, og jo længere det varede, jo umuligere syntes det ham. Hvordan skulde han kunne sige Farvel til et Menneske, der tog hele hans Livs Haab med sig, uden at han røbede sin Sorg? Thi selv det, at hun i sit Hjerte ikke kunde holde af ham, gjorde ingen Forandring paa hans Kjærlighed til hende — den var bleven hans Livs Indhold.

Han var saa raadløs, at han gik frem og tilbage, ud og ind, og kom ingen Vej med sig selv. Og Dagen sank ned i mørke Skyer, og Kvelden skred uvejrstruende hen over Land og Vand. Der saaes ikke et eneste godt Varsel for den kommende Dag; thi det Maaneblink, som af og til stjal sig frem mellem Skyerne, meldte bare om Forskrækkelse.

Til Slut vankede han bort over til Elvedalen. Her var han før saa ofte tyet hen, naar Sindet var tungt og Skjæbnen umedgjørlig — dog aldrig med saa heftig en Smerte som i denne Kveld. Men han kjendte sig alligevel tryggere, thi her var Alt i Lighed med ham selv. Fjeldene stod truende mod hinanden, Elven sprang af Sted som paa Rov, og den trange Aabning imod Himlen var dækket med et Mulm af tunge Skyer. Slig var hans Liv i Fremtiden, Haardt imod Haardt, evindelig paa

Sprang efter Livserhvervet — aldrig en Stjerne paa Himlen!

Og videre gik han, bestandig videre frem paa den ujevne Sti. Han havde jo ikke Noget at gjøre andetsteds! Hvad var der nu i det store nye Hus, han havde ladet opføre, andet end Tomhed og Uhygge? Var det der han havde sit Hjem? Der i Stuen med Lampen foran sig og ikke et godt Ord til Tak for hans Slid, ikke et Kjærtegn til Opmuntring — en Bopæl var det, ikke andet.

Omsider var han naaet op til Stryget, hvor han hin Dag havde sprunget til for at redde hendes Fa'r; hun burde vær't mere taknemlig, tænkte han. Men hvad kunde hun for det? hun havde jo budt sig frem. Dog tusinde Gange hellere Døden end en Hustru, der gav sig til ham, fordi den ene Haandsrækning var den anden værd!

Og nu vidste han knapt af sig selv, før han stod ude paa den samme Stenknude, hvor Elven skjød kogende og larmende forbi, og Skumsprøjtet stod op over ham, som om det med Tusinder af sine Straaletraade vilde omspinde ham og drage ham ned i den knusende Hvirvel. Der gik et Kuldejag igjennem ham, og han vaklede —

Da trængte et vildt, forfærdet Skrig igjennem hans Forvirring. Det hørtes som hin Søndag, da Døttrene gav Varselskriget til den ulykkelige Fader. Hvad var dette? Gav Nogen ham et Varsel ogsaa?

Han tog et sikkrere Fodfæste og saa sig omkring — det var saavidt, at han kunde sanse sig! Oppe paa Bredden stod et Menneske, som syntes at række Armene imod ham — han blev ganske ræd: hvad Slags Væsen kunde det være, som mødte ham her ved det vilde Elvedrag paa Nattens Tid?

Da stjal Maaneglimtet sig paany frem imellem Skyerne, og strøg hen over et dødblegt Kvindeaasyn. »Annette!« skreg han, og nu var han med et Sprang inde

hos hende og tog hende i sine Arme. »Annette, hvad vilde Du her paa denne Tiden?«

»Jeg saa Dem jo gaa hid ind, og da maatte jeg følge efter.«

»Tænkte Du jeg vilde tage Livet af mig?« spurgte han og trykkede hende inderligere til sig.

»Jeg véd ikke, hvad jeg tænkte, men jeg maatte være med Dem — hvorhen det saa bar.«

»Men saa holder Du jo af mig alligevel, Annette, hvad?«

»Ja — det gjør jeg nok — mer end jeg selv har godt af,« hviskede hun.

»Aa, Du skal bare ha' godt af det, Annette! for nu er jeg det lykkeligste Menneske paa Jorden.« Saa tog han Armen om hende, og de fulgte med Elven nedover, men hver Gang Maanen gav et Blink, skyndte han sig at se hende i Ansigtet. »Gud velsigne Din Fa'r! thi det er ham, som i Døden har gi't mig Dig, Annette!«

Hun kunde ikke svare ham, men hun tænkte det Samme.

Og flere og flere Maaneblink kom der, og da var Elven saa blaa og Skumtoppene saa hvide, at de flimrede som Sølv. Der var et Mod, en Magt og Fylde i det brede, skummende Elvedrag, som uagtet det truende Mørke til alle Kanter fulgte sin Bane uhindret ned gjennem Dalen. Og nu talte det til dem som en streng, prøvet Ven: De skulde bare aldrig slippe Viljen og det rette Maal, da lod Livet sig baade leve godt — og leve om igjen.

JOMFRUEN.

Det var paa en Ø. Dens Beliggenhed var saaledes, at naar man i Frastand blev den vár, syntes den at gaa sammen med Fastlandet; nærmere ved fik man dog snart Syn paa, at det samme Hav, som slog sine Bølger æsende op over Forsidens knudede Berg, ogsaa løb ind mellem Bagsiden og Fastlandet i en god Kvartmils Bredde.

Øen havde ikke meget Jordsmon, men op til hver af de Smaahuse, som laa spredt omkring, laa der dog en Stump Græsvold og en liden Potetesager, foruden lidt Smaaskov hist og her. Der var sletikke Noget, som tydede paa Velstand, men dog saamegen Hygge, at det hindrede Indtrykket af Fattigdom — det var fra Haanden til Munden.

Lige ved Søen laa et temmelig stort Landhandleri. Vaaningshuset var gammelt, men vel holdt, og med sin hvide Overmaling tog det sig ganske fornemt ud mellem Fiskernes Smaahuse, hvis eneste Farve var den, Vejr og Vind havde paatrykket, og faldt saa temmelig hen i det Jordgraa.

Nedenfor Landhandleriet var der en Baadhavn, hvor der tillige laa et Par Smaafartøjer for Anker. Langs hen løb en Stenbrygge, som endte i en af Træ med

Rækværk paa Siderne. Over dette hang Fiskerne paa en Hviledag som gamle Klæder, der var bredt til Tørkning, og viste et saa mærkeligt Billede paa Ørkesløshed, at man skulde tro, Tiden stod stille over de Mennesker. Hellerikke tog de sig videre nær af den, før deres Tid kom; men da skulde de nok passe paa, at der ikke gik Noget til Spilde.

Det var en elskværdig Familie, som ejede Landhandleriet. Manden var Søn af den forrige Ejer, som var død for flere Aar siden, og Hustruen var en Embedsmands Datter. De havde en prægtig Børneflok, som vokste op i Friluftslivets sunde Region sammen med Fiskernes Børn, og kun i Undervisningstiden rejste sig et Grænseskjel imellem dem, hvor hver traadte tilbage i sine Kaar.

Fra dette var der dog en Undtagelse, og den gjaldt en liden Pige ved Navn Olina, som var eneste Barn af temmelig gamle Forældre, der havde giftet sig i en sen Alder. Landhandlerens Kone havde baaret hende til Daaben, og det ensomme Barn havde tidligt faaet et vist Tilhold paa Handelsgaarden. Saalænge Husets Børn modtog sin Undervisning af en Seminarist, delte hun den og med dem, ligesom hun delte deres Lek og Løjer.

Olina var lille af Vækst, lyshaaret og fin af Hudfarve, og havde ikke det kraftige, brunlige Solskjær over sig som de andre Børn. Dertil var hun stille og gav sig aldrig helt hen i deres viltre Lek — hun lod sig mere bruge til at leke med. Men just det udgjorde hendes store Tiltrækning; havde hun hængt sig paa, eller endog kun budt sig til, var hun nok en Gang imellem bleven vraget, men nu blev der ved hver ny Lek set efter Olina — hvor var Olina? Uden hende var der slet ikke Noget at stille op. Naar hun da kom lidt sky frem af sit Tilhold, blev hun reven til sig af baade Jenter og Gutter, som et Bær, der blev fundet, og som Alle paa en Gang vilde plukke.

Af Landhandlerens Børn, som var fem i Flokken, var den næstældste Gut, Laurits, bestemt for Studeringen. Om det var fordi han følte sig udkaaret til noget Højere i Livet end de Andre, eller det skete af Tilbøjelighed, saa stod han altid paa Olinas Side, og hun søgte bestandig hen til ham, naar der skulde tages et Parti. Det rejste sig en vis Fortrolighed imellem dem, som vokste med Aarene. Laurits havde desuden Hang til Selvraadighed, han vilde styre for dem Alle; og det var Olina den Eneste, som bøjede sig for, hvorved hun mangen Gang selv fik Strømmen imod sig. Men hun stod fast. Saa føjelig og villig hun ellers gav efter for deres Luner, gik de imod ham, var hun ikke til at rokke.

Da nogle Aar var gaaet, blev han sendt til Tromsø Latinskole, og derved kom mere Enighed i Leken. Men naar han gjorde sine Feriebesøg, der ikke blot indskrænkede sig til Sommerferien, men forefaldt ved hver af Aarets store Højtider, tog han det igjen, og han optraadte med en Myndighed, som ikke det latinske Sprog, men latinske Brokker mer end noget Andet i Verden formaar at give. Dog varede det ikke længer end til den første »Skyhed for Studenten« havde fortaget sig, da fik han Svar. Og var de ikke fuldt saa imponerende som hans, smagte de desmere af Naturens frie Fostring.

Dog, ogsaa her kom Olina ham til Hjælp, og hendes ydmyge Beundring lægte adskillige Saar, som de Andres Latter havde slaaet. Da fulgte det ganske af sig selv, at de To trak sig lidt væk fra de Andre — Laurits var efterhaanden vokset fra den Slags Lek, og Olina havde aldrig fra første Haand været med i den. Men Drilleriet fulgte dem: Kjærestefolket! blev der raabt efter dem, dog det skilte dem ikke, det drev dem kun længere bort.

Der var et Sted indunder Bakken, hvor Naturen havde dannet en liden Lønkrog. Der var vakkert med Smaakrat og Enerlyng omkring, og Ingen kunde se det, før de var lige ved, thi Berget skjød ud over ligesom et Tag. Paa Højden af Berget var der en prægtig Udsigt

til det aabne Hav, men did fik Børnene aldrig Lov at komme uden med Forældrene, fordi det bar fra Knude til Knude temmelig brat ned i Søen. Det var altsaa til Hverdagsbruget et fredet Sted. Herhen styrede da de to Forfulgte, og her sad Laurits og nød i fulde Drag sin egen Vigtighed, medens Olina nød baade den og sin egen.

Saaledes gik Tiden til Laurits havde fyldt sit syttende Aar og Olina sit femtende. Da blev det bestemt, at han hos en Morbroder i Kristiania skulde læse til Artium, og som man haabede holdes lidt strengere til Bogen. Før Afrejsen var han dog hjemme en Tid, og uagtet hans Vigtighed havde faaet en Mundkurv paa sig — hvilket var et Tegn paa den begyndende Dannelse, var det dog endnu hans største Nydelse at ligge henslængt under Bakken og skryde for Olina. Hun var imidlertid bleven konfirmeret, hvilket han alt havde været i henved to Aar; men det havde modnet hende mere end ham. Medens han endnu fra Hoved til Fod var Skolegutten, var hun godt paa Vej til at blive den unge Pige. Derfor gik hun og fra disse Møder med en hemmelig Skyhed; hun passede paa at Ingen saa hende, og mens han pratede væk, sad hun og hørte paa med bankende Hjerte, og med Førsterødmen af en udspringende Rosenknop.

Da var Olina næsten en liden Skjønhed. Det var ogsaa Noget, Alle bemærkede, og ikke sjeldent taltes hos Handelsmandens derom. Man vidste ikke ret, hvordan man skulde stelle sig med de to Børn. Men Børnestreger var det jo, og helst maatte man lade som Ingenting. Nu rejste jo han bort for et Par Aar i det Mindste, og hun kom i en Tjeneste, dermed var deres Vej skilt — det gik jo altid til paa den Maaden!

Endelig kom Afrejsen. Den skulde foregaa i Daggryet med Dampskibet, og derfor gaves Kvelden forud den egentlige Afskedsfest.

Der havde været saameget for Laurits at bestille den hele Dag, at han var ikke truffen sammen med Olina — ja han havde ikke en Gang faaet Tid til at tænke paa hende.

Omsider begav man sig da til det righoldige Aftensbord, og Laurits sad i nye Klæder Moderen næst. Der var en Blanding af Alvor og Glæde i Laget: kun fra et Hold blev der gjort Løjer, det var i Søstrenes Flok. Der blev uafladelig gjort Tegn og Miner til ham, skjønt han lod som han ikke saa det.

»Har Du nu sagt Farvel til Kjæresten Din?« kom det endelig leende frem fra en af dem.

»Ikke komme med Sligt i Dag,« afviste Faderen. »Nu kan det være forbi med Barnevrøvlet, der staar noget Andet for.«

Dette blev sagt med Vægt, og Laurits søgte at give sig en alvorlig Mine for at bevise Faderen, hvor fri han var for det som hed Barnevrøvl. Men i sit Hjerte fik han dog paa samme Tid en saa stærk Mindelse om Olina, at han syntes, han kunde løbe væk fra hele Herligheden for endnu at se hende en Gang og sige hende Farvel. Han havde sletikke været blind for hendes lille tiltalende Ansigt, uagtet han havde ladt som Ingenting.

Da derfor Maaltidet var endt og Hver gik til Sit for at slutte med, hvad der endnu var at gjøre, fløj han uden Betænkning hen over Marken til det kjendte Mødested, fuldkommen sikker paa at træffe hende der.

Hun var der ogsaa. Hun rejste sig skjælvende, da han kom, og turde ikke se paa ham, og da han heller ikke vovede at se paa hende, stod de der som to Støtter.

Men Skrækken for at blive eftersøgt gav ham en Vækkelse. »Jeg ska' af Sted paa Morgenen.« sagde han heftigt. Olina saa op, og hendes Øjne stod fulde af Taarer. Da gav det et Sæt i ham, han keg sig ræd om og tog hendes Haand, men i det Samme hørte han Søstrenes Latter, og han slap den igjen. »Farvel!« hviskede han, og sprang tilbage over Marken.

Her blev han modtaget af Søstrene, som ganske rigtig havde passet ham op; men som en Smugler styrtede han forbi dem, op paa sit Værelse, hvor han i en Fart

kom af Klæderne, og fik sig gjemt under Dynen med sin underlige forvirrede Følelse.

I Dagbruddet laa Dampskibet paa Leden som et sort Uhyre, der spyede Røg og Ildgnister ud af sin lange Hals, mens det brummede og kogte i dets Indvolde. Det jog paa Afskeden, og enhver overflødig Tanke veg for de sidste Øjeblikkes Spænding. Kort efter skjød Damperen hen over den blikstille Sø, hvor Solen kastede lange Strimer af skjælvende Guldblink. Der blev viftet med Tørklæder og Hatte, saalænge det gik an, siden drev Folket hjemover, hver til Sit — og Alt gik i den gamle Orden.

Et Aarstid var forløbet. For Olina var Leken endt, og Livets alvorlige Arbejde begyndt. Hun havde allerede et halvt Aar været i Tjeneste hos Landhandlerens, hvor hun blev anset som et rent Vidunder af Flinkhed for sin Alder — thi det var som hun kunde gaa i Ilden for dem Allesammen.

»Det er et mageløst lidet Menneske,« udbrød Fruen, da der var Tale om hende. »Hun er ikke alene flink, men hun har en naturlig Takt, som rører mig. Hun har baade leket og lært sammen med mine Døttre, men det er sandelig dem, som drager det frem og ikke hende.«

Til Olina selv sagde hun: »Naar Du bliver slig ved at gaa fremad, Olina, da blir der til Slut ikke andet for end at vi maa gjøre Dig til Jomfru.«

Men ingen Anelse havde hun om, hvor dybt hendes Ros trængte ind i den unge Piges Sjæl, og hvilket Lys det bredte der over hendes hemmelige Tanker. »Jomfru! Ak! saa blev hun jo hans Lige!« Hvor hun gik og stod lød fra nu af »Jomfru« som et Trolddomsord for hendes Øren. Og med en Ihærdighed, hvorunder hendes spæde Legeme skjalv, skred hun fremad imod det store Maal.

Det var paa Vaaren, den anden efter hans Afrejse, og nu nærmede Tiden sig, da han skulde være Student. Om det taltes der i Huset, overfor det blev mange Ting bestemt, og som en skjult Glød nærede det Længselen i hendes Hjerte.

Endelig meldte et Telegram hans heldige Eksamen, og hvad hele Huset jublede over, gjennemtrængte hende med en Skræk, hun ikke kunde magte. Paa en Gang saa hun Forskjellen mellem ham og sig, den steg op som et Spøgelse, der ikke veg med Hanegalet, men som Dagen gav endnu større Tydelighed.

Da kom en Frelse, men den hed Sorg! Der blev pludselig taget den Bestemmelse, at Fruen med to Døttre og et Par Smaagutter skulde besøge sine Forældre, som boede paa Helgeland, hvor saa Studenten skulde møde dem og tilbringe sin Sommerferie. Dermed brast Olinas spinkle Haab — men samtidigt forsvandt Spøgelset. Hun græd i Nattens Stilhed, græd sig ind i trøstende Drømme, og fik endelig i Sorgen Fred for sin Skræk.

Nogle Dage efter kaldte Fruen hende ind til sig. »Nu Olina!« udbrød hun. »Nu skal Du høre godt Nyt.« Olina fór sammen — »Hvad kunde det være?«

»Du har hørt, at vi drager væk i Sommerferien for at besøge mine Forældre; men véd Du paa hvad Maade det kan ske? Jo — naar Du overtager Husstellet. Og derfor udnævner jeg Dig hermed til Husjomfru! Hvad siger Du til det? — Nu siges der ikke længer Du, Olina; men De, kjære Jomfru! — Men i Himlens Navn! hvad gaar af Dig, Barn? Du besvimer jo.«

Og i det Samme greb hun den vaklende Olina og ledte hende hen til en Stol. Men som om der blev givet hende en indre Vækkelse, slog hun raskt Øjnene op, rejste sig og skyndte sig ud af Stuen.

»Jeg tror sandelig hun besvimede af Glæde, Stakker!« sagde Fruen til Landhandleren, som kom til i det Samme.

»Ja, hun er lidt vek af sig,« svarte han.

»Aa, jeg kjender ikke stærkere Menneske. Gud véd hvor hun faar det ifra; men hun har Kræfter til Alt. Jeg tror det maa komme fra Hjertet, thi kanske er det dog tilslut det stærkeste af Alt.«

»Det bliver i al Fald mest prøvet,« sagde Manden og gik sin Vej.

Da Olina havde samlet sig Noget, kunde hun ikke fatte, hvorfor det saadan havde rammet hende, som et Dødsslag. Det havde jo dog været hendes hemmelige Ønske lige siden den Dag Fruen nævnte det i Spøg. Hun følte sig ogsaa glad bevæget, da hun senere takkede for Æren, og en hemmelig Stemme tilhviskede hende, at han nok vilde bli bra' stolt af hende, naar han hørte, hun var bleven gjort til Jomfru — og det af hans egen Mo'r!

Kort efter afrejste hele Familien, Manden med; thi den ældste Søn, som var opdraget til Handelen, overtog Forretningen i Faderens Sted, og Olina indtraadte samtidigt i sin nye Værdighed som Jomfru.

Hun passede ikke straks ind i sin Stilling. Hun havde en Fornemmelse af at skulle være anderledes end hun havde været, men hun fandt ikke Maaden. Det var heller ikke let saadan paa en Gang at skifte Anseelse midt i sine Barndomsforhold. Naar hendes gamle Jevnlige kom til Handelsgaarden, trak det op til en Grimace i deres Ansigter ved Ordet Jomfru, og det blev sagt med et Eftertryk, som under andre Omstændigheder var bleven til Haan; men Olina var saa hjertelig afholdt af Alle, at det kom ikke videre end til en Spøg.

Der var dog En, der ikke kom saa let fra den Sag med Jomfruen som de Andre — det var Clas Brejen, Søn af Nabofolket til hendes Forældre. Han var en fem—seks Aar ældre end Olina, og havde altid været som en Bro'r for hende. Men efter som hun vokste til, skiftede han Tanke, og da han var eneste Barn saavelsom hun, syntes Forældrene paa begge Sider, at det var et passende Giftermaal.

Clas var desuden en vakker Gut, godhjertet og uforfærdet, og der var ikke En paa Øen, som kunde tage det op med ham. Men med alt det var han heftig og saa gal i Ho'det paa Olinas nye Titel, at havde det Ord Jomfruen været et eller andet levende Væsen, som han kunde have kjæmpet med, da havde han ikke givet sig før enten det eller han laa under; thi han forstod at det tog hende fra ham.

»Du ska' nu vel ha' en Peter Arvesen, ka' jeg tro,« fik han en Dag hvæset imod hende, da han traf hende paa Vejen til Forældrene. Arvesen var nemlig Handelskarl og stod i Boden.

»Jeg tror ikke det,« svarte hun og fortrak Munden som ved en bitter Smag.

»Du er kry, for Du er ble't Jomfru,« sagde han haanleende.

Hun stod stille og saa strengt paa ham. »Gjør som Du vil, Clas; men kommer Du mig nær en Gang til med et ondt Ord, saa lader jeg som jeg ikke ser Dig.«

Han greb hende fast i Armen, og drog Aanden tungt. »Er der Nogen, Du liker bedre end mig, Olina?«

»Har jeg lovet mig til Dig, siden Du ta'r mig i Forhør?« spurgte hun, og rev sig løs.

»Nej. Men Du véd det, Du véd. Og det siger jeg Dig, ta'r Du en Anden — saa — —« Han kom ikke længere; thi Graaden steg ham op i Halsen.

»Vær ikke slig, Clas!« bad hun.

»Saa sætter jeg Sejl til — — i værste Raaket — — Og da kan Du spørge Nordvesten hvor jeg er ble't af.«

»Clas!« raabte hun. »Jeg tro'de Du var god.«

»Aaja, god ska' jeg være, det skal ikke skorte paa det, ikke. Men saa faar Du være god Du og.«

»I Guds Navn, Clas! Jeg vil Dig jo bare godt.«

»Ja, men Du skjønner, at jeg vil ha' det Bedste,« udbrød han fortvivlet.

»Det, som jeg skylder Vorherre?« spurgte hun strengt.

Clas blev ganske forvirret ved det Spørgsmaal, han slog Øjnene ned og drog et Suk.

»Kjære Clas! Lad Vorherre raade,« sagde hun, og gav ham Haanden.

Clas greb den med et sandt Kjæmpetag — det var, som han i en Livsfare havde fanget en Støtte. »Faar se til at slaa mig op paa Haakjærringsfisket i Høst!« sagde han, og Haabet lyste op over hans Ansigt. Men nu gav hun ham et venligt Nik og sprang fra ham.

Af dette Møde tog Olina et Varsel, og hun undgik paa alle Maader at træffe sammen med Clas. Selv Handelskarlen Arvesen, som uden hendes Vidende havde drevet ham en slig Pæl i Kjødet, viste hun sig mere kold imod end før. Hun havde i det Hele faaet sig tilstelt et Væsen, som just ikke klædte, men som værgede for hende. Hun gjorde Tjeneste hvor hun kunde, men hun vekslede hverken overflødige Ord eller Smil med Nogen. Hun vidste, at hun var stillet paa en betroet Post, og hun stod som iklædt et Harnisk.

Imidlertid vendte Familien tilbage fra sin Lystrejse.

»Nej, kjære Olina!« udbrød Fruen da hun tren ind i det velstelte Hus. »Her er jo som i et Brudehus. Du er dog det prægtigste Menneske jeg har havt i mit Brød! Du skal sandelig og bli' ved at være Jomfru. Jeg vil ikke af med Dig for nogen Pris.«

Olina rødmede og nejede, og var af Glæde nær ved at kaste sit Harnisk; men det holdt fast! Hun havde ligesom Sneglen faaet det oparbejdet af sit eget Livsmon, og det var ikke saadan lige til at kaste af og trække paa igjen.

Fruen smilte til den stive Jomfruskik, og klappede hendes smukke Kinder. »Ja, det er sandt,« føjede hun til. »Jeg skal jo hilse Dig saameget fra Laurits — Studenten! Du kan tro han var kjæk. Næste Sommer har vi ham her, og da bliver det Dig, som skal stelle for ham. Men snille Jomfru-Mor! hvor skal den Stol

hen?« udraabte hun leende, da Olina i sin Forvirring greb en Stol, og bar den ud i Svalgangen.

»Aa!« fór det skræmt ud af hende, og Stolen kom i en Fart tilbage paa sin Plads.

Fra nu af var Olina som baaret op af en usynlig Kraft. »Hilse saameget! — Fast Jomfru! Et Aar! Hvilken af de tre Forestillinger hun standsede ved fik hun nyt Mod af den, og hvor fandtes da den Vanskelighed hun maatte vige for!

Der var bare En, og det var Clas; men han var oftest fraværende, og i de korte Mellemrum han var paa Øen, stod hun aldrig fast i at finde en Udvej til ikke at træffe ham.

Han tog dog ingen ret Forargelse af det, dertil var han for beskjæftiget med Fremtiden; thi kunde hun i Stilhed drage Styrke af en Hilsen, saa kunde han det af et Smil — Uvisheden var lige stor, og Haabet fik kun smal Kost hos dem Begge. Men Længselen fostrede de selv, og den fik da hele deres Liv.

Det var ogsaa mærkeligt, hvordan Alt lykkedes for Clas. Han gik paa med de vildeste Foretagender, og slap ikke blot fra det med Liv og Ejendom, men tog ogsaa en god Fortjeneste hjem. Der taltes paa forskjellig Maade om ham hos Landhandlerens: Han var en dygtig Gut! Men han fristede Vorherre. Det syntes næsten som han var lige glad enten det bar op eller ned, naar han bare tjente Penge.

Det bedrøvede Olina; hun vidste jo hvorfor han gjorde det. Men hun blev samtidig vred. Kom han Noget til, vilde det dog ligesom være hendes Skyld, og hun kunde jo ikke gjøre for det!

Da derfor det strenge Vinterfiske var slut, og han vendte tilbage til Øen, kjendte hun sig lettet; men saa fik hun et andet Tryk, thi nu gjaldt det jo at undgaa ham, og hun var bestandig paa sin Post. Men samtidig kastede hun sig fra Arbejde til Arbejde, var oppe og nede, ude og inde i et Træk.

»Jeg tror hun tager Livet af sig,« sagde Husmoderen. »Se bare hvor mager hun er ble't. Hun er jo ikke andet end Skind og Ben.«

»Saa hold til Maade med hende,« svarede Manden.

»Det har jeg gjort. Men hun vil bogstavelig gjøre Alting selv. Ærgjerrigheden har ta't al Besindighed fra hende.«

Og hun havde Ret, kun misforstod hun Aarsagen. Vistnok var det Olinas Stolthed til det Yderste at gjøre sin Pligt, men den Kraft, som drev hende langt over Grænsen, kom fra Hjertet og ikke fra Forstanden. Hun vilde arbejde for at fortjene hans Kjærlighed, hun vilde give Livet til — og hun havde ingen anden Maade at gjøre det paa.

Da kom der en Dag, hvor hun i Skumringsstunden var paa Stabburet for at ordne Noget. Det blæste stærkt, og da hun kom ud paa Trappen, sluktes Lyset i Lygten. I det Øjeblik kom Clas hen til hende, og hun kunde ikke undgaa ham. »Du faar være lidt vár om Dig selv,« sagde han barskt. »Du er jo saa mager som en Skjære.«

»End om jeg sa' det Samme til Dig,« afbrød hun kort.

»Jeg? Aaja, jeg arbejder for mig selv. Men Du gaar her og kaster Helsen væk for Fremmede.«

»Fremmede,« gjentog hun, og der var noget Haanligt i Røsten. Saa gav hun ham et Nik og skyndte sig væk.

Clas stod rent fortabt og saa efter hende. »Hørtes det ikke paa en Maade som det var en Frøken, der sa' det?« Han drog Aanden tungt og gik sin Vej. »Ja — ble' hun kanske Frøken ogsaa — da skulde det være slut.«

Fra den Dag søgte han hende ikke mere. Snart drog han ogsaa afsted paa Sommerfiske, og det syntes som han havde slaaet hende af Tankerne. Men ude paa Havet med Sommerens friske Vind i Sejlene, og de blanke, hoppende Bølger om Baadripen, glemte han snart Frøkentonen, og Olina blev igjen til Jomfruen — et

Navn, som hele Øfolket havde givet hende, og som han i sit Hjerte dog var stolt af, uagtet han gav det Skylden for hendes Kulde imod ham.

Endelig kom den længselsfuldt ventede Feriemaaned. En solblank Dag kastede sit varme Skjær over Land og Sø. Der var Ingenting som gav Frygt eller Uro, Alt var opklaret baade ude og inde.

Studenten skulde bringe et Par Venner med sig fra Hovedstaden, og i den Anledning var Huset ordnet efter en lidt større Maalestok. Da saa Olina havde lagt den sidste Haand paa Værket, lukkede hun sig inde i sit Kammer for at stelle sig selv, og nu søgte hun med feberagtig Spænding mellem sine Klædningsstykker, for at finde frem det, som hun mente var det pynteligste, og for første Gang mønstrede og drejede hun sig foran Spejlet med en Iver, som Damppiben dog heldigvis gjorde en Ende paa.

Da Stunden efter Gjæsterne var samlet i Storstuen, aabnedes Døren, og Jomfruen tren ind med det velbesatte Presenterbrædt. Afmaalt bevægede hun sig henad Gulvet under Braget af sine stivede Skjørter, og for at tvinge de rystende Hænder, satte hun Alt tilrette med et Eftertryk, som om hun trumfede det ned i Bordet.

»Se her, Laurits, har vi vor kjære Jomfru!« sagde Fruen. »Vil Du ikke se paa Din gamle Ven, Olina?« vendte hun sig til denne.

Olina saa op. Der stod en høj, lyshaaret Kavaler, kjæk og straalende af Livsmod. Han bukkede og blev lidt rød i Ho'det, — hun nejede med et Brag. Saa var det forbi, og hun trak sig tilbage med samme Anstand som hun var kommen.

»At Du ikke kunde sige hende et venligt Ord, Laurits,« udbrød Moderen.

»Hvad vil Du jeg skulde sige? Jeg synes det var et højst uklædeligt Væsen, hun havde lagt sig til, den samme Jomfru!«

»Kjære! Du kan ikke tro, hvad hun er for en Perle. Men det er jo altid slig med Halvdannelsen, at den bli'r saa let til Manér.«

Ja. Deri var Alle enige, og saa var den Sag endt.

Men for Olina var det en ny Sag, og den tog Aar af hendes Liv, før den blev færdig.

Hvad havde hun ventet sig af hans Komme? Hun vidste det knap. Men at han som nu kunde gaa forbi hende med et »Goddag« og et »Farvel, Jomfru,« det havde hun ikke tænkt sig, thi da var hun enten flygtet for det eller død af Skræk. Nu da hun stod midt i det, fandt hun dog ingen Udvej. Til den ene Side havde hun jo ham synlig for Øje, og det var, hvad hun saa inderligt og længe havde ønsket; til den anden havde hun en uvis Forventning, som Haabet løj sammen og fristede hende med — og udenfor det en græsselig Forladthed.

Saa blev hun ved at gaa i Ulykken. Hun lagde lige megen Styrke og Udholdenhed paa sit Arbejde som før, men Skuffelsen tærede forfærdeligt paa hende.

Imens tumlede han sig lystigt med Kammerater og Søskende paa Land og Vand, og ikke med en Mine forraadte han sit gamle Kjendskab til Olina. Dog kom der Stunder, hvor han drev om alene, og hun tænkte, at dersom hun da var der i Nærheden af ham, mon han ikke da havde havt Noget at sige hende?

Det Spørgsmaal skaffede Haabet en Nødfrist. Og det holdt hun sig mærkværdig længe oppe ved; thi hver Gang Anledningen kom, vovede hun ikke at benytte den, og naar den var forbi, lovede hun sig selv fuldt og fast at gribe den næste Gang. Paa saadan Maade gik Dagene — den ene sank ned i Tiden med en Skuffelse, den næste begyndte sin Bane med en Forvent-

ning — indtil endelig den sidste kom. Den maatte jo give Svar til en af Siderne.

Familien var efter Middag samlet med sine Gjæster i Storstuen, og ventede paa at Jomfruen skulde bringe Kaffen ind. Hun kom ogsaa, stiv og stram som sædvanlig; men uvilkaarlig lukkede hun Øjnene, hun syntes de maatte vide Alle, hvor ulykkelig hun var.

»Men snille Jomfru!« udraabte Husmoderen, »Du vil da ikke ind i Spejlet med Kaffen?«

Olina fór sammen, vendte sig i en Fart, satte Brædtet fra sig paa Bordet, og skyndte sig ud.

»Hvad er, som gaar af det stakkers Menneske?« vedblev hun. »Noget er der, thi hun er som forvandlet.«

Den ældste Søster gav Broderen et betydningsfuldt Nik; men han tændte en Cigar og dampede sig ind i en Sky, og gjorde forresten god Besked paa Jomfruens Anretning.

I hende var der paa samme Tid opstaaet en fortvivlet Beslutning; ikke nogen Ting paa Jorden skulde mere gaa i Vejen for hende! Saa hun ham vanke alene hen over Hougene, som han plejede, vilde hun gaa did, og spørge ham — — — Ja hvorom? Det vidste hun ikke, men det skulde nu bli' saa.

Først ud paa Natten skulde Stordamperen anløbe Øen; men Alle var beredt paa at holde sig oppe til Tiden kom, det føjede jo et Par Stunder til de mange der var henfløjne — sporløst, som Vinden over Øen, derfor skulde disse fastholdes og udfyldes med Alvor.

Da det nu led mod Skumringen, gik Studenten sin sædvanlige ensomme Tur. Han var rundt paa de forskjellige Steder, hvor han i Barneleken havde tumlet sig, og det syntes, som han vilde tage Afsked med hver Plet.

Jomfruen havde set ham gaa, og holdt fra et Gangvindu Øje med ham. Hun forstod hurtigt Meningen med hans Vandring. Men besøgte han hver enkelt af de gamle Lekepladse, vilde han og besøge det hemmelige Sted, hvor han havde mødtes med hende. »Didhen vilde

hun gaa! Og naar han da kom — var hun der allerede, og ventede paa ham, ligesom før saamange Gange!«

Om hun var stevnet til Doms, kunde hun ikke have følt en større Skræk. Det var som Jorden løsnede under Foden, og Alting flyttede sig for Øjnene, da hun skyndte sig hen over Marken. Kun Et stod fast, og det var Maalet for hendes Vandring. Da hun saa var naaet ind i det stille Skjul, sank hun fuldstændig sammen efter den frygtelige Spænding. Nu da hun endelig var her, havde hun Fred for al den Skræmsel, som derhjemme i det urolige Hus jog hende fra Sted til Sted. Her raabte og kaldte Ingen paa hende, her slap hun at stramme sig op. Ak! her var hun Gudskelov ikke Jomfru!

Men Hvilen blev ikke lang; thi nu fik hun jo lytte efter ham. Der kom ogsaa Nogen gaaende; men det var To, og de talte sammen. Hun kjendte Røsten. Det var Husets ældste Datter, som talte med Broderen.

»Kom lad os se lidt paa den vakkre Udsigt,« sagde han og gik nærmere.

»Husker Du, Laurits, at det var her i Bakken, Du havde Kjærestemøder med Jomfruen?« sagde Søsteren, og lo lidt.

»Aa kom nu ikke med det Vaas igjen,« afbrød han, og satte sig paa en Sten.

Søsteren satte sig ogsaa, og de taug en Stund.

»Har Du forresten set Mage til Spjaak!« udbrød han leende. »Hun er jo akkurat som en Stør med et Skjørt paa.«

»Aa, hun er i Grunden sød, Laurits. Jeg kan ikke ret fordrage, at Du gjør Nar af hende.«

»Nar gjør jeg ikke. Men det er sandt, jeg har ondt ved at holde Latteren nede, naar hun kommer anstigende, tyve Skridt fremover Gulvet og tyve tilbage. Jeg vil være en Skjælm, om hun ikke har talt dem for at kunne være akkurat. Forresten synes jeg, at Mo'r har gjort hende en daarlig Tjeneste med det Jomfruvrøvl. Hun

skulde ladt hende bli' der, hvor hun hørte til. Aa! hun var saa sød, da hun løb om her med bare Ben og et rødt Klæde over Ho'det; som saadan kan jeg aldrig glemme hende. Og da hun vokste til, og var saa blyg, saa stille og fin!«

»Det kan hun vel være i Hjertet endnu,« brød Søsteren af. »Men det er ikke saa let at være Jomfru, naar man ikke er født til det. Hun maa jo ha' Respekten med sig overalt.«

»Ja, den skal Gud vide hun har!« lo han. »Der er saamange Brystnaale med Navne i vor Tid, og kan jeg finde en, som lyder paa Jomfruen, da skal jeg sende hende den til en Erindring; hun maa absolut bære et Skilt.«

»Uf, Laurits! hvor Du er styg. En Gang holdt Du dog af hende.«

»Undskyld! det var Olina og ikke Jomfruen.«

»End om hun var vedble't at være Olina?«

»End om jeg var vedble't at være Gut?«

Saa rejste de sig og gik spøgende hen over Marken.

»Hvor er Jomfruen? Jomfruen?« hørtes det i Stuer og paa Gange. Studenten vilde jo sige hende et venligt Farvel og Tak. Nu kom han maaske paa flere Aar ikke hjem, og da kunde Ingen vide, hvor Jomfruen var.

Hele Huset blev søgt igjennem, men Jomfruen fandtes ikke. Da var der Nogen, som havde set hende imod Skumringen gaa hen over Markerne. Man slog sig da til Taals med den Tro, at hun var gaaet til sine Forældre, og var bleven opholdt der af en eller anden Grund. Hun kom nok!

Saa kom Dampskibet og afgik igjen. Morgenrødmen gled sittrende hen over Havet, og Folket tog en Hvile, før Dagstrævet begyndte. Da laa omsider hele Øen

overgydt af et straalende Sollys, og der var ikke det Sted saa nøgent og fælt, som ikke fik et Skjær af Ungdom og Skjønhed. Alt var saa stille, saa stille i vid Omkreds. Men da Hanen gol og en Maage, der kredsede i den høje Luft, satte i et Skrig, var det som de To gav hinanden et Varsku om Nattens Hemmelighed.

Ud paa Morgenen stod Pigen forskrækket ved Husmoderens Seng, og gav den Beretning, at Jomfruen ikke havde været hjemme om Natten; hun vilde nu vide, hvad der skulde gjøres.

»Der skal øjeblikkelig gaa Bud til Forældrene, og spørge efter hende,« svarte Fruen. Men da Pigen var gaaet, klædte hun sig hastigt paa, hun havde faaet en underlig Skræk i sig. Hvad var hændet siden det Menneske brød med sin Pligt? Det syntes jo at gjælde Livet!

Budet var snart tilbage med den Besked, at hos Forældrene var hun ikke. Men nu var med det Samme Øens nærmeste Befolkning varskuet, og Alle var ude paa Søgen efter den Forsvundne.

En af Handelsmandens Smaagutter kom Noget efter styrtende hen til Moderen, som gik ude paa Marken med sin ældste Datter, og raabende af fuld Hals: at Jomfruen laa der borte under Berget.

»Aa! da véd jeg, hvad som er sket!« sagde Datteren. »Da har hun hørt, hvad Laurits sa' til mig.«

Og nu fortalte hun Moderen den Samtale, som Aftenen forud var bleven ført imellem hende og Broderen.

»Gode Gud! Saa er det jo det, som har pint hende den hele Tid,« udbrød Moderen og ilede med Folkene hen til Stedet.

Og ganske rigtig; der laa Olina med aabne, stirrende Øjne, magtløs henfalden som lammet af et Slag.

Hun gav ingen Svar paa Tiltale, det var som hun ikke hørte dem; men da de vilde løfte hende op og bære hende bort, skjød pludselig en Livsstraale op i hendes Ansigt — et blegt, flakkende Lys af en forvildet

Skræk! og hun viste dem fra sig. Lidt efter rejste hun sig, som op af et Sygeleje, og vaklede langsomt hen over Stien bort til Forældrenes lille Hus.

»Hun gaar hjem, Stakker!« sagde Fruen. »Ja Gud være med hende! Det er det Bedste, hun kan gjøre. Jeg ejer ikke Lægedom for hende, om jeg gav hende hele mit Hus.«

Saa gik nu Folket hver til Sit, her var ikke mere for dem at gjøre. — Det hændte jo Tid imellem, at Nogen fik den faldende Syge. Stakkers Olina! det var nu kommen af alt det Konditionerede, som hun ikke var født til. Det blev Hovedtanken i Opgjøret, og dermed var en Forklaring givet. Hvad hun fortaug, det forskede Ingen efter, og dem, som vidste noget Andet, havde god Grund til at tie med det.

Hos Forældrene laa hun hen i flere Uger, og det syntes næsten som hun ikke mere skulde faa Kræfter til at rejse sig. Thi ganske vist havde hun havt den faldende Syge! Et Fald som fra Himlen til Jorden havde hun gjort, og det hun skulde rejse sig paa var en knudet Ørkengrund, hvor der ikke var Fostring til en eneste Livsspire.

Da blev Moderen syg og sengeliggende. Hun var meget gammel, og Skrækken over Datteren havde taget hendes sidste Kræfter. Det gav Olina en Vækkelse. Hun saa Faderen staa som en Fortabt mellem de to Døende, og hun forstod, at det var hendes Pligt at rejse sig.

Aa, hvor det var skrækkeligt at tage fat paa Livet igjen! Men hun tog fat. I Begyndelsen med smaa Tag, og næsten som et Barn, der prøver sig frem; men Pligten nødte hende bestandig. Den kom ganske stilfærdigt med sine Fordringer, men den tog dem ikke tilbage. Olina undgik dem hellerikke; hun gjorde hvad hver Stund krævede — nøjagtigt det og ikke mer. Saadan er det jo altid med den Syge, som Skjæbnen tvinger til en Gjerning, og Olinas Hjerte var sygt — ikke saa, at det

var vekt, det sad snarere som en forhærdet Knude i hendes Bryst.

Ud over Høsten døde Moderen, og hun var nu ene tilbage med den skrøbelige, gamle Fader. Det løsnede lidt paa Knuden, men da en Tid var gaaet, pressede den sig sammen igjen.

Paa den Maade gik Vinteren. Fra Handelsgaarden tilflød hende rigelig Bistand; thi nu var Faderen bleven sengeliggende, og saaledes enhver Udsigt til Erhverv lukket. Men naar hendes fordums Madmoder besøgte hende, var der alligevel en vis Skyhed paa begge Sider, hvorved Hjerteligheden tog Skade, og de skiltes, som de mødtes, med et underligt tungt Forbehold.

Endelig døde ogsaa Faderen, Kraften var udtømt, og Støvet behøvede Hvile. Dermed var hendes sidste Støtte falden, og hun følte en tærende Længsel efter at følge Forældrene i Døden. — Men Livet havde endnu Noget at lære hende!

I denne Vinter havde Olina slet ikke set Noget til Clas. Han havde styrtet sig fra et Foretagende i et andet. Høstfisket havde han trukket saa langt ud, at han ganske kort efter gik paa med Vinterfisket, og da det var slut, drog han afsted paa Vaarfisket i Finmarken — han fik aldrig nok, blev der sagt!

Endelig en vakker Dag tren han ind i Stuen til Olina. Han var kommen farende som en Stormvind imod Huset, han havde aabnet den gamle Dør med et Ryk, saa den dirrede og peb, som om den skreg om Hjælp; men da han stod indenfor den og saa Olina sidde i Ensomheden, henvisnet og hjælpeløs som en Døende, faldt Modløsheden over ham, og han satte sig ned og græd.

»Tag Dig ikke saa nær af det, Clas,« bad hun.

»Ska' jeg ikke ta' mig nær af, at Du sidder her og dør?« hulkede han. »Herre Gud! jeg har jo ikke undt mig en Hvile, men bare stridt for, at Du skulde ha' det godt.«

»Jeg faar det ikke godt før jeg er i min Grav,« sukkede hun.

»Der er Maade paa Sorg, Olina! Fa'r og Mo'r ska' dø, men Børnene ska' leve. Du faar bli' glad igjen!«

»Det bli'r jeg aldrig.«

»Ja slig tror En, men det kommer alligevel. Jeg har tjent store Penge, maa Du vide, saa jeg kan baade bygge og sætte Bo, og Du skal faa det godt, Olina.«

»Aa kjære Clas, jeg er jo ikke Menneske mer'.«

»Om jeg saa skal bære Dig paa Armene!« bad han.

»Ja ja, Clas!« sukkede hun magtløs. »Du ska' faa gjøre med mig som Du vil.«

Fra dette Møde gik Clas til sine Forældre med Olina, og Ugen efter blev der lyst til Ægteskab for dem.

Det vakte stor Glæde i Handelshuset. Og da Bryllluppet blev holdt i den Stilhed Olina havde ønsket, modtog hun herfra saamange Beviser paa Kjærlighed og Agtelse, at hendes stakkels sammentrukne Hjerte udvidede sig, og hun kastede sig grædende i den trofaste Madmoders Arme — da var det som de mødtes i en Forsoning.

Alligevel førte dette ikke videre; thi da der var gaaet nogen Tid, syntes Olina at falde tilbage til sin gamle Sørgmodighed igjen, og hun blev ligesaa sky som forhen. Dog var hun arbejdsom i sit Hjem, og hendes Mand havde ikke Noget at klage. Glæde var der ikke, det var sandt, men hvor inderlig han end savnede det, pukkede han dog aldrig: Hun havde jo ikke budt sig til, han havde selv taget hende, thi det havde syntes ham, at naar han bare fik hende, saa var Alting godt. Nu kjendte han dog et Savn, skjønt han havde hende for sig selv alene, og hun skyede al anden Omgang.

»Det er trist med Olina,« sagde Landhandlerens Hustru. »Jeg troede dog, at nu, hun har en slig bra' Mand, skulde hun være kommen til Kræfter igjen. Men Sagen er den, hun har faaet et Knæk.«

Og hun kunde have Ret. Det Ord Knæk er ikke til at spøge med. Der kan vokse mange Lag udenom et Knæk, og synlig kan det være lægt; men der er Mangfoldige, som bukker under i en Skjæbnekamp, fordi der i den afgjørende Stund har været en skjult Brist, som gav efter. Imidlertid hænder det og, at en voldsom Rystelse — til Liv eller Død — helbreder det fra Grunden, ligesom en stor Fare kan vende op og ned paa et Menneskes Karakter.

Desuagtet gik Livet sin jevne Gang. Clas gjorde Alt for at hygge om hende, og hun gjorde til det Yderste sin Pligt. Det gamle Hus efter hendes Forældre blev sat istand, og tilbygget en Stue, og klare Vindusruder banede Vej for Solen ind i de lave Rum. Clas malede og pyntede op overalt, og da det nye Hjem Sommeren efter stod færdig, bar han blandt andre Ting ogsaa en liden Vugge ind i den lyse Stue, og Olina fulgte efter med sit maanedsgamle Barn.

Fem Aar var nu gaaet siden hin Sommerferie, der begyndte med saameget Haab, og endte med saamegen Skræk. Mellem Folket havde Liv og Død omskiftet efter Tingenes almindelige Orden, og i Handelsmandens Familie havde Tiden blot indskrevet sine Mærker med lidt fastere Træk — ellers var Alt ved det Gamle.

Da kom atter en Ferie, hvortil hele Huset forberedte sig med en næsten stormende Glæde. Laurits havde med Flid og Alvor tilbagelagt sit Studium, og vendte nu tilbage til Hjemmet som juridisk Kandidat med bedste Karakter.

Hverken Forældre eller Søskende havde i de fem Aar set ham, thi han havde bestemt vægret sig for at komme hjem; der var da opvoksende Brødre og Søstre, som kun havde et Barneminde om ham, og som nu

næsten var sprængte af Forventning efter den fornemme Broder.

Endelig randt Dagen op — blæsende og solklar med høj Himmel og mørkeblaa, bølgende Hav. Den var et Billede paa Livets Energi, som gaar paa med Lyst og klarer Alt.

Folket var i Bevægelse en god Stund før det behøvedes, og vankede omkring paa Vejen og Bryggen, hvor de hang sig over Rækværket for at holde Udkig. De vilde nu være med til at hilse paa Kandidaten! De havde set ham vokse op, og beholdt altid en liden Del i ham.

Oppe paa Trappen til Handelsgaarden stod Landhandleren og saa udover i en langtrækkende Kikkert, og Stund imellem kom Husmoderen til for at kigge med, prate lidt, og hastigt forsvinde igjen. — Hun havde denne Gang ingen Jomfru at stole paa!

Udenfor paa Græsvolden vankede to ganske unge Piger omkring og holdt Udkig, og et Par halvvoksne Gutter sprang fra Sted til Sted og gjorde Løjer med Blæsten og en liden langhaaret Finnehund.

Under dette traadte en ung Kone ud fra et Hus, som laa paa den vestre Side af Øen. En vakker lyshaaret Gut paa vel tre Aar holdt sig fast ved hendes Skjørt, men rev sig hurtigt løs og løb ind paa en Græsmark, som var oversaaet med gule Blomster.

Konen blev staaende lidt og saa ned for sig — det var som overvældedes hun af Dagklarheden. Hun var usædvanlig finbygget, og der var et Drag af Aand i hendes magre Ansigt; men der var tillige noget Koldt og Tvungent. Lidt efter keg hun sig om, og da hun opdagede Gutten, vinkede hun ham til sig, tog ham ved Haanden og gik med ham hen over de mange Smaahouge ud imod Søen.

Dette var Olina.

Skjønt fem Aar var hengaaet siden hendes Hjerte havde faaet hin dødelige Lammelse, som ikke vilde vige,

var der dog ved Beretningen om Laurits' Ankomst faret en Smerte igjennem det, og havde livet det op.

Men ifølge Smerten kom nu og hele Fortiden tilbage, og hun forstod, at med alt det hun troede den var glemt, var den kun gjemt. Hun havde ærligt og trofast holdt den borte fra sine Tanker, som hun holdt Ukrudtet borte fra sin lille Have, men nu viste det sig jo, at Roden endnu sad der.

Hun følte en nagende Skinsyge imod alle dem, som gik der og ventede paa ham, og en vild Trods rejste sig i hendes Sind; hun vilde gaa lige mod ham, og naar han saa hende, vilde hun lade som hun ikke kjendte ham — nej det vilde hun dog ikke! Hun vilde gaa frem med Barnet ved Haanden, og se rigtig glad ud, saa han kunde skjønne hun havde det godt uden ham; men til Slut gjorde hun ingen af Delene. Da vilde hun blot stjæle sig til at se et Skimt af ham, naar han gik ned i Baaden fra Dampskibet, og det kunde hun gjøre ubemærket henne under Bakken paa deres gamle Mødeplads.

Men da hun gjennem den overgroede Tilgang havde banet sig Vej til Stedet, var det gjennem Aarene bleven saa forandret, at selv det saa ud som det havde svigtet hende. Og da hun endelig fandt sig en Plads at sidde paa, mens Gutten løb frit omkring og søgte Blomster, var det ikke Fortidsdrømmen hun drømte om igjen, hun kunde ikke ret finde den; men en nagende Bitterhed fyldte hendes Sind, og i den druknede baade Nutid og Fortid.

Under dette ankrede Dampskibet op. Lastbaaden skjød ud fra Bryggen og lagde sindigt ind til Skibets ene Side, medens Handelsmanden med de to halvvoksne Gutter hurtigt roede Stadsbaaden hen til den anden.

En ung Mand med et smukt, strengt Ansigt hældede sig ud over Rækværket og svingede med Hatten — det var den længselsfuldt ventede Søn! Ikke mange Se-

kunder efter stod han omfavnet af Faderen, der ikke kunde sige et Ord for bare Glæde.

Men han var ikke blot Fader i denne travle Stund, han var ogsaa Handelsmand. Og fra Sønnen fór han nu rundt paa Skibet for at samle og tilse det finere Pakgods. Af dette var der en Del, som maatte behandles varsomt, og som af den Grund blev pakket ned i den mindre Baad. Endelig var dog Alt ordnet, og medens Sønnen sad som en Æresgjæst i Bagskutten*), greb Faderen den ene af Aarerne og begge Gutterne den anden for at sætte Fart i den temmelig tungt lastede Baad.

Paa en Gang raabte Sønnen »stands!« og fór op fra sit Sæde. Men før nærmere Forklaring var givet, havde han kastet Hat og Frak og var sprungen i Søen.

»I Herrens Navn! Hvad er det?« skreg Faderen, og holdt Baaden an, medens et højt Skrig lød oppe fra Gaarden.

»Det er et Barn, som er fald't paa Sjøen,« raabtes der, og en Baad lagde ud fra Bryggen med to Mand. Da den var kommen nær nok, steg Landhandleren over i den, og roede efter Sønnen. Der gik en saa stærk Strøm, at selv den djærveste Svømmer vilde have vanskeligt ved at klare sig.

Sønnen vedblev dog uforfærdet at følge sin farefulde Vej gjennem Bølgerne, og kom just tidsnok til at gribe det synkende Barn. Imidlertid stod Folket fortabt i Synet af den Svømmende; thi i disse Egne kunde Ingen svømme — det var nu en Gang ikke Skikken! Døden tog derfor ofte en rig Høst kun nogle Favne fra den frelsende Bred, og hvor en Hund kunde redde sig, maatte et Menneske lade Livet.

Hans Moder, som hurtigt havde faaet Skjøn paa hvad det gjaldt, var ilet hen over Marken, og naaede netop ned til Bredden, da Sønnen landede med Barnet.

---

*) Bagrummet.

»Kjære, kjære Laurits!« raabte hun og rækkede Armene imod ham. »Men Du store Gud! det er jo Olinas Barn! Hvor er Mo'ren henne? Aa, bare der ikke er sket en større Ulykke!«

Og greben af en Indskydelse styrtede hun aandeløs hen til det Sted, hvor hun fra før af vidste, at Olina og Laurits havde havt sine Møder; thi det forekom hende, at hun for en Stund siden havde set hende gaa imod den Kant med Gutten ved Haanden — og ganske rigtig, der sad hun!

»Men i Himlens Navn, Olina! Sidder Du her som Ingenting var. Véd Du da ikke hvad som er sket?«

Olina fór op, og saa aandsfraværende paa hende. Men pludselig udstødte hun et Angstskrig, saa sig om, og vilde nedover Hougen.

»Nej vent, vent, Kjære!« raabte Fruen og greb fat i hende. »Alt er gaaet godt.«

»Hvad er, som er sket?« spurgte hun skjælvende saa Tænderne slog sammen.

»End Du véd af Ingenting. Gutten Din er jo tumlet ud i Søen, og havde Laurits ikke set det, og styrtet sig i Vandet efter ham, var han druknet.«

Olina sagde ikke et Ord, det var som hun døde hen af Rædsel.

»Kom, kjære Dig!« bad Fruen, og drog hende med sig. »For Guds Skyld lad ikke Skrækken lamslaa Dig! Din Mand er jo borte, og der er Ingen, som kan stelle med Barnet.«

Olina rev sig heftig løs og vilde ned til Søen.

»Nej, Gutten er hjemme hos Dig selv,« trøstede Fruen. »Laurits har jo baaret ham did. Vi faar nu skynde os!« Og med Olina ved Haanden ilede hun hen til det lille Hus.

»Fyren er allerede klar i Synet,« meldte Kandidaten ved deres Indtrædelse. »Naar han nu faar se sin Mama, kommer nok Munden paa Gang ogsaa.«

Olina var begyndt at skjælve da hun saa ham staa der, og det var i et Øjeblik som Besindelsen skulde forlade hende. Da tog han hendes Haand, og støttede hende. »Kjære Olina! Det er den største Glæde jeg endnu har havt i Livet, at jeg fik redde Deres Barn. For nu véd jeg, at naar De tænker paa mig, vil De tænke Godt — vil De ikke?«

Jo det vilde hun vist! Med Ord fik hun det dog ikke sagt; men han kjendte jo fra gammel Tid hendes Øjnes Tale; det var altid med dem hun havde sagt ham det Meste, og han forstod hende fuldkomment.

Moderen, som ikke havde blandet sig i denne Scene, trykkede Olina til sig og kyssede hende, og derpaa gik hun afsted med Sønnen. Men underligt havde hendes Følelser forandret sig i de korte Stunder, denne Begivenhed havde staaet paa. Hun havde imødeset hans Komme med glad Stolthed over hans vellykkede Eksamen, men hvad var den Prøve i Kundskaben mod den han nu i Menneskelighed havde aflagt! Derfor gik hun frem med den drivvaade Søn ved Haanden og græd af Lykke, og da Fader og Søskende kom imod dem, var det som hun maatte præsentere En, de ikke kjendte, thi hun løftede hans Haand og sagde højtideligt, saavidt hun kunde det for Graad: »Se her er m i n Søn!«

Under dette stelte Olina nu med sin Gut, og da han laa varmt og godt, og Livsblomsten skjød friskt paa hans Kinder, strømmede hendes Hjerte over af taknemlige Følelser, og da var ikke blot Gud god, men hvert Menneske var godt.

Efterhaanden vendte dog hendes grublende Hang tilbage. Og da var det som hun igjen maatte grave ned under det frugtbare Jordsmon, som Glæden i nogle Øjeblikke havde spredt over det Ukrudt hun i saa lange Tider havde samlet paa. Men denne Gang var det Samvittigheden, som grov — og den plejer at kunne faa fat i Roden!

Hele Barnetiden blev gjennemsøgt, men der fandtes Ingenting at rykke op, værre blev det med Jomfrutiden. Aa, hvor hun saa sig selv gaa der og stramme sig op for at være Noget! Ingen Under, at han havde kaldt hende et Spjaak! — Arbejdet havde hun rigtignok, men det hun vilde fremme ved det var sletikke Madmoderens Gavn men hendes eget vildfarende Ønske. Og da hun saa fik en Mand, fik Hus og Hjem, og et Barn at stelle med, havde hun ikke havt Hjerte for Noget af det. Og hvad var det saa, der havde taget al hendes Livs Glæde! Jo — det var en Barnelek! Og mens han, Gutten, som han selv havde nævnt sig hin Kveld til Søsteren, var vokset fra den, havde hun ladt sig drage saa stærkt af Mindet, at hun havde vokset sig fast i den — og selv nu, da hun tog i for Alvor og rykkede den op med Rode, sved det i Grunden, saa hun skjalv.

Aa hvor hun skammede sig! Der havde hun sat sig i Bakken for at tænke Ondt om ham, som i samme Stund hun vanskjøttede sit eget Barn, satte sit Liv i Vove for at redde det. Og hvor tvær og lej havde hun ikke været mod alle hans for alt det Gode de havde gjort hende. Og Clas? slig havde hun lønnet ham, der næsten tog Livet af sig, for at hun skulde ha' det bedre end alle sine Lige. Havde hun gi't ham saamegen Glæde som bag paa sin Haand?

Og saadan blev hun ved at grave, indtil hver eneste gammel Rod af det skjulte Ukrudt var oppe, og Grunden stod ryddet. Da fik hun Fred. Men hun følte, at det havde taget næsten alle hendes Kræfter, og skulde hun virke Noget til det Gode, maatte hun tage fat og rejse det skjælvende Legeme. Og det gjorde hun. Fra Stund til Stund spirede den nye Grundvækst i hendes Hjerte, og der gik ikke mange Dage, før hun selv kunde begynde at glæde sig ved den.

Da vendte omsider Clas tilbage fra Sommerfisket. Han kom langsomt, trækkende Benene efter sig, op fra

Stranden. Han havde længtes saa efter Hjemmet, men nu han var der, faldt der Tyngsel over ham, og mens den ene Tanke skyndte paa, kom den anden til og sakkede af.

Da blev Olina ham vár, og med Gutten i Armene skyndte hun sig nedover Vejen for at tage imod ham. Clas saa paa hende, og hun saa paa ham, og de var ganske undselige begge To. Men saa fik Clas Gutten paa Armene og Olina ved Haanden og ret som to Kjærestefolk gik de frem til det kjære vinkende Hjem.

Da saa en Stund var gaaet, satte Olina sig tæt hen til sin Mand og fortalte ham om Barnets Frelse og om sin egen Uagtsomhed, og hun græd meget og bad inderligt for sig.

»Gjør ikke Dig selv til Skamme, Olina!« trøstede han. »Det er ikke bra' for den, som bli'r Jomfru i saa sen en Alder, og som ikke er født til det. Og saa den Gutten, som gik der og drog sig med Dig — Nej, nej! Du ska' ikke gi' Dig selv Skyld, for Skylden var hans.«

»Ja ja, Clas,« svarte hun ydmygt. »Skyldte han mig kanske Noget, saa har han nu betalt det.«

»Ja — takket ska' han være, Vorherre næst,« sagde Clas og foldede Hænderne.

»Du vil vel sige det til ham?« spurgte hun og saa ham med klare, milde Øjne op i Ansigtet.

»Det var Skam andet, Olina. En Mand, som har reddet mit Barns Liv —«

»Og det var lige det samme som mit, Clas, for jeg var død af Sorg.«

»Ja — da kan Du ta' mit med,« sagde han og tørrede sig over Øjnene.

»Det bli'r da saagodt som tre,« hviskede hun grædende, mens han nikkede sit Bifald.

Næste Dag, der var en Søndag, vandrede Clas med Kone og Barn pent pyntede op til Landhandlerens; dog bar Olina ikke en Traad af Jomfrupynten. Men da hun nu med Barnet ved Haanden mødte frem for den samlede

Familie, var hun saa ung af Udseende, saa frygtsom og blyg som den Dag, da hun for otte Aar siden traadte ind ad Døren som Konfirmand.

»De vilde nu takke for Livet,« sagde Clas, idet han trohjertig begyndte med Kandidaten, og saa gik rundt til Alle og gav dem Haanden.

Den blev modtaget ligesaa ærligt, som den blev givet, og der hengik en god Stund med hyggelig Samtale. Da saa det var Slut, og der var sagt Farvel, fulgte den elskværdige Husmoder dem tildørs, og i Udgangen omfavnede hun Olina, og hviskede til hende: »Der er Ingenting i denne Verden, kjære Olina! som ikke et godt Hjerte kan komme over.«

Olina saa hengiven paa sin gamle Madmoder — hun forstod hende saa godt! Og for første Gang mødte hun de gode Øjne med fuldt opladt Syn — nu turde hun lade hende læse i sit Hjerte.

»Var hun ikke sød!« udbrød Fruen, da hun traadte ind igjen.

»Heldigvis var hvert Spor af Jomfruen forsvunden,« sagde Kandidaten med et Smil.

»Ja heldigvis!« svarede Moderen. »Det har lært mig, at man skal være vår med slige Omflytninger. — Hver Urt trives bedst i sin egen Grund.«

Men senere, da hun alene med Sønnen fik udtalt sig om Sagen, da Aarsag og Virkning var fuldt udviklet, gik der et alvorligere Syn op for ham.

»Kjære Mo'r!« sagde han. »Nu er det endt godt, men var det Modsatte sket, vilde Du da have givet mig Skylden? Husk, der er Forskjel paa Skyld og Aarsag.«

»Min snille Søn! jeg vilde bare sagt, det var en sørgelig Skjæbne. Og derfor siger jeg nu: Gudskelov!«

»Ja — der er jo lykkeligvis en Magt, som staar over Skjæbnen,« tilføjede han. »Og derved tvinges den stundom til at rette paa sine egne Fejl.«

HUN BLEV TÆMMET ELLER TO OM EN.

Det var en ældgammel Præstegaard paa Norges Vestkyst, og Havet var ikke langt borte. Det kunde rigtignok ikke ses, men det kunde fornemmes, og med enkelte Vinde indtil Overmaal. Omtrent en Ottendedel Mil længere ude laa Hovedkirken, der var ligesaa affældig som Præstegaarden og kun syntes at staa der som et faldefærdigt Monument paa en forglemt Grav. Derimod var Landhandleriet, som ved Kysten altid slutter sig til Hovedkirken, et ret livligt Sted, og der var en liden Skibshavn, som ofte blev benyttet, naar Havvejret drev Smaafartøjer og Fiskerbaade til at søge Ly.

Præsten, som nylig var død, havde holdt ud der i hele sin Embedstid, og han var død som gammel Mand. Han, Kirken og Præstegaarden var at betragte som Tremændinger, der helst burde have staaet og faldet med hinanden. Men saaledes blev det nu ikke. Den forsømte og sløvede Menighed, som ved den gamle Præsts Død fik en Tanke om, at den vel helst burde faa sig en ung Præst i Stedet, der kunde live lidt op, havde endnu en Taalmodighedsprøve i Vente.

Der levede to Døttre efter Præsten — hans Hustru var forlængst iblandt de Døde — og da der kunde hengaa længere Tid, inden Embedet blev besat, blev de boende

i Præstegaarden. De havde begge To overskredet Blomstringstiden, og nogen Udsigt til et passende Ægteskab havde endnu ikke vist sig i deres Synskreds. Den var dog vid nok, men da den var ubeboet, blev det jo alligevel det samme som Tomhed.

Den ældste af dem, Kannutta, var en god Del mere stridbar end den yngste, som hed Elsebé. Men Kannutta var tillige en dygtig og forfaren Kvinde, der med god Orden havde styret Huset efter Moderens Død, havde spundet og vævet, saa der stod hele Kister fulde af Linned — til Udstyret. Det var, som sagt, bare Frieren, der manglede. Uden Tvivl havde Kannutta fra først af tænkt vel saa meget paa sig selv som paa Søsteren ved denne Indsamling, skjønt hun gav sig Udseende af det Modsatte; rigtignok havde Elsebé fyldt sine syvogtyve Aar, men Kannutta var dog ti Aar ældre, og Rimeligheden talte mest for den yngste. Elsebé saa desuden ret godt ud. Hun var saa lys, at hun næsten var hvidhaaret, og hendes Udtryk var meget enfoldigt, men hun var fintbygget og havde store, blide Forglemmigejsøjne. Kannutta derimod var af de Langstrakte, temmelig indtørket og stiv. Hun havde mørke Øjne med et ildfuldt, stikkende Blik, mørkt Haar og stærkrøde Kinder, men fornemlig havde hun et klogt Ansigt og kunde være meget indsmigrende, hvor det gjaldt.

Ifølge dette havde altsaa hver af dem faaet sit sejrende Vaaben — men der var ingen Kampplads! Saa længe Faderen levede, havde de paa en Maade havt en, thi da satte de begge To deres yderste Evne ind paa at tækkes ham, ikke saa meget af Kjærlighed som af Kappelyst, og den Hjertets lige Deling, han gav dem, syntes dem altid at tage Noget fra den Ene og lægge til den Anden. Og denne Strid fortsattes endnu efter hans Død. Hvem af dem savnede ham vel mest, og hvem havde vel størst Anledning til Sorg? Kannutta havde jo sin Førstefødselsret, og hvad dertil hørte, og Elsebé sin ubeskyttede Ungdom, og hvor den ældste med sine djærve Ord

kunde give Sorgen Vægt, forsøgte den yngste at give Overvægten ved Taaredryppet fra sine smægtende Øjne.

Det blev en lang, glædeløs Vinter, Søstrene gik i Møde i den gamle Præstegaard med Ensomheden og den mørke Fremtidsudsigt for sig. Kannutta fortsatte efter gammel Vane med at arbejde paa Udstyret. Elsebé, som havde tabt Troen paa Ægteskabet, søgte derimod at danne sig et lidet Selvvirke ved at anlægge en Hønsegaard. Hun havde for et Par gamle Møbler tiltusket sig nogle Høns hos Bønderne, og medens hun ydmyg hengav sig i den ensomme Stand, følte hun en Trøst ved at opelske Familielivet i sin Hønsegaard.

Paa den Maade gik Søstrene hver sin Vej, og det gav Fred — egentlig kun Vaabenhvile, thi deres Veje mødtes snart igjen.

Men Tiden gik, og saaledes kom der Slut paa denne Vinter ogsaa. Da den frembrydende Vaar kastede sit Lys over de mørke Scener, blev den ny Præst endelig udnævnt, og da det spurgtes i Menigheden, og de mente at have noget Godt til gode, begyndte de med at vente det Bedste. Søstrene Elsebé-Kannutta, som Bønderne for Nemheds Skyld kaldte dem, rejste sig nu med en vis Fart op af Vinterdøsen og saa sig ængstelig om; thi hvor skulde de hen? Men da de ikke blot saa sig om, men tillige spurgte sig for, fik de gode Tidender at høre. Den ny Præst var nemlig hverken gift eller beheftet med Familie, hvilket Tilfælde hurtigt fik det synkende Haab paa Fode. Og nu kom der Liv og Røre i den gamle Præstegaard — thi det skulde Præsten kunne se med et halvt Øje, at han gladelig var bleven ventet!

Hans Peder Storm, som var Navnet paa den ny Præst, havde allerede fyldt sit firtiende Aar, før han indtraadte i dette — sit første Embede. Han havde som ung været meget sygelig, og det var gaaet smaat med Studeringerne. Saaledes havde han levet Tiden hen, indtil hans Midler vare udtømte; da havde han søgt nærværende Sognekald, og som eneste Ansøger faaet det.

Han havde særlig mærket sig den Fordel, at der ikke heftede nogen Enke paa Kaldet; thi han var en forknyt Mand, der ikke havde let ved at staa imod, og han havde hørt underlige Ting om de Præsteenker.

Saa begav han sig endelig paa Vej til sit Embede — ikke meget modig, men dog i god Tro. Han vidste jo med sig selv, at han var uvant til Arbejde, og at hans Evner var smaa; hertil kom desuden en Fodskade, en Forvridning af Ankelen, der gjorde ham det svært at færdes mellem Mennesker. Men som han ved Vigselen havde givet Bispen sin Haand, saa havde han givet Gud sit Hjerte paa at være en god Hyrde for Menigheden, og det Løfte skulde han visselig holde.

Det kom dog Altsammen ganske anderledes, end Hans-Peder ventede, thi medens han i ydre Enfold udtænkte sig Vej, stadfæstede Skjæbnen dens Gang.

Paa Rejsen var han imidlertid bleven underrettet om, at som Erstatning for Enken var der to Døttre af hans Forgjænger, som endnu holdt til paa Præstegaarden, hvor de af Mangel paa anden Udvej havde overvintret. Hvad skulde han nu gribe til med dem? En indre Røst sagde ham, at han skulde være resolut og snarest mulig sige dem Tak og Farvel! Men jo nærmere han kom Stedet for Udførelsen af dette Manddomsværk, jo mere forknyt blev han.

Dette vidste Elsebé-Kannutta heldigvis ikke Noget om, thi paa samme Tid havde de med god Vilje vendt op og ned paa det gamle Hus for at gjøre det saa søndagsklædt som muligt til hans Modtagelse. Men nu var det færdigt, og Søstrene hengav sig med en vis Ro i Forventningen. Alligevel syntes det, som var der endnu Noget at gjøre, thi pludselig lød et vildt, fortvivlet Hønseskrig ud over Pladsen. »Hvad gaar der af Hønsene?« spurgte Kannutta forundret. Hun vidste jo, at der var slagtet og tilberedt Mad for mange Dage.

Men en gammel Jente, som var lejet for at være til Hjælp ved Madstellet, brast i Latter. »Kanske er det

hu' Jomfru Elsebé, som dra'r sig ud en Hanefjer,« sagde hun.

»Hvad skulde hun med den?« spurgte Kannutta.

»Ja, der er jo dem, som tror, at naar et Kvindfolk lægger en Hanefjer under Dørtærsklen, hvor et Mandfolk skal gaa over første Gang, da skal han faa Hu til hende.«

»For et Snak!«

»Aa, det har nu hjulpet baade Den og Hin. Men forstaas, det faar være en af de gildeste Halefjerene, og saa maa hun sørge vel for, at hun gaar ham først til Møde.«

Kannutta slog det hen i Vantro. Men lidt efter kaldte hun Elsebé til sig; der var Noget, som skulde efterses paa Stabburet, og de gik ud sammen. Da huskede Kannutta pludselig en Ting, hun havde glemt, og skyndte sig tilbage — men hun stængede Døren efter sig!

Og nu lød igjen det samme vilde Hønseskrig ud over Pladsen.

Elsebé styrtede hen til Døren for at se, hvad det var, og da hun fandt den stængt, dundrede hun paa af alle Kræfter.

Men hun fik dundre! Kannutta var endnu ikke færdig, og først efter at hun med stor Omsigt havde faaet frem den Hanefjer, som laa under Tærskelen, og en anden lagt i Stedet — sprang hun hen og aabnede for Søsteren.

»Hvad som var i Vejen med Hønsene?« blev der spurgt.

»Aa — det var vel sligt Noget som en Kat,« lød Svaret. Men Kannutta smaalo, som der siges, at Ræven ler, naar den leker med en halvdød Rype.

Saa kom nu endelig den Stund, da Hans Peder Storm betraadte den skjæbnesvangre Dørtærskel. Og da han, som sagt, ikke var videre let til Fods, blev der en Grund mere for Søstrene til næsten at rende hinanden over

Ende for at blive den Første, der rakte ham en støttende Haand.

Denne Iver og den Hjælpeløshed, som han troede var Aarsag til den, rørte Præsten i høj Grad. Og hvor ræd han end havde været for den Slags Kvinder, som hefter paa et Kald, bestemte han sig straks den første Dag til at være dem en faderlig Beskytter.

Hans kjærlige Beslutning hjalp ham dog selv først; thi den tog ham ud af baade Tvivl og Mismod. Og nu lod han staa til i den Retning. Hvor stillestaaende hans Liv havde været, og hvor forknyt han end var, laa der dog Evne til Overdrivelse i ham, og da Beslutningen hurtig fyldte hans følsomme Hjerte, løb Munden over af det i samme Stund.

»Gud og Fader! at de skulde faa Lov til at blive her i det gamle Hjem!« Elsebé-Kannutta nejede sig helt ned til Gulvet, og med Øjnene mod Loftet greb de hver sin af hans modstræbende Hænder for at kysse den. Hans-Peder blev saa forvirret, at han nær havde budt Munden til i Stedet, men han kom heldigvis i Tanker om, at han var et Mandfolk. Saa bød han dem hver sin Arm og førte dem til det ventende Bord. Og sandelig! det var altfor godt udstyret til at vente forgjæves.

Saa sad nu tre glade Mennesker der — Hans-Peder, som ikke vidste Noget om Hanefjeren, og Elsebé-Kannutta, som hver vidste sit — og nød Oprejsningen efter den trykkende Forudfølelse. Godt blev givet for Godt og Smil for Smil — de saa ud som et Trekløver paa en solskinnende Eng, og den gamle Præstegaard som et Brudehus.

For Hans-Peder, der havde levet saa mange døde Aar paa et Kvistkammer med den syge Fod paa en Træklods og omgivet af sine tørre Folianter, blev dette levende Liv en Gjenfødelse. Nu hvilede Foden paa et udpolstret Leje, den afdøde Præsts Ølkrus stod velfyldt foran ham, og enten han saa til Højre eller Venstre, mødte han Smilet af en tjenende Aand.

Naturligvis blev hans Hjerte Dag for Dag saa blødgjort, at hans Smule Forstand omsider takkede af. Hans-Peder var desuden hverken forstokket eller forhærdet i sin Følelse; han var ene og alene uberørt. Han havde hidtil været udelukket fra al kvindelig Omgang og sad nu paa en Gang indelukket med to Kvinder, der var lige ved at sprænge sig for paa alle Maader at være ham til Behag — han var mærket!

»Jomfru Elsebé,« stammede han en Dag med Hjertet i Halsen. »Det er for megen Omsorg, altfor megen! Jeg sidder jo her som i Abrahams Skjød.«

Elsebé, der uden nogensomhelst Vejledning forstod den Kunst at kokettere, hvad Kannutta tørt og rigtig udtrykte med de Ord: at hun kunde gjøre sig til — fik ved det kjærlige Udbrud af Præsten et Anfald af Undseelse, som var lige ved at sønderknuse hende, og da hun endelig løftede sine taareglimrende Forglemmigejsøjne op til ham, var det med en Bøn om Forladelse, fordi hun var til.

Det var mere, end Hans-Peder kunde staa imod. Havde han i denne Stund været Herre over begge sine Ben, var han sprungen op og havde sluttet den rødmende Jomfru i sin Favn — som det nu var, kunde han kun række længselsfulde Arme ud imod hende.

Men skjønt hendes blufærdige Modstand klædte hende ret godt og gav hende en forhøjet Tiltrækning, burde hun dog i denne Stund have vist mere Omtanke; thi netop som hun var lige ved at faa Bugt med sin Jomfruelighed, blev Døren reven op, og Kannutta meldte hæsblæsende, at den gamle og de to unge Haner var i Toppene paa hinanden, og at det stod om Livet. Men samtidig gav hun Søsteren et Øjekast, som næsten truede med Døden, hvis hun ikke saa til at komme afsted.

Elsebé var ved alt dette bleven saa fortjamsket, at hun fløj ud af Døren med det Samme — og lod Pladsen staa aaben.

Dette gjennemskuede Kannutta med et Lynblik af sine skarpe Øjne, og hun var ikke længe om at indtage den. »Kjære!« udbrød hun med smigrende Røst. »Hvordan staar det til med den stakkers Foden? Jeg synes, den er kommen rent ud af Lejet.« Og nu gav hun sig til at sysle med den som den ømmeste Moder med sit spæde Barn. »Stakkers Elsebé!« sukkede hun uvilkaarlig. »Mindst havde hun tænkt sig, at det skulde ende med et Hønsehus. Men Mennesket spaar og Gud raa'r.«

»Er der overgaaet hende noget Ondt?« spurgte Hans-Peder.

»Aa ja — det er jo saa rart med den Kjærligheden,« sukkede Kannutta.

»Har hun kanske vær't forlovet?« spurgte han lidt undseligt.

»Nej, Præsten maa ikke spørge om det. Elsebé har det nu paa sin Maade. Langt er der til Havsens Bund, end længere til Hjertens Grund, staar der i Bogen. Hun faar nok finde sig i det, som Gud bestemmer.«

Præsten drog et langt Suk og sank lidt sammen. Det var, som han havde sat sig til Bords og Maden i det Samme var taget væk, tilbage var ikke Andet end det tomme Bord — og hans Appetit.

Men nu istemte Kannutta sin Sirenesang. Det var Familielivets blidttonende Hymne, og for den havde Hans-Peder et villigt Øre, skjønt han tænkte med vemodig Følelse, at det nok var gaaet hans Dør forbi. Elsebés blufærdige Vægring var nu forstaaet, og han bad hende i sit Hjerte om Tilgivelse.

— — Ak! det var et Himmerigsliv, Forældrene havde levet i deres Ægteskab. To kjærlige Mager, som i Tusmørket sad med Hovederne ind til hinanden og smaapratede — som ikke kunde nyde et Maaltid Mad uden at dele det og ikke kunde gaa uden for en Dør uden at følges. — Hans-Peder græd stille Taarer.

Og Kannutta løftede Tonen lidt højere: Saa var det nu timedes hende, den Uværdige! at sidde her i det samme Hus og stelle for en anden elskelig Herrens Tjener. Men her paa Højden brast Stemmen, og Kannutta faldt hen i Graad, med den syge Fod trykket ind til sig — hun kunde ikke mere!

Det var ogsaa nok. Hans-Peder var i saa Henseende ligesom Elsebé: hun kunde jages, og han kunde tages af hvem, som vilde. Han kjendte sig saa rørt og ydmyget ved hendes Selvfornedrelse, at han rækkede Armene mod hende og sukkede: »Ak! Jeg selv er den Uværdigste af Alle.«

»Du er en Engel, Hans-Peder!« raabte Kannutta, slap Foden og kastede sig i hans Favn. Og sandelig! var han ikke oplagt til at holde hende fast, da var hun fuldt bestemt paa at holde ham.

Imidlertid havde Elsebé staaet paa Vagt for at se, naar Søsteren gik, men da det tog en endeløs Tid, blev hun ræd. Hvad var der sket? Hun vidste meget godt, at Kannutta vilde have Præsten. Men han havde jo saa godt som friet til hende — desuden laa jo Hanefjeren der under Dørtærskelen — hun vidste hverken ud eller ind. Til sidst blev det hende for galt, og hun listede sig hen til Kontordøren og aabnede den sagtelig paa Klem.

Men Kannutta havde godt mærket det og kaldte med sin indsmigrende Stemme paa hende. »Ja, her ser Du, Søster — Hans-Peder og jeg Uværdige er i denne Stund bleven et Par for Herrens Aasyn.« Og dermed trykkede hun sig paany ind til Præsten, der saa ud som et bundet Faar paa Slagterbænken.

Elsebé var bleven kridhvid i Ansigtet, og da hun ingen anden Udvej fandt for sin Afmagt og sin Fortrydelse, gav hun sig Luft i et Krampetilfælde. Det nyttede slet ikke, at Kannutta slog sit Jerntag i hende eller øste hende over med koldt Vand, hun vedblev med

Spark og Skrig, til hun ikke kunde længer, og da var hun sandfærdig trængende til al den Hjælp hun fik.

Hans-Peder vidste nu ikke rigtig, hvordan han skulde forstaa det. Men saa var jo Kannutta der ved hans Side, thi hun veg ikke fra ham, og hun skulde nok give ham Vejledning til Forstaaelse af baade det og meget Andet. Først og fremmest fik hun den Forstand indpodet i ham: at den Forbindelse, de ved List og Fejghed havde indgaaet med hinanden, havde været udtænkt i Herrens Raad fra Evighed af — og da foldede Hans-Peder sine Hænder og sagde Amen!

Hermed begyndte Kannutta den ny Udgave af sit Hjemmevirke. Det var Præsten, som raadede, Gud bevar's! Men han skulde bare følge hende efter, og han behøvede ikke at støde sin Fod paa nogen Sten. Selv for Vielsen drog hun Omsorg. »Det er jo saa, Hans-Peder, at Du hellere vil give de ti Daler ud for Kongebrevet end gaa her og vente paa den evig lange Lysning fra Prækestolen?« Han nikkede; det var det Nemmeste. »Og saa, Vennen min! sker Vielsen her hjemme, — det er jo bedst for den syge Foden.« Hans-Peder nikkede igjen. Og nu behøvede han bare at gaa som Ungkarl ud af den ene Stue og som Ægtemand ind i den anden, men her fulgte rigtignok Kannutta med — thi nu var det jo højtidelig erklæret: et ret Ægtepar at være.

Naa, i Begyndelsen og et godt Stykke ind i Fortsættelsen gik det ogsaa godt. Hans-Peder hengav sig med Fornøjelse til den Nemhed at lade Konen føre Livet paa hans Vegne; havde hun bare ogsaa kunnet prædike for ham! Han var nemlig ikke nogen Helt — paa Stolen, som Almuen kaldte det. Det passede bedst for ham at sidde i Fred og fordybe sig i sine Folianter; thi den Tunghed, hvormed han her gik frem, satte jo ikke noget Mærke efter sig. Han spekulerede ogsaa paa ret snart at tage sin Afsked. Han kunde da med en Klassiker foran sig, sin Tobakspibe i Munden — ikke

at tale om det herlige Ølkrus! glide magelig hen over Resten af Livet — med Kannutta til Styringsmand.

Men Kannutta betakkede sig for den Magstur. Var han tilsinds at lægge sig paa den lade Side, da var hun Kone for at holde ham gaaende. Thi vel nok havde hun selv været med til at forkjæle ham, men han fik alligevel mindes, at han var Kongens og Menighedens svorne Præst. Og glemte han det, da skulde hun huske ham paa det.

Lidt efter lidt gik og Præstegaardslivet over i et andet Far. Kannuttas forsøgende Myndighed blev efterfulgt af den regerende. Dog opførte den sig endnu høvisk. Lod som den var uvis og eftergivende, lirkede saa smaat med Fingrene og forløb sig aldrig. Dog havde den en Vilje saa sejg som Haakjærringens Skind, det, man gjerne kunde hænge Jorden op i — hvis der bare var et Sted at hænge den paa.

Præsten begyndte ogsaa at forstaa, hvad Slags Regimente han var kommen under, men hvad hjalp det? Utalte Aander af en ganske anden høj og mandig Rang havde bøjet sig for Kvinderaadigheden og ladet sig baade overmande og fornedre af den. Hans-Peder Storm behøvede bare at følge Trup, Løsenet var: at finde sig i det for Husfredens Skyld. Og paa den Vej kunde en Stakkel række lige saa langt som en Helt.

Han gjorde det ogsaa — der var ikke den Ting, han ikke havde gjort for at vinde Fred. Men det var ikke hos ham en Styrke, som gav efter, det var en Svaghed, som Intet havde at sætte imod, og derpaa er der alligevel Forskjel. Det Første havde maaske holdt Kannutta indenfor en vis Grænse; det Andet gav hendes stridbare Sind frie Tøjler.

Og da blev hun overmodig. Det høviske Slør, hendes Myndighed havde baaret, blev kastet — thi nu fik hun drage Pusten helt ud!

Saa hersede hun med Gaardens Piger og Drenge, til de sprang for hende som opskræmte Harer, og selv den

saa skammelig bedragne Elsebé tyede mere end nogensinde til Hønsehuset for at nedlægge sine Krænkelser i Familiens Skjød.

Desværre blev det Præsten, det oftest gik ud over, thi hvad Slags Hus han end havde tyet til, vilde Kannutta have fulgt ham efter — var han ikke hendes Ægtemage for Gud og Mennesker? Overfor ham viste hun desuden en Maade, som Andre ikke forstod — hun gav sine haanende Ord et Overtræk af Spøg. Men Hans-Peder saa dem i hele deres Nøgenhed og fik af dem det ene sviende Saar efter det andet — fordi de desværre altid kom Sandheden for nær.

Men ved dette udviste Kannutta ikke sin sædvanlige Klogskab. Hun skulde jo vide, at hvert Menneske, om det er nok saa godsligt, har sin Galde, og at den kan løbe over.

Der kom en Lørdag, hvor Klokkeren var mødt frem hos Præsten for at meddele ham en Fortegnelse over de Tillysninger, som Dagen efter skulde udføres. Præsten havde ikke ret megen Omtanke, saa det var nødvendigt, at Klokkeren passede paa for ham.

Som nu dette var ordnet, og Klokkeren stod færdig til at gaa, traadte Kannutta ind af Døren. Hun var saa vant til at være med i Alt, at det syntes hende, som hun her med Forsæt var bleven holdt udenfor.

»Hvad Klokkeren havde havt at melde?« var hendes Spørgsmaal.

»Han havde havt det at melde, som vedkom Embedet — Tillysninger og Sligt,« lød Svaret.

Men Præsten havde heri anslaaet en Tone, som om han vilde sige: at det ikke kom hende ved.

Saa gav hun sig til at le. »Du maa huske paa, Vennen min! at sidst Du skulde lyse ifra Prædikestolen for to Par, lyste Du først to Jenter sammen og siden to Gutter — Vorherre lægge sin Velsignelse til, at de maa vorde frugtbare og mangfoldige!« Og her slog hun op en ny Latter, ja hun skreg næsten som en

Skrukhøne, da Klokkeren heller ikke kunde bare sig og nær var falden over Dørtrinet for at komme afsted.

Hans-Peder havde under dette vendt sig til et lille Bord, som stod ved Siden af ham med Levningerne af hans Frokost. Han vilde ved en Drik Øl forsøge at slukke Ærgrelsen ned. Men Øllet kom i den forkerte Hals, og han fik et voldsomt Anfald af Hoste. Da sprang Kannutta til, hun vilde for Alt i Verden ikke, at han skulde komme til Skade, og hun tog paa at dunke ham i Ryggen. Men hvad enten hun slog for haardt, eller Kvælningen tog Besindelsen fra ham, saa begyndte han med en Gang at rase, væltede Bordet med Glas og Tallerkener, sprang op, uden at ænse den syge Fod, kastede Stolen overende og humpede omkring paa Gulvet med truende Ord og Tegn, som der ingen Mening var i.

Kannutta stod helt forbløffet og vidste ikke, hvad hun skulde gjøre. Tilsidst fandt hun det raadeligst at gaa sin Vej, og det var det bedste; thi da hun var ude af Syne og Manden hverken kunde gaa eller staa længer, vaagnede hans Besindelse.

Og nu var i Sandhed Hans-Peder saa from som et Lam. Skamfuld over sig selv og ganske tør i Halsen satte han sig skjælvende paa en væltet Stol midt i Skaarene og hengav sig i sin Elendighed.

Da aabnedes Døren paa Klem, og med begrædelig Røst spurgte Kannutta: »Om Fa'er ikke vilde have et Krus Øl?«

Der hørtes ikke andet Svar end et ynkende Suk. Men der behøvedes heller ikke mere. Et Øjeblik efter sad Præsten i sin gode Lænestol med den syge Fod i en Pude og et fuldt Krus Øl af bedste Bryg foran sig. Og nu var Kannutta som en Engel. Hans forgræmmede Ansigt fik Kys og Klap, Stolene kom paa deres Plads, Skaarene blev ryddet væk, og det skete Altsammen i en Haandevending, let og lydløst, som blev der puslet om ham med en Fjervinge.

Efter dette fik Præsten gode Dage, men mange blev det ikke.

Kannutta havde lagt nøje Mærke til Sagen, og hun forstod, at hun paa den Maade vilde faa en endnu større Magt over sin Husbond og Herre. Han fik da rase ud! Saa snart Galskaben var forbi, vidste hun jo, at han i sin Fromheds Iver vilde tage frem Regnebrættet og skrive sig som Skyldner for det Hele — og da vilde han helst bære hende paa Hænderne, hvis han kunde.

Med det for Øje varede det heller ikke længe, før Kannutta atter begyndte sit sødladne Plageri — Balsambladet, som hun stak ham til Næsen, og som baade hun og han vidste var en Brændenælde.

Og Hans-Peder, Stakkel! lod sig brænde tit og længe. Men saa løb Galden over igjen, og han rasede til han ikke kunde mere. Efter det kom Fortrydelsen med al den øvrige Elendighed, og som Slut paa Sagen det blide Forsoningsord: »Skal Fa'er ikke have sig et Krus Øl!«

I den Orden gik Livet paa Præstegaarden, men det gik dog ikke saa stille af, at det blev skjult for Menigheden. Præsten var efterhaanden bleven svagere og næsten ude af Stand til at skjøtte sit Embede. Da voksede der op et stærkt Nag i Folket til Præstekonen, thi vel var Præsten en Stakkel, men det, som var værst, kom dog fra hende. Og da begyndte de saa smaat at lægge Raad op om at anklage baade hende og Præsten.

Men hvordan skulde de bære sig ad med det? En saadan Klage fik kanske gaa lige til Paven? De forhørte sig derfor hos Skolelæreren og fik af ham den Vejledning, at nu var det Biskoppen, som var Pave, og at Anklagen maatte indgives til ham. Men da han igjen havde plejet Raad med Lensmanden, blev det slaaet fast, at saasom der i den tilstundende Sommer skulde afholdes Bispevisitats i Kaldet, vilde det være den bedste Anledning til at indgive Klagen — de vilde derved ogsaa spare Postpengene.

Den Ordning syntes Alle godt om, og det blev nu overdraget til Skolelæreren at affatte Klageskriftet.

Naturligvis var det en Ære for ham, men Fornøjelse blev det ikke, thi han var fra denne Stund at regne en fredløs Mand. Han havde saa svære Anfægtelser, hver Gang han kom til at røre ved Sandheden, at han følte sig rent ud som en Meneder overfor den højhellige Øvrighed, som Gud havde befalet ham at være underdanig. Og derved indsvøbte han Anklagen i saa megen Ydmyghed og Selvfornedrelse, at det lige saa godt kunde gjælde for et Bønskrift fra Menigheden om at ophøje Hans-Peder til Ærkebiskop og Kannutta til St. Sunivas Efterfølgerske.

Dette blev nu holdt hemmeligt, men alligevel lod det til, at Kannutta havde faaet Nys om Sagen — hun var af de listige Kvinder, som har mange Tilgange — og hun tog sine Forholdsregler. Hans-Peder fik indtil videre Fred, og Elsebé blev pyntet op med en ny Klædning. Fadebur og Kjelder blev fyldt med lækkre Sager, en Gris blev sat paa Sti, og en Fedekalv nød Livet paa et lidet, blomstrende Engstykke i kaad Uvidenhed om sin tilkommende Ære. — Bispen skulde finde et triveligt Præstegaardsliv, naar han kom, og han skulde faa en Modtagelse som en liden Konge!

Endelig gjorde den højværdige Herre sin Indtrædelse i Præstegaarden, hvor Alle bøjede sig i Støvet for ham. Han var rigtignok ikke meget kløgtig, men han var afsleben og vidste at give sig en bispelig Mine, hvilket var mere end nok til at knuse Hans-Peder. Heldigvis havde han udmærket Skjøn paa et godt Bord — og her stod Kannutta parat til at give sit Besyv med i Sagen.

Men hvor udmærket hele hendes Tilstelning end var beregnet paa at bringe Resten i Forglemmelse, maatte dog Visitatsen gaa sin Gang. Et Øje kunde Bispen jo nok lukke, men begge to — det gik ikke. Kannutta havde for Resten heller ikke Noget imod, at Hans-Peder fik sig Teksten læst af En, som han havde Respekt for,

og som han ikke kunde fare løs paa med sit sædvanlige Raseri. Hun skulde da nok — saa vist som hun var sig selv! — klare Sagen derhen, at der ikke kom nogen større Skade ud af det.

Imidlertid var Menighedens Klagemaal bleven overgivet til Biskoppen, og hvor indviklet det end var, fik han dog en Slags Mening ud af det. Det var da ikke til at be' for — om det bare blev paa Skrømt, nødtes han til at kræve Hans-Peder Storm til Regnskab.

»Min ærede Broder,« begyndte han med megen Salvelse og i en Tone, der laa en god Del over Hverdagsregisteret. »Jeg haver erfaret, at Jert Forhold i Menigheden ej er helt ulasteligt.«

Han standsede lidt for at iagttage Præsten, der stod sønderknust og stum foran sin strenge Dommer. Godt! saaledes skulde det være. Ubetinget Respekt — ingen Opposition! Og Biskoppen gik videre:

»Det er min Skyldighed at kræve Jer til Regnskab. — Ikke at jeg derved agter at udtale et *famosum judicium* — en ærekrænkende Dom — over Jer, min gode Hans-Peder Storm. — — I er ganske ej saa ret skikket til at være Præst — *non omnia possumus omnes* — ikke Alle forstaar sig paa Alting. — — Jeres *ingenium* — *ingenium* —«

»*Tardum*,« føjede Hans-Peder ydmygt hviskende til.

»*Tardum*, rigtig — *ingenium tardum*, ubekvem hovedløs Evne,« fortsatte Bispen med stor Værdighed. Dog kunde han have sparet sig Oversættelsen; thi havde Hans-Peder været saa stærk i alt Andet, som han var i Latinen, kunde han lettelig have sat sin høje Dommer Stolen for Døren.

»Men se — desuagtet haver I annammet et Embede, min kjære Broder. Herren haver sat Jer til Hyrde over en usselig Hjord — — hvad vil I da svare ham, naar han kalder Jer for sin Domstol og siger: »Hans-Peder Storm, hvad haver Du udrettet med de Faar, jeg betroede

Dig?« I vil min Sandten stikke Jer væk og lade som I ingen Ting hører.«

Hans-Peder sukkede dybt: at det vilde han vist.

Og Biskoppen vedblev: »Dog Herren er langmodig og af megen Naade — thi kalder han endnu en Gang. Men naar I desuagtet fremturer i Jeres Forstokkethed, da kalder han med Basunens Røst for tredje Gang: »Hans-Peder Storm, Sognepræst til V . . . dalen i Bergens Stift, hvad haver Du gjort med den Hjord, jeg betroede Dig?« Se, da kan I ikke længer stikke Jer væk, I maa frem med Faarene Jeres — og da er de blevne til Bukke allesammen.«

Biskoppen havde holdt denne Tale gaaende op og ned ad Gulvet og med lukkede Øjne. Men da nu Hans-Peder greb hans Haand for at give den et respekt- og angerfuldt Kys, gav det et Ryk i Bispen, som om han drømte at han faldt ned fra en Højde, og han vendte atter tilbage til sit almindelige Væsen. »*Optime*, *optime*, kjære Broder!« sagde han afværgende og smilede i det Samme huldsaligt til Kannutta, der præsenterede sig i Døren blussende af Skorstensilden og duftende af Stegesauce, og med den mest indbydende Mine bad ham komme til Bords — og tage til Takke med, hvad Huset formaaede.

Og det var, hvad han med Fornøjelse gjorde.

Da Biskoppen efter nogle Dage drog videre frem paa sin Visitatsrejse, sagde han til Præsten med et Haandvink til Fruen: »*Ingenium divinum* — glimrende Hoved!« Derefter blev der nejet og takket, bukket og skrabet — og Visitatsen var endt.

Hans-Peder fik herved en saadan Lettelse, at havde han ikke havt den skjæbnesvangre Fod, havde han taget Elsebé om Livet og danset rundt med hende. Nu greb han blot hendes Haand og sagde med overstrømmende Følelse: »Kjære Søster, Gud være takket og højlovet, at denne Prøvelse er endt!« Og Elsebé, hvis lille Hønsehjerte altid var færdig til at give sig for et halvt

Suk, saa med stum Henrykkelse ind i hans gode Øjne. Uagtet nu Hans-Peder var en grundhæderlig Mand, var det dog ikke frit, at han i denne Stund kom til at gjøre sig selv det Spørgsmaal: om ikke hun alligevel havde været den Rette?

Men Kannutta var Kone for at vise dem, hvem den Rette var — efter Loven. Og dermed forsvandt Elsebé i Hønsehuset, og Hans-Peder i en Fart under sin Hustrus Vinger. Dog skal Gud vide, at var det den Plads, Forsynet havde beskjæret ham, da kunde han med sin kjærlige og bløde Natur nok have havt Aarsag til at anse sig som Stedbarn.

I det lille Menighedsraad, som havde dannet sig for at indgive Klage over Præsten, var man altsaa fuld af Forventning, thi Noget maatte følge efter. Men der gik Uger og Dage, og ingen anden Følge viste sig end Præstens vedvarende Uduelighed og Kannuttas tiltagende Magt. Imidlertid havde de nu gjort, hvad de kunde, og der blev — eftersom Skolemesteren havde bevist dem, at der hverken var Paveret eller Tamperret mere — ikke Andet for end at vente og se, hvad Vorherre vilde gjøre.

Men Tiden gik, og Vorherre syntes ikke at ville blande sig i den Sag. Da begyndte Uretten at krible og krable i Sindene og en ubændig Trang til at tage sig selv til Rette voksede frem i Folket. Ikke at de vilde Præsten noget ondt — hvor naadslig han var, saa var han dog Fader-Præsten alligevel. Præstefruen derimod — ikke Elsebé-Kannutta, men slet og ret »hu' Kannutta«, undte de alt det Onde, hun kunde bære, og lidt til.

Da kom en Søndag, hvor Gudstjenesten skulde afholdes ved Annekset, der laa godt og vel halvanden Mil fra Hovedkirken. Det kunde være en strid Rejse, naar Søen gav ondt af sig, thi den længste Vej gik uden-

skjærs; men Skydsen bestod af Øfolket, der var en haardfør, paagaaende Race, og Baaden var i bedste Stand, saa Præsten kunde være fuldkommen tryg, hvilket han ogsaa var; thi hvor fejg og eftergivende han end viste sig i sin Hverdagsdont, paa Havet var han en Helt. Han kunde rigtignok ikke udrette noget Haandgribeligt, men han havde et fromt og frygtløst Sind overfor Faren, og det var store Ting.

Kannutta derimod var ræd som en Hare. Men da en af Kvinderne maatte være med til Annekset, og da hun vel skjønnede, at Hans-Peder nok hellere tog Elsebé end hende, fulgte hun ham hvordan Vejret end var, eller hun tvang ham til at foregive Sygdom og blive hjemme.

Paa denne Dag var der dog ikke Noget i Vejen, som kunde give Grund til en Opsættelse, og da Præsten vel var bleven pakket ned i Bagskutten af Baaden, indskibede Kannutta sig med godt Mod, og Elsebé sjaskede bag efter som den hængende Hale paa en Hund.

Præsten var i en for ham ualmindelig tung og træt Stemning, og der blev længe ikke vekslet et Ord, uagtet han havde for Skik at samtale med Skydsfolket. Han kiggede op i Skyen og ud over Havet med sørgmodig Længsel, og idet han vendte Blikket, kom han uvilkaarlig til at se paa Elsebé. Hun havde ikke meget at sige med sine Øjne, men de afspejlede et kjærligt Hjerte, og det var maaske det, han længtes efter, thi han vedblev at se paa hende.

Da Kannutta opdagede det, blev hun rasende. Og nu regnede det med Finter over Præsten, indtil han var lige ved at tabe Sansen og flyttede sig urolig fra Sted til Sted — det var, som om han sad i en Tornebusk.

»Hvad gaar der af Dig, Vennen min?« spurgte hun med smilende Haan. »Kanske faar vi lægge til borte ved Skarvenæbbet, at Præsten kan komme i Land,« vendte hun sig til Skydsen.

»Nej!« skreg Præsten overlydt og sprang op. Han kunde dog lidet holde sig uden Støtte paa Landjorden og endnu mindre i en vuggende Baad, saa han faldt baade ublidt og ubekvemt tilbage igjen.

Men Skydsen havde under dette givet hinanden et Vink. Og nu blev Baaden med fuld Kraft roet hen imod det nøgne Skær, som kaldtes Skarvenæbbet.

Der var næsten fuld Fjære, saa Landingen var ikke svær; men Støtte af et Par stærke Arme trængtes dog, og medens to af Skydsen holdt Baaden tæt til Berget, kom andre to og løftede Kannutta op imellem sig for at bære hende i Land. Og hun lod det ske, thi hun forstod det, som Præsten skulde komme efter. Men hun følte sig dog uhyggelig stemt, saasom det jo var hendes eget Paafund, og hun ikke kunde vide, hvad Hans-Peder vilde gjøre. »I faar være varsom med Fa'er,« raabte hun til Gutterne, som nu sprang ned i Baadene igjen.

Ja, det var just, hvad de havde tænkt, men det skete paa en lidt anden Maade. Med et raskt Tag satte de fra Land igjen, og inden Kannutta fik sig rigtig besindet, laa der et stort Stykke af det smaakrusede Hav mellem hende og Baaden — hun stod alene paa Skarvenæbbet!

Det Første, som meldte sig, var Raseriet. Saa længe hun kunde øjne Baaden, skreg og truede hun — ja hun bandede baade Hans-Peder, det Mæhæ! og Skydsen, de Fiskesjapper! Men hvem brød sig om det? Tilsidst kunde hun ikke mere, og i sin Afmagt fik hun en uhyggelig Fornemmelse af, hvordan Hans-Peder havde det, naar han havde raset sig træt, og hun lo ham ud i hans Elendighed.

Under dette blev der i Baaden ikke talt et Ord. Elsebé fandt det rettest at græde i Stilhed, men hun sendte dog jevnlig Præsten et kjærligt Blik, som han for Resten slet ikke syntes at lægge Mærke til. Sagen var, at dette med Kannutta havde forfærdet ham, men endnu var hans Vrede og Forargelse saa stor, at han

lod staa til. Imidlertid arbejdede Skydsen, hver Mand for to, og Baaden skjød en Fart, saa det rolige Hav fossede om Stavnen. Det var, som de ogsaa følte sig uhyggelige ved det Skete, skjønt de paa ingen Maade vilde have det ugjort.

»Nu ret er det fuldt Fjære,« kastede En af dem hen — som talt ud i Luften. »Først ved Sekstiden har vi Flod igjen.«

»Aaja, det staar ikke om Livet,« svarede en Anden paa samme Maade.

Præsten hørte efter og forstod Vinket. Han skjønnede ogsaa, at dette var en Hævn, de tog for al den Haan, hun havde ladet udgaa over ham og Menigheden. Han vidste jo ogsaa, at uagtet de havde klaget til Biskoppen, havde de ingen Ret faaet. Saa gik han i sig selv med et Suk, og Elsebés kjærlige Øjekast var i denne Alvorsstund ikke Andet for ham end tom Luft.

Endelig var de nu saa vidt fremme, at Baaden blev synlig for Kirkefolket. Da blev Klokken løst, og nok saa livlig sang den Præsten sit Velkommen i Møde. Den var som en Barnerøst saa tynd og spæd, men den var ihærdig, og det hjalp. Om den havde havt en Røst som en Domsbasun, kunde den dog ikke have sagt mere, end den gjorde.

Det virkede vidunderlig opløftende paa Præsten. Og da nu Kirkefolket saa, at Kannutta ikke var med, og at de havde »han Far« alene for sig selv, flokkedes de om ham ligesom store Børn — den Ene havde det at berette ham, den Anden havde det, og Alle snakkede de i Munden paa hinanden. Det var, som de maatte ile med at sige ham Alt, hvad de i Aarene aldrig havde faaet sagt — fordi »hu' Kannutta« gik imellem ligesom et ondt Vejr.

Og til Alle havde Hans-Peder et godt Ord igjen, en udrækket Haand, et Nik og et Smil, og hvor nærgaaende de end var, drog han sig dog ikke tilbage med det præstelige: tre Skridt fra Livet — han var jo selv saa

inderlig trængende til Kjærlighed, at han tog for sig af al deres Hjertelighed, ligesom den Hungrende tager for sig af Livets fattigste Kost, som var det et Maaltid ved den Riges Bord!

Endelig tog da Kirketjenesten sin Begyndelse — der var gaaet Tid med til al den Smaasnak og al den Kjærlighedsbevisning. Men nu gik det fremad efter gammel Skik. Klokkeren sang Salmen for og vilde gjerne lidt mere, end han kunde, men Menigheden kunde og vilde lige ens, og derfor stemte den i, saa Kirken rystede; thi i Dag var der jo bleven lukket op for Hjerterne.

Og da nu Præsten stod der paa Stolen med alle de gode, enfoldige Øjne paa sig, blev han saa bevæget, at Taarerne uafladelig randt ham ned over Ansigtet, og han følte sig, som han først i denne Stund havde modtaget den hellige Vigsel til sit præstelige Kald. Og da kom der endnu et Slags Liv i ham — ikke saa han blev en inspireret Taler, dertil var han for meget *ingenium tardum*, som han havde bekjendt for Biskoppen, men hans Tunge blev alligevel løst, og enfoldige, troende Ord udgik fra den over Menigheden.

Han var nu i Sandhed den gode Hyrde, og var der — efter Bispens Spaadom — Bukke mellem Faarene, saa skjulte de i al Fald Hornene. Tilsidst da han havde bedt for Alle — som syge og sorgfulde ere, hvad enten de ere fjernt eller nære — brast han i en heftig Graad, thi han tænkte paa Kannutta. Han syntes at se hende ligge elendig og afkræftet paa Skjæret, og han havde nær udraabt sin Angers Pinsel over Menigheden. Men han fattede sig, og som han pludselig fik en Tilsigelse om, at det var sidste Gang, han stod her samlet med dem, sluttede han sin Tale med at bede dem om Forladelse for, hvad han havde efterladt, for hvad han ikke havde magtet — graadfuld og inderlig lød hans svage Røst ud over Folket, og da han til sidst sagde: »Lever

saa vel, Allesammen!« svartes tilbage fra alle Sider blandet med Suk og Graad: »Ja, lev saa vel, Far!«

Og nu skete ved Afrejsen det Samme som ved Ankomsten, at Folket trængte sig om ham, og han kunde for kjærlige Ord og Tegn næppe slippe ned til Baaden. De havde inddrukket hans usammenhængende Tale som Honning; de trængte jo netop til den Slags Prædiken, og de følte sig som mættet med Velsignelse. Slig Kirkegang kunde de ikke mindes.

Derfor — saa længe de endnu kunde se Baaden, blev de ved at give Vink og Tegn til »han Far«. Det var som et sidste Farvel — og det blev det, thi de gjensaa aldrig mere Hans-Peder Storm.

Og nu bar det hjemover i strygende Fart — først til Skarvenæbbet! Der taltes ikke om det, men der var som en brændende Gnist tilstede i hver af dem — mest dog i Præsten; thi nu da Embedet var røgtet, kunde han uhindret overgive sig til sin Bekymring. Havde Kannutta forud drevet ham ind i et Tornekrat, saa tændte nu hans Anger en brændende Ild omkring ham.

En Time godt og vel havde Menighedens Kjærlighedsbevisning sammen med hans egen forlænget Kirkestævnet. Skydsen saa sig støt omkring paa Himmel og Hav, mens de halede ud, saa Sveden dryppede dem fra Panden. Og nu tog det paa at tykne i Skyen, og korte Vindstød blaffede ind fra Sydvest. — Blev det Uvejr? Ikke godt at svare paa. Et Uvejr kom tit nok jagende ind over Kysten, før man vidste Suk for sig.

Endelig var man da saa nær, at Skarvenæbbet kom op i Synskredsen, og nu bar det stik mod Vest hen til det.

Det blev et Styrketag af fire kraftige, veløvede Mænd at tvinge Baaden fremad. Det var, som et Uvejr gik imod fra Grunden, Strømmen voksede med Floden, og dybt ud i Vest jog mørke Skygger hen over det svulmende Hav. Det blev en Fremgang med Tilbagegang — hvordan skulde det ende? Kunde Baaden komme tidsnok?

Saadan spurgte de sig selv. Thi Floden havde sin ufravigelige Bane, og paa sit Højeste vilde den skylle over Skarvenæbbet lige som over de andre Skjær. Det kom da an paa, hvor stærk den var, men fornemmelig kom det an paa at naa Maalet før den.

Aldrig havde de før i deres Liv arbejdet saadan! Men det gjaldt jo heller ikke Kannutta længer, det gjaldt et Menneskeliv — og saa det forfærdelige Uhyre, som keg truende imod dem fra alle Kanter, og som nævnte sig en Dødssynd.

Og Kannutta? Ja, hun havde, som vi véd, for længe siden raset sig træt og hengivet sig i sin Skjæbne; thi hun kunde jo vide, at Baaden maatte lægge til og hente hende paa Hjemturen. Omsider havde hun sat sig op paa den Krumtop af Skjæret, som havde givet det Navn af Skarvenæbbet, og herfra havde hun da nydt den fri Udsigt, medens hun overvejede og lagde til Rette baade Ord og Handling af den Hævn, som tilkom først og fremmest Hans-Peder, dernæst Elsebé, som hun vidste vilde nytte Anledningen og gjøre sig til for ham — Mæhæet! — Skydsen! Ja, det skulde nok komme.

Men før det kom, fik hun noget Andet at vide.

Tiden gik — Skyen tyknede til — Havet svulmede op, og Strømmen drev æsende omkring Berget. Gud og Fader! Hvor blev Baaden af?

Dog det var altfor tidligt at vente den — hun havde endnu to Timer til sin Overvejelse. Den første blev benyttet saa som saa, men den anden havde seksti forfærdelige Minuter — Allesammen en Indstævning for Gud med Døden i jevn Fremadskriden mod hende.

Hvad var det, hun en Gang havde læst? Olaf Trygvason havde udsat tyve stærke Mænd, som ikke vilde gaa over til Kristendommen, paa et sligt Skjær, og saa var Floden kommen, og havde skyllet dem væk, ligesom man skyller Udkastet af en Stenhelle.

Hun satte i et forfærdeligt Skrig, thi hun saa, hvordan den æsende Skumkreds om Berget steg højere

og højere, og ud i Vest kom tunge Søer drivende paa, som den Ene vilde frem over Nakken af den Anden. Saa skreg hun paany, og hun bad — der maatte vel komme en Redning — hun havde jo ingen Ting gjort. Det var ikke med hende som med Olaf Trygvasons Mænd — hun var Kristen, hun! — Men Rædselen skiftede hendes Tanker saa hurtig som et Lyn og drev dem fra det store Rum mellem Himmel og Jord ind i det trange Lønkammer til Stævnet med Gud, og der fik Kannutta et helt andet Syn paa Sagen. Med det sank hun paa Knæ og hengav sig i Guds Vilje uden Knurren.

Men der saa hun Baaden! Herre Gud i Himlen! Baaden med hendes snille Mand, som hun saa uværdigen havde undertrykt og forlammet. Nej, aldrig havde hun tænkt sig, at Livet kunde være saa godt! Og nu stod hun oprejst paa Berget og maalte Stigningen af Floden med Frastanden af Baaden. Og hun saa Kampen, den havde at bestaa for at komme frem. Snart var Modet oppe, snart var det nede — langsomt nærmede Baaden sig — susende og drønende rullede Flodbølgen hid og kastede sit Sprøjt helt op til Toppen af Berget.

Og hun blev ved at maale — først med Haab, saa med Rædsel, saa med Fortvivlelse — men den maaler galt, fordi den ser galt. Da kunde hun ikke mere se Forskjel paa Himmel og Hav — selv Baaden blev borte for hende — og hun svimlede hen i Afmagt.

Men netop da stred Skydsen af yderste Evne for at lægge til med Baaden, hvor der var et nogenlunde sikkert Fodfæste. Og nu tog den Stærkeste af dem det vovelige Skridt, og han gjorde det med lettet Hjerte, thi det var ham, som havde sat hende paa Land. Men der var en frygtelig Magt i Flodbølgerne. Ved hvert Skridt han famlende tog paa det overskyllede Berg, gled han ud og faldt, og kun den yderste Evne, som strider for Livet, gav ham Kraft til at holde sig fast baade med Hænder og Tænder.

Da han endelig havde fisket den halvdøde Kannutta op i Armene, lod han staa til ned over Berget næsten uden at vide, hvorhen det bar. Men det gik godt. De Mennesker har en Raadsnarhed i Farens Stund, som ligner Inspiration, og havde Døden et levende Ansigt, vilde dens kolde Øjne gnistre af Had ved Gang efter Gang at se sig berøvet sit sikkre Bytte af dem.

Kannutta havde sat sig hen til Præsten og lagt Hovedet ind til ham, thi han sad som En, der gisper efter det sidste Aandepust, og var ikke mægtig til at sige et Ord. Rædselen havde lamslaaet ham.

»Om Forladelse, Hans-Peder,« hviskede hun. »Det skal blive anderledes.«

Og Kannutta holdt Ord. Hendes Skoletid havde været kort, Undervisningen streng og ubønhørlig, men hun havde lært, hvad der behøvedes til at give Enhver Ret for sig.

Dog den Fredstid, som fra nu af oprandt over Præstegaarden, kom Hans-Peder ikke længe til at nyde godt af. Hans svage Legeme havde skjælvet for stærkt, først de mange Gange under hans eget Raseri, dernæst under Biskoppens Tilrettevisning og til Slut Dødsangsten for sin Hustru. Han kunde ikke komme til Kræfter igjen, og efter et Aars Hensygnen døde han i Elsebé-Kannuttas Arme. Under den lange og anstrengende Pleje havde Nødvendigheden omsider givet Plads for Elsebé ogsaa, og da blev ved den Opoffrelse, de endnu kappedes om at vise ham — i Sandhed og uden Indbildning — Hans-Peder Storms Dødsleje en Hvile i Abrahams Skjød.

Saa stod nu Elsebé-Kannutta alene tilbage — Enkekonerne hans, som Menighedsfolket kaldte dem. Ikke fordi de mente, at Præsten havde havt to Koner, det var langtfra! Men det var en Talebrug at sige Konerne i Stedet for Kone, og saa slog de dem nu igjen sammen for Nemheds Skyld ligesom før med Navnene.

Senere flyttede Søstrene til en liden By, hvor de levede smaat af Enkepensionen, thi Staten gik naturligvis

ikke ud fra Menighedens Fordobling. Ogsaa her fulgte Navnet Elsebé-Kannutta med dem som et Fællesnavn, men de var kjendt som to stille, gudfrygtige Kvinder, der ivrig kappedes om, hvem der kunde træde Vorherre nærmest. Kannutta mente jo at have et ganske andet Synderegister at fremvise end Søsteren; men Elsebé fik dog i sin store Ydmyghed optegnet et, som kunde stilles ved Siden af.

Saaledes syntes det da, som de maatte og skulde være To om En. Men om Vorherre kan man lykkeligvis være saa Mange, som man vil — jo Fler jo bedre!

KJÆRESTEVALGET.

DET var i en temmelig folksom Bygd. Dog laa Gaardene vidt spredte, thi der var megen Smaaskov og flere Elveløb, som delte Pladsen, og saaledes bredte der sig alligevel en vis Ensomhed om Bostederne. Den konditionerede Del af Befolkningen var dog rykket hinanden betydeligt nærmere, uagtet de forskjellige Tider ogsaa her havde afsat sit Mærke: Nutiden i mere selskabelig Retning, den ældre Tid i større respektfuld Afsondrethed.

I Vestrebygden, som var Stedets Navn, laa Fogedgaarden netop i en slig fornem Afsondrethed. Der var alene mellem den og Kirken en vis Lighed, som gjorde dem til jevnbyrdige; thi de var af samme Alder og delte i Folkeskjønnet den øverste Myndighed: Fogedgaarden, som gav Ret efter Loven, Kirken, som lod Naade gaa for Ret.

Paa den Tid, hvor efterfølgende Historie gik for sig, herskede Fogden Jørgen Bork paa Fogedgaarden som Bygdens øverste juridiske Myndighed. Han var adskillige Aar udover det, man kalder midaldrende, men han var endnu en statelig Mand, der uvilkaarlig holdt Folket tre Skridt fra Livet. Det laa dog ikke blot i det Udvortes, han havde paa Grundlag af sin akademiske Dan-

nelse opført en aandelig Bygning af god Værdi og han stod i Virkeligheden over de fleste af sine Omgangsfæller.

Han havde været Enkemand i toogtyve Aar. Man vidste, at han havde ægtet sin Hustru, da hun var et rent Barn, og at hun ved en Datters Fødsel havde tilsat Livet. Der var Noget i dette, som havde vakt en Slags Uvilje imod ham, saasom han ved den Tid allerede var en moden Mand, men hans ensomme tilbagetrukne Liv havde længst udslettet det, og var han end ikke af dem, som Folket i blind Hengivelse sluttede sig til, var han dog af dem, hvis Retsind var ubestikkeligt, og som de stolede paa.

Med denne Datter, Ahlet, havde Fogden Bork altsaa nu levet i toogtyve Aar, og hun havde omtrent været hans eneste Omgang. Ikke saa, at han havde meddelt sig til hende, men hun havde hjulpet ham at bære Ensomheden, den Ensomhed han forsætlig vilde henleve sine Dage i. Hun havde saaledes kun været: En i Nærheden — en af de tause Medvidere, som naar man holder af dem, ofte giver mere Hjælp i Sjælestriden end mange talende.

Ahlet havde en stærk Lighed med Faderen. Hun havde ligesom han et Hang til grublende Taushed, men hun havde alligevel Ungdommens Trang til at gjøre Erfaringer, samt dens higende Lyst til at vide, hvad Livet egentlig betød, og derved blev Faderen, hvem hun troede sad inde med den hele Viden, til noget ganske Andet for hende. Han blev den lukkede Bog, som hun uafladelig stjal sig til at kigge ind i, og som hun ved sit mærkelige Instinkt fralistede saa mange skjulte Tanker.

Ved Siden af denne gammelagtige Retning havde hun dog et lyst Drag i sin Natur, der ofte sprang frem lig Solblinket fra en Regnsky, og forvandlede hele hendes Væsen. Hun gik da ikke hverken overvejende eller tungt til Noget, Alt kom og forløb som i en Lek. Vistnok blev Alvoret det overvejende, men hun havde

dog i disse Lysblink et gyldent Hjælpefond, der kom hende mangfoldigt til Gode. Hendes stærke Natur skulde uden dem være bleven tør som Granskovens naalestrøede Bund, medens den nu stod med sin friske Grønmose, hvor alle de smaa skinnende Stjerneblomster lig Barneøjne kiggede frem.

Mærkelig nok lod dette Skjønhedsdrag ikke til at glæde Faderen, ja han syntes endog at ville tvinge det tilbage, uagtet man skulde tro, at han endnu mere end hun selv kunde behøve lidt Solskin over Tilværelsen — det havde dog sine Grunde.

Det Lys og Mørke, som vekselvis beherskede hendes Sjæl, var nemlig ikke noget Stemningsskifte, det var helt hver for sig en Grundtone, som delte hende i to Mennesker.

Faderen havde haabet, at denne Dobbeltevne skulde vokse sammen med Tiden, og danne en ligelig Grundkraft, men det skete ikke, og han var bange. Han vidste af Erfaring, at i begge Retninger laa Spiren til Ulykke — i Alvoret laa Tungsind, i den opblussende Glæde Letsindigheden. — Hvilken af de to Retninger skulde da komme til at bestemme over hendes Liv?

Fra det Spørgsmaal, som han i den senere Tid ofte havde gjort sig selv, steg ufravigelig Fortiden op for ham, ikke som et Brudstykke fra hist og her, men som en Billedrække i sluttet Orden, hvor det Ene viste frem til det Andet.

Det var hans kjække, ærgjerrige Ungdomstid — Ynglingen med det alvorsfulde Syn paa Livet og med det stolte Fremblik paa Manddommens Veje; thi han var allerede blandt de Udvalgte! Staten, som ellers holdt saamange hen med Snak, havde tidlig mærket ham for Højderne.

Han saa de herlige Kvinder, som hørte til her, især hende med den blygsomme Mine og den fornemme Skik. Det var som hun vidste, at hun alene var hans Lige, at hun havde det Hjerte af reneste Guld, som

hans højtstræbende Aand attraaede. — Aa, hvor han endnu gjennemtrængtes lige til Marven af hin Skjælven, der som en Bebudelse af Lykken, ved det blotte Syn af hende, havde rystet hans kraftige Legeme! Han havde forstaaet, at det var Skjæbnens store Tilbud — det, som kun gjøres en Gang i Livet.

Men just, som han vilde gribe til, og som Lykkens Yndling fæste det straalende Klenodie paa sit Bryst — just som selve Verden stod færdig med sin Hyldning, gjorde han et Fejltrin. — Der var glat paa Højderne, og Svimmelheden kom let.

Naturligvis fik han samtidig en hel Del mindre Tilbud af Lykken, hvorfor skulde han ikke tage dem med? Han var jo Fremtidsmanden, og han saa med Fornøjelse, at der hejstes Festflag til hans Ære. Han fik derved en Forsmag paa hin sejrende Popularitet, som kun Manden med den uplettede Karakter kan opnaa — Folkevalgets Odling.

Da kom der en landlig Fest. — Ak, at han maatte se det Altsammen! — Der kom en liden lyslokket Sirene dansende mod ham — hun var knap femten Aar, lige netop færdig med Konfirmationen og allerede paa Vej til Kjærlighedens Vidunderland! Hun var fin som en Blomsterknop i Udspringet, og dog laa, uden at hun selv vidste det, Elskovslivets berusende Tilbud i hendes Øjne, i hendes Smil og i hendes Skikkelse.

Han aabnede Favnen som til en Lek, og hun fløj i den, endnu dog Sommerfuglen, der slog med Vingerne, da slap han hende igjen.

Men Dagen sank, den lange glødende Sommerdag!

Da gik der Lek og Dans paany — fange hvem som kunde! Og han fangede hende, thi hun vilde fanges. Han løftede hende op til sig som et Barn, og da hun laa der leende i hans Favn, bedækkede han hendes blussende Ansigt med Kys — men det var Altsammen endnu en Lek.

. . . . . .

Senere da Nat og Dag skiltes, bar han hende igjen i sine Arme gjennem Skoven, som den sikkre Ledsager! til hendes Hjem. Og da han blev træt — thi Festens Dag havde været lang og fortumlende — satte de sig i Skovbrynet og lyttede til alle de Smaafugle, som sendte hinanden den vækkende Morgenhilsen. Og hun var fremdeles det forlokkende Barn, jog ham fra sig, som man jager en Myg — men Myggen vendte tilbage!

Noget efter gik de videre — hvorfor bar han hende ikke længer? Nu havde hun trængt saa inderlig til det. Hvorfor mødte han hendes bange Øjne med saa mørkt et Blik? Nu var jo Kaadheden forbi, og hun bad saa vakkert for sig.

Da lyste Forældrenes Hjem imod dem, med den opgaaende Sol over Taget. Han fik et Kuldegys, og han standsede brat. Hun krøb forskrækket ind til ham — hvad var der? — Da bukkede han sig ned og saa hende forskende ind i Øjnene — Barnestjernen var sluknet.

Om Himmel og Jord pludselig var bleven overdraget af et Mulm, kunde han ikke have følt en saadan Skræk. Han slap hende og veg tilbage. Dødbleg og skjælvende stod hun foran ham. »Vilde han ikke følge hende ind til Fa'r og Mo'r?« Hun sagde det ikke med Ord, men hendes Ansigt talte, og han forstod det. En Fornemmelse af det, man kalder den evige Skam, jog igjennem ham: Hvorledes skulde han, den af Alle højtærede Mand, staa Ansigt til Ansigt med en Fader og en Moder, hvis Barn han havde berøvet Livets Stjerne — thi det var jo den barnlige Uskyldighed — hvor den var sluknet, vilde snart hele Resten staa formørket — og i Mørket foregik jo hin hurtige Ynglen af Synd og Skam.

Da var det, at han, Gudskelov! havde grebet fat i sig selv og rusket sin Samvittighed lys vaagen; thi det gjaldt om i en Fart at faa det rette Syn paa Sagen.

Endnu en Gang saa han paa det lille blege Ansigt med de udslukte Barneøjne, og her mødte ham en

Stevning fra Vorherre: tænkte han at lyve og bedrage sig fra det — eller vilde han klare sin Skyld?

Han saa ind imod Skovtykningen — det var som han hørte Rodhug og saa en højvoksen Stamme falde. Da vendte han sig til hende, greb hendes Haand, og strøg hende kjærtegnende over Kinden: «Gaa heller did alene Barn — senere — op ad Dagen kommer jeg tilbage, vær tryg!«

Derefter havde han skyndt sig væk — gjennem Skoven og over Agrene, til han udmattet havde kastet sig ved Foden af et ensomt Træ og var falden isøvn. Det sidste Syn han havde havt var et dejligt Billede af Naturen, der steg op af Nattens Dug som af et Foryngelsens Bad og modtog Dagens Velsignelse af den straalende Morgensol, — og den Tanke var da faret igjennem ham: kunde et Menneskeliv forynges og velsignes paa samme Maade? —Dybt inde i Sjælen, saa dybt som der, hvor det Timelige og det Evige mødes i Mennesket, havde han hørt et »Ja«. — Da drog han et Suk og Søvnen tog ham.

Det var langt paa Dag, da han slog Øjnene op og strækkede de unge Lemmer efter den styrkende Hvile. Tanken var hurtig klaret, og Beslutningen gjorde ham frejdig. En Timestid senere havde han fremstillet sig som Frier hos de intet anende Forældre. Men uagtet han havde væbnet sig godt, havde han dog ikke kunnet værge sig mod de sviende Saar, som disse Menneskers Ære og Beundring havde tilføjet ham.

Hvor tydeligt han til alle Tider havde kunnet gjense hendes Ansigt — Barnebruden, som stod der trykket op til Faderen, og saa med forskrækkede Øjne paa den alvorlige Bejler. Han forstod, at hun uagtet sit Barneskjøn dog havde en Anelse om den Ufrivillighed, som ledede ham, og at hun bluedes derved. Han forstod ogsaa, at hun skjønnede, hvorfor han til det hastige Farvel blot kyssede hendes Haand — hun havde jo intet Brudekys mer at byde ham!

Aa, hvor hans Hjerte led ved at se hende!

Maanedsdagen efter foregik Vielsen. Det, som maatte ske, skulde ske straks. Intet »dersom« og Intet »kanske« turde friste ham, og han var jo Mand for at give Hastværket en passende Form.

Saa tog Hverdagslivet sin Begyndelse. Hvor grant han huskede hin første Tid af Samlivet med det stakkers taabelige Barn, som nu ufravigelig var hans Ledsagerinde. Han saa sig staaende foran den lange aabne Livsbane — og allerede træt til Døden.

Da tog han den Beslutning at omlægge sit Vejmaal fra Højderne til det Jevne — Vestrebygdens Fogedembede var ledigt, han søgte, og han fik det. Dermed var Vendingen gjort. — Da det meste af Aaret var forløbet, fødte Hustruen ham en Datter. Netop fyldt seksten Aar og i Opvækstens vanskeligste Tid, maatte hun give hele sit Livsmon til Barnets Fødsel, og Døden blev den eneste Udvej — maaske den Lykke, Skjæbnen var hende skyldig, eftersom den havde givet hende at bestaa en Kamp over Evne.

Da fik han midt i Kvalen en god Stund. Døden er grufuld, hvor den voldelig anfalder det friske Livsemne, men den ejer den Stormagt at kunne forsone Alt.

Da hendes Livslys brændte saa svagt, at Alle, hun selv med, forstod, at det snart vilde slukne, fostrede Smerten en Gjentagelse af hans korte Elskovsrus. Endnu en Gang tog han hende i sine Arme og bar hende som i en Vugge fra Dødslejet ud i Vaarsolen under de knoppende Træer. Da fik hendes fortrukne Ansigt pludselig hele Barneudtrykket tilbage, og hun smilede til ham, smilede, som den Forelskede, der venter Kysset. Og han gav hende det. Han kyssede de blege Læber, til Døden lukkede hendes Øjne, og hun laa hen, som et sovende Barn.

Lyksalige Minde! Takket være Gud — og takket være Døden! — Herfra skulde ingen Vending gjøres. De havde begge sat Gjæld til Idealet, nu havde hun

betalt, han vilde gjøre det Samme. For Verdens fristende Syner vilde han lukke Øjnene — her i Ensomheden vilde han bo og bygge med sit Barn, og til sin Død vilde han henleve som Brudgommen til den døde Barnebrud.

Og dette Løfte havde han holdt. Han havde igjennem mangfoldige Anfægtelser oparbejdet sig et Fredspaulun i Sjælen, hvor han kunde tage sin Aftenhvile. Men nu kom Frygten for Datteren og gav Ufred. Hvad vilde hendes Skjæbne blive? Hvilken af de to Retninger i hendes Natur vilde komme til at afgjøre hendes Hjertes Valg — om det blev hende stillet? Maatte hun kanske bøde for den Synd, som havde bundet Forældrene til hinanden — det Umagne i deres Ægteskab. — Havde Nemesis maaske endnu en Stevning til ham?

Da blev Døren til hans Kontor raskt aabnet, og Ahlet traadte ind.

»Brev til Dig, Papa!« raabte hun livfuldt.

Og da han tog Brevet og straks aabnede Konvoluten, stillede hun sig ved Siden af ham for at kigge i det.

»Det er fra din Fætter Niels Bork,« sagde han, og gav hende Brevet. »Du kan selv læse Dig til Meningen — og gjætte Dig til Resten.«

Ved den sidste Yttring fortrak hans tynde Læber sig til et ironisk Smil.

»Han vil besøge os,« sagde hun, og lagde Brevet fra sig.

»Ja, det synes saa,« svarede han, idet han hengav sig med Ro til Nydelsen af en nystoppet Pibe.

»Det er kvikt skrevet,« vedblev hun.

»Aaja.«

»Hvor gammel er han?«

»Jeg tænker, Niels kan vel være et Par og tyve Aar.«

»Altsaa en rigtig liden Løjtnantspræt?«

»Det er ikke urimeligt.«

»Hvad mente Du med det, at jeg kunde gjætte mig til Resten, Papa?«

Fogden dampede sig ind i en Røgsky og svarede ikke. Lidt efter fortsatte han Samtalen med en Del Smaabemærkninger om Gjæstekammer, Skyds og den Husanordning, han i sin ensomme Stand havde lagt sig efter.

Ahlet forstod straks, at her ogsaa var Noget, som skulde forties, men da det anede hende, at hun nok personlig vilde faa Del i Sagen, var hun bestemt paa at tiltvinge sig en Forklaring.

»Jeg faar komme tilbage til »Resten«, Papa,« sagde hun med den Bestemthed, som han nok kjendte fra sig selv, og som ikke lod sig afspise med Snak. »Er det saa, at han vil fri til mig?«

»Det er jo ikke urimeligt,« svarede Fogden. »Min Bror har altid været en god Regnemester, og han véd, jeg er, hvad man kalder en velstaaende Mand.«

»Det er altsaa efter Ordre af Onkel Fritiof, at Niels møder frem her i Vestrebygden?«

»Du kan jo hellere kalde det en Opmuntring. Forresten har Fogedgaarden ikke noget slemt Ry. Her er kommen Folk af og til, og de har følt sig vel. Niels er en glad Ungdom, han finder sig nok en og anden Moro.«

»For Eksempel at gjøre Kur til sin aldrende Kusine.«

»Du mente nok jevnaldrende, thi det er hvad I er,« rettede Fogden. »Forresten varer jo en Mands Kur ikke længer end Kvinden vil.«

»Da tror jeg, Niels faar aldrig begyndt,« føjede hun stolt til, og gik sin Vej.

Faderen saa efter hende med et vemodigt Smil. Saa stolt og sikker havde og han været. Men der var en Magt i Livet, som hed Forførelse, en Magt, der kunde fremgaa af det Allersvageste, og dog bøje det Stærke og Store som et Siv — en Evne af ubevidst Skjønhed, og dog en Forraadelse — en tryllende Forslagenhed, en Simulator med Ægthedens fristende Farvespil! Maatte hun med sin strenge Natur alligevel komme ind under

dens Magt — han vidste jo hvor stærk han stod, da den bøjede ham, — eller maatte hun i Kraft af sin Mødrenearv selv blive den Forførende? Der laa Utrygghed paa begge Sider.

Saa randt op en frisk blæsende Solskinsdag, og paa den ankom Niels Bork. Der var sendt Kariol fra Fogedgaarden til nærmeste Skydsskifte for at hente ham, og baade Fogden og Ahlet stod ude paa Tunet for med god Skik at byde Velkommen til!

Det var et fornøjeligt Syn at se Gjæsten komme kjørende — ret et Ungdomssyn! En lysgul, kraftig Fjeldhest med sort, flyvende Hale og Manke sprang paa, som det gjaldt et Kapløb, og Gaardens yngste Gut, lyshaaret og strunk som en ung Birk, stod bagpaa og holdt Tømmen, medens Løjtnanten lig en Sommerfugl med lettede Vinger sad paa Sprang til at forlade det hoppende Sæde og kaste sig i Onkelens Arme.

Han vovede ogsaa Spranget før Hesten stod stille, og medens den naturlige Følge havde været, at han var gaaet bagover, undgik han ved en smidig Bøjning af Kroppen den uklædelige Situation, og kom til at ligge støttet af Hænderne paa Knæ foran Ahlet.

»Jeg traf Maalet!« udbrød han leende og saa paa Ahlet med straalende Øjne, idet han rev Huen af og lod Blæsten ruske op i sit lokkede Haar.

»Du havde ialfald Lykken med Dig,« sagde Fogden lidt tørt.

»Kan det bedre være, Onkel? Man rejser efter Lykken, og man har den med sig paa Vognen?«

Der fulgte nu Spørgsmaal og Svar fra begge Sider, og da Godt kom til Godt, blev der bare Glæde ud af det.

Der havde ikke i Mands Minde været sligt Ungdomsliv paa Fogedgaarden som det, der nu hver Dag bandt

sine Festkranse og pyntede baade Gammelt og Nyt. Og Niels Bork gjorde Kur, gjennemgik alle dens lokkende Skalaer fra Højt til Lavt, og som det syntes uden at trætte sin Kusine. Ja det lod endog til at behage hende. Ialfald straalede hendes Skikkelse i et Foryngelsens Lys, som klædte hende godt.

Det var et vakkert Par, dømte Folket. Rigtignok havde de ikke tænkt sig Ahlet gift med en slig Jypling, der endnu var fuld af Guttestreger, men vakker var han, det kunde ikke nægtes. Desuden: han var jo Løjtnant, og hvad der manglede i Kontanter kunde Fogden lægge til. Dermed var den Sag altsaa i Orden.

Men der er dog Forskjel paa den Orden at have fejet og sandstrøet udenfor sit Hus og at have ryddet op i Krogene bag de lukkede Døre.

Og her sad Fogden Bork af og til med megen Uryddelighed, som han ikke kunde klare. Han vilde heller ikke nægte Brodersønnen sin Sympathi. Niels var en snil Gut, men han var letsindig. Han var unægtelig vakker, dog uden nogen anden Skjønhed end Livslystens; saa naar Alvoret engang kom, vilde han gaa om som En, der var flov over at have ladt sig narre af en Charlatan. Og Ahlet? Hvorledes forklare hende, at det Hele var en Illusion? Hvorledes gjøre hende forklarlig at hun droges af en Forførelse — droges mod en Afgrund? Thi hun var alligevel en stærk Aand, og hun vilde forstaa sin Fejltagelse som en Fornedrelse. Hendes noble Stolthed, som egentlig skulde løfte og bære et rigt Liv, vilde da kun blive brugt som et fornemt Klædningsstykke til at dække over Armoden.

Men kunde det nytte at sige til de Forblindede, at de saa fejl? Og i Blændværket laa jo netop Forførelsen.

Under dette var imidlertid Niels Borks Ferie udløben. Han maatte aflægge Vingerne som den flagrende Amor, og iføre sig Pligtens tunge Habitus. »Nu maa jeg altsaa rejse fra Dig, Ahlet!« sukkede han. »Hvordan skal jeg holde det ud?«

Der hørtes en Tomhed gjennem Ordlyden, som slog hende, og hun saa prøvende paa ham.

»Vil Du tænke paa mig?« fortsatte han med endnu et Suk. Men det Hele endte dog i en elskværdig Latter, som viste, at han var altfor sikker i sin Sag til at spørge og sukke: hun skulde nok lade være med at glemme ham! —

Ahlet drog Vejret lidt tungt. Dette spillede hen paa en Afgjørelse — og hun var uvis med sig selv.

»Men til næste Sommer!« jublede han, og vilde svinge rundt med hende. »Det er ialfald hvad Din Far har svaret mig.«

»Hvad har Du da spurgt ham om?« afbrød hun og skjød ham fra sig.

»Naturligvis, om jeg maatte faa Dig til evig Ejendom,« svarte han straalende af Selvtillid.

»End om jeg svarte nej?«

»Men det gjør Du ikke, Ahlet! Som Dame maa Du naturligvis tie stille, da det jo er vi Herrer, som fører Ordet. Men Amor er en liden Sladderhank, som nok skal give Besked.«

»Men den kan vist ogsaa narre?«

»Narre? Ha ha! Aanej. — Man skjælver i Nærheden af hinanden, som man stod op ad et Isbjerg, og dog er Hjertet saa kogende hedt, at man er nærved at brænde op. Er det kanske et Narreri? Nejtak! Du og jeg er akkurat lige unge og lige forelskede Beggeto. — Onkel talte Noget om Ubesindighed — Gammelmandssnak! Som om ung Kjærlighed trængte til Krykker. Nej! for den g a a r ikke, den f l y v e r — fra Smil til Kys, og fra Kys til Smil! — Den sukker og det blir til Sang, den græder og det blir til Regnbuer — den skræmmes og den skjuler sig i et Favntag, den blir overmodig og den kryber som en Orm — Lyksalighed til alle Sider! Og det skulde være et Narreri? Gives der nogensinde en hel veritabel Oplevelse, saa er det vel den.«

Ahlet stod overvældet af hans livlige Begejstring — det var ganske vist Sandhed! Og hendes Hjerte bankede heftigt.

»Din Fa'r var ræd, at det kunde gaa over — ligesom en anden Børnesygdom. Godt, lad det gaa over, men det, jeg har oplevet, kan vel Ingen tage fra mig. At jeg har været med til Gudernes Fest, det maa jeg da kunne huske hele Livet igjennem, selv om jeg skal være med til at trække Samfundsplogen — hvad?« Og han bøjede sit blussende Ansigt hen imod hende.

»Jeg véd ikke — vent, vent, Niels!« sagde hun og tog sig over Øjnene som om hun svimlede.

»Aa, hvad véd Du ikke, Ahlet! Giv mig et Kys — saa véd jeg nok for os Beggeto.«

»Til næste Sommer, Niels.«

»Det sa' ogsaa Din Fa'r — Vaas!«

»Har Fa'r sagt det Samme, da skal det staa ved Magt,« afbrød hun, og trængte ham fra sig.

Idetsamme kom Fogden til og blandede sig i Samtalen. »Foregaar her Noget, som jeg ikke tør være vidende om?« spurgte han gemytlig.

»Her sker en Henvisning til næste Sommer, kjære Fa'r!« svarede Ahlet, idet hun lagde sin Arm i hans, og saa ham med sit lysende Blik ind i Øjnene.

»Jeg forstaar,« svarede han. »Saadan skal det og være. Jeg vil blot som Forretningsmand tilføje den Bemærkning, at denne Aftale ikke paa nogen Maade tør andrage paa en Forpligtelse. I skal til begge Sider holde Jer fri. Frivilligt skal I mødes til næste Sommer eller lade det være, som det kan falde.«

»Dit Ord skal staa ved Magt, Onkel! Frivilligt vælger jeg Ahlet, og frivilligt vælger hun mig — vi kan nemlig ifølge Amors Tyranni ikke gjøre Andet! Hvad siger Du, Ahlet?«

Men Ahlet sagde ikke Noget, hun gav ham kun et smilende Nik, og fulgte saa med Faderen paa hans sæd-

vanlige Tur henover til Furuskoven, der sluttede af paa Fogedgaardens Marker.

Niels Bork lagde imidlertid sin Vej ad en anden Kant. Han havde desuden forbistret svært ved at døje Onkelens Gammelmandsvæsen — hvad skulde den Slags Overlegenhed til? Var det ikke de Unge, som styrede Verden! Skulde de tage sig alle slige Betænkeligheder, kom de ingen Vej — i vor Tid fik man ja gu' gaa paa med Sprang, om det skulde bli' til Noget.

Og med det lettende Princip satte han Kursen over imod et vakkert Engstykke, hvor Arbejdsfolket var i munter Bevægelse, Nogle med at slaa Græsset, og Andre med at rive det i Stak. Blandt de sidste var en ung vakker Jente, som i Lystighed tog Luven fra dem Allesammen. Rød som et modent Tyttebær stod hun med Favnen fuld af duftende Græs, parat til at kaste det over den Første som nærmede sig.

Det var Noget for Niels Bork! Han gik ogsaa paa med de for Fremtidserobringen nødvendige Sprang, og naaede ganske rigtig til at blive den, som fik Græsset over sig. Det blev til en vilter Lek med Latter og Kaadhed, som gav Gjenlyd lang Vej, og den kvikke Løjtnant beviste snart, at han ikke var uden Øvelse i den Slags Frilandssport.

Imidlertid havde Fader og Datter vandret tause Arm i Arm henad de stille Skovstier. Men da Gjenlyden af de kaade Løjer naaede ind til dem, slap Ahlet hans Arm, og medens han gik videre, vendte hun tilbage til Skovbrynet, hvorfra hun havde frit Syn over Markerne.

Det var et kjækt Billede af en løssluppen Ungdom, som her udfoldede sig. Det havde baade Farve og Karakter, og et let Sind kunde nok have fulgt det med et Smil. Men Ahlet var ikke let, selv om hun var hurtig til at blive glad. Alt, hvad der hændte hende, prøvede hun nøje fra Virkning til Aarsag.

Det var altsaa i hin Mands Arme, som med saamegen

Lethed greb og slap den kaade Jente, at hun skulde finde Lykken — finde Livets Paradis?

Ahlet trak sig hurtig tilbage, og skyndte sig hjem; Ingen skulde ane hvad hun havde set — det skulde gjemmes til en nærmere Overvejelse. Den ventede dog ikke, men tog straks fat paa Sagen: Hun kunde ikke nægte for sig selv, at Synet havde krænket hende. Den Jubel, som trængte frem af hvert Ord, det brusende og skummende Livsemne, som brød sig paa alle Former, og som havde sat hendes Hjerte i Bevægelse, var altsaa ikke en samlet Kraft, der alene havde sit Udspring i Kjærlighed til hende, det var kun et vist Overmaal af Livslyst, som ikke førte til Andet end Gjæring og Spild — og maatte der da ikke nødvendigt følge Tomhed efter?

Hun lod sig dog ikke mærke med Noget. Men da Middagen var forbi, og Rejsen skulde gaa for sig, fik Niels Bork ved en fiffig Vending maget det saa, at han blev alene med hende. Rask gjorde han et Forsøg paa at gribe hende i sine Arme, men det, som for en Stund siden havde lykkedes saa brillant med Jenten, lykkedes ikke her. Ahlets lysende Øjne havde ikke blot Solstraalen, men ogsaa Uvejrslynet i sin Magt, og det fik han fornemme.

»Ahlet,« stammede han lidt fortjamsket. »Mit Hjerte ligger jo for Din Fod, til vi mødes igjen.«

Da lo hun overlegent: »Aanej, tag Du det med Dig, Niels. Du vil nok faa Brug for det inde i Byen.«

»Brug for det — hvordan?«

»Ja. Du kan da vist ikke gaa hjerteløs forbi alt det Vakkre, som der møder Dig.«

»Aa — det med Hjertet kan da tages paa forskjellig Maade.«

»Du mener nok, at man kan ta' det Halve til Fjas, og det andet Halve til Alvor?«

»Ja — saa omtrent.«

»Men tror Du ikke, at Livet kræver et helt Hjerte, og at naar det Halve er fjaset bort, faar Livet hellerikke mer end halv Værdi?«

Niels Bork satte op et fortvivlet Ansigt. »Synes Du det er Spørgsmaal at gjøre et saa ustyrtelig forelsket Menneske, som jeg er?«

Men paa dette fik han intet Svar. Afrejsens Stund var kommen, og Kariolen kjørte frem for Døren. Som den ustyrtelig Forelskede kyssede han flere Gange Ahlets Haand, — omfavnede Onkelen som til et Farvel for Livet, sprang resolut op i Kariolen, og afsted bar det hen over den støvede Vej. Endnu gav han Vink efter Vink, til Fjeldet stod imellem, og Niels — saa sig om efter noget Andet.

»Saa blev den Champagne drukken,« sagde Fogden med et Smil. »Jeg synes det skal smage godt, at faa sig et friskt Glas Vand ovenpaa.«

Dermed gik han sin Vej, og Ahlet, som var falden i Tanker, gik en anden. Og mærkelig nok blev de ved fra nu af og et Stykke hen i Tiden at gaa hver sin Vej, hvilket for dem Beggeto var Brud paa gammel Vane. Det satte dog ikke noget Skil imellem deres Hjerter, men den Ene af dem stod ved Livets Indgang, og den Anden ved Udgangen — det gav jo forskjellige Tanker.

For Ahlet var dette Møde bleven til en Sag, som maatte klares. Uagtet de Aar var forbi, da Livet sætter Knop, og hun allerede stod i Blomstringsalderen, havde hendes Hjerte dog ikke rørt sig uden i Godhedens og Hengivenhedens jevne Takt. Men nu var Jevnheden brudt, hendes Sind var bleven uroligt, og hun havde aldrig anet, at Tanker kunde give et Menneske saameget at bestille.

At Niels Borks — efter egen Mening — forførende Person var den Aarsag, som i hendes stærke Natur havde frembragt Forandringen, og flyttet hende over i en anden Tilværelse, kunde ikke nægtes. Han var det første Mandfolk, som paa den Maade var traadt hende

nær, og hans stormende Kur havde vækket Kjærlighedslivets slumrende Krav.

Men videre gik deres Samfund heller ikke. Han havde fulgt hende til Indgangsdøren af det nye Liv — ind i den store Billedsal af Fremtidssyner kom han ikke. Naturligvis var der en Mandsskikkelse med i Kompositionerne, men det hændte aldrig, at han bar Niels Borks ungdommelige Træk. Han var saaledes, og til Trods for den vigtige Rolle han spillede i hendes Nyliv, ikke Andet end den blinde Makker.

Det var med disse Fremtidssyner hun fra nu af befolkede sin Ensomhed, og hun havde uagtet det ophøjede Stemningsliv, hun havde delt med Faderen — dog aldrig før levet saaledes med den rige Mand!

Stort og vidunderligt maatte det jo være at leve Parringens Liv, saadan som det af Naturen var anordnet, thi Gud selv var jo den store Ordensmester i Naturen. — Magernes rige Liv! to Mennesker, som imellem Tusinder havde fundet og kaaret hinanden til Indgaaelse af den Forening, som indebar Samfundets største Ansvar for Gud: Elskovslivets helliggjørende Magt i Troskab og Renhed!

Det blev Grundtanken i hendes Nyliv, den Næring, hvoraf hendes Fantasi tog saa stærk en Vækst, at hun maatte give alle sine Dage dertil og mange Nætter desuden. Naturligvis syntes det for Andre, som om hun inddrog alle de Løfter hun forud havde givet til sine Medmennesker, at hun kun levede og aandede for sig selv, — og da der ingen nærmere Forklaring fandtes, nævnede man det Giftetanker — hun gik i Giftetanker! Dermed blev hun paa en Maade stillet udenfor Regelen — indtil videre!

Imidlertid vedblev Ahlet at gaa sin egen Vej. For første Gang modtog hun en Aabenbarelse af Aanden i Naturen. Hun mødtes ikke mere med den blot for at inddrikke Sundhed og Kraft af dens friske Aande, den var efterhaanden bleven til hendes Hjertes Fortrolige,

som delte alle hendes Tanker og gav Svar paa dem alle. Derved vokste og modnedes hendes Aand fra Barnelivets Grundvold, og hvad hun end drømte og tænkte kom ingen uren, snigende Sot til hendes Hjerte — hun drømte vistnok om Brudefesten, men i Sjæl og Aand virkede hun sin Højtidsdragt, som Gud-Herren det krævede.

Paa saadan Maade fyldte de skiftende Tider sit Maal, og atter stod Sommeren med Solskin og høj Luft over Vangen. Vaaren havde været regnfuld, og da nu Varmen kom til, blev det en Frodighed i Naturen, som paa længe ikke var set.

Løvet hang paa Træerne i store Klynger, og Grenene sænkede sig til duftende Svalgange, — der var en Summen af Bier og Myg, en Rauten af Kjøerne i Fjeldet, et Kvidder af Smaafugl foruden mange andre Naturens Lyd, som gav et saa forunderligt Indtryk af Velstand, at det uvilkaarlig meddelte sig til alt Folket, og der kom en større Trivsel i Livet.

Selv Maaltrosten, Sangeren med den dybe Hjertetone! havde ikke paa længe hævet sin tretonede Sang saa højt eller hentet den saa dybt. »Jeg elsker Dig!« lød det uophørligt, som op af et længtende Suk, der steg til et jublende Velkommen!

Midt i al denne Herlighed vankede en Mandsperson fra Skoven henover til Fogedgaarden. Han havde et mørkt næsten uhyggeligt Aasyn, et haardt frastødende Lag, og saa ud som et Vrængbillede af Naturen.

»Der har vi sikkert vor ny Lensmand,« sagde Fogden til sin Datter, da de sad sammen i den hyggelige Dagligstue med sollyse Vinduer til to Sider.

Idetsamme bankedes paa, og Fogeden bød sit »Kom ind!«

Personen havde en kejtet Fremtræden. »Jeg har at melde mig som den ny Lensmand — og mit Navn er Gram,« sagde han, og blev staaende ved Døren.

»Det var kort og godt!« smaalo Fogeden, idet han rækkede ham Haanden og bød ham sidde ned.

Han tog Plads paa en Stol, som efter Ordre, og oversaa ganske Ahlets Nærværelse.

»Jeg har igaarkvæld grebet en Arrestant, som var rømt hid fra Lensmandsarresten i Østrebygden,« tog han Ordet.

»Aa, den Gavtyv, som har skaaret Halerne af paa Olaus Jonsons Heste! Det var jo en god Begyndelse,« sagde Fogeden.

Lensmandens Ansigt fik et ironisk Drag. »Jeg er ræd, at jeg ikke kan tilegne mig Hr. Fog'dens Ros. Jeg har nemlig ladt ham løbe igjen — paa en Maade.«

»Har De ladt ham løbe, saa er der vel bare en Maade?« spurgte Fogeden, og saa forundret paa ham.

»Jo. — Jeg har ladt ham gi' mig sit Ord paa, at han frivillig skulde vende tilbage i Arresten.«

»Og det tror De han gjør?«

»Jeg haaber det — og forresten tror jeg det ogsaa. Det er en egen Sag, naar man har givet sit Ord. Et Ord, som giver et Løfte, er et Æresord.«

»Ja ja. — Vi kan jo paa den Maade faa en ny Kategori af Straffefanger: Gavtyve, som gaar omkring paa »Æresord«. — Tør jeg spørge: er De Socialist?«

»Jeg er det maaske — til Hælvten. Jeg er det ialfald ikke længer end Retten naar. Den nævnte Gut — thi han er ikke over en Snes Aar, er forresten ikke saa stor en Gavtyv, som det synes. Jeg havde ham længe for mig, og ved at snakke med ham fik jeg Syn paa hans gode Sider. Hans Fa'r er død, og Mo'ren er svagelig. Han havde en liden Bror, som var svært angreben af Halssyge; da var det, denne gik til Olaus Jonson og bad om at laane en Hest for at ride efter Lægen. Det fik han Nej til. Saa gik han tilfods, men det var

to Mil — og da han kom igjen op ad Dagen, var Bro'-ren død. — Det var for at hævne dette, han skar Halen af begge Hestene.«

»Ja — men det kan Loven ikke befatte sig med. Det, han har begaaet, er en Forbrydelse, ergo faar han sin Straf derefter.«

»Ganske rigtig,« svarede Lensmanden. »Loven er en Idé — men Dommeren er et Medmenneske! — Jeg forstaar naturligvis nok, at jeg ved at lade Gutten gaa løs, har risikeret Noget, men enten-eller! Vilde jeg redde ham fra det som var værre, fik det ske paa den Maade.«

»Ja ja, vi faar se. Det er jo af den Slags Ting, som kun kan dømmes efter Udfaldet. Jeg skal med Fornøjelse støtte Dem hvor jeg kan. Hvad Lensmandsgaarden angaar, da véd jeg jo, at Boligen er temmelig forfalden, og at De med Rette kan forlange den istandsat.«

»Jeg takker Fogeden! Men bry' Dem ikke, Huset er bra nok til mig.«

»Naa, naa, min kjære Lensmand! De er da endnu en Mand i Deres bedste Aar.«

Lensmanden saa mørk ned for sig og svarede ikke.

»Ialfald har De endnu Livet for Dem, og jeg véd ikke, hvorfor man skulde gjøre sig det værre end det er? Skjæbnen sørger jo i Regelen for at vi ikke blir forkjælede.«

Da Lensmanden heller ikke svarede paa dette, ledte Fogeden Ordet hen paa et og andet kommunalt Spørgsmaal, og der opstod en liden Meningsveksel. Fogeden holdt sig til det Traditionelle, og Lensmanden, som stod ganske paa Nutidens Grund, foregreb den naturlige Udvikling og fremsatte som Mangler hvad der simpelthen kun var en Umodenhed.

Det var fra Fogedens Side det gamle Slagord: Norge var et fattigt Land — der maatte spares — —

Lensmanden forfægtede kraftigt den Sætning: at Sparsomheden burde aldrig gaa Smaahedsvejene i Folket.

Fra Smaat til Smaat kom man ikke videre end til Smaat igjen — større Maal krævede større Omsigt, og man kunde være sikker paa ved Ordet »Fremgang« altid at faa selv Smaafolket med sig. Alle vilde igrunden ind i et større Far. Det kom kun an paa at give dem de rette Anførere. Den, som banede sig Vej med Flaget i Haand, fik altid kjække Folk efter sig, selv om det kneb, — men de, som krøb, fik ikke Andet til Følge end Krybet. For dem var og blev Norge et fattigt Land — for Hine derimod var det efter sin Maade ligesaa rigt, som de andre Europas Lande.

Fogeden gik op og ned af Gulvet, som han overvejede det Sagte, og Lensmanden sad med Haand under Kind, som han tænkte videre frem, — Ingen af dem gav Agt paa Tredjepersonen, der dog fulgte deres Ord med levende Agt.

»Og med slige Grundsætninger begraver De Dem her inde i en Smaabygd!« udbrød Fogeden med Liv. »De er jo Fremtidsmanden, Hr. Gram! De er ham i Sind og Skind! Hvorfor i Alverden har De taget Post her, hvor Ingenting er at gjøre? De hører jo netop til paa Udenværkerne.«

Lensmanden saa ham et Øjeblik fast i Ansigtet, og det syntes som han vilde fremkomme med en Forklaring. Men en træt Tanke fik hurtig Magt over ham, og med et Udtryk, som: hvad hjælper det Altsammen, rømmede han sig og stod op for at gaa.

»Det er sandt,« tog Fogeden raskt Ordet. »Jeg maa da præsentere Dem for min Datter — min eneste! og tillige Husets Herskerinde. Naa — de nærmere Betegnelser er jo overflødige.«

Lensmanden vendte sig forvirret til den Side, hvor Fogeden pegede hen, og saa da først den tredje Nærværende i Stuen. Han fik dog heller ikke nu et Ord frem, men stod som han var slaaet af Overraskelse.

Ahlet gik med udrækket Haand imod ham, og bød ham sit Velkommen.

Men alligevel blev det ikke til Andet end en stiv Kompliment; thi idet de stod Ansigt mod Ansigt, var det som deres indre Væsen mødtes og drog Kjendsel paa hinanden.

Pludselig fløj en Skygge over Mandens Aasyn, som han var bleven greben i en Brøde. Uvilkaarlig slog han Øjnene ned, og da han tvang sig til at se op igjen og mødte Forundring i det klare Opsyn af hendes skjønne Øjne, veg han tilbage, famlede om sig efter Hat og Stok, og blev endelig saameget Herre over sig selv, at han fik sagt Farvel, hvorpaa han skyndte sig ud af Døren.

»Det var sandt for Herren, det mærkeligste Optrin jeg har været Vidne til,« sagde Fogeden leende. »Han stod jo overfor Dig som om Du havde været Kongens eller rettere Vorherres særlig bestaltede Opdagelsesbetjent!«

»Hvem — var det — Menneske?« sagde Ahlet hen for sig, og blev fremdeles staaende, hvor hun stod.

»Vel nærmest en Fantast,« sagde Fogeden.

»Aa! Saa han ud til at bygge Luftkasteller, han? Nej. Der var noget helt Andet ved ham. Han saa snarere ud til at have forbygget sig.«

»Du mener, at han har villet opføre et større Bygværk end han har havt Materiale til?« spurgte Fogeden.

»Han kan godt have havt Materialet, Far, — men Ingen kan bygge helt alene, — sæt han har faaet en daarlig Medhjælp, eller endnu værre: at han har havt Forargelsen til Raadgiver. Husk Eventyret om Troldet, som rev ned hver Nat det Mesteren byggede op ved Dagslyset.«

»Men det var fordi han havde lagt Grunden paa et uret Sted.«

»Han skulde naturligvis først have forhørt sig paa sine bønfaldende Knæ hos de gamle Ordensmestre i Samfundet: hvorledes og i hvad Maal og Maade han turde bygge?«

Fogeden saa lidt forundret paa hende. Han havde ikke før hørt hende bruge Haansord. »Ogsaa det,« lempede han. »Det kan jo aldrig skade at høre sig for hos Erfaringen.«

»Men Du nævnte ham selv en Foregangsmand. — Slige Folk maa vel vove Noget for egen Regning?« sagde hun.

»Det indrømmer jeg. Men gaar de altfor hart paa — ja gu' faar de Bums! Og det kan jo være, han har prøvet det. Han havde absolut noget Hovent ved sig.«

»Jeg synes ikke det tyder paa Hovenskab, at han, som dog vist er en dannet Mand, har søgt Lensmandsposten her,« svarte hun. Det var, som hun følte sin egen Tanke krænket ved Faderens Maade.

»Aa,« fortsatte han med stor Ro. »Der er saa mangen stolt Nakke, som har bøjet sig for Nødsfald, og denne her Lensmand ser mig just ud til at være En af dem, der er kommen paa Kant med Samfundet, og har maattet retirere.«

»Naturligvis! thi Stoltheden taales jo ikke. Vi faar Lov til at være stolte af alt det, som vi har for Ingenting, men at være stolte af det, vi véd med os selv, nej. Og hvordan kan dog ikke et Menneske i Stilhed og i sit eget Sind stride for Guds Sag!«

Fogeden hørte næsten forstenet paa Datterens Ord — hvorfra havde hun disse Tanker? Havde der altsaa uden hans Vilje og Vidende og ved egen Hjælp udviklet sig en aandelig Kraft i hans Nærhed fuld færdig til at begynde en Kamp med Samfundet paa Menneskerettens Grund?

De sad længe hen i Stilhed, altfor overvældede til at føre Talen videre paa saa vanskelige Veje — thi det er jo ikke fuldt saa svært at svinge op paa Højderne, som det er at bane sig Vej henover dem. — — —

Endelig ankom Meldingen om Løjtnant Borks gjentagne Frierbesøg. Det satte ikke Huset paa Kant, men det gav Uro. Det var heller ikke de paagjældende alene,

som fik spændte Tanker i den Anledning, men det var Kjendinger fra Fjernt og Nær, som med Forventning imødesaa Forlovelsen. Ahlet var i høj Grad respekteret af Folket, og uagtet de Allerfleste havde tænkt sig hende løftet højere paa Straa ved sit Giftermaal, var de dog saa temmelig enige om, at et forelsket Par alligevel var af første Rangs Folket! Og da der i Sammenhæng med Forlovelsen var Udsigt til en Række muntre Fester, fremkom ingen Indvendinger af Betydning.

Da saa Niels Bork endelig præsenterede den samme livlige Person som Aaret før — svajende hid og did som en solbestraalet Silje i Vinden — vakte han formelig Begejstring. Og det forstod han; thi han bevægede sig i den festlige Rus med en vidunderlig Lethed — ja man kunde næsten sige Uskyldighed. Han havde af Naturen den Evne, at kunne vinde Folk, og han benyttede sig af den — var han ikke i sin gode Ret?

Selv Ahlets kjølige Væsen, der mere var som en Søsters Overbærelse end som en Bruds Betagenhed, var han blind for. Han gjorde sin stormende Kur uhindret, og at hun i Grunden ikke tog imod den, skjønnede han ikke. Han sagde hende de vakkreste Ord, som fandtes i Kjærlighedens Tungemaal, at hun snart lo, snart rystede paa Hovedet til det. Det var nu hendes Maade! — Han var ligesaa sikker paa hende som paa sig selv, og da stod det jo fast som Fjeldet!

Desuden, han havde saa meget Andet, som skulde skjøttes! Han skulde godsnakke med Onkelen, — Faderen havde jo sagt til ham: »Først og fremmest skal Du sørge for at staa Dig godt med Onkel Jørgen.« — Ja, det skulde Niels nok sørge for! Han havde allerede slaaet paa at faa en vakker Ridehest, da han havde Haab om at komme ind i Artilleriet — aa nej, han skulde nok ikke forsømme sig. Men desforuden var der en Mængde forbindtlige Ord og Hilsninger, som skulde besørges i Øst og Vest. — Her var det et Knib i Kinden paa en vakker Jente, hist et Haandtryk til en rask Gut

— overalt maatte der passes paa, at ikke Ilden gik ud! Det var ikke absolut sprungen til at være Alles Yndling.

Herpaa gav nu Fogeden nøje Agt, skjønt det syntes ikke saa, og mere og mere ængstedes han for Ahlet; thi hun lod jo som hun fandt sig i det. Hvorledes kunde hun med sin højtstræbende Aand gaa ind paa Sligt, var det kanske fordi hun oversaa det? Men vilde hun dele Livets Kaar med ham, maatte hun jo ogsaa dele Aandens, og sikkert var det, at om end Forelskelsen fulgte dem et Stykke, vilde Nøgternheden dog straks følge den i Hælene.

Han lod dem imidlertid raade sig selv. At røre ved Ilden, enten det saa var for at slukne eller for at friske den, havde saa mangen Gang voldet Skade — de Unge skulde beholde Valget frit til begge Sider.

Men Dagene gik og blev til Uger, og den Forventning, som laa i Luften, blev efterhaanden til Forundring, der avlede Tvivl. Havde det Hele da bare været et Narrespil? Da syntes det lidet passende for Folket paa Fogedgaarden.

Endelig tog Fogeden den Bestemmelse at gjøre et Lag for Brodersønnen, og dette hjalp lynsnart den sunkne Stemning paa Fode. Et Selskab under disse Omstændigheder kunde blot have en Mening!

»Jeg kan jo ikke undgaa at be' Folk til mig, naar min Brorsøn er her i Besøg,« sagde han til Datteren. »Uagtet jeg gjør det nødig.«

Hun saa spørgende paa ham.

»Ja, Sagen er jo den, at alle vore Kjendinger — og forresten Niels med — vil tro, at det skal være en Deklarationsfest.«

»Ja — det er sandt,« hviskede hun ængsteligt.

»Ja — men sig mig, siden vi nu er ved det Punkt: har I Unge da endnu ikke beraadt Jer med Gud og med Jeres egne Hjerter?«

Ahlet sad en Stund med lukkede Øjne uden at svare. Saa slog hun dem paa en Gang vidt op, og saa paa

ham med sit forskende Storsyn. »Aa, Fa'r! Om Du kunde forstaa mig.«

»Prøv paa Barn,« bad han. »Ingen kan vide, hvad Forstand der er, før den bli'r prøvet. At jeg gjerne vil forstaa Dig, kan Du jo ikke tvivle om.«

Ahlet taug igjen en Stund, det var som om hun samlede sig. »Hør Far,« begyndte hun. »Jeg mente, at min Kjærlighed skulde kunne drage hele Livet ind i sig. Alt, hvad jeg tænkte og gjorde, maatte begynde og ende i den, at da først blev jeg til et Menneske. — Aa, hvor jeg har længtet efter Kjærligheden — det store Lys over Alverden! — I hele den lange Vinter har jeg gaa't her og tænkt paa det. — Ustandselig har jeg arbejdet paa at vokse i Aand og Sandhed, for at skaffe Plads til den —«

»Og hvad har Du da tænkt Dig om Niels?« spurgte Fogeden tøvende.

Hun drog et dybt Suk. »Om Niels — ja, Fa'r — jeg har været forelsket i ham, men jeg er det ikke længer. Var det ifjor kommet til en Afgjørelse, havde jeg vist forlovet mig med ham — iaar kan jeg det ikke. Jeg har nu havt Tid til at tage Maal af min Fordring, og Maalet passer ikke paa ham.«

»Nu kjender jeg Dig igjen!« udbrød han lettet. »Men Niels, hvad gjør vi med ham? Han er dog vist meget forelsket i Dig.«

»Aa, det er kun paa en Maade, Fa'r. Han ramser op en hel Del lidenskabelige Ord uden Lidenskab, — han ser forelsket paa mig, men der er ingen Elskov i hans Hjerte. Var jeg bleven forlovet med ham, havde hans højeste Begejstring været den, at vi tog os godt ud sammen. Nej — han elsker kun sig selv — men derfor maa ogsaa Alle være forelskede i ham — jeg med naturligvis! Jeg skulde kun gaa i Spidsen for den hele Sværm af Beundrere, som han ikke kan undvære.«

»Hans Fordringer ere ikke store,« afbrød Fogeden.

»Just det er Ulykken. Husker Du kjære Fa'r, hvad den nye Lensmand sagde her forleden? Med smaa Fordringer gaar man fra Smaat til Smaat, og det ender i Ringhed, — med de store Krav gaar man frem, og Fremgang skal der være.«

»Ja i Folket, det indrømmer jeg — men i Ægteskabet?«

»Aa Fa'r! dér just skal Kravet være stort. Lad bare Manden stille de store Krav til sin Hustru og Mage, derved vokser hun væk fra Ringeagten, og bliver istand til at fostre Storheden omkring sig. Intet gjør en Kvinde saa stolt og fri som en Mands Kjærlighed, naar den har fæstet Grund i hendes Væsen for Tid og Evighed. Da kan Skjæbnen ramme hende, men det som hedder Verden, med sine mange Fangarme, naar hende ikke. Og Folket er dog vel i Hjemmene, og Hjemmene i Folket?«

»Ja ja, mit Barn, Du har Ret. Jeg mærker paa det Hele, at jeg er en gammel Sinke. — Tiden er løben fra mig, derom belæres jeg af min egen Datter.«

»Aa, kjære Fa'r! Hvor de store Spørgsmaal skulde besvares, har Du vist endnu aldrig vaklet.«

»Maaske har Du Ret. Men for Øjeblikket er det nu Dig, som har klaret Hovedsagen, der er tilbage for mig kun et Par Ting, som vel nærmest kan kaldes Bisager, men det kniber med at faa dem afgjort — ikke saadan i en Haandevending som Ja og Nej — men Du forstaar mig — honnet skal det være!«

»Kjære Fa'r, lad os give det Gode saalangt, som godt kan række.«

»Ganske vist — det burde jo række længst. Forresten har jeg en Idé —«

»Med Hensyn til Niels?«

»Ja, mit Barn. Med ham er det jo vigtigst at faa det Gode ud af det. Hvad Andre dømmer og forhandler sig imellem er mig det Samme, men han er min Brorsøn! Ganske vist har hans kjære Papa ved dette Frieri

tænkt ikke saa lidt paa min bekjendte gode Formuestand — men alligevel han er min eneste Bror, og hans Søn skal behandles honnet. Jeg er forresten vis paa, at Du har Ret, naar Du mener, at hans ustyrtelige Forelskelse ikke stikker ret dybt, og at han er altfor glad i sig selv til at hengive sig i Følelsen for en Anden. Og da den Slags Selvglæde plejer at lide af Forfængelighedssygen, faa vi se til at finde et Middel imod den. — Men for Dig, Ahlet, mit eneste Barn! hvor findes Raad for Dig? Du længter efter Kjærligheden — den, som skal kunne bære et helt Liv. — — Den falder jo ikke ned fra Himlen eller skyder op af Jorden, der maa et Menneske til at frembære den — en Mand, — ja mit Barn, en Mand, det er Ordet uden Omsvøb — men hvor finder vi ham? Han gaar sandelig ikke omkring mellem Dusinmenneskene — jeg øjner ham ialfald ikke, om jeg saa satte to Par Briller paa.«

»Gud signe Dig, Fa'r!« afbrød hun halvt i Graad og halvt i Latter. »Vær bare rolig Du. Skal Nogen finde ham, tror jeg det maa blive mig selv. — Og finder jeg ham ikke, vil jeg dog vedblive at være trofast mod mit Hjertes Drøm. — Og nu, Fa'r, taler vi aldrig mer om dette?«

»Det være Dig helligt lovet, mit Barn!«

Imidlertid vedblev Ahlet uanfægtet at gaa sin egen Gang. Hun fortsatte sine drømmende Vandringer i Skoven, snart med Faderen og snart alene, saa som hun var vant, og her var det eneste Punkt, hvor hun bestemt afviste Fætteren. Paa aaben Vang og Vej, hvor Dagklarheden paa saa mange Maader gik imellem, kunde han frit give sig hen i sit ungdommelige Kurmageri, der saa aabenbart fornøjede ham selv, men paa Skovens halvdunkle, ensomme Stier viste hun ham fra sig —

simpelthen som en Fredsforstyrrer, og han var trods alt saa barnlig sindet, at han holdt sig dette efterrettelig. Hans Respekt for Kusine Ahlet var i sin Grund meget sandfærdigere end hans Forelskelse. —

I de første Dage efter Besøget paa Fogedgaarden krydsede Lensmanden et Par Gange hendes Vej, og naar Faderen var med hende, kom det gjerne til et kort Ordskifte, et Spørgsmaal og et Svar i Forbigaaende. Men naar hun gik alene, fik Møderne en helt anden Karakter; thi uagtet han skyndte sig forbi hende, næsten som skrækjaget, fæstede han dog et saa brændende og bønfaldende Blik paa hende, at det talte mer end mange Ord.

Ahlet skjælvede af Sindsbevægelse — hvad mente han med dette? Hvilede der en Ulykke paa ham, som han trængte til at aabenbare for et Menneske, og var det kanske Noget, han ikke vovede ligeud at sige til Fogeden, men som han vilde have ham sagt gjennem hende? Hvorfor talte han da ikke? Hun viste ham jo med hele sit Væsen, at hun havde Sympathi for ham. — Haabede han maaske paa, at hun vilde tage Ordet først? Ja, hvorfor ikke? Visselig kunde en Kvindes første Ord være ligesaa berettiget som en Mands. — Hun vilde vove det! Det Menneskes Øjekast blev mer og mer bønfaldende — det var næsten som en Hungerpint, der bad om Brød.

Men ved at komme til denne Slutning fik paa en Gang alle hendes ubestemte Længsler et Maal — en Gjenstand, og medens hun med højsindet Forsæt belavede sig paa at lindre en Andens Hunger, mættede hun i Sandhed sin egen.

»De holder da af Blomster, Lensmand?« kastede hun rask imod ham, og uagtet hun skjalv til sin inderste Grund, hørtes det saa let som et Fuglekvidder.

Han veg tilside og saa skræmt paa hende. »Jeg véd ikke, Frøken, det gjør jeg vist.«

Hans Forvirring gjorde hende lidt modigere, og idet hun talende gik fremad, nødte hun ham til at følge med. »Der ligger jo et godt Havestykke til Lensmandsgaarden,« fortsatte hun. »Den afdøde Lensmand lod det rigtignok overgro med Ukrudt, men det kunde nok ryddes.«

»Jeg tror det gjerne,« svarede han, »men en ret Ryddingsmand er jeg ikke. Der hører baade Tro og Kjærlighed til, — jeg passer bedst i et Vildnis.«

»Vil De dermed sige, at De er uden baade Tro og Kjærlighed?«

»Det er jeg vist.«

»Uden Skjønhedssans — og uden Fremgangslyst?«

»Desværre!«

»Og med en slig Ørkentanke har De valgt dette ensomme Sted?«

»Jeg havde ikke noget Valg, Frøken. Jeg fik et Tilbud — vilde jeg ha'e det, kunde jeg ta'e det — vilde jeg ikke, kunde jeg lade være.«

»Med andre Ord — De fik et Naadsensbrød?«

»Ja.«

»Det havde jeg ikke taget imod i Deres Sted.«

»Er De sikker paa det, Frøken?«

»Ja, derpaa er jeg fuld sikker,« svarte hun, og saa ham stolt og fast ind i Øjnene.

Der fløj et smertefuldt Drag over hans Ansigt, og han sænkede Øjenlaagene. Saa hilste han ærbødigt og gik. Hun saa en Stund efter ham. Det var jo som han stupede fremover en Ujevnhed ved hvert Skridt, og dog skyndte han sig afsted som en Flygtning.

Hun vilde kalde ham tilbage, men hun kunde ikke. Forstod han da ikke, at hun af ganske Hjerte havde tilbudt ham sin Medfølelse — og saa var det endt med, at hun havde fornærmet ham. Istedenfor at lindre de skjulte Saar havde hun revet dem op. Hvad vidste hun egentlig om, hvor nær nødt et Menneske kunde blive?

Hvor kunde hun være den forstaaende Trøster, hun, som ikke selv havde lidt Noget?

Under dette smertende Selvforhør var hun naaet hjem til Fogedgaarden. Her mødte hun Niels Bork i den fornøjeligste Lek med at oplære Gaardshunden til at sætte sig og præsentere Gevær.

»Aa, Du Guddommelige, kommer Du endelig der!« raabte han hende imøde. »Altid naar jeg helst vilde snakke med Dig, er Du borte. Og nu har vi saa kort Tid til at være sammen i.«

»Tror Du ikke, Fætter, at Du omtrent har sagt alt det, Du har at sige?« spurgte hun, idet hun gik videre.

»Langtifra!« raabte han og sprang efter hende. »Men vent bare, jeg skal nok faa Dig til at høre paa mig.«

»Og til at sidde og præsentere Gevær for Dig — i hele mit Liv — Du ta'r fejl, Niels. Jeg er ikke nær saa lærvillig som Pasop.«

»Kjærligheden er altid lærvillig, Ahlet«.

»Ja, den er vistnok lærvillig, mer end noget Andet her i Verden, — men jeg lærer dog aldrig af Dig, Niels.« Og dermed tren hun ind i Svalgangen.

Niels saa lidt uvis efter hende, til hun havde lukket Døren, saa rettede han sig kjækt, fløjtede op i Luften, trak sin Stok fra den præsenterende Pasop, gav den et lidet Rap til Afløsning — og marscherede sejersikker ind over Bygden. »Slig var alle Fruentimmer! Det skulde synes som de vare uindtagelige Fæstninger, og dog vilde de Intet hellere end kapitulere — bare gaa paa! — Men hun skulde se ham tilhest! — Fanden ogsaa, at han ikke skulde faa Onklen gjort saa myg, at han aabnede for Pengesækken. Han burde vist fyre lidt stærkere paa med Hensyn til ham, og derimod tage det lidt kjøligere med hende. Hun var bleven altfor sikker, og det vidste han fra sig selv, at det var svækkende.«

Medens nu Niels Bork paa den Maade søgte ved Forelskelsens løse Taktik at naa Maalet ad en Omvej,

førtes Ahlet ved Sympathiens hemmelighedsfulde Ledning lige imod Indgangen til Kjærlighedens rige Land.

Da hun i Nattens Ensomhed ufordulgt kunde hengive sig til Overvejelsen af det korte Møde med hin gaadefulde Mand, og hun efterhaanden gjennemgik: hvad hun havde sagt — og hvad hun havde villet sige, følte hun sin Uret saa dybt, at den rejste hele hendes Følelse op i den Afbigt, hun mente at være ham skyldig. I dens varme Skjær fik da ogsaa hans mørke Aasyn et andet Udtryk og hans Skikkelse et højere Præg. Mer og mer fængsledes hun af den Intelligens, som lyste frem af hans strenge Drag, Inderligheden i hans Røst, ja selv af den hovmodige Kulde, hvormed han havde vist hende fra sig, thi det var jo egentlig den Karakterens Stolthed, hvormed enhver Mand og Kvinde havde Ret til at holde dem tre Skridt fra Livet, som uden at bringe nogen Hjælp indblandede sig i deres personlige Kamp med Samfundet.

Men hun vilde jo bringe Hjælp!

Da steg der en sagte tonende Røst i hendes Sjæl og sagde: »Kvindens Hjælp er Kjærligheden.«

Hun skjalv — Kjærlighed? Ja — hun kunde elske ham! Og pludselig stod hele Kjærlighedens Materiale, som hun i den lange Vinterdrøm havde samlet, i lys Lue. Med ham kunde hun leve Tankens Liv, ved hans Kjærlighed kunde hun vokse baade for Gud og Mennesker.

Og bestandig sikkrere og mere henrykt fulgte hun Fantasien, der i Sommernattens Stilhed og dæmrende Lysning fandt en Udvej for alle hendes Ønsker — til hun omsider sov ind i Lykkens rige Land.

Da hun vaagnede og keg sig omkring i Dagklarheden, var Fantasien taus, og Fornuften havde taget Ordet: Hvad var det for et Vanvid, hun havde hengivet sig til? Var hun da saa sikker paa at have set rigtig, idet hun syntes, at hans Adfærd havde forraadt en stigende Lidenskab? Maaske var den Mand gift og havde

Hustru og Børn andetsteds? Kunde ogsaa være, at han var ulykkelig gift og at netop deri bundede hans Tungsind?

Saaledes gik paa Kryds og Tvers hendes Tanker — fra hvad hun vidste til det hun anede og frygtede, men enig blev hun dog omsider med sig selv deri, at hun vilde retfærdiggjøre sig for ham. Hvem han var, og hvilke hans Kaar end var, den Ting stod fast: han havde Ufred med sig selv, og overfor den Slags Mennesker skulde man være varsom — thi det var Lidelsens Folk.

Da hun derfor op ad Dagen gik sin vante Skovtur, var hun fuldt beredt paa hvad hun vilde sige til ham, ja, hun var endog saa klar og frejdig, at hvis han skyede at møde hende, vilde hun selv søge et Møde med ham — om hun saa skulde gaa lige til Lensmandsgaarden og forlange ham i Tale!

Hele denne Indøvelse i Ret og Fornuft kunde hun dog have sparet sig.

Var hun i den forgangne Nat ved Fantasiens Hjælp naaet til at sove ind i Lykkens Favn, saa havde Lensmanden uden dens Hjælp sikkert og møjsomt arbejdet sig frem til den modsatte Yderlighed.

Som paa en Vej af søndrede Skaar havde han travet omkring i sine Tanker. Der var ved de tause Møder med Ahlet kommet Noget til Live i ham, som endnu ikke havde levet — det var Respekt for Kvinden. Han blev næsten forskrækket for det; thi han havde en Følelse, som om Noget løsnede i hans Væsen. — Det kunde altsaa hænde ham, Libertineren, som han fra et vist Hold var bleven karakteriseret, at han i ensomt Møde med en attraaværdig Kvinde havde faaet en Fornemmelse af Blygsel, og at han havde følt en Trang til at løfte sig i mandig Kraft og gjøre sine Evner gjældende.

Var det da muligt, at alt det Ukrudt, han havde samlet og givet Vækst i sin Sjæl, at det kunde rykkes op med Rode, og at hans Liv kunde fostre en ny Plantning?

Men nu laa jo Alting, baade Ondt og Godt, sammenstyrtet i den gamle Forvirring efter dette Møde med hende! Hun var aabenbart mødt frem med et godt Tilbud, og han havde saa at sige slaaet hende det ud af Haanden med sine bittre Svar. Der var saa meget gaaet i Stykker for ham i den forgangne Tid, skulde nu ogsaa denne Glæde falde hen som et Skaar?

Det var da heller ikke for at træffe hende, at han næste Dag atter gik den kjendte Vej i Skoven; thi han havde intet Haab, han gik den blot fordi han kunde ikke være noget andet Sted. — Og saa kom hun jo gaaende der borte mellem de mørke Graner! vidunderlig lys og kvindelig fuldbaaren. Og han skjønnede, at hun kom for at mødes med ham. — Var han da værdig en saadan Tillid? Ak, hvilken Lægedom der strømmede imod ham fra dette Syn! Intet paa Jorden var dog istand til at lindre det sønderrevne Hjerte saa som Tilliden!

»Frøken Bork!« udbrød han og ilede hen imod hende med udrækket Haand. Og da hun med rolig Sindighed lagde sin Haand i hans og saa ham klart ind i de lysesky Øjne, da kunde det have kostet hans Liv, han havde dog kysset den fine Haand og trykket den imod sin brændende Pande.

»Tilgiv!« bad hun, og vilde drage sig lidt tilbage.

»Aa, lad mig beholde Deres Haand!« bad han. »Jeg er i denne Stund som En, der paany skal lære at gaa — lad mig beholde den! Tilgiv mig mine bittre Svar igaar. Hvad var det, jeg sagde — at jeg likte mig bedst med et Vildnis, tro det ikke, Frøken! Jeg ejer endnu Skjønhedssansen, og jeg kan endnu skjælve, som jeg gjør i dette Øjeblik, naar jeg staar overfor dens kvindelige Majestæt.«

»Men husk,« afbrød hun halvt forskrækket og halvt glad. »De erklærede, at De havde hverken Tro eller Kjærlighed — saa som en Ryddingsmand burde have den.«

»Det gjorde jeg, og jeg mente det — det blev talt ud af gammel Erfaring. Men Hjertet er en svigefuld Ting, Frøken. Det kan i aarevis faa os til at tro, at vi er færdige med Livet — det kan synes, som det var et tomt og gissent Kar, — og saa kan det dog i et eneste Aandepust fyldes, til det gaar ud over Randen.«

Hun saa paa ham — havde han endnu det lyssky Blink i Øjnene? Nej! — Men det var Lyset fra en Ildsjæl, som flammede hende imøde, og saa blev det hende, der sænkede Blikket. — I denne Skygning kom dog Fornuftens stille Spørgsmaal frem paany: hvem var han? Hvad hed det Skjær, hvorpaa hans Livsbaad var strandet?

Følte han maaske samtidig det kjølige Pust af denne Fornuft imod sig? Han slap hendes Haand med et Suk, og Flammen i hans Blik døde hen. Det var som han paa engang tabte Liv og Haab.

Ahlet forstod det, og saa smilende paa ham. »De er altsaa dog en Ryddingsmand?«

»Ja! Saavist som De kan og vil stole paa mig, Frøken!«

»Det kan og vil jeg!« svarede hun og saa ham i Ansigtet med sit fulde Klarsyn.

Dermed gav de hinanden Haanden og skiltes. Men hvor trøstefuld han end gik fra hende, de fredløse Tanker fik dog snart sin gamle Magt over ham. Han vilde ganske sikkert være den Ryddingsmand, som han havde lovet hende, men han kjendte sin Vej, han vidste, at han maatte gjennem haarde Stykker, og svært maatte han stride, før han fik Grunden renset til en anden Plantning.

Han kunde heller ikke fuldføre det alene. Han maatte have Hjælp! — Ikke en Haandsrækning, men den Hjælp, som kom levende fra Aand til Aand. — Var der kanske alligevel en Gud i Himlen?

Det Spørgsmaal havde han i mange fortvivlede Stunder gjort sig selv, men Alt hvad der rørte sig i og

omkring ham havde givet sit mistrøstende Svar. Nu derimod skinnede der noget Lyst op af hver Synkning, og det Bundløse var dækket. Hvor haardt han stred, gik han dog ikke længer vild i sig selv; thi hendes Skikkelse fulgte ham, og hendes lyse Smil gav Vinket fremad.

Der maatte jo være en Gud i Himlen!

Hvorfor skulde ellers Gudstanken være vaagnet i ham samtidig med Kjærligheden til hende?

Den Olding, som var bleven hans Redningsmand i Fortabelsens Stund, havde sagt: Mennesket har tre Storstevner med Gud. Det første, hvor han paa Moderskjødet faar Vigselstegnet fra Barnetroens Himmel, det andet, hvor han Haand i Haand med sit Hjertes Mage skal grundfæste Guds Rige paa Jorden, — og det tredje, da han fra Dødens mørke Indgang skal kunne se Himlen aaben. Kan han fra Stevne til Stevne spinde sin Levneds Traad saa fast, at den ikke er søndret, da har han fuldført Livets Vandring som den af Gud er anordnet. Men sprænges Traaden, saa den lige Vej fortabes, da lære han af Skjæbnen den Kunst og Flid, at binde den igjen tilsammen.

Det gjorde ham godt at overveje disse Ord, som han gjennem saa mange pinlige Sammenstød med Livet ikke havde tabt af Minde, uagtet han ofte havde ladet haant om deres Værdi. Nu traadte de frem for ham fra den lyse Grund, som bar hendes Skikkelse, og for første Gang fik han aaben Syn og Sans for Meningen.

Ja, hans Levneds Traad var sønderreven paa mer end et Sted — optrevlet og forslidt holdt han den frem for sig! Havde han da nu lært af Skjæbnen den Kunst og Flid, hvormed den atter kunde føjes sammen? Dette Spørgsmaal gjorde ham saa ræd, at hans Hjerte skjalv.

At han havde lært Mismod, Had og Foragt, var nok ikke det, som gav ham den rette Kunst og Flid — — ved hendes Haand, med hendes lysende Storsyn for Øje lærte han det kanske?

Men var han ikke forrykt, som vovede at tænke saa vidt? Hvorledes skulde han kunne møde frem for hende med sit forkludrede Liv? Han kunde nok trodse paa sin Mandighed overfor Verden, men stille den op Side om Side med hende — nej! Hendes Kvindelighed var ikke den traditionelle med Undseelsens halvsky Øjekast, og med sin Mine af Underordnethed, som ikke var Andet end et Fangegarn, hvori Manden med sin Selvherskertrang saa hurtig lod sig indvikle, — ikke heller var det Nytidens fripostige Krav paa Ligestillethed, men det var hin rene menneskelige Bevidsthed, som kjendte sig at være ét med Manden i guddommelig Rang og Ære.

Og hende vovede han at tænke sig som Livsledsagerinde, han var jo gal! — Han brast i en Haanlatter over sig selv, der endte med Graad. Og han græd længe, til Spændingen lidt efter lidt hørte op og han følte en Lindring, som gav Trøst.

Da lød hin forunderlige Hvisken i Sjælens Inderste, som den Ulykkelige pludselig kan høre, naar han er kommen tilbunds i sig selv — der hvor ingen Udflugter træder imellem Sandheden og dens Erkjendelse — er det Guds Røst?

Det hviskede: Kun sand Kvindelighed kan helt blive Mandens Frelse.

Han aandede op ved den Tanke, som en Syg, der efter kvalme Dage føler det første Pust af Sundhedens friske Luft. Der var altsaa en Mulighed, som ikke skuffede — men den var alligevel betinget: elskede hun ham — eller var det alene en stor højsindet Medfølelse?

Der var Plads nok mellem de to Punkter til at tumle omkring med en ængstet Tanke — thi det var jo mellem to Tilværelser!

Imidlertid var der Liv og Travlhed paa Fogedgaarden, og uagtet Ahlet havde et Tankearbejde, som nok burde have fritaget hende for Husflidens Paalæg, var hun dog en ivrig Medhjælperske. Et Selskab hos Fogeden havde med Rette et stort Ord paa sig, og krævede selvfølgelig megen Omtanke.

Endog Fogeden tog ikke saa lidt Del i Anordningen, og skjønt han paa ingen Maade var hvad man kalder en Kjøkkenskriver og endnu mindre Pottekigger, fordrede han dog en nøjagtig Opgivelse af baade Retterne og deres Tilberedelse. Ingen blev set paa Fingrene, fordi de brugte meget, men strengt vaagede han over, at hvad der brugtes var af første Sort.

Ved dette Samvirke udvekledes Smil og Haandtryk mellem Far og Datter, thi de var i den Slags Sager ganske enige. Hun var i Husholdningsvæsenet opdraget til at følge hans Raad, og hun havde desuden levet længe nok til at erfare deres Paalidelighed.

Men nu kaldte han hende ind til sig paa sit Kontor — der var en anden Sag, som skulde grejes, og uagtet han mente at være den fuldt voksen, vilde han dog høre hendes Mening.

»Jeg tænker paa,« begyndte han, »hvordan vi skal forholde os overfor Lensmanden, om vi skulde sende ham en Indbydelse, eller —«

»Eller hvad?« spurgte Ahlet.

»Eller fuldkommen ignorere ham.«

»Var det ikke Synd?«

»Ja — Sagen er den, at jeg igaar har modtaget et Brev, som aabenbart er skrevet for at give mig en Advarsel med Hensyn til Lensmanden. Den samme Herre skal have et temmelig makuleret Rygte.«

»Du tror det ikke, Far!« udbrød hun.

»Jeg véd sandelig ikke, hvad jeg skal tro. Han er mig under alle Omstændigheder en uklar Personage.«

»Saa hjælp Du ham til at klare sig, Far. Husk hvor Mange, Mange, der ved Forholdenes Magt er kommen

til at staa i Skyggen. Naturligvis bli'r de staaende der, — hvem vil ulejlige sig med at faa dem ud i Dagen? Og mørkere og mørkere bli'r det om dem. — Ak Far! tror Du ikke, at mangfoldige af disse formørkede Mennesker vilde vise sig at være baade gode og skjønne, naar der pludselig faldt et klart Lys over dem, saa Folk fik Syn paa, hvordan de egentlig ser ud?«

»Jeg tror nok, Du har Ret, min Datter. Der er bare det — at har den Mand Noget bag sig, som helst maa være skjult, da gjør han vel rettest i at holde sig for sig selv — hvad det jo og lader til, at han vil.«

»Jeg synes, Far, at rettest var det, om han gik paa.«

»Du kjender ikke Samfundet, Barn — det tilgiver aldrig.«

»Samfundet vil dog Fremgang, kjære Far! Og al sand Fremgang er jo at komme fra det Ringere til det Bedre. Men da det ikke altid er sprungen til, maa Samfundet give baade Tid og Plads.«

»Det er hvad det ikke gjør.«

»Aa Far! det maa bero paa en Misforstaaelse. Under alle Omstændigheder er Fejghed dog det Samfundet allermindst bør tilgive. Naar et Menneske har forgaaet sig, og han kryber i Skjul et eller andet ukjendt Sted — for at slippe væk fra Tugtelsen, da har han jo berøvet Samfundet Evnen til at gjøre Ret og Skjel. Samfundet er vel at anse som en Slags Skole — men gaar det da an i en Skole at lade en af Disciplene gjøre alt det Ugavn han vil uden at tugte ham? Da tænkte vel alle de andre Elever som saa: det var lidet værd at opføre sig bra. Nej, naar han bare ikke lyver eller lusker sig fra det, men er sig selv bekjendt, holder han nok Straffen ud.«

»Selv om han bliver relegeret?« spurgte Fogeden med et Smaaleende.

»Aaja, Far, selv da. — Er Straffen haard, har han vel ogsaa fejlet haardt, og den Kraft, han har brugt til

Fejltrinnet, bør han da anvende til at gjøre det godt igjen.«

»Summa-summarum: Lensmand Gram skal indbydes,« lo han.

»Ikke som jeg vil, men som Du vil, Far.«

»Hvilket lyder i Hussproget paa Fogedgaarden: hvad Datteren ønsker, det vil Faderen. Nu godt. Han skal faa min Indbydelse. At han er en dannet Mand, derom tvivler jeg ikke. Og endelig: hans Rygte kommer ikke os ved. Hvad et Menneske var og hvad han kan blive, hører andre Tider til — for hvad han er, skal Nutiden give sit Honorar.«

»Far!« jublede Ahlet, idet hun lynsnart greb hans Haand og trykkede et Kys paa den. »Her er mit Honorar til Dig.«

»Du er en Smigrerske, Ahlet, og Du gjør med Din gamle Far hvad Du vil. — Jeg skal altsaa nu til at være Samfundsopdrager! Jeg er dog ræd for, at den gode Lensmand er ude over den egentlige Lærealder.«

»Den tror jeg varer ved saalænge vi lever, Far! Ja, Du ryster paa Hovedet, — men tror Du ikke, at Samvittigheden holder ligesaa længe ud som Forstanden? Og jeg tænker, at den er saa god en Læremester som Nogen.«

»Det er den Gudskelov!« svarte han med et Suk.

»Du sukker, Far — — Du har da ikke gaaet i den Skole?«

»Jo, mit Barn, det har jeg, og jeg fik saa streng en Lektie for, at jeg har behøvet hele mit Manddomsliv til for at lære den. Jeg har saaledes lært endnu i denne Stund, at man tør ikke unddrage dem sin Hjælp, som arbejder i de samme Kaar — og hvor de kanske er gaaet fast i en Sætning. — Naa, det var altsaa Indbydelsen! Den maa nemlig afsted idag, hvis det ikke skal se ud som den kom bagefter.«

»Det maa den!« udbrød Ahlet, og drog Aanden

lettet. »I Dit Sted vilde jeg stile den saadan — som det var ham, der gjorde Dig en Ære med at komme.«

Fogeden nikkede forstaaende, og satte sig til at skrive. Lidt efter læste han det Skrevne op for hende. »Det er næsten formeget — hvad?« spurgte han.

»Lad det bare gaa afsted, Far. Hvis det, som hos saamange Andre kun er et simpelt Bundfald, hos ham er en nobel Kraft, der trænger til Løftning, da vil den rejse sig, tro Du mig!«

»Ja — han skal nu ikke narre mig!« sagde Fogeden, og lagde sit gamle Ansigt i Forhørsdommerens fiffigste Folder. »Ret skal være Ret — men Uret skal fordømmes.«

Ahlet strøg ham over Panden med sin bløde Haand, og smilede fint: det stod saa for hende, at det vistnok ikke var i den Slags Snarer Lensmanden lod sig fange.

Dagen var i sin Synkning, da Lensmanden modtog Foged Borks smigrende Indbydelse. Med det Samme følte han det som Alt var i Orden. Hans evnerige Natur rejste sig og bar Hovedet højt. Han saa ikke hvad han var, men hvad han kunde have været. — Aa, hvor denne Æresbevisning smagte ham! Istedenfor den simple Drik af Syreblande og Vand, som aldrig havde slukket men bare hidset hans Tørst, var der i denne Stund rakt ham et Festbæger med duftende Vin.

»Skaal, Du min Ungdomsdrøm! Du min vingede Fod paa Ærens og Berømthedens Bane! Skaal, Du min Lykke, saa rundhaandet med Tilbud, at de halve kan vrages — Skaal, min Sundhed, mit Mod og min Lyst — ligesaamange kraftige Hænder til at gribe Glæden med, og holde den fast — — — — Aa! hvor det toner over Vidderne som et tusindstemmigt Kor af Opsange — Skaal for Arbejdet! det fremdragende, som bærer

Livet. Ingen Sag! Det arbejdsstærke Menneske finder Vej overalt. Stolt at være Menneske!«

Og videre fra Mulighed til Mulighed fløj hans Aand, der i den nyvakte Glædesstemning havde faaet hele Ungdommens Friskhed og Uerfarenhed igjen. Tyve Aar af hans Liv var fordunstet som en Drøm. Den tidlige Sommermorgen lysnede allerede over Fjeldene, og endnu gik han frem og tilbage i Stuen med stærke, spændige Skridt, og det syntes som hele hans Legeme var rejst til at gjøre et Styrketag.

Under det sneg et Menneske sig hid fra Bagsiden af Gaarden. Han syntes ikke at være ret tryg, thi han keg sig uafladelig om, og da han strøg hen langs Forhuset, dukkede han ned under Vinduerne, til han naaede Svalgangsdøren, og der gik han ind.

Lensmanden stod pludselig stille og lyttede. Der behøvedes ikke mere end en svag Famlen ved Dørtaget for at kalde ham tilbage til Virkeligheden — han var ogsaa i samme Aandedrag den han var, og ikke den han kunde have været.

Rask aabnede han Døren, men veg slaaet tilbage, thi for ham stod Gutten, som han havde ladet løbe — paa Æresord!

»Hvor kommer Du her?« spurgte han strengt, og vinkede ham ind til sig. Men Gutten var ikke istand til at svare, han gispede efter Luft et Par Gange, da brast han i Graad. »Du er altsaa rømt paany?« blev Lensmanden ved.

»Ja,« hulkede Gutten. »Jeg fik vide, at jeg om et Par Dage skulde sættes ind i Byarresten — og det holdt jeg ikke ud!«

»Ja — slig er det!« raabte Lensmanden. »I har Mod som Bjørne, naar I vil gjøre Skade, men I er fejge som Harer, naar I skal til at kvitte for det. Hvad er det for en Slags Frihed Du nu har taget Dig — den er jo ti Gange værre end Fangenskab. Du faar jo aldrig et

Øjeblik Fred, thi Du skylder paa en Maade hvert Menneske Du ser.«

»Jeg var og lige ved at gaa i Elven,« hviskede Gutten.

»Naa saadan! Og det mente Du nok var rigtig modigt? Nej, Gutten min, det var bare at gaa fra Ondt til Værre. Du fik Livet af Vorherre uden Skade og Plet, og nu da Du har vanvørret det og sat Plet paa det, vil Du smide det fra Dig igjen, som om Du ikke skulde staa Gud til Regnskab for det. — Nej, tag Du den Tvæt over Dig som Loven befaler, saa faar Du nok Fred, og kan begynde forfra.«

»Ingen vil tage mig god efter dette,« sukkede Gutten.

Lensmanden svarede ikke. Han vidste af bitter Erfaring, at heri havde Gutten Ret. Kirken uddelte Syndernes Forladelse i rigeligt Mon, og Samfundet rejste det ene Monument efter det andet til Bevis for sin humane Dannelse, — men i Grunden vidste Kirken og Samfundet det med hinanden, at de aldrig tilgav. At først naar Ydmygelsen havde faaet Personligheden under sin jernskoede Fod, gav den fuld Tilgivelse, thi da var Individet en Skygge.

»Hør mig,« tog han omsider Ordet. »Hvis Du bøjer Dig for Rettens Fordring, og tager Din Straf, da kan Du vende tilbage til mig og gaa ind i min Tjeneste. Her ligger et stort Ryddingsværk for, og der trænges baade Ungdom og friskt Mod. — Ungdommen har Du, og Modet skal Du oprette. Det Du før har havt af Mod var bare Overmod, nu faar Du samle Dig et andet Slags Mod, det som kommer af at klare sin Skyld. — Men gjør Du det, da er her mit Haandslag paa, at Du i mig skal finde en Ven.«

Gutten sprat til og greb den fremrakte Haand, og der skinnede en Glæde frem paa hans Ansigt, saa han blev ganske vakker, uagtet han var saa bleg som et Lig, og selv Læberne var kridhvide.

»Ja, ja, ja!« udbrød han. »Det skal saa bli', vær bare tryg.«

»Foreløbig kan Du jo tage Din Arrest hos mig,« trøstede Lensmanden; thi han saa hvor Gutten skjalv, som et ungt Træ i Stormen. »Det var kanske og Din Tanke, siden Du søgte hid til Lensmandsgaarden?«

»Aanej — det var nok ikke det,« sukkede Gutten. »Men jeg var paa en Maade harm paa mig selv, for jeg ikke havde holdt Ord — — jeg vilde be' Lensmanden om Forladelse — og sige, hvordan det var gaa't til.«

»Ja ja, min Gut, nu blev det jo lidt anderledes end Du tænkte.«

»Aa, det er bra nok som det er! Lad mig bare komme over i Arresten, og det straks.«

»Som Du ser, er her saa forfaldent, at Du kan uden at bryde ud skaffe Dig Vej baade gjennem Vinduer og Døre,« sagde Lensmanden, da han fulgte Gutten ind i den gamle Arreststue.

»Om jeg sad i Bolt og Jern, kunde jeg ikke sidde fastere,« svarte han og satte sig glad tilrette i en Krog af det uhyggelige Rum. Fra Døren gav Lensmanden ham endnu et Nik til Afsked, — det var dog lidt mer end et simpelt Farvel, det sagde paa samme Tid: jeg stoler paa Dig. Og Gutten skjønnede det, thi hans Nik gav en inderlig Forsikkring tilbage.

Da Lensmanden igjen var alene med sig selv, tog han paany Fogedens Indbydelse for sig. Men uagtet han læste de samme gode ærefulde Ord, bød de ham dog ikke den samme berusende Drik som før, og hvorved han havde forglemt selv Livet, tværtimod! det var som om Samvittigheden nu havde underskrevet hvert Ord med sine ubarmhjertige Rettelser.

Vovede han at tage imod en slig ærefuld Indbydelse? Vilde det ikke være en Tilsnigelse at træde ind som hædret Gjæst i den højagtede Embedsmands Hus?

Men om det nu var saa, at Lykken havde vendt sig — om dette var et Tilbud den gjorde ham? Var det da ikke vanvittigt, ja lige til utaknemligt ikke at gribe det? Desuden: det var jo Vejen til hende! Var der Noget at betænke sig paa? Burde ikke alle de Smaahensyn og Ængstelser henvejres som Støvgran, hvor det gjaldt et Menneskes Gjenoprejsning og Retfærdiggjørelse? Thi det vidste han, at ejede han hendes Kjærlighed, da vilde han vove at tage det op igjen med Livet, og ingen Magt paa Jorden skulde faa ham til at fravige sin Ret.

Godt — han vilde gaa til Fogedens Gjæstebud! Stolt og modig vilde han træde Folket imøde — det var fejgt af ham, at ville slaa en Streg over sine Evner og leve Livet hen som en Undermaaler, da han dog vidste med sig selv, at han var Foregangsmanden!

Men paa denne Højhedsflugt kom han ikke langt, før han stødte Panden mod en Mur. Det var paa en Gang som en Dæmon holdt et Spejl op for ham, og han i det saa sig selv som Vrængbilledet af den stolte Foregangsmand!

Da faldt han tilbage igjen i sin kvalfulde Overvejelse, og de tyve Aar, han før med saa stor Lethed havde ladet gaa ud af sin Tilværelse, rejste sig nu et for et op i Erindringen, og tog sin gamle Plads. Det var ikke paa den Maade man slap væk fra Oplevelsen: at lade som om den ikke var til. — Nej, tage den med sig, og saa fremad! Om den var aldrig saa tung — om han skulde slide sig tildøde, den maatte med. Det Oplevede var jo traadt ind i hans Liv som et Slægtskab, og enten det nu var højt eller lavt fik han vedkjende sig det, thi at fornægte det var Fejghed — og Fejghed var Undergang.

Der kom en Fortvivlelse op i ham ved Krydsningen af disse Tanker, saa det syntes ham som kun en eneste sikker Vej stod aaben, og det var Døden. Men Ønsket

vilde alligevel ikke slippe Livet — og med Ønsket følger jo altid en Gnist af Haab.

Hvad skulde han gjøre? Han kunde vistnok give Fogeden et taknemligt Afslag — men der stod hun! De store lysende Øjne var rettede mod ham, og det syntes som de gjorde ham et Tilbud. Hvad skulde han gjøre? Han havde flere Gange før staaet ved skjæbnesvangre Afgjørelser, og Loddet var altid bleven kastet til hans Ulykke. Det havde gjort ham sløv baade for Gud og Æren. Men det Nyliv, som nu rejste sig foran ham og krævede en Afgjørelse, det drev ham endelig ud af alle Tillempningens Smaakroge og gav ham Valget mellem Sandhed og Løgn.

Aa som det brød ind paa ham, som han kjæmpede mellem Angreb og Forsvar — bestandig med Ydmygelsens usle Skikkelse for sig, væmmelig som trukken op af et Hængedynd! — Men det var Noget han maatte igjennem, selv Dyret maatte jo lide den Slags Kval. Endelig begyndte han at føle en Lettelse. Det tog igjen paa at friske inde i den martrede Bevidsthed: han havde jo selv for en Stund siden foreholdt sin Fange, hvor nødvendigt det var for at vinde Friheden, at han klarede sin Skyld, den Tale, hvormed han havde overbevist Gutten, saa denne virkelig havde taget Mod til sig, og sat sig næsten glad tilrette derinde i Arresten — var den da bare et Mundsvejr, et Ordlag, som var falden ham fra Tungen uden nogen Samklang med Hjertet? Da var det jo saagodtsom en Løgn, ialfald den løgnagtige Maade, som han godt vidste at Menneskene brugte for at pudse op sine Skrøbeligheder — Reklamen paa en hængselløs Dør.

Og nu lettede det for Alvor! — Det var mærkeligt, hvor Fangens Ansigt blev ved at staa levende for ham. De blaa Øjne, som først havde været saa rædde, at de syntes blindede, og som efterhaanden havde faaet mer og mer Lys, saa der formelig stod Glans af dem, da han med sit Afskedsnik erklærede: at han stolede paa

Lensmanden som paa Gud i Himlen. — Og en slig Tillid skulde han vinde sig ved en Tilsnigelse — en falsk Paaskrift! nej — i Guds Navn! Ikke dette en Gang til — han vilde staa ved hvad der var sket.

Det var en vidunderlig skjøn Aften. Solen var gaaet ned, men Himlen var lige lys og klar, og rundt om i Synskredsen laa en gyldenfarvet Bræm, der skinnede ind mellem Fjeldene og gjennem Trægrupperne, saa det syntes ganske som de vokste op af en Guldgrund. Hvert eneste Drag af Naturen hvilede sig ligesom i en Overmættelse af Skjønhed og Fred.

Fogeden havde gaaet sig en Tur og var efter den traadt ind paa sit Kontor, for endnu at ryge sig en Aftenpibe før han gik tilsengs. Det var saa hans Skik, og i den var der Ingen som unødvendigt greb ind. Det hændte dog ikke sjeldent, at han dubbede henover Piben og tog sig en liden Forsmag paa den gode Nattesøvn, og det var hvad der ikveld hændte ham.

Da bankede det paa hans Dør, og uden at afvente Tilladelsen tren en Mandsperson ind i Stuen.

»Aa, min kjære Lensmand!« udbrød Fogeden, idet han fór op af Søvndøsen. »Hvorfor ialverden kommer De her paa denne Tid — hvad er der sket?«

Men paa hans Tiltale fulgte intet Svar. Det var som den Indtrædende ikke havde hørt ham, eller slet ikke ændsede hans Nærværelse, thi han gik hen over Gulvet, og vendte tilbage igjen, inden han talte, og det skete ikke paa nogen almindelig Maade, thi han fremstønnede et Omforladelse, og tog sig med Haanden om Panden, som han vilde lindre en Smerte.

Fogeden havde imidlertid sat sig tilrette paa sin gamle Aftenplads, og tændt sin Pibe paany. »Giv Dem Tid, Mand,« sagde han paa sin fortrøstningsfulde Maade.

»Jeg skjønner jo, at De har Noget at sige mig, som ikke er let at faa frem. — Vær imidlertid tryg. Er det Noget, som skal forties, da er jeg en Grav.«

»Nej!« afbrød Lensmanden haardt, og stillede sig paa en Gang samlet op foran ham. Men det syntes ganske, som naar en Hest er løben ud og pludselig staar fastholdt fra alle Sider, rystende i hver Muskel. — Det var tydeligt, at han var greben og fastholdt af Beslutningen, stærk og trodsig i sin kraftige Mandighed, skjønt hver Nerve i hans Legeme dirrede som en opspændt Streng.

»Jeg staar her for Dem — ved et Vendepunkt i mit Liv,« sagde han. »Nu skal De — om De vil? være min Vejleder. Siger De: der er ingen Fremgang mulig paa aaben Vej — da er jeg — færdig med Livet. Siger De det Modsatte, gaar jeg paa igjen. Der er nu, for min Karakter, absolut kun to Veje at gaa: lige ind i Dagen — eller rakt ned i Mørket. Sidevejene kan jeg ikke gaa — jeg har prøvet paa, men det er mig umuligt.«

»Godt, saa stol paa mig,« sagde Fogeden.

»Jeg maa dog begynde forfra, om det skal lykkes mig at faa hele Sandheden frem —«

»Det er rigtigt. Alt hvad der hænder os har omtrent sin Begyndelse i os selv. Men sæt Dem, Mand, De ryster jo som et Træ i Storm.«

»Jeg takker Fogeden. Men som jeg nu staar, støtter og opretholder Viljen mig til begge Sider. — Nu slipper jeg ikke Taget, før det sidste Ord er sagt — altsaa:

Mine Forældre var Kjøbmandsfolk paa Landet, og jeg var deres eneste Barn. Der kom noget Løst ind i min Opdragelse — naar min Far straffede mig, fik jeg Medhold af min Mor, og naar hun irettesatte mig, lagde han sig imellem og skjød Skylden paa hende. I begge Tilfælde fik jeg aldrig nogen ret Skyldbevidsthed, og følgelig heller ingen Anger. — Jeg skulde studere, jeg havde jo Evnerne til det, og min Far havde Pengene!

Det trak længe ud, men omsider fik jeg dog mine Eksamina med bedste Karakter — ikke fordi jeg havde Lyst til at lære, men fordi jeg var ærgjerrig. Det er netop Ordet, thi ærekjær var jeg ikke — og der er stor Forskjel!

Naa slig var mit ydre Livs Tegn, — men bagved rejste sig efterhaanden en Ophobning af gale Streger, hvor den ene væltede ind over den anden ligesom Figurerne i et Pindespil. En Slags Bevidsthed om at jeg arbejdede paa min egen Undergang havde jeg nok, men den stak ikke dybt. Penge havde jeg altid mellem Hænder, thi hvad jeg ikke kunde afpresse min Far, vidste jeg vilde tilflyde mig dobbelt fra min Mor. Der var følgelig ingen Grund for mig til at spare. Jeg drømte desuden om en stor Karriére, og jeg mente, at den som vilde kjøre godt maatte smøre godt. — Jeg levede da som den rige Mands Søn og havde følgelig et helt Slæng af Venner. Jeg saa godt ud, og Kvinderne indgav mig snart en høj Mening om mig selv — fast Hold i Noget havde jeg ikke.

Paa den Tid rammedes jeg af Efterretningen om min Fars Død. Han havde paa en vakker Dag været ude at fiske, og ikke ret langt fra Land. Da det omsider bemærkedes, at der Ingen var i Baaden, roede man ud, og fandt min Faders Lig ved Siden af den. — Var han stupet ud for? Ingen forstod det.

Jeg ilede med at naa mit Hjem. Naturligvis var jeg bedrøvet, — men jeg havde dog endnu min Mor, og Stillingen var jo den samme. De Taarer, jeg havde grædt, sved ikke i Øjnene, og mit Syn paa Fremtiden var endnu rettet mod Højderne.

Da jeg kom hjem, fandt jeg min Mor siddende hos den Døde. Nat og Dag havde hun siddet der, og nu var det paa fjerde Døgn. Jeg græd fortvivlet, og søgte at tale hende til Rette. Men der var ingen Marv i min Sorg, og mine Trøstegrunde blev bare til Snak.

Det var mærkeligt! Min Mor havde hidtil bare set mig i Fuldkommenhedens Lys, men hun var ved sin svære Sorg bleven klarsynet, og der opkom Tvivl i hende. — Hun rejste sig fra Liget og stirrede paa mig — jeg følte det som hun saa helt igjennem mig, og jeg skammede mig for mig selv. Alligevel greb jeg et løst Ord og kastede det ud i Luften. Men hun bød mig tie. »Véd Du, hvad her er sket?« spurgte hun. »For otte Dage siden sa' Din Far til mig: jeg er en ruineret Mand. — Heller ikke er han stupet ud for — han har givet sig selv Døden. Jeg vil nu følge ham efter, saa jeg behøver ingen Trøst. Sorgen skal faa nære sig med hver Livstrevl jeg ejer — til den er mæt, og da er jeg død.«

Der kom nu lidt mere Hold i min Bedrøvelse, og jeg bad hende trøste sig for min Skyld.

»Jeg har for Din Skyld narret Din Far mange Penge fra,« svarte hun. »Jeg har været ham en utro Husholderske bare for at skaffe Dig det, Du kunde ødsle med — — og nu ser jeg, Du har forødt baade Legeme og Sjæl. Gaa Du hen og gjør Noget til hans Ære — jeg har ikke anden Bod at give ham end min Sorg til Døden!«

Fra den Stund talte hun ikke mere til Nogen. Men uagtet min Svaghed var der dog saamegen Lighed imellem os, at jeg forstod hende. Hun kunde ikke overføre paa en Anden Noget af den Gjæld hun havde sat til ham, hun maatte selv betale den — og da var jo den utrøstelige Sorg hendes eneste Formue.

To Uger efter min Fars Begravelse blev hun jordet ved Siden af ham. Min Fortvivlelse greb ingen Udflugter til, den havde Virkelighed nok at tage af, men — den skabte ikke noget nyt Menneske i mig.

Der levede en Halvbroder af min Far, som stod i ret gode Kaar. Han var ugift og havde ingen nærmere Slægtninge end mig, følgelig kunde jeg have Haab om at blive hans Arvtager. Jeg forsøgte at gjøre Indtryk

paa ham, og det lykkedes mig. Han lovede mig foreløbig Understøttelse, indtil der aabnede sig en Fremtidsudsigt, — det blev bare til en Vandring — fra Scylla i Charybdis!

Da jeg kom til Byen igjen, kunde jeg ikke mere leve som før, og dermed blev Alting forandret. Jeg havde været Anføreren — den Toneangivende, som kunde slaa til Lyd paa sine Lommer — nu var jeg bare en af Følget, En, som man ikke mere ventede paa eller forhørte sig om. — Det blev mig umuligt at staa i. Da hellere et Par Trin længere ned paa Stigen — der var Folk med Begavelse, der ogsaa!

Ja — der var baade Talent og Ualmindelighed, men det var den raa, utøjlede Naturkraft, og den, som vilde beruse sig i Vinen, fik tage Bærmen med.

Hr. Fogeden kaldte mig hin første Dag jeg havde den Ære at se Dem — en Foregangsmand. Ja, det var Ulykken! Jeg kunde ikke følge Troppen, jeg maatte gaa i Spidsen. Ved den Bevidsthed kan man blive en stor Mand, men man kan ogsaa blive en Vagabond — og det var hvad jeg blev.

Altid i Spidsen! Fandtes ikke Følget paa Ærens Vej, slog man af paa Fordringen og tog et andet. Naar man gaar nedad, er man sikker paa ved hvert Trin af Stigen at møde en Horde af Efternølere, som ikke gider stige højere, og som med Begejstring modtager den Faldne, og raaber Hurra for hans Fejl.

Da et Par Aar var gaaet, saa jeg mig endelig i Spidsen for en tre—fire Dagdrivere og ligesaa mange forfejlede Genier. Lige sultne paa Livet var vi, og Ingen af os var Kostforagtere — jeg allermindst — jo slettere Næring, des større Hunger!

Der er det gamle Ord »Djævlens, Verdens og vort Kjøds Rige« — Det Rige er her endnu til alle Tider. Det vinker og det lokker, og det er ligesaa let at komme ind i, som at gaa over en Vej — men at komme ud

af det igjen er næsten umuligt — thi det mærker sine Folk.

Jeg tror nu — i denne Stund, da jeg staar her og vipper mellem Liv og Død — at der maaske er en Gud, nej nej, at der er en Gud! Jeg har jo dog set hans Billede i en Kvindes Aasyn — — hun være evigt velsignet!«

Her brast det ganske for ham, og han kastede sig hulkende paa en Stol. Endnu var Fogeden dog ikke istand til at sige ham et Ord — han vidste jo ikke hvortil det Næste førte, — han kunde blot give ham Tid og Taushed til at samle sig i.

Lidt efter rejste han sig dog og stillede sig op paa samme Maade. »Ja — hun være evigt elsket og velsignet!« udbrød han, »thi nu véd jeg, hvordan det saa gaar, at der er en Gud — men dengang troede jeg det ikke. — Jeg var bekjendt for at være det man kalder begavet. Det giver jo endnu en Slags Anseelse, men det er kun et Skalkeskjul. Det ser ud som man sejlede frem, men man svalker bare omkring paa et Vrag uden Styring. — Omsider hørte min Onkels Taalmodighed op. Jeg var fyldt syv og tyve Aar og maatte kunne skjøtte mig selv.

Havde jeg da taget fat paa Arbejdet! Men det, som tilbød sig, vragede jeg, paa Grund af min førnævnte Begavelse — — den generede sig for at fortjene det daglige Brød, medens den temmelig villig gik ind paa enhver anden Tilsnigelse — som den simpelthen kaldte en Udvej!

Penge maatte jeg imidlertid ha' — de maatte skaffes! En Tid gik det med Laan paa min Onkels Navn, thi Ingen vidste endnu Sammenhængen. Men Laanene skulde betales, for at kunne gjentages, og fler maatte til. Saa — naa ja — der maatte findes en Udvej — saa skrev jeg hans Navn efter.«

»Falsk!« skreg Fogeden op, og flyttede uvilkaarlig over paa en anden Stol.

»Ja — falsk. Det er Ordet,« gjentog Lensmanden. »Min Onkel fik naturligvis Besked om det og skrev mig til i Anledningen. Han lagde ikke Fingeren imellem — jeg fik den Titulatur, jeg havde fortjent. Men han fortaug Sagen, Familiens Ære skulde jo reddes. Den var imidlertid kjendt af En og Anden — det kom ikke til offentlig Anklage og Dom, men det gik alligevel rundt mellem Folk — som betroet Gods.

Jeg tror, at jeg havde havt Mod — ialfald Trods nok til at møde Straffen aabenlyst, men den snigende Foragt, som jeg altid havde i Hælene paa mig — den gjorde mig gal! — Naa — jeg var jo falden — jeg sparkede mig selv i Rendestenen.

Mange forstaar slet ikke, hvad et Fald betyder, men de, som gjør det, kan ikke holde det ud. De maa væk fra det. Da hænder det mærkelige, at de — for at holde sig selv ud — nedværdiger sig endnu mere. Den ene Fejl ligesom lemper paa den anden og indgaar et Slags Kammeratskab. Det er, som sagt, Historien op igjen med Djævlens, Verdens og vort Kjøds Rige. —

Det var en sildig Kveld paa Højsommertiden, men der laa endnu et dæmpet Dagslys over Alt. Det havde regnet stærkt, Træer og Buske hang fulde af Vand, der ved hver Bevægelse dryssede ned. — Jeg nævner det, fordi jeg ved Synet af dette Regndrys uvilkaarlig førtes tilbage til Mindet om min Mo'r. Jeg saa igjen de voldsomt frembristende Taarer, som hun græd over min Fa'rs Lig. — Gud véd, hvordan slige Tanker kan faa Indpas i Sjælen, naar den er saa omtaaget og forurenset? Men det skete saa, og min Bevidsthed vaagnede ved det.

Jeg havde to Kammerater med mig, der ligesom jeg havde brugt Tiden til at skille sig af med Forstanden. De drev syngende Arm i Arm et Stykke foran mig. Da hørtes der Hestetrav og en Vrinsken, som tydede paa Vildskab. I det Samme kom ogsaa en Enspænder-vogn frem om Vejhjørnet, Hesten havde sprængt Tøm-

merne, og en gammel Mand, som havde Armene indviklet i dem, hang tillige med Vognsædet udover det ene Hjul. Mine Kammerater fløj hver til sin Side, — men pludselig var det, som der rejste sig mange Mands Styrke i mig. Gud alene véd, hvorfra det kom; thi med Overlæg skete det ikke. Jeg stillede mig resolut ivejen for det rasende Dyr, og greb det med et Tag i Bringen, saa det stejlede, veg tilbage — og stod stille, rystende over hele Kroppen.

Jeg havde Stunden forud ikke kunnet retlede mig selv, nu klarede jeg i en Haandevending det Hele. Jeg fik Hesten beroliget, fik den halvt afmægtige gamle Mand sat tilrette i Vognen, og da jeg havde faaet Besked om hans Bosted, satte jeg mig op ved Siden af ham og kjørte ham til hans Hjem.

Det blev min Redning.

Jeg blev hos Manden, til han havde forvundet Følgerne af sit Uheld. Jeg havde jo frelst hans Liv med Fare for mit eget, det gav indtil videre Respekt. Han fik desuden Godhed for mig. Jeg kan ikke beskrive, hvordan den Godhed lindrede mig! Jeg havde ikke anet, at den smertelige Bevidsthed i mig var saa dybt rodfæstet — det vil sige: jeg var ikke før naaet ind til Bunden i mig selv — og havde jeg ikke mødt Godhed, var det vist heller aldrig sket. Men en Gang kommen til Kundskab om dette mit Jeg, kunde jeg ikke mere slippe det. Det var, som om jeg havde fundet en Bror, om hvem jeg ikke før havde vidst, at han var til.

Ved den samme Mands Støtte blev jeg nu paa mange Maader hjulpen til Rette, og udløst af de uværdige Lænker, jeg efterhaanden selv havde smedet mig i. Et Aarstid efter skaffede han mig en Ansættelse paa et Skriverkontor oppe i Landet.

Det var et magert, pinagtigt Liv, som jeg i Begyndelsen hver Dag rendte Panden imod. Men jeg var mig bevidst, at den Gjæld, jeg havde sat til Samfundet, ikke lod sig betale hverken med Skuemønt eller med Regne-

penge — vilde jeg engang være fri Mand, maatte jeg kunne fremvise en Kvittering for det fuldvægtige Beløb. Saa holdt jeg ud. Naturen vænnedes efterhaanden fra det ansvarsløse Frispil til Pligtens Hverdagsgang, og jeg begyndte at faa Fred med mig selv.

Det varede i syv — syv lange slidfulde Aar! Min Redningsmand var imidlertid død, og nu døde ogsaa den Embedsmand, paa hvis Kontor jeg arbejdede. Jeg søgte Posten som hans Efterfølger — en yngre Mand fik den. Jeg søgte til forskjellige Tider andre Poster, jeg blev afvist. Jeg kunde altsaa ikke gjøre Regning paa noget Embede — efter syv Aars Prøvearbejde var jeg altsaa endnu ikke naaet til at faa mine Papirer i Orden!«

»Ja — det ta'r Tid,« sagde Fogeden.

»Godt; — Men dersom det tager en Levetid, da er jo det Liv forspildt.«

»Det er det.«

»Men da har Samfundet efter mit Skjøn begaaet en Synd. Det tør ikke drive saa slet Økonomi med Individerne. Han, som gjenoptager sit Arbejde med fuld Kraft, bør absolut have samme Løn, som han, der ikke har nedlagt det — det er jo Arbejdet, som faar Lønnen.«

»De bør ikke glemme, at De brød med Samfundet,« bemærkede Fogeden. »Det skal have Lov til at stille sine Vilkaar.«

Lensmanden aandede tungt op. »Ja, ja — saa havde jeg jo Ret i at vende den dannede Klasse Ryggen, og søge her op mellem Bønderne. Her kan jeg i alle Fald faa Tid og Lejlighed til at gjennemgaa mit forspildte Livs Register.«

»Undskyld mig, Lensmand, men jeg synes, De nævnte en Kvinde? De havde i hendes Aasyn set Gudsbilledet — skulde der fra den Kant ikke være nogen Hjælp at vente?«

»Umuligt!«

»Elsker hun Dem da ikke?«

»Nej, nej! Gud bevare hende fra det!«

»Ja — for hvis hun elskede Dem, som De elsker hende, da er jo Kjærligheden den rene Kraft, som frem for nogen anden er istand til at gjenoprejse et Menneske.«

»Fortjener jeg da at gjenoprejses?« spurgte han med svigtende Stemme.

Fogeden saa en Stund paa ham. — »Ja,« svarede han kort og bestemt. Derpaa gik han hen til Vinduet og keg ud, hvor Bygden laa som et fredfuldt Drømmesyn i det dæmpede Aftenskjær. »Ja,« gjentog han med den Fasthed, som vidner om en stærk Beslutning. »Og giver jeg Dem herpaa min Haand!«

Saa vidunderligt er det Gode, at det kaster et Lys omkring sig, som forskjønner Alt! Det haarde, lyssky og fortrukne i Mandens Ansigt — hele hans mørke Skjæbnes Indskrift — udslettedes i et Øjeblik, og uagtet hans stærke Legeme skjælvede fra Hoved til Fod, kom dog en slig kjærlig Blødhed i alt hans Væsen, at han var lige ved at synke om.

Fogeden saa længe paa ham, og der var et Taareblink i hans gamle Øjne. »De vilde naturligvis ikke komme her imorgen som min hædrede Gjæst, før De havde sagt mig dette? De vilde ikke smugle Dem ind under Godtroenhedens Kappe — jeg forstaar Dem, De vil være Dem selv bekjendt! Godt, De staar derved i mine Øjne som en Hædersmand, thi sandelig findes Intet i denne Verden, som paalægger os et større Ansvar. — Læg De bare ivej! De skal se, at Skjæbnen har noget Godt gjemt til Dem — hun kommer nok, pas paa! Kvinder er mærkelige. Just paa et sligt Stadium træder en højsindet Kvinde til og rækker Haanden. Og gjør hun det, gaar hun som en Lysbringer ind i Deres formørkede Liv, da faar hun komme hvorfra hun vil, jeg skal velsigne hendes Indgang. — Og nu Godnat, min kjære Lensmand! Gaa De nu hjem og sov den Retfærdiges Søvn. De har ikveld havt et haardt Arbejde, De har lagt Deres Liv aabent for Dommen, dertil kræves

baade Mod og Mandshjerte. — Hvil Dem ud til imorgen; thi da skal de i Sandhed være min hædrede Gjæst.«

Lensmanden drog et dybt Suk — der var endnu Tyngsel og Banghed, hvor det kom fra! Saa takkede han og gik.

Fogeden saa ham gaa, fra de brede, veldyrkede Jorder ind imod den overgroede Vildmark, hvor Lensmandsgaarden laa. Den ensomme Skikkelse tegnede sig paa Nattens halvlyse Grund som en Vejfarende uden Tilhold — for hvem det Ene er lige saa godt som det Andet! »Gud unde ham et Hjem at stunde til!« sukkede han og vendte sig for at gaa ind i sin Sovestue.

Der kom Ahlet ham imøde fra den halvaabne Dør. Hun var hvid som et Lin i Ansigtet, og hendes store skinnende Øjne havde et angstfuldt Blik.

»Har Du været derinde hele Tiden?« spurgte han forskrækket.

»Ja, Fa'r,« svarte hun skjælvende, og lagde Hovedet tungt paa hans Skulder.

»Du har altsaa hørt, hvad den Mand har betroet mig?«

»Det har jeg. Jeg var traadt derind fra Haven for at gaa herigjennem, netop som Lensmanden kom. Men da han var begyndt at tale — maatte jeg høre det!«

»Ja, kjære Barn, lad saa være. Men Du ser jo ud, som Du kunde dø mellem Hænderne paa mig.«

»Aa, Fa'r! jeg dør ikke af det,« udbrød hun, tog sig kraftigt sammen og nikkede smilende til ham.

»Det er en ret mærkelig Person, den Lensmand,« sagde han overvejende.

»Det har jeg vidst længe!« svarede hun, tog ham om Halsen og lukkede hans Mund med et Kys. Saa skyndte hun sig ud af Døren, fulgt af hans spørgende Miner, hvorpaa hun i denne Stund hverken kunde eller vilde give Svar.

Men da hun var bleven alene med sig selv og samlede alle de spredte Indtryk, det voksende Livskrav,

hvert af de brændende, forskende Blikke, den Mand havde sendt hende, samt den uhyre angstfulde Spænding, hvormed hun i denne Nat havde lyttet til hans Bekjendelser, gik Alt sammen i en eneste almægtig Bevidsthed: de elskede hinanden!

Hvor alt det Øvrige nu gled ud omkring hende som Spor i Sandet! De mangfoldige Smaating, der knyttede Dag til Dag og fyldte Aarene, syntes hende paa en Gang som den Regn, der var falden igaar. — En ny Verden havde aabenbaret sig for hende i Skjønhed og Kraft — det var Magernes Liv!

Dagen til det med saa megen Forventning imødesete Gilde i den gamle Fogedgaard randt straalende op. Ikke en Bagtanke skjulte sig paa noget Sted. Solen stod i ensom Majestæt paa det blanke Skyhvælv, og hver Ting var paa sin Plads. I harmonisk forventningsfuld Stilhed syntes den hele Natur at have gjort sig rede til at modtage de festligstemte Gjæster.

De lod heller ikke vente paa sig. Den ene Karriol efter den anden sprængte hen foran Indgangsdøren, og der var en Højlyd, især blandt de kvindelige Stemmer, som mindede om Fuglenes Kvidder ved deres første Vaarstævne, da den ene søger at overskrige den anden med lutter Glædesbud.

Endelig kom da det, som Alle havde vidst maatte komme! Et Kjæresteforhold var altid fristende at behandle med Meninger for og imod, med Tvivl og Gjætninger, men naar det, som her, gav Anledning til et af Fogedgaardens berømte Gilder, da var der ikke Modsigelse skabt! — Og uagtet denne Enstemmighed endnu kun gik som en halvkvæden Vise fra Mund til Mund, fulgtes den dog af saa straalende Øjne og saa blide Smil, at man saa det hele Selskab staa parat med sin Velsignelse.

Der var imidlertid fler end en, der i denne glædessvangre Luft ikke aandede helt frit. Den elskværdige Fætter Niels var paa en Gang bleven betænkelig. Ahlets rolige Venlighed smagte ham dog for lidt af det Krydderi, som hans smaa Elskovshistorier fra hist og her havde forvænnet ham med. Hvad vilde Papa sige til, at han ikke havde havt mere Lykke med sig? Han havde dog en god Samvittighed! Af alle de Midler, som plejer med Held at kunne anvendes til at fange et Kvindehjerte, var der ikke et eneste uforsøgt. Nu blev hans sidste Indsats givet ved et friskt og lidt hovent Surmuleri. Hjalp det ikke, saa — — Ja hvad saa? — Alligevel lod han for de glade Gjæster, som han var første Hane i Kurven — der var da ialfald ingen anden!

Inde i den pyntede Storstue, hvor de rigtdækkede Borde à la Hestesko frembar Vidnesbyrd nok for Husets grundige Velstand, var Fader og Datter mødtes i et sidste mønstrende Blik paa Anordningen, før de som Vært og Værtinde skulde modtage sine Gjæster. Fogeden havde dog hurtig vendt Blikket herfra til Ahlet, der hvidklædt og med en Epheugren slynget om sit sølvblonde Haar stod næsten i en forklaret Skikkelse for ham.

»Sandelig, Barn,« udbrød han, »Du ligner jo en Brud! Hvad skal det blive til med Fætter Niels? Gutten gaar ud af sit Skind, og det var Synd, for det er jo ret vakkert. Jeg har forresten en Overraskelse til ham. Han faar sit — lad mig sige: næststørste Ønske opfyldt — thi at Du er hans største, derom tvivler jeg ikke.«

Ahlet drog blot et Suk til Svar. Hun tog hans Haand og trykkede den imod sit Ansigt, saa gik de Gjæsterne imøde. —

Det var ikke noget Følge af blaserede Selskabstravere, som nu trængte sig hilsende og haandsrækkende omkring Fogeden og hans skjønne Datter, det var alle-

sammen Folk, som glædedes til et muntert Lag og turde være sin Glæde bekjendt.

Alligevel kunde et Lyn fra den skyfri Himmel ikke have overrasket — ja lige til forfærdet dem — mere end den ny Lensmands Indtræden. Uvilkaarlig opløste og fordelte den venskabelige Pakning sig, saa der blev en aaben Plads om Vært og Værtinde, hvorved da den Mærkelighed blev synlig, at baade Fogeden og hans brudeklædte Datter tog imod ham som en særlig hædret Gjæst.

Ja Præstefruen vendte sig endog til sin Sidemand med den Bemærkning: »Sandelig skulde En næsten tro, det var for ham Gildet var gjort!« Hvortil der blev svaret med et hjælpeløst Skuldertræk. Men da i det Samme Niels Bork med en Mine, som kun Dagens Helt kunde præstere, tren hen til sin Kusine og bød hende Armen for at føre hende tilbords, fløj en Lettelsens og Beundringens Summen gjennem Forsamlingen: der var Parret! Og saa optaget var de af dette Festsyn, at de knap mærkede det næste Vidunder, nemlig at Fogeden istedetfor Præstefruen tog Lensmanden tilbords. Det slog først senere — lidt efter lidt, men det slog dem Alle.

»Den Fyr, som var saa lidet vel kjendt, at enhver bra Mand og Kvinde helst burde holde sig fri af ham — han blev her sat i Højsædet! Men han saa heldigvis ud til selv at være lej over det — og det var endda bra.«

Ja, det var sandt, Lensmanden saa i sit Højsæde ud som en dødsdømt Mand, og kunde det skrives paa Samvittighedens Regning, var det slemt fat med den. Men lykkeligvis for ham havde Ondet sin Rod i en ganske anden Grund; thi der er mange Strenge i Sjælen, som det er en Pine at røre ved, men den ømmeste af dem alle er dog vel Samvittigheden.

Nej — det var Skinsyge, og det var forresten Pinsel nok. En ulykkelig, kvalfuld Smerte ved hist og her imellem Gjæsterne at have hørt Bemærkninger om Dagens

Betydning, der jo nu fik sin Bekræftelse ved Synet af det smukke Par paa Fogedens anden Side. — Han følte sig som draget ned fra et Højtjelds sollyse Vidder til en kvælende, taagefyldt Dalbund, og han kunde knapt aande.

Maatte det ikke nævnes et Forræderi at have næret Ilden i hans Sjæl ved de dejlige straalende Øjekast, som hun i Forbigaaende havde sendt ham? Eller havde det blot været Beviser paa hendes højmodige Sjæls Medfølelse overfor den Ensomme — Ryddingsmanden! som efter hans egne Ord hverken havde Kjærlighed eller Haab? — Hvorfor havde Gud da indgivet ham den Tro, at han her stod overfor den Hjælp, som han i de lange Trældomsaar havde oparbejdet sig? Men Hjælpen kunde vel hedde Godhed og Medlidenhed, — vilde han da ikke takke for den? Jo, jo! — Og dog — Det kunde jo ikke flytte hans Skjæbne et Haarsbred. Dommen var dermed falden, og han havde at forføje sig fra Haabets solfyldte Veje tilbage til Vildmarken med Ufrugtbarhedens døde Drag — og enten slæbe Livet hen som et Udskud — eller — et raskt Skridt ud over Grænsen — — —

Fogeden slog paa sit Glas og rejste sig. Der saas en glad forstaaende Vinken og Blinken mellem Gjæsterne: nu kom det! og selv Ahlet fik et Jag af Skræk igjennem sig; hvad vilde Faderen tale om?

»Mine Damer og Herrer,« begyndte han. »I længere Tid — dog derfor ikke lang nok! har min kjære Brodersøn glædet mig og min Datter med sit Besøg. Nu er Tiden — det vil sige hans Tid — udløben, og han forlader os imorgen. Han hører jo til hint fuldtallige Regiment af Verdensbeherskere, som man kalder glade Ungdom. — Gid han længe maa bære Regimentets lyse Farver — og sent maa faa sin Afsked! — Jeg takker ham for hans Nærværelse i mit Hus, og for at han skal finde Vejen kortere og mere letvindt naar han atter besøger Vestrebygden — ja ligefrem for at han skal

snart gjøre det om igjen — har jeg tænkt at medgive ham et Følge —«

I dette Øjeblik hørtes udenfor paa Vejen den livfulde Vrinsken af en ung Hest, som opsadlet førtes frem af Gaardsgutten, der med Anspændelse af alle sine Kræfter knapt kunde tøjle det livfulde Dyr.

»Der melder det sig selv!« udbrød Fogeden leende, og hele Selskabet stemte med i Latteren uden ret at forstaa ham.

»Hvad mener Du, Onkel?« raabte Niels Bork, elektriseret af en Formodning, som fik ham til at ryste af Glæde.

»Ja, som sagt,« vedblev Fogeden. »Følget staar der og melder sig parat — vil Du tage imod det? Det medbringer desuden en Garantiseddel for, at det kan føde og klæde sig selv, saa det forlanger ikke Andet end en god Modtagelse — og en honnet Behandling.«

»Onkel!« stammede Niels, og fik knap Ordet frem for Glæde, mens han blussende rød i Ansigtet allerede trængte sig bag ved Gjæsterne for at komme bort til Døren.

Et vidunderligt talende Blik fløj fra Datteren til den leende Fader, og i Smug trykkede de hinandens Haand. Saa blev straks efter det ganske overflødige »tag til Takke« udtalt, og Gjæsterne skyndte sig fra Bordet ud i den herlige Sommerluft.

Her sad allerede Niels Bork højt tilhest med den stolte Bevidsthed om at tage sig brillant ud. »Er det sikkert, Onkel, at denne Hesten er min?« raabte han Fogeden imøde, da denne viste sig i Døren med Datterens Haand i sin.

»Om det er sikkert? — Jeg faar be' Dig aabne og læse det lille Dokument, som hefter ved Sadelknappen. Du vil af det erfare, at ikke blot Hesten er Din, men at der er tilsikkret Dig Hestesold.«

»Hurra, Hurra! Du er den gentileste Onkel i Norges

Land!« udbrød Løjtnanten. Og Hurra! Hurra! Hurra! lød det i et Kor fra alle Gjæsterne.

Og hvor det lettede! Det var de Hurraer, som de havde siddet og brændt inde med ved Bordet, hvor Skaalen for de Forlovede lod saa længe vente paa sig, og tilslut aldeles udeblev. Det havde været en Skuffelse, og de havde set lidt spørgende paa hinanden, men Bordets Glæder havde dog været saa rigelige, at Evnen til at slippe et og gribe et andet var vokset Betænkelighed over Hovedet. Blot der kom en Anledning til Udbrud, skulde den ikke blive vraget!

Men paa den Maade fik Niels Bork en hel Salve af Beundringsraab efter sig, og stolt som en ung Hersker paraderende frem og tilbage paa sin livfulde Ganger tog han imod. Og uagtet han overfor Ahlet fremdeles gav den Ligeglade til Afveksling overfor den Surmulende, og han følgelig lod som hun slet ikke var til, blev dog hele Udfoldelsen af hans stolte Ridekunst beregnet paa at ramme hendes forstokkede Hjerte!

Medens dette Skuespil udfoldede sig paa den store Plads foran Huset, stod i Frastand en ensom Skikkelse og saa til — det var Lensmanden. Det havde ganske vist slaaet dem Allesammen, at Fogeden havde vist ham den ærefulde Opmærksomhed at føre ham tilbords, men det var dog ikke faldet Nogen af dem ind at følge Værtens hædrende Anvisning. De kom ikke videre, end til at lade ham gaa for det han var.

»De gi'r fremdeles Eneboeren, min kjære Lensmand!« sagde Fogeden med en liden Bebrejdelse i Stemmen, idet han traadte hen til ham.

»Desværre — jeg er bleven saa vant til at tage min Plads afsides,« svarte han mørkt, »at jeg vel aldrig kommer ud af den Vane.«

»Naa, naa, min unge Ven! ikke saa modløs. Pluk Glædens Roser inden de forgaar, staar der i Visen, bedre sagt: vær glad med de Glade!«

»Ja, det burde man være — derfor skulde jeg heller ikke være kommen hid til Deres Fest,« sagde han.

»Der er da ikke sket Dem nogen Overlast?«

»Fra Deres Side, Herr Foged, er der vist mig saa stor Ære, at jeg kun kan befri mig for Skamfuldhed ved at være mig bevidst, at jeg ikke har tilsneget mig den under falsk Flag. Men til Trods for det staar jeg her som en Paria. — Ikke en af Deres Gjæster har værdiget mig et Ord.«

Fogeden svarede ikke straks; thi han selv havde lagt Mærke til det, og harmet sig derover. Men hvad skulde han gjøre? Han vidste, at han lige saa godt kunde tage sig for at indpode en Frugtympe i en Mursten, som at søge at indgyde dem Sympathi for en Person, der ikke havde magtet at aftvinge Skjæbnen et eneste Fremspring. Og en Appel til deres Velvilje? Nej. Den Mand var for stærk og stolt til at spise det Naadsensbrød. Der var altsaa dog kun en Udvej for ham, den han allerede havde søgt: at krybe i Skjul.

Han gik frem og tilbage med ham i Taushed, medens Jubelen hos de Unge efterhaanden steg højere og i mere blandede Lyd. Det skar ham i Hjertet, at vide det Menneske gaa her Side om Side med Glædens store Velbefindende og bogstavelig blive syg af det. Han bar dog i hele sit Væsen et Livsmon saa evnerigt, at hvis Glæden kom til, vilde hans Liv blive frugtbringende som faa. — Se her altsaa hvad Venskabet med al sin gode Vilje kunde gjøre!

Men nu blev der baade raabt og klappet til Lyd. Kvinderøster overskreg hinanden, og Mandsstemmer satte ind som rene Tordenskrald for at blive hørt, selv Niels Bork sprang af Hesten for at blande sig i Striden, der heldigvis kun gjaldt Valget af en Lek. Imidlertid var der en Del at vælge imellem, og Enighed blev der ikke.

Da fik omsider Præstekonen Lyd for sig; der skulde lekes »Kjærestevalget«, og hun beholdt Ret. Hun frem-

satte desuden Forslaget med en egen Betænksomhed i sine tørre Drag, saa Allesammen godt forstod, at hun havde en Skjelm bag Øret. Javist var det morsomt at se, hvem Fogdens Datter tog, thi ikke kunde de tro andet, end at Svigersønnen alligevel idag havde faaet sin Udnævnelse af Fogeden ved den prægtige Gave. En Ridehest som Forløber, hvad kunde passe bedre!

Saa var der det med »Kjærestevalget«, at det var Damerne, som skulde vælge, og Herrerne, som ikke turde sige Nej — der maatte da selvfølgelig komme noget Fornøjeligt ud af det!

Naturligvis var Ahlet selvskreven til at gjøre Begyndelsen. Og dermed fløj de unge Piger afsted for at indsamle Blomster til Smykning af Bruden, medens de velopdragne Ægtemænd samraadede sig, om det skulde lade sig forene med deres Værdighed, at stille sig til Valg — under Opsigt!

Lidt borte for dette livlige Røre stod Ahlet og søgte at komme tilrette med sig selv. Ogsaa hun havde mærket sig den tilsidesættende Maade, hvorpaa Lensmanden blev behandlet af Gjæsterne, og hendes Hjerte skjalv ved at se ham staa der med det mørke Blik sænket til Jorden — han, som af Naturen netop var bestemt til at have Oversynet! — Hvor gjerne hun ved et Øjekast havde sendt ham en Hilsen fra sit Hjerte, men hun forstod, at alle hans Livs Saar netop ved dette Møde var reven op, istedenfor at de efter Faderens Mening skulde læges. Selv et Blik af hende vilde se ud som Medlidenhed og oprøre hans stolte Sjæl.

Alt omkring hende tabte ganske sin Betydning, det var, som hin mørke Mand og hun stod alene med et skillende Svælg imellem sig. Selv da de unge Piger kom til med Latter og Spøg, og tog paa at smykke hende med Roser og Konvaller, forblev hun kold og udeltagende. Hun var bleg som et Voksbillede, endog hendes solblanke Øjne var som udslukte.

»Er Du syg, mit Barn?« spurgte Faderen og greb hendes Haand.

Hun saa næsten forskrækket paa ham, det var som hun pludselig kom til Bevidsthed.

»Du er en vakker Brud,« vedblev han opmuntrende. »Nu faar Du se at finde Dig en Kjæreste, som kan gjøre Dit Valg Ære.«

»Fa'r!« udbrød hun, og det hele fulde Liv skjød op i hende. »Jeg vælger for Tid og Evighed!« og hun slyngede begge Armene om hans Hals og kyssede ham.

»Gjør i Guds Navn som Du vil, mit Barn!« hviskede han, men keg samtidig med det ene Øje hen til det Sted, hvor Niels stod og saa brillant ud, fordi han meget godt vidste, at Alles Øjne vare vendte mod ham.

Men nu rettede Bruden sig, og med Brudepigerne ved Haanden gik hun frem til Valget. Den blussende Rødme, som i et Øjeblik havde farvet hendes skjønne Ansigt, blegnede, og i sit Blomstersmykke lignede hun et Fremsyn af en ideal Verden. — Dette saa altfor højtideligt ud til at ligne en Spøg, og de blev Allesammen saa underligt stemte, næsten uhyggeligt.

Dog hvad var det? Hun gik jo forbi den lille Løjtnant og videre frem. Hvad i Alverdens Navn! hun stod jo stille foran Lensmanden. Og han! Ja, om de levede i tusinde Aar, vilde de ikke mere faa en slig Overraskelse — han slog jo Armene om hende, og løftede hende op fra Jorden, som han vilde vise hende frem baade for Gud og Mennesker!

Og Fogeden? Han stod rolig og saa til — skjønt rystende som et rodhugget Træ i Stormen. Hvad var han tænkt at gjøre?

Men der kom Parret Haand i Haand henover til ham! Alle trængte sig nu nærmere; thi dette var sandelig Noget, der maatte sees, for at troes!

»Fa'r!« bad Datteren. »Han er mit Hjertes Valg for Tid og Evighed — giv os Dit Ja.«

»Mit kjære Barn,« sagde Fogeden med rystende Læber, medens Taarer trillede ham nedover de magre Kinder. »Naar Du har gjort Dit Valg med prøvet Sind, da véd jeg, Du vil staa ved det.«

»Fa'r! fra vort første Møde har vi elsket hinanden.«

»Aa, Du velsignede Barn! Ja, da forstaar jeg jo altsammen,« og dermed gav han hende den ene Haand og Lensmanden den anden, og tren et Par Skridt frem mod Selskabet. »Ja — paa den Maade har jeg altsaa den Ære at præsentere Kjæresteparret som veritable Forlovede med den — forresten helt overflødige Bemærkning, at jeg af ganske Hjerte bifalder min Datters Valg. Hun har aldrig gjort mig Andet end Glæde, og i denne Stund har hun gjort mig den største. Jeg drømte engang om at kunne blive Foregangsmanden — jeg naaede det ikke, — nu gaar min Datter i mit Sted — Ære være hende!«

Der fløj et Sus af Udraab og Bemærkninger igjennem de overraskede Gjæster, og rentud bifaldende var de ikke, men sket var sket! Og nu blev Parret atter underkastet et Prøveskjøn. Ja — Ahlet med sin stolte Skikkelse og sine solblanke Øjne var naturligvis den Samme — men han? Manden, som var saa ilde likt — — han, som Ingen af dem havde set paa med Godhed, og de Fleste med Mistro — han stod jo nu der og inddrak Livshaab og Glæde af hendes dejlige Aasyn — og var det ikke som et Mirakel! Han havde allerede faaet Hovedet løftet og Ryggen rettet. — Ja han var ligetil baade staut og vakker, og syntes slet ikke at ville be' for sig — — og det var hendes Værk Altsammen! Hun havde altsaa funden Mandens skjulte Værdi, medens de var gaaet ham blinde og vantroende forbi!

Ingen vidste rigtig, hvordan det gik til, men lidt efter lidt flokkedes de omkring Parret, og de fandt ikke Ord for alle deres gode Meninger. Og da nu paa et Vink af Fogeden et Bord blev anrettet med den fristende Opstilling af Champagneflasker og Glas, kom der ny

Feststemning op i dem Allesammen, og de fik pludselig Øje og Tanke for, at Lensmand Gram igrunden var en ualmindelig Mand — at han ganske vist sad inde med alle de Egenskaber, som man trængte til — med andre Ord: han var Foregangsmanden!

En og anden keg sig nok om efter Niels Bork — hvad sagde han til dette? Men Champagneproppernes Knalden og den iltre Vrinsken af en Hest — der næsten hørtes som en Haanlatter — gav hurtigt Svar; thi mens Vinen skummede i Glassene, sporede Niels sin fnysende Ganger ind over Bygdevejen og forsvandt i en Støvsky.

Og nu traadte Fogeden frem med det løftede Glas i Haanden. Men den gamle Mand maatte gjøre Tag i sig selv for at finde Ord. »Mine Venner,« stammede han. »Vi kan byde Venskab, Godhed og Ære, det er bra, hvor det slaar til. Men naar det Største skal gjøres, udkræves og det Største — og størst paa Jorden er Kjærligheden mellem Mand og Kvinde.«

Her svigtede Stemmen ham. Men han saa, hvordan Hurraerne hang faldefærdige paa Alles Læber, og han følte, at han maatte give Løsnet. »Ja, mine Venner, Vinen er iskjænket, Skaalen maa drikkes — Gud velsigne det Kjærestevalg!«

Og nu kom alle Hurraerne. Som en jublende Samklang fløj de hen over Vangen og meldte — at der var ikke to Meninger om den Ting!

Men ved en Side stod de To, som havde valgt hinanden, og de vidste at Valgkampen havde været svær — men de vidste, ogsaa, at den Lykke er størst, som med Kamp er vunden.

INDHOLD

AF

FEMTE BIND

Side

Livsbilleder:

Ved Lillebelt 3

Troldgjøllet. Et Sagn 29

Gudrun 42

Jomfruen paa Gamlegaarden 59

Skoflikkeren 70

Mindre Fortællinger:

»Det lønnede sig« 111

Tre Gange mødt 127

Skylden 158

Brødrene 249

Ved Finkirken 258

Elvedrag og andre Fortællinger:

Ved Elvedraget 277

Jomfruen 296

Hun blev tæmmet eller To om En 326

Kjærestevalget 353

UNIV. OF MICH.
APR [illegible]

MAGDALENE THORESEN

LIVSBILLEDER
MINDRE FORTÆLLINGER
ELVEDRAG

FOLKEUDGAVE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KJØBENHAVN 1906 KRISTIANIA

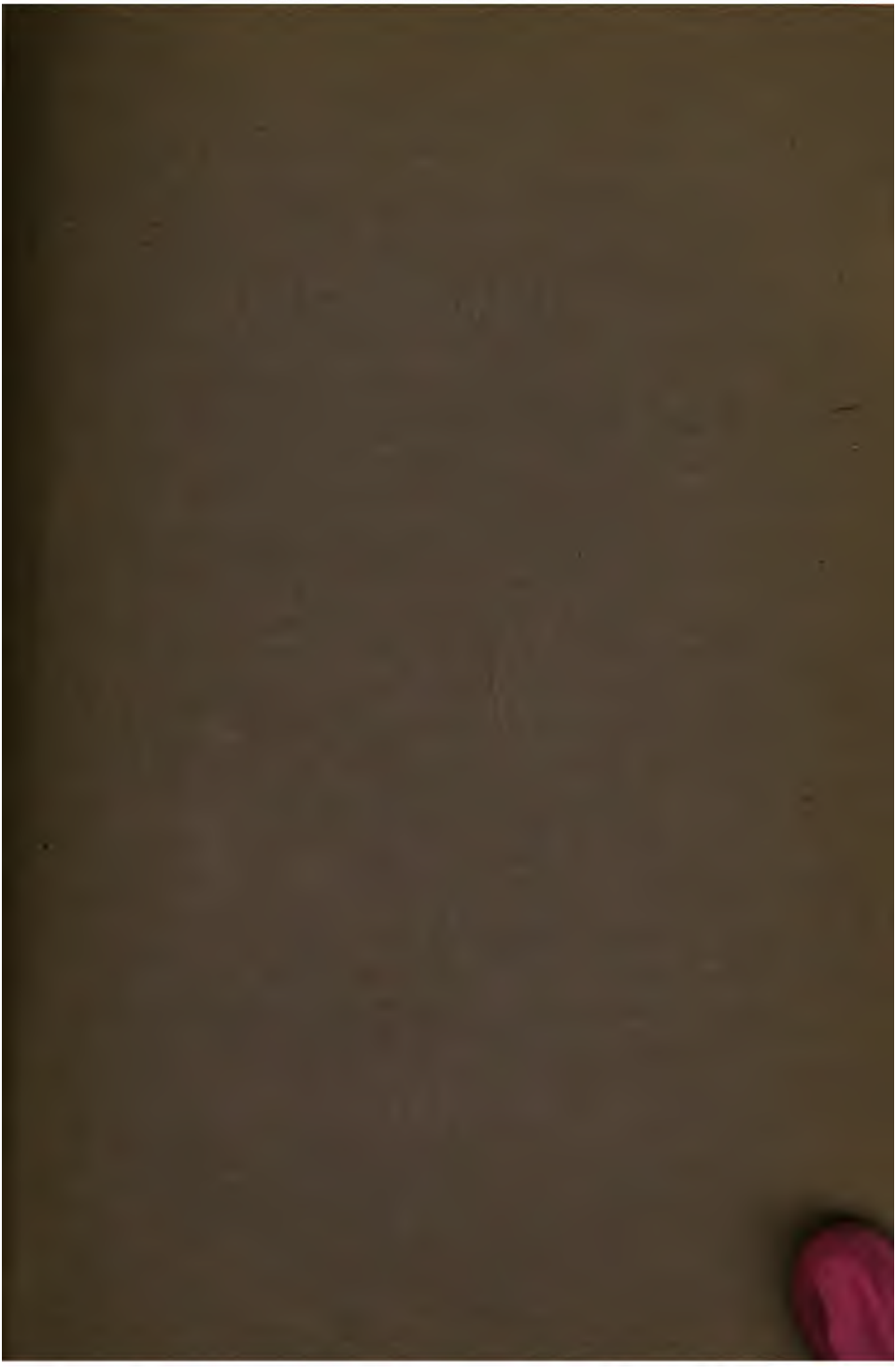

GYLDENDALSKE BOGHANDEL, NORDISK FORLAG.

MAGDALENE THORESEN:

FORTÆLLINGER — SIGNES HISTORIE. 3 Kr. 50 Øre.

SOLEN I SILJEDALEN — BILLEDER FRA VEST-KYSTEN AF NORGE. 3 Kr. 50 Øre.

HERLUF NORDAL — NYERE FORTÆLLINGER. 3 Kr. 50 Øre.

BILLEDER FRA MIDNATSOLENS LAND. 3 Kr. 50 Øre.

LIVSBILLEDER — MINDRE FORTÆLLINGER — ELVEDRAG. 3 Kr. 50 Øre.

LIVSLUFT — UDENOM AFGRUNDEN — SKJÆBNER OG VILJER. 3 Kr. 50 Øre.

ET RIGT PARTI. Skuespil i 10 Akter. 1 Kr. 75 Øre.

INDEN DØRE. Skuespil i tre Handlinger. 2 Kr.

KRISTOFFER VALKENDORF OG HANSEATERNE. Historisk Skuespil i fem Handlinger. 2 Kr. 50 Øre.

EN OPGAAENDE SOL. Skuespil i fire Handlinger. 2 Kr. 75 Øre.

DIGTE. 2 Kr.

EN UDFLYTNING. Skuespil i tre Handlinger. 1 Kr. 75 Øre.